

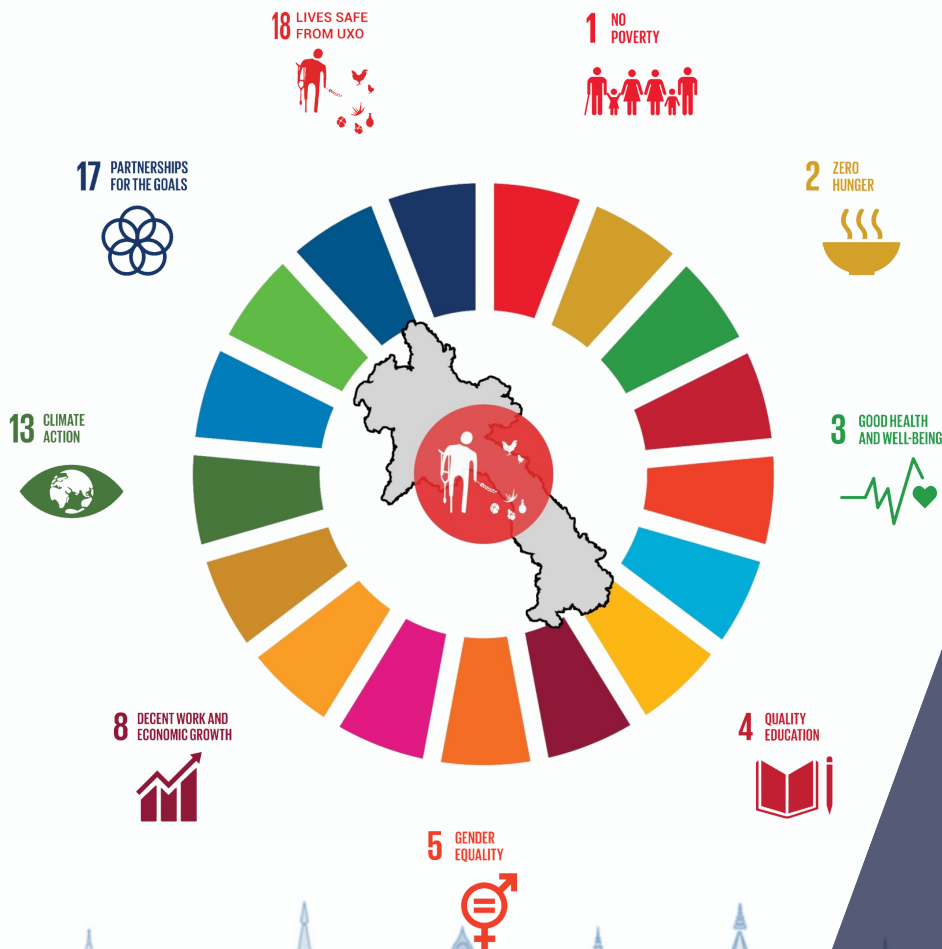
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

VOLUNTARY NATIONAL REVIEW

ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ແບບສະໝັກໃຈ

ON THE IMPLEMENTATION OF THE 2030 AGENDA
FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ເພື່ອການ
ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

2021

Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development (Voluntary National Review)

**Prepared by the Government of the Lao PDR
In consultation with national stakeholders and
development partners in the Lao PDR**

July 2021

Table of Content

Opening statement	2
Summary – Update on recent progress of the SDG implementation	4
Chapter 1 – Introduction	12
1.1 Methodology and process for the review.....	12
1.2 SDG synergies and trade-offs.....	12
1.3 Discussions, consultations and inputs.....	13
1.4 Update on policy and enabling environment for SDG implementation in Lao PDR.....	20
1.5 Stakeholder participation	23
Chapter 2.....	25
Progress update - Key selected SDGs since the first VNR	25
SDG 1 – No Poverty.....	26
SDG 2 – Zero Hunger.....	29
SDG 3 – Good Health and Well-Being	33
SDG 4 – Quality Education.....	38
SDG 5 – Gender Equality	44
SDG 8 – Decent Work and Economic Growth.....	51
SDG 13 – Climate Actions.....	55
SDG 17 – Partnerships for the Growth.....	60
SDG 18 – UXO and Mine Actions	65
Chapter 3.....	68
Recent progress on the Government’s strategic priorities and policy implementation based on key recommendation from the first VNR for accelerating the achievement of SDGs	68
3.1 Greater efforts to address inclusive and sustainable growth constraints.....	68
3.2 COVID-19 recovery measures	70
3.3 Macro-Economic Stability	71
3.4 Strengthening the link between the national plan and development budget.	73
3.5 Central-local relations and balanced development across the country.	74
3.6 Regional and international integration.....	74
3.7 Environmental protection and sustainable natural resources management.....	76
3.8 Infrastructure development.....	77
3.9 Creation of stronger pool of educated, skilled and productive human resources.....	78
3.10 Health reform.....	79
3.11 Poverty focused agriculture and forestry development, food self-sufficiency and agriculture production.....	80
3.12 Rural development.....	81
3.13 Improvement of and access to social protection.....	83
3.14 Information and protection of national traditions and cultures.....	83
3.15 Maintaining political stability, social peace, order, and justice.....	84
3.16 Public Service Improvement.....	84
3.17 Legal Sector/Rule of Law/UPR.....	85
3.18 Statistics	86
3.19 Leaving No One Behind.....	87
Chapter 4 – Next Steps	93
Chapter 5 - Conclusion	97
Reference	130
Statistical Annex	138

Opening statement

The Lao People's Democratic Republic (Lao PDR) is at an important stage of the national development planning process. 2020 and 2021 mark the conclusion of the implementation of the 8th National Socio-Economic Development Plan (NSEDP 2016-2020) and the commencement of the next five-year plan (9th NSEDP 2021-2025). This transition has been dominated by the challenges associated with the COVID-19, sustainability and climate change, quality and inclusive growth, human capital, infrastructure development and the transition from Least Developed Country status, which Lao PDR hopes to achieve.

The world is currently facing serious outbreak of COVID-19 pandemic, which is an immediate and long-term challenge for us to respond and recover from its impact on economic development. In Lao PDR, achievements and efforts to eradicate poverty and progress in the implementation of SDGs within the framework of the 8th and 9th NSEDP has been severely impacted. What is more important now is the fact that we have only 10 years left for the fulfilment of SDGs by 2030 with the slogan "leaving no one behind".

The Government of Lao PDR is strongly committed to the implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development and the achievement of the Sustainable Development Goals (SDGs). Since the publication of the first Voluntary National Review (VNR) in 2018, efforts from line Ministries and Provinces have been accelerated to ensure effective SDG localization. In the past years, although then Government has actively implemented SDGs and many achievements have been made, in particular on poverty reduction, but with the impact of COVID-19, achieving SDGs will be a challenging task. In the time like this, multi-stakeholder participations and engagement is the most critical element for moving the 2030 Agenda and SDG localization forward. An important task for the country under the 9th NSEDP framework is to recover from the setback due to COVID-19 on top of already existing challenges, based on Lao context. We have to mobilize and engage all stakeholders across the country for the achievement of SDGs by 2030.

Through the implementation of the 8th NSEDP as well as the SDGs, Lao PDR has made many significant achievements. The country continues to enjoy political stability, social order and continued economic growth which has significantly contributed to the poverty reduction and improving living standard of all multi-ethnic people. We have been able to reduce poverty rate from 46% in 1992 to around 18% to date. Nonetheless, due to the impact of natural disasters and COVID-19 pandemic, the economic growth is at the lowest level in 2020. In our upcoming 9th Five-year National Socio-economic Development Plan for 2021-2025, Lao PDR will continue to develop our economy in line with sustainable and green growth strategy, integrate SDGs into our NSEDP, as well as to build a strong foundation and necessary condition for the country to graduate from the LDC status in the future.

To help Lao PDR to achieve the national development agenda highlighted above, the Government is working closely with all segments of the Lao population, line ministries, provinces, the United Nations agencies, development partners, civil society, private sector and other stakeholders to ensure the support necessary for accelerating progress towards the 2030 Agenda. The SDGs are providing opportunities for the whole country to coalesce around the goals and to build synergies as never before. This second VNR was prepared by the SDG focal points from line Ministries and Ministry-equivalent under lead coordination of the National SDG secretariat. It was also developed based on the strong partnership with development partners and all national stakeholders which takes place at several levels, from the National SDG Secretariat and the various

line ministries and departments including provincial authorities, to cross-sectoral forums that engage with a broad array of stakeholders.

This VNR Report takes a critical look at progress and challenges in each area, as well as lessons learnt and way forward. Lao PDR will continue to work closely with development partners and relevant stakeholders to ensure steady progress towards the SDGs, achieving LDC graduation, and improving the well-being of all citizens. It is now more important than ever to uphold the multilateral cooperation. In this unprecedented situation, due to the impact of COVID-19, we need to continue working closely, making bold decision and carrying out concerted actions. If we can do so, we will be able to address global and national challenges and safeguard our future.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Ph. Viphavanh', with a long horizontal flourish extending to the right.

Phankham Viphavanh
Prime Minister and Chair of the
National Steering Committee on SDGs

Summary – Update on recent progress of the SDG implementation

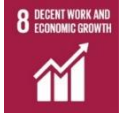

SDG	Goals and Targets as per the SDG global framework	Recent Progress Update
	<p>1: End poverty in all its forms everywhere</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eradicating extreme poverty; - Implementing social protection measures; and - Ensuring equal access of men and women to economic resources. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lao PDR has been successful in reducing absolute poverty, based on the national poverty lines, from 33.5% in 2003 to 23.2% in 2013 and further to 18.6% in 2019. • But this downward trend will be reversed due to COVID-19 and the poverty is projected to go up to 21.5% in 2020.¹ It will begin to decline in subsequent years but still not meet the trend line for some years. • There has been an increasing trend of public investment on rural development which has been an important force contributing to the national poverty reduction efforts • The coverage of social protection system in the country is not adequate. The country spends only 0.7% of GDP on social protection, much less than the peers.
	<p>2: End hunger, achieve food security and improved nutrition, and promote sustainable agriculture</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ending hunger and malnutrition; - Halting food insecurity, improving agricultural production, sustainable and resilient food production; - Correcting trade distortions, and - Ensuring functioning food commodity markets. 	<ul style="list-style-type: none"> • The country ranked 87/117 in the 2020 World Hunger Index. • Proportion of hungry people has declined from 33% to 23% over past decade. • Food and nutrition insecurity has been an issue even prior to COVID-19 • Stunting is declining but still affects nearly 33% of children under 5 years and wasting 9% which is rising. COVID-19 will increase wasting by 14.3%.² • Children from rural areas, poorer households, ethnic groups and whose mothers are not educated were more likely to be stunted. • Food insecurity is unevenly distributed across districts and low-income households and farm laborers were most likely to be affected by COVID-19 • In 2018, for children under 5 years, 21.1% were underweight (26.6% in 2012), 3.5% were overweight (2.5% in 2012), 9% were wasting (5.9% in 2012), and 33% were stunting (44% in 2012). • Undernutrition among general population was 18.5% in 2016.
	<p>3: Ensure healthy lives and promote well – being for all at all ages</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducing maternal mortality; - Ending preventable child deaths; - Ending or reducing AIDS other diseases; - Universal health coverage, affordable essential medicines, sexual and reproductive health care; - Vaccine research, and - Access to medicines. 	<ul style="list-style-type: none"> • Life expectancy (male and female) has increased from 66 in 2016 to 67 in 2018. • Significant progress has been made to reduce maternal mortality from 405 (per 100,000) in 2005 to 185 (per 100,000) in 2017. • Under-5 mortality has declined from 97 (per 100,000) to 46 (per 100,000) over same period. • The MMR and U5MR are significantly higher than the ASEAN average and in rural areas and for ethnic groups. • New HIV infections have declined from 1,100 in 2010 to 780 in 2019 but only 56% of PLHIV were covered by ART. • High out-of-pocket-expenses (45% of total health expenditure) is a major health-financing issue and can push people in poverty

¹ Poverty Assessment, World Bank, September 2020.

² Rapid Assessment of Food Security and Agriculture in Lao PDR, May 2020

SDG	Goals and Targets as per the SDG global framework	Recent Progress Update
		<ul style="list-style-type: none"> • Proportion of births in a health facility or attended by skilled personnel stood at over 64% in 2018. This ratio is much lower among ethnic groups (42.8 for Chinese-Tibetan) and in rural areas (55.8%). Among poorest quintile this ratio was 33.9%. • The adolescent birth rate was 83 per 1,000 women in 15-19 age group (in 2017). The rates are much higher for poorer quintiles, rural areas, ethnic groups and by education level. • Prevalence of tobacco use among persons 15-49 years was found to be 43.5% among males and 7.2% among females (2017). • Over 71% women of reproductive age currently in marriage or in union stated that their demand for modern contraceptives is satisfied • Only 48% of children received full recommended vaccination. • General government expenditure on health was 2.8% of GDP in 2018 (3% in 2016).
	<p>4: Ensure inclusive and equitable quality education and promote life-long learning opportunities for all</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Universal access to free, quality pre-primary, primary and secondary education; - Improving vocational skills; - Equal access to education; - Expanding education facilities, scholarships, and training of teachers. 	<ul style="list-style-type: none"> • Significant progress has been made at the primary school enrolment with minimal gender gaps. • However, there are major gaps in enrolment at the secondary and tertiary education. • The share of children (36-59 months) attending early childhood education was 45% (2018). The share is much lower in rural areas, in ethnic groups, by wealth quintiles, and mother's educational level. • The percentage of children out of school was 10% at primary level and 38% at upper secondary level • General government expenditure on education was 2.94% of GDP in 2018 down from 4% in 2013. • There is no precise data about the children and adults with disabilities in all levels of education. • Quality of education is an area for greater attention alongside with the use of technology, ICT and innovation.
	<p>5: Achieve gender equality and empower all women and girls</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eliminating discrimination and violence against women and girls; - Valuing unpaid care and domestic work; - Ensuring the full participation of women; - Access to reproductive health care; and - Equal access of women to economic resources. 	<ul style="list-style-type: none"> • Significant progress has been made and a number of laws on gender equality have been passed. • Adolescent birth rates are high at 83 per 1,000 with wide variations across regions, ethnicities, and educational levels. • Women's share in the National Assembly in 2019 was 27.5% (31.8% for Provincial People Assembly), above the global average of 24.5%. • At sub-national levels and in managerial positions women's representation is much lower. • Women are more likely to be self-employed than being a wage worker compared to men. • Women are vulnerable to violence and trafficking. Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older who report having been subject to physical and sexual violence by partner/non-partner was 20.2%. • More efforts in local community outreach need to be enhanced in order to raise more awareness and understanding about land rights, particularly in the rural areas.

SDG	Goals and Targets as per the SDG global framework	Recent Progress Update
	<p>6: Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ensuring universal and equitable access to safe, affordable drinking water, sanitation and hygiene for all; - Reducing pollution; - Increasing water-use efficiency; and - Promoting participatory management of water and sanitation services. 	<ul style="list-style-type: none"> • Water supply coverage has improved and covers over 80% of the population. • Proportion of population using an improved drinking water source (well and stream – Nam Lin and Nam Badan) stands at 71%. • Water quality is a concern. 18.9% of population (2017) using water for drinking (well and stream – Nam Lin and Nam Badan) free from zero e-coli sources. • Water pollution is increasing in both urban and rural areas, and most urban areas have no wastewater treatment facilities, so inadequate sewerage facilities have accelerated the discharge of domestic liquid wastes to water bodies. • Open defecation is practiced by 23% of population, especially in rural areas. • About 84% of population was using an improved source of drinking water facility (97% in urban areas and 78% in rural) with wide ethnic differences. • Wetlands provide vital environmental, economic and cultural services to the country's people and biodiversity, and are central to livelihoods of the rural population, supplying fish, fodder as well as future nature-tourism opportunities • The Government has designated the country's first two wetlands of national significance, the Xe Champhone Wetlands and the Beung Kiat Ngong Wetlands.
	<p>7: Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ensuring universal access to affordable, reliable and modern energy services. 	<ul style="list-style-type: none"> • 93% coverage of electricity. The target of 90% set by the 1st Lao Nationally Determined Contribution (NDC) in 2015 to Paris Agreement was achieved. However, urban-rural differences are observed (80.3% of the rural population and 97.4 % of the urban population). • A number of households across the country still use fuelwood for cooking. • To expand biofuel development, Lao PDR is creating a national program with a goal of introducing 10% biofuel in the transport sector by 2025. • Solar power, while not the main energy source, has incredible potential to play a critical role in off-grid electric power for remote rural areas. Currently, around 13,000 households in remote areas have been equipped with solar home systems. • Lao PDR has a high potential for renewable energy, especially from the hydropower resources, with a technical potential was estimated at around 26,000 MW. • The Ministry of Energy and Mines has issued a Renewable Energy Development Strategy aiming to make 30% of the country's energy sources renewable by 2025. • To reduce fossil fuel imports, the government has outlined a tentative vision to reach 10% of the total transport energy consumption to be derived from biofuels.

SDG	Goals and Targets as per the SDG global framework	Recent Progress Update
	<p>8: Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promoting sustained economic growth; - Improving resource efficiency in production and consumption; - Full and productive employment and decent work for all; - Eradicating forced and child labour and trafficking; - Protecting labour rights including those of migrant workers; and - Increasing access to financial services. 	<ul style="list-style-type: none"> • High growth rates (between 5 and 7% during the last decade) • Labour force participation rate 81.3% (2019). • Percentage of growth in labour productivity (GDP/per person employed) was on the downward trend decreasing from 4.9% (2015) to 4.4% (2019). • Unemployment rate was on the rise (increasing from 2.1% in 2015 to 9.4% (10.7% male and 7.8% female). • Youth unemployment was at 16.1% in 2017 (7.8% male and 8.3% female) – the rate was at 18.5% in 2015 (10.1% male – 8.4% female). • Informal sector employment was 82.6% (2017) (42.6% female and 40% male) – the rate was at 83.8% in 2015. • The economy is characterized by high degree of informality (proxied by the proportion of own-account workers and contributing family workers in total employment which decreased from 80.8% in 2015 to 66.5% in 2017. • Percentage of children aged 5-17 in employment (“Working Children”) was estimated at 42.8% (42.4% of girls and 43.2% of boys) • Percentage of financing and loans issued to SMEs was on downward trend (30.9% in 2015) to (19.45% in 2019).
	<p>9: Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Affordable and equitable access to quality infrastructure; - Employment generating industrialization; - Access to financial services and markets; - Innovation and technology transfer, and - Increasing access to ICT. 	<ul style="list-style-type: none"> • In Doing Business Index, Lao PDR ranks 154th out of 190 countries (in 2020) and at 113th place out of 131 countries under the Global Innovation Index 2020. • The country has made excellent progress in infrastructure and now 85% of rural population lives in villages connected to all weather roads. • Share of manufacturing value add to GDP was decreased from 8.7% in 2016 to 7.4% in 2019. • Manufacturing employment as percentage of total employment was 6.3% (2017), increased more than double from 2015 which was 3.1%. • Proportion of population covered by a mobile network is 95% (2019) and 45% - internet user of the total population. Households with access to the internet is 27%. • Research and development expenditure as percentage of GDP stands at 0.09% in 2019. • Lao PDR ranked 167 of 193 in the UN e-government index in 2020, reflecting low levels of e-government development and e-participation.
	<p>10. Reduce inequality within and among countries</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promoting higher growth rates for the bottom 40 per cent; - Promoting social, economic and political inclusion; - Reducing inequalities in opportunities and outcomes; 	<ul style="list-style-type: none"> • Both income and non-income inequalities have been rising - Gini coefficient, a measure on inequality, has risen from 36.6% (2013) to 38.8 (2019). • Economic growth has been regionally imbalanced and the benefits of the growth have not been inclusive enough in term of age, sex, and the most vulnerable groups. • Between 2013 and 2019, the growth in the incomes of the bottom 40% decile was 2.1%, which was lower than the average growth rate of 3.3%, pointing to the fact that growth was not pro-poor.

SDG	Goals and Targets as per the SDG global framework	Recent Progress Update
	<ul style="list-style-type: none"> - Ensuring social protection for all; - Securing participation in economic decision making; - Facilitating migration, and - Reducing transaction costs for migrant remittances. 	<ul style="list-style-type: none"> • Migration of labour force, including some migrants that are illegally smuggled into neighbouring countries have been an area of concern and further efforts are needed to address them. • Due to COVID-19, about 100,000 migrants are likely to return to the country with loss of incomes for households for whom remittances account for up to two-thirds of the total income. • The country received US\$ 407.19 million or 2.1% of GDP as remittances in 2019. This is likely to decline to US\$ 360.85 million in 2020 or 1.82% of GDP due to COVID-19.
	<p>11. Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ensuring access to housing, basic services and public transport for all; - Participatory planning of human settlements; - Safeguarding cultural and natural heritage; and - Strengthening resilience to disasters. 	<ul style="list-style-type: none"> • The share of urban population currently at 33% will go up to 47.7% by 2025. • Urban air pollution is an area that need an attention as 82% of it contributed by among others, burning of firewood, charcoal for cooking, and slash and burn. • Though Lao PDR has ambient air quality standards, however, emissions inventories are not performed routinely. Also, emissions inventory data for common pollutants such as particulate matter (PM), Sulfur dioxide (SO₂), and Nitrogen dioxide (NO₂) are not available. • Number of deaths missing persons due to natural disasters were 738 per 100,000 in 2015 and the number is estimated to be higher in recent years due to the recent disasters incurred in 2018 and 2019. • Three disasters in 2018 resulted in a loss of US\$371.1 million and displacement of 600,000 people. • While economic conditions and social problems still ranked among top household concerns, priority concerns had shifted away from flooding, inadequate drainage, and poor access roads to the need for better solid waste services, water supply, and traffic management. • The limited implementation of the 2011 Vientiane Urban Master Plan can be seen as a pick-and-mix – while elements supporting certain large-scale economic projects are promoted, the full planning package needs to be taken into greater consideration.
	<p>12. Ensure sustainable consumption and production patterns</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Achieving sustainable management and efficient use of natural resources; - Improving waste management; - Promoting sustainable public procurement; - Ensuring access to information; and - Building capacity for sustainable development. 	<ul style="list-style-type: none"> • Waste collection services are incomplete, particularly in rural areas. Only 27% of households in the city have access to waste collection services (2019). • Natural resource management is a high priority that needs greater attention. • The country has embarked on the 'green growth' strategy and a circular future aimed at improving resource use efficiency and low carbon development. The Government in particular pay attention to, as mentioned in both 8th and 9th NSEDP, a model of economic, social and environmental production and consumption that aims to build a sustainable society based on a circular development. • Regulation on open burning was imposed and came into effect in 2019 specifically in Vientiane Capital. Still, household waste (organic and inorganic) is often burnt. • Responsible consumption sits on one of the key priorities that need engagement of various stakeholders across the country. In recent years, several awareness-raising campaign or events on the

SDG	Goals and Targets as per the SDG global framework	Recent Progress Update
		reduction of single-use plastic and responsible consumption have been conducted.
	13. Take urgent action to combat climate change and its impacts Targets <ul style="list-style-type: none"> - Strengthening resilience and adaptation to climate change and natural disasters, including in marginalized communities; - Country's strategic engagement with the Green Climate Fund. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lao PDR registered record increase in GHG emissions doubling between 1990 and 2000 mostly caused by land-use change and forestry. • CO2 emissions per unit of GDP PPP went up from 1.5 to 1.8, yet is still lower than the ASEAN average of 4.2 • The country is one of the most vulnerable to floods in Southeast Asia. There have been eight major floods from 2008-2019 displacing more than 100,000 people. • The country's technical capacity to access GCF funds is still limited. • The 2020 updated Lao NDC commits a new unconditional GHG mitigation commitment by reducing GHG at the rate of 34% of the 2020 baseline by 2030, and will reach net zero emissions by 2050.
	14. Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development	<ul style="list-style-type: none"> • Lao PDR has adapted Goal 14 to suit its landlocked status and covers "aquatic resources" under this goal. • Fisheries is at subsistence level and captured mainly for food security. • Fish Conservation Zones (FCZs) have been officially established throughout the country as a community fisheries management strategy over the past 25 years. • Aquatic resources are under threat due to habitat degradation and water pollution. • There is also illegal, unreported and unregulated fishing that requires a national framework.
	15. Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss Targets <ul style="list-style-type: none"> - The sustainable management of freshwater, mountain ecosystems and forests; - Combatting desertification; - Halting biodiversity loss; - Combatting poaching and trafficking of protected species. 	<ul style="list-style-type: none"> • Overall forest cover declined from 70% in 1940 to 40% in 2018 (or 58% if revised definition is followed) • The country is making steady progress on sustainable forest management, reaching nearly 110,000 ha, which has created a strong foundation for scaling up timber certification. Lao PDR is now seeing the results of stronger forest governance and the intention to solve country's problem on illegal logging, since the passage of Prime Minister Order No. 15 in May 2016, which has led to a strictly enforced ban on the export of logs and primary wood products, drastically reducing this export. • The country's target to achieve 70% forest cover by 2020, set by the 1st Lao NDC in 2015, is beyond reach and has moved to 2025. • Share of land area covered by protected forests area was 20% in 2015. • 24 National Biodiversity Conservation Areas (NBCAs) designated as protected areas that cover almost 18% of the total land area of the country. • Land area covered by conservation forests was 15.1% • Percentage of rural villages reporting land degradation was 29%. • Number of species threatened with extinction were 210 (in 2018).

SDG	Goals and Targets as per the SDG global framework	Recent Progress Update
		<ul style="list-style-type: none"> Uplands and mountainous regions face threat from slash-and-burn, deforestation for major projects, logging and land and forest degradation caused by climate change.
	<p>16. Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Reducing all forms of violence; - Ending violence against and trafficking of children; - Promoting rule of law and justice for all; - Reducing illicit financial and arms flows, corruption and bribery; - Developing effective institutions; - Participation in decision making at all levels; - Legal identity for all. 	<ul style="list-style-type: none"> The administration framework was updated in line with government policies including amendments to the Law on Government, the Law on Local Administration and Regulations on City and Municipality. Progress has been made in establishing rule of law and ensure its compliance with international norms and standards. New important laws have recently been adopted such as the Civil Code and the Penal Code. Government structure reforms have steadily progressing – restructuring of ministries, capacity building of civil servants, anti-corruption campaigns (Corruption Perceptions Index in 2020 was 134 out of 180 – scoring 29/100). Lao PDR has various channels and forums on people's participation and engagement in national development process in recent time compared to a decade ago. The National Assembly has provided increasingly proactive oversight of public services and aspired to increase people's participation in the decision-making process. A constitutional amendment adopted by the NA Ordinary Session in January 2021 was the most recent one. Nearly 73% of the member of the current NA were elected to the NA for the first time, and 27.5% of the member are women. Decentralization and local government are governed by the Sam Sang (Three Built Directives) proposes provinces as the strategic units, districts as the integration units for planning and budget preparation, and villages as the development units. Birth registration is important, not only as a goal in itself but to protect children by making it easier to trace and report them. Universal birth registration has not yet been achieved. In 2017, the percentage of children under 5 whose births had been registered with a civil authority was 73%. Lao PDR has a positive trend in reduction in violence against children from 79% (2011) to 70% (2017). Recently, the National Plan of Actions to address violence against children (2021-2025) was developed.
	<p>17. Strengthen the means of implementation and revitalize the global partnership for sustainable development</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strengthening domestic and international resources; - Debt sustainability; - Technology transfer and capacity building; - Promoting trade; - Enhancing policy and institutional coherence; - Respecting countries' policy space; 	<ul style="list-style-type: none"> Partnership for Effective Development Cooperation reflects greater commitment from both the Government and partners. Regional and global cooperation and integration is a high priority for the Government as articulated in the 9th NSEDP. The country met two out of three LDC graduation criteria in 2018 and 2021 and it is on the verge of graduating out of LDC status. A longer timeframe for transition period up to five year has been granted. This means Lao PDR could be graduating out of LDC status by 2026 right after the conclusion of the 9th NSEDP (2021-2025). Development finance landscape has been changed and it needs greater attention due to weak global growth outlook due to COVID-19. The Government's commitment to continue to effectively enhance macro-economic management and stability by

SDG	Goals and Targets as per the SDG global framework	Recent Progress Update
	<ul style="list-style-type: none"> - Promoting multi-stakeholder partnerships; - Measurements for progress, disaggregated data. 	<p>maintaining a low budget deficit policy, together with a stable exchange rate and inflation below the rate of GDP growth.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fiscal deficit projected to be around 7% of GDP (2020) reflects a need to strengthen macroeconomic management and improve revenue collection which was around just over 70% (2020). • Public debt is expected to rise to 69% of GDP in 2020. External debt-service payments stood at US\$1.2 billion for 2020. • The country ranks 167/193 in the E-Government Development Index (2020) and 192/196 in broadband pricing. • The country's Statistical Capacity Score of 67.8 was lower than the East Asia and Pacific average of 75.9 in 2019. • Greater efforts are needed on disaggregated and quality data for evidence-based policymaking and monitoring of the national development indicators including those of SDGs and relevant development agenda such as LDC graduation and green growth.
	<p>18. Remove the UXO obstacle to national development</p> <p>Targets</p> <ul style="list-style-type: none"> • UXO clearance • Mine Risk Education • Victim Assistance 	<ul style="list-style-type: none"> • Given its importance and cross-cutting impact on SDGs, Lao PDR adopted this as the National Goal. • Clearing of UXO, rehabilitation of victims and creating economic opportunities for the affected communities have made significant progress. • Number of reported UXO casualties declined from 302 in 2008, to 59 in 2016 to 25 in 2019. • Percentage of registered UXO survivors mainstreamed into health, education and employment services increased from around 12% in 2015 to around 21% in 2019. • Proportion of registered active age UXO survivors unable to earn sufficient income with access to basic income security slightly decreased from around 96% (2015) to 95% (2019) – important improvement even though the decrease is relatively small margin. • With a very high percentage of high priority hazardous areas (99.25 in 2019) remaining to be cleared, a detailed survey is under way to map all confirmed hazardous areas throughout the country. This will help improve clearance efforts in the long run. • The magnitude of the problem far exceeds the resources and capacities available • Despite its cross-cutting nature, UXO are not included in other sector plans and strategies.

Chapter 1 – Introduction

Lao PDR is at an important stage of its national development planning process. 2020 marks the conclusion of the implementation of the 8th National Socio-Economic Development Plan (NSED 2016-2020) and the commencement of the next five-year plan (9th NSED 2021-2025). This transition has been dominated by the challenges associated with the COVID-19 recovery, sustainability and climate change, quality and inclusive growth, human capital, infrastructure development and the transition from Least Developed Country status, which Lao PDR hopes to achieve. The conclusion of the 8th NSED and the commencement of the 9th NSED come in a time where the country is in the process of preparation of the second Voluntary National Review (VNR) of the Sustainable Development Goals (SDGs). Therefore, when possible, progress of SDG implementation in Lao PDR since the first VNR prepared in 2018 will have key elements of COVID-19 on top of various challenges that the country has already encountered during the past two years.

1.1 Methodology and process for the review

The VNR of the 2030 Agenda was developed based on the principle of leaving no one behind. In partnership with UN agencies, the National SDG Secretariat conducted series of consultations with different types of partners for the SDG implementation and preparation for the second VNR in the second half of 2020. Public officials from all 18 provinces have also been engaged with the aim to increase their understanding of the SDGs and implement relevant strategies in each province. Advocacy and awareness programmes on the 2030 Agenda and SDGs have been annually conducted among students and academia at local universities.

The VNR process builds on key recommendations from the first VNR and the conclusion of the 8th NSED - Since around 60% of the 8th NSED indicators are linked to the SDGs and the rest of SDG indicators are being integrated into the 9th NSED and the next one, the inputs from monitoring the NSED – particularly the Mid-Term Review of the 8th NSED and its final reports have also been used. Narrative and analysis of SDG progress have also been prepared based on key recommendations from the first VNR.

Securing data on localized SDGs in advance of the VNR has been challenging as a result of COVID-19 disruption. However, baseline and updated data for key SDG indicators have now been available. While this second VNR provides snapshot of progress toward all SDGs, the detailed discussion is on selected SDGs (SDG 1, SDG 2, SDG 3, SDG 4, SDG 5, SDG 8, SDG 13, SDG 17 and SDG 18) which are in line with the global theme of the 2021 High Level Political Forum on Sustainable Development. The Government of Lao PDR selected these nine SDGs in consultation with various partners during various consultation meetings organised in 2020.

1.2 SDG synergies and trade-offs

SDGs interact differently with each other and there are synergies and trade-offs. The Government recognises these synergies and trade-offs which will help prepare a cohesive plan for accelerated achievement of SDGs. This is even more important as the country embarks on the preparation of the 9th NSED during a fiscal crisis made worse by COVID-19. The Government has been working on partners with an overarching aim of creating synergies and trade-offs which is in line with the typology of SDGs given by Nilsson et al,³

- The poverty reduction goal (SDG 1) and ending hunger goal (SDG 2) are *indivisible*.

---

³ Nilsson, M., Griggs, D., & Visbeck, M. (2016). Map the interactions between Sustainable Development Goals. *Nature*, 534(15), 320–322. <https://doi.org/10.1038/534320a>.

- The reduction of malnourishment (SDG 2) *reinforces* goal on educational attainments (SDG 4). High stunting levels in Lao PDR affect the educational outcomes of children.
- The goal on access to electricity (SDG 7) *enables* the goal on education (SDG 4) whereas the goal on infrastructure (SDG 9) is *consistent* with the goal on education (SDG 4).
- Goals on climate change and reduction of emissions (SDG 13) may be *constraining* for the options for energy access (SDG 7) just as promoting food security (SDG 2) could constrain goals on renewable energy (SDG 7) and biodiversity conservation (SDG 15) by competing for water and land.
- The goal on economic growth (SDG 8 and SDG 9) or the one on food security (SDG 2) can have *counteracting* effect on all other goals that aim to mitigate climate change impact (SDG 13) or promote sustainable natural resource management (SDGs 11 to 15).
- There are also *cancelling* SDGs such as full protection of forests may preclude community access to the same and may affect livelihoods.

1.3 Discussions, consultations and inputs

Discussions on SDGs have also been inserted into the agenda of Round Table Meetings⁴ over the past four years (2016-2019) and line ministries submitted sectoral progress reports on their SDG implementation to the National SDG Secretariat, as inputs for the first VNR report for Lao PDR. To ensure an inclusive, participatory, and transparent VNR process, the National SDG Secretariat organized a number of consultations since mid-2020 with stakeholders from government, the National Assembly, private sector, academia, civil society organizations, international non-governmental organizations, the UN agencies, and development partners. While inputs from various partners have been mostly integrated into this VNR, all recommendations, inputs and suggestions will be summarised and submitted to the SDG National Steering Committee for further guidance on follow-up actions. Some of those key consultation meetings which have provided direct inputs to the VNR are:

- Consultation across line ministries
- Consultation with provincial authorities and local communities
- Consultation with private sector
- Consultation with civil society
- Consultation with youth and volunteers
- Consultation with UN agencies and Development Partners

Inputs from the COVID-19 Multi-Stakeholder Taskforce. The SDGs set an ambitious development agenda, for the entire world, including the Asia-Pacific region and Lao PDR. With the shock from COVID-19, achieving targets by 2030 and making progress against SDG indicators will become even more challenging. To this end, the Ministry of Planning and Investment (MPI), on behalf of the Government of Lao PDR, has requested UN support in the convening of a multi-stakeholder taskforce to support the process of making the necessary recalibration for the period of the next 5-year plan that can be used to revise national and sectoral plans and targets including those relating to SDG indicators. Therefore, narratives highlighted throughout this VNR reflects policy priorities for the national development agenda including the SDG localization that appropriately reflect the changed circumstances, as a result of COVID-19.

---

⁴ Round Table Meeting (RTM) (organised every five years) and Round Table Implementation Meeting (RTIM) (organised annually) and 10 Sector Working Groups (SWGs) are an integral part of a national development cooperation forum called “Round Table Process” aiming to promote and advance the agenda of partnership for effective development cooperation.

Inputs from UN agencies and Development Partners. UN agencies and Development Partners have provided direct inputs to the Government for the VNR preparation. The contributions from these partners help sharpened the structure and content of this report in all aspects. While detailed contributions cannot be highlighted in detail, one of key important messages from engagement with the UN agencies and development partners for this year VNR is on **integrated nature of the 2030 Agenda**. The 2030 Agenda is an integrated one. Its implementation will require integrated strategies to address the intertwined challenges of poverty eradication, inclusive and rapid economic growth, environmental sustainability and structural vulnerability in a coherent manner. Broad coalitions are therefore required to achieve the SDGs, including a whole-of-Government approach – across sectors and all levels of Government (not only at national and sectoral levels, but also provincial one), and increased coordination also among the development partners to enhance efficiencies, improve division of labour and avoid duplications.

Inputs from Private Sector. Reiteration is on some key messages and commitments for further enhancing private sector development and investment contributing to the development of Lao PDR. Some of key recommendations are highlighted as follow:

- **Leveraging private sector investment and development.** Official Development Assistance (ODA) cannot meet the needs of eradicating poverty and achieving national development aspiration in particularly graduating from the Least Development Countries (LDC) status and achieving the Sustainable Development Goals (SDGs). Foreign Direct Investments (FDI) and private capital has increasingly become much more important for the growth of developing countries. It is part of development assistance, and is an important priority for the Government to support Lao PDR in achieving the goals and objectives of our 8th & 9th NSEDP including SDGs, LDC graduation and green growth. Therefore, an increasing part of development aid should therefore be used to enable private sector development and leveraging private sector investments.
- **Private sector contribution.** It is encouraging to see the Government's commitment to creating the right conditions for businesses to expand and grow which is essential for job creation and development. There is a great need to work with the private sector and businesses – small and large – to reduce poverty. The contribution private companies can make to development is dependent of their success – investing, improving productivity, securing employment and taxes.
- **A sound framework for the private sector to invest.** To assume automatic trickling down and redistribution of wealth is too simplistic. It is important to get policies right; creating enabling environment as well as preconditions for inclusive growth. Investment climate, transparency, anti-corruption, rule of law, taxation, etc, are crucial matters. How can we make it work? We need policy, legal and institutional measures that provide a sound framework for the private sector to invest. What this really boils down to, it to have a better understanding and strategy for:
  - How to strengthen the regulatory framework for local businesses.
  - How to contribute to the development of essential infrastructure.
  - How to ensure local effects of economic activity.
  - And how to develop local expertise in the entire supply chain.
- **Knowledge development is important for further realising quality private sector investment for development.** There is an acknowledge that limited competencies, research based knowledge, local innovation and education are some of the biggest bottlenecks. Without relevant knowledge and education, it is difficult to get a job or create sustainable local businesses. It is also difficult to be innovative and competitive on the global market. This is why the Government recently launched the Human Development Strategy and has increased support to education. Furthermore, increased efforts in private

sector development will include R&D cooperation and promote innovation. Private sector is also keen on supporting partnerships between private companies and local private sector, as well as increased cooperation between research and innovation institutions. Therefore, a few issues that need to take into great consideration such as

- There is a need to be realistic, and prioritize.
- What is our comparative advantage?
- What are the priorities of development countries?
- What are international and national obligations?
- How can private sector support country development in an efficient manner?

Inputs from provincial authorities and local communities

- **Equality.** The 2030 Agenda underlines that no one should be left behind. There is the need to ensure that the benefits of the rapid economic growth are evenly distributed and translated into inclusive and sustainable human development. Widening development gaps between rich and poor, urban and rural areas of the country, and ethnic groups need to be addressed. The development of infrastructure in rural areas is essential for improving livelihoods and creating equal access to public and private services. Particular importance should be attributed to SDG-5 on gender equality, which is one of the cross-cutting priorities of the 8th NSEDP and 9th NSEDP. Therefore, disaggregating data by sex will allow the identification of priority areas. While there has been significant progress on gender equality at central level, lead positions and local level positions remain dominated by men.
- **Participation, monitoring and evaluation.** The Government's sustained effort to eradicate poverty need to be a mass mobilisation exercise, empowering local communities and providing a coherent framework for mutually supportive actions by all stakeholders. In this way, the circumstances and opportunities for the Lao multi-ethnic population will greatly improve.
- **Advocacy and awareness-raising.** Public awareness raising and communications for SDG are important aspects of SDG implementation to gain support and promote partnerships which are essential for achieving the SDGs. Therefore, it is important to promote common awareness of the 2030 Agenda and the national priorities not only at national level but also at local level. There needs to be greater efforts to include local communities into the SDG stakeholder engagement plan. In order to do so, they will need to have greater understanding of sustainable development agenda and necessary capacities to take SDGs forward.
- **Capacity building.** All priorities identified in the 8th and 9th NSEDP including the SDG roadmap include aspects of participatory planning, implementation and monitoring. Capacity building for participatory planning is a top priority and development planning will increasingly be based on local participation through appropriate planning manuals and participatory processes. In particular, capacity building for the poorest districts is essential so that they can prepare on an urgent basis, district-wide development plans.

Inputs from youth, volunteer groups and Lao civil society

As youth make up more than half of the Lao population and the majority of volunteers in the Lao PDR are youth, it is imperative that their perspectives are taken into account when evaluating the Lao PDR's progression towards achieving the 2030 Agenda and thereby contribute to the country's development over the coming years. Some of their volunteering activities that have contributed to SDGs include:

- Advocating for capacity building for a community on poverty reduction and socio-economic development (SDG 1);
- Providing food supplies to primary schools in remote and rural communities (SDG 2);
- Assisting in raising awareness on reproductive health for youths and guiding them to reliable sources of information at Vientiane Youth Center (SDG 3);
- Promoting reading for children, providing learning materials, assisting in school construction, and volunteering to teach young children in rural communities (SDG 4);
- Conducting activities to promote gender equality (SDG 5);
- Providing academic and career planning advice for youths in schools and career expos (SDG 8);
- Conducting a workshop on inclusion and access for people with disabilities, and advocating for equality for LGBTQ+ (SDG 10);
- Volunteering in the Second-Hand World project, a UNDP award winning project aiming to promote circular economy (SDG 1, 12 & 13);
- Conducting skill development workshops on climate change awareness for youths in communities and joining awareness raising campaigns on environmental issues (SDG 13);
- Providing legal advice (SDG 16); and
- Advocating for community involvement in community development activities (SDG 17 and SDG 18).

Realising their contributions, the Government in collaboration with some key partners organised a series of discussions with volunteer groups, young people and civil society on the SDG implementation as a follow up from the first VNR. Some of key recommendations from youth, volunteer and Lao civil society discussions are highlighted as follow (key recommendations are those relating on the key selected SDGs for this VNR. For other SDGs, key recommendations are to be highlighted during meeting of SDG focal points as follow up activities after this VNR):

Well-being (SDG1, 2 and 3) as the foundation to achieve other goals. If people are still unable to feed themselves, it is hard for them to focus on other aspects of life such as education and environment. By achieving the SDGs related to wellbeing, people will be able to achieve and contribute to other aspects of their life. Some of key recommendations are:

- Support the transition from subsistence production to commercial production via promoting the development of micro, small and medium enterprises (SMEs) by relying on local potentials and connecting to local markets at district and provincial levels to ensure sufficient income and sustainability;
- Develop the necessary conditions and an enabling environment for collaborative partnership between government organizations, INGOs, CSOs, community-based organizations (CBOs) and private enterprises to eradicate poverty effectively and efficiently;
- Support local communities to take ownership of their own local development and at the same time build their capacity so they can reduce their reliance on external development assistance and to utilize local potential and resources productively and in a sustainable manner;
- Support knowledge and capacity to produce quality and environmentally-friendly agricultural products to ensure they are safe for producers' and consumers' health;

- Support clean agriculture (organic and good agricultural practices), ecological agribusiness and processing to create sufficient supply to meet the demands of the local markets and at the same time ensure food security and non-discriminatory access;
- Improve the capacity for agricultural production resilient to climate change, unstable weather conditions, drought, floods and other natural disasters by improvement of soil conditions;
- Provide support for trials and utilization of agricultural technology through the application of modern, safe and environmentally-friendly scientific approaches, and at the same time develop agricultural enterprises at the household, group and cooperative levels;
- Support diversity of crops and livestock and the conservation of wildlife and biodiversity via establishment of seed banks with diverse seed types and effective management at the local and national levels, with fair and equal distribution of benefits from the use of the seeds and related local knowledge;
- Support multi-partnership exchange of knowledge, technical information and lessons learnt related to agricultural development and nutrition to ensure ease of information access;
- Support access to quality and sufficient nutrition, especially for pregnant women and children under 5 years old, to reduce malnutrition and stunting;
- Promote effective behaviour change communication practices including discouraging drunk driving to reduce road accidents due to alcohol, reckless driving and road traffic laws and regulation infringement; and
- Ensure equal access to health services without discrimination and with special policies to assist people in poverty, people with disabilities and elderly citizens.

Education and Work (SDG 4 and 8) as the main contributors for Lao PDR to graduate from the least developed country. Quality education is the necessary foundation to further achieve other SDGs such as decent work, good health and well-being, and clean water and sanitation. Those who can access quality education tend to reach their full potential in life and achieve their dream job in the future. Education helps improve literacy which in turn improves the quality of life of the people. Decent work and economic growth are significant to promote inclusiveness and sustainable economic growth, productive employment, and decent work for all. Lao PDR has the hidden potential in terms of the natural resources as well as young generation population as a driving force of the country (i.e. demographic dividend). Thus, improving the education system and fostering access to technology especially in rural areas are the key to prepare the qualified workforce for the future. Progress towards the SDG 4 and SDG 8 will also ensure equity in society, end poverty, prevent child labour, and stop human trafficking. Some of key recommendations are:

- Address the learning challenges on illiteracy: raise awareness on the importance of learning and development, especially to students and revise outdated curriculum which focused too much on theories and less on practicality;
- Ensure adequate educational institutions especially primary and secondary schools in rural areas as school retention will keep children away from child labour; and provide learning material such as textbooks and laboratory equipment to every school
- Designate an agency to support people with disabilities especially in rural areas to access to education and employment opportunities;
- Ensure inclusive education and enable safe environment and facilities to prevent violence and discrimination in schools;

- Apply technology in education for a better-quality education and support children in rural areas to access digital learning;
- Promote entrepreneurship and agricultural work to create job opportunities;
- Promote and give an importance to a wide range of careers, not just certain sectors such as doctors and lawyers;
- Encourage youth to volunteer more to increase self-confidence and provide safe space for youth to raise their voices and express their opinion;
- Promote girls and boys, ethnic communities, people with disabilities and vulnerable people to complete free equitable and quality primary and secondary education leading to effective and appropriate lifelong learning;
- Build the capacity of teachers on quality pedagogy, and increase their ability to access modern technical information, and to be able to contribute to the advancement of society;
- Ensure concise quality standard indicators for each level of education, with periodic monitoring, supports and evaluation for improvement, and ensure standards-based human resource development in both quantity and quality;
- Integrate life skills and vocational activities for students starting from primary education; and increase Lao language and cultural awareness for children, youth and the general public;
- Support and protect both formal and non-formal workers and at the same time support the engagement of multiple stakeholders to protect labor rights and labor law enforcement in all sectors equally;
- Support participation and access to the labor market for people with disabilities, people in poverty and other vulnerable groups of people, and at the same time improve the skills they will need for this;
- Support youth to develop vocational skills and to have legal, moral jobs with professional ethics.

Inequalities (SDG 5 and 10) - to eliminate the inequalities there is a need to promote gender equality in all settings. The two SDGs are vital towards building a more just society. Ensuring equality is important to ensure that everyone is entitled to the same rights, regardless of nationality, sex, national or ethnic origin, colour, religion, language, or any other status. People should have the right to raise their voices and to involve in decision making. However, since the role of women is defined based on socially constructed gender norms, women were not given the same opportunities as men. As a young generation living in a fast-changing world with technological development, they should be provided support to reach their full potential, regardless of their gender and any other status. Some of key recommendations are:

- Invest in human resources development and ensure adequate budgeting to combat inequalities;
- Provide safe space for people's participation including those who are vulnerable groups and provide opportunity for children and young people to engage in the Council meeting where they can express their opinion;
- Ensure quality education throughout the country to address the widening disparity between urban and rural areas and intensify actions to address violence against women and children;
- Raise public awareness on kindness and empathy education as a key to prevent and respond to violence and discrimination against vulnerable people;

- Support volunteers so they can add their valuable contribution to SDG implementation;
- Take stern actions to reduce corruption and consider punishment for corruption;
- Integrate gender into all levels of learning and into all socio-economic sectors and acknowledge gender diversity and eliminate violence against women and children in households, schools and workplaces;
- Ensure government officials and private sector staff have knowledge and understanding of gender;
- Ensure equality, fairness and equitability in access to education, health services, government services and accurate information sources; and
- Ensure equality in socio-economic development and community participation in local development and support access to policy and legal information among people in rural areas to ensure effective local development.

Climate Action (SDG 13) - Nearly 80% of Lao population still relies on traditional agriculture for their livelihood. In the past few years, climate change has been causing natural disasters such as droughts, floods, and rising of greenhouse gas emissions in Lao PDR which has a serious impact on agricultural production that will affect the country's food security, economy and society. Therefore, if the issue is not addressed as a matter of urgency, the economy and human lives could be affected by climate change-related disasters. In this context, awareness raising on the climate change among the public needs to be continued. Some of key recommendations are:

- Organize awareness-raising activities both in urban and rural areas on climate change and environmental protection;
- Promote and support the participation of CSOs in the process of planning and implementing the cooperative actions to mitigate the impacts of and adapt to climate change;
- Promote knowledge and understanding of climate change among government officials, private enterprise staff, students, intellectuals and the general public to understand impacts, mitigation strategies and systematic resolution;
- Foster joint efforts from both the Government and the public; and promote climate change education since an early age;
- Cultivate personal responsibility for individual climate action; and promote the right to participation of all people in the society; and
- Set up a taskforce for monitoring and follow-up on projects related to climate change and develop policies that encourage clean energy consumption and responsible consumption.

UXO (SDG 18) has resulted in deaths and injuries of a number of people every year. Since the majority of people living in rural areas depend on agriculture for livelihood, the presence of UXO makes the use of lands for agriculture and community purposes impossible and unsafe which in turn negatively affects socio-economic development of the country. Food shortage and disrupted livelihoods were also identified as a result of UXO. The presence of UXO widens the disparity between urban and rural areas leading to unequal opportunities among the population. It was further shared that the clearance of UXO will allow people to access to safe agricultural land and contribute to achieving other SDGs such as SDG 1, 3 and 10 on ending poverty, promoting well-being for all and reducing inequality. Some of key recommendations are:

- Ensure adequate response to the health and livelihood needs of UXO survivors;
- Support CSOs to participate in assisting people affected by UXOs;

- Expand the dissemination of information on the danger of UXOs in at-risk areas;
- Increase UXO clearance to ensure the safety of the people and national development; and ensure adequate investment in financial and human resources;
- Foster collaboration among relevant sectors and identify clear roles and responsibilities; and provide capacity building to government officials; and
- Raise public awareness on the importance of SDG and to promote the participation of citizens to achieve the common goal and how the achievement will benefit the society including provide space for young people to have their voices heard and be part of a decision making

1.4 Update on policy and enabling environment for SDG implementation in Lao PDR

The government's institutional mechanisms established by Presidential Decree show the highest priority accorded to the implementation of the national development plans and the SDGs. The President issued a Decree on 20 September 2017 appointing the Prime Minister to chair the National Steering Committee for SDG implementation, with members of the Committee drawn from all concerned ministries, ministry-equivalent agencies, and mass organizations. The National Steering Committee oversees the coordination and implementation of the SDGs through the NSEDP and the sectoral development plans of various ministries up to 2030, including the monitoring and evaluation of the implementation results. The Decree mandates SDG implementation by every ministry and sector, and at different levels throughout the country. The 26 National Steering Committee members all have ministerial or vice-ministerial status. The Committee then appointed the National SDG Secretariat in the Ministry of Foreign Affairs and SDG focal points in relevant line ministries to lead and take ownership of each SDG. The National SDG Secretariat (Ministry of Foreign Affairs and Ministry of Planning and Investment) works with line ministries to track the progress of SDG implementation. Also in coordination with line ministries, the National SDG Secretariat works closely with United Nations agencies and other development partners to ensure the support necessary for accelerating progress towards the 2030 Agenda. During the past two years, under the close supervision of the National Steering Committee some key milestones have been produced by the National SDG Secretariat in collaboration with line ministries and stakeholders concerned.

The SDG Roadmap was finalised and approved by the National Steering Committee in 2019. The Lao SDG roadmap with timeframe till 2030 was prepared based on series of consultation with both national and international partners. It focuses on institutional strengthening and partnerships. The Roadmap will include awareness-raising strategies, multi-stakeholder consultations and dialogue, mechanisms to create horizontal and vertical policy coherence, budgeting for the future, and plans for monitoring, reporting and accountability.

Assigning SDG Indicators to relevant line ministries and agencies for implementation (SDGi owners) and reporting (SDGr owners). Currently, around 60% of SDG indicators have been integrated into the 8th NSEDP (2016-2020), and on-going discussions have been made on how the rest of SDG indicators will be fed into the 9th NSEDP (2021-2025) and 10th NSEDP (2026-2030). All SDG indicators have been assigned as relevant to nineteen different ministries and ministry-equivalent through a consultation process. Each ministry/agency owns certain SDG indicators which line within its portfolio. This setup is called “SDGi owner”. In addition, the SDG coordination/reporting matrix (each SDG has been assigned to ministries/agencies – this setup is called “SDGr owner”) has been prepared by the national SDG secretariat to encourage better coordination work across national stakeholders and this will also contribute to better advocacy work in the long run. The table below summarizes key elements of SDGr and SDGi in Lao PDR.

SDG	Ministry assigned as SDG reporting owner (SDGr)		Ministries assigned as SDGi owners (SDGi)	
	Reporting/coordination	No. SDGr	Implementation	No. SDGi
1, 2, 14, 15	SDG 1 – No Poverty Ministry of Agriculture and Forestry (MAF) in partnership with Ministry of Health	5	1. Ministry of Agriculture and Forestry (MAF)	5
		2	2. Bank of Lao PDR (BOL)	2
		1	3. Ministry of Finance (MOF)	3
		3	4. Ministry of Labour and Social Welfare (MOLSW)	
		3	5. Ministry of Natural Resource and Environment (MONRE)	3
	SDG 2 – Zero Hunger Ministry of Agriculture and Forestry (MAF) in partnership with Ministry of Public Health	5	1. Ministry of Agriculture and Forestry (MAF)	5
		6	2. Ministry of Health (MOH)	5
		1	3. Ministry of Industry and Commerce (MOIC)	1
	SDG 14 – Life below water Ministry of Agriculture and Forestry	5	• Ministry of Agriculture and Forestry	3
	SDG 15 Ministry of Agriculture and Forestry	12	1. Ministry of Agriculture and Forestry	10
		3	2. Ministry of Planning and Investment	2
	SDG 3 Ministry of Health	29	1. Ministry of Health	26
		1	2. Ministry of Public Security	1
4	SDG 4 Ministry of Education and Sports	20	1. Ministry of Education and Sport	18
		1	2. Ministry of Post and Telecommunication	1
5	SDG 5 Lao Women Union	18	1. Lao Women Union	18
		1	2. Ministry of Post and Telecommunication	1
6, 12, 13	SDG 6 - Ministry of Natural Resource and Environment	7	1. Ministry of Natural Resource and Environment	7
		4	2. Ministry of Health	5
		2	3. Ministry of Public Work and Transportation	
	SDG 12 - Ministry of Natural Resource and Environment	1	1. Ministry of Agriculture and Forestry	1
		1	2. Ministry of Education and Sports	1
		3	3. Ministry of Information, Culture and Tourism	2
		5	4. Ministry of Natural Resource and Environment	5
	SDG 13 - Ministry of Natural Resource and Environment	7	• Ministry of Natural Resource and Environment	7
7	SDG 7 - Ministry of Energy and Mine	6	• Ministry of Energy and Mine	6
8, 18	SDG 8 - Ministry of Labour and Social Welfare	8	1. Ministry of Labour and Social Welfare	8
		2	2. Bank of Lao PDR	2
		4	3. Ministry of Industry and Commerce	4
		3	4. Ministry of Information, Culture and Tourism	3
		2	5. Ministry of Planning and Investment	2

SDG	Ministry assigned as SDG reporting owner (SDGr)		Ministries assigned as SDGi owners (SDGi)	
	Reporting/coordination	No. SDGr	Implementation	No. SDGi
	SDG 18 – UXO and Mine Action Ministry of Labour and Social Welfare in partnership with Ministry of Foreign Affairs	6	• Ministry of Labour and Social Welfare	6
9	SDG 9 - Ministry of Industry and Commerce	4	1. Ministry of Industry and Commerce	4
		1	2. Bank of Lao PDR	1
		3	3. Ministry of Science and Technology**	3
		2	4. Ministry of Planning and Investment	1
		1	5. Ministry of Post and Telecommunication	1
		4	6. Ministry of Public Work and Transportation	3
10, 17	SDG 10 - Ministry of Planning and Investment (Lao Statistic Bureau)	1	1. Bank of Lao PDR	1
		1	2. Ministry of Finance	1
		2	3. Ministry of Agriculture and Forestry	2
		2	4. Ministry of Labour and Social Welfare	2
		1	5. Ministry of Public Security	1
		1	6. Ministry of Home Affairs	
		1	7. Ministry of Planning and Investment	1
	SDG 17 – Ministry of Planning and Investment	1	1. Bank of Lao PDR	1
		3	2. Ministry of Finance	3
		1	3. Ministry of Foreign Affairs	1
		2	4. Ministry of Home Affairs	8
		7	5. Ministry of Planning and Investment	
		1	6. Ministry of Industry and Commerce	1
		3	7. Ministry of Science and Technology**	2
		4	8. Ministry of Post and Telecommunication	4
11	SDG 11 - Ministry of Public Work and Transport	3	1. Ministry of Industry and Commerce	3
		6	2. Ministry of Natural Resource and Environment	6
		4	3. Ministry of Public Work and Transport	4
16	SDG 16 - Ministry of Home Affairs	4	1. Lao Women Union	4
		4	2. Ministry of Finance	4
		2	3. Ministry of Foreign Affairs	2
		4	4. Ministry of Home Affairs	4
		3	5. Ministry of Justice	3
		4	6. Ministry of Public Security	4
Total		257		238

**The role of Ministry of Science and Technology will be modified due to the restructure of the Government after the 11th Party Congress, 2021.

SDG Advocacy and Communication Work Plan is developed based on the recommendations put forth in the “Part D: Next Steps” of the first Voluntary National (VNR) of Lao PDR 2018. VNR shows that knowledge and awareness of SDGs among many stakeholders requires significant strengthening, especially at the local levels. This gap is critical and needs to be addressed soon as communication, especially building public awareness, should be understood as a first step towards a participatory process in implementing the 2030 Agenda for Sustainable Development. Four main strategic objectives are as follow:

- To integrate SDGs into the national education curriculum as well as educational materials and notes tailored for relevant stakeholders;
- To raise public awareness of the SDGs to stakeholders to be in line with the principle of “leaving no one behind”;
- To create platforms for public participation in the process of implementing SDGs towards 2030 Agenda; and
- To monitor and evaluate the effectiveness of the communication strategies.

Formal adoption of 238 SDG indicators was done in 2019. After the first Voluntary National Review of the Sustainable Development Goals prepared in 2018, the Government of Lao PDR officially adopted the 238 SDG indicators (SDGi) during the national SDG Steering Committee meeting in June 2019 where the SDG roadmap was also endorsed and then disseminated to all partners at all levels in 2020. These adopted indicators have been categorized into three types such as:

- (1) *Same as global SDGi (104)*- Referring to adopting the exact global SDG indicator, albeit some differences in the data disaggregation requirements;
- (2) *Adapted SDGi (61)*- Referring to the proxy indicator with similar requirements to the global SDG indicator that can still respond to the SDG target requirements; and
- (3) *Additional SDGi (73)*- Referring to the new indicator that is not similar to the global SDG indicator. However, they are still relevant in responding to the SDG target requirements.

1.5 Stakeholder participation

In development programmes, Lao PDR has made good progress in advancing and enlarging the space for stakeholders.

There are various channels and forums for participation, which range from indirect channels through representative institutions such as the National Assembly to the mass organizations and formal business associations. Participation also takes place through other interest groups, including CSOs, the media, and other forms of communication. At the national level, Round Table Process is a platform for an engagement of all national, sectoral, provincial and international stakeholders including private sector, CSOs, academia, and others to engage in the policy dialogues which have implications for the SDG implementation in the country. At sectoral level, 10 Sector Working Groups (SWGs) have been formulated to ensure participation of all stakeholders in sectoral consultations to take SDG based national development agenda forward. Through these arrangements, the National SDG Secretariat has been able to seek contribution, inputs, and feedbacks from various types of partners at different levels for the preparation of the VNR and the SDG implementation.

Engaging local administrations in systematic implementation and monitoring is critical.

The effectiveness of implementing and monitoring the SDGs depends on a wide range of issues relating to local-specific contexts and challenges. These challenges require the government and local administrations to develop local monitoring systems, identify gaps, and implement corrective action to accelerate progress. To this end, on top of the governance work (public service improvement, participation, rule of law and sound financial management), the Government has already initiated institutional strengthening within local administrations:

- Seeking their inputs for the mid-term review and conclusion of the 8th NSEDP and the development of the 9th NSEDP with strong focus on SDG implementation;
- Development of 9th NSEDP M&E framework with data disaggregated by not only population groups but also sectors and provinces, among others; and

- Potential use of SDG open platform which will highlight various data to monitor SDGs at national, sectoral and provincial levels.

All of these governance framework and initiatives cut across every sector. Therefore, the Government has committed to ensure that issues in service delivery, financing planning and management in health, education and other sectors will be addressed from a governance perspective.

Chapter 2

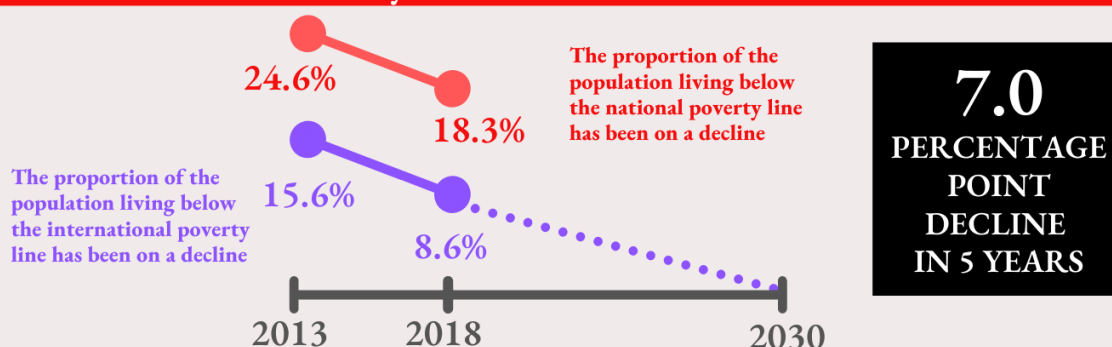
Progress update - Key selected SDGs since the first VNR

This Chapter sets out the progress and challenges in localizing, implementing and reporting in relation to the SDGs under review. In some instances, the success or shortcoming of government policies are also elaborated. This Chapter also shows the updated infographics on each SDG under review. They were developed by LSB in collaboration with the National SDG Secretariat in Lao and in English to support its advocacy in publications, posters and online.

For progress of the national strategic priorities and policy implementation based on key recommendations from the first VNR and the 8th NSEDP review, overall discussion is made available under Chapter 3. The decision not highlighting implementation of strategic priorities for each SDG under review is due to the nature SDG synergies and trade-offs as highlighted under chapter 1. With this, the Government believes that by discussing the implementation of key national strategic priorities in an overall manner, good practices and areas where progress is lagging could be more strategic and provide national priorities in going forward.

SDG 1 – No Poverty (End poverty in all its forms everywhere)

Eradicate Extreme Poverty

The share of population living below the national poverty line has been declining.

in 2013, about

1 in every 4
 (24.7%)
 persons in Laos were poor

in 2018, only about

1 in every 5
 (18.3%)
 persons in Laos were poor

SEX

The share of population of both male and female population who are poor is declining

2013:	24.7%	24.6%
2018:	18.5%	18.2%

GEOGRAPHIC LOCATION

Poverty in Laos is more prevalent in rural compared to urban areas.

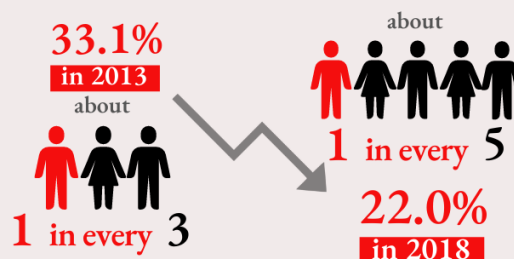
2013:	7.9%	31.4%
2018:	7.0%	23.8%

AGE GROUP

Younger persons (below 15 y/o) are more likely to be poorer than their older counterparts.

	Below 15	15-24	25-54	55-64	65+
2013:	32.6%	22.7%	20.4%	18.0%	22.1%
2018:	24.3%	19.7%	14.7%	12.4%	15.1%

The proportion of men, women, and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions is also declining

11.1
 PERCENTAGE POINT DECLINE IN 5 YEARS

Tremendous progress in reducing poverty. The absolute poverty, based on the national poverty lines, from 33.5% in 2003 to 23.2% in 2013 and further to 18.6% in 2019. But this downward trend will be reversed due to COVID-19 and the poverty is projected to go up to 21.5% in 2020.⁵

Reduction in population in multidimensional poverty. The proportion of population in multidimensional poverty has declined over the years reducing from 40.4% in 2012 to 23.1% in 2017. The percentage of children who are multi-dimensionally deprived also decreased from 33.1% in 2013 to 22% in 2018.

Poverty reduction and growth. Even though the poverty reduction has steady been reduced over time, the pace of reduction has not been that quick compared to those of the GDP growth. Between 2013 and 2019, one percentage growth in GDP led to 0.67% reduction in poverty (this situation was only 0.4 between 2008 and 2013).

Inequality risen due to widening consumption gaps. In recent years, consumption grew at a faster pace among the better off. Between 2013 and 2019, the average consumption per capita of the bottom 40% grew by 2.1% per year, compared with the national average of 3.3%, while for the richest quintile, the average consumption grew by 4.1% per year. Thus, welfare gains were substantially lower for the poor, and poverty remained less elastic than it would have been had consumption growth been more equal. The inequality has also been witnessed by the increase of Gini Index going up from 36.0 (2013) to 38.8 in 2019.

Different poverty levels across provinces and regions. While most provinces experienced a decline in poverty rates, poverty in Vientiane capital doubled from 2.5% in 2013 to 5% in 2019. Four other provinces also saw an increase in poverty during the same period (Xayabouly, Bolikhamxay, Khammuan, and Attapeu). The geography of poverty has shifted toward urban areas and the central region, although rural areas are still home to the overwhelming share of the poor. Five provinces account for more than half of the poor in Lao PDR: Savannakhet (20.6%), Oudomxay (8.7%), Khammuane (8.3%), Saravane (8.0%) and Luangprabang (7.7%).

Rural poverty reduction. Rural poverty is more than three times higher than in urban areas. Despite accounting for 67% of the population, rural areas are home to nearly 90% of the poor population. Small towns created by the agglomeration of large villages according to the rural development policy increased from 11 towns in 2015 to 30 in early 2018, meaning an increase of 19 new towns. In the agriculture sector, activities such as the creation of the Department of Rural Development and Cooperatives, participatory land-use planning in villages, and support provided to farmers' organizations contributed to poverty alleviation.

Table 1.1 – Status of poor districts, villages and families using national administrative data from Ministry of Agriculture and Forestry

Status of poor districts, villages, and families from 2015 to 2019 ⁶			
	2015 baseline	2019	Results
Total number of districts	148	148	Number of poor districts reduced by 7
Number of poor districts	30	23	
% of poor districts	20.3%	15.5%	
Total number of villages	8,507 ⁷	8,514	A net total of 83 villages no longer fall into the “poor” category
Number of poor villages	1,736	1,530	

⁵ Poverty Assessment, World Bank, September 2020

⁶ Lao PDR has two systems for measuring poverty prevalence. The first is the five-yearly household survey (managed by Lao Statistic Bureau-LSB) on expenditures and consumption, measuring poverty indicators according to international standards and definitions. In the second approach, the Government monitors poverty annually by using administrative data on income and access to basic services, going down to household level. This administrative data is managed by Ministry of Agriculture and Forestry (MAF). The programme monitors access to clean water, health facilities, and schools, in terms of their distance from the households in a given village.

⁷ Fourth Lao Population and Housing Census 2015

Status of poor districts, villages, and families from 2015 to 2019 ⁶			
% of poor villages	20.4%	18.07%	A net total of 6,646 families no longer fall into the “poor” category
Total number of families	1,162,388	1,190,792	
Number of poor families	76,418	65,059	
% of poor families	6.6%	5.04%	
Source: Department of Rural Development and Cooperatives, Ministry of Agriculture and Forestry			
Note: the Government of Lao PDR monitors poverty annually by using administrative data on income and access to basic services, going down to household level. This is an innovative home-grown system, which gives yearly data needed for policy monitoring and any adjustments needed for poverty reduction. This measure is managed by MAF. For the rest of the report, poverty headcounts managed by LSB – measuring poverty indicators according to international standards and definitions - will be used.			

Public investments in rural development and poverty eradication have been the focus for the Government in recent years and they are on the increasing trend. There were three main sources of funds: domestic funds, foreign and the Nayobai Bank. Despite this improvement, disparities remain and inequality has even increased in some cases as the delivery of basic services remains uneven due to lack of resources and constrained implementation capacity.

The coverage of social protection system in the country is relatively limited. General government expenditure on social protection as a percentage of GDP decreased from 0.68% in 2015 (accounted for 2.24% of total government expenditure) to 0.53% in 2019 (amounted for 3% of total government expenditure). A large proportion of the working age population work in subsistence-level activities, mainly for own consumption and decent work opportunities are limited. The high level of vulnerable work is driven by the agriculture and fishery sector sales workers, and elementary occupations. Most agricultural work and informal sector work are characterized by low incomes, poor working conditions, and inadequate access to social protection and workplace representation. Lao migrant workers are a vulnerable group, accounting for around 8% of Lao PDR’s working population, and mostly working in the neighbouring countries.

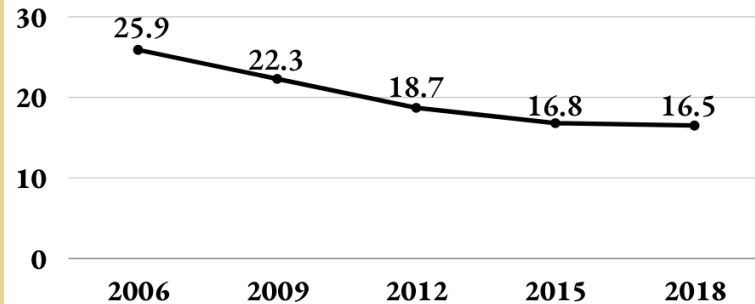
Realizing these challenges, the Government is committed to strengthening social protection systems to cover vulnerable groups. Access to social security coverage remains limited and welfare programmes fragmented. Support is required to widen the scope of social protection schemes namely, to support the implementation of National Social Protection Strategy, which was recently approved and endorsed during the second half of 2020. Building upon the recommendations from the review of CEDAW, 8th NSEDP review and the first VNR, the Government has continued to improve on the quality of healthcare and services aiming for universal health coverage by 2025.

While progress has been made, access to social protection is still inadequate. Only workers employed in the formal Lao economy have social security coverage, while workers in the informal economy have inadequate access to basic coverage. In term of the National Health Insurance scheme, it covers 17 provinces, but except Vientiane capital, which is 94% out of total population as of 2020. The coverage is at high level, but the quality of health care services and access to health care services remain to be improved. In term of social state enterprise protection scheme, the percentage of population covered by the scheme has been on a downward trend decreasing from 12.7% in 2015 to 10.8% in 2019. To help address these challenges among others, the Ministry of Labour and Social Welfare in partnership with various partners continues to launch awareness campaigns on social security through traditional and social media platforms, and workshops to public and private sectors as well as the general public to increase the sign-up rate.

SDG 2 – Zero Hunger

(End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture)

The prevalence of **undernourishment** has been declining across the years.

	2012-2013	2017-2018
Stunting	44.0%	33.0%
Wasting	5.9%	9.0%
Underweight	26.6%	21.1%
Overweight	2.5%	3.5%

Stunting in children under 5 years of age has been decreasing.

From nearly
1 in every 2
(44.4%)

in 2013

To about
1 in every 3
(33.0%)

in 2018

However, wide gaps persist in stunting between the poor and the rich.

Poorest
(wealth quintile)

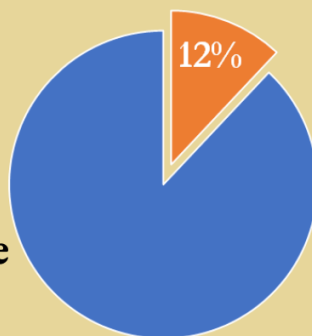
(48% as of 2018)

Richest
(wealth quintile)

(13.9% as of 2018)

In 2020, the government allocated **12 percent** of its total expenditure to **Agriculture**.

A total of **US\$100 million** (constant 2018 prices) in official development assistance and other official flows were distributed to the agriculture sector in 2018.

Food production outcomes. Lao PDR is performing well in food production, particularly farm production is meeting or exceeding all the national per-capita food production targets. Even with flooding and a major pest infestation, the production since 2016 was strong: rice production was more than double the national consumption targets for 2020, vegetable production was nearly four times, and fruit production was over seven times the consumption targets. Lao PDR as a country is, therefore, producing sufficient quantity and diversity of foods for good nutrition.

Food and nutrition security have improved over the years. However, it is still an issue of concern. Proportion of hungry people has declined from 33% (2010) to 23% (2018). The country ranked 87/117 in the 2020 World Hunger Index. With a score of 25.7, Lao PDR suffers from a level of hunger that is serious. Food and nutrition insecurity has been an issue even prior to COVID-19. Percentage of prevalence of undernourishment in the population remains almost unchanged (16.8% in 2015) and (16.5% in 2018).

Significant threats to food security. The threats to food security include soil degradation and decreasing yields, linked to land pressure from population and large-scale investment projects, limited access to irrigation, rainfall-dependent agricultural practices, disease outbreaks among livestock, the difficulties for farmers to find economically viable alternatives to opium growing, low resilience to natural disasters and climate change, and UXOs, which make farmland unsafe. Around 11% of rural households have poor and borderline food consumption. Insufficient food supply is still a concern in some key provinces among others such as Phongsaly, Bokeo, Houaphanh, Sekong & Attapeu. These have been exacerbated during the time of COVID-19 and the threats to food security will remain. As such, the Government is working with national and international to come up with proper measures to sustain food security recovery in coming years.

Child nutrition outcomes. Recent Government survey (LSIS) and administrative data show that moderate or severe stunting among children under age five had decreased to 33% (2018) from the previous 2012 level of 44%. However, wasting among children in the same age group has not improved; rather, moderate or severe wasting has increased to 9% in 2018, from 5.9% in 2012. Underweight has been reduced from 26.6% in 2012 to 21.1% in 2018. At the same time, overweight has been a concern as its prevalence increased from 2.5% in 2015 to 3.5% in 2018.

Slow progress and disparities. Undernutrition in Lao PDR is still high, showing strong inequalities, associated with poverty patterns. While all provinces have seen reductions in stunting rates in 2018 compared to 2012 levels, stunting in rural areas without road access (43.3%) is twice that in urban areas (21.5%). Children from the poorest households have stunting rates 3.4 times higher than children from the richest households. Even in households of the richest and fourth quintiles, some 14% and 23% of children respectively suffer from stunting. The extremely high levels of stunting and wasting in many provinces as per the summary highlighted in the following table have become a public health concern according to the prevalence cut-off values for public health significance as defined by the World Health Organization (WHO).⁸

Table 2.1 - Children under age 5 by nutritional status

% of children under age 5 by nutritional status according to the anthropometric indices of height for age (stunting), and weight for height (wasting), Lao PDR, 2018 (in order of stunting prevalence)				
	Stunting		Wasting	
	Moderate & severe	Severe	Moderate & severe	Severe
Vientiane Capital	13.8	5	5.5	1.8
Champasack	24.6	7.1	9	2.7
Xayabury	25.1	10.9	19.1	8.4
Savannakhet	28.4	11.2	10.4	2.9

⁸ WHO, 2010. *Nutrition Landscape Information System (NLIS) country profile indicators: interpretation guide*. Geneva: WHO.

% of children under age 5 by nutritional status according to the anthropometric indices of height for age (stunting), and weight for height (wasting), Lao PDR, 2018 (in order of stunting prevalence)				
	Stunting		Wasting	
	Moderate & severe	Severe	Moderate & severe	Severe
Attapeu	29.6	12.5	15	4.2
Khammuane	29.7	8.8	9.8	2.3
Borikhamxay	29.9	9.6	5.6	1.6
Vientiane	33	12.1	6.6	2.3
Luangnamtha	34.1	9.1	3	1.4
Bokeo	34.7	11.3	4	0.7
Huaphanh	40.7	18.1	16.4	8.3
Luangprabang	41.3	16.5	8.9	3.2
Oudomxay	42.7	17	6.2	1.6
Saravane	42.9	20	12.5	3
Xaysomboune	44	17.9	5.8	1.1
Xiengkhuang	46.3	14	5	1.8
Sekong	49.9	21.8	8	2.9
Phongsaly	54	28.9	8.9	4.5
Lao PDR	33	12.7	9	3

Source: Lao Statistics Bureau, 2018. Lao Social Indicators Survey.

The causes of undernutrition have been inadequately addressed. These are primarily poor infant and young child feeding practices (including low rates of exclusive breastfeeding for children under the age of 6 months), cessation of breastfeeding before the recommended 2 years of age, poor maternal nutrition, high adolescent birth rates in some communities, and poor sanitation and hygiene practices, including open defecation. The percentage of children below the age of six months who were exclusively breastfed remains low, although slightly increased from 40.4% in 2012 to 44.9% in 2018.

The COVID-19 pandemic is likely to worsen the nutrition and food security situation across the country. At the global level, due to COVID-19, it is estimated that there could be a 14.3% increase in the global prevalence of moderate or severe wasting among children under five years as this relates to a prediction in mortality rates and country specific losses in GNI per capital. Although there is no official predicted data for Lao PDR, the trend will be similar to those of the global picture. Making progress toward the target of reducing undernutrition is the most challenging task for the country. Stunting is declining but still affects nearly 33% of children under 5 years and wasting 9% which is rising. COVID-19 will increase wasting by 14.3%.⁹ Children from rural areas, poorer households, ethnic groups and whose mothers are not educated were more likely to be stunted. Food insecurity is unevenly distributed across districts and low-income households and farm laborers were most likely to be affected by COVID-19.

The agriculture and forestry sector - the main source of livelihoods - grew at an average rate of only around 3% over in recent years. This growth lagged the other sectors although the sector is central to the Lao PDR economy. While the Government aims for non-resource industrial growth as a key to the country's future development model, the agricultural sector will remain critical for meeting the country's aspirations related to poverty reduction and inclusive growth. The sector accounts for nearly 70% of total employment over 60% of expenditure for low-income groups.¹⁰ For the near future, agriculture will still be the primary source of income and livelihoods for a majority of people—many of whom remain at a subsistence level. Reducing poverty and more

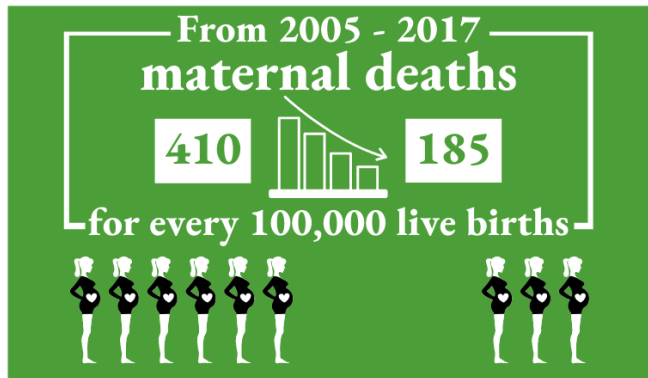
⁹ Rapid Assessment of Food Security and Agriculture in Lao PDR, May 2020.

¹⁰ ADB Country Diagnostic (2018).

widely sharing the gains of development requires measures to help this population increase productivity, become more commercially-oriented, and better connect to markets.

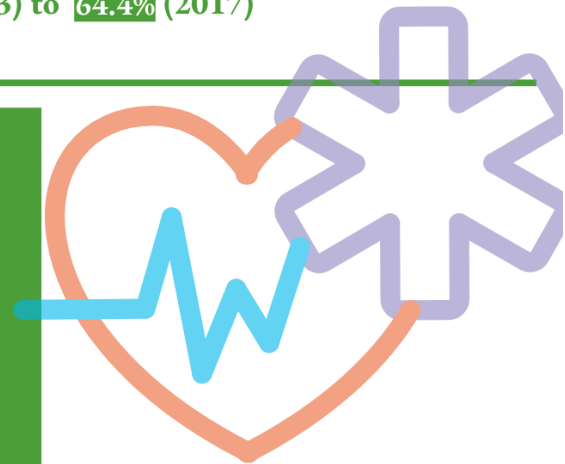
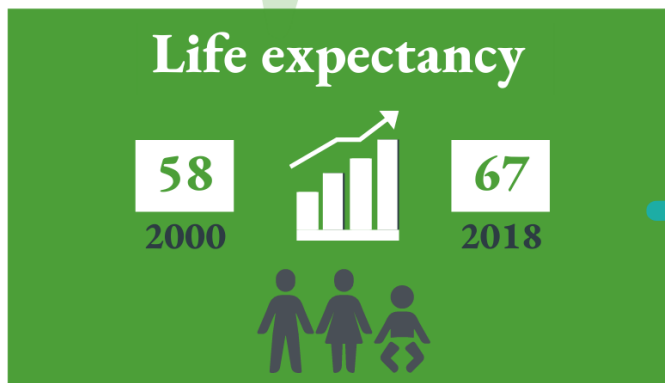
Managing the shift to commercialization. The agriculture sector faces challenges in managing the shift to commercialization. One challenge is to better integrate nutrition within the effort to promote equitable commercialization. Unless this is done, the rapid commercialization of agriculture could undermine local food security and nutrition strategies. Addressing this challenge requires promoting the local production of nutritious foods in quantities sufficient for local consumption, not just for export, and helping communities that have shifted to commercial production to access nutritious foods produced nearby. Another challenge is to address women's workload and empowerment within the agriculture sector. Several studies have indicated that as women are working more in commercial agriculture, making more money than before, they are away from home for more hours, and have less time for attending to family nutrition needs in traditional ways. Strategies that genuinely empower women need to involve men.

SDG 3 – Good Health and Well-Being (Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages)

The adolescent birth rate was 83 per 1,000 women in 15-19 age group

Proportion of birth attended by skilled health personnel increased from 41.5% (2013) to 64.4% (2017)

Social and economic crisis triggered by COVID-19 poses great risks to the nutritional status and survival of young children, with long term impact on human capital.

General government expenditure on health was 2.8% of GDP in 2018 (3% in 2016).

Out of pocket health expenditure per capita (US\$) increased from \$24 in 2015 to \$28 in 2018.

Significant progress made against core health indicators.

Progress on the ten core indicators in the Health Sector Development Plan						
	Indicator	ndic	Source	2019	Source	2020 Target
1	Underweight prevalence	25.5	LCAAS	21.1	LSIS	20
2	Infant mortality rate	51	UN estimation	40	LSIS	30
		57	Census			
3	Stunting prevalence	35.6	LCAAS	33	LSIS	32
4	Under-five mortality rate	67	UN estimation	46	LSIS	40
		86	Census			
5	Maternal mortality rate	197	UN estimation			160
		206	Census			
6	Proportion of births attended by trained health personnel	54	MoH: NHSR 2014-15	64.4	LSIS	80
7	Proportion of population using an improved drinking water source	85.7	CEHWS	83.9	LSIS	90
8	Proportion of population using an improved sanitation facility	69.3	CEHWS	73.8	LSIS	75
9	Vaccination coverage	79.5	MoH	66	LSIS	95
10	Health insurance coverage rate	32	MoH	71	MoH	80

Source: Ministry of Health – data provided for the 8th NSEDP review.

Health infrastructure and expansion

The Government have made concerted efforts to improve the facilities and services at all levels with support from all partners. These include the following:

- **Village level.** The number of Healthy Villages¹¹ has grown to 5,676, representing 67% of all the villages across the country. Some 84% of the 1,020 health centers across the country are equipped to perform deliveries. Some 12% or 12 of the 103 health centers in the Three Build districts have been upgraded. In total, 9% of all health centers in the country have been upgraded to ‘small hospitals.
- **District level.** There are now 135 district hospitals in 148 districts, compared to 127 in 2010. Some 21.5% of these hospitals are able to provide comprehensive emergency obstetric and neonatal care services, an improvement from 14% in 2015.
- **Provincial and central level.** Of the 17 provincial hospitals (1,979 beds), two meet health reform requirements (Houaphanh and Xiengkhouang province hospitals). Provincial hospital personnel across the country have had their capacity upgraded in the use of medical technology. Certain provincial hospitals are able to provide quality services equivalent to that of some central level hospitals. At central level, there are five hospitals and 3 special treatment centers.

HIV/AIDS trends. HIV prevalence has been generally low in Lao PDR. The HIV prevalence among the reproductive-aged population (15-49 years) is estimated as 0.3%. While HIV prevalence among female sex worker remains stable (1%), it is increasing in men having sex with men (MSM), from 1.6% in 2014 to 2.4% in 2018. The overall knowledge on HIV remains low: comprehensive knowledge about HIV prevention among women and men has not improved and has even declined. There was an estimation of 780 new infections and about 500 AIDS-related deaths in 2019. *HIV treatment and scale-up* - Progress on the three global targets for HIV treatment scale-up

¹¹ The Model Healthy Villages program was established by the Lao PDR Ministry of Health in 2011. It combines eight elements of primary health care, including water supply, sanitation, village health volunteers, village drug kits, sleeping under mosquito nets, immunization, birth spacing, breast feeding, antenatal care, risk case referrals, and birth and death reporting (Ministry of Health 2011). *The Seventh Five- Year Health Sector Development Plan (2011-2015)*.

beyond 2015¹² is constrained by difficulties in reaching people living with HIV (PLHIV) and referral to treatment. In 2019, 56% of PLHIV were receiving antiretroviral therapy (increased from 32% in 2015); and around 46% of those on antiretroviral therapy had suppressed viral load.

Malaria, and Tuberculosis control. *Malaria* - The utilization of insecticide-treated bed-nets (ITNs) is on track: the recent survey conducted by the Ministry of Health in three high-malaria burden provinces showed 1.6 people per net against the target of 1.5 people per net. The percentage of children under age 5 sleeping under ITNs was 74.3% in 2016 (MoH data). The mortality rate from malaria remains low (0.03 per 100,000¹³ in 2015 and 2019). *Tuberculosis* - Treatment rate for TB cured under DOTS and others was 87% in the first six months of 2018 (in 2015 it was also 87%). TB detection needs to be urgently improved. TB detection rate has improved from 37% in 2015 to an estimated 50% in 2019.¹⁴

Non-communicable diseases - A growing threat. Some 59.6% of all deaths for all ages in the country were due to non-communicable diseases (NCD) in 2017. Coronary heart disease in Laos reached 5,769 or 13.5% of total deaths, according to the latest WHO data published in 2017. WHO has identified adult risk factors in Lao PDR, among them a high rate of tobacco use. The age-standardized NCD mortality rate per 100,000 population in 2016 was 780.6 (829.9 for males and 739.4 for females).¹⁵ The Ministry of Health has started NCD prevention and control with an action plan for NCD 2014-2020, including through a holistic approach involving other sectors to encourage physical activities and reduce the risk factors for NCDs at community level. *Death from injury.* Injuries, estimated as 9% of total deaths in the Lao PDR, are mainly from road accidents. Road accident statistics show a rise of the death rate from road accidents, from 14.2 per 100,000 in 2015 to 15.5 per 100,000 in 2016, 15 per 100,000 in 2017 and 14.12 per 100,000 in 2018. The increase is largely associated with limited capacity to enforce traffic laws and regulations, unsafe road conditions, and the growth in the number of motorbikes and vehicles.

Health systems during pandemic

The COVID-19 pandemic posed significant challenges to the health system in Lao PDR. Data from health facilities compared to past years clearly shows a drop in use of essential health and nutrition services, specifically for vulnerable population including mothers, newborns, children and adolescents. The global social and economic crisis triggered by COVID-19 poses grave risks to the nutritional status and survival of young children, with long term impact on human capital.

The COVID-19 pandemic is an opportunity for Lao PDR to build crisis-resilience through strengthened and more systemic health and social protection measures for all. However, this will require setting policies that ensure consistent consideration of reach to the most vulnerable population groups, and reflect a core role for the private sector in making investments in the development of Lao PDR's human capital. Policies will prioritise critical interventions and programmes along the life cycle, and recognise the need for coordinated multi-sectoral solutions. Greater use of detailed disaggregated data to inform more targeted policies could help improve efficiency in the increasingly resource-constrained environment. Digital connectivity is making it technically possible to cost-effectively deliver more services remotely, but investments are needed to ensure sustainability and equity in access.

Traumatic events such as COVID-19 and recent floods and disasters incurred in 2018 and 2019 can be a trigger for mental illness. The Government has paying great attention to mental health of all citizens due to the recent impacts of the national disasters incurred in 2018 & 2019 and now the impact of COVID-19. During this recovery time, the Government is working with

---

¹² The targets for the HIV treatment scale-up beyond 2015 are (i) by 2020, 90% of all people living with HIV will know their HIV status, (ii) by 2020, 90% of all people with diagnosed HIV infection will receive sustained antiretroviral therapy and (iii) by 2020, 90% of all people receiving antiretroviral therapy will have viral suppression.

¹³ From MDG reporting.

¹⁴ WHO global TB database. <http://www.who.int/tb/country/data/download/en/>

¹⁵ WHO Global Health Observatory. <http://apps.who.int/gho/data/view.main.2490>

relevant partners to ensure sufficient number of skilled mental health staff which can respond to a surge in demand when emergencies happen. The development of Lao PDR's national guideline will be an important step forwards in this. The guideline should make sure mental health services are available to all who need them, both during times of peace and during emergencies. Recent additional investments in this area are the toll-free Lao Women Union counselling helpline and the newly established Lao Youth Union counselling helpline.

Safe drinking water and improved sanitation. The use of clean water has increased in the past 5 years from 69.9% in 2012 to 83.9% in 2018. There remain many mountainous and remote provinces with lower coverage, and water sources may be prone to contamination from the increasingly frequent floods. The use of improved sanitation facilities has increased significantly from 56.9% in 2012 to 71% in 2018. The rate of open defecation has decreased from 37.9% in 2012 to 23.9% in 2018, but the practice is still a significant health risk. Flooding also poses risks to sanitation facilities and sanitation in general. Estimated deaths/year attributable to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (diarrhea only) increased from 11 (2015) to 72 (2018).

Health protection and expenditure - Increased government spending. Many schemes have been introduced to support universal health coverage, including health equity funds, free maternal and child health services, and social health protection schemes. The total health expenditure per capita has increased from US\$29 (2011) to US\$59 (2016). The total health expenditure as a percentage of GDP has increased from 2.7% (2011) to 3% (2016) but then drop to 2.8% in 2018. The general government health expenditure as a percentage of general government expenditure has nearly doubled from 4.7% (2011) to 8.4% (2018), but still not yet reached the level endorsed by the National Assembly. Out of pocket spending is still a concern, even though it has decreased from 48.6% of total current health expenditures in 2011 to 45.1% in 2016. In term of Out of pocket health expenditure per capita (US\$) indeed increased from \$25 in 2015 to \$29 in 2018.

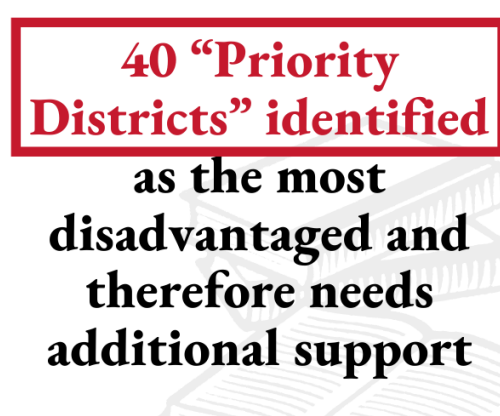
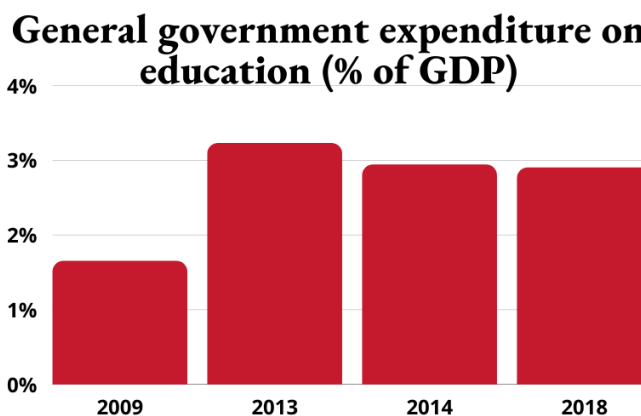
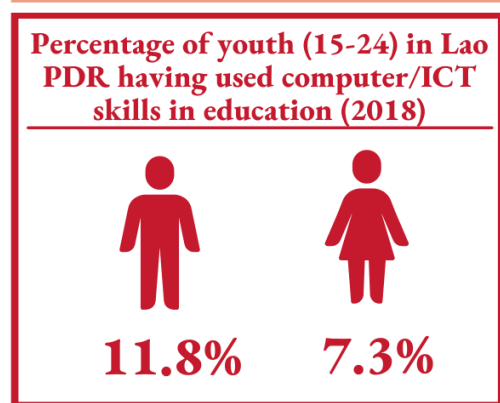
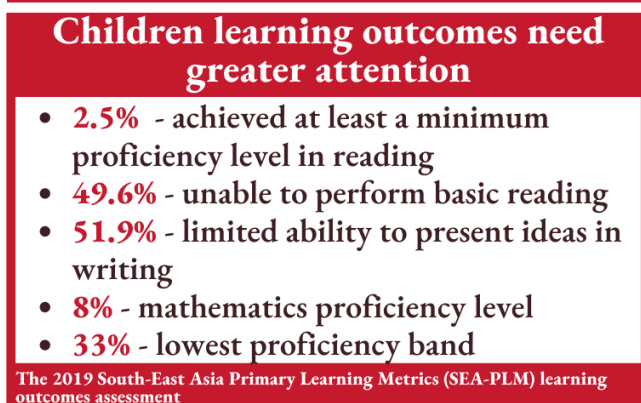
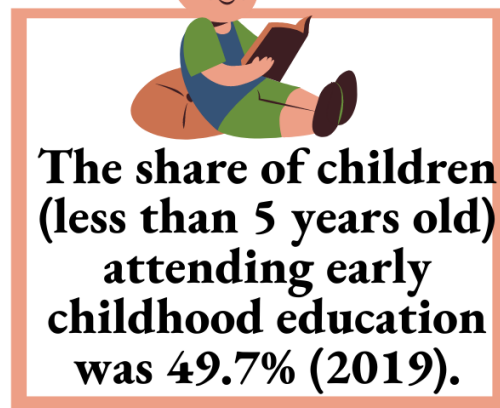
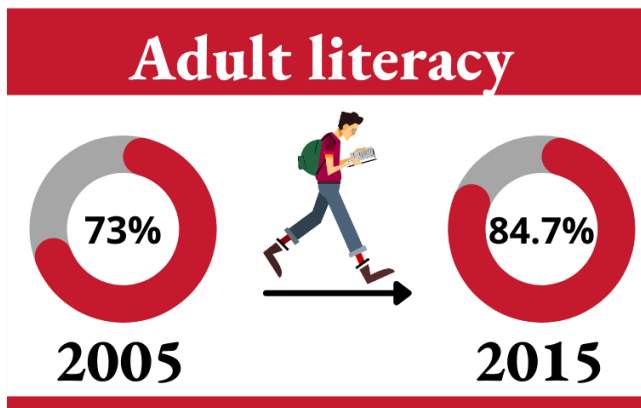
Greater efforts are needed for investing in primary health services, including sexual and reproductive health, and nutrition services. Investments in Sexual and Reproductive Health and Rights, as well as Nutrition, Maternal, Newborn, Adolescents and Child Health, can positively impact human capital and macroeconomic performance. This will be particularly crucial for Lao PDR's young population to reap the possibility of the country's demographic dividend. The Government will work with all partners to achieve a sustainable and efficient health financing system. This will be built on a stable government budget, recognising anticipated donor transitions, in close collaboration and coordination with development partners based on the Health Financing Strategy. In working towards the achievement of universal health coverage by 2025, implementation of the essential health service package will be prioritized, with service delivery redesigned to be more resilient to disruptions during crises, and ensure equitable access to quality healthcare. Policies will also be prioritized to protect gains in infant and maternal mortality, and scale up family planning services, along with Lao PDR's renewed commitments to International Conference on Population and Development 25 (ICPD 25) during the 2019 Nairobi summit. Careful consideration must be done to look at disaggregated data to identify and target interventions to address disparities along with geographical location, age, sex, gender etc. For example, in 2017, the adolescent birth rate at a national level was 83, compared to 42 in urban areas, 95% in rural areas with road access, and 136 without road access.¹⁶ The 2020-2025 National Plan of Action for Nutrition prioritizes the delivery of interventions and activities which address the multifactorial determinants of stunting particularly the key proximal determinants of child growth. Building resilience for the health system to respond to COVID-19 and prepare for future public health emergencies, will include building systems for mental health and psychosocial support for COVID-19 patients and other target groups. The Government is committed to necessary steps to build the competence of the health workforce through long-term investment in pre-service and in-service training.

---

¹⁶ LSIS II Survey (2018). <https://lao.unfpa.org/en/publications/lao-social-indicator-survey-ii-2017-18-0>

The execution of policies and plans still face many challenges due to limited capacity of human resources, difficult terrain, dispersed population in remote areas, and lack of demand for services. The disparities in health status and service coverage are, as in education, are determined by (i) geography and access, (ii) by the level of education of the mother (in the case of maternal and child health) or the household head (in the case of water and sanitation facilities), (iii) ethno linguistic group (some groups are more remote than others or may have different cultural practices that affect health), (iv) wealth of the household. An additional factor in child, infant and neonatal mortality is the age of the mother: children born of mothers who are too young (below age 20) or older (above age 35) have a higher probability of dying before the age of five. The disparities are greater for certain indicators than others, meaning that for those indicators, the vulnerable groups have much further to catch up.

SDG 4 – Quality Education
(Ensure inclusive and equitable quality education and promote
lifelong learning opportunities for all)

Significant progress has been made at the primary school enrolment with no gender gaps.¹⁷ Although universal access for primary education has largely been achieved, completion rates continue to lag and grade 1 dropout and repetition rates continue to be high, contributing to relatively low cohort completion rates (83.4% - 2017). For lower secondary education, completion rate is 53.5% (2017) and only 31.1% (2017) for upper secondary education.

Table 4.1 - Indicators on access, internal efficiency and completion, primary education, 2016 – 2019

Indicator	2016 baseline	2018			2019		
		Total	Female	Male	Total	Female	Male
Net intake rate, first grade of primary ¹⁸ (%)	97.2	97.8	97.6	97.9			
Repetition rate (%)	5.8	4	3.3	4.8	3.1	2.4	3.8
Drop-out rate (%)	5.2	4.1	3.8	4.4	4.3	3.7	4.9
Gross intake ratio in grade 5 (last grade of primary) ¹⁹ (%)	N/A	104.5	104.3	104.8	92.2*		
Net enrolment rate (%)	98.7	98.8	98.6	99.1	99		
Survival rate	79.6	82.2	83.5	81	93.7		

Source: MoES-EMIS and MoES calculations for the VNR report submitted to the UN General Assembly, school census 2019-20. *UNESCO 2019 (<http://uis.unesco.org/country/LA>)

Increased adult literacy rates and gender parity for adult literacy. A literate population is necessary to exit from least developed country status, since adult literacy rate accounts for one-quarter of the weight in the HAI (Human Asset Index). According to the population census, adult literacy has increased from 73% in 2005 to 84.7% in 2015. However, these are based on self-reporting. The LSIS reports on tested literacy.²⁰ Among 15-24-year olds, LSIS data indicates an improvement in literacy rates for both men and women but the difference between men and women has barely improved.

Lao PDR has also achieved gender parity at primary level. Gender parity has not yet been achieved at secondary level, which explains why the Gender Parity Index (GPI) in literacy is still low (that is, in favour of males) among the youth and adult population, especially among the older groups.

Table 4.2 - Gender parity indices, 2018

Level	Gender Parity Indices calculated for:		
	Net enrolment rate	Gross enrolment ratio	Completion rate ²¹
Early childhood education	1.00	1.00	1.00
Primary education	1.00	0.98	1.00
Lower secondary education	1.04	0.95	0.939
Upper secondary education	1.04	0.91	0.905

Source: MoES-EMIS and calculations by MoES for the VNR report submitted to the UN General Assembly.

While primary enrolment has increased, learning outcomes and other contributing factors need greater attention. There are equity concerns as the educational attainments are lower for children in rural areas. Currently, the share of children (less than 5 years old) attending early childhood education was 49.7%. The 2015 amendment of the Education Law has made lower secondary education compulsory. Access rates are on the rise for lower secondary education and

¹⁷ There are some challenges with the data. These data are based on population data that is collected by the principal rather than national census data. It is expected there is some overestimation in enrolment data. However, the difference in calculation expects to be insignificant. Therefore, Lao PDR has made very good progress in expanding access to primary education in last decades.

¹⁸ New entrants in the first grade of primary education who are of the official primary school-entrance age, expressed as a% of the population of the same age.

¹⁹ Gross intake ratio in grade 5: Total number of new entrants in the last grade of primary education, regardless of age, expressed as a% of the population at the theoretical entrance age to the last grade of primary (UNESCO).

²⁰ This is self-reported data and is likely to be an overestimation of actual skills when considering several sources of student performance data.

²¹ UNESCO definition of completion rate: Total number of new entrants in the last grade of each level of education, regardless of age, as a% of the total population of the theoretical entrance age to the last grade of primary education.

the gross enrolment ratio has nearly achieved the 2020 target for lower secondary. The current transition rate from primary to lower secondary is already quite high (86% in 2018) but has decreased slightly over the past three years (91.7% in 2015, 90.4% in 2016, and 89.7% in 2017). Further increases in lower secondary enrolment will require much higher primary completion rates. The percentage of children out of school at primary and upper secondary level was 10% and 38%, respectively. The figure was higher among girls (15-17 years) was around 41.8%. There is, however, evidence for disparities in terms of school drop-outs looking at gender and, in particular, rural populations (44.5% with road access, and 56.5% without road access) with higher rates than urban areas (19.1%). Therefore, improving and increasing usage of disaggregated data play a crucial role in designing, implementing and monitoring development interventions. This is a serious concern and it needs a multi-sectoral approach to address the issue. In particular, primary causes for high dropout rates will be carefully analysed in order to come up with proper and meaning actions to address this alarming concern. This has links to the sexual and reproductive health of adolescent girls, with high rates of early marriages and adolescent pregnancies, among other factors making girls' education a second or third priority. There is no precise data about the children and adults with disabilities in all levels of education. Identifying and addressing barriers, raising awareness of and access to reproductive health services, and increasing investments for young people will be crucial for Lao PDR to improve human capital and realize its demographic dividend, along with the renewed commitments to the ICPD 25.

The vast majority of children are not well prepared for school and are not adequately learning which have led to the lack of knowledge and skills for continued education and a better future. The education system is facing the “greatest challenge” as it is not equipping Lao children and young people with the basic literacy and numeracy skills needed for further learning and to thrive in Lao society. Part of the challenge is that many children are not prepared to start formal schooling in the first place due to low ECE coverage. In addition, certain groups of children are not doing well compared to others. For instance, children in rural, remote areas; from the poorest families; and ethnic groups have significantly lower learning outcomes. The same group of children are more likely to be out of school, or when in school are more likely to repeat a grade or dropout. In recent years, the Government takes note of a steadily growing body of evidence showing that very low student achievement levels are the result of a cumulative process. This means that students do not acquire the foundational skills while in primary education and that many students are not adequately prepared for further studies and the world of work. Some of evidence as noted by the Government are:

- The 2019 South-East Asia Primary Learning Metrics (SEA-PLM) learning outcomes assessment²² showed that Lao Grade 5 students show very low proficiency in reading, writing and mathematics. Only 2.5% of children at Grade 5 achieved at least a minimum proficiency level in reading. About half the children (49.6%) were found unable to perform basic reading tasks and engage with the meaning of texts at the Grade 5 level (Band 2 and below). About half of Grade 5 students (51.9%) have limited ability to present ideas in writing (Band 1 and below). In mathematics, 8% of Grade 5 students have at least a minimum proficiency level (SDG indicator 4.1.1b) although 0% of students are in the highest two bands. A third of Grade 5 students (33%) are in the lowest proficiency band (Band 2 or below) indicating very basic skills and may only be able to add single digit numbers or count a small number of objects.
- These findings corroborate findings of the 2017 Grade 3 Assessment of Student Learning Outcomes (ASLO) that show that the levels of functional literacy and numeracy skills of Grade 3 students (8 to 9-year-olds) are insufficient to support learning at higher grades. It showed that only 34% of Grade 3 students met the literacy standards for promotion to Grade 4; and less than 20% met the mathematics standards for promotion to Grade 4. The 2019 Grade 9 (end of lower secondary) ASLO tells a similar worrying picture: only 27.8%

---

²² https://www.seaplum.org/index.php?option=com_content&view=article&id=44&Itemid=332

of Grade 9 students acquired a “proficient level” in Lao language; and 1.1% in science. For mathematics, the findings were particularly worrisome with 92% of Grade 9 students performing at “below basic” proficiency levels. The data shows that girls outperform boys on all three test subjects. There are also significant differences in proficiency levels based on students’ socio-economic and ethnic backgrounds, and their mothers’ level of education.

General government expenditure on education (% of GDP) was 1.65% in 2009, to 3.23% in 2013, down to 2.94% in 2014 and down to 2.9 in 2018. To ensure that the overarching goal, specific goals, targets and focus areas of the education and sports sector will be met, public investment needs to reach the sector budget requirement of 18% of the national budget allocation identified in the education law. However, due to the recent economic hardship, the requirement of 18% of the national budget allocation for the education and sports sector has not been met, but more efforts have been emphasized. In particular, efforts need to be on an increase of more public and external investment particularly non-wage investment categories.

In the past few years, the National Assembly has consecutively approved the share of the education sector at 17% of total government expenditure. However, due to the government’s budget constraints, the education sector has accounted for only 13% to 14% of government expenditure. In actual amounts, the amount MoES has received increased from 4,013 billion kip in 2016 to 4,142 billion kip in 2018. Some 60% of the education budget goes to salaries, 20% goes to non-salary recurrent costs, and another 20% to investment costs. MoES now ensures that District Education and Sports Bureaus (DESBs) receive larger operating budgets.

Table 4.3 - Approved budget versus required budget (in billion LAK)

	2015/16	2016/17	2017/18	2019/20
Financial requirement identified in ESDP	4,416	4,898	4,969	5,322
Approved budget	4,023	4,037	4,142	-
% share in total government expenditure	15.84%	13.40%	14.02%	-
Financial gap	-393	-861	-827	-
Source: MoES				

The quality and number of post-basic education graduates from public and private education needs further attention to address skills shortages. Employment in Lao PDR continues to be highly concentrated in the agricultural sector although this situation is changing. Lao PDR faces major skills shortages in key technical fields including for the construction, furniture, plumbing, electrical, and automotive industries. The number of female students is increasing at public TVET colleges, with women accounting for 43% of all students enrolled in the academic year ended 2017, but mostly in programs such as tailoring, basic business administration, and hospitality.

Promoting advanced research and teaching. The Government is investing in infrastructure and human resources to establish, by 2021, centers of excellence for (i) agriculture in Champasack, (ii) logistics in Savannakhet, (iii) engineering and tourism in Luang Prabang, and (iv) engineering and environmental studies at the National University of Laos.

Increased numbers of basic education graduates who have acquired basic skills and knowledge and can apply for work in the labour market, or continue post-basic education, or become entrepreneurs. The new intake in TVET institutions has been increasing every year since 2015. The transition rate from lower to upper secondary has declined from 93% (2015) to 78% in 2018. Currently, 20% of students who enrol in upper secondary education follow the academic route while 60% enrol in TVET and another 20% go to labour market. This will be crucial to ensure an inclusive economic growth that reduces inequalities for women, youth, rural and other vulnerable populations, and help Lao PDR to profit from contemporary trends,

including urbanization and the demographic shift. Taking these into consideration, the Government is committed to have a rigorous review of lower secondary and secondary education, including a review of curricula and include more vocational teaching and learning.

ICT and education outcomes - Percentage of youth (15-24) in Lao PDR having used computer/ICT skills in education (7.3% (female) and 11.8% (male)) is low compared to neighbouring countries. Realising this shortcoming, one of the Government's focuses for education development in Lao PDR is to apply ICT as the tools for improving education administration and management and education quality including digital literacy. As part of a more holistic and comprehensive approach, this in long run help improve education outcomes.

COVID-19 and educational outcomes. COVID-19 impact and response strategies have significantly affected the accumulation of human capital. Children and adolescents have been forced to stay at home without access to remote learning. The crisis is exacerbating pre-existing education disparities by reducing the opportunities for many of the most vulnerable children, adolescents and youth to continue their learning. Learning losses also threaten to extend beyond this generation and erase decades of progress, especially for girls and young women's educational access and retention. The Lao context necessitates putting in place a blend of interventions to meet the learning needs of the population, including vulnerable and disadvantaged groups. This would include a combination of take-home printed materials, TV, radio and online platforms to support continuity of learning, accompanied by support to teachers and parents/caregivers so they can facilitate learning at home. When schools eventually re-open, additional support may be needed by some students who have lagged further behind. It is also important to put in place interventions that are inclusive and sustainable and can continue to be used post COVID-19 or during other emergencies, such as temporary closure of schools due to floods. The current situation provides an opportunity for MoES to put in place a sustainable distance education system of good quality, including an online teaching and learning platform and a satellite education television that can be used both by students and teachers, including for their professional development.

Investing in education, starting from early childhood to technical, vocational, and tertiary education. While children in Lao PDR can expect to complete 10.8 years of schooling by age 18, the quality-adjusted learning is equivalent to only 6.4 years, which means there is 4.4 year of learning gap.²³ This has a strong implication for a much-needed investment in early childhood education to have a solid foundation for formal learning and acquisition of skills needed. The Government is committed to stabilize the fiscal situation, especially given government revenue lost due to COVID-19. In this context, it is imperative to recognize and invest in the most cost effective interventions (e.g., early childhood education and integrating comprehensive sexuality education) that guarantee the highest impact on learning and skills development as core human capital assets. Comprehensive sexuality education is being integrated into education curriculums at various levels as per the renewed ICPD25 commitments and needs more investment for nationwide coverage. These investments are also associated with generating diverse range of jobs and provide a mechanism through which the working age people can generate enough income to support themselves, contribute to poverty reduction, and ultimately improved fiscal stabilization with GDP growth sustainably. Given the critical stage in the demographic transition that Lao PDR is currently in, it is crucial that investments in education are protected over the course of the 9th NSEDP if the demographic dividend is to be realized.

Investing in technical, vocational, skills and competencies development in urban and rural settings. Seizing the economic opportunities that will be generated over the course of the 9th NSEDP and beyond, including those made possible by investments in improving regional integration, will require appropriate skill sets and broader competencies. This could be pursued through the expansion and strengthening of targeted technical and vocational training

---

²³ World Bank, Human Capital Index and Components (2018)

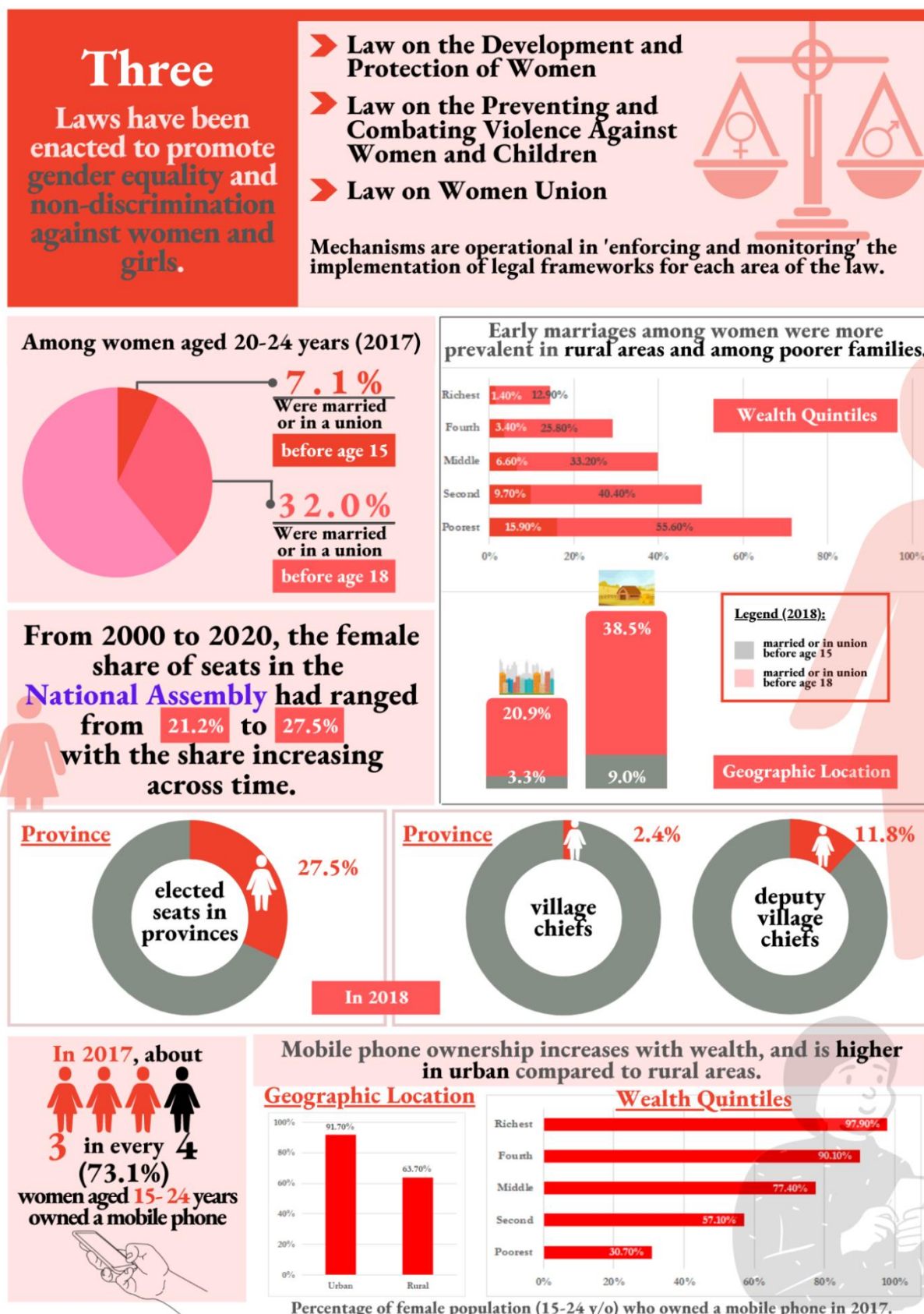

programmes, and investment in 21st century skills development from primary education priority (also includes ICT, financial literacy and communication). Strengthening Micro, Small, and Medium-sized Enterprise development initiatives, including necessary skills development, would support the creation of new livelihood opportunities. Crucially, policy will be developed to strengthen private engagement and investment in skills development that links with wage and employment policies for better employment opportunities and decent work. This could include policies to systematically increase trainee, apprenticeship, and mentorship programmes in both domestic and foreign enterprises.

While investment is needed for education in the country, prioritisation is much needed given current status of student performance as well as the tight budget situation. An urgent need is prioritization of various key interventions to address pressing educational challenges while a continued effort for more investment. Based on a set of social development and education indicators, MoES has identified 40 “Priority Districts” (among 148 districts) scattered over the 18 provinces. These 40 districts have been identified as the most disadvantaged and therefore needs additional support. To maximize effectiveness of extremely limited state resources, MoES has encouraged all partners to prioritize much needed programme/project support and capital investments in these districts. There are 148 districts in the country and 18 provinces. MoES 40 priority districts are scattered over the 18 provinces.

SDG 5 – Gender Equality

(Achieve gender equality and empower all women and girls)

Legal and policy framework. *Legal and regulatory* - The Lao PDR always attaches great importance to the empowerment of women, gender equality and relevant issues. This can be evidenced from the provisions in the constitution and relevant laws and regulations of the country stipulating that the state has the responsibility to adopt a policy to develop and promote the advancement of women so that they can be on equal footing with men in terms of legal rights, economic and social opportunities. Women empowerment and gender equality-related domestic laws were enacted. These includes: 1) Law on the Development and Protection of Women, 2) Law on Preventing and Combating Violence Against Women and Children, and 3) Law on Women Union. In addition, two important Laws are: Law on Family and Law on Anti-Trafficking in Persons and Law on the Protection of the Rights and Interests of Children which contribute to promote advancement of women and child and protects their rights and interests in politics, economy, culture and society as well as in the family.

At policy and operational level, Lao PDR has developed a policy framework for the promotion of gender equality, which includes various, national strategies and plan of actions which are in line with the international commitments. The Vision for Development of Lao Women 2030, the Strategic Development Plan for Lao Women 2025 and the Five-Year Lao Women Development Plan 2020-2025 which aim to protect the rights and create opportunities for women in the process of the national socio-economic development (8th and 9th NSEDP) are being implemented by the National Commission for the Advancement of Women and Mothers and Children (NCAWMC) and the Lao Women's Union (LWU). The National Strategy for Advancement of Women (2016-2025) and the five-year Plan of Action for Gender Equality (2016-2020), and the recent approved National Plan of Action on Mothers and Children (2021-2025)/National Plan of Action on Violence against Women and Violence against Children (2021-2025) provide the guiding framework for the implementation of activities by NCAWMC and LWU.

CEDAW. The Government's commitment to achieving the objectives of the CEDAW was demonstrated in the Government CEDAW report submitted to the CEDAW Committee in August 2017. Lao PDR's policy framework for women and gender equality are also grounded in the commitments under the CEDAW. The Strategy and Plan is quite comprehensive in content, but do not sufficiently specify targets and goals for each Ministry. On the other hand, MOHA has drafted Strategy 2030 on gender equality for staff and civil servants. The objective is to ensure the equal rights of men and women, and promote the equality of women in decision making. Some other ministries have been working closely with NCAWMC and LWU on gender issue. For instance, MAF has conducted a Country Gender Assessment of Agriculture and the Rural Sector.

Important institutional setup. The Lao National Commission for the Advancement of Women, Mothers and Children (NCAWMC) and Lao Women's Union (LWU) are the operational arm of the Government in promoting gender equality within all the ministries and other government structures. LWU is tasked to upgrade knowledge to improve the implementation of socio-economic development and poverty reduction, contribute to the achievement of the gender-related SDGs in Lao PDR, and promote gender equality, especially within the family structure. NCAWMC is responsible for monitoring the implementation of gender-related national strategies and the follow-up on the implementation of the obligations under CEDAW. NCAWMC is also the main focal point action on eliminating violence against women and children. Under the guidance of the NCAWMC, it is expected that all ministries will develop strategies and action plans to promote gender equality at national, provincial, district and village levels. Line ministries have begun to mainstream gender concerns by:

- Establishing high-level gender working groups.
- Collecting sex-disaggregated data relevant to poverty reduction and other national goals.
- Using the data to develop a gender profile or assessment of the sector.

- Developing a gender strategy and action plan, identifying issues or problems related to women's participation in the sector and actions to redress them.
- Providing gender training and capacity-building to staff.
- Improving the gender and ethnic balance of staff at all levels.
- Screening all new policies, programs and projects from a gender perspective.
- Consulting local women in the design of new projects for poverty reduction, and ensuring that they participate in project activities, including extension services and training.

Gender quality has been making positive progress over the years.

Education. Gender parity has steadily improved in education in Lao PDR. The country is well on track to achieve parity between boys and girls in primary education. Progress is also seen at higher levels of education, although there is a significant gender gap in literacy that is generally associated with poverty.

Employment, sectors characterized by vulnerable employment have the greatest proportion of women, either self-employed or engaged in unpaid work for the family. The vulnerability of women workers is due to poor education, and limited access to resources and employment. The most prevalent form of gender discrimination in labour markets is the wage gap between male and female workers.

Decision making. Increasingly, it is being realised that in addition to aspiring for equal rights equal rights and the empowerment of women, it is also a matter of efficiency and enhanced outcomes if women participate together with men at all levels of decision-making in government structures, in the community, in private sector enterprises and in the home. At the decision-making level, Lao PDR has amongst the highest proportions of women in national parliaments. However, in the civil service, the proportion of women among the top civil servants in administrative position and the proportion of women in other decision-making institutions are still low (Table 5.1 and 5.2 capture key elements of these representation) despite the fact that in 2018, women represented about 45% of the total civil servants (which is around 180,000).²⁴

Table 5.1 - Percentage of women in top decision making positions/ leadership positions

	2015	2019
Civil servants in administrative position type 1 (Minister & equivalent)	19.1%	12.3%
National Assembly	27.5%	27.5%
Provincial People Assembly	NA	31.8%

Table 5.2 - Female representation in decision making positions (2018/19)

	Male	Female	Total	Male	Female	Total
	Number			%		
Ministers	92	13	105	88	12	100
Vice-Ministers	723	126	849	85	15	100
DG	1,882	373	2,255	83	17	100
Deputy DG	5,670	1,293	6,963	81	19	100
Head Division	9,599	3,041	12,640	76	24	100
Dep. Head Div.	14,482	5,665	20,147	72	28	100

²⁴ Ministry of Home Affairs data provided to Lao Women's Union.

	Male	Female	Total	Male	Female	Total
	Number			%		
Head Sector	9,594	5,931	15,525	62	38	100
Dep. Head Sector	4,009	4,330	8,339	48	52	100
Total	46,051	20,772	66,823	69	31	100
Source: Lao Women's Union, LWU						

Violence against Women and Girls. The Lao National Survey on Women's Health and Life Experiences in 2014, produced by the Lao National Commission for Advancement of Women and the Lao Statistics Bureau, marks the country's first-ever national survey on violence against women. Based on nearly 3,000 interviews with women across the country, the report states that one in seven women have experienced physical or sexual violence from their partners at least once in their lifetime. The majority of women, however, stated that they had experienced such violence multiple times. Only 1 in 5 women who experienced violence from their spouses turned to local authorities for help, with just 4% reaching out to the police and 3% to health services, the report states. Nearly half of all women who were physically or sexually abused by their husbands reported frequent physical injuries, and victims of violence are four times more likely to consider suicide. This is the first ever national prevalence data on violence against women, which forms a critical starting point for effective policy implementation. Besides understanding the extent of the problem, the Government will put more efforts to closely monitor the impact of policies and programmes over time, and track budgets and resources allocated to ensure that all women who experience such violence and trauma have optimal access to justice and support services. More and better work with communities, men and boys, and in schools is also needed to challenge and transform damaging attitudes from an early age that eventually perpetuate violence against women.

A range of actions to uphold the rights and welfare of women and youth. At the recent Nairobi Summit on ICPD25, the Government committed to a range of actions to uphold the rights and welfare of women and youth. These included ending gender-based violence through the National Action Plan for the Prevention and Elimination of Violence Against Women 2021 - 2025, as well as providing age-appropriate comprehensive sexuality education, which addresses the importance of healthy and respectful relationships.

Institutional constraints for women's empowerment. Rollout and implementation of gender strategies across the public service is a wide and long term undertaking. The LWU and NCAWMC require the continued and strengthened political support and the resources for their advocacy work to ensure Ministries integrate targets and priorities into their sectoral strategies reflecting the aims and intent of the Second National Strategy for the Advancement of Women (2016-2025) and the Five-year Plan of Action for Gender Equality (2016-2020). The challenge will be to ensure women's participation and leadership in all aspects of the country's socio-economic development, particularly in areas where there is lower female participation, such as at the village and district levels, and in rural areas.

Overall use of information communication technologies (ICT) is still low, although the majority own a mobile phone. Three-quarters of young women (75-77%) owned a mobile phone, while a slightly higher percentage of young men (76-84%) did. In 2018, only 8.8% (15-19 years) and 12.9% (20-24 years) of young women had used a computer during the last three months, while corresponding figures for young men were 17.5% and 22.8% respectively for these age groups. There appears to be no gender divide in internet use. Some 47% (15-19 years) and 40% (20-24 years) of young women had used the internet during the last 3 months, while the corresponding proportions among young men were 42% and 39%, respectively.

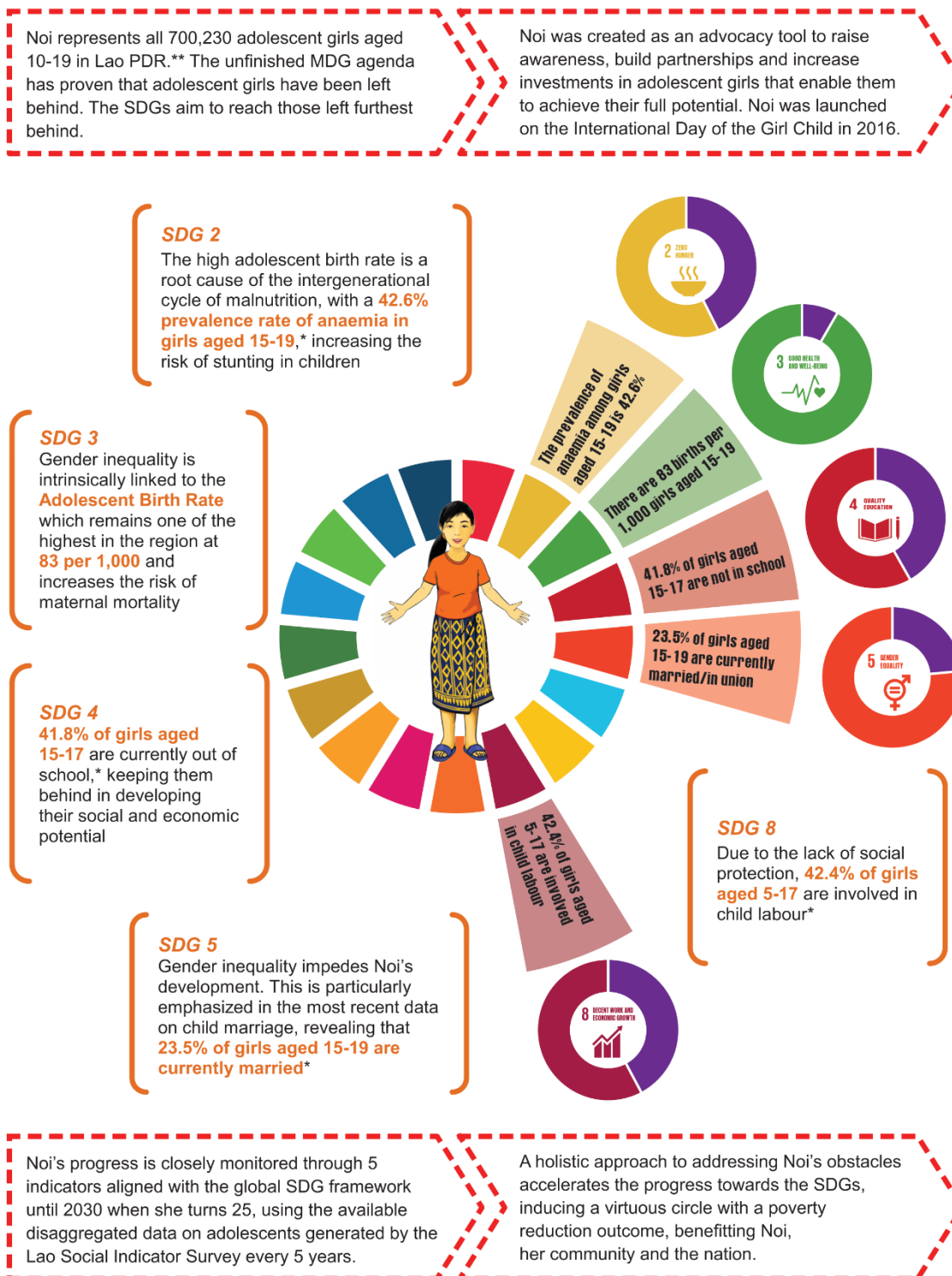
Progress has been made in land use and management in Lao PDR. However, there is still limited knowledge and understanding about Women's Land Rights, especially in rural areas. With Lao PDR transitioning from a subsistence to a market economy creating significant pressure on land and natural resources is catalyzing a change in land use and land management which threaten and undermine traditional livelihood systems and customary rights that secure land tenure for women and men. The situation for women's land rights is more favorable in cities, but in rural areas the situation varies depending on the customary rules of ethnic groups, and the level of awareness by government officials and communities. Although there is clear lay out of information on the rights of Lao citizens in land use, management and registration regardless of gender and ethnic origin as stipulated under the Law on Land Use and Management, no. 70/NA (amended in 2019), however, more efforts in local community outreach need to be enhanced in order to raise more awareness and understanding about land rights, particularly in the rural areas.

National Youth and Adolescent Development Strategy. More than half of the population are under the age of 25 years. To benefit from the demographic dividend to the economy, the Government is prioritizing the enhancement of skills and knowledge among youth. The first ever National Youth and Adolescent Development Strategy was recently developed through a consultative process under the leadership of Lao Youth Union. The process involves a series of consultations with adolescents and young people, the relevant line ministries, and other stakeholders. The strategy aims to empower all adolescents and youth in Lao PDR, including those with disability, to lead safe, healthy and productive lives and realize their potential through equitable opportunities and a supportive environment. The youth strategy was approved and endorsed by the Government in December 2020. This will help in developing and implementing programmes and strategies to address the various challenges faced by Lao youth and adolescents.

Adolescent girls require special attention. Lao PDR is among countries with the highest proportion of early marriage and the highest adolescent birth rate in the region. For every thousand adolescent women (aged 15-19), there are 83 births - this has declined from 94 in 2012, but is still the highest rate among ASEAN countries. This means that adolescent girls in Lao PDR are facing challenges, such as not being able to develop their full potential. One in five adolescent girls drop out of school; one in four girls aged 15-19 are married, and from the same age group, one in ten girls have begun childbearing. Investments in adolescent girls' health, nutrition, and education contribute to reducing early pregnancy, maternal mortality, and child stunting. Such gains translate to improved health and education outcomes, which contribute to LDC graduation. As illustrated in Figure 5.1, Noi ecosystem has been created to address the problems of adolescent girls highlighted in the Noi 2030 Framework and to increase investments in adolescent girls for their holistic development. More investments are needed in adolescent girls' health, nutrition, and education to gain further reductions in early marriage, early pregnancy, maternal mortality, school dropout, child labour and child stunting. Such gains would translate to improved health and education outcomes, which will contribute to LDC graduation.

Figure 5.1 - Noi Framework and Ecosystem

The Noi 2030 Framework – Achieving Gender Equality & Empowerment of Adolescent Girls

*Lao Social Indicator Survey (2017) **Census (2015)

Creating an Ecosystem for Noi

Impact: Lao PDR realises a Demographic Dividend and achieves SDGs by comprehensive investments in youth, reduced adolescent pregnancy and maternal mortality.

"Noi" delays her first pregnancy, can fulfill her full potential and contributes to a sustainable future. She is healthy, educated, empowered and eventually employed.

Problem: Noi drops out of school, gets pregnant before the age of 18 and is exposed to increased risk of adverse reproductive outcomes and limited opportunities.

Higher levels of adolescent birth rate and maternal mortality rate, especially among marginalized groups in remote areas.

Contact us:

lao.unfpa.org

YouTube UNFPA Lao PDR

f UNFPA Laos

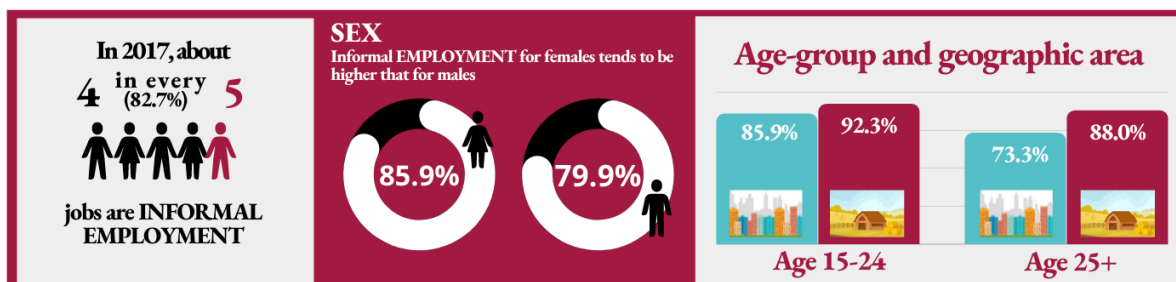
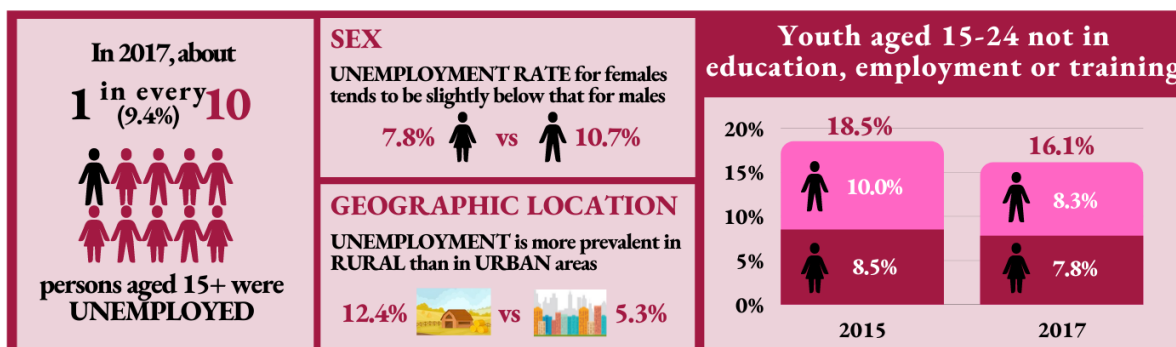
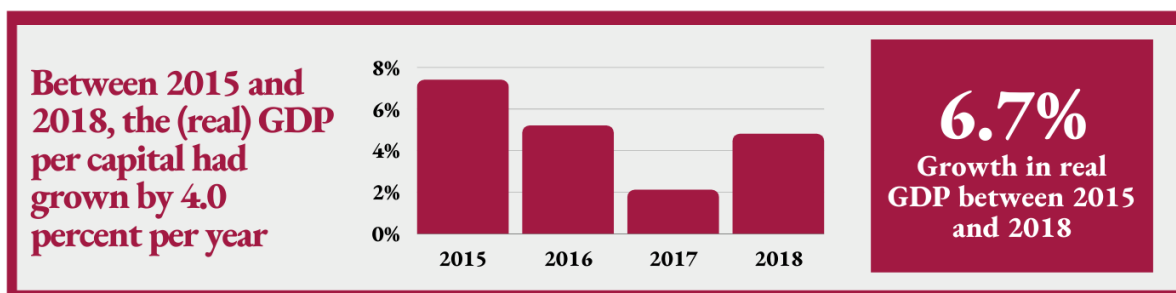
UNFPA Lao PDR

November 2019

SDG 8 – Decent Work and Economic Growth

(Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all)

Limited job creation despite continuous economic growth. Average annual growth in real GDP has been around 6.5% to 7% during the past few years. GDP per capital grew from US\$2,212 (2015) to US\$2,674 (2018). This strong growth performance was driven mainly by the hydropower and construction sectors but was also bolstered by opening up and further steps toward regional integration. However, the majority of population continue to derive their livelihoods from agriculture, the sector where productivity has overall lagged most. Job creation outside the agriculture sector remains limited and the strong economy-wide growth has not significantly altered the composition of employment. Service sector employment, meanwhile, has increased though its overall contribution to employment remains low. Recent natural disasters and COVID-19 will put further strain on agricultural outputs.

Labour force data - The working age population was estimated to be around 4.8 million and the labour force 1.9 million. This results in a labour force participation rate of 40.8%. The unemployment rate (proportion of the unemployed in the total labour force) is estimated to be 9.4%. Youth unemployment is also relatively high at 18.2%. Table 8.1 highlights key labour market indicators.

Table 8.1 - Key labour market indicators

	2017
Working age population	4,758,031
Labor force	1,940,230
Employment	1,757,733
Labor force participation rate (%)	40.8
Unemployment rate (%)	9.4
Composite rate of labor underutilization (%)	25.8
Youth unemployment rate, aged 15-24 (%)	18.2
Share of wage workers in total employment (%)	32.4
Average gross monthly income, employees (Kip)	2,481,000

Source: Labour Force Survey (2017)

Demographic differences in labour force participation. In general, labor force participation rates were higher in urban areas, for men, and for those with higher educational attainment. Informal employment accounted for 83% of workers, with higher rates among women (86%) and in the rural areas. In general, younger and older people were more likely to be affected by informality.²⁵ The gender gap in informal employment rate was the highest in Sekong (20.1% points) and Attapeu (14.9% points).

Employment across sectors. The largest shares of workers, meanwhile, were in the agriculture, forestry, and fishing sectors, (35.8% of all employed) followed by wholesale and retail trade (21.4%). The manufacturing sector only made up 9% of employed people. Notably, despite their importance to the larger economy and contribution to GDP, the electricity and gas sector made up 0.7% of jobs and mining only 0.5%. There were also gender differences. Larger shares of women work in wholesale and retail trade and manufacturing while larger shares of men work in public administration and construction.

²⁵ The highest informal employment rate occurred in Huaphanh (94.2 per cent) and in Luangprabang (93.4%). The lowest rates were found in Sekong (68.0%) and Savannakhet (69.1%).

Table 8.2 - Distribution of employment by sector

	Total	Male	Female
Agriculture, forestry, and fishing	35.8	34.7	37.1
Mining and quarrying	0.5	0.9	0.2
Manufacturing	9.1	7.0	11.5
Electricity and gas	0.7	1.0	0.2
Water	0.4	0.6	0.2
Construction	5.4	9.1	1.1
Wholesale and retail trade	21.4	17.1	26.4
Transportation	2.5	4.3	0.6
Accommodation and food service	2.6	1.9	3.6
Information and communication	0.5	0.5	0.5
Financial and insurance	0.7	0.4	1
Public administration	10.2	14.2	5.5
Education	5.5	5.0	6.1
Health and social work	1.5	0.9	2.1
Other services	3.2	2.4	3.9
Total	100	100	100

Source: Labour Force Survey (2017)

Youth labour force participation is the concern. Over the past few years, the youth labour force participation rate significantly declined from 77.5% in 2013 to 57.8% in 2019. About 8.2% men and 7.8% women (15-24 years) were not in education, employment or training (NEET). Children in the age groups between 5 and 17 years involved in the active economic labour force/activities and household chores has been on the rise during the past decade increasing from 15% (2010) (13% boys and 17% girls)²⁶ to 42.8%²⁷ (43.3% girls and 42.4% boys) in 2018.

Low participation rates in vocational and higher education. Overall, participation in vocational training remains relatively small, both in terms of the share the working age population and of the labour force. About 7.6% of the working age population had completed some form of vocational training. Another 3.1% had completed university education or above. Meanwhile, 13.5% of the labour force had completed vocational training and 5.9% university level or higher. Those who had not completed primary school still make up 53.7% of the working age population and 43.2% of the labour force.

Skills development and employment development. There remain shortages of trained professionals for key sectors and limited on-the-job training opportunities. Initiatives have been taken to use 'TVET' as a driver of a strengthened national workforce. Limitations remain in the ability of this system to play its essential role and to coordinate among different skills development centers by different ministries and organizations and TVET under the Ministry of Education and Sports. Cooperation with private sector firms requires further strengthening. Specifically, the quality of TVET programmes ranges widely, the relevance of the curriculum to the job market is often limited, and coordination with private sector needs remains relatively weak. The development of stronger higher education institutes to support structural transformation, meanwhile, is also challenged by the capacity of staff and instructors, limited alignment of available courses and the needs of the national socio-economic development strategy, and scientific research that is not well aligned to development priorities. Finally, the non-formal education sector also

²⁶ The National Labour Force Survey and the National Child Labour Survey (LFS & CLS) 2010 has been conducted primarily with the aim to analyse the background, prevalence and issues affecting the child labour. The findings from this survey reaffirms that a significant number of persons of age 5 to 17 years contribute to the total labour force.

²⁷ LSISII 2018

faces budget constraints, limited supply of experienced teachers, and insufficient supply of learning and teaching materials.

FDI and job creation. The government has highlighted FDI as one of the key forms of the private sector finance that is targeted to provide 57% of the funding required under the 8th NSEDP (2016-2020) and this will continue to be at the similar level for 9th NSEDP (2021-2025). FDI for the country averaged US\$206.44 million from 1991 until 2020, reaching an all-time high of US\$579.76 million in the fourth quarter of 2017 and a record low of US\$8 million in the fourth quarter of 1991. The FDI increased by US\$246 million in December 2020. FDI has been strongly dominated by investment in hydropower and mining. In 2019 as recorded by UNCTAD, the FDI stock was US\$10 billion, representing 45% of GDP. With significant increase in FDI, Large mega-projects are also impacting the labour market in Lao PDR. For example, the Laos-China railway project was allowed to employ foreign workers for construction and to help Lao workers access some of these positions, the Ministry of Labour and Social Welfare coordinated with employment services centers, employment service companies and labour and social welfare divisions of provinces and Vientiane Capital, and nationwide to register workers before sending the available workers to work for the project. Once completed, there will be a significant increase in human mobility across the country due to increased connectivity through those mega-infrastructure projects, which will enhance people's options in determining the location and the types of jobs than before.

COVID-19, unemployment and labour migration.

Unemployment expects to increase further (to be around 20%) as a result of COVID-19 and recent natural disasters. Sectors have been particularly hard-hit are: trade, tourism, travel, hospitality, and others.

- Less than 1.8 million of a total working-age population of over 4.7 million were in employment. For people in many parts of the country, migration is a major source of livelihood, with an estimated 900,000 Lao nationals living abroad, sending an estimated US\$285 million in remittances in 2019.
- The profound economic and social disruption caused by COVID-19 threatens the long-term livelihoods and wellbeing of Lao people both inside and outside of the country. Poverty and unemployment have increased substantially in the wake of the pandemic. Moreover, the fiscal situation limits the Government's policy options for cushioning the impact and stimulating economic recovery.
- The lockdown in Thailand led to return of more than 130,000 migrants, causing increases in unemployment, loss of income, and increased risk of exploitation, trafficking, and irregular migration of the most vulnerable. Currently, the capacity to reintegrate such large numbers is still limited, and policies and systems are not in place yet to ensure effective migration governance and smooth reintegration plans, including for skills development and recognition.

Lao PDR's development aspirations require a better future after the COVID-19, with decent work for all. This necessitates an economic and labour market structure and system more resilient to crises and diverse risks. It would involve strengthening domestic supply capacities and consumption markets. A key element for this is strengthening migration governance, considering that migration will be affected by COVID-19, but will also have an impact on the recovery process once borders are again open for transit.

The Government will focus on links that need to be forged with labour, employment, skills (re)training and migration policies to maximize positive effects of domestic and foreign direct investment for local SMEs, skills development, employment and resource transfer; social protection; migration and human mobility governance; labour standards and compliance with labour law for decent work and safety and healthy workplaces.

SDG 13 – Climate Actions

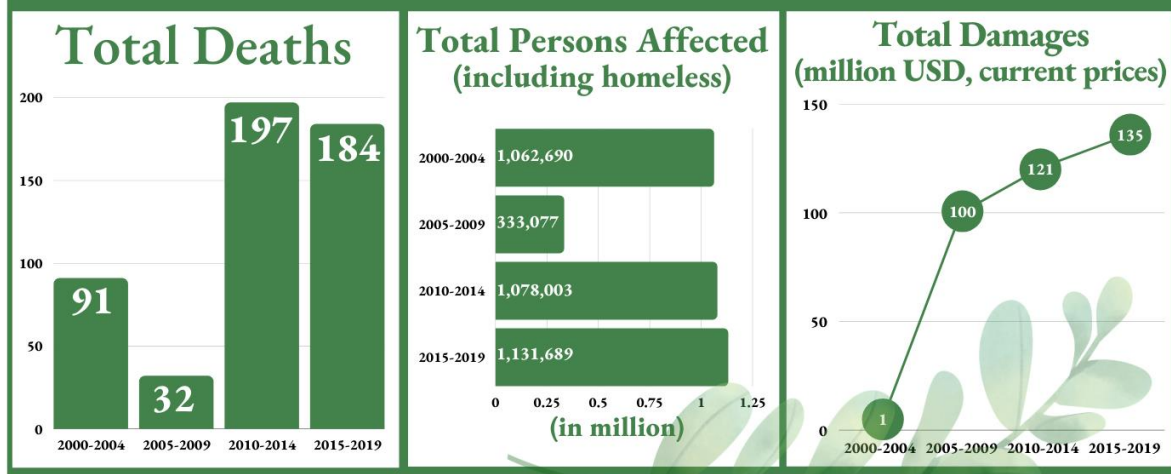
(Take urgent action to combat climate change and its impacts)

The Ministry of Natural Resources and Environment (MoNRE)

is the key ministry for coordination and implementation of the country's climate change policies

The cost of disasters to lives and property has been generally rising

The Disaster Recovery Framework (DRF) in line with Disaster Prevention and Control Law as well as Climate Change Decree

On September 7, 2016, Lao PDR ratified the Paris Agreement

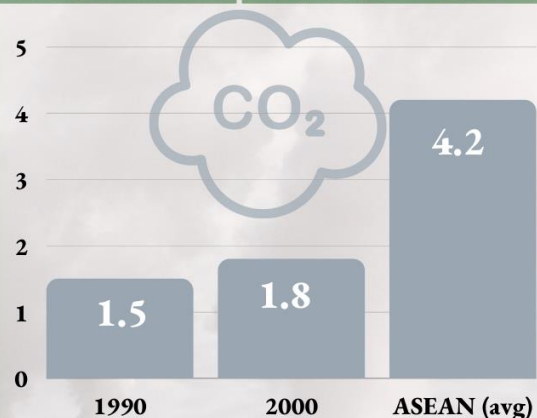

GHG emissions

Lao PDR registered record increase in **GHG emissions doubling** between **1990** and **2000** mostly caused by **land use change and forestry**

2020 updated Lao NDC commits a new unconditional GHG mitigation commitment by reducing GHG at the rate of **34%** of the 2020 baseline by 2030, and will reach **net zero** emissions by 2050

CO2 emissions per unit of GDP PPP

Lao PDR made much effort and progress to identify and implement measures for mitigating climate change. In past 10 years, Lao PDR developed and implemented the National Adaptation Programme of Action to Climate Change (NAPA) (2009), National Strategy on Climate Change (NCCS) (2010), Climate Change Action Plan (2013), the First Intended Nationally Determined Contributions to Climate Change (INDC) (2015), and Climate Change Technology Action Plan (2017).

The Green Growth Strategy lays out a vision of transformation that supports Lao PDR's longer-term sustainable development ambitions. Six priority sectors/areas for focus to support country's approach to green growth: agriculture, forestry, urban development, transport, energy, and tourism. Moving forward, the Government of Lao PDR will put in place a plan for operationalizing Green Growth Strategy at the national, sector, and local levels. This includes following (or adapting as necessary) the implementation plan outlined by the Strategy that includes high level authorization and the operationalization of the Green Growth Promotion Center. Some other focuses for the green growth implementation in Lao PDR include: green growth public and private financing,²⁸ resource mobilization, international support for green growth, strengthening partnerships with businesses, and ensuring flexibility to changing circumstances. In addition, the Government has been working with various partners to promote green growth through transboundary cooperation including through the ASEAN agreement on transboundary haze pollution, the Mekong River Commission for river management, and illegal trade in timber.

Ratification of the Paris Agreement. On 7 September 2016, Lao PDR became the first ASEAN country to ratify the Paris Agreement on Climate Change. On that date, Lao PDR passed a national law on its Intended Nationally Determined Contribution, which became the basis of Lao PDR's ratification of the Paris Agreement.²⁹ Lao PDR was the 27th country in the world to ratify the Paris Agreement³⁰ and its Nationally Determined Contribution³¹ was prepared through an inclusive stakeholder consultation process, and was based on existing national plans and strategies. At present, Ministry of Natural Resource and Environment (MoNRE) is currently working on a Ministerial Decision on Climate Change Impact Adaptation and Mitigation.

Lao PDR's target of zero net emission by 2050

- CO₂ emissions per unit of GDP PPP went up from 1.5 to 1.8, yet is still lower than the ASEAN average of 4.2.
- Lao PDR registered record increase in GHG emissions doubling between 1990 and 2000 mostly caused by land-use change and forestry. Therefore, climate change mitigation will depend on reversing the loss of forests and other land use changes.
- The Government is committed to continue to implement the NDC and GHG emission mechanism. Building on national 'green growth' development and environmental protection policies supporting the 9th National Economic and Social Development Plan (NESDP) 2021-2025, the country aims to make full use of existing institutional capacity and financial resources, and embed NDC targets in existing policies and planning. In addition, there are opportunities to scale up the ambition of the NDC which will be identified as opportunities emerge and where feasible.

---

²⁸ This green financing work could be part of a broader 'national integrated financing framework for SDGs as called for in the 2030 Agenda and Addis Ababa Financing for Development'.

²⁹ Government of the Lao People's Democratic Republic, 2015. *Intended Nationally Determined Contribution*. 30 September 2015. Available from: <http://www4.unfccc.int/submissions/INDC/Published%20Documents/Laos/1/Lao%20PDR%20INDC.pdf>

³⁰ UNFCCC: Paris Agreement - Status of Ratification. Available from: <https://unfccc.int/process/the-paris-agreement/status-of-ratification> Accessed 21 May 2018.

³¹ As countries formally ratify the Paris Agreement and look forward to implementation of these climate actions, the "intended" is dropped and an Intended NDC is converted into a Nationally Determined Contribution (NDC). <https://www.wri.org/indc-definition>

Potential sustainable development and climate benefits of circular economy transition.³²

In recent years, circular economy principles and practices have gained traction in Lao PDR as viable solutions to some of the most pressing global and country challenges. To date, according to the global consultations on circular economy, efforts by countries around the globe including Lao PDR to tackle the climate crisis and achieve carbon neutrality by 2050 have focused on a transition to renewable energy, complemented by energy efficiency measures and avoiding deforestation. Though crucial and necessary, these measures can only address about 50% of global GHG emissions. The remaining 50% of emissions come from extraction and processing of resources and lifestyle choices. By contributing to this effort, Lao PDR has included some of the circular economy principles and practices in both 8th and 9th NSEDP, including targets for recycling and reuse of waste materials as well as for linking circular economy and climate action, plans to stimulate innovation and job creation through shifts to a circular economy, and processes to bring together important national stakeholders. Together with other countries, Lao PDR is adhered to circular economy principles and practices which hold much promise to accelerate the implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development and the related Sustainable Development Goals (SDGs) which guide further actions in the near future, in particular:

- SDG 3 (Health) and SDG 6 (Clean Water and Sanitation) by reducing waste and air, soil and water pollution;
- SDG 7 (Affordable and Clean Energy) by promoting a shift towards renewable energy sources;
- SDG 8 (Decent Work and Economic Growth) by creating new jobs and incomes;
- SDG 9 (Sustainable and inclusive industrialization, resilient Infrastructure and innovation) by ensuring industrialization is sustainable and inclusive, and innovations in materials and business practices are deployed, including digitalization;
- SDG 12 (Responsible Consumption and Production) by accelerating a mind-set change that values resources and reverses unsustainable consumption habits of consumers, businesses and governments;
- SDG 13 (Climate Action) by reducing greenhouse gas (GHG) emissions from resource extraction and processing; and
- SDG 15 (Life on Land) by reducing the impact of resource extraction and processing on biodiversity and land.

Lao PDR is highly vulnerable to the impacts of natural hazards and climate change. Lao PDR is exposed to a range of natural phenomena, including typhoons, floods, landslides, droughts, strong winds, locust outbreaks, as well as small scale earthquakes in the northern parts of the country. The country is seeing an increased frequency and intensity of extreme weather events, such as droughts and floods. The majority of floods occur in the central and southern parts of the country along the Mekong plain. From 1990 to 2019, Lao PDR had 30 floods and storms, with the more severe ones affecting over 500,000 people.³³ Reducing the impact of these disasters on the population will require effective disaster preparedness and risk reduction. There is also a need for scaled up action for climate resilience through Ecosystem-based Adaptation (EbA).

Given the high dependence of the country on natural resources for development, Lao PDR is highly vulnerable to climate change. The country has experienced a number of extreme weather events like floods, droughts, landslides and storms destroying crops, livestock, livelihoods, and infrastructure like road, houses and electricity. The climate change also induced displacement and threatened food-security and health. Both climate change and unsustainable natural resource

---

³² Background note for the regional preparatory meetings for the global consultations on circular economy, UNIDO (2020).

³³ Emergency Events Database EM-DAT, Center for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED), Available from: <http://www.emdat.be/>.

management have increased the number of disasters and disaster risks in the country. Nearly 47% of the villages, representing nearly 3 million people, have been exposed to at least one climate-change related hazard.³⁴

The country is increasingly focusing on investing in disaster preparedness and risk reduction. Recognising the lack of capacity to anticipate and respond to disasters, especially large-scale disasters, and gaps in the social protection system, the country is investing in disaster preparedness and risk reduction. To enable communities to recover from disasters requires both preparedness before the disaster and alignment of recovery measures with on-going development plans after the disaster. Therefore, the Government of Lao PDR with support from partners has recently adopted the Disaster Recovery Framework (DRF) in line with Disaster Prevention and Control Law as well as a Climate Change Decree. The framework will guide the government and other stakeholders in the medium and longer-term recovery efforts. It will be updated and reiterated regularly based on results and changes in needs and circumstances, such as another wave of floods or economic shocks and particularly during the COVID-19 recovery phase. Two key immediate focuses, among others, to take this DRF forwards within the 9th NSEDP timeframe are:

- **Institutional Framework and Capacity Development.** The Government will act with a clear delineation of mandates and responsibilities among key agencies. Coordination among the many actors involved and the harmonization of plans of government and other development stakeholders – in particular communities who carry out much of the ground work for recovery - is critical in effectively executing the DRF. Existing organizations and mechanisms for coordination, particularly those related to DRF, have been utilized, for instance:
  - The National Disaster Prevention and Control Committee serves as a top-level coordination body and the DRF implementation.
  - The MPI, which has the mandate for development planning, has been assigned as lead agency on the recovery. The MoLSW, which has the overall mandate for DRF, will coordinate with, and support MPI, in developing and implementing the recovery action plan.³⁵
  - The existing Round Table mechanism with its ten Sector Working Groups and 30 Subsector Working Groups has been supporting the coordination of Government and Development partners around the recovery.
  - The recovery builds on existing capacities and use DRF programmes to help institutionalize these capacities within the government, private sector, and communities.
  - Utilizing existing capacity assessments and the gaps identified in the PDNA, a consultation and training of MPI, MoLSW, and line ministry focal points on risk-informed recovery development plans to be undertaken and sustained by a DRF programme. Following this step, a full-fledged disaster capacity assessment will be executed and applied to better target capacity gaps.
- **Sector Plans** are being and will be prepared under the leadership of the respective line ministries and with the support of relevant development partners under the overall coordination of the Ministry of Planning and Investment. The sector plans will be used to guide, plan and estimate resource requirements for recovery and full integration of

---

³⁴ National Climate Change Vulnerability Assessment for Disaster Risk Management in Lao PDR, A Paper Prepared for CCA, UN Habitat, August 2020

³⁵ In Lao PDR the lead agency in recovery following PDNA was assigned to MPI in 2009 and the National Disaster Management Committee (NDMC) in 2011.

reconstruction activities into the overall development plan of the government as outlined in the 9th National Socio-Economic Development Plan (9th NSEDP). Sector plans will also be developed into tools to monitor progress against targets on a regular basis. These plans are meant to be living documents, to be updated periodically based on the targets and indicators which will be incorporated into them. Overall the sector plans must ensure that recovery is resilient, incorporate climate change adaption measures and fully aligned with the development agenda of Lao PDR.

SDG 17 – Partnerships for the Goals
(Strengthen the means of implementation and revitalize the global partnership for sustainable development)

<p style="text-align: center;">Eight</p> <p style="text-align: center;">Principles of Effective Development Cooperation (Vientiane Declaration 2016 - 2025)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ownership 2. Alignment 3. Harmonization and Simplification. 4. Inclusive Partnerships for Development Results. 5. Transparency, Predictability and Mutual Accountability. 6. Domestic Resource Mobilization. 7. South-South Cooperation, Triangular Cooperation, and Knowledge Sharing. 8. Business as a Partner in Development
---	---

From LDC Graduation to the 2030 Agenda: A platform for the future		
<p style="text-align: center;">2018</p> <p>Reached the LDC graduation threshold</p> <ul style="list-style-type: none"> • GNI • HAI 	<p style="text-align: center;">2021</p> <p>Substantially above the LDC graduation thresholds</p> <ul style="list-style-type: none"> • GNI • HAI • EVI <p>Graduation with an extended 5-year preparatory period</p>	<p style="text-align: center;">2026</p> <p>Graduation</p> <ul style="list-style-type: none"> • assuming a positive and continued trajectory throughout preparatory period.

<

Partnerships for effective development cooperation. Like many developing countries, Lao PDR seeks to mobilise the right scale and mix of finance, incorporating all resources – public and private, domestic and international. It has increasingly recognised that to achieve this, as well as utilising these resources effectively, requires an integrated national financing framework, as outlined in the Addis Ababa Action Agenda (AAAA). Specially, on Official Development Assistance (ODA), the trends suggest that a movement towards ODA reduction and a change in the assistance portfolio are already taking place, much earlier than when the country will possibly graduate out of its LDC status, in the next few years. However, ODA plays a necessary role to support different sectors contributing to poverty reduction and economic development. DPs have been committed to support Lao PDR and align their support with national development goals specified in the 8th NSEDP and the upcoming 9th NSEDP including LDC graduation and SDG achievement within the framework of Vientiane Declaration on Partnership for Effective Development Cooperation (2016-2025).

Guiding principles. Given the complexity and diversity of sources of development finance and dynamically changing development cooperation landscape, Lao PDR has found value in galvanizing its efforts to improve and adjust laws, policies and partnership mechanisms at all levels to reflect the current reality. The increasing focus on greater and more inclusive partnerships, bringing on board private sector, partners from the region, civil society and others represent something of a breakthrough. One of key commitments by the Government of Lao PDR and its partners (more than 30 of them) is the adoption of the Vientiane Declaration on Partnership for Effective Development Cooperation (The Vientiane Partnership Declaration 2016-2025) highlight eight guiding principles for effective development cooperation

1. Ownership
2. Alignment
3. Harmonisation and Simplification
4. Inclusive Partnerships for Development Results
5. Transparency, Predictability and Mutual Accountability
6. Domestic Resource Mobilization
7. South-South Cooperation, Triangular Cooperation, and Knowledge Sharing
8. Business as a Partner in Development

This signalled a shift from traditional ODA towards greater partnerships, and towards a more comprehensive and inclusive range of development financing and resourcing options. The implementation of this Declaration is at its mid-point and its progress review is under preparation. Findings of this review should be finalised by the end of 2021.

A Round Table Process to support Lao PDR's modern development vision. The Government has continued to lead and strengthen a range of mechanisms for policy dialogue and discussions, including especially the Round Table Process and Sector Working Groups. These dialogues are critical to ensuring aligned support around the Government's key priorities and strategies. Importantly, participation in these mechanisms has also been expanding to include not only the central government and traditional development partners but also National Assembly members, provincial authorities, regional bilateral partners, private sector entities, and civil society. The Government of Lao PDR and its partners continue to broadly perceive of the Round Table Process as a significant contribution to more effective partnership. Its positive characteristics include frank and open discussions, inclusive participation, and focus on concrete outcomes. Results from RTP mechanisms have consistently been translated into directives from the Prime Minister to line ministries, provinces and concerned agencies. Nevertheless, the Government recognizes the importance of continually assessing and adapting as necessary the approach. While it has led to success, there are elements of the partnership that require further strengthening. The

contribution and mobilization of support from the private sector to accelerate NSEDP achievement will be a highly pressing objective. More broadly, the Government also aims to continue shifting the development dialogue further into discussion and agreement on implementation mechanisms, capacities, and resources.

From LDC Graduation to the 2030 Agenda: A platform for the future. The country is on track to graduate from the LDC status. Lao PDR reached the threshold for graduation from the LDC category for the first time in 2018 and it is substantially above the level in 2021 review. As a result, the country has been recommended for graduation with an extended 5-year preparatory period effectively setting the graduation to 2026 assuming a positive and continued trajectory throughout the time period leading up to graduation.

- The Government takes note of the result of the review by the CDP which paves the way forward for a smooth preparatory period before Lao PDR will be officially removed from the list of LDCs. Taking into account the current circumstances of COVID-19 pandemic, the Government's concerns persist since the data for this review did not fully cover the impacts by the pandemic. Against this backdrop, continued support and assistance from the international community is as much necessary as before the review, especially in the crucial transition period.
- The Government is fully aware that while graduation from the LDC category will mark an important milestone it is also necessary to look beyond. Meeting the criteria for graduation does not mean a country is necessarily on a sustainable development pathway. Therefore, to sustain development momentum, to move to an even higher pathway, and to broaden the impact across society, the Government will continue the focus on structural transformation, including through expanding productive capacity, diversifying the economy, and building resilience to shocks.
- The Government will continue its efforts to further integrate the 2030 Agenda into national processes. It is committed to building on the work already accomplished to develop follow up comprehensive strategies that align LDC graduation with the principles of the 2030 Agenda, especially those areas where there has been slower progress. This effort aims to further contribute to accelerated progress towards LDC graduation, preparation for the removal of LDC support measures, and a longer-term sustainable development pathway post-graduation.
- Working with other LDC countries, Lao PDR will focus on graduation planning and transitioning as the pre-graduation planning will help mitigate possible negative effects on key areas of international support (trade, development cooperation and support for participation in international forums), and position Lao PDR to take advantage of the new (non-LDC) status.
- During the course of the preparatory period (2021-2026), the Government will utilize relevant information to guide the development of a smooth transition strategy to appropriately manage Lao PDR's transition from the list of LDCs. This includes making use of the remaining periods of LDC-specific support measures strategically; conceiving, assessing and negotiating alternatives in critical areas like trade; and preparing government, private sector and other stakeholders for the expected impacts.

COVID-19 and its implication for macroeconomic stability and development finance. Lao PDR's economic growth in 2020 is estimated to decline dramatically to below zero (4.7% in 2019) due to the impact of the COVID-19 pandemic and the measures adopted to contain its spread. The agricultural sector and industry overall are estimated to grow moderately but the services sector has been severely affected by the pandemic. The spread of COVID-19 and containment measures will further aggravate the long-standing structural macroeconomic vulnerabilities of Lao PDR. These vulnerabilities stem from high fiscal deficit and public debt levels as well as low reserves buffers. The impact of the COVID-19 pandemic will increase the fiscal deficit in 2020 to

between 7.5% and 8.8% of GDP, from 5.1% of GDP in 2019. Consequently, debt levels are expected to increase to between 65 and 68% of GDP in 2020, from 59% of GDP in 2019, which will generate higher debt service obligations. Despite its greater efforts related to building a strong macroeconomic framework, the Government is aware of existing risks and vulnerabilities. This includes revenue shortfalls, growing public debt, risks in the financial sector, and low buffers to shocks as possible threats to sustained macroeconomic stability. On the fiscal side, efforts are needed to improve tax collection and implementation. Prudent debt management will also need to be a priority for the Government. The low level of foreign exchange reserves, meanwhile, and put the country at risk to external shocks. Many banks also have low capital buffers and an increasing number of non-performing loans. The COVID-19 induced economic downturn has deepened these existing vulnerabilities and affected Lao PDR through multiple channels including tourism, trade and investment, commodity prices, exchange rates and lower remittances.

Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP). On 15 November 2020, Lao PDR joined 13 other countries in the region in the formation/formalization of the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) which is now the largest free-trade bloc in the world, comprising nearly a third of all global economic activity. The Government considers trade as a driver of economic growth and job creation and the joining of RCEP in November 2020 as an opportunity to promote both economic and job growth through greater business within the region as well as possible skills transfer.

Innovation, Science & Technology and ICT. Lao PDR ranks 167/193 in the E-Government Development Index (2020) and 192/196 in broadband pricing. Percentage of population registered as internet users was 43%. In term of fixed internet broadband connection per 100 persons, the rate was 0.525 in 2015 but declined to 0.342 in 2018. The first ICT survey published in 2018 indicates that the rate of computer users is 36%, internet users 45% of total population while those with access to high speed connection is 37%, households with access to the internet is 27%, landline telephone users 54% and mobile phone users 92%. With the low rate of population, particularly in rural areas is connected to the internet, greater efforts will be needed during the COVID-19 period. As witnessed during the coronavirus lockdowns, citizen across the country are forced to rely on the Internet for daily activities, including working from home, taking online classes, shopping and socializing. While the national budget for innovation, science, technology and telecommunications and ICT is still minimal, the Government has continued and put great efforts on various related activities on how science can better support and advance social-economic development in Lao PDR, particularly during this COVID-19 recovery period in line with the 9th NSEDP timeframe.

- Great efforts are on an enforcement of a number of legislative actions which have been enacted to improve scientific innovation, such as the Law on Intellectual Property and associated implementation of trademarks, copyrights, and industrial patents. The Law on Science and Technology has been completed and approved to the National Assembly for approval.
- On-going work is making progress on a 'South-South' Cooperation Plan with the Ministry of Science and Technology of Viet Nam.
- Some other initiatives with neighbouring countries and key partners in this area of work have also been carried out in order to bring advanced science and technology from overseas.
- The National Science and Technology Strategy 2013-2020 and Vision 2030 have also been developed and finalized.
- Some of key initiatives under discussions for further improving the contribution of science and technology to development include: making ICT work for education, private Sector partnership for ICT development, connecting rural communities and providing

community access, using ICT to reach remote communities for health benefits and expanding rural health service access, linking research and farmers, connection rural communities and urban population through mobile phones and on-line early warning system.

- Special focus will be on ensuring the access of rural communities to ICT, internet and technology as this will help improve their livelihood, particularly during the COVID-19 period.

The 9th NSEDP articulates the Government vision aiming to enhance technological capabilities, including innovation, as key for sustained growth through fostering structural economic transformation and building productive capacities. The use of internet and digitization are great important more than ever due to the impact of COVID-19 and how Lao PDR sustainable development will unfold in the future depends on the ability of the country toward innovation and digitalization. This will be carried out by improving linkages between and among firms and sectors as well as promoting science, technology and innovation systems, including Research & Development (R&D) centers. Supportive policies and incentives will be put in place to ensure that FDI brings with it not only capital and machinery but knowledge, skills and modern management techniques as well as technological benefits and technology transfers. Lessons learnt from other countries will also be explored, such as setting up an innovation and knowledge hub to foster IT and non-IT based innovative thinking to address issues and solve problems.

SDG 18 – UXO and Mine Actions
(Remove the UXO obstacle to national development)

Lao PDR is one of the most heavily bombed nations in the world

Three million tons of ordnance dropped
(More than 270 million submunition from cluster bombs)

One ton for every Lao child, woman and man

33 casualties in 2020

An estimated of 20,000 UXO accident survivors remain need assistances

The initial estimate of land contaminated by cluster munition is more than 2,873 villages

99% of high priority hazardous areas remaining to be cleared

For recent years (from 2018 to February 2021), 116 UXO survivors received supports

Key recent progress. The initial estimate of land contaminated by cluster munitions is approximately 847,000 ha (8,470 Km²). However, **on-going survey efforts will confirm the actual extent of the cluster munitions contamination.** From 1997 to 2021 (April), Lao PDR has recorded more than 70,000 hectares of land that have been cleared from UXO and more than 1.6 million UXO items have been destroyed. From 1964-2008, there were 50,000 casualties, of this an estimated of 20,000 UXO accident survivors remain need assistances. In recent years, a combination of effective risk education, survey and clearance of contaminated areas and wider economic opportunities that reduce risky behaviour have seen the numbers of casualties dropping 85% over the last decade from 302 in 2008 to 59 in 2015 (Baseline year for SDG localization) and to 33 in 2020.

National UXO and Mine Action Policy Framework

Lao PDR has a number of instruments which form as a national policy framework to guide the implementation of SDG 18 and to ensure its better linkage with other SDGs in Lao PDR. Recent update of those policy framework instruments is highlighted below:

1. **UXO and Mine Actions – one of 25 outputs of the 9th NSEDP (2021-2025).** Addressing UXO problem has been aligned as an Output in 9th NSEDP (2021-2025). This is the UXO long-term national and local socio-economic development plans. This linkage create opportunity for greater cross-sector collaboration and increased coordination to address UXO issue comprehensively;
2. **The 3rd National UXO/Mine Action Strategy entitled “Safe Path Forward 3”** is being developed for the period of 2021-2025;
3. **The new Victim Assistance Framework (2021-2025)** is being developed and this framework will increase assistance on mental health issues faced by UXO survivors and their families and will provide more social-economic inclusive support to the wider community of persons with disabilities;
4. **Development of the Convention on Cluster Munitions Decree.** The Draft Decree on the implementation of the Convention on Cluster Munition (CCM) is being developed. This Decree will define principles, regulatory and measurement for UXO/Mine Action work in the Lao PDR; and
5. **UXO prioritisation plan** has been adopted as a part of survey and clearance planning.

A new methodology for UXO Survey and Clearance

The new approach, which has been included in the Lao PDR UXO Survey Procedures, focuses on evidence-based survey and the subsequent clearance of Confirmed Hazardous Areas (CHA). This approach consists of three steps: 1) Non-Technical Survey, 2) Technical Survey and 3) Clearance. Since 2015, all five humanitarian clearance operators (NPA, MAG, Halo Trust, UXO Lao and Humanitarian teams of Lao Army) have adopted this approach. As a result, the number of Cluster Munitions (CM) bomblets found per hectare cleared has decreased. This is due to most of surface UXO contamination having been cleared or removed previously and the majority of the contamination is now sub-surface. Work on this is a part of long-term resource management, prioritization and clearance planning. Throughout the implementation of the survey over the past 2 years (2016 to 2017) as reported in the first Lao PDR's VNR (2018), 7,068 CHAs were established, equivalent to 51,247.48 hectares of CHAs remaining to be cleared. For this second Lao PDR's VNR, over the past 3 years (2018 to 2020), 4,118 CHAs were established, equivalent to 65,153.8 hectares CHAs remaining to be cleared.

UXO victim assistance

The implementation of the UXO Victim Assistance Strategy since its adoption has enabled support to 1,400 UXO survivors, with medical care, physical rehabilitation, psycho-social support, economic reintegration and vocational training. For recent years (from 2018 to February 2021), 116 UXO survivors received supports in line with the strategy. In term of regulatory framework,

in 2020, the implementation of the UXO/Mine Victim Assistance Strategy 2014-2020 has been gone into a review with a foreword looking objective, among others, of developing a new UXO Victim Assistance Framework from 2022-2026. This will ensure the framework is up-to-date and reflects the current circumstance and situation.

Challenges

Addressing and even quantifying the impact of Unexploded Ordnance (UXO) remains a great challenge. Due to the fact that UXO Contaminated areas are vast (more than 99% to be cleared) and most of them located in mountainous area. Therefore, it is very challenging to undertake a comprehensive survey that can identify the exact size and location of the contaminated areas in each province. Some other challenges include:

- **Unsustainable Funding.** International Donors funding is often unpredictable and sometimes reaches a critical point where there is an inadequate fund to maintain the regular operation teams. As the results, in some cases we have to halt the operation or reduce more than half of employees in some area.
- **Outdated equipment.** Some of the current equipment is outdated (cannot adequately distinguish between UXO and scrap metals).
- **UXO clearance at village level.** Due to the limited number of operation team and the limited technology acquired, conducting a village clearance task can only cover some portion of the entire village area at a time. Most of the villages are needed to conduct UXO clearance multiple times in order to clear all the contaminated area for the entire village.
- **Coordination and multi-sectoral approach toward UXO issues.** Inadequate capacities for coordination, planning, quality management and information management inhibit optimal operational performance. At the same time, UXO work has not been addressed in a multi-sectoral manner in term of strategic planning, budgeting and/or action plans.

Chapter 3

Recent progress on the Government's strategic priorities and policy implementation based on key recommendation from the first VNR for accelerating the achievement of SDGs

Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development and its Sustainable Development Goals (SDGs) requires transformative, inclusive, and accountable multi-stakeholder partnerships involving not only states but also citizens, partners, and other stakeholders in order to ensure that no one is left behind. Therefore, the Government's development vision and strategies continue to be refined through broad-based participation and refinement of short and medium-term plans by sectoral ministries and provinces.

Building on lessons learnt since the adoption of the SDGs in 2015 and progresses made in various goals highlighted in the last chapter, various strategic priorities of the Government of Lao PDR in recent years have been the driving force for effective means of SDG implementation in the country. This Chapter also seeks to highlight, where possible, both good practices and areas where progress is lagging. Some of key strategic priorities and their implementation progress, on the top of what highlighted under each SDG in the previous chapter and to help addressing key challenges from the first VNR prepared in 2018, for accelerating the achievement of SDGs in Lao PDR are highlighted below:

3.1 Greater efforts to address inclusive and sustainable growth constraints

With sustained economic growth in recent years, the Government is committed to addressing some of the most critical inclusive and sustainable growth constraints and diversifying growth drivers by rebalancing from a capital intensive to a more inclusive growth model. The Government has been working with national and international stakeholders on a number of key principles to sustain and ensure a more equitable distribution of the benefits from economic growth.

- First of all, the focus in recent years is on greater investment in people and places left behind and providing equal opportunities for all. Some of key directions include: (i) targeted quality childcare, early education and life-long acquisition of skills, in particular, high-quality initial education and training systems which could be implemented from early childhood through to schooling age and beyond. (ii) effective access to quality healthcare, justice, infrastructures (more efforts may be needed to weaken the link between socio-economic background and health, education and employment outcomes). It could furthermore require housing and land use policies to improve access to affordable housing and broader economic development in distressed regions through the promotion of network infrastructure. (iii) optimal natural resource management for sustainable growth - investing in communities' well-being and social capital.
- Second, efforts have been focused on the need to explore potential drivers of growth other than the resource-based industries. In this regard, the Government focuses on supporting business dynamism and inclusive labour markets through (i) broad-based innovation and technology diffusion; (ii) strong competition and vibrant entrepreneurship; (iii) access to good quality jobs, especially for women and under-represented groups; and (iv) enhanced resilience and adaptation to the future of work. The Government fully acknowledges that the resource-based industries are often capital intensive, and which, given the diminishing marginal productivity of capital. In recent years, the issuing of licenses for mining and hydropower has been put on hold and there are on-going discussions stressing the

importance of other key sectors. For instance, agribusiness and agricultural productivity have strong inter-industry linkages with huge potential for employment generation. Under the framework of the National Rice Production for National Food Security Strategy, the Government has been working with various partners to facilitate trade in paddy and rice to encourage private investment in milling. Support has also been extended to rice farmers with a more balanced approach in allocating resources for extension activities, technology development transfer and irrigation. Additional emphasis has also been placed on strengthening tourism, which is a driver of growth with many subsectors that have high degree of employment response to outputs. Lao PDR is strategically located as a tourism destination. Therefore, the Government has been working with its neighbours to the extent possible to offer a stronger cluster based tourism destination. In the next decade, the potential for nature-based tourism in Lao PDR as the potential to significant grow, and tourism in general could become the main foreign exchange earner, with nature-based tourism becoming the biggest rural employer in the country.

- Third, greater focus has been made on ensuring that citizens and society at large could have a stronger role to play in developing policies for economic growth in particular, embedding inclusiveness in policy-making. The integration of the 2030 Agenda and NSEDP has also meant changes for the latter, since the planning process (formulation, implementation and monitoring) has now to be based on SDG Multi-Stakeholder Partnership (MSP) framework. The planning process is now more transparent. The Government now shares with donors, provinces and the public information on how the NSEDP is formulated, implemented and monitored. Annual and mid-term progress reports are also publicly available and there is media coverage of what the Government annually reports to the National Assembly. Selected donors are also invited to be observers during this National Assembly sessions. In addition, the planning process is now more participatory. During the preparation of the most recent plans – 8th NSEDP (2016-2020) and 9th NSEDP (2021-2025), three regional consultations (one for the north, one for the south and another one for the central provinces) were organized to come up with a first draft. Most participants for these regional consultations were representatives from national line ministries, provincial offices and local communities. To further help facilitate MSPs at sectoral level, Lao PDR has created partnership and coordination forum which is called Sector Working Groups (SWGs). Currently, there are 10 SWGs which are covering more or less various key sectors for implementation of the SDGs. The creation of the SWG mechanism has also helped improve collaboration between the Government and the Partners. Chaired by the relevant Government ministries, each SWG now plays a meaningful role in supporting the preparation of the sector development plans fed into 9th NSEDP formulation, implementation and review, especially ensuring that sector priorities are reflected in national plans.
- While there have been numerous positive developments, challenges remain in instituting broad-based and robust consultation mechanisms. Co-ordination and partnership structures and processes will need to be made more effective, including through further efforts to widen stakeholder participation to include civil society, south-south partners and the private sector. While these partners are invited to participate in and contribute to cooperation and planning initiatives and many report good cooperation with Government, especially at the local level, more space can be given to make sure these groups can make a more meaningful contribution to Lao PDR's SDG based national development planning process.

3.2 COVID-19 recovery measures

With the impact of COVID-19, various sectors, in particular, trade and tourism have been greatly impacted. Therefore, some COVID-19 recovery measures which will be implemented during the course of the 9th NSEDP are on key areas as follow:

Financing for sustainable development and macroeconomic management

- Focus on policy responses to: (i) ensure macro-fiscal stability; (ii) promote inclusive and sustainable growth by expanding productive employment (including attracting more private investment in non-resource sectors) and supporting a sustainable resource sector development.
- Mitigate the impacts of the COVID-19 outbreak through measures such as: (i) reprioritizing spending and mobilizing additional resources to support well-targeted social assistance to affected households and businesses; (ii) accelerating reforms to promote diversification and improve competitiveness in the private sector; and (iii) more and better investment in human capital and social protection system to enhance economic resilience in the longer term.

Trade and private sector, value chains and tourism

- Continue efforts to improve the business environment and facilitate investment into the Lao economy aimed at creating jobs and fostering competitiveness, connectivity and efficiencies.
- Focus on policy options based on the underlying assumptions and conditions affected by the COVID-19 pandemic – measures to mitigate the economic crisis by promoting trade, value chains and private sector development as well as recovering the tourism sector, addressing the existing food crisis, and facilitating digital transformation particularly digital technologies and e-commerce in the COVID-19 era.

Human Capital

- Focus on critical interventions and programmes to build human capital and harness the demographic dividend (working-age population) including:
  - o Investment in quality Early Childhood Education and primary education,
  - o Investment in primary health services
  - o Skills development matched to labour markets
  - o Provide social policy support for the most vulnerable population groups
  - o Ensuring the private sector plays its role in human capital investment.

Labour and Migration

- Manage changes for quality skilled workforce development and job creation in the context of slower economic growth.
- Promote labour standards and compliance with labour law for decent work
- Protect migrants/migrant workers and leveraging the benefits of migration.
- Developing a shock-responsive national social protection to respond to the crisis in Lao PDR
- Establishment of the national social protection system to be able to respond to future shocks

- Crisis response measures
- Support to MSMEs including business development and access to credit, access to employment services, vocational training

Green growth, resilience and risk management

- Maintain macro-fiscal stability by providing a framework for economic diversification to achieve more resilience, green, inclusive and sustainable growth.
- Build climate change resilience and disaster risk management. Disaster prevention rather than response.
- Lao PDR will take this opportunity now to address the much longer-term crisis of climate change, and ensure a post-COVID-19 transition that is green, and a lower carbon transition that is green transition.
- 9th NSEDP will provide a platform for Investment in resilient infrastructure and supply chains.
- Investing and accelerating clean energy transition.
- Importance of promoting green bonds for renewable energy. Strengthening biodiversity and wildlife protection and conservation. Also supporting disease risk reduction for zoonotic diseases such as COVID-19.
- Scaling up action to implement the National Biodiversity Strategy and Action Plan (NBSAP) 2016-2025 and the Convention on International Trade in Endangered Species of Wildlife (CITES).
- Investing in local communities to protect ecology.

3.3 Macro-Economic Stability

The Government is fully aware of the current economic challenges and is committed to strengthening the country economy's resilience to external shocks and put in place conditions for sustainable and inclusive growth. Some of key recent highlights are:

Fiscal policy. The Government has maintained its consolidation efforts Aiming at reducing fiscal deficit to about 2% of GDP and public debt below 50% of GDP by 2025 and improving fiscal governance through a multi-year revenue mobilization strategy, public financial management reforms, and strengthening debt management are necessary for building the fiscal space for inclusive development. Rebalancing the composition of fiscal consolidation from expenditure compression towards revenue mobilization will better enable the aligning of spending priorities with social development goals. Greater emphasis has recently been placed on revenue administration and expenditure rationalization to ensure continued consolidation. To respond to the revenue shortfall particularly during this COVID-19 period, the Government has continued implementing different measures, particularly raising non-mining revenues, improving the valuation of imported vehicles to calculate import taxes, eliminating exemptions for oil imports in public projects, revising excise taxes, and better administering Value-Added Tax (VAT). On exemptions, the Government has been revising two key Laws (Investment Promotion and Special Economic Zones) and reviewing the application of exemptions, particularly for vehicles and construction materials. New investment projects have been suspended and the authorities are taking stock of all existing projects with the view to re-prioritizing capital investment to address further infrastructure repair needs. On tax policy, the Government is planning to introduce a land tax and revise some rates on existing taxes. There is also a plan to introduce point-of-sale (POS) recording of transactions for retail businesses and to require strengthened bookkeeping for

presumptive taxpayers. This would help improve tax compliance over the long run. For tax administration, large taxpayers should be managed centrally and there has been a discussion to transfer this function from provincial offices to the central tax office. Effort has also been on the importance of increased electronic tax collection system. This has recently been producing great results. For instance, the road tax rolled out in 2018 significantly increased with 100% of fund transferred to the national budget.

Monetary and exchange rate policy. The Bank of the Lao PDR (BOL) maintained conducting policies under the managed floating exchange rate regime in order to maintain the price stability. Simultaneously, the Bank continues, on a daily basis, monitoring the implementation of these policies and reporting on results. In addition, to ensure efficient liquidity in financial system and to support economic recovery against the impact of COVID-19, BOL has conducted an easing monetary policy since early 2020, by signalling market through lowering its interest rate and continuing domestic money market development. In terms of gross international reserves, as of December 2020, it covers 4.81 months of imports. This is considered to be adequate and higher level would further increase safeguard stability.

Financial stability. To enhance financial sector resilience, the Government has been putting greater efforts on improving liquidity management, strengthening banking supervision, reducing Foreign Currency lending risks, putting in place crises management and prompt corrective action frameworks, and building capital buffers. Currently, BOL is working to amend its legal framework to strengthen risk-based supervision and move towards Basel core principles for effective banking supervision including improvement of prudential regulations. A plan to restructure state owned commercial banks is underway and work is on-going. BOL has also been working on upgrading the payment system, and other information requirements for the securities markets. To address key challenges of the banking sector, BOL is working, among others, on a repair of its balance sheet to reduce the possibility of an external shock, eliminating forbearance, introducing regulations to better account for Non-Performing Loans (NPLs) which would help clarify recapitalization estimates and restructuring options. To further improve supervision, the master plan and implementation plan on bank supervision development toward Basel standards have been issued and stronger risk-based supervision has been applied to be align with Basel Core Principles. In term of enhancing transparency, public disclosure of audited statements of banks in Lao PDR have currently been enforced. In the area of accounting, BOL considers upgrading requirements in line with International Financial Reporting Standards (IFRS). On bank licensing, proper criteria to safeguard against Anti-Money Laundering and Counter Financing of Terrorism (AML/CFT) risks have been upgraded.

Debt management and sustainability. Lao PDR's risk of external debt distress has been reclassified from moderate to high by IMF. However, due to a significant part of the external debt being long term concessional loans, it is anticipated that there will be no difficulties in servicing debts and the public debt level will remain manageable. This is due to the fact that energy projects will generate high and stable economic returns upon completion and will supply enough foreign exchange to service debt. Also, a relative long maturity profile of loans, as well as US dollar returns of the exporting sectors, would help mitigate the risks of debt distress. The Government sees the importance in maintaining the public debt in manageable level for the next 5 year. Therefore, the Government has been putting greater emphasis on tightening fiscal policy, strengthening public financial management and forging a plan for a comprehensive debt management strategy which will be proposed to the National Assembly in due course. The important task is to focus on serving existing debts rather than creating new debts. Additionally, a borrowing ceiling has also been set. Projects with value of US\$50 million will be approved by the Government while projects with value higher than US\$50 million will be approved by the National Assembly. Steps have been

taken to limit the contracting of additional debt to concessional borrowing. A new legal framework for the contracting and management of public debt has been prepared and Ministry of Finance has completed organizational rearrangement of merging the management of all debt (domestic and foreign) in one department since 2020. The contracting of central banking financing of off-budget investments has now been eliminated.

In terms of improvements to the business climate and support to Small and Medium Enterprises (SMEs), a number of initiatives have been carried out to enhance and upgrade the investment climate and promote private investment in non-resource industries (Lao PDR ranked 154 out of 189 countries worldwide in the World Bank's Doing Business Indicators in 2019). For instance, implementation measures have been documented for the enforcement of the Law on SMEs. The enterprise registration process was improved to facilitate streamlined, easier and cheaper processing. The total number of days required for the registration was significantly reduced from 60-90 to 3-10 days. Similarly, the number of documents required has been dramatically reduced from 18 copies to between 4-6 copies. Permits issued are now permanent (i.e., renewal is not required). There have also been improvements of access to finance by SMEs, for example, through the Government's new SME fund via contract with assigned Banks to manage the SME loan portfolio. Fund management regulations have also been completed, with compliance to the National Treasury.

3.4 Strengthening the link between the national plan and development budget.

The approval of the Vision 2030 and the Public Finance Development Strategy to 2025 "Building Strong, Transparent, Fair, Modern Public Finances in line with International Standards" by the National Assembly in 2017 has provided a clear policy direction and framework through which to strengthen the links between the national plan and the development budget, and to improve coordination between the latter and the recurrent budget. Overall, this objective of the strategy is to strengthen public finances so as to achieve outcomes detailed in both the vision 2030 and 8th NSEDP, with overall targets on GDP growth, state revenue collection, expenditure and debt management.

While the rationale for strengthening the linkages between planning and budgeting is clear, putting in place concrete measures to improve cooperation and coordination is a challenge that the Government is gradually managing to address. For example, the four key measures that the Government is currently pursuing include: i) ensuring clarity of policy direction and institutional frameworks; ii) ensuring that budget allocations reflect priorities; iii) ensuring that spending is consistent with approved budget allocation and allotments, and iv) greater scrutiny over the measuring of results and ensuring implementation feedback into the policy process.

The current status of the above measures is generally positive and on track. Providing an outline of the likely overall resource envelope for the 8th NSEDP also serve as an important platform to enhance the link between planning, budgeting and policy implementation. The indicative overall resource envelopes in place for sectors and provinces are expected to create greater scope for prioritizing interventions based on the likelihood of resources being available. The Government's commitment to improve financial allocations to policy priorities is reflected in higher allocations to the social sectors. In addition, according to the approved 2015/2016 Budget Preparation Instruction by the Ministry of Finance, public expenditure must adhere to the budget plan approved by the National Assembly (NA). This instruction represents the Government's commitment to curb spending beyond the NA's approval parameters that would otherwise dilute the focus of financing to national priorities. Another important measure to ensure compliance

with the Law on Public Investment is that sectors and local authorities are only allowed to implement Public Investment Plans (PIPs) endorsed by the National Assembly (NA).

3.5 Central-local relations and balanced development across the country.

The Government has invested greater effort to ensure balanced development across the country. This is reflected by the 8th NSEDP and 9th NSEDP's tailored targets and priorities for different regions (North, Central and South). The aim is to develop regions and provinces based on their unique potential and characteristics. At the same time, the Government is committed to prioritizing economic and social development in areas that have lagged behind and whether more people have not benefited as much from the gains of development. Some key focuses are:

- *Central-local relations.* Poverty is greatly affected by the lack of accessibility of public services affordability, and their poorer quality in many instances. Much of this is related to the cost and difficulty of extending services to all areas of the country, especially to remote villages in mountainous terrain. But limited access to services is also exacerbated by lack of knowledge of rights and information about how the Government works, contributing to exclusion from decision-making. This hampers community participation and creates gaps between policy and practice. The Government is committed to ensuring that the Lao people are closely consulted in all areas of decision-making and that they participate fully in the economic, social, cultural and political development of the country. To this end, the Government is redefining central-local relations in accordance to the PM's Instruction No.01/PM (11/3/2000) 'the provinces as the strategic units, the districts as the planning and fiscal units, and the villages as the implementation units'. Within this framework, each ministry has gradually defining the central, provincial, district and village levels of responsibility, as part of a fully integrated approach to improving the management and delivery of public services,
- Another area concerns the *construction and maintenance of rural roads* (especially Farm-To-Market Roads) in different parts of the country in order to better link market connection with the rural population. For the national budget, the Government has also increased approval budget from US\$56 million (2015-2016) to more US\$80 million in recent years (2019).
- *Agricultural production and related activities* have been encouraged throughout the country taking into consideration of geographical advantages. For instance, in the North, a focus is on rice production, economic tree cultivation such as teakwood, rose wood, and patterned hardwood, rubber plantation, vegetable oil processing, sugar cane and tea processing and others. For the central, key activities include rice production, sugarcane and cassava plantation, livestock, non-timber forest products (NTFP), and others. For the South, priority is on plantation and production of coffee, tea, cashew nuts, and pepper, rice production, fish farming, and rubber plantation. Throughout the country, considerable efforts were made on the means for development of commercialization and for the realization of stable income earning possibilities for rural communities, which in turn, contributes to poverty reduction.

3.6 Regional and international integration

Lao PDR is seeing significant economic benefits from its increased participation in the global and regional economy and greater efforts have been made to develop the economy, increase economic integration with regional neighbours, and deepen ties with the international community.

Legislative amendments. As part of its efforts to secure WTO membership, the Government has made legislative amendments in a number of areas, including tax, trade and intellectual

property. In addition, it has signed a series of trade-related agreements with Cambodia, China, Japan, the Republic of Korea and the US, among other countries. To comply with the ASEAN Economic Community (AEC) integration process, Lao PDR is expected to reduce its import tariffs to zero on goods imported from other ASEAN countries by the year 2018 and remove non-tariff barriers.

ASEAN integration. Lao PDR has the youngest labour force in the region and is expected to benefit from demographic transition. The share of the population of working age (aged 15-64 years) in Lao PDR is projected to increase to 69% in 2050, compared with 68% in Myanmar, 65% in Cambodia and 62% in Vietnam. In addition, ASEAN economic integration should create more opportunities for Lao PDR to grow and diversify in different directions. Deeper regional integration can also support many of Lao PDR's development priorities, including those related to LDC graduation, 9th NSEDP implementation, and the 2030 Agenda. The Government's aim to transform into a 'land-linked' rather than a land-locked" country supports greater access to markets for trade, deeper integration into regional and global value chains, enhanced competitiveness of Lao enterprises relative to foreign firms, stronger tourism opportunities, and expanded access to technologies and human resource expertise. Deeper regional integration moved ahead in Lao PDR during the 8th NSEDP period and will continue for 9th NSEDP, including through important regional groupings and frameworks. Many of these efforts support strengthening policy reform and infrastructure connectivity aligned with closer regional cooperation. This includes the transformative regional railway currently underway from China to Vientiane and beyond. It also includes important efforts related to regional groupings, especially the AEC and GMS.

WTO membership. Moving beyond regional cooperation/integration, Lao PDR as a member of WTO has also been actively engaging in the global economy. Lao PDR's WTO membership is, among other things, primarily to leverage economic integration as a driver for improving the business and investment regime whilst simultaneously expanding supply-side capacity. WTO accession has also been providing the opportunity for the country to strengthen and improve trade policy institutions and coordination. At the same time, it would also give Lao PDR a seat at the multilateral negotiating table and access to the dispute settlement mechanism. the WTO membership could also prove beneficial considering the effort to have established the ASEAN Economic Community (by 2025), as now all 10 diverse ASEAN nations start from the common ground of being beholden to the rules of the WTO. With benefits, WTO membership also brings some key challenges including the need to coordinate and implement commitments which will need to be addressed. As accession is only the start of the process, awareness of the WTO requirements, in particular, needs to be increased across society at large as well as among various actors within the business community. Service liberalization and regulation of strategic sectors such as telecommunication and transportation can carry many benefits for the rest of the economy, but at the same time a number of service sectors are also subject to well-known market failures. Liberalization must be sequenced with regulatory reforms such as establishing independent regulators, developing prudential regulations, and ensuring universal service. Last but not least, implementation of General Agreement on Trade in Service (GATS) obligations will require a strong capacity to coordinate government action across different ministries and agencies and enhance transparency practically across the board.

International trade. Although total exports have grown steadily in recent years during the course of the 8th NSEDP's implementation, export composition has not changed significantly and remains heavily concentrated on resource-based products. Lao PDR's top trading partners have also remained steady over time and are similarly concentrated among a few countries. Thailand, China, and Viet Nam collectively received 82% Lao PDR's exports in recent years. The concentration of product lines and trading partners increases vulnerability to external shocks, such as global commodity price decreases and economic slowdowns in the main trading partners.

3.7 Environmental protection and sustainable natural resources management

The Government of Lao PDR places great importance on sustainable natural resources management and utilization, such as ensuring sustainable land use planning, implementing the national sustainable hydropower development, and environmental friendly mineral extraction. The protection and improvement of the environment is also fundamental to the third criteria for LDC graduation. The direction that the Government is taking with the 8th and 9th NSEDP framework is to ensure continued quality, green and sustainable economic growth where development and natural resource management (of land, forests, biodiversity, mineral resources, water and wetlands) will need to be planned in a practical, sustainable, fair and most effective manner. A number of rules, regulations, instructions and decrees has recently been updated and issued in Lao PDR with the ultimate aim to achieve this direction.

The Government has put greater efforts to accelerate implementation of various activities for the realization of the national goal and objectives. Regarding to land management and administration, the development of the national master plan on land use and the land allocation across the country are on-going and have been recently completed within the conclusion 8th NSEDP. Also, the Government has continued its efforts to issue land titles in the rural and urban areas. At the same time, a survey on land titles through a computerized system has currently been carried out and a plan to upgrade IT system for modernizing land management has currently been initiated. Turning to water resources management, integrated water resource management (IWRM) has been introduced in 10 priority river basins and the river basin committees have been established in key river basins. In addition, some key water-quality monitoring points have been identified. In relation to natural resource management, a number of activities start to kick off, for instance, development of forest management strategy, protection and restoration plans for key seven protected areas across the country, establishment mechanisms and databases on mineral resources, and development of an environmental management plan at provincial and district levels.

In term of environmental statistic, the Government has been working with relevant partners to collect information and data to highlight progress of the environmental SDG targets and indicators. Out of the total 231 global indicators and that of 238 indicators for Lao PDR, over 90 indicators are designated as environment related. Out of these indicators, the Government is able to report on progress 50 indicators spreading across different SDGs (Table 3.7.1).

Table 3.7.1 – Summary of key environmental indicators

SDG	Environmental indicators	Government's ability to report and data availability
SDG 1 – No Poverty	5	3
SDG 2 – No Hunger	3	3
SDG 3 – Good Health & Wellbeing	3	1
SDG 4 – Quality Education	1	0
SDG 5 – Gender Equality	1	0
SDG 6 – Water & Sanitation	11	6
SDG 7 – Energy	5	3
SDG 8 – Economic Growth & Decent Work	1	2
SDG 9 – Innovation, Industry & Infrastructure	1	1
SDG 11 – Sustainable Cities & Human Settlements	11	10
SDG 12 – Responsible Consumption & Production	13	3
SDG 13 – Climate Action	8	4
SDG 14 – Life Below Water	10	2
SDG 15 – Life on Land	14	10
SDG 17 – Means of Implementation	5	2
TOTAL	93	50

3.8 Infrastructure development

Infrastructure development has been identified as being significant both for poverty reduction and private sector development. Two important areas are road and railway networks. Lao PDR's total road network has more than doubled over the last decade. With the increase, improvement in terms of the quality of roads is a priority that needs strategic attention for during the course of the 9th NSEDP implementation (2021-2025). Regarding the railway network, it is a challenge given its high capital cost. To the extent possible, the Government has been investigating the prospect of establishing an integrated railway network in Lao PDR as it offers some distinct benefits: i) a complementary and alternative means to road transport for both passengers and commodities; ii) the potential benefits of increased trade and tourism as a result of improved regional integration (and at the center of) the rail networks of neighbouring countries.

In addition, the Government has been putting great efforts to ensure that infrastructure development keeps pace with the country's fast economic growth and rapid urbanization, to ensure sustainable growth and improve the welfare of the people. Great efforts have been made to ensure regional connectivity under the Master Plan on ASEAN Connectivity (MPAC 2025). Transport infrastructure is a prime focus of the national development. Currently, the road network serves all parts of the country. However, road density is still low compared to other countries in the region. Therefore, the Government has been putting more efforts to develop and expand this further. The Government has also been putting efforts to improve and renovate municipalities through proper urban planning and water and wastewater management. Road safety is a matter of attention in order to reduce the number of accidents. In terms of telecommunication connectivity, ICT strategic plan towards 2025 has been drafted. In all efforts, the Government has been paying great attention to the fact that it is crucial not only to provide infrastructure but also to build capacity to management and operate it.

The Government continues to ensure the reliability, availability and maintenance of networks of infrastructures/transportation and the provision of water, electricity, and other utility services. Dependable infrastructure provides an investment climate conducive to growth since high quality infrastructure serves to raise the marginal productivity of private and public capital. Being a land-locked country, the Government of Lao PDR has introduced a "land-linked" strategy that goes hand in hand with regional and sub-regional infrastructure development trends, especially along the frameworks of, among others, the ASEAN, Greater Mekong Sub-region and Triangle Development Area. The strategy addresses the importance of infrastructure development, particularly in the road/transport sector, as the means to achieve longer term national development vision.

The challenge ahead is planning the next generation of transport infrastructure investment. The Government's commitment to eradicating poverty means that the priority focus must be, with continued improvement of the arterial network, the improvement of improved transportation facilities for the poorest districts, giving them year-round access to basic services, markets, and new opportunities. At the same time, strong economic growth for the country as a whole will be promoted, including provision for growth of urban centers. All investments must be sustainable, which means planning must be carried out in an integrated manner with other sectors so that investments in roads, air services and river transportation result in more productive lifestyles. Finding the "right balance" at local level includes community participation, with all stakeholders being careful to fully appreciate the economic, social, cultural and environmental stakes involved.

3.9 Creation of stronger pool of educated, skilled and productive human resources.

The Government acknowledges that limited competencies, research based knowledge, local innovation and education are some of the main bottlenecks. Realizing these, the Government recently launched the National Human Resource Development Strategy to 2025 and has increased its support to the education sector. Furthermore, the Government's increased efforts in private sector development will include R&D cooperation and innovation promotion. The Government has also committed to strengthening its support for partnerships between private corporations and the local private sector, as well as increased cooperation between research and innovation institutions.

Education and human development. The education sector is placed at the center of national human resource development. Recently, the Government adopted the National Human Resource Development Strategy (NHRDS) to 2025, the Law of Education (amended version, July 2015), the TVET Development Plan 2016-2020, the Higher Education Development Plan 2016-2020 and other government policies and directives. Particularly, the NHRDS aims for Lao PDR to develop human resources to be the main driver of sustainable socio-economic development, to be industrialized and modernised and to equip Lao labour with high skills and competence that will enable them to integrate into and compete with ASEAN and the international arena. Within the NHRDS framework, along with strategies for skills development, the strategies for social benefit and service access by Lao labours have been developed.

Technical and Vocational Education and Training (TVET). This sub-sector has received high attention by the Government. A key development drivers will be highly skilled TVET graduates that will strengthen the national workforce, and in turn, contribute to national socioeconomic development. Both public and private TVET Institutes offer a wide range of vocational and technical training courses for those who have completed lower secondary school. Furthermore, TVET offers three levels of training courses to accommodate those who dropout from lower secondary education. Despite a number of efforts made to develop the TVET sub-sector, the overall quality of TVET is still limited.

Higher Education Institutes offer a various number of study course programs including Diploma, Bachelor, Master and Doctoral courses. Currently, there are 99 Higher Education institutes (28 of which are private institutes). There are 1,711 government scholarship recipients and 6,216 privately funded students studying at the 4 public universities. The key challenges faced by the Higher Education sub-sector include capacity of staff and instructors, limited courses on subject areas to meet the needs of the national socio-economic development strategy and scientific research that is not well aligned to priority development sectors.

Non-Formal Education (NFE) sub-sector is prioritized by the Government to continue the result of the previous implementation of the 'education for all' policy. Youth and adult education contributes to the growing workforce which is a driver of the national economic growth and also pre-requisite of the LDC graduation. Thus, a creation of opportunity for youths and adults to access to education will help increase their literacy, numeracy and life skills to enable them to actively engage in social and economic actives. The NFE subsector provides a wide range education equivalency programs to target the needs for education of the youth and adult population including out of school children and the drop-outs aged from 6-14 years old. NFE's programs include the literacy training program, the primary education equivalency program, lower secondary education equivalency program, upper secondary education equivalency program and basic vocational training program. In addition, with DP support, NFE subsector has developed a

concept of Life Long Learning (LLL), subsequently featuring within a Prime Minister Decree. However, there are issues to be addressed including effective operation and function of the NFE centers at provincial and district level, a limited budget, limited experienced teachers and insufficient supplies of learning and teaching materials.

Other initiatives. The Government has also been working on high-quality labor market information with progress supporting the facilitation of employment shifts that promote employment growth across and within sectors. Labour market fairs were organized throughout the year in order to provide good-quality labour market information which is needed to identify emerging employment opportunities. The Government has also been working with partners to compile up-to-date information about the jobs held by and the general circumstances of Lao labours. A second labour market survey was launched in 2017 and a plan for a third one is underway for 2021. The findings and the new statistical information of the labour force survey will support planners, policy makers, researchers, students and other users. The latest survey's aim was to provide information about the movement of labour, training for skilled labours, the structure of employment and unemployment levels.

3.10 Health reform

The health sector has aligned its goals, targets and indicators to achieve LDC graduation by 2020, universal health coverage (UHC) by 2025, and the remaining SDGs by 2030. UHC is the highest priority of phase II of the Health Sector Reform, which has been integrated into the health sector development plan and monitoring framework. There are thus five priority areas to pave the way for UHC by 2025: (i) human resources for health; (ii) health financing; (iii) governance, organisation and management; (iv) service delivery and hospital management; and (v) health information systems. To ensure effective implementation of health sector reform in line with the 8th Health Sector Development Plan (2016-2020) and Sector Reform Framework to 2025, alongside with strengthening sustainability of the Health Sector, the Government has been paying attention to, among others, some of key strategic areas as follow:

- **Investment.** First and foremost, emphasis has been placed on greater government investment in the health sector and greater attention is given to how any additional government funding would be allocated to achieve the greatest benefit. This is a work in progress, yet many health finance indicators of Lao PDR are among the lowest in ASEAN countries. In addition, the Government has been trying its best to find every means to invest more funding in both the demand side and the supply side of the health system. In recent years, the National Health Insurance scheme was introduced and has been scaling-up in several provinces to improve financial protection of health services users in the public sector. The Government has acknowledged that the performance and quality of services, regulation of the private sector, and other barriers to access should be further addressed to improve service utilization.
- **Rural Health Service Network.** Another effort that the Government is currently pursuing is on expansion of the Rural Health Service Network including increasing the number of health workers in rural areas. The trend of health professional density has been increasing, yet two-thirds of health centers nationwide do not have midwife. A strategic move of the Government is in a hub which is at the district level, including health centers and district hospitals, as these are basic health services that rural people and the poor can better access. Therefore, significant improvements are needed in the capacity to implement these changes.
- **Capacity development of health personal.** Improving and upgrading of health personnel is important and is a continuous priority. To produce doctors that are able to

provide comprehensive services such as emergency surgery, emergency obstetrics, and the management of public health programmes in rural and remote areas, the Government focuses on the quality of training of doctors which need be improved so they have sufficient skills and confidence. MoH envisages a two-years internship in primary health care after completion of medical school be instituted. An emphasis has also been on health personnel at the district and village levels which require skill upgrading.

- **Health Information, Education and Communication (IEC)** - The IEC campaign is an important programme for communicating policy directives on health to the Lao multi-ethnic people, particularly to people in remote, hard to reach areas. Information about hygiene and proper lifestyle (the '3 cleans' principle: boiled water drinking, cooked food, and hands washing before eating and after using latrine) is a major element of preventative health care. It will contribute dramatically to reduced morbidity and mortality and significantly to poverty reduction, as poor health is one of the causes of poverty. By 2020, the IEC campaign has reached out to at least 85% of total villages.
- **Water supply and environmental health.** Another high priority on the Government's list is on water supply and environmental health as a daily life requirement and on proper sanitation as a basic building block in communicable disease control. The Government is striving to expand the clean water supply and environmental health programme. Currently, all 18 provinces have projects to improve water supply and environmental health. The focus has been on increasing access to clean water; increase use of hygienic latrines, and equip of primary schools with hygienic latrines. In term of policy front, WASH overarching Policy has recently been approved and MoH is finalizing the rural WASH Strategy for achieving SDG 6. Climate Change, Gender, accessibility are well reflected in this WASH Strategy. MoES is finalizing the National Standard for WASH in Schools. Standard Operating Procedures are being developed for Community WASH Committees which will enhance the community ownership of the facilities. The Ministry of Public Works and Transport has developed the Urban Sanitation Strategy. Water laws and regulations are in effect.

3.11 Poverty focused agriculture and forestry development, food self-sufficiency and agriculture production

A priority for the Government of the Lao PDR is to modernise the agriculture and forestry sector in a manner that fully meets sustainable practices and that achieves food security and better livelihoods for all Lao people. The goal of poverty eradication, graduation from LDC status and various elements of SDGs depend on a more productive agriculture and forestry sector. The agriculture and forestry sector provides the economic, social and cultural base for the whole population, and accounts for more than 30% of GDP. The Government is firmly of the view that more progress in modernising the sector can and must be made, while respecting the traditions of the Lao way of life and the rich diversity of its ethnic population. All levels of government and all stakeholders will exercise great care in this endeavour. Together with infrastructure and rural development, this strategic priority would allow the Lao government to refer to protection of the natural resources and ecosystem services affected by infrastructure and agricultural production.

The instrument is the Agriculture Development Strategy to 2025 and Vision to 2030, the National Rice Production for National Food Security Strategy, Development Strategy of the Crop Section 2025 and Vision 2030 and the Forestry Strategy 2020. On-going work has been carried out to support the Government's efforts to reduce the instability of agriculture production and forestry resource management which will in turn ensure sustainable development and foster stable and continued economic growth. On-going priority work includes: expanding modern and effective

agricultural production by applying advanced science and technology into primary production; providing production and technical services by promoting their use, researching rice and plant seeds and animal breeds, and experimenting with new technologies to upgrade productivity; building rice storage/warehouses to ensure food security in the event of natural disasters, food crisis and others; and establishing a risk reduction fund to help alleviate the burdens of production costs for farmers during agricultural product price fluctuations. The Government is constantly reassessing its policies and programmes that bear upon the agriculture and forestry sector, to ensure they serve the sector effectively and efficiently while favouring the interests of both the poorest and less poor people.

The poverty-focused agricultural/forestry development policy framework is a major component of the Government's overall strategy of economic growth with equity. The essence of those policy frameworks is the application of the thematic approaches for agricultural development, and area-specific development that reflects local socio-economic and agro-ecological conditions. In this way, the Government will ensure food security while diversifying agriculture, thereby reducing poverty through income generation and the creation of employment opportunities. Further, the Government is putting greater efforts on strengthening the capacity of farmers, provincial and district agriculture officers, and agricultural researchers and technicians, enabling them to modernise the agriculture sector and compete in a market-oriented economy.

In term of sustainable forestry management, together with various initiatives, the Government strives to implement the following measures to alleviate poverty and to ensure more sustainable management of Lao forests: enhance village-based natural resource management for poverty alleviation; revise the system for harvest determination, from focus on capacity of the wood industry to focus on sustainable supply; restructure the wood industry in Lao PDR to bring processing capacity into closer accord with a sustainable raw material supply; control unsustainable harvest and export of Non-Timber Forest Products (NTFPs) by unregulated traders and promote sustainable participatory management and processing of NTFPs; promote tree planting; formulate mechanisms for certifying sustainably managed tree plantations; prevent encroachment, illegal activities and bio-diversity degradation by effective law enforcement, capacity building, and the participation of villagers in conservation activities and implement a national land use policy and introduce land use planning at both the macro and field levels.

3.12 Rural development

In the Lao PDR, rural poverty is directly linked to access to resources and to the availability of social services. Resource access includes availability and tenure of land, forest and non-forest timber resources, livestock security, and access to agricultural inputs (credit and irrigation services) and markets. Needed social services include education and health services, clean water and sanitation. Among others, the major constraints on poverty eradication in the poorest districts include:

- Lack of communications and access to markets;
- Inadequate social services, poor health and low educational levels;
- Linguistic barriers;
- Large families and high dependency ratios;
- Low productivity;
- Inadequate infrastructure including roads and irrigation;
- Lack of extension services and knowledge of new technologies;

- Lack of access to markets and market information; and
- Absence of rural credit and veterinary services.

Within this context, rural development is central to the Government's poverty eradication efforts as rural poverty is of prime concern and a community-based approach to its eradication is essential. The Government's rural development strategy has two major components: 1) improving access to essential factors of development; and 2) strengthening a comprehensive, poverty-focused planning process at the district level to ensure all initiatives are mutually supportive and co-ordinated. Improving access means improving access to; 1) production inputs, 2) markets, 3) human resources, 4) social services and 5) rural finance. These five categories include a wide range of factors, including rural infrastructure (roads, irrigation), technology, education and health services and natural resource management. Market information, market linkages and trade facilitation and other factors are needed to help the transition from subsistence to commercial farming and from overwhelming dependence on agriculture to a more diversified economy. However, improving essential factors of development will only be effective if all the factors are mutually supportive. Thus, the Government places a great deal of emphasis on enabling the rural poor to attack their own poverty.

The Government's drive to expand rural infrastructure, roads and services have led to poverty reduction in many parts of the country, enhancing market access for agricultural produce and improving livelihood opportunities. Another strategy to alleviate rural poverty is to promote entrepreneurship and production facilities in rural areas, encourage agglomeration economies, especially the development of small towns in rural areas, and promote rural employment and income-generating activities for poor and vulnerable households. The strategy aims to strengthen local capacities through implementing the Sam Sang Policy³⁶, improve and strengthen provincial, district and village-level capacities, promote transparency and strong leadership, and strengthen solidarity and harmonization among different ethnic groups.

The Government intends to encourage "development funds" for the poorest districts, particularly village and district funds, which will provide support to households and villages to enable them to engage in income generating activities. Income generation empowers people to undertake initiatives and to expand their range of choices to improve their livelihoods. In such a way, through the village and district funds, the present lack of capital, which has been identified as a major cause of poverty, will be addressed. Lao PDR has been implementing different phases of the Poverty Reduction Fund (PRF). The implementation of this fund emphasizes the use of a Community Driven Development approach and community led planning processes, in line with the Government's policy of decentralization. The focus is on building infrastructure, capacity building and improving the livelihood of the poor, scale-up livelihood and nutrition activities through additional financing, to cover more districts across the country. The Government aims to ensure that PRF complements projects in Social Protection, Water, Sanitation, and Hygiene, and Health. While still supporting rural infrastructure, PRF will shift toward investments that contribute to income generation (i.e., rehabilitation of roads to access markets, irrigation). Farmer Nutrition Groups – formerly Village Nutrition Centers – will focus on supporting children during their first 1,000 days of life.

---

³⁶ The Sam Sang Policy (Three Built Directives) proposes provinces as the strategic unit, districts as the integration unit, and villages as the development unit.

3.13 Improvement of and access to social protection

A social insurance system is at an advanced stage of development to ensure that the rights and interest of workers and the poor are protected. Implementation of various initiatives and instruments has been on-going during the cycle of 8th NSEDP (2016-2020).

- Labour Law was revised based on various consultations with various stakeholders. Also, information is available on a law covering social security which was approved with a decree on increasing the minimum wage for the labour force working in business, production and service units (from 626,000 Kip (around \$70)/month to 1,100,000 Kip (around \$120)).
- A decree on social relief for the disabled has been finalized and submitted for approval.
- In addition, the Government with support from various partners is working on a coverage of social and health security, including for the disaster affected, elderly, and disabled. For instance, the Government is also piloting the Mother and Early Childhood Grant in Attapeu Province since 2020. Based on the experience, a social protection programme for the families with children with disabilities will be piloted in Xiengkhuang Province in 2021.
- The Government has also paid considerable attention to key pending issues in the area of social welfare. Currently, there is a taskforce set up to look at how to make investment sufficient, predictable and sustained to improve the quality and access to quality social protection, including measures to address important issues related to the coverage and scope of pensions, as well as for health care service for the elderly, homeless and underprivileged.
- In addition, there is a consideration to carry out a proper analysis for establishing a mechanism to manage and protect child benefits and encouraging workers and people in all professions to contribute to the health insurance fund.

Overall, the Government is fully aware that Universal social protection is important to protect human development gains from shocks and misfortunes. Therefore, the recommendations of the Assessment-Based National Dialogue on Social Protection carried out under the oversight of the Government's Drafting Committee for the National Social Protection Strategy are important to move forward with various activities.

3.14 Information and protection of national traditions and cultures

Improved information by all Ministries, at all levels, is increasingly serving community-based development and overall transparency. Budgetary documents released by the Ministry of Finance are one example of the Government's commitment to openness and dialogue. In addition, the Ministry of Information, Culture and Tourism has increasingly used mass media to help disseminate information and enhance public awareness of Government policies and programmes. Every effort has been made to find ways of ensuring that information reaches the poor, and that the poor have ways of communicating back to public officials and community leaders.

The Government has clear cultural policies which focus on promoting cultural development in order to build Lao society into a society which possesses a civilized mind-set. Priorities in the cultural field focuses on the preservation of the national cultural heritage, historic sites, heritage towns and temples to attract tourists and generate income for local people. The Government pays great attention to preserving the fine national culture by preserving and promoting the priceless cultural traditions of the multi-ethnic people while at the same time selectively welcoming advanced global cultures. The Government goes to great efforts to promote cultural practices, arts and literature, creativity, and the management and preservation of the country's cultural, historical,

and natural heritage and ancient artifacts and sites. At the same time, the rehabilitation and construction of art and musical schools and cultural villages will continue. The expansion of cultural families and model development villages, a number of national and provincial events, festivals, seminars and training were organized in order to advocate for adopting attitudes towards cultural and educational policies by stressing the cultural identity and the use of national language and mobilizing the people to take more active part in all cultural fields. On-going activities have been carried out as in previous years for preserving and revitalizing cultural heritage by integrating vernacular cultures - folk tales and folk songs, handicrafts and art, museums and archaeological sites - into every-day life; drawing upon innovation and eradicating inappropriate traditions; training competent staff in the field of culture and education; encouraging the area of cultural services (*e.g.*, participation in the art); and stimulating creativity.

3.15 Maintaining political stability, social peace, order, and justice

There are activities at national and provincial levels to disseminate, encourage, and mobilize citizens to understand and follow the laws aiming at building strong family, village and towns. The Government, including local authorities, security forces and mass organisations have put more efforts on combating social problems, especially through educating and campaigning, in order to raise awareness about the government policies, obligations, customs and social problems that currently threaten society. Special attention is on drugs, sex workers, robbery, gambling, HIV/AIDS, etc. As a result, social related problems seek to be addressed in careful manners through local campaigns and many persuasive mechanisms. Efforts are also being made to increase societal awareness and enable people to be more responsible over addressing these problems themselves. Addressing issues facing youth development has also been a priority for the Government as reported in the previous section.

3.16 Public Service Improvement

Local Administration and Service delivery

Updates to the Constitution and laws promulgated in a few years were progressively applied. These updated laws including amendments to the Law on Government, the Law on Local Administration and Regulations on City and Municipality, have helped to clarify the roles and responsibilities amongst the offices of the Prime Minister, Deputy Prime Minister, Ministers and Heads of Ministry-equivalent organisation; and clarify further the mandates, roles and functions between levels of government and administration. These updates to the administrative framework and legal frameworks reflect government policies and the lessons learned from the pilot implementation Sam Sang pilot during the past five years.

People's participation and representation: The NA continues to provide increasingly proactive oversight of public services and aspired to increase people's participation in the decision-making process, through such tools as the hotline, petitions, and public hearings. The Governance Sector Working Group (GSWG) forum provides stakeholders from government, development partners, civil society, with an opportunity to discuss directly with a representative of the Vientiane Provincial People Assembly (PPA), on their mandate, responsibilities, experiences, achievement, and challenges to date.

People may also decide to participate in the approved Party mass-organisations (*e.g.* women, youth, trade union, etc) and formal business associations (*e.g.*, Chamber of commerce, etc), interest groups, civil society, Non-Profit Associations (NPAs), the formal media and other forms of social communication. The amended Law on Local Administration is also aimed to promote a better functional relationship between provincial authorities and the NA Constituency Offices, and stronger collaboration with mass organizations and civil society to participate in the public-sector

development. In terms of partnership with INGOs, a regular mechanism has been established to discuss the implementation of INGO guidelines amongst INGOs, Development Partners (DPs) and Ministry of Foreign Affairs (MoFA) at the national and provincial levels. For NPAs, the Decree 115 on Associations marked an important step in the formal recognition of NPAs as partners in development. Some 152 Associations and 11 Foundations have since been officially registered. The ODA decree (No. 75) and the revised NPA decree (No. 238) have been approved by the Government, following a protracted process of consultations. Within the new Associations Decree 238, the process in setting up an NPA is more clearly defined; three categories of associations are defined; delegated approval given to various Ministries for those Associations that operate within their aegis; and MoHA to manage the Register for all types of Association; more clearly defined coordination mechanism amongst central ministries, ministries and local authorities. MoHA has been actively developing the necessary administrative and organizational capacities at all levels for management of civil society affairs. Guidelines on the implementation of the new Association decree have been developed and signed and will be applied in parallel with the coming into effective of new NPA decree.

3.17 Legal Sector/Rule of Law/UPR

Important changes in the legal sector have been introduced following a Constitutional amendment during the NA session 2021 and new/revised laws that approved by the NA in the past few years. Many of the activities envisaged under Legal Sector Master Plan have been, or are in the process of being, implemented. Approximately more than 115 laws have been adopted by the NA. Courts and prosecutors' offices have been restructured or expanded with new offices. In addition, plans to establish an administrative court are underway and the Village Mediation Units (VMUs) have been established in most villages.

In terms of the codifying of the criminal and civil codes, remarkable progress has been made in recent years including the adoption of the penal code;³⁷ the amendment of the law on lawyers;³⁸ the development of the legal aid and legal fund decrees;³⁹ the adoption of the law on treaty;⁴⁰ and the revision of the law on judgment enforcement.⁴¹ These legislative developments are steadily moving forward the legal reform agenda in the country.

The legal aid decree was informed by the citizens' survey led by the Ministry of Justice (MoJ), which was the first in the justice sector. The survey has set a positive trend in recognising the need to have reliable and current data to draft pragmatic laws. Efforts have been made to expand nationwide coverage of legal aid services. The Lao Bar Association (LBA), which leads the amendment of the law on lawyers in Lao PDR, has continued its efforts to expand and strengthen the legal profession in country. Currently, there are three regional provincial branches (Oudomxay for northern part, Vientiane province for central part and Champasack for southern part) and legal aid offices, including recently established in Savannakhet and Sekong provinces. Several administrative reforms including the restructuring of the internal administrative frame work of the Lao Bar Association have been completed to increase stronger accountability.

The database installed to monitor judgement enforcements and the pilot case management system are being introduced and expected to make delivery of justice services more efficient and effective once completed. The case management system (CMS), in particular, is expected to reduce the time taken to transfer files from court houses from the sub-national level to the central level.

³⁷At the April 2017 NA session in April 2017.

³⁸ The Amended Law on lawyers was adopted at the NA Session Oct-Nov 2016. With final minor changes to be made. The law still needs to be promulgated.

³⁹ This is ongoing.

⁴⁰ Adopted at the last NA session. Minor changes to be made incorporating comments from MPs before the law is promulgated.

⁴¹ The amendment work concerns many stakeholders therefore more time has been granted to complete the process, until 2018.

Following the completion of the 3rd Universal Periodical Review (UPR), from a total of 226 Recommendations, the government has adopted 160 recommendations and noted 66. Lessons from the 1st and 2nd UPR cycle reveal the need to have a well elaborated action plan to follow up on UPR implementation. MoFA is leading the finalization of the action plan for the implementation of the UPR recommendations. Stakeholders' consultations are on-going, including the Sub-Sector Thematic Workshop (Legal and Institutional Oversight) on the updated status of the UPR action plan with various stakeholders including DPs, civil society and government officials under the framework of the Legal and Institutional Oversight SSWG to gather feedback and inputs on the action plan.

3.18 Statistics

The Government of Lao PDR acknowledges that data will only drive policy and decision-making if it is timely. With this view, the Government is committed to create a strong statistical system to collect and provide the necessary information for formulation of policies, strategies and plans, and monitor and assess progress toward outcomes and impacts. With statistical capacity score⁴² of 67.8 which was lower than the East Asia and Pacific average of 75.9 in 2019, Lao PDR has been focusing on various elements of statistical development in the country.

The legal and policy frameworks for statistics form an enabling environment for SDG monitoring and assessment. These include the Statistics Law came into force in 2017, Five Year Statistical Development Plans and the National Statistical Development Strategy 2010-2020. Therefore, on-going efforts have strongly been toward capitalization of the data revolution and strengthening country statistical systems. In this regard, Lao Statistics Bureau's priorities for strengthening national statistical systems are (i) an Action Plan for tracking the SDGs, (ii) capacity building, and (iii) assessment and improvement of data quality. In addition, adjustment have been made for institutional arrangement for both SDG and NSEDP monitoring and evaluation.

- **Quality data for 9th NSEDP and SDG monitoring and reporting.** Currently, LSB has been mandated to be a permanent member of the National SDG Secretariat together with Department of International Organizations/MoFA and Department of Planning/MPI and NSEDP technical taskforce to ensure the operationalization of the 9th NSEDP M&E framework including SDG one. In particular, LSB together with SDG focal points continue to carry out surveys and collect data from administrative records.
- **Horizontal and vertical statistical coordination.** At line ministry level, statistic division has been established for each ministry in cooperation with LSB who will be part of ministry SDG reporting owner to work with the National SDG Secretariat and NSEDP technical taskforce to monitor and report on SDG achievement and NSEDP progress. At provincial level, efforts are on-going and more actions will be needed in coming years to build capacity of provincial officials to engage in all aspects of statistical work.
- **Data platform and national database.** LSB with support from partners has been working on compiling metadata for the SDGs, improving user engagement and developing a national reporting platform for the SDGs. Putting together the metadata for the indicators in Lao PDR's national SDG indicator framework and making it available

---

⁴² The Statistical Capacity Indicator is a composite score assessing the capacity of a country's statistical system. It is based on a diagnostic framework assessing the following areas: methodology; data sources; and periodicity and timeliness. Countries are scored against 25 criteria in these areas, using publicly available information and/or country input. The overall Statistical Capacity score is then calculated as a simple average of all three area scores on a scale of 0-100 (<https://datahub.io/world-bank/iq.sci.ovrl#readme>).

alongside the data in an online interactive data platform is a significant achievement and value-added for all stakeholders in terms of the accessibility and utility of the information. The platform, together with the data and metadata it contains, will be used to engage with users to inform, educate and obtain feedback on SDG-related progress. With this view, Lao PDR looks forward to ensure the operationalization of this platform together with the current SDG application managed by MoFA and the current existing national database such as LaoInfo which will be available to all stakeholders in real time to track updated progress of all SDG indicators and other related information on SDG localization in the country.

3.19 Leaving No One Behind

The Constitution of the Lao PDR specifies the fundamental rights and obligations of citizens. It specifies that “Lao citizens are all equal before the law irrespective of their gender, social status, education, beliefs and ethnic group,” and that “Citizens of both genders enjoy equal rights in the political, economic, cultural and social fields and in family affairs”. These specifications in the Constitution indicate that Lao PDR is fully committed to “Leaving No One Behind – LNOB” agenda for sustainable development. In Lao PDR, altitude and location are the key factors setting apart the most vulnerable groups. Around 80% of Lao PDR is mountainous, and altitude and location are key determinants of livelihood options and access to services. An estimated 7% to 9% of population live in rural areas without road access, and some 26% of the population live in upland areas, with high levels of poverty. **The following texts highlight government measures for the benefits of the most vulnerable groups and ensure their contribution to the development of Lao PDR throughout the country.**

Women. Lao PDR has a sound legal framework to support gender equality and women’s empowerment including equality provisions in the Constitution and in a number of national laws. In recent years, the Government with support from various partners at all levels has been putting great efforts toward the enforcement of various laws. The ultimate goal is to ensure that women across all spectrums of society enjoy the full benefit of equality under national laws despite of the persistence of traditional practices and increase awareness of their legal rights. To help address key challenges facing women, the Government is taking concrete steps in all key economic sectors and through national programmes to: 1) support poor women’s economic activities; 2) improve their access to basic services such as education and health and productive resources, such as extension services; 3) involve them in local decision-making, and; 4) generally take their needs into account in developing national policy. To achieve the national goals and to address challenges of women empowerment and gender equality, sectoral strategic responses have been initiated. Some of sector gender responses are highlighted as follow:

In the agriculture sector, gender concerns will be integrated in specific programmes and projects through a number of measures. Research and project planning have included, among others:

- Gender-related data and needs assessments.
- The inclusion of women in project activities.
- The application of gender equity in extension and training services.
- The use of gender-related indicators to monitor projects.
- Affirmative action concerning staffing of provincial and district staff, including extension workers.
- Gender focal points in villages to promote improved agricultural practices.

- Account of women's traditional rights in land reallocation, land titling and resolution of land disputes.
- Assistance to women in accessing rural savings and credit schemes.

In the education sector, gender gaps in literacy and school enrolment and completion rates, particularly among ethnic groups, must be redressed. This is critical both to achieving the Government's education and literacy goals and the goal of poverty reduction. Accordingly, emphasis will be placed on increasing the availability, quality and relevance of primary and secondary education for girls, particularly poor and ethnic girls; ensuring that vocational and technical school programs are accessible to women, particularly poor and ethnic women, and; approaches to non-formal education that are highly beneficial to women. Lessons have been drawn from past and current projects for increasing the number of ethnic teachers, improving the relevance of primary school materials and providing incentives for girls to attend school. Provinces and districts will be encouraged to develop locally appropriate material to supplement the core curriculum, and to schedule primary and secondary school classes to encourage school attendance. Other approaches include distance learning and "bridging" courses to enable students (particularly women) to enter vocational and technical schools.

In the health sector, the Government has set improvements in several key health indicators in recent years, notably substantially reduced maternal and infant mortality rates. Improving women's access to primary health care, particularly reproductive health services, will be essential for achieving key health goals. Further, women – particularly women in poor villages and districts – must be involved to ensure successful implementation of immunisation, clean water and other public health programs. Gender concerns, therefore, are addressed through all major health care initiatives.

Specific measures include:

- Training of ethnic women for all aspects of health services.
- Designation of a gender focal point in each provincial and district primary health center.
- Gender and ethnic balance in village health committees.
- Gender and ethnic balance in all in-service and specialised training for health staff and health care providers.
- Incentive packages for health care workers assigned to remote districts and villages.
- Use of radio and other media to promote health education to men and young people, particularly relating to birth spacing and prevention of STD/HIV/AIDS infection.
- Expanding access to reproductive health services, especially for ethnic women.

In transport, the Government is committed to ensuring that the needs and concerns of women are properly taken into account in planning and implementing road and other transport-related infrastructure. Negative environmental and social impacts must be taken into account, especially since they tend to fall more heavily on poor women. Therefore:

- Local communities, including women, will be consulted in the design of transport and other infrastructure projects.
- Environmental and social assessments of new road construction and other infrastructure projects will include analysis of gender-related benefits and impacts.
- Community development projects will be designed to ensure that rural communities benefit from roads and other infrastructure projects.

- Gender data will be collected to monitor the impacts of these projects.
- Women representatives will participate in community road maintenance funds.

For information and culture, The Ministry of Information, Culture and Tourism (MoICT) has been working and co-ordinating with the Ministry of Health (MoH), mass organisations and other agencies to carry out awareness campaigns (in relevant languages) on HIV/AIDS and other health risks at road and railway construction camps, in communities along road and railway corridors, and at transit stops and border crossings. The MoICT has also been working with other agencies working on UXO in connection with plans for road construction in affected areas.

In relation to employment, due to different education levels, access to credit and assumptions about appropriate work for women and men (amongst other factors), women and men often have different opportunities and face different constraints as business owners and workers in sub-sectors such as trading, handicraft production, manufacturing, tourism and information technology. As all relevant ministries have been mainstreaming gender concerns in their policies, planning and activities. This will ensure that women as well as men can participate fully in the country's economic development. Gender issues are also being addressed through national programmes dealing with the prevention of HIV/AIDS, trafficking in women and children and illegal drug use, and also national programmes dealing with population policy and UXO.

In governance, there are a number of gender issues in the area of governance that are relevant to poverty reduction. Women represent about half of all government employees, but not many women are in leadership positions at the national, provincial, district or village levels. At technical levels, ethnic women are not well represented, particularly in the ranks of extension workers, health care workers and teachers. The Government is committed to correcting these imbalances. The Government also recognises that poverty cannot be reduced substantially without the involvement of women at the local level. Therefore, village leaders and committees will be encouraged to include more women in local decision-making. In the area of legal awareness and rights, the Lao Women's Union will continue to work with the Ministry of Justice, other ministries and external agencies to promote women's legal awareness and access to justice.

Adolescent girls. Lao PDR is among countries with the highest proportion of early marriage and the highest adolescent birth rate in the region. For every thousand adolescent women (aged 15-19), there are 83 births - this has declined from 94 in 2011/12, but is still high. This means that adolescent girls in Lao PDR are facing challenges, such as not being able to develop their full potential. One in five adolescent girls drop out of school; one in four girls aged 15-19 are married, and from the same age group, one in ten girls have begun childbearing. Investments in adolescent girls' health, nutrition, and education contribute to reducing early pregnancy, maternal mortality, and child stunting. Such gains translate to improved health and education outcomes, which contribute to LDC graduation. Importantly, the Government is committed to put greater efforts for investing in adolescent girls as it is an important task to support sustainable development. There have been joint campaigns over the years to increase knowledge on the adolescent girl's issues and diminish the obstacles to her development.

Children. All SDGs touch children's lives in one way or another. For instance, child labour (SDG 8), early childhood development, education and health as per SDG 4 and SDG 3, harmful practices such as child marriage (SDG5), violence against children (SDG16), birth registration (SDG16), UXO causality (SDG18), and so on. Also, poverty (SDG1), gender inequality (SDG5), climate change and natural disasters (SDG13) and social discrimination (SDG10) increases children's vulnerability. For Lao context, data from 2018 LSIS II shows that child disability rates are higher among poorer populations and they have less access to education. While 2% of children aged 2 to

4 years have functional difficulty in at least one domain, those in the same age group from the poorest quintile households have a higher rate (3.6%) of functional difficulty. Most cases of child disability are preventable if the family has the knowledge and means. The causes of child disability in Lao PDR are mostly associated with injury, childhood illnesses and unexploded ordnance (UXO). In 2018, according to the Government's response to the Global Study on Children Deprived of Liberty, there were 1,010 children with disabilities (602 boys and 408 girls) living in institutions across the country. Data on children with disabilities who are kept at home is not available at this stage. As a follow-up from the Global School-based Student Health Survey and the Health Behaviour in School-aged Children Study 2019, the Government has also been putting more efforts to address bullying in school. Currently, the NCAWMC in partnership with MoES developed a national guideline on prevention and response to the violence against children in schools, approved by the Deputy Prime Minister at the end of 2020.

Youth. Lao PDR has a young population, with 60% of over 7 million inhabitants estimated to be under 25 years of age. Such a young population represents a unique opportunity from which the country could benefit. Therefore, the Government with support from various partners in recent years has been paying great attention and increasing more efforts and investments in the areas of education, health, employment, protection and participation which will ensure that every young person's potential is fulfilled. In general, there is a positive policy environment for young people in Lao PDR, although some specific areas that require further development, for example, young people and alcohol consumption and venue of entertainment location. With recent development and challenges encountered, there is on-going discussion and a recommendation for a development of comprehensive national policy for young people in Lao PDR that makes the linkages between the different sectoral policies and laws that exist. The Government has also been working with authorities concerned to ensure that young people are aware of the laws and policies that both govern and protect them. Particularly, they need to know their rights in relation to social protection, health, education and employment. Without an awareness of the protections afforded them by law they are vulnerable to exploitation, violence and abuse, and may not seek help from the authorities when appropriate. At the same time, duty bearers also need to know and understand the implications of existing laws and policies as these related to young people. In terms of programmes and projects supporting youth development, the trend is on the rise. However, a complete set of data on this is relatively limited, yet it is anticipated that this situation will improve over time. In particular, there is a general view that all policies, strategies and programmes should take into consideration the specific needs and requirements of young people, and when they are developed they need to be reviewed through a "young people's lens" and, to this end, ensure the participation of young people. In addition, youth development requires multi-sectoral collaboration as there need to be strong linkages between health, education, employment, protection and participation in contributing to the future of young people in country.

People with disabilities. Disabilities in Lao PDR are often caused by UXO, road traffic accidents, disease and congenital conditions. Data from the latest Population and Housing Census (2015) indicates that more than 160,000 (2.7%) people live with a disability among the population aged over 5 years. Disability prevalence in Lao PDR is higher in remote geographical areas (3.3% in rural areas without roads, 2.8% in rural areas with roads, 2.4% in urban areas), and higher among diverse ethnic groups. Persons with disabilities aged over 10 had significantly lower labour participation and higher unemployment compared to persons without disabilities, in both rural and urban areas. Children, youth and Women with disability were particularly excluded from the education, vocational training and workforce.

Lao PDR ratified the Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) in 2009 and submitted the State Party's Report in 2016. Lao PDR has set up the National Commission for Persons with Disabilities and the Elderly, and has taken a number of measures to implement the

CRPD as laid out in its Report, such as the Decree on Persons with Disabilities (No. 137) in 2014 and the new decree on social relief for people living with disabilities, and adopting a National Strategy and Plan of Action on Inclusive Education (2011-2015). For the new decree on social relief for people living with disabilities to be effective, clear roles and responsibilities will need to be laid out in the implementation plan. Health care coverage will include rehabilitation services as well as assistive products for people with disability. In addition, the management information system of the NSPS will need to have data disaggregated by disability status, including UXO survivors, such that it is possible to conduct longitudinal tracking of cases.

At the same time, the Government has been working on collecting statistics on disabled persons through the Population and Housing Census. First set of data on disabilities was produced based on 2005 Census. More questionnaires were included in 2015 Census. The Government is currently working with partners on more information and questionnaires needed for upcoming 2025 Census. At the same time, the MoLSW set up the Statistics Division to function as a place to store data on labour and social welfare, including statistics on disabled persons nationwide and also as a tool to coordinate with the Lao Statistics Bureau (LSB) to conduct research and provide reference for improving and creating legislation for each period, including legislation concerning disabled persons and removing barriers to their participation and happiness in society. In addition, the Government pays great attention to promoting international cooperation for the implementation of global, regional, and ASEAN strategies for disabled persons and makes great efforts in its participation in bilateral and multilateral seminars to exchange ideas and lessons learned on disabled persons. Currently, there are small scaled projects in this area and the plan for the future is to scale up these projects across the country through more coordinated manner.

Ethnic communities. Out of the total population, the Lao ethnic group accounts for 53%, followed by Khamu (11%), Hmong (9%), and other ethnic groups (27%). A higher proportion of ethnic populations (apart from Lao) reside in remote areas, significant distances from basic services and government support structures, and often without access to modern technologies and communications. Language barriers also limit the access and comprehension of information. While higher poverty incidences among rural ethnic communities, their reliance on traditional practices are often threatened by the reduction of natural habitats, biodiversity, and climate change.

To ensure ethnic groups' full participation and service delivery, the Government has set Lao national targets of promoting solidarity and equality between multi-ethnic people in the 8th NSEDP and 9th NSEDP. These have paved the way for sectors and provinces to ensure inclusion of ethnic communities into their public investment programmes and development projects. The Government with support from partners has also putting greater efforts on programming and communications including community radio (translation of key messages, broadcasting and production of relevant materials into Lao ethnic languages) on various development issues ranging from education, to health (in particular COVID-19 and recovery), infrastructure, agriculture, governance, UXO and others. The Government has also required, as per recommendations from the first VNR, 8th NSEDP review and others, production of statistical data disaggregated not only by gender but also by different segment of population.

LGBTQ+

In Lao PDR, no laws specifically prohibit discrimination on grounds of sexual orientation or gender identity. The Government recognises LGBTQ+ in the Strategic Plan on HIV/AIDS Prevention (Ministry of Health).⁴³ In recent years, there has been greater openness to discuss issues,

---

⁴³ National Strategy and Action Plan on HIV/AIDS/STI 2011-2015 (page 5 and 6)

development and matters relevant to this population group. Various public events and seminars organised gain public awareness and recognition by authorities. Like other groups in the society, stress and worries are also affecting the mental health of LGBTQ due to unemployment, lack of income, and fear of COVID-19 transmission and others as highlighted during the youth consultation for the preparation of this VNR. More could be done on these matters. During the course of the implementation of the 9th NSEDP, the Government has included youth development as one of 25 national outputs and the development issues of LGBTQ+ could potentially addressed within this framework.

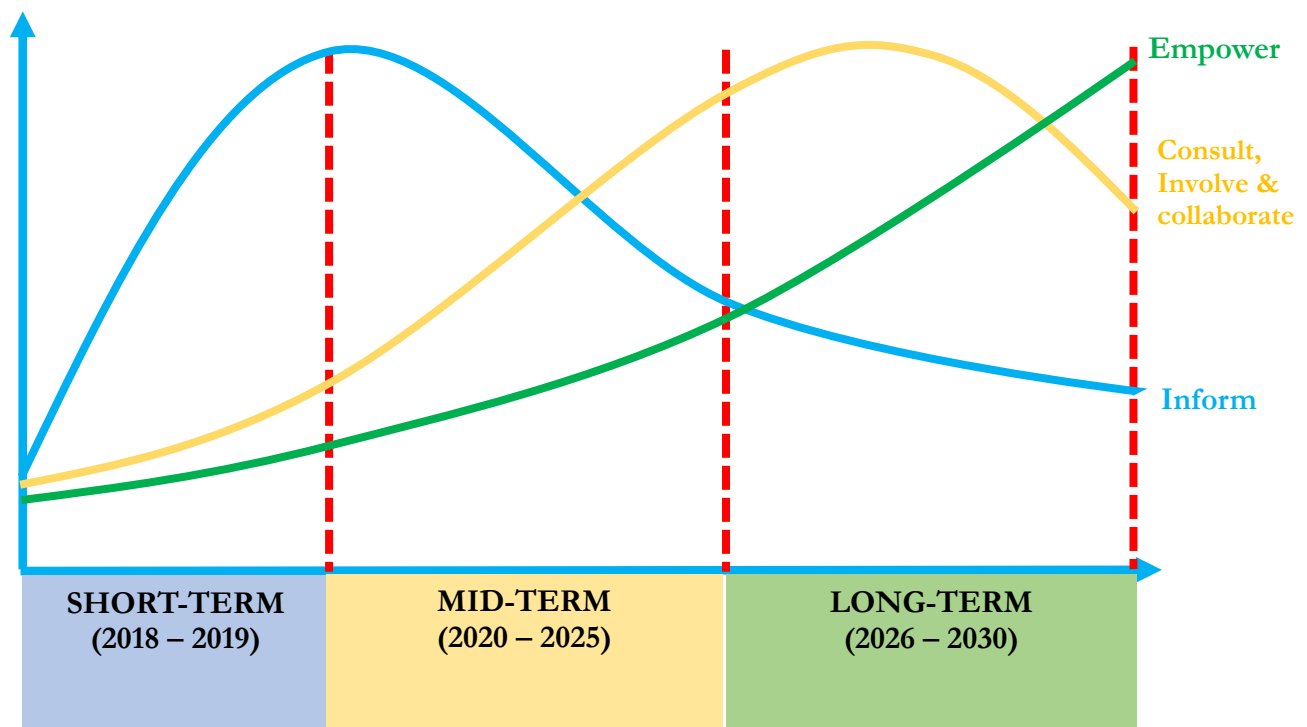
People living with HIV. The past years have seen many large infrastructure and development projects spread across the country, such as the China-Lao high-speed railway, road construction, and dams. These projects bring in internal and external migrant workers that heighten risks and vulnerabilities for HIV among the Lao population. More than 40% of people living with HIV in Lao PDR who did not have access to antiretroviral therapy (ART). The Integrated Biological and Behavioural Assessment Survey (IBBS) in 2017 highlighted a sharp increase in HIV prevalence among MSM in Vientiane capital from 3.6% in 2014 to 7% in 2017. Stigma and discrimination against PLHIV are still high, largely due to limited understanding. The integration of antiretroviral treatment in the health care system remains a challenge, especially since the health care system still does not have universal coverage. To help address these issues and to work on HIV preventions, treatment and control, set in the 8th and 9th NSEDP, the Government is working together with partners to ensure that HIV-essential services continue to be made available for people living with, and who are at risk of HIV. Also, the Government works with various partners on the continued awareness raising among communities to address stigma which is critical in building community resilience to ensure that people living with HIV are not left behind.

Other vulnerable groups include farmers with limited access to land, migrants, unskilled and unemployed workers, unpaid workers, elderly, and others. The Government fully recognise these groups and put greater efforts to ensure that no one is left behind from the national development agenda. The 8th NSEDP which was recently concluded, the recommendations from the first VNR, and other analytical reports highlight various key actions to address multi-sectoral issues of these groups. The Government takes careful approach on what needs to be done as there is no one size fits all formula. All issues need time, energy, resources and commitment. Therefore, the Government will do its best to the best capacity to take “Leave No One Behind” agenda forward with the spirit of solidary, unity and equality.

Chapter 4 – Next Steps

Lao PDR plans to enhance the implementation of the 2030 Agenda (SDG roadmap in case of Laos) through the greater national, sectoral and provincial stakeholder engagement (or SDG Stakeholder Engagement - SSE). Key focuses of this SSE which form an overarching framework for SDG localization in Lao PDR for the decade of actions will be on:

- Institutionalizing and legitimizing the roles of SSE in line with the development of Lao PDR,
- Providing support to national, sectoral, provincial and local levels in capacity building related to SSE in the spirit of SDGs: Inclusive, Participatory and Transparent,
- Ensuring smooth horizontal and vertical coordination and linkages across and between central and local governments, and
- Providing a platform for partnership and coordination between government and non-government sectors.

Inform: The level of SDG awareness and understanding is still relatively low among many stakeholders. Hence, informing is appropriate in the short-term strategy of SSE as building a solid base of understanding of SDG is crucial for other levels of engagement.

Consult, Involve & collaborate: The stakeholders and the objectives of each SSE have to be clearly identified so that relevant levels of stakeholder engagement can be adopted.

Empower: With the context of Lao PDR and taken into account of its development trajectory, only some activities can be taken in the hand of the public to decide.

As a follow-up from this Second VNR and under the SSE framework highlighted above, some of key next steps for SDG implementation in Lao PDR toward 2030 include:

1. Agenda 2030, NSEDP and LDC graduation

- Strengthening of links between Agenda 2030 and 9th & 10th NSEDPs (2021-2025 and 2026-2030), with focus on transition and graduation from Least Developed Country status.
- Developing a smooth transition strategy for LDC graduation as a follow up from the CDP LDC 2021 review.

2. Horizontal and vertical integration

- Continued integration of SDG indicators into local and sectoral strategies.
- Continued promotion of inter-sectoral collaboration, inter alia through the Round Table Process - Forming/strengthening issue-based coalitions to address critical issues affecting a number of SDGs, e.g. on Food and nutrition security (SDG 2), which will accelerate the SDGs on poverty, health and education, and help to achieve LDC graduation; and on adolescent girls: addressing early marriages, adolescent girls' education, health and nutrition will contribute towards many SDGs.
- Strengthening of the institutional arrangements for SDG implementation, in particular the National SDG Secretariat, with Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Planning and Investment and Lao Statistics Bureau as main institutions - Further strengthening of partnership across sectoral line ministries, provinces, development partners, private sector, civil society, other stakeholders.
- Working with SDG focal points and SDGr & SDGi owners to ensure clearer roles, responsibilities and accountabilities for each NSEDP and SDG targets and indicators with an overarching aim to further strengthen their capacities on SDG implementation, monitoring and reporting.
- Prioritizing and sequencing the national SDG indicators, particularly those linked to LDC graduation and green growth which have already been integrated into the NSEDP process.
- Clarifying and articulating the interconnected system of goals and targets and analyzing and informing key policies, programs, and projects for their impact on nationally tailored SDGs - It is important to establish/strengthen explicit institutional links between sustainable development strategies and supporting processes at all Government levels, and
- Enhancing financial and capacity support to local authorities to integrate sustainability criteria and agenda into their work using existing mechanisms such as the Sam Sang Policy.

3. Data and statistics

- Mapping out the next steps to the next Voluntary National Review (VNR III-2024, VNR IV-2027 and Final VNR-2030) - high quality, disaggregated data is essential to ensure equitable progress against goals and targets.
- Working with relevant stakeholders, in particular, SDGr and SDGi owners to determine appropriate targets for all SDG indicators.
- Identification of and responding to the most urgent data gaps, in particular those indicators with no baselines and up-to-date data.
- Standardized construction (Standardization) of national indicators and data collection to ensure proper assessment of results and outcomes (rather different methodologies and processes).

- Continuing working on the SDG open platform and creating a better link with the current national database “LaoInfo” and other relevant systems.
- Ensuring the continuity of the work on metadata and user engagement for statistics, in addition to the plans for on-going work on the data platform. The need for metadata and user engagement will remain relevant as the national statistical system continues to try and fill data gaps and make use of different data sources, including expanding its reliance on administrative data for the SDGs, and
- Developing a focused and costed plan for monitoring the SDGs which will facilitate work of Lao Statistics Bureau in partnerships with national and international partners to support SDG monitoring and reporting - while surveys and censuses provide important data for majority of SDG indicators, administrative data will be needed for some of them and the process of collecting administrative data will need to be strengthened.

4. Integrated Financing

- Reinforcing the better links between national budget and national planning using the 2030 Agenda as a driving force. It is not just about what kind of finance, and how much finance may be available, but about how it can be used most effectively to achieve development results. External public financing (e.g., ODA, South-South Cooperation, Climate Change Financing) will be used in a complementary way. The use of expenditure and financial frameworks will be enhanced to ensure best planning of resources against results.
- Ensuring better alignment of international development cooperation and other development finance and empowering the private sector to participate more fully in the sustainable development agenda.
- Developing and adapting SDG financing strategies/a national integrated financing strategy to the country context under the framework of the 9th NSEDP implementation arrangement in particular the financing strategy. The Government will continue exploring the possibility for issuing green bond, debt swap, and creating SDG investment portfolio and other SDG financing solution. This will help develop strategies and make decisions about which types of finance are best suited for which type of investments in the context of the SDGs. It is important to tap into new forms of finance, and use existing financial flows as effectively as possible. Transparency on financing and revenues will then be increased.
- There is a need to think about transforming national budgeting processes to support the results-based nature of the SDGs, for instance, considering all sources of financing, enhancing domestic resource mobilization including through improvement of private sector environment, strengthening of public financial management and reform of tax and revenue collection, applying outcome-based and participatory budgeting, promoting the integration of specific issue areas into fiscal budgets.
- Prioritizing domestic resource mobilization, including tax revenue, which will be essential to mobilize resources required to achieve the NSEDP, as well as make significant progress towards the SDGs. A stable macro-economic environment and strengthening of Public Financial Management, with credible budgets that can be executed, are important prerequisites, and
- Making financing for SDGs/ NSEDP a regular part of the Round Table dialogue. It is important to have strong links between discussion on different types of partnerships, and discussions on different types of finance. Having an overview of the overall resource envelope and the characteristics of different flows is crucial for formulating long-term

strategies on the best and most catalytic use of ODA and other types of international public finance.

5. Partnerships with Private Sector

- Prioritizing measures that ensure macroeconomic stability. The NSEDP has a financing gap that is expected to be filled by investments and loans. This will only happen if Lao PDR has macroeconomic stability and offers a safe place for investment.
- Improving the business environment in line with WTO and ASEAN.
- Strengthening private sector participation and improving the business environment needs to be based on rule or law and international commitments, including the ILO conventions. Stability of Lao PDR is major asset to attract investments.
- Accelerating measures to market Lao PDR as a place for investment and actively search for investors from abroad. These could use Lao PDR and its Special Economic Zones as hubs to access ASEAN markets. The Lao Chambers of Commerce, the Ministry of Planning and Investment, and the Ministry of Industry and Commerce will cooperate in marketing Lao PDR to potential investors, and
- Linking the Round Table Process and the Trade Sector Working Group to the Lao Business Forum.

6. Partnerships with civil society and citizens

- Translating SDGs into province, district, and local context, and ensure convergence on the same districts and villages through effective horizontal and vertical coordination. Build capacity at province, district and village level to understand and implement SDGs. Engagement of Lao citizens and civil society will help ensure no one is left behind.
- Promoting participation at the village level and actively involve people in the SDG mobilization process. People need to be engaged as partners. Rather than being done to people, or for people, development needs to take place with people, involving people at every stage. The Lao citizens have the best sense of what their needs are, have resources to help achieve the SDGs, and can help monitor progress, and
- Continuing to include civil society representatives in consultations and institutional arrangements for SDG implementation and monitoring. Key recommendations from civil society as highlighted in the introduction provide solid foundations for the Government's efforts toward achievement of SDG goals and targets by 2030.
- Involvement of youth and volunteers in a systematic way to implement and monitor the progress of SDGs will ensure the participation and contribution of all partners in the society to achieve the SDGs.

7. Advocacy and awareness-raising

- Public awareness and communication strategy for SDG implementation are important for ensuring greater support and partnerships which are essential for the SDG realization. Therefore, it is important to promote common awareness of the 2030 Agenda and national priorities not only at national level but also local level.

Chapter 5 - Conclusion

Achieving goals and targets of the 2030 Agenda for sustainable development is a challenging task taking into account all challenges that Lao PDR is currently encountering. However, as highlighted in this VNR, the country has made important progress in each SDG. If Lao PDR can continue this development trajectory, there is a good chance that the country can reach the overarching aim of meeting SDG goals and targets by 2030.

The 9th NSEDP is the framework around which the Government aims to accomplish the national development goals including SDGs, LDC graduation, and green growth. The NSEDP outlines a strategy that supports further growth in employment across different sectors, agricultural production, trade, and resource mobilization. The Government is committed to social policies to support creating a healthy and educated population. Important efforts are also being undertaken to build the resilience of institutions, communities and households to economic and natural shocks. But as there have been achievements, there have also been challenges related to SDG implementation that will need critical attention within the timeframe of 9th NSEDP.

- **Economic transformation.** The economy is still based principally mostly on natural resources, yet there is significant space for growth in the productive sectors with increasing competitiveness and diversification. The policy on rural development and non-resource sector development needs to be more fully realized and implemented. Labour productivity needs to be further improved to link agriculture with processing industry. Manufacturing is relatively small and the economy is vulnerable to external factors such as changes in commodity prices and international market competition which will need further reform in order to gain benefits from regional integration. The economic transformation will take into consideration of the digitalization and innovation. With the impact of COVID-19, the country will put greater efforts to connect citizen with technology and information, like never before. This is an opportunity to introduce digital advancements that can help the country tackle the pandemic itself and other complex development challenges.
- **SDG localization.** Despite significant progress, a number of SDG indicators need special attention, including those related to hunger, education outcomes, child mortality, deforestation and UXO. The nutrition of children and women of reproductive age is an issue of particular importance. Sufficient, predictable and sustained investment is required to improve the quality and access to basic social services.
- **Business environment.** Although private sector and enterprise development have improved and been promoted, further efforts are needed to improve and upgrade the investment climate and promote private investment in the non-resource industries. Lao PDR was ranked 154 out of 189 countries worldwide in the World Bank's Doing Business Indicators in 2019. Hence, there is ample opportunity and appetite to wish to improve the Lao PDR position.
- **Implementation capacity.** Governance improvements are still needed to ensure the effectiveness of legislative and judicial institutions. Coordination within each ministry and coordination between ministries and central and local level agencies also need to be further harmonized. Implementation of plan priorities and the translation of various resolutions into programs and implementation of detailed projects will need to be improved. Resource mobilization from all sources at the central and local level will need further enhancement to ensure its effectiveness and efficiency.
- **Strengthening human resources.** As human resource development has been promoted by both the private and public sector, it is important to pay great attention to overall quality. Moreover, human resource development will need to be fully linked to labour

market demands, especially for SMEs. Ultimately, developing the human resources of the country holds the key for the long-term prosperity of Lao PDR. This will need to go along with efforts to strengthen the institutional capacity. Investment in quality of education will be on the top agenda of the Government with an emphasis on primary and Early Child Education (ECE) which is vital to realise the national human capital goals and realise sustainable economic growth. In addition, improving the overall well-being of the population will be a key to strengthen human resources. Therefore, an emphasis by the Government is on overall social sectors including social welfare and inclusive.

ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ເພື່ອການ ຝັດທະນາແບບຍືນຍົງ

ກະກຽມໂດຍ ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ໂດຍການປຶກສາຫາລືຮ່ວມກັບຫຼາຍພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມ
ຝັດທະນາ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ກໍລະກົດ 2021

ສາລະພາບ

ບົດນຳ.....	4
ບົດສັງລວມຫຍໍ້ - ຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸລະຍາ ເປັນ ປະຕິບັດ ປຸລະຍາ.....	6
ບົດທີ 1 - ພາກສະໜີ.....	18
1.1 ວິທີ ແລະ ຂະບວນການໃນການລາຍງານ.....	18
1.2 ການເຊື່ອມໂຍງເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ້ງກັນ ຂອງ ປຸລະຍາ.....	19
1.3 ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການປະກອບສ່ວນໃນການລາຍງານ.....	20
1.4 ການປັບປຸງນະໂຍບາຍ ແລະ ການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອຍອຳນວຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸລະຍາ ຢູ່ ສປປ ລາວ.....	29
1.5 ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ.....	33
ບົດທີ 2.....	35
ການທົບທວນຄວາມຄືບໜ້າ - ບັນດາເປົ້າໝາຍ ປຸລະຍາ ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍບຸລິມະສິດນັບແຕ່ການເຮັດບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດ.....	35
ປຸລະຍາ 1 - ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ.....	36
ປຸລະຍາ 2 - ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ.....	40
ປຸລະຍາ 3 - ມີສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ.....	45
ປຸລະຍາ 4 - ການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ.....	51
ປຸລະຍາ 5 - ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ.....	59
ປຸລະຍາ 8 - ການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີກຽດ ແລະ ເສດຖະກິດຂະໜາຍຕົວ.....	67
ປຸລະຍາ 13 - ມີແຜນຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.....	72
ປຸລະຍາ 17 - ເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.....	78
ປຸລະຍາ 18 - ຊີວິດປອດໄພຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.....	84
ບົດທີ 3.....	88
ຄວາມຄືບໜ້າໃນໄລຍະຟ່ານມາ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງ ລັດຖະບານ ອີງຕາມຂໍ້ແນະນຳຫຼັກຈາກ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ ສະບັບທຳອິດ ເພື່ອເລັ່ງການບັນລຸ ປຸລະຍາ	88
3.1 ການຍົກລະດັບຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການແກ້ໄຂສິ່ງກົດຂວາງ ເພື່ອສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕທີ່ທົ່ວເຖິງ ແລະ ຍືນ ຍົງ.....	88
3.2 ມາດຕະການຝຶນຝູ້ຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19.....	90
3.3 ຄວາມມີສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ.....	92

3.4 ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການເຊື່ອມຈອດກັນລະຫວ່າງ ແຜນແຫ່ງຊາດ ແລະ ງົບປະມານດ້ານການ ພັດທະນາ.....	94
3.5 ການພົວພັນລະຫວ່າງ ສູນກາງ-ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ສົມດຸນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ.....	95
3.6 ການເຊື່ອມ ໂຍງກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ	96
3.7 ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ	98
3.8 ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ.....	99
3.9 ການສ້າງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນມະນຸດທີ່ມີການສຶກສາ, ທັກສະ ແລະ ປະສິດທິຜົນທີ່ເຂັ້ມແຂງ.....	100
3.10 ການປະຕິຮູບຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ.....	102
3.11 ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍເນັ້ນໃສ່ການພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ສະບຽງອາຫານທີ່ພຽງພໍ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳ	104
3.12 ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ.....	105
3.13 ການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການຄຸ້ມຄອງທາງສັງຄົມ	107
3.14 ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາອິດທິພົນຂອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳແຫ່ງຊາດ	108
3.15 ຮັກສາສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ຄວາມສະຫງົບໃນສັງຄົມ, ຄວາມລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ, ແລະ ຄວາມຍຸຕິທຳ	109
3.16 ການປັບປຸງການບໍລິການສາທາລະນະ	109
3.17 ຂະແໜງການນິຕິກຳ/ ການປົກຄອງລັດດ້ວຍກົດໝາຍ/ ຂະບວນການທົບທວນປະຈຳໄລຍະກ່ຽວກັບສິດທິ ມະນຸດ.....	110
3.18 ວຽກງານສະຖິຕິ	112
3.19 ພວກເຮົາພ້ອມກັນກ້າວໄປ (Leaving No One Behind)	113
ບົດທີ 4 - ທິດທາງຕໍ່ໜ້າ	122
ພາກທີ 5 - ພາກສະໜັບ.....	128
ເອກະສານອ້າງອີງ.....	130
ເອກະສານອ້າງອີງ ຂໍ້ມູນສະຖິຕິ.....	Error! Bookmark not defined.

ບົດນຳ

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ) ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະທີ່ສຳຄັນ ຂອງຂະບວນການສ້າງແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ປີ 2020 ແມ່ນເປັນປີສິ້ນສຸດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ແລະ 2021 ກໍ່ເປັນປີເລີ່ມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ IX (2021-2025). ໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານນີ້ ແມ່ນເຕັມໄປດ້ວຍສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນ ຜົນກະທົບຂອງການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19, ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ການເຕີບໂຕທີ່ທຸກຄົນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ, ຊັບສິນທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ຊຶ່ງສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຄວາມມຸ້ງຫວັງຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ຈະບັນລຸໃນອະນາຄົດ.

ປັດຈຸບັນໂລກຂອງພວກເຮົາກຳລັງປະເຊີນໜ້າກັບການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຢ່າງຮ້າຍແຮງ, ຊຶ່ງມີທັງສິ່ງທ້າທາຍໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວ ທີ່ພວກເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບມື ແລະ ພື້ນຜູ້ຜົນກະທົບທີ່ມີຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ. ຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ຜົນສຳເລັດໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ປພຍ) ທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ IX ແມ່ນລ້ວນແລ້ວແຕ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງໜັກໜ່ວງ. ແຕ່ສິ່ງທີ່ສຳຄັນໄປກວ່ານັ້ນ, ພວກເຮົາຍັງເຫຼືອເວລາພຽງແຕ່ 10 ປີ ໃນການບັນລຸ ປພຍ ພາຍໃນປີ 2030 ພາຍໃຕ້ຄຳຂວັນທີ່ວ່າ “ພວກເຮົາພ້ອມກັນກ້າວໄປ”

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມໝາຍໝັ້ນອັນແຮງກ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ບັນລຸ ປພຍ. ນັບຕັ້ງແຕ່ການສົ່ງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ ສະບັບທຳອິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2018, ບັນດາກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ ນັບແຕ່ຂັ້ນສູນກາງຈົນຮອດທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຂັບເຄື່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ເພື່ອຮັບປະກັນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາຂອງຂະແໜງການຂອງຕົນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ລັດຖະບານ ໄດ້ຕັ້ງໜ້າຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ແລະ ສາມາດບັນລຸໄດ້ຜົນສຳເລັດອັນພື້ນເດັ່ນຫຼາຍຢ່າງ, ໂດຍສະເພາະການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ແຕ່ຍ້ອນຜົນກະທົບຂອງການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ການທີ່ຈະບັນລຸ ປພຍ ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ທ້າທາຍຫຼາຍ. ຕໍ່ໜ້າສະພາບການຄືແນວນີ້, ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ ແມ່ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນ ຕ້ອງຮ່ວມແຮງຮ່ວມໃຈກັນສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ແລະ ປພຍ ຢູ່ໃນຂະແໜງການຂອງຕົນ. ວຽກທີ່ສຳຄັນອັນໜຶ່ງ ພາຍໃຕ້ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX, ນອກຈາກການແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍຂອງປະເທດເຮົາທີ່ກຳລັງປະເຊີນຢູ່ແລ້ວ, ກໍ່ແມ່ນວຽກງານພື້ນຖານຜົນກະທົບຂອງການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19, ຊຶ່ງພວກເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ຂຶ້ນຂວາຍ ແລະ ຊຸກຍູ້ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມໃນທົ່ວປະເທດ ເພື່ອບັນລຸ ປພຍ ພາຍໃນປີ 2030.

ຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ປພຍ, ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດທີ່ສຳຄັນໃນຫຼາຍດ້ານ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ສາມາດສືບຕໍ່ຮັກສາສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບປອດໄພ ແລະ ເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ແລະ ເສດຖະກິດມີການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ຊຶ່ງໄດ້ປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນເຮັດໃຫ້ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຫຼຸດລົງ ແລະ ມາດຖານຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນບັນດາຊົນເຜົ່າໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນ. ພວກເຮົາສາມາດຫຼຸດອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຈາກ 46% ໃນປີ 1992 ລົງມາເປັນ 18% ໃນປັດຈຸບັນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເນື່ອງຈາກຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດໃນປີ 2020 ຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳທີ່ສຸດ. ສະນັ້ນ, ຢູ່ໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ IX, ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ພັດທະນາເສດຖະກິດ ຕາມແນວທາງຍຸດທະສາດການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ສີຂຽວ, ຄຽງຄູ່ກັບການເຊື່ອມສານ ປພຍ ເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ກໍ່ຄື ການສ້າງພື້ນຖານເສດຖະກິດໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການນຳເອົາປະເທດຊາດອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃນອະນາຄົດ.

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ສາມາດບັນລຸວາລະການພັດທະນາແຫ່ງຊາດດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວຂ້າງເທິງ, ລັດຖະບານ ໄດ້ເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດກັບທຸກພາກສ່ວນໃນທົ່ວປວງຊົນລາວ, ບັນດາກະຊວງຂະແໜງການ, ບັນດາແຂວງ, ອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນທີ່ຈຳເປັນ ໃນການເລັ່ງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ໃຫ້ມີຄວາມຄືບໜ້າ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ກໍ່ເປັນໂອກາດທີ່ສຳຄັນອັນໜຶ່ງ ໃນການເຕົ້າໂຮມ ແລະ ສຸມກຳລັງແຮງທົ່ວທັງປະເທດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານັ້ນແບບບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ. ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ ສະບັບທີ 2 ນີ້ ແມ່ນຜົນງານການກະກຽມຂອງບັນດາຈຸດປະສານງານຂອງກະຊວງ ແລະ ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ ພາຍໃຕ້ການນຳພາ ແລະ ການປະສານງານຂອງ ກອງເລຂາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດ, ຊຶ່ງໄດ້ຮ່າງຂຶ້ນບົນຜົນຖານການປະສານສົມທົບກັບຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ນັບຕັ້ງແຕ່ສະມາຊິກ ກອງເລຂາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດ, ບັນດາກະຊວງກົມກອງຕ່າງໆຂອງສູນກາງ ຈົນເຖິງຂະແໜງການຕ່າງໆຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບນີ້ ໄດ້ວິເຄາະວິໄຈເຖິງຄວາມຄືບໜ້າອັນພື້ນເດັ່ນ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍອັນສຳຄັນໃນແຕ່ລະຂົງເຂດວຽກງານ, ລວມເຖິງ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ແລະ ທິດທາງໃນຕໍ່ໜ້າ. ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ການຮ່ວມມື ແລະ ເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດກັບຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນສັງຄົມ ເພື່ອຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໃຫ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ, ຄຽງຄູ່ກັບການບັນລຸເປົ້າໝາຍການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນລາວທຸກທົ່ວໜ້າໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ໃນທຳມະການຜັນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນຄືແນວນີ້, ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ພວກເຮົາສືບຕໍ່ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນຢ່າງໃກ້ຊິດ, ພ້ອມກັນຕັດສິນໃຈຢ່າງກ້າຫານ ແລະ ຮ່ວມແຮງຮ່ວມໃຈກັນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນຳກັນ. ຖ້າພວກເຮົາເຮັດໄດ້ຄືແນວນັ້ນ, ພວກເຮົາກໍ່ຈະສາມາດແກ້ໄຂບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຂອງຊາດ ແລະ ຂອງສາກົນໄດ້ ແລະ ຈະສາມາດປົກປັກຮັກສາອານາຄົດຂອງພວກເຮົາໄວ້ໄດ້.

ພັນຄຳ ວິພາວັນ
ນາຍົກລັດຖະມົນຕີແຫ່ງ ສປປ ລາວ
ປະທານຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ

ບົດສັງລວມຫຍໍ້ - ຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ

ປພຍ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງ ປພຍ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
	1: ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກທຸກຮູບແບບໃນທົ່ວໂລກ ຄາດໝາຍ <ul style="list-style-type: none"> - ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ; - ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ; ແລະ - ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງຊັບພະຍາກອນທາງດ້ານເສດຖະກິດຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ ລະຫວ່າງ ຍິງ ແລະ ຊາຍ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ສປປ ລາວ ສາມາດບັນລຸການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໄດ້ຫຼາຍ ໂດຍອີງຕາມ ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ ສາມາດຫຼຸດຈາກ 33.5% ໃນປີ 2003 ມາ ເປັນ 23,2% ໃນປີ 2013 ແລະ ຫຼຸດລົງຮອດ 18,6% ໃນປີ 2019. • ແຕ່ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະກັບມາເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 21.5% ໃນປີ 2020¹. ອັດຕາດັ່ງກ່າວອາດຈະຄ່ອຍຫຼຸດລົງໃນປີຕໍ່ໄປ ແຕ່ອາດຈະບໍ່ຢູ່ໃນທ່າອ່ຽງດຽວກັນໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້າ. • ການລົງທຶນຂອງລັດເພື່ອຜັດທະນາຊຸມນະບົດໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາແມ່ນມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ ຊຶ່ງໄດ້ປະກອບສ່ວນສໍາຄັນໃນການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂອງປະເທດ. • ລະບົບປົກປ້ອງທາງສັງຄົມເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນພຽງພໍ, ຍ້ອນງົບປະມານທີ່ຖືກຈັດສັນເຂົ້າໃນຂະແໜງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມກວມພຽງແຕ່ 0.7% ຂອງອັດຕາສ່ວນລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP), ຊຶ່ງໜ້ອຍ ກ່ວາບັນດາປະເທດອື່ນໆ.
	2: ລຶບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ, ບັນລຸການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ປັບປຸງດ້ານໄພຊະນາການ ແລະ ສິ່ງເສີມການກະສິກໍາແບບຍືນຍົງ ຄາດໝາຍ <ul style="list-style-type: none"> - ລຶບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ແລະ ການຂາດສານອາຫານ; - ຫຼຸດຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານໃຫ້ໄດ້ເຄັ່ງໜຶ່ງ, ປັບປຸງການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ສິ່ງເສີມການຜະລິດອາຫານທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ທົນທານ; - ແກ້ໄຂການ ປ່ຽງແບນ ທາງດ້ານການຄ້າ; ແລະ - ຮັບປະກັນຕະຫຼາດສິນຄ້າອາຫານທີ່ເປັນລະບົບ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ສປປ ລາວ ແມ່ນຖືກຈັດຢູ່ ລຳດັບທີ 87/117 ໃນປີ 2020 ຂອງ ດັດຊະນີຄວາມອຶດຫິວຂອງໂລກ (World Hunger Index). • ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ອຶດຫິວ ຫຼຸດລົງຈາກ 33% ມາເປັນ 23% ໃນໄລຍະທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ. • ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໄພຊະນາການ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນບັນຫາ ກ່ອນການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19. • ອັດຕາການຂາດສານອາຫານຊໍາເຮື້ອ ຫຼື ເດັກເຕ້ຍ ແມ່ນຫຼຸດລົງ ແຕ່ວ່າປະມານ 33% ຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຍັງສືບຕໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ປະມານ 9% ແມ່ນຈ່ອຍຜອມ ຊຶ່ງຕົວເລກດັ່ງກ່າວແມ່ນມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ. ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຈະເພີ່ມອັດຕາເດັກຈ່ອຍ ຂຶ້ນອີກປະມານ 14.3%² • ເດັກນ້ອຍທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊຸມນະບົດ, ມາຈາກຄົວເຮືອນທຸກຍາກ, ມາຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ທີ່ມີແມ່ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະກາຍເປັນເດັກເຕ້ຍເກີນມາຕະຖານ. • ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແມ່ນມີລັກສະນະແຕກຕ່າງກັນໃນແຕ່ລະເມືອງ ແລະ ໃນຄົວເຮືອນທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າ ແລະ ຊາວກະສິກອນ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19. • ໃນປີ 2018, ເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຈຳນວນ 21.1% ແມ່ນມີນ້ຳໜັກຕໍ່າກ່ວາມາດຕະຖານ (26.6% ໃນປີ 2012), ຈຳນວນ 3.5% ແມ່ນມີ ນ້ຳໜັກເກີນມາດຕະຖານ (2.5% ໃນປີ 2012), ຈຳນວນ 9% ແມ່ນເຕ້ຍເກີນມາດຕະຖານ (5.9% ໃນປີ 2012), ແລະ ຈຳນວນ 33% ແມ່ນຈ່ອຍຜອມ (44% ໃນປີ 2012).

¹ ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ, ທະນາຄານໂລກ, ເດືອນກັນຍາ 2020.

² ການປະເມີນສະພາບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການກະສິກໍາ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ພຶດສະພາ 2020

ປະເພດ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປະເພດ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
		<ul style="list-style-type: none"> ປະຊາກອນທີ່ການຂາດໂພຊະນາການ ແມ່ນມີອັດຕາສ່ວນ 18.5% ໃນປີ 2016.
<div><div>3</div><div>GOOD HEALTH AND WELL-BEING</div><div></div></div>	<p>3: ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ສິ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງທຸກຄົນ ທຸກເກນອາຍຸ</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່; ຢຸດຕິການເສຍຊີວິດທີ່ສາມາດປ້ອງກັນໄດ້ຂອງເດັກ; ຢຸດຕິການແຜ່ລະບາດຂອງໂລກເອດສ໌ ແລະ ພະຍາດຕິດແປດອື່ນໆ; ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງສາທາລະນະສຸກຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ສາມາດເຂົ້າເຖິງຢາທີ່ຈຳເປັນດ້ວຍລາຄາທີ່ຖືກ ແລະ ສະໜອງການດູແລສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ການຈະເລີນພັນ; ສິ່ງເສີມການຄົ້ນຄ້ວາດ້ານວັກແຊັງ, ແລະ ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງຢາປິວພະຍາດ.	<ul style="list-style-type: none"> ອາຍຸຍິນສະເລ່ຍ (ຊາຍ ແລະ ຍິງ) ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 66 ປີ ໃນປີ 2016 ມາເປັນ 67 ປີ ໃນປີ 2018. ອັດຕາສ່ວນການຕາຍຂອງແມ່ແມ່ນຫຼຸດລົງ ແລະ ມີຄວາມຄືບໜ້າຫຼາຍສົມຄວນ ຊຶ່ງຫຼຸດຈາກ 405 ຄົນ (ຕໍ່ 100,000 ຄົນ) ໃນປີ 2005 ມາເປັນ 185 ຄົນ (ຕໍ່ 100,000 ຄົນ) ໃນປີ 2017. (ຂໍ້ມູນກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໃນປີ 2017 ແມ່ນ 138 ຄົນ) ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກອາຍຸລຸ່ມ 5 ປີ ແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 97 ຄົນ (ຕໍ່ 100,000 ຄົນ) ມາເປັນ 46 ຄົນ (ຕໍ່ 100,000 ຄົນ) ໃນໄລຍະດຽວກັນ. (ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກອາຍຸລຸ່ມ 5 ປີ ຕໍ່ເດັກເກີດມີຊີວິດ 1000 ຄົນ ບໍ່ແມ່ນຕໍ່ 100.000 ຄົນ) ອັດຕາສ່ວນການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກອາຍຸລຸ່ມ 5 ປີ ແມ່ນສູງກວ່າ ຕົວເລກສະເລ່ຍຂອງບັນດາປະເທດອາຊຽນ ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ຈຳນວນການຕິດເຊື້ອໃໝ່ຂອງພະຍາດ HIV ແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 1,100 ຄົນ ໃນປີ 2010 ມາເປັນ 780 ຄົນ ໃນປີ 2019, ແຕ່ປະມານ 56% ຂອງຄົນມີເຊື້ອ HIV ແມ່ນໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານຈຸລະໂລກ ART. ການຈົກຖົງຈ່າຍໂດຍກົງເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບ (out-of-pocket-expenses) ແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບສູງ (ຊຶ່ງກວມເອົາເຖິງ 45% ຂອງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ) ຊຶ່ງເປັນບັນຫາໃຫຍ່ ດ້ານງົບປະມານຂອງຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ ແລະ ເປັນປັດໄຈໜຶ່ງທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ປະຊາກອນຕົກຢູ່ໃນຄວາມທຸກຍາກໄດ້. ອັດຕາການເກີດລູກມີແພດຊ່ວຍ ຢູ່ສູງກວ່າ (ໂຮງໝໍນ້ອຍ) ຫຼື ການເກີດທີ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ຜູ້ມີຄວາມຊຳນານ ຫຼື ທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມແລ້ວ ແມ່ນກວມເອົາຫຼາຍກວ່າ 64% ໃນປີ 2018. ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນມີລະດັບຕໍ່າກວ່າໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ (42.8% ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າຈີນ-ທິເບດ) ແລະ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ (55.8%), ແລະ ໃນກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກສຸດແມ່ນກວມເຖິງ 33.9%. ອັດຕາການເກີດລູກຂອງໄວໜຸ່ມແມ່ນ 83 ຄົນຕໍ່ແມ່ຍິງ 1,000 ຄົນ ທີ່ຢູ່ໃນກຸ່ມອາຍຸ 15-19 ປີ (ໃນປີ 2017). ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວ ຍິ່ງສູງກວ່າ ໃນກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກ, ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ທີ່ມາຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ມີລະດັບການສຶກສາທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄົນສູບຢາ ໃນກຸ່ມອາຍຸ 15-49 ປີ ແມ່ນກວມເອົາ 43.5% ຂອງເພດຊາຍ ແລະ 7.2% ຂອງເພດຍິງ (ປີ 2017). ຈຳນວນຫຼາຍກວ່າ 71% ຂອງແມ່ຍິງໃນໄວຈະເລີນພັນ ໃນປະຈຸບັນແມ່ນແຕ່ງງານ ຫຼື ມີຄອບຄົວ ແມ່ນມີຄວາມເຝິງໃຈ ຕໍ່ວິທີການຄຸມກຳເນີດແບບທັນສະໄໝ. ມີເດັກພຽງ 48% ແມ່ນໄດ້ຮັບວັກຊີນກັນພະຍາດຕາມຄຳແນະນຳ. ການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານຂອງລັດຖະບານໃນຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ ແມ່ນກວມເອົາ 2.8% ຂອງ GDP ໃນປີ 2018 (3% ໃນປີ 2016)

ປຸຍ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປຸຍ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
	<p>4: ຮັບປະ ກັນການສຶກສາໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ, ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມກາລະໂອກາດໃນການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດ ສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາທີ່ບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າ, ການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບນັບແຕ່ຂັ້ນປະຖົມ, ມັດທະຍົມຕົ້ນ ແລະ ມັດທະຍົມປາຍ; - ປັບປຸງທັກສະດ້ານວິຊາຊີບ; - ການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຢ່າງເທົ່າທຽມ; - ຂະຫຍາຍ ແລະ ຍົກລະດັບສະຖານທີ່ການສຶກສາ, ການໃຫ້ທຶນການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຄູ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນປະຖົມ ແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າຫຼາຍສົມຄວນ ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງ/ຊ່ອງຫວ່າງ ບົດບາດຍິງ -ຊາຍແມ່ນໜ້ອຍ. • ແຕ່ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນມັດທະຍົມ ແລະ ການສຶກສາຊັ້ນສູງແມ່ນເຫັນວ່າຍັງມີຊ່ອງຫວ່າງ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍສົມຄວນ. • ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກ (ອາຍຸລະຫວ່າງ 36-59 ເດືອນ) ທີ່ເຂົ້າອານຸບານ ແມ່ນກວມເອົາ 45% (ໃນປີ 2018). ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນມີຈຳນວນໜ້ອຍກວ່າຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ, ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ໃນກຸ່ມທີ່ມີລະດັບເສດຖະກິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ລະດັບການສຶກສາຂອງແມ່. • ເປີເຊັນຂອງເດັກຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນທີ່ປະລະການຮຽນ ແມ່ນກວມເອົາ 10% ແລະ 38% ໃນຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ. • ການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານຂອງລັດຖະບານໃນຂະແໜງການສຶກສາ ແມ່ນກວມເອົາ 2.94% ຂອງ GDP ໃນປີ 2018 ຊຶ່ງຫຼຸດຈາກ 4% ໃນປີ 2013. • ປັດຈຸບັນແມ່ນຍັງບໍ່ມີຂໍ້ມູນທີ່ແນ່ນອນກ່ຽວກັບ ຈຳນວນເດັກ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ມີຄວາມພິການ/ເສຍອົງຄະ ໃນທຸກລະດັບການສຶກສາ. • ຄຸນນະພາບຂອງການສຶກສາ ແມ່ນຈຸດທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ ຄຽງຄູ່ກັບການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ, ຂໍ້ມູຂ່າວສານ ແລະ ນະວັດຕະກຳ.
	<p>5: ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ລຶບລ້າງການຈຳແນກ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງທຸກຮູບແບບຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ; - ໃຫ້ຄຸນຄ່າແກ່ການດູແລ/ການບໍລິການທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າແຮງງານ ແລະ ວຽກບ້ານ/ວຽກຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ. - ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ; - ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ, ແລະ - ການເຂົ້າເຖິງຂອງແມ່ຍິງໃນການຊົມໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເສດຖະກິດຢ່າງເທົ່າທຽມ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າຫຼາຍສົມຄວນ, ໂດຍສະເພາະ ການຮັບຮອງເອົາກິດໜາຍວ່າດ້ວຍ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. • ອັດຕາການເກີດລູກຂອງໄວໜຸ່ມ ແມ່ນສູງສົມຄວນ ເຊິ່ງມີຈຳນວນ 83 ຄົນຕໍ່ ແມ່ຍິງ 1,000 ຄົນ ແລະ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໂດຍອີງຕາມ ສະພາບແວດລ້ອມ, ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ລະດັບການສຶກສາ. • ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ ໃນປີ 2019 ແມ່ນກວມເອົາ 27.5% (ກວມ 31.8% ໃນສະພາປະຊາຊົນຂັ້ນແຂວງ), ຊຶ່ງສູງກວ່າລະດັບສະເລ່ຍຂອງໂລກທີ່ 24.5%. • ຕຳແໜ່ງຂອງແມ່ຍິງ ໃນຂັ້ນບໍລິຫານ ແລະ ຄະນະນຳຂັ້ນສູງ ແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ. • ແມ່ຍິງ ສ່ວນຫຼາຍຈະມີອາຊີບຄ້າຂາຍຍ່ອຍ/ເປັນເຈົ້າຂອງທຸລະກິດຕົນເອງ (Self-employed) ຫຼາຍກວ່າເຮັດວຽກເງິນເດືອນ ເມື່ອທຽບກັບເພດຊາຍ. • ແມ່ຍິງແມ່ນມີຄວາມມອບບາງ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະປະເຊີນກັບຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ຕົກເປັນເຫຍື່ອການຄ້າມະນຸດ. ອັດຕາສ່ວນຂອງຄູ່ຮ່ວມຊີວິດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ອາຍຸ 15 ປີ ແລະ ຫຼາຍກວ່າ ທີ່ຜ່ານມາເຄີຍແຈ້ງຄວາມວ່າ ຖືກທຳຮ້າຍທາງຮ່າງກາຍ ແລະ ທາງເພດ ຈາກຜູ້ເປັນຜົວ/ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຜົວ ແມ່ນກວມເອົາ 20.2%. • ຕ້ອງເພີ່ມທະວີການຍົກລະດັບການລົງເຜີຍແຜ່ຢູ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ສິດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ.
	<p>6: ຮັບປະກັນໃຫ້ມີນ້ຳໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ສໍາລັບທຸກຄົນ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ອັດຕາການປົກຄຸມຂອງນ້ຳປະປາແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ ກວມເອົາເຖິງ 80% ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ.

ປຸຍ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປຸຍ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
	<ul style="list-style-type: none"> - ຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງນໍ້າດື່ມທີ່ປອດໄພ, ສະອາດ, ລາຄາຖືກຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ; - ຫຼຸດຜ່ອນມົນລະພິດ; - ເພີ່ມທະວີການນໍາໃຊ້ນໍ້າຢ່າງມີປະສິດທິພາບ; ແລະ - ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງນໍ້າ ແລະ ການບໍລິການດ້ານສຸຂາພິບານ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ອັດຕາການຊົມໃຊ້ນໍ້າສະອາດທີ່ໄດ້ປັບປຸງແລ້ວຂອງປະຊາກອນ (ນໍ້າສ້າງ ແລະ ແມ່ນໍ້າລໍາທານນ - ນໍ້າລິນ ແລະ ນໍ້າບາດານ) ກວມເຖິງ 71% • ລະດັບຄຸນນະພາບຂອງນໍ້າ ແມ່ນຍັງເປັນບັນຫາທີ່ໜ້າເປັນຫວັງ, ມີພຽງແຕ່ 18.9% ຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ (ໃນປີ 2017) ນໍາໃຊ້ນໍ້າເພື່ອດື່ມ/ບໍລິໂພກ (ນໍ້າສ້າງ ແລະ ທານນໍ້າ - ນໍ້າລິນ ແລະ ນໍ້າບາດານ) ທີ່ປອດໄພຈາກ ອີໂຄໄລ (e-coli). • ມົນລະພິດທາງນໍ້າແມ່ນເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ, ແລະ ຢູ່ເຂດຊຸມຊົນໃນຕົວເມືອງທີ່ໜ້າແທ້ໝາຍ ແມ່ນບໍ່ມີສະຖານທີ່ປ່າຍັດນໍ້າເສຍ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ການໄຫຼຂອງນໍ້າເປື້ອນ/ນໍ້າເສຍ ຈາກຮ່ອງນໍ້າລົງໄປ ປົນເປື້ອນແຫຼ່ງນໍ້າອື່ນໆ. • ປະຊາກອນ ປະມານ 23% ຍັງຖ່າຍຊະຊາຍ, ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. • ປະມານ 84% ຂອງປະຊາກອນ ແມ່ນນໍາໃຊ້ແຫຼ່ງນໍ້າດື່ມທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງແລ້ວ (97% ຢູ່ເຂດຕົວເມືອງ ແລະ 78% ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ) ແລະ ການນໍາໃຊ້ແຫຼ່ງນໍ້າແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຕາມແຕ່ລະກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. • ເຂດດິນທາມ (ດິນບໍລິເວນນໍ້າ) ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ວັດທະນະທຳ ຂອງປະຊາຊົນໃນປະເທດ ລວມທັງຊີວະນານາຊີນ ແລະ ເຂດດັ່ງກ່າວກໍ່ເປັນສູນລວມຂອງ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ເພາະເປັນແຫຼ່ງທີ່ສະໜອງປາ, ສະໜອງອາຫານໃຫ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດອື່ນໆ ແລະ ເປັນເຂດທີ່ມີໂອກາດໃນພັດທະນາໃຫ້ກາຍເປັນສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວທຳມະຊາດໃນອະນາຄົດ. • ລັດຖະບານ ໄດ້ປະກາດໃຫ້ເຂດດິນທາມສອງແຫ່ງທຳອິດ ໃຫ້ເປັນເຂດອານຸລັກສໍາຄັນຂອງຊາດ, ກໍຄື ເຊຈຳພອນ ແລະ ບຶງຂຽດໂງ່.
	<p>7: ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານທີ່ທັນສະໄໝ, ຍືນຍົງ, ເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ລາຄາບໍ່ແພງ ສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານພະລັງງານທີ່ລາຄາບໍ່ແພງ, ເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ທັນສະໄໝຢ່າງທົ່ວເຖິງ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ປັດຈຸບັນມີປະຊາກອນປະມານ 93% ແມ່ນສາມາດເຂົ້າເຖິງການນໍາໃຊ້ໄຟຟ້າແລ້ວ, ຊຶ່ງຄາດໝາຍທີ່ວາງໄວ້ ແມ່ນ 90% ໃນຄວາມພະຍາມແຫ່ງຊາດເພື່ອປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC) ໃນປີ 2015 ຕາມຂໍ້ຕົກລົງປາຣີ ແມ່ນສາມາດບັນລຸໄດ້ແລ້ວ. ແຕ່ຍັງມີຄວາມແຕກໂຕນກັນລະຫວ່າງການນໍາໃຊ້ໄຟຟ້າເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ (80.3% ຂອງປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດແມ່ນສາມາດເຂົ້າເຖິງການນໍາໃຊ້ໄຟຟ້າ ແລະ 97.4% ຂອງປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຕົວເມືອງແມ່ນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າ) • ຍັງມີຄົວເຮືອນຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຍັງນໍາໃຊ້ຜົນ ດັ່ງໄຟເຜື້ອປຸງແຕ່ງອາຫານ. • ເພື່ອຂະຫຍາຍການພັດທະນາ ແລະ ນໍາໃຊ້ພະລັງງານຊີວະພາບ, ສປປ ລາວ ແມ່ນກໍາລັງຢູ່ໃນຂະບວນການສ້າງແຜນງານແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອສົ່ງເສີມການຫັນມານໍາໃຊ້ພະລັງງານຊີວະພາບໃຫ້ໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍ 10% ໃນຂະແໜງການຂົນສົ່ງ ພາຍໃນປີ 2025. • ເຖິງແມ່ນວ່າພະລັງງານແສງຕາເວັນຈະບໍ່ແມ່ນແຫຼ່ງພະລັງງານຫຼັກ, ແຕ່ແຫຼ່ງດັ່ງກ່າວແມ່ນມີໂອກາດສູງໃນການຫັນເປັນແຫຼ່ງພະລັງງານທີ່ສໍາຄັນ ໃນການສ້າງໄຟຟ້ານອກຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ ແລະ ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ. ປັດຈຸບັນ, ມີປະມານ 13,000 ຄົວເຮືອນ ທີ່ຢູ່ເຂດຫ່າງໄກແມ່ນໄດ້ຮັບການຕິດຕັ້ງລະບົບພະລັງງານໄຟຟ້າແສງຕາເວັນໃສ່ເຮືອນແລ້ວ. • ສປປ ລາວ ແມ່ນມີໂອກາດສູງໃນການພັດທະນາຂະແໜງການພະລັງງານທົດ

ປະເພດ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປະເພດ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
		<p>ແທນ, ໂດຍສະເພາະ ຈາກແຫຼ່ງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ຊຶ່ງໃນດ້ານເຕັກນິກ ແມ່ນຄາດວ່າສາມາດຜະລິດໄດ້ເຖິງ 26,000 ເມກາວັດ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ໄດ້ວາງຍຸດທະຍາດການພັດທະນາພະລັງງານທົດແທນ ເຊິ່ງໄດ້ຕັ້ງເປົ້າໝາຍການຜະລິດພະລັງງານທົດແທນໃຫ້ໄດ້ 30% ຂອງແຫຼ່ງພະລັງງານທັງໝົດຂອງປະເທດ ພາຍໃນປີ 2025. ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການນໍາເຂົ້ານໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ, ລັດຖະບານໄດ້ກໍານົດຮ່າງວິໄສທັດໃນການຕັ້ງຄາດໝາຍ ໃນການຫັນມານໍາໃຊ້ພະລັງງານຊີວະພາບໃຫ້ໄດ້ 10% ຂອງການນໍາໃຊ້ເຊື້ອໄຟ ຫຼື ພະລັງງານໃນການຂົນສົ່ງທັງໝົດ.
	<p>8: ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ຍືນຍົງ, ການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີວຽກງານທີ່ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເປັນທຳ ສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> ສົ່ງເສີມການຮັກສາລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ; ປັບປຸງການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ໃນຂະແໜງການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິໂພກ; ທຸກຄົນມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ເປັນທຳ; ລົບລ້າງການບັງຄັບ ແລະ ການນໍາໃຊ້ແຮງງານເດັກ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ; ປົກປ້ອງສິດຂອງແຮງງານ ລວມທັງ ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍ; ແລະ ເພີ່ມຊ່ອງທາງການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທາງດ້ານການເງິນ. 	<ul style="list-style-type: none"> ສປປ ລາວ ມີອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດສູງ (ປະມານ 5% ເຖິງ 7% ໃນໄລຍະທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ) ອັດຕາສ່ວນການປະກອບສ່ວນຂອງກຳລັງແຮງງານ ກວມເອົາເຖິງ 81.3% (2019) ເປີເຊັນຂອງການເຕີບໂຕ ຂອງຜະລິດຕະພາບແຮງງານຕໍ່ຄົນ (GDP/ຕໍ່ຄົນ ທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ) ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງຈາກ 4.9% (ໃນປີ 2015) ມາເປັນ 4.4% (ໃນປີ 2019). ອັດຕາການວ່າງງານແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ (ຈາກ 2.1% ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 9.4% (ໃນປີ 2019) ເພດຊາຍ ກວມເອົາ 10.7% ແລະ ເພດຍິງ ກວມເອົາ 7.8%). ອັດຕາການວ່າງງານຂອງໄວໜຸ່ມ ກວມເອົາ 16.1% ໃນປີ 2017 (ໃນປີ 2015 ເພດຊາຍ ກວມເອົາ 7.8% ແລະ ເພດຍິງ ກວມເອົາ 8.3%) - ອັດຕາດັ່ງກ່າວແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 18.5% ໃນປີ 2015 (ໃນປີ 2015 ເພດຊາຍ ກວມເອົາ 10.1% ແລະ ເພດຍິງກວມ ກວມເອົາ 8.4%). ອັດຕາສ່ວນແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງການເສດຖະກິດນອກລະບົບ (informal sector) ກວມເອົາ 82.6% (ໃນປີ 2017) (ໃນປີ 2015 ເພດຍິງ ກວມເອົາ 42.6% ແລະ ເພດຊາຍ ກວມເອົາ 40%) - ອັດຕາດັ່ງກ່າວແມ່ນຫຼຸດຫຼົງຈາກ 83.8% ໃນປີ 2015. ສະພາບເສດຖະກິດໂດຍລວມ ແມ່ນມີລັກສະນະ ແບບບໍ່ເປັນທາງການສູງ (informality) (ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນອັດຕາສ່ວນຂອງແຮງງານ ທີ່ມີບັນຊີສ່ວນຕົວ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງແຮງງານໃນຄອບຄົວ ຈາກຈຳນວນຜູ້ທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳທັງໝົດ ແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 80.8% ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 66.5% ໃນປີ 2017. ເດັກ ອາຍຸລະຫວ່າງ 5-17 ປີ ທີ່ເຮັດວຽກ ແມ່ນຄາດຄະເນ ກວມເຖິງ 42.8% (ໃນປີ 2015 ເດັກຍິງ ກວມເອົາ 42.4% ແລະ ເດັກຊາຍ ກວມເອົາ 43.2%). ອັດຕາສ່ວນຂອງການໃຫ້ກູ້ຢືມເງິນຂອງຂະແໜງການວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງ (ຈາກ 30.9% ໃນປີ 2015) ມາເປັນ (19.45% ໃນປີ 2019).
	<p>9: ສ້າງຝັ່ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ໝັ້ນຄົງທົນທານ, ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມນະວັດຕະກຳ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ອີງຕາມການຈັດລຳດັບ ດັດຊະນີການເຮັດທຸລະກິດ (In Doing Business Index) ສປປ ລາວ ແມ່ນຖືກຈັດລຳດັບທີ 154 ຈາກທັງໝົດ 190 ປະເທດ (ໃນປີ 2020) ແລະ ສປປ ລາວ ຖືກຈັດລຳດັບທີ 113 ຈາກທັງໝົດ 131 ປະເທດ ໃນການຈັດລຳດັບດັດຊະນີດ້ານນະວັດຕະກຳ (the Global Innovation Index) ໃນປີ 2020.

ປະເພດ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປະເພດ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
	<ul style="list-style-type: none"> - ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ລາຄາບໍ່ແພງ; - ມີວຽກເຮັດງານທຳ/ໜ້າວຽກທີ່ປະກອບສ່ວນໃນການສ້າງອຸດສາຫະກຳ; - ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານການເງິນ ແລະ ຕະຫຼາດ; - ມີການໂອນຖ່າຍ ດ້ານນະວັດຕະກຳ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ; ແລະ - ເພີ່ມຊ່ອງທາງການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າຫຼາຍສົມຄວນ ດ້ານການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ປັດຈຸບັນປະມານ 85% ຂອງປະຊາກອນ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ/ໜູ່ບ້ານ ແມ່ນສາມາດເຂົ້າເຖິງເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມໄດ້ໃນທຸກລະດູການ. • ອັດຕາສ່ວນແບ່ງຂອງການຜະລິດອຸດສາຫະກຳ ຢູ່ໃນລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 8.7% ໃນປີ 2016 ມາເປັນ 7.4% ໃນປີ 2019. • ອັດຕາສ່ວນການຈ້າງງານໃນຂະແໜງການຜະລິດອຸດສາຫະກຳ ທຽບໃສ່ການຈ້າງງານທັງໝົດ ແມ່ນກວມເອົາ 6.3% (ໃນປີ 2017), ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນສອງເທົ່າທຽບໃສ່ປີ 2015 ຢູ່ທີ່ 3.1%. • ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນ ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງຕາໜ່າງໂທລະສັບ ແມ່ນກວມເອົາ 95% (ໃນປີ 2019) ແລະ 45% ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ ແມ່ນມີອິນເຕີເນັດນຳໃຊ້. ຄົວເຮືອນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດໄດ້ ແມ່ນກວມເອົາ 27%. • ອັດຕາການຈັດສັນງົບປະມານ ເຂົ້າໃນວຽກງານສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາ ຄິດໄລ່ເປັນເປີເຊັນຂອງ GDP ແມ່ນກວມເອົາ 0.09% ໃນປີ 2019. • ສປປ ລາວ ຖືກຈັດລຳດັບທີ 167 ຈາກທັງໝົດ 193 ປະເທດ ໃນດັດຊະນີການຈັດລຳດັບ ການບໍລິຫານລັດແບບເອເລັກໂຕຣນິກ ຂອງອົງການ ສປຊ (UN e-government index) ໃນປີ 2020, ເຊິ່ງນີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າລະດັບການພັດທະນາການຫັນເປັນ ການບໍລິຫານລັດແບບເອເລັກໂຕຣນິກ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ/ປະກອບສ່ວນດ້ານເອເລັກໂຕຣນິກ ແມ່ນຍັງຕໍ່າ.
	<p>10. ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ແລະ ລະຫວ່າງປະເທດ</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ສິ່ງເສີມອັດຕາການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດໃຫ້ສູງຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະກຸ່ມ 40% ທີ່ຢູ່ຢູ່ທຸກຍາກ; - ສິ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງ; - ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງດ້ານໂອກາດ ແລະ ຄາດໝາຍຜົນໄດ້ຮັບ; - ຮັບປະກັນການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມໃຫ້ກັບທຸກຄົນ; - ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈທາງດ້ານເສດຖະກິດ; - ຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການເຄື່ອນຍ້າຍພູມລຳເນົາ; ແລະ - ຫຼຸດຜ່ອນຄ່າບໍລິການໂອນລາຍຮັບກັບປະເທດຂອງຜູ້ໃຊ້ແຮງງານຢູ່ຕ່າງປະເທດ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງ ການມີລາຍຮັບ ແລະ ບໍ່ມີລາຍຮັບ ໂດຍອີງຕາມ Gini coefficient - ຊຶ່ງແມ່ນມາດຕະການເພື່ອວັດແທກຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ- ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 36.6% (ໃນປີ 2013) ມາເປັນ 36.8% (ໃນປີ 2019). • ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ລະຫວ່າງເຂດແຄວ້ນ ແມ່ນບໍ່ດຸນດ່ຽງກັນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດແມ່ນຍັງບໍ່ກວມເອົາໝົດທຸກຄົນເທົ່າທີ່ຄວນ ໂດຍສະເພາະ ທາງດ້ານ ອາຍຸ, ເພດ ແລະ ໃນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມບອບບາງທີ່ສຸດ. • ລະຫວ່າງປີ 2013 ແລະ ປີ 2019, ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງລາຍໄດ້ ໃນກຸ່ມ 40% ທີ່ມີລາຍໄດ້ຕໍ່າແມ່ນ 2.1%, ເຊິ່ງຕໍ່າກວ່າອັດຕາການເຕີບໃຫຍ່ລະດັບສະເລ່ຍທີ່ 3,3%, ຕົວເລກດັ່ງກ່າວໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຍັງບໍ່ທັນຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການໃນການແກ້ບັນຫາຄວາມທຸກຍາກເທື່ອ. • ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍ, ລວມທັງ ຜູ້ອົບພະຍົກທີ່ຂ້າມແດນຜິດກົດໝາຍ ໄປຍັງປະເທດໃກ້ຄຽງ ແມ່ນເປັນບັນຫາທີ່ໜ້າເປັນຫວັງ ແລະ ຍັງຕ້ອງການຄວາມພະຍາຍາມເພີ່ມຕື່ມເພື່ອແກ້ບັນຫາດັ່ງກ່າວໃນອະນາຄົດ. • ຍ້ອນການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19, ຜູ້ອົບພະຍົກປະມານ 100,000 ຄົນ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະກັບປະເທດ ເຊິ່ງເປັນເຫດໃຫ້ເສຍລາຍໄດ້ເຂົ້າຄົວເຮືອນ ແລະ ພາກສ່ວນດັ່ງກ່າວທີ່ມີລາຍໄດ້ຈາກການຮັບເງິນໂອນກັບຄືນບ້ານແມ່ນກວມເຖິງສອງສ່ວນສາມຂອງລາຍໄດ້ທັງໝົດ.

ປະເພດ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປະເພດ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
		<ul style="list-style-type: none"> ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບລາຍໄດ້ຈາກການໂອນເງິນຄືນກັບບ້ານ (remittances) ຈຳນວນ 407.19 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ຫຼື ປະມານ 2.1% ຂອງ GDP ໃນປີ 2019. ລາຍຮັບດັ່ງກ່າວມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງມາເປັນ 360.85 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2020 ຫຼື 1.82% ຂອງ GDP ເນື່ອງມາຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19.
	<p>11. ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ທີ່ຜູ້ອາໄສຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ທົ່ວເຖິງ, ປອດໄພ, ໝັ້ນຄົງ, ທົນທານ ແລະ ຍືນຍົງ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> ຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງທີ່ຢູ່ອາໄສ, ມີການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ມີການບໍລິການຂົນສົ່ງ/ຄົມມະນາຄົມ; ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນຂອງການຕັ້ງຖິ່ນຖານ/ທີ່ຢູ່ອາໄສ; ປົກປັກຮັກສາວັດທະນະທຳ ແລະ ມໍລະດົກທາງທຳມະຊາດ; ແລະ ຍົກລະດັບການສ້າງຄວາມທົນທານຕໍ່ໄພພິບັດຕ່າງໆ. 	<ul style="list-style-type: none"> ປັດຈຸບັນ ອັດຕາສ່ວນ ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຕົວເມືອງແມ່ນກວມເອົາ 33% ແລະ ອາດຈະເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 47.7% ພາຍໃນປີ 2025. ມີນະໂຍບາຍໃນເຂດຕົວເມືອງ ເປັນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ຕ້ອງໄດ້ມີການແກ້ໄຂ, ເພາະ 82% ແມ່ນມາຈາກການດັງຝືນ, ດັງຖ່ານເພື່ອປຸງແຕ່ງອາຫານ ແລະ ມາຈາກການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່. ເຖິງແມ່ນວ່າ ສະພາບອາກາດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນຢູ່ໃນລະດັບມາດຖານ, ແຕ່ການຕິດຕາມການປ່ອຍອາຍາກາກໂບນິກ ແມ່ນຍັງບໍ່ເປັນລະບົບ ແລະ ບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດໃນແຕ່ລະໄລຍະຢ່າງປະສານ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຂໍ້ມູນການຕິດຕາມການປ່ອຍອາຍາມີນະໂຍບາຍ ເຊັ່ນ: ລະດັບຜຸນລະອອງ (particulate matter (PM)), ຊີລໄຟ ໄດອອກໄຊ້ (SO2) ແລະ ໄນໂຕຼເຈນ ໄດອອກໄຊ້ (NO2) ແມ່ນບໍ່ມີຖານຂໍ້ມູນເທື່ອ. ຈຳນວນຜູ້ເສຍຊີວິດ ແລະ ຫາຍສາບສູນ ຈາກໄພພິບັດທຳມະຊາດແມ່ນ 738 ຄົນ ຕໍ່ 100,000 ຄົນ ໃນປີ 2015 ແລະ ຄາດຄະເນວ່າຕົວເລກດັ່ງກ່າວອາດຈະເພີ່ມຂຶ້ນໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ ຍ້ອນໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປີ 2018 ແລະ 2019. ໄພພິບັດທີ່ເກີດຂຶ້ນເຖິງສາມຄັ້ງໃນປີ 2018 ໄດ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍລວມເປັນມູນຄ່າເຖິງ 371.1 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຂາດທີ່ຢູ່ອາໄສເຖິງ 600,000 ຄົນ. ເຖິງແມ່ນວ່າສະພາບເສດຖະກິດ ແລະ ບັນຫາທາງສັງຄົມ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນບັນຫາທີ່ໜ້າເປັນຫວັງໃນແຕ່ລະຄົວເຮືອນ, ແຕ່ບັນຫາໜຶ່ງທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສຸມໃສ່ແກ້ໄຂແມ່ນ ບັນຫານ້ຳຖ້ວມ, ລະບົບການລະບາຍນ້ຳທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ແລະ ເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ, ເຊິ່ງບັນຫາດັ່ງກ່າວຈຳເປັນຕ້ອງມີການຈັດສັນການບໍລິການກຳຈັດຂີ້ເຫຍື້ອ/ສິ່ງເສດເຫຼືອ, ການສະໜອງນ້ຳສະອາດ ແລະ ການຈັດການດ້ານການຄົມມະນາຄົມ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນແມ່ບົດການຄຸ້ມຄອງເຂດຕົວເມືອງວຽງຈັນ 2011 ແມ່ນເຮັດແບບຈຳກັດ ຊຶ່ງສະແດງອອກຈາກການເລືອກປະຕິບັດ - ຫຼາຍອົງປະກອບເພື່ອສະໜັບສະໜູນໂຄງການເສດຖະກິດຂະໜາດໃຫຍ່ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ, , ແຕ່ເຫັນວ່າຄວນພິຈາລະນາຕື່ມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເຕັມຮູບແບບ.
	<p>12. ຮັບປະກັນຮູບແບບການອຸປະໂພກ ບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> ບັນລຸການຈັດການ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຍືນຍົງ; ປັບປຸງການຈັດການສິ່ງເສດເຫຼືອ/ຂີ້ເຫຍື້ອ; 	<ul style="list-style-type: none"> ການບໍລິການເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອ/ຂີ້ເຫຍື້ອ ແມ່ນຍັງເຮັດບໍ່ທັນໄດ້ຢ່າງສົມບູນແບບ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ປະມານ 27% ຂອງຄົວເຮືອນໃນເຂດຕົວເມືອງ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການເກັບສິ່ງເສດເຫຼືອ/ຂີ້ເຫຍື້ອ (ໃນປີ 2019). ການຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແມ່ນຂະແໜງການທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ສປປ ລາວ ໄດ້ຫັນທິດດ້ານການພັດທະນາໄປຕາມຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວ ແລະ ເສດຖະກິດໜຸນວຽນໃນອະນາຄົດ ເພື່ອປັບປຸງການນຳໃຊ້

ປຸຍ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປຸຍ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
	<ul style="list-style-type: none"> - ສິ່ງເສີມ ການຈັດຊື້ ຈັດຈ້າງຂອງພາກລັດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ; - ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ; ແລະ - ສ້າງຄວາມອາດສາມາດເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. 	<p>ຊັບພະຍາກອນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ພັດທະນາແນວທາງການປ່ອຍກາກບອນໃຫ້ໜ້ອຍລົງ. ລັດຖະບານ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່, ໂດຍສະເພາະ ການສ້າງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ຄັ້ງທີ IX ບົນພື້ນຖານການສ້າງເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ການຜະລິດ ແລະ ການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ສ້າງສັງຄົມຢ່າງຍືນຍົງ ໂດຍຫັນມາພັດທະນາຕາມແນວທາງການພັດທະນາແບບໝູນວຽນ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ ກົດລະບຽບວ່າດ້ວຍ ການຫ້າມຈຸດຂີ້ເຫຍື້ອຊະຊາຍ ແລະ ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໃນປີ 2019, ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງສືບຕໍ່ມີປະກົດການຈຸດຂີ້ເຫຍື້ອຊະຊາຍ (ລວມທັງສິ່ງທີ່ຍ່ອຍສະຫລາຍໄດ້ ແລະ ສິ່ງທີ່ບໍ່ສາມາດຍ່ອຍສະຫລາຍໄດ້). • ການບໍລິໂພກອຸປະໂພກຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແມ່ນເປົ້າໝາຍບຸລິມະສິດໜຶ່ງທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນຂອງສັງຄົມໃນທົ່ວປະເທດ. ໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມານີ້, ກໍມີຂະບວນການປຸກຈິດສຳນຶກຫຼາຍຂະບວນການ ກ່ຽວກັບການຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ພາສະຕິກ ແລະ ສົ່ງເສີມການບໍລິໂພກອຸປະໂພກຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.
	<p>13. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການຢ່າງຮີບດ່ວນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບມືກັບຜົນກະທົບຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ຍົກລະດັບ ແລະ ສ້າງຄວາມທົນທານ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ, ລວມທັງ ຜົນກະທົບຕໍ່ຊຸມຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ; - ສົ່ງເສີມການສ້າງແຜນຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ກອງທຶນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ (Green Climate Fund). 	<ul style="list-style-type: none"> • ສປປ ລາວ ໄດ້ລົງທະບຽນການບັນທຶກຂໍ້ມູນການປ່ອຍອາກາສເຮືອນແກ້ວເຊິ່ງມີຕົວເລກເພີ່ມສູງຂຶ້ນເປັນສອງເທົ່າ ໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາປີ 2000 ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍຍ້ອນການປ່ຽນແປງລັກສະນະການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້. • ອັດຕາການປ່ອຍອາກາດໂບນິກ(CO2) ຕໍ່ຫົວໜ່ວຍ GDP PPP ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1.5 ຫາ 1.8 ຕົວເລກດັ່ງກ່າວແມ່ນຍັງຖືວ່າຕ່ຳກ່ວາຕົວເລກສະເລ່ຍຂອງ ອາຊຽນ ຊຶ່ງຢູ່ທີ່ 4.2. • ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ຍັງສືບຕໍ່ມີຄວາມບອບບາງຫຼາຍທີ່ສຸດຕໍ່ໄພນ້ຳຖ້ວມ ໃນເຂດພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້. ໃນໄລຍະປີ 2008-2019 ໄດ້ເກີດມີໄພນ້ຳຖ້ວມເຖິງແປດຄັ້ງ ແລະ ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງປະຊາຊົນຫຼາຍກ່ວາ 100,000 ຄົນ. • ຄວາມອາດສາມາດຂອງປະເທດໃນການເຂົ້າເຖິງ ກອງທຶນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດສີຂຽວ (Green Climate Fund) ແມ່ນຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດ. • ໃນປີ 2020, ສປປ ລາວ ໄດ້ສະແດງເຈດຈຳນົງໃນການປະກອບສ່ວນໃນແຜນງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC) ໂດຍພາຍໃນປີ 2030 ຈະຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາກາສ ເຮືອນແກ້ວແບບບໍ່ມີເງື່ອນໄຂ ໃຫ້ໄດ້ 34% ຂອງຕົວເລກປີຖານ ປີ 2020 ແລະ ຈະບັນລຸການປ່ອຍອາກາສເຮືອນແກ້ວໃຫ້ເຫຼືອສູນໃຫ້ໄດ້ ພາຍໃນປີ 2050.
	<p>14. ອະນຸລັກ ແລະ ຊົມໃຊ້ມະຫາສະໝຸດ, ທະເລ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລ ຢ່າງຍືນຍົງ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ສປປ ລາວ ໄດ້ປັບຄາດໝາຍ ປຸຍ 14 ໃຫ້ເຂົ້າກັບສະຖານະທີ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບທະເລ ແລະ ໄດ້ ຖືເອົາການປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳແທນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວນີ້. • ການປະມົງ ແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະສະນະແບບກຸ້ມຕົນເອງ ແລະ ເພື່ອຄຳປະກັນສະບຽງອາຫານເທົ່ານັ້ນ. • ວັງສະຫງວນ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນຢ່າງເປັນທາງການໃນທົ່ວປະເທດ ໂດຍອີງຕາມຍຸດທະສາດການຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການປະມົງໃນຊຸມຊົນ ໃນໄລຍະ 25 ປີ ທີ່ຜ່ານມາ. • ຊັບພະຍາກອນທາງນ້ຳ ແມ່ນມີໄພຄຸກຄາມ ຍ້ອນບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງສັດນ້ຳ ແມ່ນຖືກທຳລາຍ ແລະ ຍ້ອນມົນລະພິດທາງນ້ຳ.

ປະເພດ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປະເພດ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
	<p>15. ປົກປ້ອງ, ຝື້ນຝຸ ແລະ ສົ່ງເສີມການນໍາໃຊ້ລະບົບນິເວດແບບຍືນຍົງ, ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ຕ້ານການເປັນທະເລຊາຍ, ຢຸດຕິ ແລະ ຝື້ນຝຸການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ຢຸດການສູນເສຍຊີວະນານາຝັນ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ມີການຈັດການແຫຼ່ງນໍ້າຈືດຢ່າງຍືນຍົງ, ລວມທັງລະບົບນິເວດ, ພູຜາ ແລະ ປ່າໄມ້; - ຕ້ານການກາຍເປັນທະເລຊາຍ (desertification); - ຢຸດການສູນເສຍຊີວະນານາຝັນ; - ຕ້ານການຂ້າ ແລະ ຄໍາສັດປ່າສາຍຝັນທີ່ຢູ່ໃນລາຍຊື່ສັດປ່າຫວັງຫ້າມ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍຍັງມີການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ບໍ່ໄດ້ມີການລາຍງານ ແລະ ຂາດການຕິດຕາມ, ຊຶ່ງບັນຫາດັ່ງກ່າວຈຳເປັນຕ້ອງມີແຜນງານແຫ່ງຊາດໃນການແກ້ໄຂ. • ຝື້ນທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ ໂດຍລວມແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 70% ໃນປີ 1940 ຍັງເຫຼືອພຽງແຕ່ 40% ໃນປີ 2018 (ຫຼື 58% ຖ້າຫາກອີງໃສ່ນິຍາມໃໝ່ຂອງຝື້ນທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້). • ສປປ ລາວ ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຢ່າງຍືນຍົງ, ໂດຍປັດຈຸບັນ ສາມາດກວມຝື້ນທີ່ໄດ້ເຖິງ 110,000 ເຮັກຕາ, ເຊິ່ງນີ້ໄດ້ສ້າງຝື້ນຖານທີ່ເຂັ້ມແຂງໃນການກ້າວສູ່ການສ້າງໃບຢັ້ງຢືນໄມ້ (timber certification) ຢູ່ໃນປະເທດ. ປັດຈຸບັນ ສປປ ລາວ ແມ່ນເຫັນໄດ້ເຖິງໝາກຜົນຂອງການ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ມີຄວາມໝາຍໝັ້ນໃນການແກ້ໄຂບັນຫາການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍຢູ່ພາຍໃນປະເທດ, ໂດຍສະເພາະ ພາຍຫຼັງທີ່ ທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໄດ້ອອກຄໍາສັ່ງ ສະບັບເລກທີ 15 ໃນເດືອນພຶດສະພາ ປີ 2016, ເຊິ່ງໄດ້ຫ້າມສົ່ງອອກໄມ້ທ່ອນ ແລະ ຜະລິດຕະພັນ ໄມ້ສໍາເລັດຮູບຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ອັດຕາການສົ່ງອອກໄມ້ຫຼຸດລົງຢ່າງເຫັນໄດ້ຊັດເຈນ. • ສປປ ລາວ ວາງຄາດໝາຍໃນການບັນລຸການສ້າງຝື້ນທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ໃຫ້ໄດ້ 70% ພາຍໃນປີ 2020, ໂດຍຄາດໝາຍດັ່ງກ່າວແມ່ນຕັ້ງໄວ້ໃນຄໍາໝາຍໝັ້ນໃນການປະກອບສ່ວນໃນແຜນງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແກ້ໄຂການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC) ຂອງ ສປປ ລາວ ຄັ້ງທໍາອິດ ໃນປີ 2015, ແຕ່ປັດຈຸບັນບໍ່ສາມາດບັນລຸໄດ້, ຄາດໝາຍດັ່ງກ່າວຈຶ່ງໄດ້ຂະຫຍາຍເວລາອອກໄປໃນປີ 2025. • ອັດຕາສ່ວນຂອງຝື້ນທີ່ປົກຫຸ້ມຂອງປ່າໄມ້ທີ່ເປັນເຂດປ່າສະຫງວນແມ່ນກວມເອົາ 20% ໃນປີ 2015. • ມີເຂດອານຸລັກຊີວະນາໆຝັນແຫ່ງຊາດ (NBCAs) 24 ແຫ່ງ ຊຶ່ງກວມເອົາ 18% ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດຂອງປະເທດ. • ຝື້ນທີ່ທີ່ປົກຄຸມຂອງເຂດປ່າສະຫງວນແມ່ນກວມເອົາ 15.1% • ເປີເຊັນຂອງໝູ່ບ້ານຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ລາຍງານວ່າປະເຊີນກັບປະກົດການດິນເສື່ອມໂຊມ ກວມເອົາ 29% • ຈຳນວນສາຍພັນສັດປ່າທີ່ຖືກຄຸກຄາມ ແລະ ໃກ້ຈະສູນພັນມີ 210 ສາຍພັນ (ໃນປີ 2018) • ເຂດພູສູງ ແລະ ເຂດພູຜາ ທີ່ກໍາລັງປະເຊີນກັບໄພຄຸກຄາມ ຈາກການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່, ການຕັດໄມ້ທໍາລາຍປ່າ ຍ້ອນການກໍ່ສ້າງໂຄງການໃຫຍ່, ການຕັດໄມ້ ແລະ ການຂາຍທີ່ດິນ ແລະ ການເສື່ອມໂຊມຂອງປ່າທີ່ເກີດຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.
	<p>16. ສົ່ງເສີມໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບສຸກ ແລະ ກວມລວມ ເພື່ອການຜັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທໍາ ແລະ ສ້າງສະຖາບັນທີ່ມີປະສິດທິພາບ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ທົ່ວເຖິງໃນທຸກລະດັບ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ຂອບວຽກການບໍລິຫານປົກຄອງໄດ້ມີການປັບປຸງ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ລວມທັງການປັບປຸງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍລັດຖະບານ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະບຽບວ່າດ້ວຍຕົວເມືອງ ແລະ ນະຄອນ. • ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການປົກຄອງລັດດ້ວຍກົດໝາຍ ແລະ ຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມມາດຖານສາກົນ, ໂດຍສະເພາະໄດ້ມີການຮັບຮອງ

ປລຍ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປລຍ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
	<ul style="list-style-type: none"> - ຫຼຸດຜ່ອນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທຸກຮູບແບບ; - ຢຸດຕິການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ເດັກ ແລະ ການຄ້າເດັກ; - ສົ່ງເສີມການປົກຄອງລັດດ້ວຍກົດໝາຍ ແລະ ຄວາມຍຸຕິທຳໃຫ້ທຸກຄົນ; - ຫຼຸດຜ່ອນການຈໍລະຈອນຂອງເງິນ ແລະ ອາວຸດທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ລວມທັງ ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ ແລະ ການຕິດສິນບິນ; - ພັດທະນາການສ້າງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ; - ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຕັດສິນໃຈທຸກຂັ້ນ; - ຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນມີສະຖານະທາງດ້ານກົດໝາຍ. 	<p>ເອົາ ກົດໝາຍໃໝ່ທີ່ສໍາຄັນ ທີ່ບໍ່ດົນມານີ້ ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍແພ່ງ ແລະ ກົດໝາຍອາຍາ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ການປະຕິຮູບໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າ - ການປັບປຸງໂຄງຮ່າງຈັດຕັ້ງຂອງກະຊວງ, ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານລັດຖະກອນ, ມີການສ້າງຂະບວນການຕໍາລາດບັງຫຼວງ (ດັດຊະນີຄວາມຮັບຮູ້ການສໍ້ລາດບັງຫຼວງ (Corruption Perceptions Index) ໃນປີ 2020 ແມ່ນຈັດຢູ່ໃນລຳດັບທີ 134 ຈາກທັງໝົດ 180 ປະເທດ - ໂດຍມີຄະແນນທີ 29/100). • ເມື່ອທຽບກັບທິດສະດີທີ່ຜ່ານມາ, ມາຮອດປັດຈຸບັນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຫຼາຍຊ່ອງທາງ ແລະ ຂະບວນການສົ່ງເສີມໃຫ້ປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ປະກອບສ່ວນໃນຂະບວນການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. • ສະພາແຫ່ງຊາດ ໄດ້ເພີ່ມທະວີໃນການຊຸກຍູ້ດ້ານການບໍລິການສາທາລະນະ ແລະ ມີຄວາມມຸ່ງຫວັງໃນການເພີ່ມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນໃນຂະບວນກຕັດສິນໃຈຕ່າງໆ. • ການປັບປຸງລັດຖະທຳມະນູນ ທີ່ຖືກຮັບຮອງໃນ ກອງປະຊຸມສະໄໝສາມັນຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ ທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນເດືອນມັງກອນ 2020 ທີ່ຜ່ານມາ ແມ່ນຂະບວນການລ່າສຸດ, ເຊິ່ງເກືອບ 73% ຂອງສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດສະໄໝປັດຈຸບັນ ແມ່ນໄດ້ຮັບເລືອກເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດຄັ້ງທຳອິດ, ແລະ 27.5% ຂອງສະມາຊິກສະພາແມ່ນເພດຍິງ. • ການ ແບ່ງຂັ້ນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມແນວທາງ ສາມສ້າງ, ໂດຍເອົາ ແຂວງ ເປັນຫົວໜ່ວຍຍຸດທະສາດ, ເມືອງ ເປັນຫົວໜ່ວຍ ເຂັ້ມແຂງຮອບດ້ານ, ແລະ ບ້ານ ເປັນຫົວໜ່ວຍພັດທະນາ. • ທະບຽນການເກີດ ແມ່ນເອກະສານທີ່ສໍາຄັນ, ເຊິ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ເປັນເປົ້າໝາຍຫຼັກທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ບັນລຸ ແຕ່ຍັງເປັນການປົກປ້ອງເດັກ ໂດຍເອກະສານດັ່ງກ່າວຈະເຮັດໃຫ້ການຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານງ່າຍຂຶ້ນ. ຮອດປັດຈຸບັນ ການລົງທະບຽນການເກີດໃຫ້ກັບທຸກຄົນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນສາມາດບັນລຸໄດ້ເທື່ອ. ໃນປີ 2017, ເປີເຊັນຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ມີໃບລົງທະບຽນການເກີດທີ່ຖືກຕ້ອງຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ ແມ່ນກວມເອົາ 73% • ສປປ ລາວ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງທາງບວກໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ເດັກ ເຊິ່ງຫຼຸດຈາກ 79% (ໃນປີ 2011) ມາເປັນ 70% (ໃນປີ 2017). ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້, ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ເດັກ (2021-2025) ແມ່ນໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນຢ່າງເປັນທາງການ.
	<p>17. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ບັນດາປັດໄຈທີ່ຊຸກຍູ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຝື່ນຝຸ່ນການເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນ ເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແບບຍືນຍົງ</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ຍົກລະດັບການລະດົມທຶນພາຍໃນປະເທດ ແລະ ທຶນຈາກສາກົນ; - ໜີ້ສິນທີ່ຍືນຍົງ (Debt sustainability); 	<ul style="list-style-type: none"> • ການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິພາບ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມໝາຍໝັ້ນອັນແຮງກ້າຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ. • ການຮ່ວມມືກັບພາກຝື່ນ ແລະ ສາກົນ ແລະ ການເຊື່ອມຈອດ ແມ່ນວຽກງານບຸລິມະສິດ ຂອງລັດຖະບານ ຊຶ່ງໄດ້ເນັ້ນໜັກໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX. • ສປປ ລາວ ແມ່ນ ບັນລຸສອງໃນສາມເງື່ອນໄຂການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ໃນປີ 2018 ແລະ ປີ 2021 ແລະ ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການກຽມພ້ອມກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ. ການສະເໜີຂໍຂະຫຍາຍເວລາການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບດັ່ງກ່າວ

ປຸຍ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປຸຍ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
	<ul style="list-style-type: none"> - ມີການໂອນຖ່າຍເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ; - ສົ່ງເສີມການຄ້າ; - ສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ສອດຄ່ອງ; - ເຄົາລົບນັບຖືຕໍ່ແນວທາງການສ້າງນະໂຍບາຍຂອງປະເທດ; - ສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືກັບຫຼາຍພາກສ່ວນ; - ມີການວັດແທກຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ມີຂໍ້ມູນທີ່ໄຈ້ແຍກ. 	<p>ແມ່ນໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ, ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ສປປ ລາວ ຈະອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາພາຍໃນປີ 2026 ກໍຄືພາຍຫຼັງການສະຫຼຸບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX (2021-2025).</p> <ul style="list-style-type: none"> • ການສະໜອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາແມ່ນມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນທ່າອ່ຽງການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດໃນທົ່ວໂລກແມ່ນມີຄວາມອ່ອນແອ ຈາກຜົນກະທົບການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19. • ລັດຖະບານມີຄວາມໝາຍໝັ້ນໃນການສືບຕໍ່ການຄຸ້ມຄອງເສດຖະກິດມະຫາພາກໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ມີສະຖຽນລະພາບ ໂດຍຮັກສານະໂຍບາຍການຂາດດຸນງົບປະມານຕໍ່າ, ຄຽງຄູ່ກັບ ການຮັກສາອັດຕາແລກປ່ຽນໃຫ້ດຸນດ່ຽງ ແລະ ຮັກສາອັດຕາເງິນເຟີ້ໃຫ້ໜ້ອຍກວ່າອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ GDP. • ຄາດຄະເນວ່າການຂາດດຸນດ້ານການເງິນຈະຢູ່ທີ່ 7% ຂອງ GDP (ໃນປີ 2020) ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຕ້ອງການໃນການຍົກລະດັບການຈັດການເສດຖະກິດມະຫາພາກ ແລະ ປັບປຸງການເກັບລາຍໄດ້ ຊຶ່ງກວມເອົາປະມານ 70% (ໃນປີ 2020). • ຄາດຄະເນວ່າ ໜີ້ສິນສາທາລະນະຈະເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 69% ຂອງ GDP ໃນປີ 2020. ການບໍລິຫານການຈ່າຍໜີ້ສິນພາຍນອກ ປັດຈຸບັນຢູ່ທີ່ 1.2 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2020. • ສປປ ລາວ ແມ່ນຖືກຈັດອັນດັບຢູ່ທີ່ 167/193 ຂອງ ດັດຊະນີການພັດທະນາ ການບໍລິຫານລັດແບບເອເລັກໂຕຣນິກ (E-Government) ແລະ ຖືກຈັດອັນດັບທີ່ 192/196 ອີງຕາມລາຄາ ການນຳໃຊ້ບຣອດແບນ (broadband) • ຄວາມອາດສາມາດດ້ານສະຖິຕິຂອງປະເທດ ແມ່ນໄດ້ຄະແນນທີ່ 67.8 ຊຶ່ງຕໍ່າກວ່າບັນດາປະເທດໃນພາກພື້ນ ອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປາຊີຟິກ ທີ່ມີຄະແນນສະເລ່ຍທີ່ 75.9 ໃນປີ 2019. • ຈຳເປັນຕ້ອງສຸມຄວາມພະຍາຍາມໃນການສ້າງຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ມີການໄຈ້ແຍກ ເພື່ອສາມາດສະໜອງຂໍ້ມູນໂດຍອີງຕາມຫຼັກຖານຕົວຈິງ (evidence-based) ການວ່າງນະໂຍບາຍ ແລະ ການຕິດຕາມບັນດາຕົວຊີ້ບອກການພັດທະນາຂອງປະເທດ, ລວມທັງ ປຸຍ ແລະ ວາລະສາກົນອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນ ຕົວຊີ້ບອກການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ເປັນຕົ້ນ.
	<p>18. ເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງເພື່ອການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ.</p> <p>ຄາດໝາຍ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ • ວຽກງານໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານໄຟອັນຕະລາຍ ທີ່ສ່ຽງເກີດຂຶ້ນຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ • ສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍ 	<ul style="list-style-type: none"> • ເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງບັນຫາລະເບີດຕົກຄ້າງບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ຜົນກະທົບປົ່ນອ້ອມຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸຍ, ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາບັນຫານີ້ ເປັນ ປຸຍ ແຫ່ງຊາດ. • ການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ, ການຝຶນຝູກບຳບັດໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ການສ້າງກາລະໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າຫຼາຍສົມຄວນ. • ຈຳນວນຂອງຜູ້ບາດເຈັບຈາກ UXO ທີ່ໄດ້ມີການລາຍງານແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 302 ຄົນ ໃນປີ 2008 ມາເປັນ 59 ຄົນ ໃນປີ 2016 ແລະ 25 ຄົນ ໃນປີ 2019.

ປະເພດ	ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍ ໂດຍອີງຕາມແຜນວຽກຂອງປະເພດ ສາກົນ	ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນປັດຈຸບັນ
		<ul style="list-style-type: none"> • ເປີເຊັນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດຈາກ UXO ທີ່ໄດ້ລົງທະບຽນຮັບບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ, ການສຶກສາ ແລະ ການຫວຽດເຮັດງານທຳ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ ປະມານ 12% ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 21% ໃນປີ 2019. • ອັດຕາສ່ວນລອດຊີວິດຈາກ UXO ທີ່ຢູ່ໃນເກນອາຍຸ ແລະ ທີ່ໄດ້ລົງທະບຽນແຕ່ບໍ່ສາມາດຫາລາຍໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການຄ້າປະກັນດ້ານລາຍໄດ້ຂັ້ນພື້ນຖານ ແມ່ນຫຼຸດລົງພຽງເລັກນ້ອຍ ຈາກ 96% (ໃນປີ 2015) ມາເປັນ 95% (ໃນປີ 2019) - ບັນຫາດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ເຖິງແມ່ນວ່າອັດຕາຫຼຸດລົງຈະໜ້ອຍກໍຕາມ. • ຍ້ອນພື້ນທີ່ທີ່ຍັງມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ແມ່ນກວມເອົາເປີເຊັນທີ່ສູງສົມຄວນ (99.25 ໃນປີ 2019) ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ເກັບກູ້, ຈຶ່ງໄດ້ມີການດຳເນີນການສຳຫຼວດຢ່າງລະອຽດ ເພື່ອສ້າງແຜນທີ່ ໃນການກຳນົດພື້ນທີ່ທີ່ຍັງມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງໃນທົ່ວປະເທດ. ນີ້ຈະຊ່ວຍໃນການປັບປຸງຄວາມພະຍາຍາມໃນການເກັບກູ້ລະເບີດໃນໄລຍະຍາວ. • ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເປັນບັນຫາໃຫຍ່ໂຕ ເກີນຄວາມສາມາດທາງດ້ານທຶນ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດທີ່ມີຢູ່. • ເຖິງແມ່ນວ່າບັນຫາດັ່ງກ່າວເປັນບັນຫາທີ່ປິ່ນອ້ອມຫຼາຍບັນຫາ, ແຕ່ວຽກງານການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນ ແລະ ຍຸດທະສາດ ຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆເທື່ອ.

ບົດທີ 1 - ພາກສະເໜີ

ສປປ ລາວ ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະທີ່ສຳຄັນຂອງຂະບວນການສ້າງແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ປີ 2020 ເປັນປີສິ້ນສຸດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ແລະ ປີ 2021 ກໍ່ເປັນປີເລີ່ມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ IX (2021-2025). ໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານນີ້ ແມ່ນເຕັມໄປດ້ວຍສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19, ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ, ການເຕີບໂຕທີ່ກວມລວມ ແລະ ມີຄຸນນະພາບ, ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ຊຶ່ງສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຄວາມມຸ້ງຫວັງ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ຈະບັນລຸໃນອະນາຄົດ. ການສະຫຼຸບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ການເລີ່ມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ IX (2021-2025) ແມ່ນຢູ່ໃນໂອກາດທີ່ປະເທດ ກຳລັງດຳເນີນການກະກຽມການຮ່າງ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ (VNR) ສະບັບທີສອງ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ປພຍ). ສະນັ້ນ, ຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ ນັບແຕ່ການສິ່ງບົດລາຍງານ VNR ສະບັບທຳອິດໃນປີ 2018 ຈະເປັນມີອົງປະກອບ ແລະ ເນື້ອໃນຫຼັກກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຄຽງຄູ່ກັບບັນດາສິ່ງທ້າທາຍອື່ນໆທີ່ປະເທດກຳລັງສືບຕໍ່ປະເຊີນຢູ່ໃນໄລຍະສອງປີທີ່ຜ່ານມາ.

1.1 ວິທີ ແລະ ຂະບວນການໃນການລາຍງານ

ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ (VNR) ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030 ແມ່ນຖືກສ້າງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານຫຼັກການ ການພ້ອມກັນກ້າວໄປເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (Leave No One behind). ກອງເລຂາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຮ່ວມມືກັບບັນດາອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກັບຫຼາຍພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ແລະ ການກະກຽມ ບົດລາຍງານ VNR ສະບັບທີ 2 ນີ້ ຊຶ່ງໄດ້ເລີ່ມຂະບວນການຕັ້ງແຕ່ຫົກເດືອນທ້າຍປີ 2020 ເປັນຕົ້ນມາ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກໍ່ໄດ້ມີການປຶກສາຫາລືກັບ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຈາກ 18 ແຂວງ ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ປພຍ ແລະ ຊຸກຍູ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ແຕ່ລະແຂວງ. ນອກນັ້ນ, ການສົ່ງເສີມການໂຄສະນາ ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບ ວາລະ 2030 ແລະ ປພຍ ກໍ່ໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທຸກໆປີ ໂດຍສະເພາະກັບ ນ້ອງນັກຮຽນ, ນັກສຶກສາ ແລະ ສະຖາບັນການສຶກສາຕ່າງໆ ລວມທັງມະຫາວິທະຍາໄລທ້ອງຖິ່ນ, ເປັນຕົ້ນ.

ຂະບວນການສ້າງ ບົດລາຍງານ VNR ແມ່ນໄດ້ອີງໃສ່ບັນດາຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ທິດທາງຕໍ່ໜ້າທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນ ບົດລາຍງານ VNR ສະບັບທຳອິດ ແລະ ການສະຫຼຸບຕີລາຄາ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII - ເນື່ອງຈາກວ່າປະມານ 60% ຂອງຕົວຊີ້ບອກຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແມ່ນເຊື່ອມໂຍງກັບຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ແລະ ບັນດາຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທີ່ເຫຼືອທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດເທື່ອ ແມ່ນຈະສືບຕໍ່ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ແລະ ແຜນຕໍ່ໄປ, ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນຕໍ່ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ - ໂດຍສະເພາະ ຜົນຂອງການຕີລາຄາກາງສະໄໝຕໍ່ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແມ່ນຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຮ່າງບົດລາຍງານ VNR ສະບັບນີ້, ແລະ ເນື້ອໃນ ແລະ ການວິໄຈຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງ ປພຍ ກໍ່ອີງຈາກບັນດາຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ບາດກ້າວຕໍ່ໄປຂອງ ບົດລາຍງານ VNR ສະບັບທຳອິດເຊັ່ນດຽວກັນ.

ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ປພຍ ທີ່ເຊື່ອມສານແລ້ວ ເພື່ອກະກຽມ ແລະ ປະກອບໃສ່ການຮ່າງບົດລາຍງານ VNR ແມ່ນມີຄວາມທ້າທາຍຫຼາຍສົມຄວນ ຍ້ອນຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຂໍ້ມູນປຶກສາ ແລະ ຂໍ້ມູນລ້າສຸດຂອງບັນດາຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທີ່ເປັນບຸລິມະສິດແມ່ນມີຂໍ້ມູນທີ່ຈະສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການລາຍງານໄດ້. ບົດລາຍງານ VNR ສະບັບທີສອງນີ້ ໄດ້ອະທິບາຍພາບລວມບັນດາເປົ້າໝາຍ ປພຍ ທັງໝົດທຸກເປົ້າໝາຍ

ແລະ ຈະລົງເລິກບາງເປົ້າໝາຍ ປຸງ ທີ່ເປັນເປັນບຸລິມະສິດຈຳນວນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ (ກໍຄື: ປຸງ 1, ປຸງ 2, ປຸງ 3, ປຸງ 4, ປຸງ 5, ປຸງ 8, ປຸງ 13, ປຸງ 17 ແລະ ປຸງ 18), ຊຶ່ງເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຕິດພັນກັບເປົ້າໝາຍ ປຸງ ຂອງ ກອງປະຊຸມເວທີການເມືອງລະດັບສູງຂອງອົງການ ສປປ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (High-Level Political Forum-HLPF) ໃນປີນີ້. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເລືອກ 9 ເປົ້າໝາຍ ປຸງ ທີ່ລົງເລິກໃນບົດລາຍງານສະບັບ ນີ້ ໂດຍອີງຕາມຜົນການປຶກສາຫາລືກັບຫຼາຍພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ ທີ່ຈັດຂຶ້ນນັບປີ 2020 ທີ່ຜ່ານມາ.

1.2 ການສົ່ງເສີມກັນແລະ ຂັດແຍ້ງກັນ ຂອງ ປຸງ

ປຸງ ມີການກະທົບຕໍ່ກັນແລະກັນ ຢ່າງແຕກຕ່າງກັນ, ມັນມີທັງສົ່ງເສີມກັນ ແລະ ຂັດແຍ້ງກັນ. ລັດຖະບານ ຮັບຮູ້ເຖິງ ຈຸດພິເສດດັ່ງກ່າວນີ້ ໃນການສົ່ງເສີມກັນ ແລະ ຂັດແຍ້ງກັນ ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍໃນການວາງແຜນທີ່ມີຄວາມກົມກຽວກັນ ເພື່ອ ບັນລຸ ປຸງ ໃຫ້ໄວຂຶ້ນ. ທີ່ສຳຄັນໄປກ່ວານັ້ນ, ກໍ່ເນື່ອງມາຈາກວ່າ ສປປ ລາວ ກຳລັງກະກຽມ ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ໃນທຳມະກາງທີ່ປະເທດກຳລັງປະສົບກັບຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກທາງການເງິນ ແລະ ຍິ່ງ ເພີ່ມທະວີຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ມີຄວາມທ້າທາຍຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ຍ້ອນການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19. ລັດຖະບານ ໄດ້ເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດກັບບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໂດຍມີການວາງເປົ້າໝາຍລວມ ແນໃສ່ສ້າງໃຫ້ມີທັງ ການສົ່ງເສີມກັນ ແລະ ຂັດແຍ້ງກັນ ຕາມຄຸນລັກສະນະຂອງ ປຸງ ດັ່ງທີ່ທ່ານ Nilsson et al ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດໄວ້,³

- ເປົ້າໝາຍການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ (ປຸງ 1) ແລະ ການລຶບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ (ປຸງ 2), ທັງສອງເປົ້າໝາຍນີ້ແມ່ນ *ບໍ່ສາມາດແຍກອອກຈາກກັນໄດ້*.
- ການຫຼຸດຜ່ອນການຂາດແຄນທາງໄພຊະນາການ (ປຸງ 2) *ແມ່ນຊ່ວຍສົ່ງເສີມ* ເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບການສຶກສາ (ປຸງ 4). ຢູ່ ສປປ ລາວ ອັດຕາເດັກເດັ່ຍເກີນມາດຖານ ແມ່ນມີຢູ່ໃນລະດັບສູງ ອັນໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນການຮຽນຂອງເດັກນ້ອຍ.
- ເປົ້າໝາຍກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າ (ປຸງ 7) *ຊ່ວຍສົ່ງເສີມ* ການບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບການສຶກສາ (ປຸງ 4), ໃນຂະນະທີ່ ເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບການສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ (ປຸງ 9) *ແມ່ນສອດຄ່ອງ* ກັບການບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບການສຶກສາ (ປຸງ 4).
- ເປົ້າໝາຍກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນອາຍກາສ (ປຸງ 13) ອາດຈະເປັນ *ອຸປະສັກ* ຕໍ່ທາງເລືອກການເຂົ້າເຖິງພະລັງງານ (ປຸງ 7), ເຊິ່ງຕົກຢູ່ໃນກໍລະນີດຽວກັນກັບ ເປົ້າໝາຍທີ່ສົ່ງເສີມການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ (ປຸງ 2) ອາດຈະເປັນອຸປະສັກ ຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບພະລັງງານທົດແທນ (ປຸງ 7) ແລະ ເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບການອານຸລັກຊີວະນານາພັນ (ປຸງ 15) ກໍ່ອາດຈະເກີດມີການຍາດແຍ່ງແຫຼ່ງນໍ້າ ແລະ ເນື້ອທີ່ດິນ, ເປັນຕົ້ນ.
- ເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ (ປຸງ 8 ແລະ ປຸງ 9) ຫຼື ເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວພັນກັບການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ (ປຸງ 2) *ສາມາດສ້າງຜົນກະທົບຂັດຂວາງ* ຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍອື່ນໆ ທີ່ຊ່ວຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (ປຸງ 13) ຫຼື ການສົ່ງເສີມການຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຢ່າງຍືນຍົງ (ປຸງ 11 ຫາ ປຸງ 15).
- ນອກຈາກນັ້ນຍັງມີ, ບາງເປົ້າໝາຍ ປຸງ ທີ່ອາດຈະ *ຍົກເລີກ* ປຸງ ອື່ນໆ, ເຊັ່ນ ການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ອາດຈະໄປ *ກົກກັນ* ການເຂົ້າເຖິງປ່າໄມ້ຂອງປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ສິ່ງດັ່ງກ່າວອາດຈະສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງພວກເຂົາໄດ້.

³ Nilsson, M., Griggs, D., & Visback, M. (2016). ແຜນທີ່ການຕອບໂຕ້ກັນລະຫວ່າງແຕ່ລະເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (Map the interactions between Sustainable Development Goals). Nature, 534(15), 320–322. <https://doi.org/10.1038/534320a>.

1.3 ການສົນທະນາ, ປຶກສາຫາລື ແລະ ການປະກອບສ່ວນໃນການລາຍງານ

ການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບ ປຟຍ ແມ່ນໄດ້ຖືກກຳນົດເປັນຫົວຂໍ້ໜຶ່ງໃນວາລະຂອງ ກອງປະຊຸມໂຕະມືນ⁴ ທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນ ໄລຍະສີ່ປີທີ່ຜ່ານມາ (2016-2019) ແລະ ບັນດາກະຊວງກ່ຽວຂ້ອງ ກໍໄດ້ສົ່ງບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງຂະແໜງ ການຕົນ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຟຍ ໃຫ້ແກ່ ກອງເລຂາ ປຟຍ ແຫ່ງຊາດ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງ ແລະ ຂໍ້ມູນໃນ ການສ້າງບົດລາຍງານ VNR ຂອງ ສປປ ລາວ. ເພື່ອຮັບປະກັນ VNR ແມ່ນສ້າງຂຶ້ນບົນຜືນຖານຂະບວນການທີ່ ກວມລວມ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສ, ກອງເລຂາ ປຟຍ ແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືຫຼາຍ ຄັ້ງກັບຫຼາຍພາກສ່ວນໃນສັງຄົມນັບແຕ່ກາງປີ 2020 ເປັນຕົ້ນມາ, ລວມທັງການຈັດການປຶກສາຫາລືກັບພາກສ່ວນທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງຂອງ ລັດຖະບານ, ສະພາແຫ່ງຊາດ, ພາກເອກະຊົນ, ສະຖາບັນການສຶກສາ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ, ອົງ ການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ, ບັນດາເຄືອຂ່າຍອົງການ ສປຊ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ເປັນຕົ້ນ. ນອກຈາກ ຄຳຄິດຄຳເຫັນຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ ແລະ ຂະແໜງການໄດ້ຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນບົດລາຍງານ VNR ສະບັບນີ້ແລ້ວ, ບັນດາຂໍ້ສະເໜີແນະ, ຄຳເຫັນ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳທັງໝົດ ຍັງຈະຖືກສະຫຼຸບ ແລະ ສົ່ງໃຫ້ ກອງເລຂາ ປຟຍ ແຫ່ງຊາດ ເພື່ອ ຊອກຫາມາດຕະການແກ້ໄຂໃນອະນາຄົດ. ບາງກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືທີ່ສຳຄັນ ທີ່ປະກອບສ່ວນໂດຍກົງເຂົ້າໃນການ ຮ່າງບົດລາຍງານ VNR ສະບັບນີ້ ປະກອບມີ:

- ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກັບ ບັນດາຈຸດປະສານ ປຟຍ ແຫ່ງຊາດ ຂອງບັນດາກະຊວງ
- ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກັບ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ
- ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກັບ ພາກເອກະຊົນ ແລະ ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ
- ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກັບ ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ
- ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກັບ ໄວໜຸ່ມ ແລະ ອາສາສະໝັກ
- ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືກັບ ບັນດາອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ

ການປະກອບສ່ວນຈາກ ຄະນະສະເພາະກິດເພື່ອຕ້ານການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ທີ່ມາຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນ. ເປົ້າໝາຍ ປຟຍ ກຳນົດວາລະການພັດທະນາທີ່ມີ ຄາດໝາຍສູງ ເພື່ອທຸກຄົນໃນໂລກ, ລວມທັງຢູ່ ພາກພື້ນອາຊີ-ປາ ຊີຟິກ ແລະ ສປປ ລາວ. ຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030 ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຕົວຊີ້ບອກ ປຟຍ ປະຊຸມໜ້າກັບສິ່ງທ້າທາຍທີ່ໜັກໜ່ວງກວ່າ ເກົ່າ. ສະນັ້ນ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ໃນນາມຕາງໜ້າ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ, ໄດ້ສະເໜີຂໍການ ສະໜັບສະໜູນຈາກ ອົງການ ສປຊ ເພື່ອຊ່ວຍຊຸກຍູ້ ຄະນະສະເພາະກິດຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນ ໃນຂະບວນການສ້າງແຜນ ແລະ ການຝຶນຝູ ໃນໄລຍະ 5 ປີຕໍ່ໜ້າ ຊຶ່ງສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຊ່ວຍປັບປຸງແຜນງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນງານຂອງ ຂະແໜງການ ແລະ ບັນດາເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ, ລວມທັງທີ່ກ່ຽວພັນກັບຕົວຊີ້ບອກເປົ້າໝາຍ ປຟຍ. ສະນັ້ນ, ເນື້ອໃນທີ່ ອະທິບາຍໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ນະໂຍບາຍທີ່ເປັນບຸລິມະສິດຂອງວາລະການພັດທະນາແຫ່ງ ຊາດ, ລວມທັງ ການເຊື່ອມສານ ປຟຍ ຊຶ່ງໄດ້ມີການດັດແກ້ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບສະພາບການປັດຈຸບັນ, ກໍຄື ຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19.

ການປະກອບສ່ວນຈາກບັນດາອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ. ບັນດາອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ແລະ ຄູ່ ຮ່ວມພັດທະນາ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານໃນການກະກຽມບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ ສະບັບນີ້. ການປະກອບສ່ວນຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ໂຄງຮ່າງ ແລະ ເນື້ອໃນຂອງບົດລາຍງານ ສະບັບນີ້ເລິກເຊິ່ງ ແລະ ຮອບດ້ານຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ໃນຂະນະທີ່ຂໍ້ມູນດ້ານການປະກອບສ່ວນແມ່ນບໍ່ສາມາດອະທິບາຍ ລະອຽດໄດ້, ໜຶ່ງໃນເນື້ອຫາສຳຄັນຈາກການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບັນດາອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໃນບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບນີ້ ແມ່ນການເຊື່ອມສານຫຼັກການຝຶນຖານຂອງ ວາລະ 2030. ວາລະ

⁴ ກອງປະຊຸມໂຕະມືນລະດັບສູງ (RTM) ເຊິ່ງຈັດຂຶ້ນທຸກໆຫົກປີ ແລະ ກອງປະຊຸມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຕະມືນ (RTIM) ທີ່ຈັດຂຶ້ນທຸກໆປີ ແລະ ລວມທັງ ໜ່ວຍງານຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຂອງຂະແໜງການ (SWGs) ແມ່ນເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການຮ່ວມມືແຫ່ງຊາດ ທີ່ເອີ້ນວ່າ ຂະບວນການໂຕະມືນ (Round Table Process) ເຊິ່ງມີເປົ້າໝາຍຫຼັກ ໃນກາສົ່ງເສີມ ແລະ ຊຸກຍູ້ວາລະການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

2030 ແມ່ນວາລະທີ່ມີການປະສົມປະສານກັນ. ສະນັ້ນ, ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະດັ່ງກ່າວ ຕ້ອງມີການວາງຍຸດທະສາດທີ່ເຊື່ອມສານ ເພື່ອຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນດາສິ່ງທ້າທາຍທີ່ທັບຊ້ອນກັນ ທີ່ຕິດພັນກັບການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ການພັດທະນາເສດຖະກິດຮອບດ້ານ, ຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມບອບບາງຂອງໂຄງຮ່າງໃນລັກສະນະທີ່ສອດຄ່ອງກັນ. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸຍ ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງມີການຮ່ວມມືທີ່ກວ້າງຂວາງ, ເປັນຕົ້ນ ແນວທາງລວມຂອງລັດຖະບານ (Whole-of-Government Approach), ລວມທັງທຸກຂະແໜງການ ແລະ ໃນທຸກລະດັບຂອງລັດຖະບານ (ບໍ່ພຽງແຕ່ຢູ່ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ຂະແໜງການໃນຂັ້ນສູງກາງເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ລວມທັງຂັ້ນແຂວງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ), ພ້ອມທັງ ການເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ຍົກລະດັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ປັບປຸງລະບົບການແບ່ງວຽກໃຫ້ຊັດເຈນ ເພື່ອຫລີກລ້ຽງການທັບຊ້ອນກັນ.

ການປະກອບສ່ວນຂອງພາກເອກະຊົນ: ໄດ້ມີການຍ້າຄືນ ເຖິງບາງເນື້ອໃນທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຄວາມໝາຍໝັ້ນ ທີ່ຈະສົ່ງເສີມການພັດທະນາພາກເອກະຊົນ ແລະ ການລົງທຶນ ທີ່ຈະເປັນການປະກອບສ່ວນ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາ ຂອງ ສປປ ລາວ. ບາງຂໍ້ສະເໜີແນະນຳທີ່ສຳຄັນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- **ນຳໃຊ້ທ່າແຮງຈາກການລົງທຶນ ແລະ ການພັດທະນາຂອງ ພາກເອກະຊົນ.** ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາຢ່າງດຽວບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃນການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ໂດຍສະເພາະໃນການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ປຸຍ). ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ທຶນຈາກພາກເອກະຊົນ ໄດ້ກາຍເປັນແຫຼ່ງງົບປະມານທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ຕໍ່ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາ, ເຊິ່ງບາງສ່ວນຂອງງົບປະມານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເປັນສ່ວນໜຶ່ງໃນການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາ, ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ບຸລິມະສິດຂອງລັດຖະບານເພື່ອຊຸກຍູ້ ສປປ ລາວ ໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ IX, ລວມທັງການບັນລຸ ປຸຍ, ການຫຼຸດຜົນອອກຈາກປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ສະນັ້ນ, ການເພີ່ມງົບປະມານການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາຄວນແນໃສ່ການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດຂອງພາກເອກະຊົນ ແລະ ການສ້າງເງື່ອນໄຂອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການລົງທຶນ ແລະ ນຳໃຊ້ທ່າແຮງຈາກການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານການພັດທະນາ.
- **ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກເອກະຊົນ.** ເປັນໜ້າພໍໃຈ ທີ່ເຫັນວ່າ ລັດຖະບານ ມີຄວາມໝາຍໝັ້ນ ທີ່ຈະສ້າງສະພາບເງື່ອນໄຂທີ່ ອັນເໝາະສົມທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ການເຕີບໂຕທາງດ້ານທຸລະກິດ, ເຊິ່ງເປັນປັດໄຈທີ່ສຳຄັນໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ການພັດທະນາ. ດັ່ງນັ້ນ, ຍັງມີຫຼາຍວຽກທີ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບພາກເອກະຊົນ ແລະ ທຸລະກິດຕ່າງໆ ທັງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ໃຫຍ່ ເພື່ອປະກອບສ່ວນໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ການປະກອບສ່ວນຂອງບັນດາບໍລິສັດເອກະຊົນໃນວຽກງານການພັດທະນາແມ່ນຂຶ້ນກັບ ຜົນສຳເລັດຂອງພວກເຂົາ - ການລົງທຶນ, ການປັບປຸງຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດ, ການຮັບປະກັນການຈ້າງງານ ແລະ ພາສີອາກອນ.
- **ການສ້າງແຜນງານທີ່ເໝາະສົມເພື່ອສົ່ງເສີມພາກເອກະຊົນໃນການລົງທຶນ.** ການຄາດຄະເນ ຫຼື ສົມມຸດຖານທີ່ວ່າ ການກະຈາຍຄວາມຮັ່ງມີ ທີ່ສາມາດເກີດຂຶ້ນເອງໄດ້ນັ້ນແມ່ນເປັນການສ້າງສົມມຸດຖານທີ່ງ່າຍດາຍຈົນເກີນໄປ. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນແມ່ນຕ້ອງມີນະໂຍບາຍທີ່ຖືກຕ້ອງເໝາະສົມ, ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂຜື້ນຖານເພື່ອຊຸກຍູ້ການພັດທະນາ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຢ່າງທົ່ວເຖິງ. ສະພາບແວດລ້ອມການລົງທຶນ, ຄວາມໂປ່ງໃສ, ການດ້ານການສໍ້ລາດບັງຫລວງ, ຫຼັກການດ້ານກົດໝາຍ, ການເກັບພາສີ ແລະ ອື່ນໆ, ແມ່ນວຽກງານທີ່ສຳຄັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ. ພວກເຮົາຈະເຮັດໃຫ້

ຂະບວນການດັ່ງກ່າວເກີດຂຶ້ນໄດ້ແນວໃດ? ຄຳຕອບແມ່ນພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງມີນະໂຍບາຍ, ກົດໝາຍ ແລະ ບັນດາມາດຕະການຂອງອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນຕ່າງໆ ທີ່ຈະຊ່ວຍສະໜອງການສ້າງແຜນງານທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອສົ່ງເສີມພາກເອກະຊົນໃນການລົງທຶນ, ເຊິ່ງມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ມີຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມ ສຳລັບ:

- ວິທີການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນລະບົບການຄຸ້ມຄອງທຸລະກິດຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.
  - ວິທີການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ຈຳເປັນ.
  - ວິທີການຮັບປະກັນຜົນກະທົບຈາກກົດຈະກຳທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ.
  - ແລະ ວິທີການພັດທະນາຄວາມເປັນຊ່ຽວຊານຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ໃນຕ້ອງໂສ້ອຸປະທານ (ປັດໄຈຕອບສະໜອງ).
- **ການຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດແມ່ນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຊ່ວຍສົ່ງເສີມຄຸນນະພາບການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນເພື່ອການພັດທະນາ.** ພວກເຮົາຮັບຮູ້ວ່າຂໍ້ຈຳກັດດ້ານຄວາມອາດສາມາດ, ການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ, ນະວັດຕະກຳ ແລະ ການສຶກສາໃນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນເປັນບັນຫາທີ່ແກ້ໄຂໄດ້ຍາກ. ການຂາດຄວາມຮູ້ ແລະ ການສຶກສາ ຈະເຮັດໃຫ້ການຊອກວຽກເຮັດງານທຳມີຄວາມຈຳກັດ ແລະ ຈະເປັນອຸປະສັກໃນການສ້າງທຸລະກິດຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນທີ່ຍືນຍົງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ມັນກໍ່ຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການສ້າງນະວັດຕະກຳໃໝ່ ແລະ ສາມາດແຂ່ງຂັນໃນຕະຫຼາດໂລກ. ນີ້ເປັນເຫດຜົນໜຶ່ງທີ່ບໍ່ດົນມານີ້, ລັດຖະບານ ຈຶ່ງໄດ້ປະກາດການສ້າງ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ເພີ່ມການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການສຶກສາຂັ້ນຕົ້ມ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ການເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມໃນການພັດທະນາຂະແໜງການ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຮ່ວມມືດ້ານການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາ (R&D) ແລະ ການສົ່ງເສີມນະວັດຕະກຳ. ພາກເອກະຊົນ ແມ່ນມີຄວາມຕ້ອງການໃນການສະໜັບສະໜູນການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງ ບໍລິສັດເອກະຊົນ ແລະ ຂະແໜງການທຸລະກິດທ້ອງຖິ່ນ, ຄຽງຄູ່ກັບການເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືລະຫວ່າງສະຖາບັນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາດ້ານນະວັດຕະກຳ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີບາງບັນຫາທີ່ຕ້ອງໄດ້ນຳມາພິຈາລະນາຢ່າງຮອບຄອບ ເຊັ່ນ:
- ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງສະພາບຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ມີການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນ ແລະ ບຸລິມະສິດ.
  - ທ່າແຮງ ແລະ ຈຸດແຂງ (Comparative advantage) ຂອງພວກເຮົາແມ່ນຫຍັງ?
  - ບຸລິມະສິດສຳລັບການພັດທະນາປະເທດມີຫຍັງແດ່?
  - ພັນທະຂອງສາກົນ ແລະ ພັນທະແຫ່ງຊາດ ມີຫຍັງແດ່?
  - ພາກເອກະຊົນສາມາດປະກອບສ່ວນໃນການພັດທະນາປະເທດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບໄດ້ແນວໃດແດ່?

ການປະກອບສ່ວນຈາກອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ

- **ຄວາມສະເໝີພາບ.** ວາລະ 2030 ໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າ ບໍ່ມີໃຜຄວນຖືກປະປ່ອຍໄວ້ທາງຫຼັງ, ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງມີຄວາມຈຳເປັນໃນການທີ່ຮັບປະກັນ ຜົນປະໂຫຍດທີ່ມາຈາກການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຢ່າງໄວວາ ຈະຖືກກະຈາຍຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງ ຄວາມຮັ່ງມີ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກ, ລະຫວ່າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ, ແລະ ລວມເຖິງຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາແກ້ໄຂຕື່ມ. ການພັດທະນາດ້ານພື້ນຖານໂຄງລ່າງຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອປັບປຸງ ແລະ ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂອງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນ ທີ່ຈຳເປັນອີກອັນໜຶ່ງ ແມ່ນຄວນເອົາໃຈໃສ່ບັນຫາຂອງ ປພຍ-5 ວ່າດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ຊຶ່ງເປັນໜຶ່ງໃນບຸລິມະສິດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີຄັ້ງທີ VIII ແລະ IX. ສະນັ້ນ, ການຈຳແນກ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບເພດ

ຈະສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ກຳນົດຂົງເຂດບຸລິມະສິດໄດ້ດີຢູ່ຂຶ້ນ. ເຖິງແມ່ນວ່າການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ຢູ່ຂັ້ນສູນກາງແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າ, ແຕ່ໃນຂັ້ນບໍລິຫານ/ຄະນະນຳ ແລະ ຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ແມ່ນຍັງສັງເກດເຫັນວ່າເພດຊາຍມີບົດບາດຫຼາຍກວ່າເພດຍິງ.

- **ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນ.** ຄວາມພະຍາຍາມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຂອງລັດຖະບານໃນການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງມີການຊຸກຍູ້ການປະກອບສ່ວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງບັນດາກົດຈະກຳຕ່າງໆເປັນປະຈຳ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການສະໜອງການເຊື່ອມສານຂອງແຜນງານທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ. ຖ້າຫາກເຮັດໄດ້ດີແນວນັ້ນ, ສະພາບລວມ ແລະ ກາລະໂອກາດຂອງ ປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.
- **ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກ.** ການປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ ແລະ ການສື່ສານກ່ຽວກັບ ປພຍ ແມ່ນປັດໄຈສຳຄັນ ຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເພື່ອສ້າງທ່າແຮງໃນການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ການສົ່ງເສີມການເປັນຄູ່ຮ່ວມມື ຊຶ່ງເປັນສິ່ງຈຳເປັນໃນການບັນລຸການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ສະນັ້ນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນການສົ່ງເສີມຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ສະຕິຕົນຕົວຕໍ່ ວາລະ 2030 ແລະ ບັນດາບຸລິມະສິດການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ, ເຊິ່ງບໍ່ສະເພາະແຕ່ໃນລະດັບສູນກາງເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ລວມທັງລະດັບທ້ອງຖິ່ນອີກດ້ວຍ. ດ້ວຍເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີຄວາມພະຍາຍາມຢ່າງຈິງຈັງ ເພື່ອສົ່ງເສີມໃຫ້ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າໃນການປະກອບສ່ວນໃນຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ເພື່ອຈະສາມາດເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນ, ພາກສ່ວນຕ່າງໆຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງກ່ຽວກັບວາລະການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈຳເປັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໃຫ້ມີຄວາມຄືບໜ້າ.
- **ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ.** ທຸກໆບຸລິມະສິດທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ IX, ລວມທັງ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດຂອງ ປພຍ ໄດ້ກວມເອົາແນວທາງການວາງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ. ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດສຳລັບການວາງແຜນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແມ່ນເປັນບຸລິມະສິດໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ແລະ ການວາງແຜນດ້ານການພັດທະນາແມ່ນຈະຈັດຕັ້ງຂຶ້ນບົນພື້ນຖານການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ໂດຍປະຕິບັດຕາມຄູ່ມືສຳລັບການວາງແຜນ ແລະ ຂະບວນການຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ ຢ່າງເໝາະສົມ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ບັນດາເມືອງທີ່ມີຄວາມທຸກຍາກ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດກະກຽມການວາງແຜນເພື່ອຮັບມືແບບສຸກເສີນ ແລະ ການພັດທະນາທົ່ວທັງເມືອງ.

ການປະກອບສ່ວນຈາກບັນດາຊາວໜຸ່ມ, ກຸ່ມອາສາສະໝັກ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ

ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນໜຸ່ມ ແມ່ນກວມຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງປະຊາກອນລາວທັງໝົດ ແລະ ອາສາສະໝັກສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ ສປປ ລາວ ກໍ່ແມ່ນຊາວໜຸ່ມ ແລະ ໄວໜຸ່ມ; ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ ຝຶກລະນາຮັບຝັງທັດສະນະ ແລະ ຄວາມຄິດເຫັນ ຂອງຊາວໜຸ່ມໃນຂະບວນການປະເມີນຄວາມຄືບໜ້າຂອງ ສປປ ລາວ ໃນການບັນລຸວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ປະກອບສ່ວນຂອງພວກເຂົາໃນພັດທະນາປະເທດໃນອະນາຄົດ. ຊຶ່ງບາງກົດຈະກຳອາສາສະໝັກລຸ່ມນີ້ ເປັນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເຊັ່ນ:

- ສົ່ງເສີມການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ (ປພຍ 1);
- ສະໜອງອາຫານໃຫ້ໂຮງຮຽນປະຖົມ ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ (ປພຍ 2);

- ຊ່ວຍໃນການປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນສຳລັບໄວໜຸ່ມ ແລະ ແນະນຳການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ ໂດຍຜ່ານ ສູນຊາວໜຸ່ມນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ (ປພຍ 3);
- ສົ່ງເສີມການອ່ານໃຫ້ແກ່ເດັກນ້ອຍ, ສະໜອງອຸປະກອນການຮຽນ, ຊ່ວຍປຸກສ້າງຕຶກອາຄານຮຽນ ແລະ ອາສາສະໝັກໃນການສຶດສອນເດັກນ້ອຍ ໃນເຂດຊົນນະບົດ (ປພຍ 4);
- ຈັດກິດຈະກຳເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ (ປພຍ 5);
- ໃຫ້ຄຳແນະນຳ ກ່ຽວກັບການວາງແຜນດ້ານວິຊາການ ແລະ ອາຊີບ ໃຫ້ແກ່ໄວໜຸ່ມ ທັງໃນໂຮງຮຽນ ແລະ ຕາມງານຕະຫຼາດນັດແຮງງານ (ປພຍ 8);
- ຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາກ່ຽວກັບ ການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ສຳລັບຄົນພິການ, ແລະ ເຜີຍແຜ່ກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບສຳລັບກຸ່ມເພດທາງເລືອກ (LGBTQ+) (ປພຍ 10);
- ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳອາສາສະໝັກໃນໂຄງການ ໂລກມືສອງ (Second-Hand World project), ເຊິ່ງເປັນໂຄງການທີ່ໄດ້ຮັບລາງວັນຈາກ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອການພັດທະນາ (UNDP) ໂດຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອສົ່ງເສີມເສດຖະກິດໜຸ່ມວຽນ (ປພຍ 1, 12 & 13);
- ຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາກ່ຽວກັບ ການພັດທະນາທັກສະໃຫ້ແກ່ໄວໜຸ່ມໃນຊຸມຊົນ ເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກໃນການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ພ້ອມທັງເຂົ້າຮ່ວມຂະບວນການປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບ ບັນຫາທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ (ປພຍ 13);
- ໃຫ້ຄຳແນະນຳທາງດ້ານກົດໝາຍ (ປພຍ 16); ແລະ
- ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນໃນການຈັດກິດຈະກຳເພື່ອພັດທະນາຊຸມຊົນ (ປພຍ 17 ແລະ ປພຍ 18).

ໂດຍຮັບຮູ້ເຖິງ ການປະກອບສ່ວນທີ່ສຳຄັນຂອງຊາວໜຸ່ມ, ລັດຖະບານ ໄດ້ຮ່ວມກັບຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ສຳຄັນຈັດເວທີເພື່ອປຶກສາຫາລືຮ່ວມກັບບັນດາກຸ່ມອາສາສະໝັກ, ໄວໜຸ່ມ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປພຍ ຊຶ່ງເປັນການຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າຕໍ່ຈາກ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດ. ເນື້ອໃນໃນພາກຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນມີບາງເນື້ອໃນສຳຄັນທີ່ ຊາວໜຸ່ມ, ກຸ່ມອາສາສະໝັກ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ໄດ້ປະກອບສ່ວນຄຳຄິດເຫັນ ເພື່ອເນັ້ນໜັກໃນແຕ່ລະບັນຫາດັ່ງລຸ່ມນີ້ (ບັນດາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳແມ່ນສອດຄ່ອງກັບບັນດາເປົ້າໝາຍ ປພຍ ທີ່ເປັນບຸລິມະສິດທີ່ໄດ້ປະກອບໃນບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບນີ້. ສຳລັບເປົ້າໝາຍ ປພຍ ຂໍ້ອື່ນໆ, ຄຳເຫັນ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ ແມ່ນຈະໄດ້ຖືກຍົກຂຶ້ນພາຍໃນກອງປະຊຸມຈຸດປະສານງານໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເພື່ອຕິດຕາມບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆ ພາຍຫລັງສຳເລັດການສົ່ງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບນີ້):

ການເປັນຢູ່ທີ່ດີ (ປພຍ 1, 2 ແລະ 3) ແມ່ນໜຶ່ງໃນພື້ນຖານທີ່ຈະສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍອື່ນໆໄດ້. ຖ້າຫາກວ່າ ປະຊາຊົນເຮົາຍັງບໍ່ທັນສາມາດກຸ້ມຕົນເອງໄດ້, ກໍຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາບໍ່ຢາກທີ່ຈະຄິດເຖິງບັນຫາອື່ນໆທີ່ຕິດພັນກັບຊີວິດກັບຂອງເຂົາເຈົ້າ ເຊັ່ນ: ການສຶກສາ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ສະນັ້ນ, ຖ້າຫາກບັນລຸໄດ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ທີ່ຕິດພັນກັບການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງປະຊາຊົນໄດ້, ພວກເຂົາກໍຈະສາມາດບັນລຸ ແລະ ປະກອບສ່ວນໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາໃນດ້ານອື່ນໆໄດ້, ຊຶ່ງມີບາງຄຳເຫັນ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ ດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ສະໜັບສະໜູນການຂ້າມຜ່ານ/ການຫັນປ່ຽນ ຮູບແບບການຜະລິດອາຫານທີ່ກຸ້ມຕົນເອງ ມາເປັນ ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ໂດຍສົ່ງເສີມການພັດທະນາ ຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SMEs) ໂດຍອີງໃສ່ທ່າແຮງຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບຕະຫລາດທ້ອງຖິ່ນ ໃນລະດັບເມືອງແລະ ແຂວງ ເພື່ອຮັບປະກັນລາຍໄດ້ທີ່ພຽງພໍ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ;
- ພັດທະນາເງື່ອນໄຂທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍ ໃຫ້ແກ່ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ ລະຫວ່າງອົງການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານ, ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ (INGOs), ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ

(CSOs), ອົງການຈັດຕັ້ງຢູ່ຊຸມຊົນ (CBOs) ແລະ ວິສາຫະກິດເອກະຊົນ ເພື່ອລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ;

- ສະໜັບສະໜູນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ມີຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນການພັດທະນາຕົນເອງ, ພ້ອມທັງສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ຕົນເອງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສາມາດກຸ້ມຕົນເອງ ໂດຍບໍ່ເພີ່ງພາອາໄສປັດໄຈການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກພາຍນອກ, ນຳໃຊ້ທຳແຮງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນແບບຍືນຍົງ;
- ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດກະສິກຳທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງຜູ້ຜະລິດ ແລະ ຜູ້ບໍລິໂພກ;
- ສະໜັບສະໜູນກະສິກຳສະອາດ (ປອດສານພິດ ແລະ ຕົ້ນແບບກະສິກຳທີ່ດີ), ພ້ອມທັງສົ່ງເສີມທຸລະກິດກະສິກຳ ທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ (ecological agribusiness) ແລະ ການປຸງແຕ່ງເພື່ອສ້າງການສະໜອງໃຫ້ພຽງພໍ ໃຫ້ສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພ້ອມທັງຮັບປະກັນການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກກັນ;
- ຍົກລະດັບຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດກະສິກຳໃຫ້ທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດທີ່ບໍ່ຄົງທີ່, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດອື່ນໆ ໂດຍການປັບປຸງສະພາບດິນໃຫ້ມີຄຸນນະພາບດີຂຶ້ນ;
- ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການທົດລອງ ແລະ ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີດ້ານກະສິກຳ ໂດຍການນຳໃຊ້ວິທີທາງວິທະຍາສາດທີ່ທັນສະໄໝ, ປອດໄພ ແລະ ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ກໍພັດທະນາວິສາຫະກິດການກະສິກຳໃນລະດັບຄົວເຮືອນ ແລະ ກຸ່ມສະຫະກອນ;
- ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍດ້ານການປູກຝັງ ແລະ ລ້ຽງສັດ, ການອະນຸລັກສັດປ່າ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ໂດຍການສ້າງຄັງເກັບແນວພັນໃຫ້ມີຫຼາກຫຼາຍຊະນິດ ແລະ ໃຫ້ມີການບໍລິຫານຈັດການທີ່ມີປະສິດທິພາບ ທັງໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບຊາດ, ເພື່ອແຈກຢາຍຜົນໄດ້ຮັບຢ່າງຍຸຕິທຳ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນຈາກການນຳໃຊ້ແນວພັນ ແລະ ປັນຍາທ້ອງຖິ່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
- ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ມີການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານວິຊາການ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການພັດທະນາດ້ານກະສິກຳ ແລະ ໂພຊະນາການ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ;
- ສະໜັບສະໜູນການເຂົ້າເຖິງໂພຊະນາການທີ່ພຽງພໍ ແລະ ມີຄຸນນະພາບ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນແມ່ຍິງຖືພາ ແລະ ເດັກອາຍຸລຸ່ມ 5 ປີ, ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການຂາດສານອາຫານ ແລະ ການເປັນເດັກເຕ້ຍເກີນມາດຕະຖານ;
- ສົ່ງເສີມການສື່ສານທີ່ມີປະສິດທິພາບ ເພື່ອປ່ຽນແບບວິທີການປະພຶດ ລວມທັງ ຢຸດຕິການປະພຶດເມົາແລ້ວຂັບ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນອຸບັດຕິເຫດຕາມທ້ອງຖະໜົນຍ້ອນສິ່ງມືນເມົາ, ການນຳໃຊ້ທ້ອງຖະໜົນທີ່ຂາດຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ການລະເມີດກົດຈາລະຈອນຕ່າງໆ; ແລະ
- ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກຢ່າງສະເໝີພາບ ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການຈຳແນກ ແລະ ໃຫ້ມີນະໂຍບາຍພິເສດ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອປະຊາຊົນທີ່ທຸກຍາກ, ຜູ້ເສຍອົງຄະ/ຄົນພິການ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸ.

ການສຶກສາ ແລະ ການມີວຽກເຮັດງານທຳ (ປຟຍ 4 ແລະ 8) ເປັນປັດໄຈຫຼັກ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ໃນການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ. ການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແມ່ນພື້ນຖານທີ່ຈຳເປັນໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍປຟຍ ອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ດີ, ມີສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ, ມີນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມທີ່ດີ. ສຳລັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແມ່ນມີທຳແຮງທີ່ຈະປະສົບຜົນສຳເລັດ ແລະ ໄດ້ເຮັດວຽກທີ່ຕົນເອງຕ້ອງການ. ການສຶກສາຈະຊ່ວຍໃນການປັບປຸງຄວາມສາມາດໃນການຮູ້ໜັງສື ເຊິ່ງເປັນປັດໄຈຫຼັກໃນການປັບປຸງຄຸນນະພາບຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ດີ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃນການສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກຄົນ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ, ການຈ້າງງານທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ການຈັດຫາວຽກເຮັດງານທຳທີ່ເໝາະສົມສຳລັບທຸກຄົນ.

ສປປ ລາວ ມີທ່າແຮງປຶ້ມຊ້ອນດ້ານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ຍັງມີປະຊາກອນໄວໜຸ່ມທີ່ເປັນແຮງຂັບເຄື່ອນໃນການພັດທະນາປະເທດ (ຕົວຢ່າງ: ປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃນໄວເຮັດວຽກ). ສະນັ້ນ, ການປັບປຸງລະບົບການສຶກສາ ແລະ ການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີ ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນໃນການກະກຽມຊັບພະຍາກອນມະນຸດທີ່ມີຄຸນນະພາບໃນອະນາຄົດ. ຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເປົ້າໝາຍທີ 4 ແລະ 8 ຍັງເປັນການຮັບປະກັນຄວາມຍຸຕິທຳຢູ່ໃນສັງຄົມ, ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ຫຼີກລ້ຽງການໃຊ້ແຮງງານເດັກ ແລະ ຢຸດຕິຂະບວນການຄ້າມະນຸດ, ເຊິ່ງມີຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ບາງຂໍ້ສະເໜີ ດັ່ງນີ້:

- ແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍດ້ານການຮຽນຮູ້ ລວມທັງຄວາມບໍ່ຮູ້ໜັງສື: ປຸກຈິດສຳນຶກທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນໃນການຮຽນຮູ້ ແລະ ການພັດທະນາ, ໂດຍສະເພາະ ຕໍ່ກັບນັກຮຽນ/ນັກສຶກສາ ແລະ ຄວນປັບປຸງຫຼັກສູດການຮຽນທີ່ຫລ້າສະໄໝ ທີ່ສຸມໃສ່ແຕ່ດ້ານທິດສະດີຫລາຍເກີນໄປ ແລະ ທີ່ບໍ່ເນັ້ນໃສ່ການປະຕິບັດຕົວຈິງ;
- ຮັບປະກັນໃຫ້ມີສະຖາບັນການສຶກສາທີ່ພຽງພໍ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ໂຮງຮຽນຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມໃນເຂດຊົນນະບົດ ເພາະວ່າການສຶກສາອົບຮົມຈາກສະຖາບັນການສຶກສາ ແລະ ການເຂົ້າໂຮງຮຽນ ຈະສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນເດັກນ້ອຍຖືກນຳໃຊ້ເປັນແຮງງານເດັກໄດ້; ພ້ອມທັງສະໜອງອຸປະກອນການຮຽນ ເຊັ່ນ: ປຶ້ມແບບຮຽນຕ່າງໆ ແລະ ອຸປະກອນສຳລັບຫ້ອງທົດລອງໃຫ້ແກ່ທຸກໆໂຮງຮຽນ;
- ສ້າງຕັ້ງອົງກອນໃນການສະໜັບສະໜູນ ຜູ້ເສຍອົງຄະ/ຄົນພິການ ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາທີ່ດີ ແລະ ໂອກາດໃນການສ້າງອາຊີບ;
- ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການສຶກສາແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ມີສະພາບແວດລ້ອມທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ມີຄວາມປອດໄພ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ມີການແບ່ງແຍກຢູ່ໃນໂຮງຮຽນ;
- ນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີເຂົ້າໃນຫຼັກສູດການສຶກສາ ເພື່ອສ້າງລະບົບການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບດີຂຶ້ນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ເດັກນ້ອຍໃນເຂດຊົນນະບົດ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການຮຽນຮູ້ໃນຮູບແບບດິຈິຕັນທີ່ທັນສະໄໝ;
- ສົ່ງເສີມທຸລະກິດການລົງທຶນ ແລະ ວຽກງານດ້ານກະສິກຳ ເພື່ອເປັນການສ້າງໂອກາດໃຫ້ມີວຽກເຮັດງານທຳ;
- ສົ່ງເສີມ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນແກ່ທຸກໆອາຊີບ ບໍ່ພຽງແຕ່ໃນຂະແໜງການໃດໜຶ່ງເປັນຫຼັກ ເຊັ່ນ: ທ່ານໝໍ ແລະ ທະນາຍຄວາມ;
- ຊຸກຍູ້ໃຫ້ບັນດາຊາວໜຸ່ມມີຄວາມກ້າສະແດງອອກໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃຫ້ແກ່ຕົນເອງ ແລະ ໃຫ້ມີເວທີສຳລັບຊາວໜຸ່ມໃນການປາກເວົ້າ ແລະ ສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ;
- ສົ່ງເສີມໃຫ້ເດັກຍິງ ແລະ ເດັກຊາຍ, ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ, ຜູ້ເສຍອົງຄະ/ຄົນພິການ ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງໃຫ້ສຳເລັດການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມທີ່ມີຄຸນນະພາບ ໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດໆ ເພື່ອທີ່ຈະນຳໄປສູ່ການຮຽນຮູ້ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຕະຫຼອດຊີວິດ;
- ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ຄູອາຈານ ເພື່ອໃຫ້ການສຶດສອນມີຄຸນນະພາບ ແລະ ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານວິຊາການທີ່ທັນສະໄໝ ແລະ ສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາຄວາມກ້າວໜ້າຂອງສັງຄົມ;
- ຮັບປະກັນຕົວຊີ້ບອກຂອງມາດຕະຖານດ້ານຄຸນນະພາບໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາໃນແຕ່ລະລະດັບ, ໃຫ້ມີການຕິດຕາມກວດກາເປັນແຕ່ລະໄລຍະ, ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ປະເມີນຜົນເພື່ອປັບປຸງ ແລະ ຮັບປະກັນມາດຕະຖານການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ທັງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ;
- ປະສົມປະສານລະຫວ່າງທັກສະການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ກິດຈະກຳດ້ານວິຊາຊີບໃຫ້ແກ່ນັກຮຽນເລີ່ມແຕ່ຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ; ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບວັດທະນາທຳລາວ ແລະ ພາສາລາວ ໃຫ້ແກ່ເດັກນ້ອຍ, ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ບຸກຄົນທົ່ວໄປໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນຕື່ມ;
- ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ປົກປ້ອງແຮງງານທັງໃນ ແລະ ນອກລະບົບການຈ້າງງານ, ພ້ອມທັງສະໜັບສະໜູນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນ ເພື່ອປົກປ້ອງສິດທິແຮງງານ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍແຮງງານໃນທຸກຂະແໜງການຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ;

- ສະໜັບສະໜູນການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດແຮງງານ ສໍາລັບຜູ້ເສຍອົງຄະ/ຄົນພິການ, ຜູ້ທີ່ມີຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ, ພ້ອມທັງຝຶກຝົນທັກສະເພື່ອການນໍາໃຊ້ໃນອະນາຄົດ;
- ສະໜັບສະໜູນຊາວໜຸ່ມໃນການພັດທະນາທັກສະດ້ານວິຊາຊີບ ແລະ ໃຫ້ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ມີຈັນຍາບັນ ແລະ ຄວາມເປັນມືອາຊີບ.

ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ (ປຸງ 5 ແລະ 10) - ເພື່ອລຶບລ້າງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນສັງຄົມ ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງມີການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍໃນທຸກຂົງເຂດ. ສອງເປົ້າໝາຍ ປຸງ 5 ແລະ 10 ນີ້ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນໃນການສ້າງສັງຄົມໃຫ້ມີຄວາມຍຸຕິທຳ. ການຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບ ແມ່ນສິ່ງສໍາຄັນທີ່ຈະໝັ້ນໃຈວ່າທຸກຄົນມີສິດທິເທົ່າທຽມກັນ, ໂດຍທີ່ບໍ່ມີການຈຳແນກສັນຊາດ, ເພດ, ຕົ້ນກຳເນີດທາງດ້ານເຊື້ອຊາດ ຫຼື ຊົນເຜົ່າ, ສີຜິວ, ສາສະໜາ, ພາສາ, ຫຼື ສະຖານະພາບອື່ນໆ. ທຸກຄົນຄວນມີສິດໃນການປາກເວົ້າ ສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ເນື່ອງຈາກຢູ່ຫຼາຍແຫ່ງຂອງສັງຄົມ ບົດບາດຂອງເພດຍິງໄດ້ຖືກກຳນົດໂດຍອົງໃສ່ມາດຕະຖານດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ທີ່ມີຢູ່ໃນສັງຄົມ, ຊຶ່ງນີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ແມ່ຍິງແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບໂອກາດທີ່ເທົ່າທຽມກັນກັບຜູ້ຊາຍ. ໃນຖານະຄົນຍຸກໃໝ່ທີ່ດຳລົງຊີວິດ ຢູ່ໃນໂລກທີ່ມີການປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາດ້ວຍການພັດທະນາເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝ, ພວກເຂົາຄວນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນເພື່ອສາມາດພັດທະນາຕົນເອງໄດ້ເຕັມສ່ວນ, ໂດຍທີ່ບໍ່ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງເລື່ອງເພດ ແລະ ສະຖານະທາງສັງຄົມອື່ນໆ, ເຊິ່ງມີບາງຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ ດັ່ງນີ້:

- ລົງທຶນໃສ່ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ຮັບປະກັນການຈັດສັນງົບປະມານໃຫ້ພຽງພໍ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ;
- ຈັດຫາພື້ນທີ່ ທີ່ປອດໄພໃຫ້ແກ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ລວມທັງກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ, ພ້ອມທັງເປີດໂອກາດໃຫ້ເດັກນ້ອຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມຄະນະກຳມະການສໍາຄັນຕ່າງໆ ໃນສ່ວນທີ່ເຂົາເຈົ້າສາມາດສະແດງຄວາມຄິດເຫັນໄດ້;
- ຮັບປະກັນການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ເພື່ອແກ້ໄຂຊ່ອງຫວ່າງຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ, ພ້ອມທັງ ເພີ່ມທະວີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເຂັ້ມງວດ ຕໍ່ກັບການຕໍ່ຕ້ານການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ;
- ປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ສຶກສາອົບຮົມປະຊາຊົນ ໃຫ້ມີຄວາມເມດຕາກະລຸນາ ແລະ ເຫັນອີກເຫັນໃຈເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ຕອບໂຕ້ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການແບ່ງແຍກຕໍ່ກັບກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ;
- ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ບັນດາອາສາສະໝັກ ມີການປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸງ 5;
- ປະຕິບັດມາດຕະການຢ່າງເຂັ້ມງວດໃນການຫຼຸດຜ່ອນການສໍ້ລາດບັງຫລວງ ແລະ ພິຈາລະນາການລົງໂທດຕໍ່ກັບການສໍ້ລາດບັງຫລວງ;
- ເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເຂົ້າໃນທຸກລະດັບການຮຽນຮູ້ ແລະ ທຸກພາກສ່ວນດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ພ້ອມທັງ ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງເພດ ແລະ ລຶບລ້າງການນຳໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ, ໂຮງຮຽນ ຫລື ບ່ອນເຮັດວຽກ;
- ຮັບປະກັນໃຫ້ພະນັກງານລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ມີຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ;
- ຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບ, ຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ, ການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ, ການບໍລິການຂອງພາກລັດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງ; ແລະ
- ຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ພ້ອມທັງສະໜັບສະໜູນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນໃນເຂດຊົນນະບົດ ເພື່ອຮັບປະກັນການພັດທະນາທີ່ມີປະສິດທິພາບຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (ປຸງ 13) - ເກືອບ 80% ຂອງປະຊາກອນລາວ ຍັງອາໄສການເຮັດກະສິກໍາແບບດັ້ງເດີມໃນການດຳລົງຊີວິດ. ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ, ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ເກີດມີໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ເຊັ່ນ:

ໄຟແຫ້ງແລ້ງ, ໄຟນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ການເຜີ້ມຂຶ້ນຂອງການປ່ອຍອາຍເຮືອນແກ້ວຢູ່ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງມີຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງ ຕໍ່ກັບການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ສິ່ງຜົນກະທົບເຖິງການຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມຂອງປະເທດ. ສະນັ້ນ, ຕ້ອງແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວຢ່າງຮີບດ່ວນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ຈາກໄຟຟ້າບັດທາງທຳມະຊາດທີ່ເກີດຈາກການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ. ຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ການປຸກຈິດສຳນຶກຂອງປະຊາຊົນກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຕ້ອງໄດ້ມີການສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ເຊິ່ງມີບາງຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ ດັ່ງນີ້:

- ຈັດກິດຈະກຳການປຸກຈິດສຳນຶກ ທັງຢູ່ໃນຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ ກ່ຽວກັບ ບັນຫາການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ;
- ສົ່ງເສີມ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ໃນຂະບວນການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຂອບການຮ່ວມມືຕ່າງໆ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ສາມາດປັບຕົວຕາມສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ;
- ສົ່ງເສີມຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໃຫ້ບັນດາຜະນິກງານລັດ, ຜະນິກງານເອກະຊົນ, ນັກຮຽນ-ນັກສຶກສາ, ປັນຍາຊົນ ແລະ ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈເຖິງຜົນກະທົບ, ຍຸດທະສາດການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາຢ່າງເປັນລະບົບ;
- ສົ່ງເສີມຄວາມພະຍາຍາມໃນການຮ່ວມມືກັນລະຫວ່າງ ລັດຖະບານ ແລະ ສັງຄົມ; ລວມທັງ ສົ່ງເສີມການສຶກສາ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃຫ້ຕັ້ງແຕ່ຕອນຍັງເປັນເດັກນ້ອຍ;
- ປຸກຝັງໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການຮັບມືກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສົ່ງເສີມສິດທິການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກຄົນໃນສັງຄົມ; ແລະ
- ສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານໃນການຕິດຕາມ ແລະ ກວດກາບັນດາໂຄງການຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ພ້ອມທັງ ພັດທະນານະໂຍບາຍທີ່ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ຜະລິດຊີວະກຳທີ່ສະອາດ ແລະ ການບໍລິໂພກຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

ລະບົດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ (ເປົ້າໝາຍ 18) ເຮັດໃຫ້ມີຈຳນວນຄົນເສຍຊີວິດ ແລະ ບາດເຈັບໃນແຕ່ລະປີ. ເນື່ອງຈາກປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນດຳລົງຊີວິດຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ອາໄສການຜະລິດກະສິກຳເປັນຫຼັກໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ທຳມາຫາກິນ, ການຕົກຄ້າງຂອງລູກລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ໃນການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ພັດທະນາຊຸມຊົນເປັນໄປໄດ້ຍາກ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມປອດໄພ ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດ. ການຂາດແຄນສະບຽງອາຫານ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ຫຍຸ້ງຍາກ ກໍ່ຖືກລະບຸວ່າມາຈາກຜົນກະທົບຂອງລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ. ຍ້ອນຍັງມີພື້ນທີ່ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຍັງມີລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ແລະ ຄວາມແຕກໂຕນັ້ນລະຫວ່າງ ເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ ເຊິ່ງເປັນສາເຫດໜຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນມີຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ. ການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ຈະເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດເຂົ້າເຖິງພື້ນທີ່ກະສິກຳທີ່ປອດໄພ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ປພຍ ຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນວ່າ ປພຍ 1, 3 ແລະ 10 ກ່ຽວກັບການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ສົ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ ສຳລັບທຸກຄົນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ. ບາງຄຳແນະນຳ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ ປະກອບມີ:

- ຮັບປະກັນການຕອບສະໜອງດ້ານສາທາລະນະສຸກທີ່ພຽງພໍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການໃນການດຳລົງຊີວິດສຳລັບຜູ້ທີ່ລອດຊີວິດຈາກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ (UXO Survivors);
- ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (CSOs) ເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຊ່ວຍເຫຼືອປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ;
- ຍົກລະດັບການໂຄສະນາຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບຜົນຮ້າຍຂອງລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ;

- ເພີ່ມທະວີ ແລະ ຂະຫຍາຍຜືນທີ່ການເກັບກູ້ລະບົດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ແລະ ແນວທາງການພັດທະນາຂອງຊາດ, ພ້ອມທັງຮັບປະກັນການລົງທຶນທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ຢ່າງພຽງພໍ;
- ສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ກຳນົດບົດບາດຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານພາກລັດ; ແລະ
- ເພີ່ມທະວີການປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ຄວາມຮັບຮູ້ຂອງປະຊາຊົນ ກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຂອງ ປພຍ ແລະ ສະໜັບສະໜູນໃຫ້ປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມເພື່ອການບັນລຸເປົ້າໝາຍລວມ ແລະ ວິທີການທີ່ຈະສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ ລວມທັງການເປີດໂອກາດໃຫ້ຄົນຮຸ່ນໜຸ່ມໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການສະແດງຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ເພື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການຕັດສິນໃຈ.

1.4 ການປັບປຸງນະໂຍບາຍ ແລະ ການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ

ກົນໄກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງລັດຖະບານ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍອີງຕາມ ລັດຖະດຳລັດຂອງປະທານປະເທດ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ປພຍ). ລັດຖະດຳລັດຂອງປະທານປະເທດ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ທີ່ປະກາດໃຊ້ໃນວັນທີ 20 ກັນຍາ 2017 ໂດຍໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ ທ່ານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເປັນປະທານຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍສະມາຊິກຈາກບັນດາກະຊວງ, ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນຕ່າງໆ. ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ແມ່ນເຮັດໜ້າທີ່ຊີ້ນຳການປະສານງານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນພັດທະນາຂອງແຕ່ລະກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຈົນຮອດປີ 2030, ລວມທັງການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ລັດຖະດຳລັດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ກຳນົດພາລະບົດບາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ຂອງແຕ່ລະກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການໃນແຕ່ລະຂັ້ນ, ໂດຍສະມາຊິກຂອງຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ຈຳນວນທັງໝົດ 26 ທ່ານນັ້ນ ປະກອບດ້ວຍຂັ້ນລັດຖະມົນຕີ ແລະ ຂັ້ນຮອງລັດຖະມົນຕີ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ຍັງໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງ ກອງເລຂາຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ, ໂດຍມີຫ້ອງການຢູ່ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງບັນດາຈຸດປະສານງານຂອງແຕ່ລະກະຊວງ ເພື່ອນຳພາ ແລະ ເປັນເຈົ້າການຮັບຜິດຊອບແຕ່ລະເປົ້າໝາຍຂອງ ປພຍ. ກອງເລຂາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດ (ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ) ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບບັນດາກະຊວງ ເພື່ອຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ, ຊຶ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ປະສານງານກັບບັນດາກະຊວງ ທີ່ເປັນຈຸດປະສານງານເທົ່ານັ້ນ, ກອງເລຂາ ປພຍ ຍັງໄດ້ເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດກັບ ອົງການເຄືອຂ່າຍ ສປຊ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເພື່ອຮັບປະກັນໃນການຮັບເອົາການຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຂັບເຄື່ອນຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030. ໃນໄລຍະສອງປີທີ່ຜ່ານມາໂດຍພາຍໃຕ້ຊີ້ນຳຢ່າງໃກ້ຊິດຂອງ ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ, ກອງເລຂາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດ ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບບັນດາກະຊວງ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ສາມາດຍາດແຍ່ງຜົນງານ ແລະ ຜົນສຳເລັດອັນຜົນເດັ່ນຫຼາຍຢ່າງ.

ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ແມ່ນໄດ້ຖືກຮັບຮອງຢ່າງເປັນທາງການໂດຍ ຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດ ໃນປີ 2019. ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນບົນຜືນຖານຂອງການປຶກສາຫາລືຮ່ວມກັນທັງພາຍໃນ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານສາກົນ ເຊິ່ງໄດ້ກຳນົດເວລາຈົນຮອດ 2030. ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ແມ່ນສຸມໃສ່ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານສະຖາບັນ ແລະ ການເປັນຄູ່ຮ່ວມງານ ໂດຍລວມຍຸດທະສາດໃນການເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້, ການປຶກສາຫາລືເປັນໝູ່ຄະນະ ແລະ ການຮ່ວມມືກັບຄູ່ຮ່ວມງານ, ກົນໄກໃນການສ້າງນະໂຍບາຍທີ່ສອດຄ່ອງກັນທັງສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ, ການວາງແຜນງົບປະມານເພື່ອອະນາຄົດ, ການສ້າງແຜນການຕິດຕາມ, ການລາຍງານ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ເປັນຕົ້ນ.

ການກຳນົດຕົວຊີ້ບອກ ປຸງໃຫ້ແກ່ບັນດາກະຊວງ ແລະ ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (ຕົວຊີ້ບອກ) ແລະ (ລາຍງານຕົວຊີ້ບອກ ປຸງ). ປັດຈຸບັນ, ປະມານ 60% ຂອງຕົວຊີ້ບອກ ປຸງ ໄດ້ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ແລະ ໄດ້ສືບຕໍ່ການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກທີ່ຍັງເຫຼືອເພື່ອເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX (2021-2025) ແລະ ຄັ້ງທີ X (2026-2030) ຕາມລຳດັບ. ຕົວຊີ້ບອກທັງໝົດ ແມ່ນໄດ້ມອບໝາຍໃຫ້ 19 ກະຊວງ ແລະ ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ ໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕອນການປຶກສາຫາລືໃນແຕ່ລະຂັ້ນ. ແຕ່ລະກະຊວງ/ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ ຈະມີຕົວຊີ້ບອກທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງຂະແໜງການຕົນ ເຊິ່ງເອີ້ນວ່າເຈົ້າຂອງຕົວຊີ້ບອກ (SDGi Owner). ນອກຈາກນັ້ນ, ກອງເລຂາ ປຸງ ແຫ່ງຊາດ ຍັງໄດ້ສ້າງຕາຕະລາງ ການປະສານງານ/ການລາຍງານ (ໂດຍແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ປຸງ ທີ່ໄດ້ຖືກມອບໝາຍໃຫ້ ກະຊວງ/ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ, ການຈັດຕາຕະລາງນີ້ເອີ້ນວ່າ ຜູ້ລາຍງານຕົວຊີ້ບອກ (SDGr Owner)), ການສ້າງຕາຕະລາງນີ້ແມ່ນເພື່ອຊຸກຍູ້ການປະສານງານ ແລະ ການເຮັດວຽກກັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ພ້ອມທັງເປັນການສົ່ງເສີມການປະກອບສ່ວນໃນວຽກງານໃນການໂຄສະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ໄລຍະຍາວອີກດ້ວຍ. ຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້ ແມ່ນການສັງລວມອົງປະກອບຫຼັກຂອງ SDGr ແລະ SDGi ຢູ່ ສປປ ລາວ.

ປຸງ	ກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບການລາຍງານຕົວຊີ້ບອກ SDGr		ກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບຕົວຊີ້ບອກ SDGi	
	ລາຍງານ/ປະສານງານ	ຈຳນວນ SDGr	ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	ຈຳນວນ SDGi
1, 2, 14, 15	ເປົ້າໝາຍ 1: ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຮ່ວມກັບກະຊວງສາທາລະນະສຸກ	5	1. ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	5
		2	2. ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ	2
		1	3. ກະຊວງການເງິນ	3
		3	4. ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ	
		3	5. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	3
	ເປົ້າໝາຍ 2: ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຮ່ວມກັບກະຊວງສາທາລະນະສຸກ	5	1. ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	5
		6	2. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ	5
		1	3. ກະຊວງອຸດສະຫາກຳ ແລະ ການຄ້າ	1
	ເປົ້າໝາຍ 14 - ອານຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດໃນນ້ຳແບບຍືນຍົງ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	5	ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	3
	ເປົ້າໝາຍ 15 - ອານຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດເທິງໜ້າດິນແບບຍືນຍົງ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	12	1. ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	10
		3	2. ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ	2
3	ເປົ້າໝາຍ 3 - ມີສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ	29	1. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ	26
		1	2. ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ	1
4	ເປົ້າໝາຍ 4 - ມີການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ	20	1. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ	18
		1	2. ກະຊວງໂປສະນີ, ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ	1
5	ເປົ້າໝາຍ 5 - ມີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ. ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ	18	1. ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ	18
		1	2. ກະຊວງໂປສະນີ, ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ	1
6, 12, 13	ເປົ້າໝາຍ 6 - ມີນ້ຳສະອາດ ແລະ ມີສຸຂະອະນາໄມ.	7	1. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	7
		4	2. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ	5

ປຸຍ	ກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບການລາຍງານຕົວຊີ້ບອກ SDGr		ກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບຕົວຊີ້ບອກ SDGi	
	ລາຍງານ/ປະສານງານ	ຈຳນວນ SDGr	ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	ຈຳນວນ SDGi
	ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	2	3. ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ	
	ເປົ້າໝາຍ 12 - ສົ່ງເສີມການອຸປະໂພກ ບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດຢ່າງມີຄວາມ ຮັບຜິດຊອບ. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	1	1. ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	1
		1	2. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ	1
		3	3. ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ	2
		5	4. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	5
	ເປົ້າໝາຍ 13 - ມີແຜນການຮັບມືກັບການ ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	7	• ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	7
7	ເປົ້າໝາຍ 7 - ມີພະລັງງານທີ່ສະອາດ ແລະ ທຸກ ຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງ. ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່	6	• ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່	6
8, 18	ເປົ້າໝາຍ 8 - ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີກຽດ ແລະ ເສດຖະກິດມີການຂະຫຍາຍຕົວ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການ ສັງຄົມ	8	1. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	8
		2	2. ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ	2
		4	3. ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	4
		3	4. ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ	3
		2	5. ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ	2
8	ເປົ້າໝາຍ 18: ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ຮ່ວມກັບ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ	6	• ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ	6
9	ເປົ້າໝາຍ 9 - ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ, ການປະດິດສ້າງ ແລະ ການສ້າງຜົນຖານໂຄງລ່າງ ທີ່ເຂັ້ມແຂງ ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	4	1. ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	4
		1	2. ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ	1
		3	3. ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ**	3
		2	4. ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ	1
		1	5. ກະຊວງໄປສະນີ, ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ	1
		4	6. ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ	3
10, 17	ເປົ້າໝາຍ 10 - ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ. ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (ສູນສະຖິຕິ ແຫ່ງຊາດ)	1	1. ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ	1
		1	2. ກະຊວງການເງິນ	1
		2	3. ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	2
		2	4. ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ	2
		1	5. ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ	1
		1	6. ກະຊວງພາຍໃນ	

ປຝຍ	ກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບການລາຍງານຕົວຊີ້ບອກ SDGr		ກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບຕົວຊີ້ບອກ SDGi	
	ລາຍງານ/ປະສານງານ	ຈຳນວນ SDGr	ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	ຈຳນວນ SDGi
		1	7. ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ	1
11	ເປົ້າໝາຍ 11 - ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ. ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ	3	1. ກະຊວງອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	3
		6	2. ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະ ຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ	6
		4	3. ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ	4
16	ເປົ້າໝາຍ 16 - ມີສັນຕິພາບ, ຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ. ກະຊວງພາຍໃນ	4	1. ສູນກາງ ຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ	4
		4	2. ກະຊວງການເງິນ	4
		2	3. ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ	2
		4	4. ກະຊວງພາຍໃນ	4
		3	5. ກະຊວງຍຸຕິທຳ	3
		4	6. ກະຊວງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ	4
	ລວມທັງໝົດ	257		238

**ພາລະບົດບາດຂອງ ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ຍ້ອນການປັບປຸງໂຄງສ້າງຂອງລັດຖະບານຫຼັງຈາກກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຂອງພັກປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ ຄັ້ງທີ 11 ໃນປີ 2021.

ແຜນງານການສື່ສານ, ໂຄສະນາ ແລະ ເຜີຍແຜ່ ປຸຍ: ແຜນດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ພັດທະນາ ໂດຍອີງໃສ່ຄຳແນະນຳທີ່ລະບຸໃນພາກທີ 4 “ພາກ ໘: ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ” ຂອງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດ ໃນປີ 2018. ບົດລາຍງານແບບສະໝັກໃຈ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ກ່ຽວກັບວຽກງານ ປຸຍ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ. ຄວາມແຕກຕ່າງ ດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂດ້ວຍການສື່ສານ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ, ເຊິ່ງນີ້ແມ່ນບາດກ້າວທຳອິດໃນສິ່ງເສີມການເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ເປົ້າໝາຍຍຸດທະສາດຂອງແຜນງານດັ່ງກ່າວປະກອບມີ 4 ຈຸດຄື:

- ການເຊື່ອມສານ ປຸຍ ເຂົ້າໃນລະບົບການສຶກສາແຫ່ງຊາດ ລວມທັງອຸປະກອນການສຶກສາ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ເໝາະສົມສຳລັບຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ;
- ການເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບ ປຸຍ ໃຫ້ແກ່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ດ້ວຍຫຼັກການທີ່ວ່າ “ພວກເຮົາພ້ອມກັນກ້າວໄປ”;
- ການສ້າງເວທີ ເພື່ອໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ; ແລະ
- ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນປະສິດທິພາບຂອງເປົ້າໝາຍຍຸດທະສາດການສື່ສານ.

ຕົວຊີ້ບອກ ປຸຍ 238 ຕົວໄດ້ຮັບການຮັບຮອງຢ່າງເປັນທາງການໃນປີ 2019. ພາຍຫຼັງການກະກຽມບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດໃນປີ 2018, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ກໍ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ 238 ຕົວຊີ້ບອກ ປຸຍຢ່າງເປັນທາງການ ໃນກອງປະຊຸມຄະນະຊີ້ນຳລະດັບຊາດເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸຍ ເຊິ່ງຈັດຂຶ້ນໃນເດືອນມິຖຸນາ 2019, ພ້ອມທັງໄດ້ປະກາດຮັບຮອງເອົາ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດງານເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸຍ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ກໍ່ດຳເນີນການເຜີຍແຜ່ໃຫ້ແກ່ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານທຸກພາກສ່ວນນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2020 ເປັນຕົ້ນມາ. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ໄດ້ຮັບຮອງແລ້ວນັ້ນ ຈະແບ່ງອອກເປັນ 03 ປະເພດ ຄື:

1. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຄືກັບສາກົນ (104) (Same as Global SDGi) - ໝາຍເຖິງການຮັບຮອງຕົວຊີ້ບອກຂອງສາກົນ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການຈຳແນກຂໍ້ມູນ;
2. ຕົວຊີ້ບອກທີ່ຖືກຮັບຮອງ (61) (Adopted SDGi) - ໝາຍເຖິງຕົວຊີ້ບອກຂອງປະເທດ ທີ່ຄ້າຍຄືກັນກັບຕົວຊີ້ບອກສາກົນ, ແຕ່ຍັງສາມາດຕອບສະໜອງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຄາດໝາຍຂອງຕົວຊີ້ບອກ ປຸກຂອງສາກົນໄດ້; ແລະ
3. ຕົວຊີ້ບອກເພີ່ມເຕີມ (73) (Additional SDGi) - ໝາຍເຖິງຕົວຊີ້ບອກທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃໝ່ ແລະ ບໍ່ຄືກັບຕົວຊີ້ບອກຂອງສາກົນ. ແຕ່ຕົວຊີ້ບອກກຸ່ມນີ້ ກໍ່ຍັງຕອບສະໜອງ ແລະ ກ່ຽວພັນກັບຄາດໝາຍຂອງເປົ້າໝາຍປຸກຂອງ ໄດ້.

1.5 ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ

ໃນບັນດາໂຄງການການພັດທະນາຕ່າງໆ, ສປປ ລາວ ມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ດີ ແລະ ເປີດໂອກາດໃຫ້ທຸກຄົນມີສ່ວນຮ່ວມ.

ສປປ ລາວ ໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ແກ່ທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມສາມາດເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມໃນຫຼາຍຊ່ອງທາງ ແລະ ຫຼາຍເວທີ, ລວມທັງ ຊ່ອງທາງ ທາງອ້ອມໂດຍຜ່ານຜູ້ຕາງໜ້າຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ສະຖາບັນທີ່ສຳຄັນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນສະພາແຫ່ງຊາດ, ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ສະມາຄົມນັກທຸລະກິດ. ການສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ ຍັງເປີດໂອກາດໃຫ້ບັນດາກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ, ລວມທັງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ (CSOs), ສົມວນຊົນ ແລະ ການສື່ສານໃນຮູບແບບອື່ນໆ. ຂະບວນການໂຕະມົນ ກໍ່ເປັນອີກເວທີໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນລະດັບຊາດເພື່ອສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນ, ຂະແໜງການ, ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກສາກົນ, ລວມທັງພາກເອກະຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ວິຊາການ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ເພື່ອສົ່ງເສີມການປຶກສາຫາລືດ້ານນະໂຍບາຍ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸກຂອງ ໃນປະເທດ. ໃນລະດັບຂະແໜງການ, 10 ໜ່ວຍງານ (Sector Working Groups) ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທຸກພາກສ່ວນໃນການປຶກສາຫາລື ເພື່ອເຮັດໃຫ້ວຽກງານ ປຸກຂອງ ສາມາດເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນວາລະ ແລະ ຂັບເຄື່ອນແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ຜ່ານການດຳເນີນງານໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ, ກອງເລຂາ ປຸກຂອງ ແຫ່ງຊາດ ສາມາດລວບລວມການປະກອບສ່ວນ, ໝາກຜົນ ແລະ ຄຳຕິຊົມ (feedbacks) ຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນໃນຂັ້ນຕ່າງໆ ເພື່ອກະກຽມໃຫ້ແກ່ການຮ່າງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸກຂອງ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງອົງການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມຢ່າງເປັນລະບົບ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ. ປະສິດທິຜົນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມ ປຸກຂອງ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຫຼາຍປັດໄຈທີ່ຕິດພັນກັບສະພາບເງື່ອນໄຂ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ. ສິ່ງທ້າທາຍດັ່ງກ່າວໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລັດຖະບານ ແລະ ອົງການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຕ້ອງໄດ້ພັດທະນາ ແລະ ສ້າງລະບົບການຕິດຕາມໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ຊອກເຫັນຈຸດຄົງຄ້າງ ແລະ ດຳເນີນການແກ້ໄຂ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຄືບໜ້າໂດຍໄວ. ໃນປັດຈຸບັນ, ຄຽງຄູ່ກັບແຜນວຽກງານການປົກຄອງ (ການປັບປຸງການບໍລິຫານລັດ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ການສ້າງລັດແຫ່ງກົດໝາຍ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານການເງິນ), ລັດຖະບານ ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ອົງການປົກຄອງຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເຊັ່ນ:

- ການປະກອບສ່ວນຂອງທ້ອງຖິ່ນໃນຂະບວນການທົບທວນຄືນກາງສະໄໝ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ພັດທະນາແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ໂດຍການສຸມໃສ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸກຂອງ;
- ພັດທະນາວຽກງານຂອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ດ້ວຍຂໍ້ມູນທີ່ມີການໄຈ້ແຍກລະອຽດ, ເຊິ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ການຈຳແນກຂໍ້ມູນກຸ່ມຄົນແຕ່ກໍ່ລວມເຖິງຂໍ້ມູນຂອງຂະແໜງການ, ແຂວງ ແລະ ອື່ນໆ; ແລະ
- ການນຳໃຊ້ທ່າແຮງທີ່ມີເພື່ອເປີດເວທີການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບ ປຸກຂອງ ໂດຍເນັ້ນໜັກການໃຫ້ຂໍ້ມູນເພື່ອເປັນການຕິດຕາມ ປຸກຂອງ ໃນລະດັບຊາດ, ຂະແໜງການ ແລະ ລະດັບແຂວງ.

ບັນດາຂໍ້ລິເລີ່ມດ້ານການປົກຄອງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນລ້ວນແລ້ວແຕ່ປຶ້ນອັດຕະໂນມັດກາງຂະແໜງການ. ສະນັ້ນ, ລັດຖະບານ ໄດ້ມີຄວາມໝາຍໝັ້ນເຢັນຮັບປະກັນວ່າການສະໜອງການບໍລິການ, ການວາງແຜນການເງິນ ແລະ ການບໍລິຫານສາທາລະນະສຸກ, ການສຶກສາ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນໆ ຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂດ້ວຍແນວທາງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ.

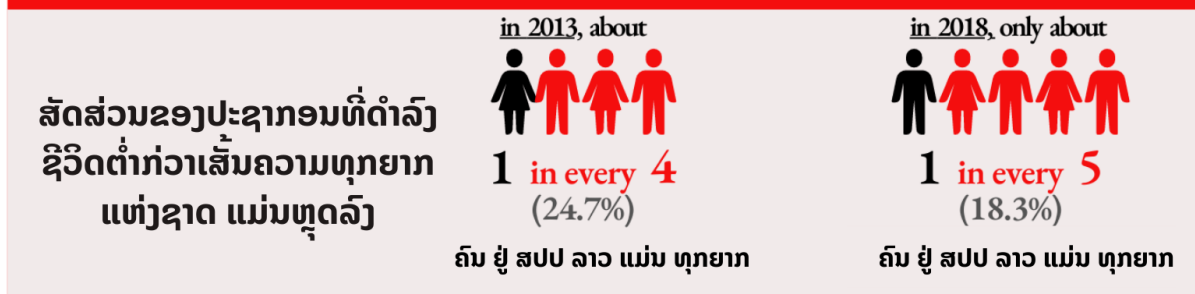
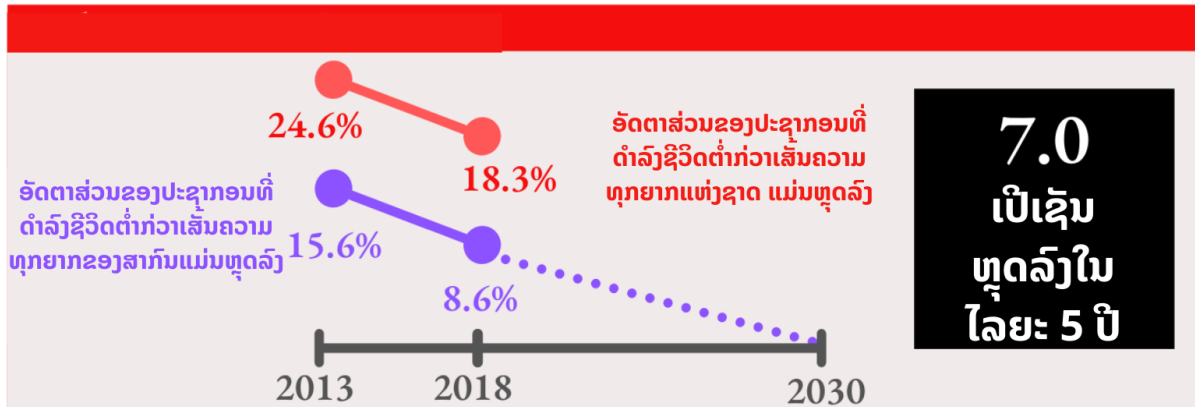
ບົດທີ 2

ການທົບທວນຄວາມຄືບໜ້າ - ບັນດາເປົ້າໝາຍ ປພຍ ທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍບຸລິມະສິດນັບແຕ່ການເຮັດບົດ ລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດ

ໃນພາກນີ້ແມ່ນການທົບທວນຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນການເຊື່ອມສານ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການລາຍງານກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໂດຍມີການທົບທວນຜົນສຳເລັດ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງການວາງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ. ນອກນັ້ນ, ໃນພາກນີ້ຈະມີຮູບພາບປະກອບເພື່ອອະທິບາຍຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ປພຍ, ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການຜັດທະນາໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ກອງເລຂາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດ ທັງສະບັບພາສາລາວ ແລະ ພາສາອັງກິດ ເພື່ອສະດວກໃນການນຳໄປເຜີຍແຜ່ຕີຝົມ, ເຮັດໃບປິວ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຜ່ານທາງອອນລາຍ.

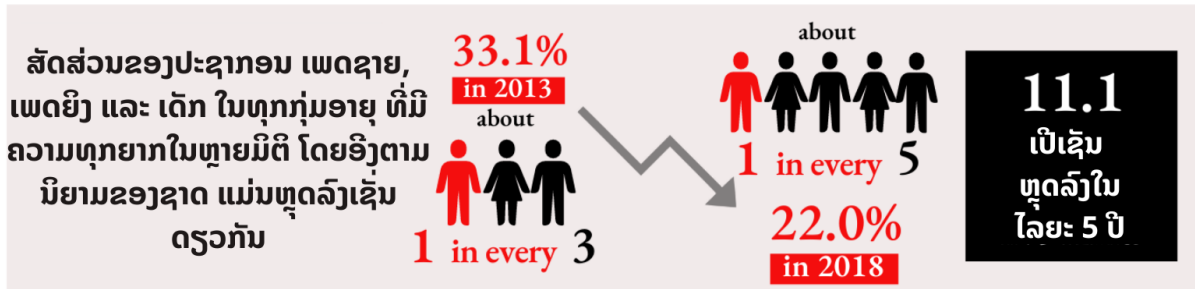
ສຳລັບຄວາມຄືບໜ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ແມ່ນຢູ່ບົນຝື້ນຖານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຂໍ້ແນະນຳທີ່ສຳຄັນ ຈາກການທົບທວນຄືນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນຜັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດ, ເຊິ່ງໄດ້ມີການອະທິບາຍລະອຽດໃນພາກທີ 3 ຂອງບົດລາຍງານສະບັບນີ້. ໃນພາກນີ້ຈະບໍ່ໄດ້ເນັ້ນໃສ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດສຳລັບແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ປພຍ ເນື່ອງຈາກມັນມີລັກສະນະຟືເສດ ທີ່ມີທັງສິ່ງເສີມກັນ ແລະ ຂັດແຍ້ງກັນ (synergies and trade-offs) ຂອງແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ປພຍ ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍຢູ່ໃນພາກທີ 1. ລັດຖະບານ ມີຄວາມເຊື່ອໝັ້ນວ່າການປຶກສາຫາລືການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາປັດໄຈທີ່ສຳຄັນຂອງບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດໃນລັກສະນະທີ່ກວມລວມ, ມີແບບແຜນ ແລະ ໃນຂົງເຂດທີ່ມີບັນຫາຄົງຄ້າງ ຈະເປັນການສ້າງຍຸດທະສາດ ແລະ ຈັດລຽງບຸລິມະສິດທີ່ສຳຄັນແຫ່ງຊາດໃນອະນາຄົດ.

ປະລິມານ 1 - ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ (ລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກທຸກຮູບແບບໃນທົ່ວໂລກ)

ເພດ	ສັດສ່ວນຂອງປະຊາກອນ ທັງເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ ທີ່ທຸກຍາກແມ່ນຫຼຸດລົງ	2013: 24.7%	2018: 18.5%
ສະຖານທີ່	ຢູ່ ສປປ ລາວ, ຖ້າທຽບກັນແລ້ວ ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຢູ່ ເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນສູງກວ່າ ຢູ່ເຂດຕົວເມືອງ	2013: 7.9%	2018: 7.0%
		31.4%	23.8%

ກຸ່ມອາຍຸ	ກຸ່ມໄວໜຸ່ມ (ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 15 ປີ) ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງມີຄວາມທຸກຍາກກວ່າ ກຸ່ມໄວຜູ້ໃຫ່ຍ	Below 15	15-24	25-54	55-64	65+
	2013:	32.6%	22.7%	20.4%	18.0%	22.1%
	2018:	24.3%	19.7%	14.7%	12.4%	15.1%

ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກມີຄວາມຄືບໜ້າຫຼາຍສົມຄວນ: ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 33.5% ໃນປີ 2003 ມາເປັນ 23.2% ໃນປີ 2013 ແລະ ຍັງສືບຕໍ່ຫຼຸດລົງມາເປັນ 18.6% ໃນປີ 2019. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ທ່າອ່ຽງຂອງການຫຼຸດລົງດັ່ງກ່າວຈະກັບມາເພີ່ມຂຶ້ນຄືນ ເນື່ອງຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໂດຍຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 21.5% ໃນປີ 2020⁵.

ການຫຼຸດລົງຂອງຄວາມທຸກຍາກຫຼາຍມິຕິໃນຈຳນວນປະຊາກອນ: ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ປະສົບກັບຄວາມທຸກຍາກຫຼາຍມິຕິມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ, ໂດຍຫຼຸດລົງຈາກ 40.4% ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 23.1% ໃນປີ 2017. ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍດ້ອຍໂອກາດໃນຫຼາຍມິຕິ ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 33.1% ໃນປີ 2013 ມາເປັນ 22% ໃນປີ 2018.

ການຫຼຸດລົງຂອງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການເຕີບໂຕຂອງ GDP: ເຖິງວ່າການຫຼຸດລົງຂອງຄວາມທຸກຍາກແມ່ນຢູ່ໃນທ່າອ່ຽງທີ່ດີໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ, ແຕ່ຈັງຫວະ ແລະ ລະດັບຄວາມໄວຂອງການຫຼຸດລົງດັ່ງກ່າວຍັງມີຄວາມຊັກຊ້າເມື່ອທຽບໃສ່ອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງ ຍອດລວມຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຕໍ່ປະຊາກອນ (GDP). ໃນລະຫວ່າງປີ 2013-2019, ອັດຕາການເຕີບໂຕ 1% ຂອງ GDP ນຳໄປສູ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ 0.67% (ອັດຕາສ່ວນດັ່ງກ່າວມີພຽງ 0.4% ໃນລະຫວ່າງປີ 2008-2013).

ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບເພີ່ມຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກຄວາມແຕກຕ່າງໃນການບໍລິໂພກກ້ວາງຂຶ້ນ: ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ, ອັດຕາການບໍລິໂພກມີການຂະຫຍາຍຕົວໄວໃນກຸ່ມຄົນທີ່ມີລາຍຮັບສູງ. ໃນລະຫວ່າງປີ 2013 ແລະ 2019, ຄ່າສະເລ່ຍການບໍລິໂພກຕໍ່ຫົວຄົນໃນກຸ່ມ 40% ຂອງຜູ້ທີ່ມີລາຍຮັບຕ່ຳ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ 2.1% ຕໍ່ປີ ເມື່ອທຽບກັບອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວແຫ່ງຊາດ 3.3% , ໃນຂະນະທີ່ ຈຳນວນ 1 ສ່ວນ 5 ຂອງຜູ້ທີ່ມີລາຍຮັບສູງ ແມ່ນມີການຂະຫຍາຍຕົວຢູ່ 4.1% ຕໍ່ປີ. ດັ່ງນັ້ນ, ການເຂົ້າເຖິງສະຫວັດດີການດ້ານຕ່າງໆສຳລັບກຸ່ມຄົນທີ່ມີລາຍໄດ້ໜ້ອຍແມ່ນຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ ແລະ ຄວາມທຸກຍາກແມ່ນຍັງມີຄວາມເໝັງຕຶງຕ່ຳ ເມື່ອທຽບກັບປະລິມານທີ່ການບໍລິໂພກມີການເຕີບໂຕເທົ່າທຽມກັນ. ນອກນັ້ນ, ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນດັ່ງກ່າວຍັງເຫັນໄດ້ຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ດັດຊະນີວັດແທກຄວາມແຕກຕ່າງກັນທາງດ້ານລາຍໄດ້ ຫຼື Gini Index ໂດຍເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 36.0 (2013) ມາເປັນ 38.8 ໃນປີ 2019.

ລະດັບຄວາມທຸກຍາກຢູ່ໃນແຂວງ ແລະ ເຂດແຄ້ວຕ່າງໆ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ: ເຖິງແມ່ນວ່າອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຈະຫຼຸດລົງໃນຫຼາຍແຂວງ, ແຕ່ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຢູ່ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ 2 ເທົ່າ ຈາກ 2.5% ໃນປີ 2013 ມາເປັນ 5% ໃນປີ 2019. ໃນຊຸມປີດຽວກັນ ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ 4 ແຂວງຄື: ໄຊຍະບູລີ, ບໍລິຄຳໄຊ, ຄຳມ່ວນ ແລະ ອັດຕະປື. ເຖິງວ່າເຂດຊົນນະບົດຍັງກວມເອົາອັດຕາສ່ວນສູງຂອງຄວາມທຸກຍາກ ແຕ່ເຂດພື້ນທີ່ ທີ່ມີຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນໄດ້ປ່ຽນໄປສູ່ເຂດພາກກາງ ແລະ ໃນເຂດຊຸມຊົນຕົວເມືອງເຊັ່ນດຽວກັນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ມີ 5 ແຂວງ ທີ່ກວມເອົາ ອັດຕາສ່ວນ ຄວາມທຸກຍາກຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ ຂອງ ອັດຕາສ່ວນຄວາມທຸກຍາກທົ່ວປະເທດ, ເຊິ່ງປະກອບມີ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ກວມເອົາ 20.6%, ອຸດົມໄຊ (8.7%), ຄຳມ່ວນ (8.3%), ສາລາວັນ (8.0%) ແລະ ຫຼວງພະບາງ (7.7%).

ການຫຼຸດລົງຂອງຄວາມທຸກຍາກໃນເຂດຊົນນະບົດ: ຄວາມທຸກຍາກໃນເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນກວມເອົາອັດຕາສ່ວນສູງກວ່າຄວາມທຸກຍາກໃນເຂດຕົວເມືອງເຖິງ 3 ເທົ່າ. ເຖິງວ່າເຂດດັ່ງກ່າວແມ່ນກວມເອົາ 67% ຂອງປະຊາກອນ ແຕ່ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກຢູ່ເຂດຊົນນະບົດແມ່ນກວມເຖິງ 90%. ໂດຍອີງຕາມນະໂຍບາຍການພັດທະນາ, ລັດຖະບານ ໄດ້ລະເກີດໂຮມເອົາບັນດາບ້ານໃຫຍ່ເຂົ້າເປັນຕົວເມືອງນ້ອຍ ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 11 ເມືອງ ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 30 ເມືອງໃນປີ 2018 ແລະ ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າມີຕົວເມືອງໃໝ່ 19 ຕົວເມືອງ. ໃນຂະແໜງກະສິກຳ, ກົມຮ່ວມມື ແລະ ພັດທະນາຊົນນະບົດ ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອສົ່ງເສີມຊາວກະສິກອນໃຫ້ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດຫຼຸດຜຶ້ນອອກຈາກຄວາມທຸກຍາກ.

⁵ ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ, ທະນາຄານໂລກ, ກັນຍາ 2020

ຕາຕະລາງທີ 1.1 - ສະຖານະພາບຂອງເມືອງ, ບ້ານ ແລະ ຄອບຄົວທຸກຍາກ ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນບໍລິຫານຈາກ ກະຊວງ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້

ສະຖານະພາບຂອງເມືອງ, ບ້ານ ແລະ ຄອບຄົວທຸກຍາກ ຈາກປີ 2015 ຫາ 2019 ⁶			
	2015 ປີຖານ	2019	Result /ຜົນໄດ້ຮັບ
ຈຳນວນເມືອງທັງໝົດ	148	148	ຈຳນວນເມືອງທຸກຍາກທູດລົງ 7 ເມືອງ
ຈຳນວນເມືອງທຸກຍາກ	30	23	
ອັດຕາສ່ວນຂອງເມືອງທຸກຍາກ	20.3%	15.5%	
ຈຳນວນບ້ານທັງໝົດ	8,507 ⁷	8,514	ຈຳນວນທັງໝົດ 83 ບ້ານທີ່ຫຼຸດຜົນອອກ ຈາກກຸ່ມບ້ານທີ່ທຸກຍາກ
ຈຳນວນບ້ານທຸກຍາກ	1,736	1,530	
ອັດຕາສ່ວນຂອງບ້ານທຸກຍາກ	20.4%	18.07%	
ຈຳນວນຄອບຄົວທັງໝົດ	1,162,388	1,190,792	ຈຳນວນທັງໝົດ 6,646 ຄອບຄົວທີ່ຫຼຸດຜົນ ອອກຈາກກຸ່ມຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ
ຈຳນວນຄອບຄົວທຸກຍາກ	76,418	65,059	
ອັດຕາສ່ວນຂອງຄອບຄົວທຸກຍາກ	6.6%	5.04%	
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກົມຮ່ວມມື ແລະ ຜັດທະນາຊຸມນະບົດ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້			
ໝາຍເຫດ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຕິດຕາມກວດກາຕົວເລກຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນລາຍງານແບບບໍລິຫານກ່ຽວກັບລາຍໄດ້ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການພື້ນຖານ, ລວມໄປເຖິງຂໍ້ມູນການຊົມໃຊ້ໃນລະດັບຄົວເຮືອນໃນແຕ່ລະປີ. ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ນຳໃຊ້ລະບົບຖານຂໍ້ມູນໃໝ່ທີ່ໃຊ້ຂໍ້ມູນປະຈຳປີ ເພື່ອວາງນະໂຍບາຍໃນການປັບປຸງ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາທີ່ແທດເໝາະກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ໃນພາກສຸດທ້າຍຂອງການລາຍງານ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ຈະເປັນຜູ້ລວບລວມເອົາຂໍ້ມູນຄວາມທຸກຍາກທັງໝົດ ເພື່ອວິເຄາະເອົາບັນດາຕົວຊີ້ບອກຕ່າງໆ ບົນພື້ນຖານນິຍາມ ແລະ ມາດຕະຖານສາກົນ.			

ການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານເຂົ້າໃນການຜັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ການລືບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນວຽກຈຸດສຸມ ຂອງລັດຖະບານໃນຊຸມປີຜ່ານມາ ແລະ ກໍາລັງຢູ່ໃນທ່າວຽງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍການລົງທຶນດັ່ງກ່າວແມ່ນນໍາໃຊ້ ງົບປະມານຈາກ 3 ແຫຼ່ງທຶນຄື: ງົບປະມານພາຍໃນ, ທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ແລະ ທະນາຄານນະໂຍບາຍ. ເຖິງວ່າຈະມີ ການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນແລ້ວກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າຄວາມແຕກໂຕນກັນກໍຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນກໍ ຍັງເພີ່ມຂຶ້ນໃນບາງກໍລະນີ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການໃຫ້ການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານຍັງບໍ່ທົ່ວເຖິງ ເນື່ອງຈາກຍັງມີຄວາມ ຂາດແຄນດ້ານຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດກໍຍັງມີຄວາມຈຳກັດ.

ອັດຕາການປົກຄຸມຂອງລະບົບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມຍັງມີ ຈຳກັດ: ການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານຂອງລັດຖະບານເຂົ້າໃນ ວຽກງານການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ຄິດເປັນອັດຕາສ່ວນຂອງ GDP ແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 0.68% ໃນປີ 2015 (ກວມ ເອົາ 2.24% ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍຂອງລັດຖະບານທັງໝົດ) ມາເປັນ 0.53% ໃນປີ 2019 (ກວມເອົາ 3% ຂອງການ ໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານຂອງລັດຖະບານທັງໝົດ). ປະຊາກອນທີ່ມີອາຍຸໃນໄວເຮັດວຽກສ່ວນຫຼາຍ ມີລາຍຮັບຢູ່ໃນ ລະດັບກຸ່ມຕົນເອງ ເຊິ່ງໂອກາດໃນການຫາວຽກເຮັດງານທຳທີ່ເໝາະສົມຍັງມີຄວາມຈຳກັດຢູ່. ສໍາລັບແຮງງານທີ່ມີ ຄວາມບອບບາງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນແຮງງານໃນຂະແໜງກະສິກໍາ, ການປະມົງ ແລະ ວຽກທີ່ໃຊ້ແຮງງານເປັນຫຼັກ, ເຊິ່ງແຮງງານໃນຂະແໜງກະສິກໍາ ແລະ ແຮງງານນອກລະບົບ ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນຂະແໜງທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າ, ສະພາບແວດ ລ້ອມບໍ່ເອື້ອອຳນວຍເທົ່າທີ່ຄວນ, ການເຂົ້າເຖິງຕົວແທນຜູ້ໃຊ້ແຮງງານ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມຍັງມີຄວາມ ຈຳກັດ. ນອກນັ້ນ, ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍກໍ່ແມ່ນໜຶ່ງໃນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ເຊິ່ງກວມເອົາ 8% ຂອງແຮງງານທົ່ວ ປະເທດ ແລະ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຮັດວຽກຢູ່ປະເທດເພື່ອນບ້ານ.

⁶ ສປປ ລາວ ມີລະບົບການວັດແທກຄວາມທຸກຍາກຢູ່ສອງລະບົບ, ລະບົບທີ່ໜຶ່ງແມ່ນ ການສໍາຫຼວດຄົວເຮືອນປະຈຳ 5 ປີ ກ່ຽວກັບລາຍຈ່າຍ ແລະ ການບໍລິໂພກຂອງຄົວ ເຮືອນ (ໂດຍ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ) ແລະ ຈະວັດແທກຕົວຊີ້ບອກຄວາມທຸກຍາກໂດຍອີງຕາມນິຍາມ ແລະ ມາດຕະຖານຂອງສາກົນ. ສໍາລັບລະບົບທີ່ສອງ, ລັດຖະບານ ຈະ ວັດແທກລະດັບຄວາມທຸກຍາກທຸກໆປີ ໂດຍອີງຕາມການເກັບກໍາຂໍ້ມູນບໍລິຫານ ດ້ານລາຍໄດ້/ລາຍຮັບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ ເຊິ່ງຈະລົງໄປເຖິງ ລະດັບຄົວເຮືອນ. ຂໍ້ມູນບໍລິຫານດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນເກັບກໍາໂດຍ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້, ເຊິ່ງການຕິດຕາມຂໍ້ມູນແມ່ນກວມທັງ ການເຂົ້າເຖິງນໍ້າສະອາດ, ການບໍລິການ ສາທາລະນະສຸກ, ໂຮງຮຽນ ແລະ ໄລຍະຫ່າງຈາກເຮືອນຫາຂອງພວກເຂົາໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຕ່າງໆໃນກຸ່ມບ້ານນັ້ນໆ.

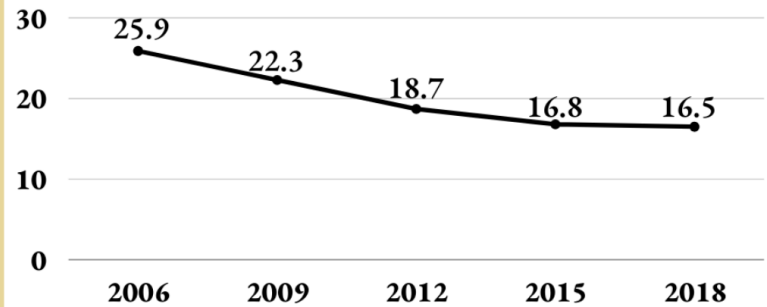
⁷ ການສໍາຫຼວດປະຊາກອນ ແລະ ສໍາມະໄນຄົວ ຄັ້ງທີ 4 ປີ 2015/ Fourth Lao Population and Housing Census 2015

ຍ້ອນເຫັນໄດ້ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານ ໄດ້ໃຫ້ຄໍາໝາຍໜັ້ນໃນການປັບປຸງລະບົບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມໃຫ້ປົກຄຸມເຖິງກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ: ການເຂົ້າເຖິງການປະກັນສັງຄົມຍັງມີຄວາມຈຳກັດ ແລະ ໂຄງການດ້ານສະຫວັດດີການສັງຄົມຍັງບໍ່ທັນມີການລວມສູນ. ສະນັ້ນ, ການສົ່ງເສີມ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍຂອບເຂດຂອງວຽກງານປົກປ້ອງທາງສັງຄົມແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ, ໂດຍສະເພາະ ການສົ່ງເສີມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ແລະ ຮັບຮອງເອົາໃນທ້າຍປີ 2020. ໂດຍປະຕິຕາມບັນດາຂໍ້ແນະນຳຈາກການທົບທວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII, ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ການຈຳກັດທຸກຮູບແບບການແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ (CEDAW) ແລະ ປົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດ, ລັດຖະບານໄດ້ສືບຕໍ່ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງ ພາຍໃນປີ 2025.

ເຖິງວ່າຈະມີຄວາມຄືບໜ້າກໍຕາມ, ແຕ່ການເຂົ້າເຖິງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມແມ່ນຍັງມີຄວາມຈຳກັດ ແລະ ບໍ່ພຽງພໍເທົ່າທີ່ຄວນ. ມີພຽງແຮງງານໃນລະບົບທີ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງຈາກການປະກັນສັງຄົມ ໃນຂະນະທີ່ແຮງງານນອກລະບົບຍັງມີ ຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງການຄຸ້ມຄອງຈາກການປະກັນສັງຄົມ. ສຳລັບໂຄງການປະກັນສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ ແມ່ນກວມເອົາ 17 ແຂວງ, ຍົກເວັ້ນ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ເຊິ່ງກວມເອົາ 94% ຂອງປະຊາກອນທັງໝົດໃນປີ 2020. ເຖິງວ່າການປະກັນສັງຄົມຈະກວມເອົາອັດຕາສ່ວນທີ່ສູງ, ແຕ່ຄຸນນະພາບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ ຍັງຈະຕ້ອງສືບຕໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ສຳລັບໂຄງການລັດວິສາຫະກິດກ່ຽວກັບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ເຫັນວ່າອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ໂຄງການດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງຈາກ 12.7% ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 10.8% ໃນປີ 2019. ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາສິ່ງທ້າທາຍດັ່ງກ່າວ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໂດຍຮ່ວມມືກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ເພີ່ມທະວີສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບການປະກັນສັງຄົມ ຜ່ານຫຼາຍຊ່ອງທາງ ແລະ ສື່ສັງຄົມອອນລາຍ ແລະ ການຈັດສຳມະນາໃຫ້ແກ່ພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ລວມທັງປະຊາຊົນທົ່ວໄປເພື່ອເພີ່ມອັດຕາການເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ປະລິມານ 2 - ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ
(ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ, ບັນລຸການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ປັບປຸງດ້ານໂລຊະນາການ ແລະ ສົ່ງເສີມການກະສິກຳແບບຍືນຍົງ)

ອັດຕາການຂາດ
ສານອາຫານ ແມ່ນ
ຫຼຸດລົງໃນສຸມປີທີ່
ຜ່ານມາ

	2012-2013	2017-2018
ເດັກນ້ອຍທີ່ເຕີຍເກີນມາດຖານ (stunting)	44.0%	33.0%
ເດັກນ້ອຍທີ່ມີພຶດທະນາການທີ່ບໍ່ສົມບູນ (wasting)	5.9%	9.0%
ເດັກນ້ອຍທີ່ຈ່ອຍຜ່ອມເກີນມາດຖານ (underweight)	26.6%	21.1%
ເດັກນ້ອຍທີ່ມີນ້ຳໜັກເກີນມາດຖານ (overweight)	2.5%	3.5%

ອັດຕາການເຕີຍກວ່າມາດຕະຖານຂອງເດັກນ້ອຍ
ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ແມ່ນຫຼຸດລົງ

From nearly
1 in every 2
(44.4%)

in 2013

To about
1 in every 3
(33.0%)

in 2018

ແຕ່ຄວາມແຕກໂຕນກັນລະຫວ່າງ ອັດຕາການເຕີຍ
ກວ່າມາດຕະຖານຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ ທຸກຍາກ ແລະ
ຮັ່ງມີ ແມ່ນຍັງມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ

ໃນກຸ່ມທີ່ທຸກຍາກກວ່າໝູ່

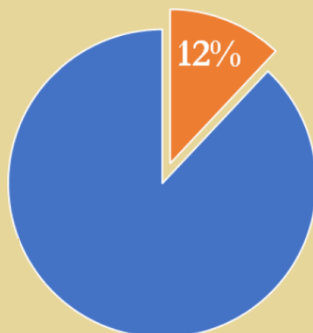
(48% as of 2018)

ໃນກຸ່ມທີ່ຮັ່ງມີກວ່າໝູ່

(13.9% as of 2018)

ໃນປີ 2020,
ລັດຖະບານ ໄດ້ຈັດສັນ
ງົບປະມານ ຈຳນວນ
12 ເປີເຊັນ ຂອງ
ລາຍຈ່າຍທັງໝົດໃນ
ຂະແໜງການກະສິກຳ

ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ແຫ່ງ
ທຶນອື່ນໆ ຈຳນວນທັງໝົດ 100 ລ້ານໂດລາ
ສະຫະລັດ (ຕາມລາຄາຄາຄົງທີ່ ໃນປີ 2018) ແມ່ນໄດ້
ສະໜອງໃຫ້ແກ່ຂະແໜງການກະສິກຳ ໃນປີ 2018

ຜົນໄດ້ຮັບດ້ານການຜະລິດສະບຽງອາຫານ: ສປປ ລາວ ມີຄວາມຄືບໜ້າດີໃນການຜະລິດສະບຽງອາຫານ ໂດຍສະເພາະການຜະລິດຈາກຝາມ ແມ່ນສາມາດບັນລຸໄດ້ເປົ້າໝາຍການຜະລິດຕໍ່ຫົວຄົນແຫ່ງຊາດ. ເຖິງວ່າຈະປະສົບບັນຫາໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ການລະບາດຂອງສັດຕູຜິດ, ການຜະລິດນັບແຕ່ປີ 2016 ເປັນຕົ້ນມາ ແມ່ນມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ເຊິ່ງການຜະລິດເຂົ້າແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ 2 ເທົ່າ ຂອງເປົ້າໝາຍການບໍລິໂພກແຫ່ງຊາດ ໃນປີ 2020, ການຜະລິດປະເພດຝັດຜັກ ເພີ່ມຂຶ້ນ 4 ເທົ່າ ແລະ ການຜະລິດໝາກໄມ້ກິນໝາກ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ 7 ເທົ່າ ຂອງເປົ້າໝາຍການບໍລິໂພກແຫ່ງຊາດ. ສະນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງເປັນປະເທດທີ່ສາມາດຜະລິດສະບຽງອາຫານໃນປະລິມານທີ່ພຽງພໍ ແລະ ຫຼາກຫຼາຍເພື່ອໂຊຸມນາການທີ່ດີ.

ເຖິງວ່າການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂຊຸມນາການ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ, ແຕ່ກໍຍັງມີບາງບັນຫາທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ສືບຕໍ່ຕິດຕາມ: ອັດຕາສ່ວນຂອງຄວາມອຶດຫິວແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 33% ໃນປີ 2010 ມາເປັນ 23% ໃນປີ 2018. ໃນປີ 2020 ສປປ ລາວ ຖືກຈັດຢູ່ອັນດັບທີ 87/117 ຂອງດັດຊະນີຄວາມອຶດຫິວໂລກ (World Hunger Index). ດ້ວຍຄະແນນ 25.7, ສປປ ລາວ ປະສົບກັບບັນຫາຄວາມອຶດຫິວໃນລະດັບທີ່ຮ້າຍແຮງ ໂດຍຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂຊຸມນາການ ແມ່ນເປັນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສືບຕໍ່ມາດົນແລ້ວ ນັບແຕ່ຍັງບໍ່ທັນມີການລະບາດຂອງ ພະຍາດໂຄວິດ-19 ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ວ່າອັດຕາສ່ວນການຂາດສານອາຫານໃນຈຳນວນປະຊາກອນແມ່ນບໍ່ມີການປ່ຽນແປງຫຍັງຫຼາຍ (ຈາກ 16.8% ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 16.5% ໃນປີ 2018).

ໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ: ບັນດາໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ລວມມີ ການເຊື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ການຫຼຸດລົງຂອງຜົນຜະລິດ ບວກກັບແຮງກົດດັນຈາກການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ໂຄງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ຕ່າງໆ; ການເຂົ້າເຖິງລະບົບຊົນລະປະທານຍັງມີຄວາມຈຳກັດ; ການເຮັດກະສິກຳຍັງເອື້ອຍອີງໃສ່ປະລິມານນ້ຳຝົນເປັນຫຼັກ; ເກີດພະຍາດລະບາດໃນສັດລ້ຽງ; ຊາວກະສິກອນກໍພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການປູກຝັດທາງເລືອກໃໝ່ໃນການສ້າງເສດຖະກິດເພື່ອທົດແທນການປູກຝັດ; ຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມສາມາດພຽງພໍໃນການຮັບມືກັບໄພພິບັດທຳມະຊາດ ແລະ ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ. ນອກນັ້ນ, ບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ ສປປ ລາວ ຍັງເປັນບັນຫາທີ່ເຮັດໃຫ້ຜູ້ທີ່ໃນການເຮັດກະສິກຳບໍ່ມີຄວາມປອດໄພ.ປະມານ 11% ຂອງຄົວເຮືອນໃນຊຸມນະບົດມີການບໍລິໂພກຢູ່ໃນລະດັບກາງ ແລະ ຕ່ຳ. ການຂາດແຄນການສະໜອງສະບຽງອາຫານຍັງສືບຕໍ່ເປັນບັນຫາທີ່ໜ້າເປັນຫວ່າງໃນບາງແຂວງ ເຊັ່ນ: ຜົ້ງສາລີ, ບໍ່ແກ້ວ, ຫົວພັນ, ເຊກອງ ແລະ ອັດຕະປື. ບັນຫາດັ່ງກ່າວໄດ້ເພີ່ມທະວີຄວາມຮຸນແຮງຂຶ້ນໃນໄລຍະທີ່ມີການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ຍັງສືບຕໍ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ລັດຖະບານແຫ່ງສປປ ລາວ ໄດ້ຮ່ວມມືກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໃນການກຳນົດມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອຝື້ນຝູ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານມີຄວາມຍືນຍົງໃນອະນາຄົດ.

ຜົນໄດ້ຮັບດ້ານໂຊຸມນາການຂອງເດັກນ້ອຍ: ຜົນການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ (LSIS) ແລະ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນບໍລິຫານຂອງລັດຖະບານ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ອັດຕາການເຕີຍກວ່າມາດຕະຖານຂອງເດັກນ້ອຍ ໃນກຸ່ມເດັກນ້ອຍອາຍຸລຸ່ມ 5 ປີ ມີການຫຼຸດລົງຈາກ 44% ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 33% ໃນປີ 2018. ແຕ່ຕົວເລກໃນກຸ່ມເດັກນ້ອຍທີ່ມີພັດທະນາການທີ່ບໍ່ສົມບູນ (wasting) ໃນໄວອາຍຸດັ່ງກ່າວກໍຍັງບໍ່ທັນມີການເພີ່ມຂຶ້ນ, ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ກຸ່ມເດັກນ້ອຍທີ່ນອນຢູ່ໃນເກນທີ່ມີອັດຕາສ່ວນລະຫວ່າງນ້ຳໜັກ ແລະ ລວງສູງຕ່ຳກວ່າເກນມາດຕະຖານ ໃນຈຳນວນປານກາງ ຫາຮຸນແຮງ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 5.9% ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 9% ໃນປີ 2018. ເດັກນ້ອຍທີ່ມີນ້ຳໜັກຕ່ຳກວ່າເກນມາດຕະຖານ ແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 26.6% ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 21.1% ໃນປີ 2018, ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນ, ເດັກນ້ອຍທີ່ມີນ້ຳໜັກເກີນກວ່າເກນມາດຕະຖານ ແມ່ນມີຄວາມໜ້າເປັນຫວ່າງເນື່ອງຈາກມີອັດຕາເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 2.5% ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 3.5% ໃນປີ 2018.

ຄວາມຄືບໜ້າທີ່ຊັກຊ້າ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ: ການຂາດສານອາຫານໃນກຸ່ມປະຊາກອນໃນ ສປປ ລາວ ຍັງກວມເອົາອັດຕາສ່ວນທີ່ສູງ ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຊັດເຈນເຖິງຄວາມກ່ຽວພັນກັນລະຫວ່າງ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບກັນ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບ ລັກສະນະຂອງຄວາມທຸກຍາກ. ໃນຂະນະທີ່ທຸກແຂວງທົ່ວປະເທດ ມີການຫຼຸດລົງຂອງອັດຕາເດັກນ້ອຍ

ເຕັຍກວ່າເກນມາດຕະຖານໃນປີ 2018 ເມື່ອທຽບກັບປີ 2012, ແຕ່ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍເຕັຍກວ່າເກນມາດຕະຖານ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງແມ່ນກວມເອົາ 43.3% ໂດຍມີອັດຕາສູງກວ່າເດັກນ້ອຍໃນຕົວເມືອງເຖິງ 2 ເທົ່າ ເຊິ່ງກວມເອົາພຽງແຕ່ 21.5%. ເດັກນ້ອຍທີ່ມາຈາກຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ກໍມີອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍເຕັຍກວ່າເກນມາດຕະຖານ ກວມເອົາເຖິງ 3.4 ເທົ່າ ສູງກວ່າເດັກນ້ອຍທີ່ຢູ່ໃນຄອບຄົວທີ່ຮັ່ງມີ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ຢູ່ໃນຄອບຄົວຮັ່ງມີທີ່ສຸດ ແລະ ເດັກນ້ອຍເກືອບ 4/5 ຂອງຄອບຄົວຮັ່ງມີ ແມ່ນມີອັດຕາສ່ວນເດັກນ້ອຍເຕັຍກວ່າເກນມາດຕະຖານກວມເອົາ 14% ແລະ 23% ຕາມລຳດັບ. ອັດຕາສ່ວນສູງສຸດຂອງເດັກນ້ອຍເຕັຍກວ່າເກນມາດຕະຖານ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ມີການຈະເລີນເຕີບໂຕຫຼຸດເກນມາດຕະຖານ (ອັດຕາສ່ວນລະຫວ່າງນ້ຳໜັກ ແລະ ລວງສູງບໍ່ສົມດຸນ) ໃນຫຼາຍແຂວງ ຕາມການສະຫຼຸບໃນຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ ກາຍເປັນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫວັງໃນວຽກງານສາທາລະນະສຸກ, ໂດຍອີງຕາມມາດຕະຖານຄ່າສະເລ່ຍທາງດ້ານສາທາລະນະສຸກທີ່ກຳນົດໂດຍ ອົງການອະນາໄມໂລກ.⁸

ຕາຕະລາງທີ 2.1 - ສະຖານະພາບດ້ານໂພຊະນາການ ຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ

ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງສະຖານະພາບດ້ານໂພຊະນາການ ຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ໂດຍອີງຕາມດັດຊະນີອັດຕາສ່ວນຄວາມສູງຕາມອາຍຸ ແລະ ອັດຕາສ່ວນລະຫວ່າງນ້ຳໜັກ ແລະ ລວງສູງບໍ່ສົມດຸນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2018 (ຕາມລຳດັບອັດຕາສ່ວນຄວາມເຕັຍເກີນມາດຖານ)				
	ຄວາມເຕັຍເກີນມາດຖານ		ເດັກຈ່ອຍຜອມ	
	ປານກາງ ແລະ ຮ້າຍແຮງ	ຮ້າຍແຮງ	ປານກາງ ແລະ ຮ້າຍແຮງ	ຮ້າຍແຮງ
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ	13.8	5	5.5	1.8
ຈຳປາສັກ	24.6	7.1	9	2.7
ໄຊຍະບູລີ	25.1	10.9	19.1	8.4
ສະຫວັນນະເຂດ	28.4	11.2	10.4	2.9
ອັດຕະປື	29.6	12.5	15	4.2
ຄຳມ່ວນ	29.7	8.8	9.8	2.3
ບໍລິຄຳໄຊ	29.9	9.6	5.6	1.6
ວຽງຈັນ	33	12.1	6.6	2.3
ຫຼວງນ້ຳທາ	34.1	9.1	3	1.4
ບໍ່ແກ້ວ	34.7	11.3	4	0.7
ຫົວພັນ	40.7	18.1	16.4	8.3
ຫຼວງພະບາງ	41.3	16.5	8.9	3.2
ອຸດົມໄຊ	42.7	17	6.2	1.6
ສາລາວັນ	42.9	20	12.5	3
ໄຊສົມບູນ	44	17.9	5.8	1.1
ຊຽງຂວາງ	46.3	14	5	1.8
ເຊກອງ	49.9	21.8	8	2.9
ຜົ້ງສາລີ	54	28.9	8.9	4.5
ສປປ ລາວ	33	12.7	9	3

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2018, ການສຳຫຼວດດັດຊະນີໝາຍສັງຄົມລາວ.

⁸ WHO, 2010. Nutrition Landscape Information System (NLIS) country profile indicators: interpretation guide. Geneva: WHO.

ບາງສາເຫດຂອງການຂາດສານອາຫານຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ: ບັນຫາດັ່ງກ່າວແມ່ນເກີດຂຶ້ນຈາກ ການໃຫ້ອາຫານເດັກກ່ອນ ແລະ ລູກນ້ອຍ ໃນປະລິມານທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ ແລະ ບໍ່ພຽງພໍ (ລວມທັງການລ້ຽງລູກດ້ວຍນ້ຳນົມແມ່ພຽງຢ່າງດຽວໃນອັດຕາທີ່ຕໍ່າ ສຳລັບລູກນ້ອຍອາຍຸບໍ່ເກີນ 6 ເດືອນ), ການຍຸດໃຫ້ນ້ຳນົມລູກກ່ອນກຳນົດອາຍຸຮອດ 2 ປີ ຕາມການແນະນຳ, ການບໍ່ໄດ້ຮັບໂຜຊະນາການຄົບຖ້ວນຂອງແມ່ທີ່ຖືພາ ແລະ ອັດຕາການເກີດລູກໃນໄວໜຸ່ມສູງໃນບາງຊຸມຊົນ. ນອກນັ້ນ, ການປະຕິບັດດ້ານສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ສຸຂະພິບານຍັງບໍ່ທັນມີປະສິດທິພາບ ລວມທັງການຖ່າຍຊະຊາຍເປັນຕົ້ນ. ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 6 ເດືອນ ທີ່ໄດ້ຮັບການລ້ຽງດ້ວຍນ້ຳນົມແມ່ພຽງຢ່າງດຽວຍັງຂ້ອນຂ້າງກວມເອົາອັດຕາທີ່ຕໍ່າຢູ່ ເຖິງວ່າຈະມີການເພີ່ມຂຶ້ນພຽງເລັກນ້ອຍຈາກ 40.4% ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 44.9% ໃນປີ 2018.

ການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ມີທ່າອ່ຽງເຮັດໃຫ້ບັນຫາດ້ານໂຜຊະນາການ ແລະ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານໃນທົ່ວປະເທດມີຄວາມສ່ຽງຫລາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ: ໃນລະດັບສາກົນ ຍ້ອນຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ເຊິ່ງໄດ້ຄາດຄະເນວ່າ ຈຳນວນເດັກນ້ອຍທີ່ຢູ່ໃນໄວອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ຈະປະສົບກັບການຈະເລີນເຕີບໂຕຫຼຸດເກນມາດຕະຖານ (ອັດຕາສ່ວນລະຫວ່າງນ້ຳໜັກ ແລະ ລວງສູງບໍ່ສົມດຸນ) ໃນລະດັບປານກາງ ເຖິງ ຮ້າຍແຮງ ອາດຈະເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 14.3% ຂອງອັດຕາສ່ວນໃນທົ່ວໂລກ, ເຊິ່ງແມ່ນຕິດພັນກັບການຄາດຄະເນອັດຕາການຕາຍ ແລະ ການສູນເສຍຍອດລວມຜະລິດຕະພັນແຫ່ງຊາດຕໍ່ຫົວຄົນຂອງປະເທດ. ເຖິງວ່າ ສປປ ລາວ ຈະບໍ່ມີຂໍ້ມູນການຄາດຄະເນຢ່າງເປັນທາງການໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວກໍຕາມ ແຕ່ທ່າອ່ຽງກໍຄ້າຍຄືກັບສະພາບການຂອງໂລກ. ສະນັ້ນ, ການຂັບເຄື່ອນ ແລະ ສ້າງຄວາມຄືບໜ້າໃນວຽກງານການແກ້ໄຂບັນຫາການຂາດໂຜຊະນາການແມ່ນເປັນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສຸດສຳລັບ ສປປ ລາວ, ເຖິງວ່າອັດຕາການເຕີຍກວ່າເກນມາດຕະຖານຈະຫຼຸດລົງ ແຕ່ຍັງສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ເຖິງ 33% ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຫຼຸດເກນມາດຕະຖານເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 9%. ນອກຈາກນັ້ນ, ພະຍາດອັກເສບປອດໂຄວິດ-19 ຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາເດັກນ້ອຍທີ່ມີອັດຕາການຈະເລີນເຕີບໂຕຫຼຸດເກນມາດຕະຖານເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 14.3%.⁹ ກຸ່ມເດັກນ້ອຍຈາກເຂດຊົນນະບົດ, ຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ, ເດັກນ້ອຍຊົນເຜົ່າ ແລະ ກຸ່ມທີ່ຜູ້ເປັນແມ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແມ່ນມີທ່າອ່ຽງເຮັດໃຫ້ເຕີຍກວ່າເກນມາດຕະຖານ. ນອກນັ້ນ, ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແມ່ນແຈກຢາຍບໍ່ທົ່ວເຖິງໃນບັນດາເມືອງຕ່າງໆ; ສຳລັບຄອບຄົວທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າ ແລະ ແຮງງານໃນຂະແໜງກະສິກຳ ແມ່ນມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຫຼາຍທີ່ສຸດ.

ຂະແໜງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້: ເປັນຂະແໜງການຫຼັກໃນການສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ໂດຍມີອັດຕາສ່ວນເພີ່ມຂຶ້ນພຽງແຕ່ 3% ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ ເຊິ່ງມີການເຕີບໂຕຊ້າກວ່າຂະແໜງການອື່ນໆ ເຖິງວ່າຂະແໜງການດັ່ງກ່າວຈະເປັນຂະແໜງການຫຼັກທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ. ໃນຂະນະທີ່ລັດຖະບານ ມີເປົ້າໝາຍສູງໃສ່ການຂະຫຍາຍຂະແໜງອຸດສາຫະກຳທີ່ບໍ່ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອຫັນເປັນຂະແໜງການຫຼັກໃນການພັດທະນາປະເທດໃນອະນາຄົດ, ແຕ່ຂະແໜງການກະສິກຳກໍຍັງເປັນຂະແໜງການທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມຫຼາຍທີ່ສຸດໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຈະເລີນເຕີບໂຕໃນທຸກດ້ານ. ຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ກວມເອົາ 70% ຂອງອັດຕາການຈ້າງງານທັງໝົດ, ໃນນັ້ນ 60% ຂອງລາຍຈ່າຍທັງໝົດແມ່ນສຳລັບກຸ່ມທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າ.¹⁰ ໃນອະນາຄົດອັນໃກ້ນີ້, ຂະແໜງກະສິກຳຍັງຈະເປັນຂະແໜງການຫຼັກໃນການສ້າງລາຍຮັບ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີລາຍຮັບຢູ່ໃນລະດັບກຸ່ມຕົນເອງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການກະຈາຍລາຍຮັບໃນວົງກວ້າງເພື່ອການພັດທະນາ ແມ່ນຈະຕ້ອງມີມາດຕະການໃນການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດເພີ່ມພູນຜົນຜະລິດ ເພື່ອຫັນເປັນສິນຄ້າໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຕິດພັນຕະຫຼາດຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

ແນວທາງໃນການຫັນສູ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ: ຂະແໜງກະສິກຳ ແມ່ນກຳລັງປະຊຸມກັບສິ່ງທ້າທາຍໃນການຫັນສູ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ເຊິ່ງສິ່ງທ້າທາຍໜຶ່ງແມ່ນການປັບປຸງການເຊື່ອມສານວຽກງານດ້ານໂຜຊະນາການເຂົ້າໃນ

⁹ ການປະເມີນກ່ຽວກັບ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ກະສິກຳ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ພຶດສະພາ 2020 (Rapid Assessment of Food Security and Agriculture in Lao PDR, May 2020).

¹⁰ ບົດວິໄຈ ທະນາຄານອາຊີ ກ່ຽວກັບ ສະພາບປະເທດ (2018) (ADB Country Diagnostic (2018)).

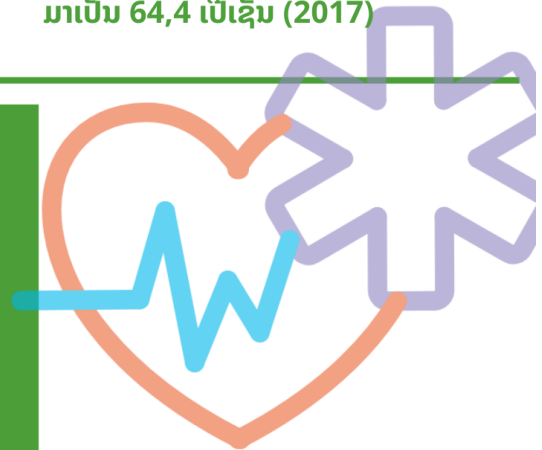
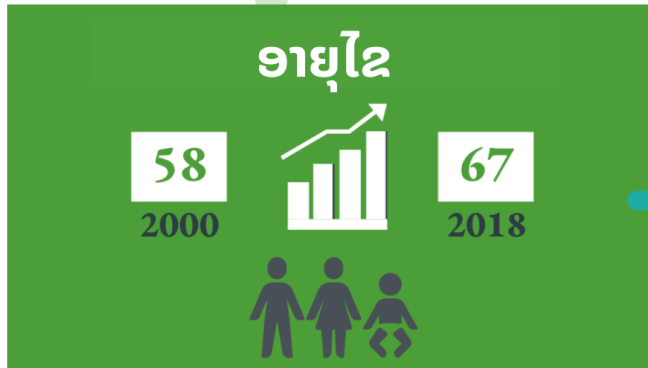
ການສົ່ງເສີມການຫັນສູ່ການຜະລິດສິນຄ້າທີ່ມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນ. ຈົນກວ່າຈະມີການປັບປຸງສິ່ງທ້າທາຍດັ່ງກ່າວ, ການຫັນສູ່ການຜະລິດເປັນສິນຄ້າດ້ານກະສິກໍາທີ່ຮີບຮ້ອນ ຫຼື ເລັ່ງລັດເກີນໄປ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຍຸດທະສາດ ການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ. ເພື່ອຮັບມືກັບສິ່ງທ້າທາຍນີ້, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ ສົ່ງເສີມການຜະລິດອາຫານທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງໂພຊະນາການ, ເຊິ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ສຳລັບການສົ່ງອອກເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຈະຕ້ອງ ຜະລິດໃນປະລິມານທີ່ພຽງພໍສຳລັບການບໍລິໂພກພາຍໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຈະຕ້ອງຊ່ວຍເຫຼືອບັນດາຊຸມຊົນໃນການ ຫັນການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດການຜະລິດອາຫານທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງໂພຊະນາການໃນ ບໍລິເວນໃກ້ຄຽງໄດ້. ສິ່ງທ້າທາຍອີກອັນໜຶ່ງແມ່ນການສົ່ງເສີມວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ພາລະບົດບາດຂອງແມ່ຍິງໃນ ຂະແໜງກະສິກໍາ, ຜົນການສຳຫຼວດໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ການທີ່ແມ່ຍິງເຮັດວຽກຢູ່ໃນການຫັນການຜະລິດເປັນສິນຄ້າ ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ສາມາດມີລາຍຮັບຫຼາຍຂຶ້ນ ຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໃຊ້ຊີວິດຢູ່ນອກບ້ານຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ມີເວລາ ໜ້ອຍລົງໃນການເປັນແມ່ບ້ານແມ່ເຮືອນຄືດັ່ງໃນເມື່ອກ່ອນ ແລະ ການສ້າງຍຸດທະສາດໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແມ່ຍິງຈະຕ້ອງມີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ຊາຍໃນການສົ່ງເສີມວຽກງານດັ່ງກ່າວຫຼາຍຂຶ້ນ.

ປຟຍ 3 - ມີສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ
(ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ສ້າງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງທຸກຄົນ ທຸກ
ເກນອາຍຸ)

ອັດຕາການເກີດລູກຂອງແມ່ຍິງໄວລຸ້ນ ແມ່ນ 83 ເປີເຊັນ
ຕໍ່ ແມ່ຍິງ 1000 ຄົນ ໃນເກນອາຍຸລະຫວ່າງ 15-19 ປີ

ອັດຕາສ່ວນການຊ່ວຍເກີດລູກໂດຍແພດທີ່ໄດ້ຮັບການ
ຝຶກອົບຮົມ ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 41,5 ເປີເຊັນ (2013)
ມາເປັນ 64,4 ເປີເຊັນ (2017)

ຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຈາກ
ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໄດ້
ສ້າງຄວາມສ່ຽງອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ ໂພຊະນາ
ການ ແລະ ອັດຕາການຢູ່ລອດຂອງເດັກ,
ແລະ ຈະສ້າງຜົນກະທົບໄລຍະຍາວຕໍ່ ຊັບສິນ
ທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ

ອັດຕາການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານໂດຍລວມຂອງ ລັດຖະບານ ໃນ
ຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ ແມ່ນກວມເອົາ 2,8 ເປີເຊັນ
ຂອງ ໃນປີ 2018 (3 ເປີເຊັນ ໃນປີ 2016)

ການຈົກຖົງຈ່າຍໂດຍກົງເພື່ອປິ່ນປົວສຸຂະພາບ (out of
pocket spending) ຕໍ່ຫົວຄົນ (\$US) ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ
\$24 ໃນປີ 2015 ມາເປັນ \$28 ໃນປີ 2018.

ຄວາມຄືບໜ້າທີ່ສໍາຄັນຕໍ່ກັບບັນດາຕົວຊີ້ບອກຫຼັກດ້ານສາທາລະນະສຸກ

ຄວາມຄືບໜ້າຂອງບັນດາ 10 ຕົວຊີ້ບອກ ໃນແຜນການພັດທະນາຂະແໜງສາທາລະນະສຸກ						
ຕົວຊີ້ບອກ	ndic		2019			ເປົ້າໝາຍ 2020
		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ		
1 ອັດຕານໍ້າໜັກຕໍ່າກວ່າມາດຕະຖານ	25.5	LCAAS	21.1	LSIS		20
2 ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກ	51	UN estimation	40	LSIS		30
	57	Census				
3 ອັດຕາລວງສູງຕໍ່າກວ່າມາດຕະຖານ	35.6	LCAAS	33	LSIS		32
4 ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ	67	UN estimation	46	LSIS		40
	86	Census				
5 ອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່	197	UN estimation				160
	206	Census				
6 ອັດຕາສ່ວນການຊ່ວຍເກີດລູກໂດຍແຜດທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ	54	MoH: NHR 2014-15	64.4	LSIS		80
7 ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນທີ່ຊົມໃຊ້ແຫຼ່ງນໍ້າດື່ມທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ	85.7	CEHWS	83.9	LSIS		90
8 ອັດຕາສ່ວນປະຊາກອນທີ່ຊົມໃຊ້ສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອາໄມທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ	69.3	CEHWS	73.8	LSIS		75
9 ອັດຕາການໄດ້ຮັບວັກແຊັງ	79.5	MoH	66	LSIS		95
10 ອັດຕາປົກຄຸມຂອງການປະກັນສຸຂະພາບ	32	MoH	71	MoH		80

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ - ຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ໃນການທົບທວນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VIII

ການຂະຫຍາຍພື້ນຖານໂຄງລ່າງຂອງຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການປັບປຸງສະຖານທີ່ອໍານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ສະຖານບໍລິການຂອງລັດໃນທຸກໆຂັ້ນ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງປະກອບມີ:

- **ຂັ້ນບ້ານ:** ຕົວເລກບັນດາບ້ານທີ່ມີສຸຂະພາບທີ່ດີ¹¹ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຈຳນວນ 5,676 ບ້ານ ເຊິ່ງກວມເອົາ 67% ຂອງຈຳນວນບ້ານທັງໝົດໃນທົ່ວປະເທດ. ປະມານ 84% ຂອງ 1,020 ສຸກສາລາທັງໝົດໃນທົ່ວປະເທດ ແມ່ນມີຄວາມພ້ອມໃນການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອນອກສະຖານທີ່ ແລະ ປະມານ 12% ຫຼື ຈຳນວນ 12 ໃນ 103 ສຸກສາລາທັງໝົດໃນບັນດາເມືອງທີ່ ກຳລັງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ 3 ສ້າງ ແມ່ນໄດ້ມີການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ໂດຍລວມແລ້ວ, 9% ຂອງບັນດາສຸກສາລາໃນທົ່ວປະເທດແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ກາຍເປັນ ໂຮງໝໍນ້ອຍ.
- **ຂັ້ນເມືອງ:** ປະຈຸບັນມີໂຮງໝໍເມືອງ 135 ແຫ່ງໃນທັງໝົດ 148 ເມືອງໃນທົ່ວປະເທດ ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 127 ແຫ່ງ ໃນປີ 2010. ໃນນັ້ນ, ປະມານ 21.5% ຂອງໂຮງໝໍເມືອງແມ່ນສາມາດໃຫ້ການບໍລິການໃນກໍລະນີເກີດລູກສຸກເສີນ ແລະ ໃຫ້ການບໍລິການກວດສຸຂະພາບເດັກນ້ອຍເກີດໃໝ່, ເຊິ່ງຕົວເລກດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງຈາກ 14% ໃນປີ 2015.

¹¹ ໂຄງການບ້ານແບບຢ່າງທີ່ມີສຸຂະພາບດີ ແມ່ນລິເລີ່ມໂດຍ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2011, ເຊິ່ງລວມມີ 8 ອົງປະກອບຂອງ ການດູແລສຸຂະພາບຂັ້ນພື້ນຖານ ລວມທັງ ການສະໜອງນໍ້າສະອາດ, ສຸຂະອາໄມ, ອາສາສະໝັກສາທາລະນະສຸກຂັ້ນບ້ານ, ກ່ອງຢາປະຈຳບ້ານ, ການນອກນາມໃນມຸ້ງກັຍຍຸງ, ການສ້າງມຸມຄຸ້ມກັນ, ສະຖານທີ່ໃຫ້ກຳເນີດລູກ, ການດູແລສຸຂະພາບເດັກນ້ອຍ/ເດັກເກີດໃໝ່, ການປ້ອມນິມລູກດ້ວຍນົມແມ່, ການສົ່ງຕໍ່ກໍລະນີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການລາຍງານການເກີດ ແລະ ການຕາຍ (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ປີ 2011) ແຜນພັດທະນາຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ 5 ປີ ຄັ້ງທີ VII (2011-2015)

- **ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນສູນກາງ:** ຈາກທັງໝົດໂຮງໝໍແຂວງ 17 ແຫ່ງໃນທົ່ວປະເທດ (ມີ 1,979 ຕຽງ), ໃນນັ້ນ ມີໂຮງໝໍແຂວງ 2 ແຫ່ງຄື: ແຂວງຫົວພັນ ແລະ ແຂວງຊຽງຂວາງ ທີ່ສາມາດບັນລຸມາດຕະຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ໃນການປະຕິຮູບຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ. ພະນັກງານທີ່ປະຈຳຢູ່ບັນດາໂຮງໝໍແຂວງໃນທົ່ວປະເທດ ກໍໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມການນຳໃຊ້ອຸປະກອນ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທາງການແພດ. ນອກນັ້ນ, ໂຮງໝໍແຂວງບາງແຫ່ງຍັງສາມາດໃຫ້ການບໍລິການປິ່ນປົວທີ່ມີປະສິດທິພາບ ທຽບເທົ່າກັບບາງໂຮງໝໍທີ່ຢູ່ສູນກາງ. ສຳລັບຂັ້ນສູນກາງປະກອບມີ 5 ໂຮງໝໍໃຫຍ່ ແລະ 3 ສູນບຳບັດພິເສດ.

ທ່າອ່ຽງຂອງໂລກເອດສ໌ ແລະ ພະຍາດຕິດຕໍ່ທາງເພດສຳພັນ (ພຕພ): ພະຍາດຕິດຕໍ່ທາງເພດສຳພັນ ແມ່ນກວມເອົາອັດຕາສ່ວນທີ່ຕໍ່າໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງອັດຕາສ່ວນຂອງພະຍາດ ພຕພ ໃນປະຊາກອນໄວຈະເລີນຜັນອາຍຸລະຫວ່າງ 15 – 49 ປີ ກວມເອົາພຽງ 0.3%. ໃນຂະນະທີ່ອັດຕາການຕິດເຊື້ອ HIV ໃນກຸ່ມຜູ້ຍິງທີ່ຂາຍບໍລິການທາງເພດ ແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບເກົ່າ (ເຊິ່ງຢູ່ທີ່ 1%), ແຕ່ກັບເພີ່ມຂຶ້ນຢູ່ໃນກຸ່ມຜູ້ຊາຍຮັກຮ່ວມເພດ ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1.6% ໃນປີ 2014 ມາເປັນ 2.4% ໃນປີ 2018. ຄວາມຮູ້ຜື້ນຖານກ່ຽວກັບພະຍາດຕິດຕໍ່ທາງເພດ ສຳພັນແມ່ນຍັງຕໍ່າ ແລະ ບໍ່ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຄວນ ເຊິ່ງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບການປ້ອງກັນພະຍາດ ພຕພ ໃນເພດຍິງ ແລະ ເພດຊາຍ ກໍຍັງບໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ຍັງມີການຫຼຸດລົງຕື່ມອີກ. ໂດຍການປະເມີນຜູ້ທີ່ຕິດເຊື້ອໃໝ່ຈຳນວນ 780 ກໍລະນີ, ໃນນັ້ນມີຜູ້ເສຍຊີວິດດ້ວຍໂລກເອດສ໌ປະມານ 500 ກໍລະນີ ໃນປີ 2019. *ການປິ່ນປົວພະຍາດຕິດຕໍ່ທາງເພດສຳພັນ ແລະ ການເລັ່ງລັດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ* - ຄວາມຄືບໜ້າຂອງ 3 ເປົ້າໝາຍ/ຄາດໝາຍ ໃນການປິ່ນປົວພະຍາດ ພຕພ ນັບແຕ່ປີ 2015¹² ແມ່ນມີຄວາມຈຳກັດດ້ວຍຫຼາຍຮູບການໃນການເຂົ້າເຖິງຜູ້ຕິດເຊື້ອ HIV ແລະ ການນຳສົ່ງໄປສູ່ການປິ່ນປົວ. ໃນປີ 2019, 56% ຂອງຜູ້ຕິດເຊື້ອ PLHIV ແມ່ນໄດ້ຮັບຢາຕ້ານເຊື້ອພະຍາດໃນການປິ່ນປົວ ເຊິ່ງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 32% ໃນປີ 2015 ແລະ ມີປະມານ 46% ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຢາຕ້ານເຊື້ອ ແມ່ນສາມາດປ້ອງກັນການແຜ່ລາມຂອງເຊື້ອພະຍາດໄດ້.

ການຄວບຄຸມໄຂ້ມາລາເຣຍ ແລະ ພະຍາດວັນນະໂລກ: *ໄຂ້ມາລາເຣຍ* - ສປປ ລາວ ກຳລັງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການໃຊ້ມຸ້ງເຄືອບຢາກັນຍຸງເພື່ອຕ້ານໄຂ້ມາລາເຣຍ ເຊິ່ງກຳລັງດຳເນີນຕາມແຜນທີ່ວາງໄວ້: ໂດຍອີງຕາມຜົນການສຳຫຼວດຫຼ້າສຸດຂອງ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ຢູ່ໃນ 3 ແຂວງທີ່ມີການລະບາດຂອງໄຂ້ມາລາເຣຍຫຼາຍທີ່ສຸດ ພົບວ່າຈຳນວນປະຊາກອນທຽບກັບມຸ້ງສະເລ່ຍຢູ່ທີ່ 1.6 ຄົນ ຕໍ່ກັບມຸ້ງ 1 ດາງ ເຊິ່ງຫຼາຍກວ່າເປົ້າໝາຍທີ່ກຳນົດ 1.5 ຄົນ ຕໍ່ກັບມຸ້ງ 1 ດາງ. ອັດຕາສ່ວນຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ນອນໃນມຸ້ງເຄືອບຢາ ມີປະມານ 74.3% ໃນປີ 2016 (ຂໍ້ມູນຈາກ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ). ອັດຕາການຕາຍຈາກການເປັນໄຂ້ມາລາເຣຍ ແມ່ນຂ້ອນຂ້າງຕໍ່າ ໂດຍສະເລ່ຍຢູ່ທີ່ 0.03 ຕໍ່ 100,000¹³ ຄົນ ໃນປີ 2015 ແລະ 2019. ອັດຕາການປິ່ນປົວພະຍາດວັນນະໂລກໃຫ້ຫາຍຂາດໂດຍນຳໃຊ້ວິທີການປິ່ນປົວຕາມອາການ (DOTS) ແລະ ຮູບແບບອື່ນໆ ຢູ່ທີ່ປະມານ 87% ໃນຊ່ວງໄລຍະ 6 ເດືອນຕົ້ນປີ ໃນປີ 2018 (ໂດຍຕົວເລກແມ່ນຄືກັນກັບໃນປີ 2015). ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງປັບປຸງການກວດຫາເຊື້ອພະຍາດໃຫ້ໄດ້ຜົນໄວຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ເຊິ່ງໃນປີ 2015 ອັດຕາການກວດຫາເຊື້ອວັນນະໂລກ ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 37% ມາເປັນ 50% ໃນປີ 2019¹⁴.

ພະຍາດບໍ່ຕິດຕໍ່: *ພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດຕໍ່ຈາກຄົນສູ່ຄົນເລີ່ມກາຍມາເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ປະຊາຊົນລາວຫຼາຍຂຶ້ນ* - ຈາກຜົນການສຳຫຼວດໃນປີ 2017 ເຫັນວ່າມີ 59.6% ຂອງອັດຕາການຕາຍໃນທຸກກຸ່ມອາຍຸແມ່ນເກີດຈາກພະຍາດບໍ່ຕິດຕໍ່. ອີງຕາມຂໍ້ມູນຂອງ ອົງການອະນາໄມໂລກ ໄດ້ລະບຸວ່າ ປະຊາກອນທີ່ເສຍຊີວິດຍ້ອນໂລກຫົວໃຈຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຈຳນວນຫຼາຍເຖິງ 5,769 ຄົນ ຫຼື ປະມານ 13.5% ຂອງຈຳນວນຜູ້ເສຍຊີວິດທັງໝົດ, ອົງການອະນາໄມໂລກ ຍັງໄດ້ລະບຸວ່າປັດໄຈສຳຄັນການເສຍຊີວິດຂອງຜູ້ໃຫຍ່ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນຢູ່ໃນກຸ່ມທີ່ມີອັດຕາການສູບຢາສູງ. ອັດຕາ

¹² ຄາດໝາຍໃນການຍົກລະດັບການປິ່ນປົວ ຜູ້ຕິດເຊື້ອ HIV ພາຍຫຼັງປີ 2015 ແມ່ນ (i) ພາຍໃນປີ 2020, 90% ຂອງຜູ້ທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV ຈະສາມາດຮູ້ສະຖານະ HIV ຂອງພວກເຂົາ, (ii) ພາຍໃນປີ 2020, 90% ຂອງຜູ້ທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV ຈະໄດ້ຮັບການຮັກສາແບບຮັບຢາຕ້ານເຊື້ອພະຍາດໃນການປິ່ນປົວຢ່າງຍືນຍົງ (iii) ພາຍໃນປີ 2020, 90% ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຮັກສາແບບຮັບຢາຕ້ານເຊື້ອພະຍາດຈະສາມາດຍື່ນຍັງການແຜ່ລາມຂອງພະຍາດດັ່ງກ່າວໄດ້.

¹³ ຈາກບົດລາຍງານ ເປົ້າໝາຍສະໜັດສະໜັດ (From MDG reporting).

¹⁴ ຖານຂໍ້ມູນຂອງ ອົງການ WHO global TB database. <http://www.who.int/tb/country/data/download/en/>

ການຕາຍຈາກພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດຕໍ່ຕາມເກນອາຍຸ ຕໍ່ຈຳນວນປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ ໃນປີ 2016 ແມ່ນ 780.6 ຄົນ (ຊາຍ 829.9 ຄົນ ແລະ ຍິງ 739.4 ຄົນ).¹⁵ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ລິເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມພະຍາດທີ່ຕິດຕໍ່ ສຳລັບສິກປີ 2014-2020 ໂດຍມີການລວບລວມເອົາວຽກງານອື່ນເຂົ້ານຳ ເພື່ອ ສົ່ງເສີມບັນດາກິດຈະກຳທີ່ເປັນຮູບປະທຳ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນບັນດາປັດໄຈສ່ຽງທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດພະຍາດທີ່ຕິດຕໍ່ຢູ່ໃນຊຸມຊົນ. ສຳລັບການເສຍຊີວິດຈາກການໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແມ່ນກວມເອົາ 9% ຂອງອັດຕາການຕາຍທັງໝົດຢູ່ ສປປ ລາວ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເກີດຈາກອຸບັດຕິເຫດທາງລົດຍົນ ຫຼື ທ້ອງຖະໜົນ. ສະຖິຕິການເກີດອຸບັດຕິເຫດຕາມຖະໜົນ ຫົນທາງສະແດງໃຫ້ເຫັນອັດຕາການເສຍຊີວິດຈາກອຸບັດຕິເຫດເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 14.2 ຕໍ່ 100,000 ຄົນ ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 15.5 ຕໍ່ 100,000 ຄົນ ໃນປີ 2016; 15 ຕໍ່ 100,000 ຄົນ ໃນປີ 2017; ແລະ 14.12 ຕໍ່ 100,000 ຄົນ ໃນປີ 2018 ຕາມລຳດັບ. ທ່າອ່ຽງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນີ້ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບຂໍ້ຈຳກັດດ້ານຄວາມສາມາດໃນການ ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການດ້ານຈະລາຈອນ, ສະພາບຖະໜົນຫົນທາງບໍ່ປອດໄພ ແລະ ປະລິມານການ ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈຳນວນ ລົດຈັກ ແລະ ຍານພາຫະນະອື່ນໆເປັນຕົ້ນ.

ລະບົບສາທາລະນະສຸກໃນຊ່ວງທີ່ມີການລະບາດໃຫຍ່

ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດປອດໂຄວິດ-19 ໄດ້ສ້າງສິ່ງທ້າທາຍຕໍ່ລະບົບສາທາລະນະສຸກຢູ່ ສປປ ລາວ. ຂໍ້ມູນຈາກ ສະຖານບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ ປຽບທຽບກັບປີທີ່ຜ່ານມາ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການຫຼຸດລົງໃນການນຳໃຊ້ ການບໍລິການດ້ານໄພຊະນາການ ແລະ ສາທາລະນະສຸກທີ່ຈຳເປັນ. ໂດຍສະເພາະໃນກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ມີຄວາມບອບ ບາງ, ເຊິ່ງລວມມີແມ່, ເດັກນ້ອຍເກີດໃໝ່, ເດັກນ້ອຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມ. ວິກິດການທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ໃນທົ່ວໂລກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງຢ່າງຮ້າຍແຮງຕໍ່ ສະຖານະພາບດ້ານໄພຊະນາການ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເດັກນ້ອຍ ເຊິ່ງມັນຈະສົ່ງຜົນກະທົບໄລຍະຍາວຕໍ່ການ ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.

ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ ໃນການສ້າງຄວາມທົນທານຕໍ່ການຮັບຜົນ ກັບໄພພິບັດ ໂດຍການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ປັບປຸງລະບົບສາທາລະນະສຸກ ແລະ ມາດຕະການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ສຳລັບທຸກຄົນ: ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເພື່ອແກ້ໄຂບັນດາສິ່ງທ້າທາຍດັ່ງກ່າວໄດ້ ແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງມີການວາງ ນະໂຍບາຍທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ສະເໝີຕົ້ນມະເໝີປາຍ ເພື່ອຮັບປະກັນການຕອບສະໜອງກັບເງື່ອນໄຂຂອງກຸ່ມຄົນທີ່ມີ ຄວາມບອບບາງ ແລະ ນີ້ກໍ່ສະທ້ອນເຖິງ ບົດບາດຂອງພາກເອກະຊົນໃນການລົງທຶນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກ ງານການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດຂອງ ສປປ ລາວ. ນະໂຍບາຍຕ່າງໆຈະຕ້ອງໄດ້ມີການຈັດລຽງບຸລິມະ ສິດທາງດ້ານວຽກງານ ແລະ ແຜນງານ ຢູ່ໃນຮອບວຽນຂອງການການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຈະຕ້ອງເນັ້ນໜັກເຖິງ ຄວາມຈຳເປັນໃນການປະສານສົມທົບຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ. ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ມີການໄຈ້ ແຍກຢ່າງລະອຽດໃນການກຳນົດນະໂຍບາຍ ຈະຊ່ວຍໃນການປັບປຸງການວາງນະໂຍບາຍ ໃນສະພາບທີ່ມີຄວາມ ຈຳກັດທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ. ການນຳໃຊ້ລະບົບດິຈິຕອນ ສາມາດເຮັດໃຫ້ການ ບໍລິການທາງໄກມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ ລວມທັງການໃຫ້ບໍລິການທີ່ປະຢັດ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງເຂດຫ່າງໄກ ສອກຫຼີກ, ແຕ່ຈະຕ້ອງມີການລົງທຶນທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ສະເໝີພາບກັນ.

ເຫດການທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ເກີດຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19, ໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ໄພທຳມະຊາດທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໃນປີ 2018 ແລະ 2019 ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບໃຫ້ເກີດບັນຫາທາງສຸຂະພາບຈິດໃຈ: ລັດຖະບານໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບ ບັນຫາສຸຂະພາບຈິດຂອງທຸກຄົນໃນສັງຄົມ ເນື່ອງຈາກຜົນກະທົບຫຼ້າສຸດຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດໃນປີ 2018 ແລະ 2019 ແລະ ປັດຈຸບັນທີ່ກຳລັງປະສົບກັບຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19. ໃນໄລຍະ ການຝຶນຝູ້ນີ້, ລັດຖະບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີຊ່ຽວຊານ ດ້ານສຸຂະພາບຈິດທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອຮອງຮັບກັບຄວາມຕ້ອງການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໃນກໍລະນີມີເຫດສຸກເສີນເກີດຂຶ້ນ. ການ ພັດທະນາຄູ່ມືແຫ່ງຊາດ ຈະເປັນບາດກ້າວທີ່ສຳຄັນໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງຄູ່ມືໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຈະ

¹⁵ ຖານຂໍ້ມູນສັງເກດການຂອງ ອົງການ WHO Global Health Observatory. <http://apps.who.int/gho/data/view.main.2490>

ຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບຈິດຢ່າງທົ່ວເຖິງ ທັງໃນສະພາບການທົ່ວໄປ ແລະ ໃນສະຖານະການສຸກເສີນ. ສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຫຼ້າສຸດໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນການຕິດຕັ້ງສາຍດ່ວນເພື່ອໃຫ້ຄໍາປຶກສາແກ້ແມ່ຍິງ, ເດັກນ້ອຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມ ໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າບໍລິການຂອງສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ແລະ ສູນກາງຊາວໜຸ່ມປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ.

ນໍ້າດື່ມສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມທີ່ດີຂຶ້ນ: ອັດຕາການຊົມໃຊ້ນໍ້າສະອາດແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນໃນໄລຍະ 5 ປີທີ່ຜ່ານມາ ຈາກ 69.9% ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 83.9% ໃນປີ 2018. ແຕ່ຍ້ອນຫຼາຍແຂວງມີພູມສັນຖານເປັນເຂດພູສູງ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ອັດຕາການຊົມໃຊ້ນໍ້າສະອາດຢູ່ເຂດດັ່ງກ່າວຍັງຕໍ່າ ແລະ ແຫຼ່ງນໍ້າອາດຖືກປົນເປື້ອນຈາກການເກີດໄພນໍ້າຖ້ວມຢູ່ເລື້ອຍໆ. ການນໍາໃຊ້ເຄື່ອງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະອະນາໄມທີ່ໄດ້ມີການປັບປຸງ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 56.9% ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 71% ໃນປີ 2018. ອັດຕາການຖ່າຍຊະຊາຍ ແມ່ນຫຼຸດລົງຈາກ 37.9% ໃນປີ 2012 ມາເປັນ 23.9% ໃນປີ 2018, ເຖິງວ່າຈະມີການຫຼຸດລົງ ແຕ່ພຶດຕິກຳດັ່ງກ່າວກໍ່ຍັງເປັນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ສຸຂະພາບສູງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ໄພນໍ້າຖ້ວມກໍ່ເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ການອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມໂດຍທົ່ວໄປ. ໄດ້ມີການຄາດຄະເນວ່າ ອັດຕາການຕາຍໃນແຕ່ລະປີ ທີ່ເກີດຈາກນໍ້າທີ່ບໍ່ສະອາດ, ສຸຂະພາບທີ່ບໍ່ມີຄວາມປອດໄພ ແລະ ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກການຂາດສຸຂະອະນາໄມ ໂດຍສະເພາະ ພະຍາດອະຣິວາ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 11 ຄົນ ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 72 ຄົນ ໃນປີ 2018.

ລາຍຈ່າຍ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງດ້ານສຸຂະພາບ - ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຍຈ່າຍພາກລັດຖະບານ. ຫຼາຍໆໂຄງການໄດ້ລິເລີ່ມການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງ ເຊິ່ງປະກອບມີໂຄງການກອງທຶນສຸຂະພາບທົ່ວປວງຊົນ, ໂຄງການການກວດສຸຂະພາບຈະເລີນພັນແບບບໍ່ເສຍຄ່າບໍລິການສໍາລັບແມ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍເກີດໃໝ່ ແລະ ໂຄງການປະກັນສຸຂະພາບຊຸມຊົນ. ອັດຕາສ່ວນລາຍຈ່າຍໃນວຽກງານສຸຂະພາບຊຸມຊົນທັງໝົດຕໍ່ຫົວຄົນ ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 29 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2011 ມາເປັນ 59 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2016. ລາຍຈ່າຍໃນວຽກງານສຸຂະພາບຊຸມຊົນທັງໝົດ ຄິດໄລ່ຕາມອັດຕາສ່ວນ GDP ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 2.7% ໃນປີ 2011 ມາເປັນ 3% ໃນປີ 2016 ແຕ່ກໍ່ຫຼຸດລົງເຫຼືອ 2.8% ໃນປີ 2018. ລາຍຈ່າຍດ້ານວຽກງານສຸຂະພາບຂອງລັດຖະບານໂດຍລວມ ຄິດໄລ່ເປັນອັດຕາສ່ວນເພີ່ມຂຶ້ນເກືອບ 2 ເທົ່າຈາກ 4.7% ໃນປີ 2011 ມາເປັນ 8.4% ໃນປີ 2018. ແຕ່ການໃຊ້ຈ່າຍດັ່ງກ່າວກໍ່ຍັງບໍ່ທັນບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ສະພາແຫ່ງຊາດອະນຸມັດ. ການຈົກຖົງຈ່າຍໂດຍກົງເພື່ອປົນປົວສຸຂະພາບ (out of pocket spending) ກໍ່ຍັງເປັນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫວັງ ເຖິງວ່າຈະຫຼຸດລົງຈາກ 48.6% ຈາກລາຍຈ່າຍດ້ານວຽກງານສຸຂະພາບໃນປີ 2011 ມາເປັນ 45.1% ໃນປີ 2016. ແຕ່ໃນດ້ານລາຍຈ່າຍທີ່ໃຊ້ງົບປະມານຈົກຖົງຈ່າຍໂດຍກົງເພື່ອປົນປົວສຸຂະພາບຕໍ່ຫົວຄົນ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 25 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2015 ມາເປັນ 29 ໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2018.

ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ໃນວຽກງານການລົງທຶນເຂົ້າໃນການພັດທະນາການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບຂັ້ນພື້ນຖານເປັນຕົ້ນແມ່ນສຸຂະພາບທາງເພດ, ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ການບໍລິການດ້ານໄພຊະນາການ. ການລົງທຶນໃນສິດທິທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ລວມທັງ ໄພຊະນາການຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ, ເດັກນ້ອຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມ ຈະເປັນຜົນດີໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ ເຊິ່ງເປັນສິ່ງສໍາຄັນສໍາລັບໄວໜຸ່ມຢູ່ສປປ ລາວ ໃນການນໍາໃຊ້ທ່າແຮງຂອງໂຄງສ້າງ ແລະ ພູມສາດດ້ານປະຊາກອນ. ລັດຖະບານ ຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັບທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອສ້າງລະບົບການເງິນໃນວຽກງານສາທາລະນະສຸກໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວຈະຊ່ວຍສ້າງຄວາມດຸ່ນດຽງຂອງງົບປະມານລັດ, ມີການຄາດຄະເນການປ່ຽນແປງຂອງບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ພາຍໃຕ້ການຮ່ວມມື ແລະ ການປະສານງານຢ່າງໃກ້ຊິດກັບບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໂດຍອີງຕາມຍຸດທະສາດດ້ານການເງິນໃນວຽກງານສຸຂະພາບ. ເພື່ອຈະບັນລຸການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງໃຫ້ໄດ້ພາຍໃນປີ 2025, ວຽກບຸລິມະສິດແມ່ນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແຜນງານດ້ານສຸຂະພາບ, ການປັບປຸງສະຖານທີ່ທາງການແພດໃຫ້ມີຄວາມທົນທານເພື່ອສາມາດຮັບມືກັບໄລຍະທີ່ມີວິກິດການ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບໃນການເຂົ້າເຖິງການປົນປົວສຸຂະພາບທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ນອກນັ້ນ, ດ້ານການກຳນົດນະໂຍບາຍ

ແມ່ນຈະຕ້ອງມີການຈັດລຽງບຸລິມະສິດເພື່ອປົກປ້ອງສິດຜົນປະໂຫຍດ ໂດຍສະເພາະການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ເດັກນ້ອຍເກີດໃໝ່, ການຂະຫຍາຍການໃຫ້ບໍລິການດ້ານການວາງແຜນຄອບຄົວ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄໍາໝາຍໜັ້ນຂອງ ສປປ ລາວ ຕໍ່ກອງປະຊຸມສາກົນວ່າດ້ວຍປະຊາກອນ ແລະ ການພັດທະນາ ຄັ້ງທີ 25 (ICPD 25) ຊຶ່ງຈັດຂຶ້ນໃນໄລຍະ ກອງປະຊຸມສຸດຍອດໃນໄລປີ ປີ 2019. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຈະຕ້ອງມີການຝຶກຈຳລະນາຢ່າງຮອບຄອບຕໍ່ຂໍ້ມູນຍ່ອຍເພື່ອກຳນົດ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບດ້ານພູມສັນຖານທີ່ຢູ່ອາໄສ, ອາຍຸ ແລະ ເພດໃຫ້ຖືກຈຸດ. ຍົກຕົວຢ່າງ ໃນປີ 2017 ອັດຕາການເກີດໃນໄວໜຸ່ມໃນລະດັບປະເທດແມ່ນ 83 ຄົນ, ເມື່ອສົມທຽບກັບຢູ່ໃນຕົວເມືອງແມ່ນ 42% ຄົນ, 95% ແມ່ນຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດທີ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ ແລະ 136 ຄົນ ແມ່ນຢູ່ໃນເຂດທີ່ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເຂົ້າເຖິງ.¹⁶ ແຜນປະຕິບັດງານດ້ານໂພຊະນາການແຫ່ງຊາດ ສຶກປີ 2020-2025 ໄດ້ຈັດລຽງບຸລິມະສິດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາກິດຈະກຳ ແລະ ແກ້ໄຂບັນດາປັດໄຈທີ່ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ເດັກນ້ອຍເຕັຍກວ່າເກນມາດຕະຖານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປັດໄຈທີ່ເປັນຕົວກຳນົດການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເດັກນ້ອຍ. ນອກນັ້ນ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ລະບົບສາທາລະນະສຸກເພື່ອຮັບມືກັບພະຍາດອັກເສບປອດໂຄວິດ-19 ແລະ ກະກຽມຄວາມພ້ອມ ເພື່ອຮັບມືກັບສະຖານະການສຸກເສີນດ້ານສາທາລະນະສຸກທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ ແມ່ນປະກອບດ້ວຍການສ້າງລະບົບເພື່ອຮອງຮັບບັນຫາດ້ານສຸຂະພາບຈິດ ແລະ ສະພາບທາງດ້ານຈິດໃຈ ຂອງຜູ້ປ່ວຍທີ່ເປັນພະຍາດອັກເສບປອດໂຄວິດ-19 ແລະ ກຸ່ມເປົ້າໝາຍອື່ນໆ. ລັດຖະບານ ໄດ້ໃຫ້ຄໍາໝາຍໜັ້ນທີ່ຈະປະຕິບັດທຸກວິທີທາງໃນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານແພດ-ໝໍ ໂດຍການລົງທຶນເຂົ້າໃນໂຄງການຝຶກອົບຮົມໄລຍະຍາວໃຫ້ແກ່ພະນັກງານແພດໝໍກ່ອນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ ແລະ ກຳລັງປະຕິບັດໜ້າທີ່ຢູ່.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ຍັງປະສົບກັບສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍດ້ານ ເນື່ອງຈາກມີຂໍ້ຈຳກັດດ້ານຄວາມອາດສາມາດຂອງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກດ້ານພູມສັນຖານ, ປະຊາກອນອາໄສຢູ່ກະແຈກກະຈາຍໃນຂົງເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຂາດສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການບໍລິການ. ຄວາມແຕກຕ່າງກັນຂອງສະພາບການປົກຄຸມ ການໃຫ້ບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ ແມ່ນມີລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນກັບສະພາບໃນຂະແໜງການສຶກສາ ກໍຄືການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ ແມ່ນຖືກກຳນົດໂດຍ (i) ປັດໄຈດ້ານພູມສັນຖານ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ; (ii) ປັດໄຈດ້ານລະດັບການສຶກສາຂອງແມ່ ໃນກໍລະນີສຸຂະພາບຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ ຫຼື ລະດັບການສຶກສາຂອງຫົວໜ້າຄອບຄົວ ໃນກໍລະນີການຊົມໃຊ້ນໍ້າ ແລະ ສຸຂະພິບານ; (iii) ປັດໄຈດ້ານກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ໃຊ້ພາສາທ້ອງຖິ່ນ ເຊິ່ງບາງກຸ່ມແມ່ນຢູ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ກວ່າກຸ່ມອື່ນ ຫຼື ມີຮີດຄອງປະເພນີປະຕິບັດທີ່ອາດສົ່ງຜົນຕໍ່ສຸຂະພາບ; (iv) ຄົວເຮືອນທີ່ມີຄວາມຮັ່ງມີ. ນອກຈາກນັ້ນ, ປັດໄຈອື່ນທີ່ມີຜົນຕໍ່ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກນ້ອຍ ແລະ ເດັກນ້ອຍເກີດໃໝ່ ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບໄວອາຍຸຂອງແມ່, ເຊິ່ງເດັກນ້ອຍທີ່ເກີດຈາກແມ່ທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 20 ປີ ຫຼື ແມ່ທີ່ມີອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 35 ປີ ມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະເສຍຊີວິດສູງໃນຊ່ວງອາຍຸກ່ອນ 5 ປີ. ຄວາມແຕກຕ່າງກັນດັ່ງກ່າວແມ່ນຕ່າງກັນຫຼາຍໃນບາງປັດໄຈ/ຕົວຊີ້ບອກດ້ານອື່ນໆ, ເຊິ່ງນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ໃນຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກດັ່ງກ່າວ ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງແມ່ນຍິ່ງຈະປະສົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍກວ່າກຸ່ມທີ່ຈະນຳທັນກຸ່ມປະຊາກອນອື່ນໆ

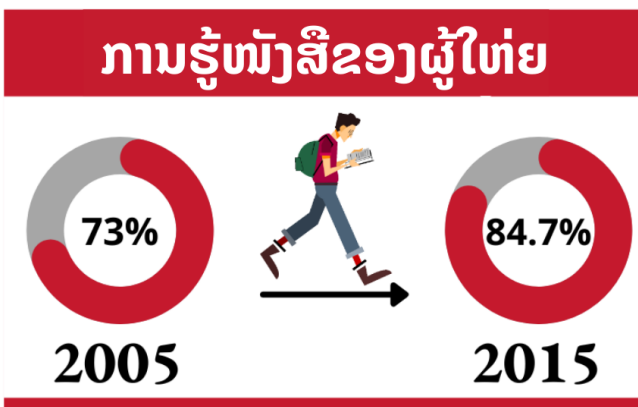
¹⁶ LSIS II Survey (2018). <https://lao.unfpa.org/en/publications/lao-social-indicator-survey-ii-2017-18-0>

ປຟຍ 4 - ການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ
(ຮັບປະກັນການສຶກສາໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ, ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມ
ໂອກາດໃນການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ)

4 QUALITY
EDUCATION

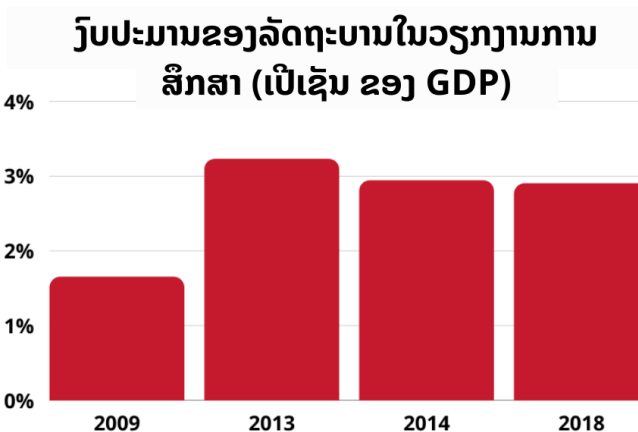
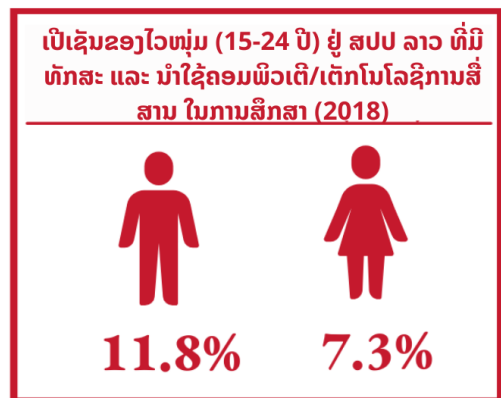
ປະມານ 99 ເປີເຊັນ ຂອງເດັກ ແມ່ນສະໝັກເຂົ້າຮຽນ ຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ

**ສັດສ່ວນຂອງເດັກ (ອາຍຸລຸ່ມ
5 ປີ) ທີ່ເຂົ້າຮຽນການສຶກສາ
ກ່ອນໄວຮຽນ ແມ່ນກວມເອົາ
49,7 ເປີເຊັນ (2019)**

- ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ຜົນການຮຽນຂອງ
ເດັກ ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ**
- **2,5 ເປີເຊັນ** - ສາມາດບັນລຸມາດຖານຂັ້ນຕໍ່າໃນວິຊາອ່ານ
  - **49,6 ເປີເຊັນ** - ບໍ່ສາມາດຜ່ານວິຊາອ່ານຂັ້ນພື້ນຖານ
  - **51,9 ເປີເຊັນ** - ມີທັກສະຄວາມສາມາດຈຳກັດທີ່ຈະພັນ
ລະນາແນວຄວາມຄິດໃນວິຊາຂຽນ
  - **8 ເປີເຊັນ** - ມີທັກສະດ້ານວິຊາຄະນິດສາດ
  - **33 ເປີເຊັນ** - ຈັດຢູ່ໃນກຸ່ມຮຽນຮູ້ຕາມມາດຕະຖານຕໍ່າສຸດ

40 ເມືອງບູລິມະສິດ

ໄດ້ຖືກຈັດເປັນຕົວເມືອງທີ່ດ້ອຍ
ໂອກາດທີ່ສຸດ ແລະ ຕ້ອງການການ
ຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ
ເພີ່ມຕື່ມ.

ຄວາມຄືບໜ້າອັນພົ້ນເດັ່ນຂອງອັດຕາການເຂົ້າຮຽນໃນລະດັບການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມ ໂດຍບໍ່ມີຄວາມແຕກໂຕກັນລະຫວ່າງເພດ.¹⁷

ເຖິງແມ່ນວ່າການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາໃນຊັ້ນປະຖົມໄດ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍເປັນສ່ວນໃຫຍ່, ແຕ່ອັດຕາການຈົບຊັ້ນຮຽນຍັງມີຄວາມຫຼ້າຊ້າ, ເນື່ອງຈາກອັດຕາການຮຽນຄ້າງຫ້ອງ ແລະ ອັດຕາການອອກໂຮງຮຽນຊັ້ນປະຖົມປີທີ 1 ຍັງສືບຕໍ່ຢູ່ໃນລະດັບສູງຂຶ້ນ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ອັດຕາການຈົບຊັ້ນຮຽນຂ້ອນຂ້າງຫຼຸດລົງ (83.4%-2017). ສໍາລັບອັດຕາການຈົບຊັ້ນຮຽນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ແມ່ນຢູ່ທີ່ 53.5% (2017) ແລະ ມັດທະຍົມຕອນປາຍມີພຽງ 31.1% (2017)

ຕາລາງ 4.1 ຕົວຊີ້ບອກ ເຖິງການເຂົ້າຮຽນ, ອັດຕາປະສິດທິພາບ ແລະ ການຈົບຊັ້ນຮຽນການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມ ປີ 2016 – 2019

ຕົວຊີ້ບອກ	2016	2018			2019		
		ທັງໝົດ	ເພດຍິງ	ເພດຊາຍ	ທັງໝົດ	ເພດຍິງ	ເພດຊາຍ
ອັດຕາສຸດທິ, ຊັ້ນປະຖົມປີທີ 1 ¹⁸ (%)	97.2	97.8	97.6	97.9			
ອັດຕາຮຽນຄ້າງຫ້ອງ (%)	5.8	4	3.3	4.8	3.1	2.4	3.8
ອັດຕາການອອກໂຮງຮຽນ (%)	5.2	4.1	3.8	4.4	4.3	3.7	4.9
ອັດຕາສ່ວນທັງໝົດ ໃນຊັ້ນປະຖົມປີທີ 5 ¹⁹ (%)	N/A	104.5	104.3	104.8	92.2*		
ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນສຸດທິ (%)	98.7	98.8	98.6	99.1	99		
ອັດຕານັກຮຽນທີ່ເລື່ອນຊັ້ນຮຽນທີ່ບໍ່ມີການຄ້າງຫ້ອງ	79.6	82.2	83.5	81	93.7		

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການຄິດໄລ່ຂອງກະຊວງ ສສກ-EMIS ແລະ ກະຊວງ ສສກ ໃນບົດລາຍງານສະໝັກໃຈແຫ່ງຊາດ ທີ່ສົ່ງໃຫ້ກັບສະມັດຊາໃຫຍ່, ຂໍ້ມູນໂຮງຮຽນ 2019-20.*UNESCO 2019 (<http://uis.unesco.org/country/LA>)

ການເພີ່ມຂຶ້ນສໍາລັບອັດຕາການຮູ້ໜັງສືໃນຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ຄວາມແຕກໂຕກັນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ. ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງປະຊາກອນແມ່ນເງື່ອນໄຂໜຶ່ງທີ່ຈໍາເປັນໃນການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາ, ເນື່ອງຈາກອັດຕາການຮູ້ໜັງສືໃນໄວຜູ້ໃຫຍ່ກວມເອົາ ¼ ຂອງດັດຊະນີຊັບສິນມະນຸດ (HAI-Human Asset Index). ໂດຍອີງຕາມຜົນການສໍາຫຼວດຜົນລະເມືອງ, ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືໃນໄວຜູ້ໃຫຍ່ ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 73% ໃນປີ 2005 ມາເປັນ 84.7% ໃນປີ 2015. ແຕ່ຕົວເລກດັ່ງກ່າວແມ່ນອີງຈາກການລາຍງານ ແລະ ເກັບກໍາດ້ວຍຕົວເອງ. ບົດລາຍງານຜົນການສໍາຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ຂອງສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບການຮູ້ໜັງສື²⁰ ໄດ້ລະບຸໃຫ້ເຫັນວ່າ ອັດຕາການຮູ້ໜັງສື ມີອັດຕາເພີ່ມຂຶ້ນທັງເພດຍິງ ແລະ ຊາຍ, ແຕ່ຄວາມແຕກຕ່າງຂອງອັດຕາການຮູ້ໜັງສືລະຫວ່າງເພດຍິງ ແລະ ຊາຍ ແມ່ນບໍ່ປ່ຽນແປງຫຼາຍປານໃດ.

ສປປ ລາວ ສາມາດບັນລຸການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕກັນລະຫວ່າງເພດໃນລະດັບການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມ. ແຕ່ຄວາມແຕກໂຕກັນລະຫວ່າງເພດໃນລະດັບການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ແມ່ນຍັງບໍ່ທັນສາມາດບັນລຸເປົ້າ

¹⁷ ມີຄວາມທ້າທາຍໃນການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ, ເຊິ່ງຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນອີງຕາມ ຂໍ້ມູນປະຊາກອນທີ່ເກັບກໍາໂດຍຜູ້ອໍານວຍການ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກໍາຈາກການສໍາຫຼວດແຫ່ງຊາດ ຂໍ້ມູນການລົງສະໝັກເຂົ້າຮຽນອາດຈະຄາດຄະເນເກີນຕົວເລກຈິງ, ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມແຕກຕ່າງກັນດ້ານວິທີການຄິດໄລ່ອາດຈະບໍ່ແຕກໂຕກັນຫຼາຍສະນັ້ນ, ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ດີໃນການຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມໃນໄລຍະທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາ.

¹⁸ ນັກຮຽນທີ່ເຂົ້າໃໝ່ໃນຊັ້ນ ປ 1 ຂອງປະຖົມສຶກສາ ທີ່ຢູ່ໃນເກນອາຍຸໃນການຮຽນ ແມ່ນຄິດໄລ່ຕາມ ອັດຕາສ່ວນ % ຂອງຈໍານວນປະຊາກອນໃນກຸ່ມອາຍຸດຽວກັນ.

¹⁹ ຈໍານວນລວມຂອງອັດຕາການຮັບນັກຮຽນ ປ 5: ຈໍານວນນັກຮຽນໃໝ່ທັງໝົດທີ່ເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນ ປ 4. ຂອງຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ, ໂດຍບໍ່ອີງຕາມອາຍຸ, ແມ່ນຄິດໄລ່ຕາມອັດຕາສ່ວນ % ຂອງຈໍານວນປະຊາກອນໃນກຸ່ມອາຍຸຮຽນທົດສະດີ ຈົນຮອດປີສຸດທ້າຍຂອງຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ (UNESCO)

²⁰ ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນການລາຍງານດ້ວຍຕົວເອງ ແລະ ອາດຈະຄາດຄະເນເກີນຕົວເລກຂອງທັກສະຕົວຈິງ ຖ້າຫາກຄໍານຶ່ງເຖິງແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອື່ນໆຂອງຜົນການຮຽນຂອງນັກຮຽນ/ນັກສຶກສາ.

ໝາຍໄດ້ເທື່ອ, ຊຶ່ງເປັນເຫດຜົນທີ່ເຮັດໃຫ້ດັດຊະນີຄວາມແຕກໂຕນການຮູ້ໜັງສືລະຫວ່າງເພດ (Gender Parity Index-GPI) ຍັງຢູ່ລະດັບຕໍ່າ ໃນກຸ່ມປະຊາກອນໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່, ໂດຍສະເພາະແມ່ນກຸ່ມຄົນອາຍຸສູງ.

ຕາຕາລາງ 4.2 - ຕົວຊີ້ບອກຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງເພດ ປີ 2018

ລະດັບ	ດັດຊະນີຄວາມແຕກໂຕນກັນລະຫວ່າງເພດ ຄິດໄລ່ສຳລັບ		
	ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນສຸດທິ	ອັດຕາສ່ວນການເຂົ້າຮຽນທັງໝົດ	ອັດຕາຈົບຊັ້ນຮຽນ ²¹
ການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ	1.00	1.00	1.00
ການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມ	1.00	0.98	1.00
ການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ	1.04	0.95	0.939
ການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ	1.04	0.91	0.905

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການຄິດໄລ່ຂອງກະຊວງ ສສກ-EMIS ແລະ ກະຊວງ ສສກ ໃນບົດລາຍງານສະໝັກໃຈແຫ່ງຊາດ ທີ່ສົ່ງໃຫ້ກັບສະມັດຊາໃຫຍ່

ເຖິງແມ່ນວ່າອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນປະຖົມແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນກໍຕາມ, ແຕ່ກໍຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ຜົນການຮຽນ ແລະ ປັດໄຈອື່ນໆທີ່ສຳຄັນເຊັ່ນດຽວກັນ. ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນທີ່ຕໍ່າ ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແມ່ນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງ. ປັດຈຸບັນ, ມີຈຳນວນເດັກ (ອາຍຸນ້ອຍກວ່າ 5 ປີ) ເຂົ້າຮຽນກ່ອນໄວຮຽນກວມເອົາ 49.7%. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາ ສະບັບປັບປຸງປີ 2015 ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ ການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນເປັນການສຶກສາພາກບັງຄັບ. ອັດຕາການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ລະດັບມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ ຄຽງຄູ່ກັບອັດຕາລວມການເຂົ້າຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ແມ່ນເກືອບຈະສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ຕັ້ງໄວ້ສຳລັບປີ 2020. ນອກນັ້ນ, ອັດຕາການເລື່ອນຫ້ອງຈາກຊັ້ນປະຖົມ ຫາມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນກໍຂ້ອນຂ້າງສູງ (ຈາກ 86% ໃນປີ 2018) ແຕ່ກໍທູດລົງໜ້ອຍໜຶ່ງເມື່ອທຽບໃສ່ 3 ປີ ຜ່ານມາ (ຈາກ 91.7% ໃນປີ 2015, 90.4% ໃນປີ 2016, 89.7% ໃນປີ 2017). ສະນັ້ນ, ເພື່ອຈະເຮັດໃຫ້ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນເພີ່ມຂຶ້ນໄດ້ນັ້ນ ແມ່ນຈະຕ້ອງເພີ່ມອັດຕາການຈົບຊັ້ນຮຽນລະດັບປະຖົມສຶກສາໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ສັດສ່ວນການອອກໂຮງຮຽນຂອງເດັກໃນຊັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນແມ່ນຢູ່ທີ່ 10% ແລະ 38% ຕາມລຳດັບ. ສຳລັບນັກຮຽນຍິງ (ອາຍຸລະຫວ່າງ 15-17 ປີ) ແມ່ນມີຕົວເລກສູງ ປະມານ 41.8%. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນອັດຕາການອອກໂຮງຮຽນແມ່ນມີຄວາມແຕກໂຕນກັນລະຫວ່າງເພດ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊົນນະບົດ (ເຂດທີ່ມີຖະໜົນຫົນທາງກວມເຖິງ 44.5%, ເຂດທີ່ບໍ່ມີຖະໜົນຫົນທາງກວມເຖິງ 56.5%) ເຊິ່ງຕົວເລກດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີອັດຕາສູງກວ່າເມື່ອທຽບກັບໃນເຂດຕົວເມືອງ (19.1%). ດັ່ງນັ້ນ, ການປັບປຸງ ແລະ ການຍົກລະດັບການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນແບບແບ່ງແຍກດ້ານເພດ ຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນໃນການກຳນົດຮູບແບບ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມໃນຂອບການພັດທະນາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ນີ້ຄືສິ່ງທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງມີການນຳໃຊ້ວິທີການຮ່ວມມືກັບຫຼາຍຂະແໜງ ຈຶ່ງຈະສາມາດການແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວໄດ້. ໂດຍສະເພາະ ການວິເຄາະຢ່າງລະອຽດເພື່ອຊອກສາເຫດຫຼັກທີ່ເຮັດໃຫ້ອັດຕາການອອກໂຮງຮຽນສູງແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ເພື່ອກຳນົດທາງອອກທີ່ມີຄວາມແທດເໝາະກັບສະພາບການ. ນອກຈາກນັ້ນ, ບັນຫາດັ່ງກ່າວຍັງເຊື່ອມໂຍງກັບບັນຫາສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ບົດບາດຍິງ -ຊາຍຂອງເດັກຍິງ, ຊຶ່ງອັດຕາການແຕ່ງງານ ແລະ ຖືພາກ່ອນໄວທີ່ຍິ່ງສູງ, ນີ້ເປັນໜຶ່ງໃນຫຼາຍປັດໄຈທີ່ເຮັດໃຫ້ການສຶກສາຂອງເດັກຍິງກາຍເປັນບຸລິມະສິດທີ່ສອງ ຫຼື ສາມ. ແຕ່ກໍຍັງບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນທີ່ແນ່ນອນກ່ຽວກັບການສຶກສາໃນທຸກລະດັບຊັ້ນຮຽນຂອງເດັກ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ເສຍອົງຄະ/ຜີ

²¹ ນິຍາມຂອງອົງການ UNESCO ກ່ຽວກັບ ອັດຕາການຮຽນຈົບ: ຈຳນວນນັກຮຽນໃໝ່ທັງໝົດທີ່ເຂົ້າຮຽນໃນຊັ້ນປີທີ່ຜ່ານມາໃນແຕ່ລະຊັ້ນການສຶກສາ, ໂດຍບໍ່ອີງຕາມອາຍຸ, ຄິດໄລ່ເປັນອັດຕາ % ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດໃນກຸ່ມອາຍຸຮຽນທີ່ດຶກສະດີ ຈົນຮອດປີສຸດທ້າຍຂອງຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ.

ການ. ສະນັ້ນ, ການໄຈ້ແຍກ ແລະ ສຸມໃສ່ແກ້ໄຂບັນດາສິ່ງກົດຂວາງຕ່າງໆ, ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້, ການປຸກຈິດສໍາ
ນຶກ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສຸຂະພາບຈະເລີນພັນ ແລະ ເພີ່ມການລົງທຶນໃຫ້ແກ່ຄົນໄວໜຸ່ມ ຈຶ່ງເປັນສິ່ງສໍາ
ຄັນສໍາລັບ ສປປ ລາວ ເພື່ອຈະສາມາດຍົກລະດັບຕົ້ນທຶນມະນຸດ ແລະ ຮັບຮູ້ການນໍາໃຊ້ທ່າແຮງຈາກໂຄງສ້າງທາງ
ດ້ານທາງດ້ານປະຊາກອນ ໂດຍສອດຄ່ອງຕາມຄໍາໝາຍໝັ້ນທີ່ລະບຸໃນກອງປະຊຸມສາກົນດ້ານປະຊາກອນ ແລະ
ການພັດທະນາ ຄັ້ງທີ 25 (ICPD 25).

**ການເຂົ້າໂຮງຮຽນຂອງເດັກນ້ອຍສ່ວນໃຫຍ່ ຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມພ້ອມດີເທົ່າທີ່ຄວນ ແລະ ການສຶກສາຮຽນຮູ້ບໍ່ທັນຫຼາຍ
ພໍ ຊຶ່ງພາໃຫ້ຂາດທັກສະ ແລະ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດໃນການສຶກສາຕໍ່ໃນອະນາຄົດ.** ລະບົບການສຶກສາ ກໍາລັງປະຊຸມ
ໜ້າກັບສິ່ງທ້າທາຍອັນໃຫຍ່ຫຼວງ ເນື່ອງຈາກບໍ່ທັນສາມາດສ້າງຄວາມພ້ອມໃຫ້ແກ່ເດັກນ້ອຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມລາວ ໃຫ້
ທີ່ມີທັກສະການຮຽນຮູ້ໜັງສື ແລະ ການຄິດໄລ່ເລກຂັ້ນພື້ນຖານທີ່ຈໍາເປັນຕໍ່ການຮຽນຮູ້ ແລະ ພັດທະນາໃນສັງຄົມ
ໃນອະນາຄົດ. ໜຶ່ງໃນສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ມີສິ່ງທ້າທາຍແມ່ນເດັກນ້ອຍສ່ວນຫຼາຍບໍ່ໄດ້ມີການກະກຽມເຂົ້າຮຽນແຕ່
ຫົວທີ ຍ້ອນອັດຕາການປົກຄຸມຂອງການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ (ແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ມີເດັກນ້ອຍບາງ
ກຸ່ມກໍ່ມີຜົນການຮຽນເຮັດໄດ້ບໍ່ດີທຽບກັບກຸ່ມອື່ນໆ, ໂດຍສະເພາະເດັກທີ່ອາໄສຢູ່ຊົນນະບົດ, ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ;
ມີຖານະຍາກຈົນ ແລະ ເດັກຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ ແມ່ນມີຜົນການຮຽນບໍ່ດີປານໃດ. ເດັກນ້ອຍຈາກກຸ່ມດັ່ງກ່າວນີ້ ກໍ່ມີແນວ
ໂນ້ມທີ່ຈະອອກໂຮງຮຽນ ຫຼື ບໍ່ກໍ່ຮຽນຄືນຫ້ອງເກົ່າ. ໃນບໍ່ດົນມານີ້, ລັດຖະບານ ກໍ່ເຫັນໄດ້ເຖິງສະພາບຂອງນັກຮຽນ
ທີ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດໃນລະດັບຕໍ່າ ແມ່ນຜົນມາຈາກບັນຫາທີ່ສະສົມໃນຜ່ານມາ. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ນັກຮຽນບໍ່ໄດ້
ຮຽນຮູ້ທັກສະພື້ນຖານທີ່ຈໍາເປັນ ໃນຂະນະທີ່ຮຽນຢູ່ຊັ້ນປະຖົມ ແລະ ຍ້ອນແນວນັ້ນ ນັກສຶກສາຈຳນວນຫຼາຍ ຈຶ່ງບໍ່ມີ
ຄວາມກຽມພ້ອມ ສໍາລັບຮຽນຕໍ່ໃນລະດັບສູງຂຶ້ນ ແລະ ການປະກອບອາຊີບ. ບາງຫຼັກຖານ ທີ່ລັດຖະບານ ໄດ້ຮັບຮູ້
ມີດັ່ງນີ້:

- ການປະເມີນຜົນການຮຽນຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ ຢູ່ພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ປີ 2019 (SEA-PLM 2019)²² ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ນັກຮຽນລາວ ຊັ້ນປະຖົມທີ 5 ມີຜົນການຮຽນທີ່ບໍ່ດີປານໃດໃນວິຊາອ່ານ , ຂຽນ ແລະ ຄະນິດສາດ. ມີພຽງແຕ່ 2.5% ຂອງຈຳນວນເດັກຮຽນທ້ອງ ປ.5 ທີ່ສາມາດບັນລຸມາດຖານ ຂັ້ນຕໍ່າໃນວິຊາອ່ານ. ເດັກຈຳນວນເກືອບເຄິ່ງ (49.6%) ແມ່ນບໍ່ສາມາດຜ່ານວິຊາອ່ານຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ເຂົ້າໃຈຄວາມໝາຍຂອງບົດເລື່ອງສັ້ນ ໃນປະຖົມຊັ້ນທີ 5 (Band 2 ຫຼື ຕໍ່າກວ່າ). ເດັກຈຳນວນປະມານເຄິ່ງ ໜຶ່ງ (51.9%) ມີທັກສະຄວາມສາມາດຈຳກັດທີ່ຈະພັນລະນາແນວຄວາມຄິດໃນວິຊາຂຽນ (Band 1 ຫຼື ຕໍ່າ ກວ່າ). ສໍາລັບວິຊາຄະນິດສາດ, ມີນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມປີທີ 5 ຈຳນວນ 8% ທີ່ຮຽນຮູ້ຕາມມາດຕະຖານຕໍ່າ ສຸດ (ປຸຍ ຕົວຊີ້ບອກ 4.1.1b) ແຕ່ວ່າ ມີ 0% ທີ່ຖືກຈັດຢູ່ໃນ 2 ກຸ່ມ ທີ່ເກັ່ງສຸດ (Band 2). ປະມານ 1/3 ຂອງຈຳນວນນັກຮຽນປະຖົມຊັ້ນທີ 5 (33%) ແມ່ນຈັດຢູ່ໃນກຸ່ມຮຽນຮູ້ຕາມມາດຕະຖານຕໍ່າສຸດ (Band 2 ຫຼື ຕໍ່າກວ່າ) ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່ານັກຮຽນໃນກຸ່ມດັ່ງກ່າວມີພຽງແຕ່ທັກສະພື້ນຖານ ແລະ ສາ ມາດຄິດໄລ່ພຽງແຕ່ຕົວເລກດຽວ ຫຼື ນັບເລກຈຳນວນໜ້ອຍໄດ້ເທົ່ານັ້ນ.
- ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຢືນຢັນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ມູນ ການປະເມີນຜົນການຮຽນຂອງນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມທີ 3 ໃນປີ 2017 (Assessment of Student Learning Outcomes - ASLO) ຊຶ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ລະ ດັບທັກສະການຮູ້ໜັງສື ແລະ ການຄິດໄລ່ເລກຂອງນັກຮຽນຊັ້ນປະຖົມທີ 3 (8-9 ປີ) ຍັງບໍ່ພຽງພໍໃນການ ສົ່ງເສີມການຮຽນຂອງພວກເຂົາໃນການສືບຕໍ່ຮຽນໃນຊັ້ນຕໍ່ໄປ ແລະ ຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີພຽງແຕ່ 34% ຂອງນັກຮຽນຊັ້ນດັ່ງກ່າວ ທີ່ສາມາດບັນລຸມາດຕະຖານການຮູ້ໜັງສືເພື່ອທີ່ຈະສືບຕໍ່ຂຶ້ນຮຽນໃນຊັ້ນ ປະຖົມທີ 4; ແລະ ໜ້ອຍກວ່າ 20% ທີ່ບັນລຸມາດຕະຖານການຄິດໄລ່ຄະນິດສາດ ເພື່ອຈະສືບຕໍ່ຂຶ້ນຮຽນຊັ້ນ ປະຖົມທີ 4. ນັກຮຽນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນປີທີ 3 ໃນປີ 2019, ໂດຍອີງຕາມຜົນການປະເມີນຂອງ ASLO ກໍ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນບັນຫາທີ່ໜ້າເປັນຫວັງເຊັ່ນດຽວກັນ ຄື: ມີພຽງແຕ່ 27.8% ຂອງນັກຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມ ຕອນຕົ້ນ ມີ 3 ມີຜົນການຮຽນທີ່ດີໃນວິຊາພາສາລາວ; ແລະ ມີພຽງແຕ່ 1.1% ໃນວິຊາວິທະຍາສາດ. ສໍາ

²² https://www.seaplum.org/index.php?option=com_content&view=article&id=44&Itemid=332

ລັບວິຊາຄະນິດສາດ, ເຫັນວ່າຍັງໜ້າເປັນຫ່ວງ ເນື່ອງຈາກ 92% ຂອງນັກຮຽນມໍ 3 ມີຜົນການຮຽນຜົນ ຖານທີ່ຕໍ່າ. ຂໍ້ມູນຍັງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜົນການສອບເສັງທັງສາມວິຊາດັ່ງກ່າວຂອງເດັກຍິງ ແມ່ນເຮັດໄດ້ ດີກວ່າເດັກຊາຍໃນທັງສາມວິຊາ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ລະດັບຄວາມສາມາດ ແລະ ຜົນການຮຽນ ກໍມີຄວາມ ແຕກຕ່າງກັນ ໂດຍອີງຕາມເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຊົນເຜົ່າ ແລະ ລະດັບການສຶກສາ ຂອງແມ່ພວກເຂົາ.

ງົບປະມານຂອງລັດຖະບານໃນວຽກງານການສຶກສາ ຄິດໄລ່ເປັນເປີເຊັນ ຂອງ GDP ແມ່ນກວມເອົາ 1.65% ໃນປີ 2009 ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນ 3.23% ໃນປີ 2013, ແຕ່ຫຼຸດລົງມາເປັນ 2.94% ໃນປີ 2014 ແລະ ຫຼຸດຕື່ມອີກເປັນ 2.9% ໃນປີ 2018. ເພື່ອຮັບປະກັນການບັນລຸເປົ້າໝາຍລວມ, ເປົ້າໝາຍທີ່ເປັນອັນສະເພາະ, ຄາດໝາຍ ແລະ ຂອບເຂດຈຸດສຸມໃນຂະແໜງດ້ານການສຶກສາ ແລະ ກິລາ, ການລົງທຶນພາກລັດຈະຕ້ອງບັນລຸຄວາມຕ້ອງການດ້ານງົບປະມານຂອງຂະແໜງການ ຈຳນວນເຖິງ 18% ຂອງການຈັດສັນດ້ານງົບປະມານແຫ່ງຊາດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເນື່ອງຈາກຄວາມຜິດເຄື່ອງດ້ານເສດຖະກິດ ໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດຕອບສະໜອງຕາມຄາດໝາຍຂອງການຈັດສັນງົບປະມານແຫ່ງຊາດ ຈຳນວນ 18% ເຂົ້າໃນວຽກງານດ້ານການສຶກສາ ແລະ ກິລາໄດ້, ແຕ່ລັດຖະບານກໍໄດ້ເພີ່ມຂີດຄວາມພະຍາຍາມຫຼາຍຢ່າງເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ເປັນຕົ້ນການເພີ່ມການລົງທຶນພາກລັດ ແລະ ຈາກພາຍນອກ ໃນວຽກງານຍົກລະດັບການສຶກສາທີ່ບໍ່ໄດ້ອີງໃສ່ຄ່າຈ້າງເປັນຕົ້ນ.

ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ, ສະພາແຫ່ງຊາດ ໄດ້ອະນຸມັດການຈັດສັນງົບປະມານເຂົ້າໃນຂະແໜງການສຶກສາ 17% ຂອງຈຳນວນການຈັດສັນງົບປະມານທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເນື່ອງຈາກຂໍ້ຈຳກັດດ້ານງົບປະມານຂອງລັດຖະບານ, ການໃຊ້ຈ່າຍໃນຂະແໜງການສຶກສາແມ່ນກວມພຽງແຕ່ 13% - 14% ຂອງການໃຊ້ຈ່າຍງົບປະມານຂອງລັດຖະບານ. ໃນຈຳນວນເງິນຕົວຈິງທີ່ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ໄດ້ຮັບ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 4,013 ຕື້ກີບ ໃນປີ 2016 ມາເປັນ 4,142 ຕື້ກີບໃນປີ 2018. ນອກນັ້ນ, ປະມານ 60% ຂອງງົບປະມານການສຶກສາແມ່ນຈັດສັນລາຍຈ່າຍເງິນເດືອນ, ແລະ 20% ແມ່ນໃຊ້ຈ່າຍຄ່າອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນເງິນເດືອນ, ແລະ ອີກ 20% ແມ່ນໃຊ້ເຂົ້າໃນການລົງທຶນ. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຮັບປະກັນວ່າ ພະແນກສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຈະໄດ້ຮັບງົບປະມານໃນການດຳເນີນງານທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ຕາຕະລາງ 4.3 - ງົບປະມານທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມັດ ທຽບໃສ່ງົບປະມານທີ່ຕ້ອງການ (ຄິດໄລ່ເປັນຕື້ກີບ)

	2015/16	2016/17	2017/18	2019/20
ຄວາມຕ້ອງການດ້ານງົບປະມານ	4,416	4,898	4,969	5,322
ງົບປະມານທີ່ຮັບອະນຸມັດ	4,023	4,037	4,142	-
% ຂອງຈຳນວນງົບປະມານຂອງລັດຖະບານທີ່ຈັດສັນໃຫ້	15.84%	13.40%	14.02%	-
ຈຳນວນທີ່ຍັງຂາດແຫລ່ງທຶນ	-393	-861	-827	-
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ				

ຄຸນນະພາບ ແລະ ຈຳນວນນັກສຶກສາພາຍຫຼັງຈົບການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານ ຈາກການສຶກສາພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໃນການປັບປຸງການຂາດແຄນທັກສະຝຶມຕື່ມ. ການຈ້າງງານໃນ ສປປ ລາວ ຍັງສືບຕໍ່ສຸມໃສ່ຂະແໜງກະສິກຳເປັນຫຼັກ ເຖິງແມ່ນວ່າສະພາບການແມ່ນມີການປ່ຽນແປງ. ສປປ ລາວ ແມ່ນປະເຊີນໜ້າກັບການຂາດແຮງງານທີ່ມີທັກສະໃນວຽກເຕັກນິກ ວິຊາການ ລວມທັງການກໍ່ສ້າງ, ເພີ່ມເຈີ້, ຊ່າງນໍ້າປະປາ, ໄຟຟ້າ ແລະ ອຸດສາຫະກຳລົດ. ຈຳນວນນັກສຶກສາຍິງ ແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນໃນວິທະຍາໄລເຕັກນິກວິຊາຊີບ (TVET colleges), ຊຶ່ງກວມເຖິງ 43% ຂອງຈຳນວນນັກຮຽນທັງໝົດທີ່ສະໝັກເຂົ້າຮຽນໃນສົກປີ 2017, ແຕ່ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນລົງເລິກວິຊາຕັດຫຍິບ, ການບໍລິຫານທຸລະກິດຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ການໂຮງແຮມ.

ສົ່ງເສີມການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການສຶກສາໃນລະດັບຂັ້ນສູງ. ລັດຖະບານ ກຳລັງລົງທຶນໃສ່ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ເພື່ອທີ່ຈະສ້າງສູນດີເລີດ (Centers of Excellence) ພາຍໃນປີ 2021 ໃນຂະແໜງການ (i) ດ້ານກະສິກຳ ຢູ່ ແຂວງຈຳປາສັກ, (ii) ດ້ານໂລຈິສຕິກ ຢູ່ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ, (iii) ວິສະວະກຳ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ ຢູ່ ແຂວງຫຼວງພະບາງ ແລະ (ix) ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິສະວະກຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດລາວ.

ເພີ່ມຈຳນວນນັກສຶກສາທີ່ຮຽນຈົບການສຶກສາຂັ້ນພື້ນຖານທີ່ມີທັກສະ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂັ້ນພື້ນຖານ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຊອກວຽກເຮັດງານທຳໃນຕະຫຼາດແຮງງານ, ຫຼື ສືບຕໍ່ຮຽນໃນລະດັບຖັດໄປ ຫຼື ເປັນນັກທຸລະກິດ. ສະຖາບັນອະຊີວະສຶກສາ, ການສຶກສາຊັ້ນສູງ ແລະ ວິຊາຊີບ ແມ່ນສືບຕໍ່ຮັບນັກສຶກສາທີ່ມີຈຳນວນເພີ່ມຂຶ້ນທຸກໆປີ ຕັ້ງແຕ່ປີ 2015 ເປັນຕົ້ນມາ. ອັດຕາການສືບຕໍ່ຮຽນຈາກມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນຫາມັດທະຍົມຕອນປາຍໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 93% (ປີ 2015) ມາເປັນ 78% (ປີ 2018). ປັດຈຸບັນ, ມີນັກຮຽນຈຳນວນປະມານ 20% ທີ່ເຂົ້າໂຮງຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍແມ່ນສືບຕໍ່ສາຍການຮຽນ ແລະ ການສຶກສາໃນຂັ້ນຕໍ່ໄປ, ແຕ່ອີກ 60% ແມ່ນເຂົ້າຮຽນເຕັກນິກວິຊາຊີບ ແລະ ອີກ 20% ແມ່ນເຂົ້າສູ່ຕະຫຼາດແຮງງານ. ນີ້ແມ່ນ ສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະພວກເຮົາຈະຕ້ອງຮັບປະກັນການເຕີບໂຕດ້ານເສດຖະກິດເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບກັນສຳລັບແມ່ຍິງ, ໄວໜຸ່ມ, ປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຜູ້ທີ່ຢູ່ກຸ່ມບອບບາງ ແລະ ເພື່ອຈະຊ່ວຍໃຫ້ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກສະພາບການຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປັດຈຸບັນ, ລວມທັງການຫັນເປັນຕົວເມືອງ ແລະ ການປ່ຽນແປງໂຄງປະກອບທາງດ້ານປະຊາກອນ. ດ້ວຍເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານ ຈຶ່ງໄດ້ໃຫ້ຄຳໝາຍໜັ້ນໃນການທົບທວນຢ່າງເຄັ່ງຄັດ ໃນລະບົບການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ແລະ ຕອນປາຍ ລວມທັງການທົບທວນຫຼັກສູດການຮຽນ-ການສອນວິຊາຊີບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ເຕັກໂນໂລຊີ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສຶກສາ - ເປີເຊັນຂອງໄວໜຸ່ມ (ອາຍຸ 15-24 ປີ) ຢູ່ ສປປ ລາວ ທີ່ເຂົ້າເຖິງ ແລະ ນຳໃຊ້ຄອມພິວເຕີ/ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແມ່ນເຫັນວ່າມີໜ້ອຍ ແລະ ຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ ເມື່ອທຽບກັບບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງ (ໃນນັ້ນ 7.3% ແມ່ນເພດຍິງ ແລະ 11.8% ແມ່ນເພດຊາຍ). ຕໍ່ກັບສິ່ງທ້າທາຍດັ່ງກ່າວ, ໜຶ່ງໃນຈຸດສຸມຂອງລັດຖະບານໃນການພັດທະນາລະບົບການສຶກສາຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນເພື່ອຫັນມານຳໃຊ້ລະບົບເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ເປັນເຄື່ອງມືເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການຈັດການລະບົບການສຶກສາ, ການບໍລິຫານ ແລະ ຍົກລະດັບຄຸນນະພາບການສຶກສາ ລວມທັງການສຶກສາແບບດິຈິຕັນ ເຊິ່ງນີ້ກໍ່ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແນວທາງແບບກວມລວມ ແລະ ຮອບດ້ານ ເພື່ອຊ່ວຍປັບປຸງລະບົບການສຶກສາໃນໄລຍະຍາວ.

ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ການສຶກສາ. ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ແນວທາງການຕອບໂຕ້ຕໍ່ກັບການແຜ່ລະບາດດັ່ງກ່າວ ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຊັບສິນມະນຸດ. ຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ເຮັດໃຫ້ເດັກນ້ອຍ ແລະ ໄວໜຸ່ມ ຖືກບັງຄັບໃຫ້ຢູ່ເຮືອນ ໂດຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາແບບທາງໄກ. ວິກິດການຈາກການແຜ່ລະບາດໃນຄັ້ງນີ້ ຍັງເພີ່ມທະວີຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆທີ່ມີກ່ອນແລ້ວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຄວາມແຕກໂຕນກັນດ້ານການສຶກສາ ເຊິ່ງມັນໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນກາລະໂອກາດໃນການສືບຕໍ່ການສຶກສາ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຂອງເດັກນ້ອຍທີ່ມີຄວາມບອບບາງຈຳນວນຫຼາຍ ລວມທັງໄວລຸ້ນ ແລະ ໄວໜຸ່ມ. ການຮຽນຮູ້ທີ່ຫຼຸດລົງຍັງຈະເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ພຽງແຕ່ຄົນຮຸ້ນນີ້ ແຕ່ລວມທັງຄົນໃນຮຸ້ນຕໍ່ໄປ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຄວາມຄືບໜ້າຂອງຄວາມພະຍາຍາມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນທິດສະວັດທີ່ຜ່ານມາມີການທົດຖອຍອີກດ້ວຍ, ໂດຍສະເພາະການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ແລະ ການຮຽນຮູ້ຄົນຫ້ອງເກົ່າຂອງເດັກຍິງ. ສະນັ້ນອີງໃສ່ສະພາບຢູ່ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໃຫ້ມີການສ້າງແຜນງານທີ່ສອດຄ່ອງເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການການຮຽນຮູ້ຂອງປະຊາກອນ, ລວມທັງກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ, ເຊິ່ງລວມທັງ ການນຳເອົາອຸປະກອນການຮຽນກັບໄປຮຽນຢູ່ບ້ານ, ການນຳໃຊ້ໂທລະພາບ, ວິທະຍຸ ແລະ ຮູບແບບການຮຽນແບບອອນລາຍ ເພື່ອສົ່ງເສີມການຮຽນໃຫ້ມີຄວາມຕໍ່ເນື່ອງ ບວກກັບການສົ່ງເສີມບັນດາຄູອາຈານ ແລະ ພໍ່ແມ່ຜູ້ປົກຄອງ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດອຳນວຍຄວາມສະດວກການຮຽນການສອນຢູ່ບ້ານໄດ້. ຖ້າຫາກໂຮງຮຽນກັບມາເປີດເປັນປົກກະຕິ ກໍ່ຄວນມີການສະ

ໜັບສະໜູນເພີ່ມເຕີມເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ນັກຮຽນບາງຈຳນວນທີ່ຮຽນອ່ອນສາມາດນຳທັນບົດຮຽນ ແລະ ການສຶກສອນ ໄດ້. ສິ່ງສຳຄັນອີກຢ່າງໜຶ່ງແມ່ນຕ້ອງສ້າງແບບແຜນການຮຽນໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ຍືນຍົງ ແລະ ສາມາດສືບ ຕໍ່ນຳໃຊ້ວິທີການດັ່ງກ່າວໄດ້ພາຍຫຼັງສະຖານະການການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໄດ້ຜ່ອນຄາຍລົງ ຫຼື ໄລຍະທີ່ມີເຫດສຸກເສີນຢ່າງອື່ນ ເຊັ່ນ: ການປິດຮຽນຊົ່ວຄາວຍ້ອນໄພນ້ຳຖ້ວມ. ຈາກສະຖານະການທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນປັດຈຸ ບັນນີ້ໄດ້ເປີດໂອກາດໃຫ້ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ໃນການຫັນມານຳໃຊ້ລະບົບການສຶກສາແບບທາງໄກ ແບບຍືນຍົງ ແລະ ມີຄຸນນະພາບທີ່ດີ, ລວມທັງຮູບແບບການຮຽນ-ການສອນແບບອອນລາຍ ແລະ ການສຶກສາຜ່ານ ລະບົບດາວທຽມ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ທັງນັກຮຽນ ແລະ ຄູອາຈານ ເພື່ອການພັດທະນາອະນາຄົດຂອງພວກເຂົາ.

ການລົງທຶນດ້ານການສຶກສາ ນັບຕັ້ງແຕ່ໄວເດັກ ຈົນເຖິງການສຶກສາດ້ານເຕັກນິກ, ວິຊາຊີບ ແລະ ການສຶກສາຊັ້ນສູງ.

ໃນຂະນະທີ່ ເດັກນ້ອຍຢູ່ ສປປ ລາວ ນຳໃຊ້ໄລຍະເວລາປະມານ 10.8 ປີ ຈົນກວ່າຈະຮອດອາຍຸ 18 ປີ ໃນການສຳ ເລັດການສຶກສາ, ແຕ່ການຮຽນຮູ້ທີ່ຊ່ວຍຍົກລະດັບຄຸນນະພາບ ແລະ ທັກສະ (the quality-adjusted learning) ແມ່ນໃຊ້ເວລາປະມານ 6.4 ປີ ເທົ່ານັ້ນ ຊຶ່ງເຫັນວ່າຊ່ອງຫວ່າງໄລຍະເວລາການຮຽນແມ່ນຫ່າງກັນເຖິງ 4.4 ປີ²³. ນີ້ ໝາຍຄວາມວ່າ ການລົງທຶນໃນການສຶກສາຂອງເດັກກ່ອນໄວຮຽນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ສຳຄັນຫຼາຍເພື່ອສ້າງ ພື້ນຖານທີ່ແຂງແກ່ນ ແລະ ສາມາດສ້າງທັກສະທີ່ຈຳເປັນໃນການສືບຕໍ່ການສຶກສາໃນລະບົບ ແລະ ມີທັກສະຕ່າງໆ. ລັດຖະບານມີຄວາມໝາຍໝັ້ນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ສະຖານະພາບທາງການເງິນຄົງຕົວ, ໂດຍສະເພາະ ໃນສະພາບການທີ່ ລັດຖະບານກຳລັງສູນເສຍລາຍໄດ້ເນື່ອງຈາກຜົນກະທົບຂອງການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນ ປັດຈຸບັນ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງມີການໂຕ້ຕອງຢ່າງລະອຽດກັບສະຖານະການດັ່ງກ່າວ ແລະ ລົງທຶນ ໃນຂົງເຂດ ການສຶກສາຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ, ປະສິດທິຜົນ ແລະ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ (ຕົວຢ່າງ: ການສຶກສາຂອງເດັກກ່ອນໄວຮຽນ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງວິຊາເພດສຶກສາແບບຮອບດ້ານ) ເພື່ອຮັບປະກັນໜ້າທີ່ ສູງສຸດໃນການພັດທະນາຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະຕ່າງໆ ກໍ່ຄືການສ້າງຊັບສິນດ້ານທຶນມະນຸດ. ເພດສຶກສາແບບຮອບ ດ້ານ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນຫຼັກສູດການສຶກສາໃນຫຼາຍລະດັບ ເຊິ່ງໄດ້ລະບຸໃນຄຳໝາຍໝັ້ນທີ່ ກອງປະຊຸມ ICPD25 ແລະ ເປັນຂະແໜງການທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງການການລົງທຶນເພີ່ມຂຶ້ນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ. ການລົງທຶນດັ່ງ ກ່າວນີ້ແມ່ນ ຕິດພັນກັບການຫັນປ່ຽນຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງອາຊີບ ແລະ ການສະໜອງ ແລະ ສ້າງກົນໄກເພື່ອໃຫ້ຄົນ ໃນໄວເຮັດວຽກສາມາດສ້າງລາຍຮັບໄດ້ພຽງພໍ ເພື່ອສາມາດສົ່ງເສີມ ແລະ ກຸ້ມຕີນເອງໄດ້, ເຊິ່ງອັນນີ້ຈະຊ່ວຍປະກອບ ສ່ວນໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຍົກລະດັບຄວາມໝັ້ນຄົງດ້ານການເງິນ ແລະ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ GDP ມີການ ເຕີບໂຕແບບຍືນຍົງ. ປັດຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະສຳຄັນ ຂອງການປ່ຽນແປງທາງດ້ານໂຄງປະກອບທາງ ດ້ານປະຊາກອນ. ສະນັ້ນ, ສິ່ງທີ່ສຳຄັນກໍ່ຄື ຈະຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງ ການຮັກສາລະດັບການລົງທຶນໃນຂະແໜງການສຶກ ສາໃຫ້ໄດ້ ໃນໄລຍະເວລາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອນຳ ເອົາທຳແຮງຂອງການປ່ຽນແປງຂອງໂຄງປະກອບທາງດ້ານປະຊາກອນນີ້ໃຫ້ສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ.

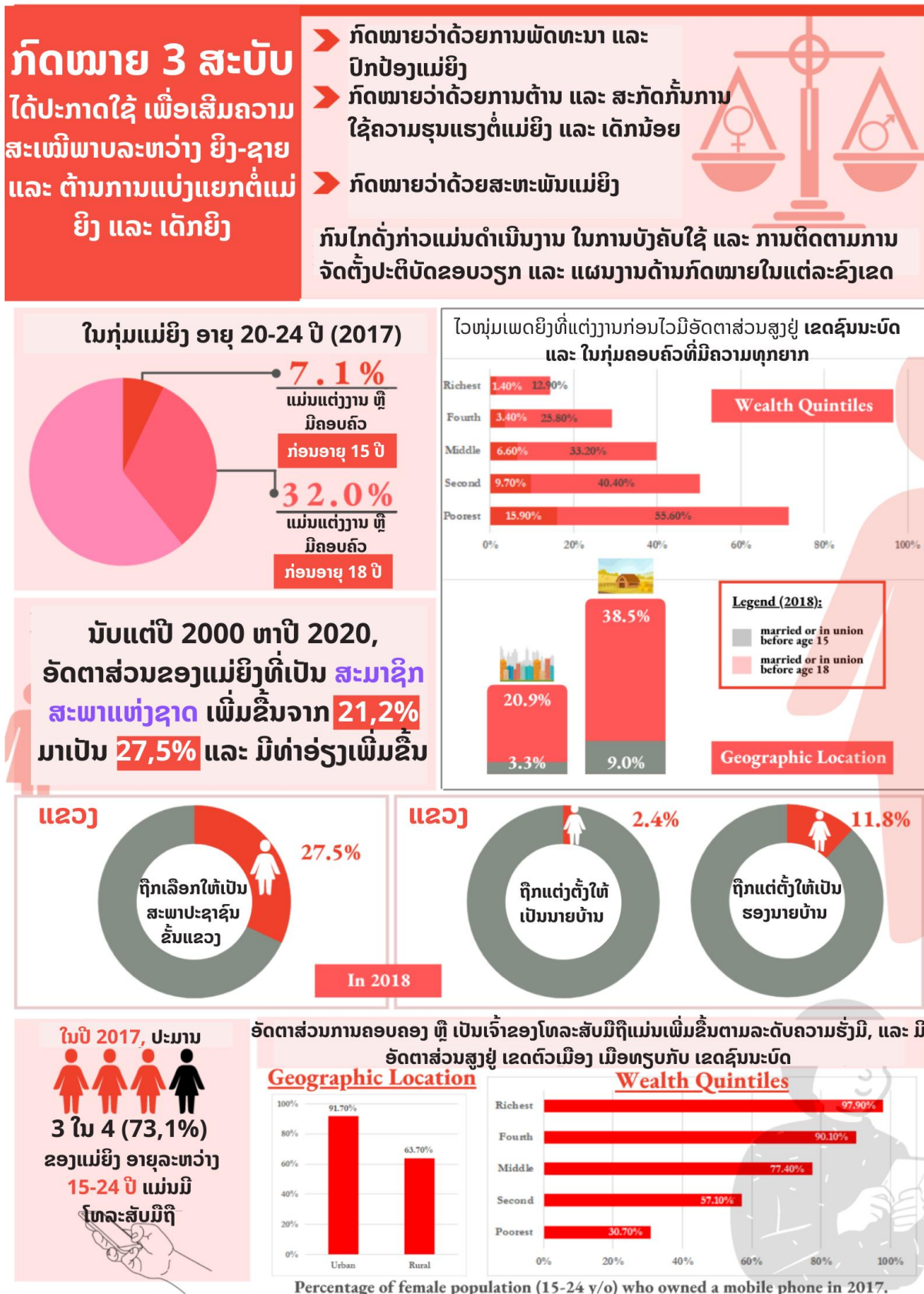
ການລົງທຶນເຂົ້າໃນການພັດທະນາດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ, ວິຊາຊີບ, ທັກສະ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດ ຢູ່ຕົວເມືອງ ແລະ ຊຸມນະບົດ. ການຫັນເອົາກາລະໂອກາດດ້ານເສດຖະກິດ ໃນໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະ ກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ໃນຕໍ່ໜ້າ, ລວມທັງ ຂະແໜງການອື່ນໆທີ່ມີທຳແຮງໃນການລົງທຶນເພື່ອຍົກລະດັບການ ເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ, ສະນັ້ນ, ເພື່ອຈະສາມາດເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນ ກໍ່ຈະຕ້ອງມີບຸກຄະລາກອນທີ່ມີທັກສະຕ່າງໆທີ່ ແທດເໝາະ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດຮອບດ້ານ, ເຊິ່ງໜຶ່ງໃນຊ່ອງທາງຊຸກຍູ້ວຽກງານດັ່ງກ່າວແມ່ນການຂະຫຍາຍ ແລະ ເພີ່ມທະວີໂຄງການ ແລະ ຄາດໝາຍການຝຶກອົບຮົມດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ວິຊາຊີບ ແລະ ການລົງທຶນໃນການພັດ ທະນາຍົກລະດັບບັນດາທັກສະຕ່າງໆໃນສັດຕະວັດທີ 21 ນັບຕັ້ງແຕ່ການຈັດບຸລິມະສິດການສຶກສາແຕ່ຊັ້ນປະຖົມສຶກ ສາ (ລວມທັງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ຄວາມຮູ້ທາງການເງິນ ແລະ ການສື່ສານ). ເພີ່ມທະວີການລິເລີ່ມ ແລະ ຍົກລະດັບການ ພັດທະນາຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ ຈຸລະພາກ, ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ, ລວມທັງການພັດທະນາທັກ ສະຕ່າງໆທີ່ຈຳເປ ນທີ່ຈະສົ່ງເສີມໃນການສ້າງກາລະໂອກາດການດຳລົງຊີວິດແບບໃໝ່. ທີ່ສຳຄັນອີກຢ່າງໜຶ່ງແມ່ນຕ້ອງໄດ້ມີການປັບ

²³ ທະນາຄານໂລກ, ດັດຊະນີຊັບສິນມະນຸດ ແລະ ອົງປະກອບ (2018) (World Bank, Human Capital Index and Components (2018))

ປຸງນະໂຍບາຍເພື່ອຍົກລະດັບການພັດທະນາ ແລະ ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກເອກະຊົນໃນການພັດທະນາ ທັກສະທີ່ຕິດພັນກັບຄ່າຈ້າງ ແລະ ນະໂຍບາຍການຈ້າງງານ ເພື່ອສ້າງກາລະໂອກາດຈ້າງງານ ແລະ ວຽກງານທີ່ດີຂຶ້ນ, ລວມທັງນະໂຍບາຍເສີມສ້າງນັກຝຶກອົບຮົມ, ການຝຶກງານ ແລະ ແຜນງານໃຫ້ຄຳປຶກສາທີ່ເປັນລະບົບ ທັງຫົວໜ່ວຍ ທຸລະກິດພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນໃນການລົງທຶນໃນວຽກງານຂະແໜງການການສຶກສາຢູ່ ສປປ ລາວ, ແຕ່ກໍຕ້ອງມີການ ຈັດບຸລິມະສິດທີ່ສຳຄັນເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບສະຖານະ ແລະ ສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງນັກຮຽນຄຽງຄູ່ກັບງົບປະມານ ທີ່ຈຳກັດ. ສິ່ງທີ່ເປັນອັນຮີບດ່ວນໃນປັດຈຸບັນແມ່ນການຈັດລຳດັບບຸລິມະສິດຂອງບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຄວາມກົດດັນຈາກສິ່ງທ້າທາຍດ້ານການສຶກສາ ຄຽງຄູ່ກັບການສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນຂົນຂວາຍການລົງທຶນໃຫ້ ຫຼາຍຂຶ້ນ. ອີງຕາມບັນດາຕົວຊີ້ບອກດ້ານຂະ ແໜງການພັດທະນາສັງຄົມ ແລະ ການສຶກສາ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ໄດ້ລະບຸ 40 ເມືອງບຸລິມະສິດ (ໃນຈຳນວນທັງໝົດ 148 ເມືອງ) ຢູ່ໃນ 18 ແຂວງທົ່ວປະເທດ. ໃນຈຳ ນວນ 40 ເມືອງດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກຈັດເປັນຕົວເມືອງທີ່ດ້ອຍໂອກາດທີ່ສຸດ, ດັ່ງນັ້ນ ຕົວເມືອງດັ່ງກ່າວຈຶ່ງຕ້ອງການການ ຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ສະໜັບສະໜູນເພີ່ມຕື່ມ. ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ ກໍ່ຄືງົບປະມານຂອງລັດທີ່ມີຈຳ ກັດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ມີໝາກຜົນສູງສຸດ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ຈຶ່ງໄດ້ຊຸກຍູ້ບັນດາຄູ່ຮ່ວມໃນ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນ ໂດຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແຜນງານ/ໂຄງການ ແລະ ການລົງທຶນຢູ່ ບັນດາເມືອງເຫຼົ່ານັ້ນ. ປັດຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ມີ 148 ເມືອງໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ 18 ແຂວງ, ໃນນັ້ນມີ 4 ເມືອງທີ່ ເປັນບຸລິມະສິດຈາກທັງໝົດ 18 ແຂວງ.

ປຟຸຍ 5 - ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ
(ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ)

ຂອບວຽກງານດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍ. ລະບຽບ ແລະ ກົດໝາຍ - ສປປ ລາວ ເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນຢ່າງຍິ່ງໃນວຽກງານການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ບັນຫາອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ເຊິ່ງເຫັນໄດ້ຢ່າງເປັນຮູບປະທຳ ຈາກບົດບັນຍັດ ທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳນູນ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ລວມທັງກົດລະບຽບຕ່າງໆຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ອະທິບາຍຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ລັດຖະບານມີໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບໃນການຮັບຮອງເອົານະໂຍບາຍເພື່ອພັດທະນາ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດມີບົດບາດເທົ່າທຽມກັນກັບເພດຊາຍ ໃນດ້ານສິດທິທາງກົດໝາຍ, ແລະ ກາລະໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ. ກົດໝາຍພາຍໃນທີ່ຕິດພັນກັບການໃຫ້ສິດ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ທີ່ໄດ້ປະກາດໃຊ້ ລວມມີ 1) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ, 2) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານ ແລະ ສະກັດກັ້ນການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ແລະ 3) ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສະຫະພັນແມ່ຍິງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງມີກົດໝາຍທີ່ສໍາຄັນອີກ 2 ສະບັບ ຄື: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຄອບຄົວ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານການຄ້າມະນຸດ, ແລະ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກ ທີ່ປະກອບສ່ວນໃນການສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ແລະ ປົກປ້ອງສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງພວກເຂົາທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ສັງຄົມ ລວມທັງໃນຄອບຄົວ.

ດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ສປປ ລາວ ໄດ້ພັດທະນາແຜນງານດ້ານນະໂຍບາຍ ເພື່ອການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ຊຶ່ງລວມທັງບັນດາຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານທີ່ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຄໍາໝາຍໝັ້ນຕົງຂອງສາກົນ. ວິໄສທັດໃນການພັດທະນາວຽກງານແມ່ຍິງລາວ ປີ 2030, ຍຸດທະສາດແຜນພັດທະນາແມ່ຍິງລາວ ປີ 2025, ແຜນພັດທະນາແມ່ຍິງລາວ ປີ 2020 – 2025 ທີ່ມີຄາດໝາຍເພື່ອປົກປ້ອງສິດ ແລະ ສ້າງກາລະໂອກາດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນຢູ່ໃນຂະບວນການສ້າງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (ຄັ້ງທີ VIII ແລະ IX), ເຊິ່ງບັນດາແຜນງານດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ, ແມ່-ເດັກນ້ອຍ (ຄຊກມດ) ແລະ ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ. ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ 2016-2025 ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ 5 ປີ ເພື່ອຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ (2016-2020), ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍແມ່-ເດັກ (2021-2025)/ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍການຕ້ານການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ (2021-2025) ທີ່ເປັນແນວທາງໃຫ້ຄຊກມດ ແລະ ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງທຸກຮູບແບບ (CEDAW). ຄໍາໝາຍໝັ້ນຂອງລັດຖະບານໃນການບັນລຸຈຸດປະສົງຂອງສິນທິສັນຍາ CEDAW ໄດ້ລະບຸຢ່າງຈະແຈ້ງໃນບົດລາຍງານ CEDAW ຂອງລັດຖະບານ ທີ່ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ ຄະນະກຳມະການ CEDAW ໃນເດືອນສິງຫາ 2017 ທີ່ຜ່ານມາ. ແຜນງານດ້ານນະໂຍບາຍຂອງ ສປປ ລາວ ສໍາລັບແມ່ຍິງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ກໍ່ເປັນພື້ນຖານໃນຄໍາໝາຍໝັ້ນພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາ CEDAW. ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານ ມີເນື້ອໃນຂ້ອນຂ້າງກວ້າງຂວາງ, ແຕ່ວ່າຍັງບໍ່ທັນລະບຸບັນດາ ຄາດໝາຍຢ່າງລະອຽດເທື່ອ, ລວມທັງເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍຂອງແຕ່ລະກະຊວງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກະຊວງພາຍໃນ ຍັງໄດ້ຮ່າງແຜນຍຸດທະສາດປີ 2030 ວ່າດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ສໍາລັບພະນັກງານ-ລັດຖະກອນ. ຈຸດປະສົງກໍ່ເພື່ອຮັບປະກັນສິດທິສະເໝີພາບຂອງເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ, ແລະ ສົ່ງເສີມສິດທິຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນໃຈຕ່າງໆ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກໍ່ມີບາງກະຊວງໄດ້ເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດຕິດແທດກັບ ຄຊກມດ ແລະ ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງເພດ. ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ກໍ່ໄດ້ຈັດການປະເມີນແຫ່ງຊາດບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນຂະແໜງການກະສິກໍາ ແລະ ຂະແໜງການ/ຂົງເຂດຊົນນະບົດ.

ຄວາມສໍາຄັນຂອງການສ້າງສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ. ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ, ແມ່-ເດັກ (ຄຊກມດ) ແລະ ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ເປັນໜ່ວຍງານປະຕິບັດງານໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ ໃນການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ຢູ່ໃນບັນດາກະຊວງຕ່າງໆ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນໆຂອງພາກລັດ. ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງ ເຮັດໜ້າທີ່ໃນການຍົກລະດັບຄວາມຮູ້ເພື່ອປັບປຸງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດ້ານການພັດທະນາ

ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ສິ່ງເສີມໃຫ້ບັນລຸໄດ້ວຽກງານ ປພຍ ທີ່ຕິດພັນກັບ ປພຍ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບເພດຢູ່ ສປປ ລາວ, ແລະ ສິ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ໂດຍສະເພາະຢູ່ໃນໂຄງສ້າງຂອງຄອບຄົວ. ຄຊກມດ ຮັບຜິດຊອບໃນການຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພັນທະພາຍໃຕ້ສົນທິສັນຍາ CEDAW. ຄຊກມດ ຍັງຖືກມອບໝາຍໃຫ້ເປັນຈຸດປະສານງານຫຼັກ ກ່ຽວກັບການລົບລ້າງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທຸກຮູບແບບຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ. ພາຍໃຕ້ຄໍາແນະນຳຂອງ ຄຊກມດ, ຄາດວ່າ ບັນດາກະຊວງຕ່າງໆທັງໝົດຈະພັດທະນາຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ ເພື່ອສິ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ໃນລະດັບຊາດ, ແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ບ້ານ. ບັນດາຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ ໄດ້ເລີ່ມເຊື່ອມສານບັນດາປັດໄຈ ກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ -ຊາຍ ໂດຍການ:

- ສ້າງກຸ່ມທີ່ເຮັດວຽກດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃນລະດັບສູງ.
- ເກັບກຳຂໍ້ມູນແບບແບ່ງແຍກເພດຍິງ-ຊາຍ ໃນດ້ານການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດອື່ນໆ.
- ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນເພື່ອສ້າງຖານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ບົດບາດຍິງ -ຊາຍ ຫຼື ເຮັດການປະເມີນຂະແໜງການນີ້.
- ພັດທະນາຍຸດທະສາດດ້ານ ການສິ່ງເສີມບົດບາດຍິງ -ຊາຍ ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ, ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນບັນຫາ ຫຼື ຂໍ້ຄົງຄ້າງຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວພັນການມີສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນຂະແໜງການ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ່າງໆ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ.
- ຈັດການຝຶກອົບຮົມ ວຽກງານບົດບາດຍິງ -ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ພະນັກງານ.
- ປັບປຸງໃຫ້ມີຄວາມດຸ່ນດ່ຽງທາງດ້ານຍິງ -ຊາຍ ແລະ ຊົນເຜົ່າ ຂອງພະນັກງານຢູ່ທຸກຂົງເຂດ/ລະດັບ.
- ທົບທວນຄືນບັນດານະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ ໂດຍຄຳນຶງຈາກມຸມມອງປັດໄຈດ້ານເພດ.
- ການໃຫ້ຄຳປຶກສາຕໍ່ກັບແມ່ຍິງໃນເຂດທ້ອງຖິ່ນ ກ່ຽວກັບຮູບແບບຂອງໂຄງການໃໝ່ທີ່ມີຈຸດປະສົງເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າ ພວກເຂົາຈະເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳຂອງໂຄງການດັ່ງກ່າວ, ແລະ ສາມາດໃຫ້ຄຳປຶກສາ ແລະ ຝຶກອົບຮົມເພີ່ມຕື່ມ.

ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ດີໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ.

ດ້ານການສຶກສາ. ຄວາມດຸ່ນດ່ຽງບົດບາດຍິງ -ຊາຍ ຫຼື ຄວາມດຸ່ນດ່ຽງດ້ານຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນຂະແໜງການສຶກສາ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນຄ່ອຍໆໄດ້ຮັບການປັບປຸງ, ເຊິ່ງປະເທດລາວແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ດີຕາມຄາດໝາຍທີ່ວ່າໄວ້ໃນການບັນລຸຄວາມດຸ່ນດ່ຽງດ້ານຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ເດັກຊາຍ ແລະ ເດັກຍິງ ໃນການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ. ຄວາມຄືບໜ້າດັ່ງກ່າວຍັງເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງໃນລະດັບການສຶກສາລະດັບສູງຂຶ້ນອື່ນໆ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ຍັງມີຊ່ອງວ່າງຫຼາຍສົມຄວນໃນອັດຕາການຮູ້ໜັງສື ເຊິ່ງໂດຍລວມແລ້ວບັນຫາດັ່ງກ່າວແມ່ນກ່ຽວພັນກັບລະດັບຄວາມທຸກຍາກ.

ດ້ານວຽກເຮັດງານທຳ, ໃນຂະແໜງວຽກງານຕ່າງໆ ທີ່ມີລັກສະນະເປັນວຽກທີ່ບໍ່ໜັ້ນຄົງ ແມ່ນເຫັນວ່າ ເພດຍິງກວມເອົາອັດຕາສ່ວນໃຫຍ່, ບໍ່ວ່າຈະແມ່ນ ຄຳຂາຍຍ່ອຍ ຫຼື ວຽກໃນຄົວເຮືອນທີ່ບໍ່ມີຄ່າຈ້າງ. ສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເພດຍິງສ່ວນຫຼາຍເຮັດວຽກທີ່ບໍ່ໜັ້ນຄົງແມ່ນຍ້ອນ ຂາດການສຶກສາ ແລະ ມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງທຶນຮອນ ແລະ ການຈ້າງງານ. ຮູບແບບການຈຳແນກແມ່ຍິງໃນຕະຫຼາດແຮງງານທີ່ແຜ່ຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນ ລະດັບຄ່າຈ້າງທີ່ແຕກຕ່າງກັນລະຫວ່າງ ລູກຈ້າງຜູ້ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ.

ດ້ານການຕັດສິນບັນຫາ. ປັດຈຸບັນ, ນອກຈາກການມີສິດທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ການສ້າງຄວາມສາມາດຂອງແມ່ຍິງແລ້ວ, ເຮົາສາມາດເຫັນເຖິງປະສິທິພາບ ແລະ ໝາກຜົນໄດ້ຮັບທີ່ດີຂຶ້ນຈາກການມີສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ ຄຽງຄູ່ກັບຜູ້ຊາຍ ໃນການຕັດສິນບັນຫາໃນໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງລັດຖະບານທຸກຂັ້ນ, ທັງໃນຊຸມຊົນ, ຂະແໜງການປະກອບການທຸລະ

ກິດ ແລະ ຢູ່ບ້ານ. ໃນລະດັບການຕັດສິນບັນຫາ, ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ມີອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງທີ່ເປັນສະມາຊິກໃນສະພາແຫ່ງຊາດຫຼາຍທີ່ສຸດ. ແຕ່ໃນລະດັບລັດຖະກອນ, ຈຳນວນແມ່ຍິງທີ່ດຳລົງຕຳແໜ່ງບໍລິຫານ ແລະ ຈຳນວນແມ່ຍິງ ໃນການຕັດສິນບັນຫາໃນອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ສະຖາບັນອື່ນໆ ແມ່ນເຫັນວ່າຍັງຕ່ຳ (ຕາຕະລາງ 5.1 ແລະ 5.2 ສະແດງໃຫ້ເຫັນອົງປະກອບສຳຄັນໃນການເປັນຕົວແທນເຫຼົ່ານີ້), ເຖິງແມ່ນວ່າໃນປີ 2018, ແມ່ຍິງ ຈະກວມເອົາເຖິງ 45% ຂອງຈຳນວນຜະນົກງານລັດຖະກອນທັງໝົດກໍຕາມ (ປະມານ 180,000 ຄົນ).²⁴

ຕາຕະລາງທີ 5.1 - ເປີເຊັນຂອງແມ່ຍິງໃນຕຳແໜ່ງບໍລິຫານຕັດສິນບັນຫາ / ຄະນະນຳ

	2015	2019
ລັດຖະກອນໃນຕຳແໜ່ງບໍລິຫານ ປະເພດໜຶ່ງ (ລັດຖະມົນຕີ ຫຼື ທຽບເທົ່າ)	19.1%	12.3%
ສະພາແຫ່ງຊາດ	27.5%	27.5%
ສະພາປະຊາຊົນຂັ້ນແຂວງ	NA	31.8%

ຕາຕະລາງທີ 5.2 - ຕົວແທນຂອງແມ່ຍິງທີ່ດຳລົງຕຳແໜ່ງມີສາມາດຕັດສິນບັນຫາ (2018/19)

	ເພດຊາຍ	ເພດຍິງ	ຈຳນວນທັງໝົດ	ເພດຊາຍ	ເພດຍິງ	ຈຳນວນທັງໝົດ
	ຈຳນວນ			%		
ລັດຖະມົນຕີ	92	13	105	88	12	100
ຮອງລັດຖະມົນຕີ	723	126	849	85	15	100
ຫົວໜ້າກົມ	1,882	373	2,255	83	17	100
ຮອງຫົວໜ້າກົມ	5,670	1,293	6,963	81	19	100
ຫົວໜ້າພະແນກ	9,599	3,041	12,640	76	24	100
ຮອງຫົວໜ້າພະແນກ	14,482	5,665	20,147	72	28	100
ຫົວໜ້າຂະແໜງການ	9,594	5,931	15,525	62	38	100
ຮອງຫົວໜ້າຂະແໜງການ	4,009	4,330	8,339	48	52	100
ລວມທັງໝົດ	46,051	20,772	66,823	69	31	100
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ (LWU)						

ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ. ຜົນການສຳຫຼວດແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບ ສຸຂະພາບ ແລະ ປະສົບການຂອງແມ່ຍິງໃນປີ 2014 ພົບໂດຍ ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ແມ່-ເດັກ ຮ່ວມກັບ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດລາວ ແມ່ນໄດ້ຈັດການສຳຫຼວດຄັ້ງທຳອິດຂອງປະເທດ ກ່ຽວກັບການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ. ໂດຍອີງຈາກຜົນການສຳພາດກັບແມ່ຍິງເກືອບ 3000 ຄົນໃນທົ່ວປະເທດ, ບົດລາຍງານໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີແມ່ຍິງຈຳນວນ 1 ໃນ 7 ຄົນ ເຄີຍຖືກຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ ຫຼື ທາງເພດ ຈາກຄູ່ຮັກຂອງພວກເຂົາ ຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຄັ້ງໃນຊີວິດ. ແຕ່ແມ່ຍິງສ່ວນຫຼາຍໄດ້ບອກວ່າ ພວກເຂົາເຄີຍຖືກຄວາມຮຸນແຮງຫຼາຍຄັ້ງ. ມີແມ່ຍິງພຽງ 1 ໃນ 5 ຄົນເທົ່ານັ້ນ ທີ່ເຄີຍຖືກຄວາມຮຸນແຮງ ຈາກຜົວຂອງພວກເຂົາແລ້ວໄປແຈ້ງນາຍບ້ານເພື່ອຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ, ແລະ ມີພຽງ 4% ເທົ່ານັ້ນທີ່ໄປແຈ້ງຕຳຫຼວດ ແລະ 3% ທີ່ໄປຫາບໍລິການສາທາລະນະສຸກ. ເກືອບເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງແມ່ຍິງທັງໝົດທີ່ເຄີຍຖືກທຳຮ້າຍຮ່າງກາຍ ແລະ ທາງເພດ ຈາກຜົວຂອງພວກເຂົາ ໄດ້ລາຍງານວ່າຖືກທຳຮ້າຍ ຮ່າງກາຍ ແລະ ຖືກບາດເຈັບເປັນປະຈຳ ແລະ ຈຳນວນຜູ້ຖືກຄວາມຮ້າຍທີ່ມີແນວຄິດຂ້າຕົວຕາຍມີເຖິງສີ່ທົດ. ນີ້ແມ່ນການເກັບກຳຂໍ້ມູນຄັ້ງທຳອິດຂອງປະເທດກ່ຽວກັບຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ຊຶ່ງແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ສຳຄັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ນອກຈາກຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງກ່ຽວກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວແລ້ວ, ລັດຖະບານ ຈະສືບຕໍ່ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອຕິດຕາມຢ່າງໃກ້ຊິດເຖິງຜົນໄດ້ຮັບຂອງນະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

²⁴ ຂໍ້ມູນຈາກ ກະຊວງພາຍໃນ ສະໜອງໃຫ້ກັບ ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ.

ໂຄງການເປັນໄລຍະ ແລະ ຕິດຕາມການນຳໃຊ້ງົບປະມານ ແລະ ທຶນຮອນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ແມ່ຍິງທຸກຄົນທີ່ເຄີຍ ຖືກຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ຖືກບາດເຈັບ ແມ່ນມີທາງເລືອກໃນການເຂົ້າເຖິງລະບົບຍຸຕິທຳ ແລະ ການບໍລິການສະໜັບສະໜູນຊ່ວຍເຫຼືອຕ່າງໆ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍຈຳເປັນຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ເຮັດວຽກກັບຊຸມຊົນ, ເພດຊາຍ ແລະ ເດັກຊາຍ ແລະ ໃນໂຮງຮຽນ ເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍນີ້ ແລະ ປ່ຽນທັດສະນະຄວາມເຂົ້າໃຈແຕ່ນ້ອຍ ເພື່ອສະກັດກັ້ນການສ້າງຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງທຸກຄົນ.

ມີຫຼາຍກົດຈະກຳທີ່ສົ່ງເສີມສິດ ແລະ ສະຫວັດດີການຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ໄວໜຸ່ມ. ໃນກອງປະຊຸມສຸດຍອດທີ່ ໄນໂລບີ ກ່ຽວກັບ ICPD25, ລັດຖະບານ ໄດ້ສະແດງຄວາມໝາຍໝັ້ນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫຼາຍກົດຈະກຳເພື່ອສົ່ງເສີມສິດ ແລະ ສະຫວັດດີການຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ໄວໜຸ່ມ, ລວມທັງ ການຍຸດຕິຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ ໂດຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອສະກັດກັ້ນ ແລະ ຍຸດຕິຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ 2021-2025 ແລະ ສະໜອງການສຶກສາກ່ຽວກັບເພດສຳພັນຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ສອດຄ່ອງ ເພື່ອຍົກໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງ ການມີສຸຂະພາບຈະເລີນພັນທີ່ດີ ແລະ ການມີຄວາມສຳພັນທີ່ເຄົາລົບນັບຖືກັນ.

ອຸປະສັກດ້ານໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງ ສຳລັບການສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງແມ່ຍິງ. ການເຜີຍແຜ່ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະຍາດບົດບາດຍິງ -ຊາຍໃຫ້ທົ່ວເຖິງໃນຂະແໜງການລັດ ແມ່ນຂະບວນການໃຫຍ່ ແລະ ໄລຍະຍາວ. ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງ ແລະ ຄຊກມດ ຈະຕ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ຍົກລະດັບການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ສຸມໃສ່ທຶນຮອນໃນການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ວຽກຂອງພວກຕົນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ກະຊວງຕ່າງໆສາມາດເຊື່ອມສານບັນດາຄາດໝາຍ ແລະ ເປົ້າໝາຍບຸລິມະສິດເຂົ້າໃນແຜນງານ ແລະ ຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງການ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງ ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດວ່າດ້ວຍຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ສະບັບທີສອງ (2016-2025) ແລະ ແຜນປະຕິບັດງານ 5 ປີ ເພື່ອຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ (2016-2020). ແຕ່ສິ່ງທ້າທາຍຫຼັກແມ່ນ ການຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ການນຳພາ/ການເປັນຜູ້ນຳຂອງພວກເຂົາໃນທຸກອົງປະກອບໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງປະເທດ, ໂດຍສະເພາະ ໃນຂົງເຂດທີ່ມີການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງຍັງບໍ່ຫຼາຍເທົ່າທີ່ຄວນ, ເຊັ່ນ: ຂັ້ນບ້ານ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ເປັນຕົ້ນ.

ການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ (ICT) ໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ, ເຖິງແມ່ນວ່າປະຊາກອນສ່ວນຫຼາຍມີ ຫຼື ເປັນເຈົ້າຂອງໂທລະສັບມືຖືກໍຕາມ. ໂດຍສະເລ່ຍປະມານສາມສ່ວນສີ່ຂອງ ແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມ (75-77%) ແມ່ນມີ ຫຼື ເປັນເຈົ້າຂອງໂທລະສັບມືຖື, ໃນຂະນະທີ່ ຜູ້ຊາຍ ຫຼື ເປັນເຈົ້າຂອງໂທລະສັບມືຖື ມີເປີເຊັນຫຼາຍກວ່າໜ້ອຍໜຶ່ງ (76-84%). ໃນປີ 2018, ມີແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມ ພຽງແຕ່ 8.8% (ອາຍຸ 15-19 ປີ) ແລະ 12.9% (ອາຍຸ 20-24 ປີ) ແມ່ນສາມາດເຂົ້າເຖິງ/ນຳໃຊ້ຄອມພິວເຕີໃນໄລຍະສາມເດືອນທີ່ຜ່ານມາ, ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ຊາຍ ແມ່ນກວມເອົາ 17.5% ແລະ 22.8% ຕາມລຳດັບກຸ່ມຕາມເກນອາຍຸດັ່ງກ່າວ. ແຕ່ເຫັນວ່າບໍ່ທັນມີການຈຳແນກລະຫວ່າງເພດໃນການນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດ, ແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມປະມານ 47% (ອາຍຸ 15-19 ປີ) ແລະ 40% (ອາຍຸ 20-24 ປີ) ແມ່ນໄດ້ນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດໃນໄລຍະສາມເດືອນທີ່ຜ່ານມາ, ໃນຂະນະທີ່ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ຊາຍ ແມ່ນກວມເອົາ 42% ແລະ 39% ຕາມລຳດັບ.

ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງດິນ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າ. ແຕ່ຍັງເຫັນວ່າມີຂໍ້ຈຳກັດດ້ານຄວາມຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ສິດຂອງແມ່ຍິງໃນທີ່ດິນ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊົນນະບົດ. ໃນຂະນະທີ່ ສປປ ລາວ ກຳລັງຫັນຈາກເສດຖະກິດກຸ່ມຕົນເອງ ມາເປັນເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຄວາມກົດດັນໃຫ້ແກ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ໄດ້ມີປ່ຽນຮູບແບບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ແບບແຜນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີໃນການຮັບປະກັນການຄອບຄອງທີ່ດິນໃຫ້ແກ່ທັງຜູ້ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ. ສິດທິຂອງແມ່ຍິງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນແມ່ນ ມີແນວໂນ້ມທີ່ດີຂຶ້ນໃນຕົວເມືອງ, ແຕ່ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດພັດມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ຂຶ້ນກັບຮີດຄອງປະເພນີຂອງແຕ່ລະກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ລະດັບຄວາມຮັບຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງລັດຖະກອນ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຊຸມຊົນນັ້ນໆ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຂໍ້ມູນຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບສິດຂອງພົນລະເມືອງລາວໃນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການລົງທະບຽນ ໂດຍບໍ່ມີ

ການຈຳແນກເພດ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ດັ່ງທີ່ລະບຸຢ່າງຈະແຈ້ງພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການນຳໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ລະບົບເລກທີ 70/ສພ (ປັບປຸງ ໃນປີ 2019). ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເຫັນວ່າຈະຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີຄວາມພະຍາຍາມໃນການເຜີຍແຜ່ໃນຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃຫ້ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈດ້ານສິດກ່ຽວກັບທີ່ດິນ, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ.

ຍຸດທະສາດການພັດທະນາເຢົາວະຊົນ ແລະ ໄວໜຸ່ມແຫ່ງຊາດ. ສປປ ລາວ ມີປະຊາກອນໜຸ່ມອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 25 ປີ ຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ, ເພື່ອນຳໃຊ້ທ່າແຮງໂຄງປະກອບທາງດ້ານປະຊາກອນໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ລັດຖະບານ ໄດ້ຈັດບຸລິມະສິດໃນຍົກລະດັບການພັດທະນາທັກສະ ແລະ ຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດຂອງໄວໜຸ່ມ. ໃນເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້, ຍຸດທະສາດການພັດທະນາເຢົາວະຊົນ ແລະ ໄວໜຸ່ມແຫ່ງຊາດ ສະບັບທຳອິດ ກໍ່ໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ໂດຍຜ່ານການປຶກສາຫາລືກັບເຢົາວະຊົນ ແລະ ໄວໜຸ່ມ, ລວມທັງບັນດາກະຊວງ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຈຸດປະສົງໃນການສ້າງຄວາມສາມາດ ແລະ ບົດບາດ ຂອງເຢົາວະຊົນ ແລະ ໄວໜຸ່ມທຸກຄົນຢູ່ ສປປ ລາວ, ລວມທັງ ຄົນພິການ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດດຳລົງຊີວິດໄດ້ຢ່າງປອດໄພ, ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ, ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ສາມາດດຳລົງຊີວິດໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໂດຍການມີໂອກາດທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ມີສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍ. ຍຸດທະສາດຂອງໄວໜຸ່ມດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ແລະ ຮັບຮອງໂດຍລັດຖະບານ ໃນເດືອນທັນວາ 2020, ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍໃນການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາໂຄງການ ແລະ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍທີ່ ເຢົາວະຊົນ ແລະ ໄວໜຸ່ມ ກຳລັງປະເຊີນຢູ່.

ເພີ່ມທະວີຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ເດັກຍິງໄວໜຸ່ມ. ສປປ ລາວ ແມ່ນໜຶ່ງໃນຫຼາຍປະເທດທີ່ມີອັດຕາສ່ວນຂອງໄວໜຸ່ມທີ່ແຕ່ງງານກ່ອນໄວ ແລະ ມີອັດຕາການເກີດລູກຂອງໄວໜຸ່ມສູງທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນ. ຕໍ່ທຸກໆພັນຄົນ ມີແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມ 83 ຄົນ (ອາຍຸ 15-19 ປີ) ເກີດລູກ - ເຊິ່ງຕົວເລກດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 94 ຄົນ ໃນປີ 2011/12, ແຕ່ກໍ່ຖືວ່າຍັງເປັນຕົວເລກທີ່ສູງກວ່າໝູ່ໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ເດັກຍິງໄວໜຸ່ມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ, ໜຶ່ງໃນນັ້ນກໍ່ແມ່ນ ພວກເຮົາບໍ່ສາມາດພັດທະນາຄວາມສາມາດຂອງພວກເຂົາໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ໜຶ່ງໃນຫ້າຄົນຂອງເດັກຍິງໄວໜຸ່ມແມ່ນອອກໂຮງຮຽນ; ໜຶ່ງໃນສີ່ຄົນຂອງເດັກຍິງອາຍຸ 15-19 ປີແມ່ນສ້າງຄອບຄົວແລ້ວ, ແລະ ໜຶ່ງໃນສິບຄົນຂອງເດັກຍິງໃນກຸ່ມອາຍຸດຽວກັນແມ່ນຖືພາ ຫຼື ໃຫ້ກຳເນີດລູກແລ້ວ. ການລົງທຶນໃນສຸຂະພາບຂອງເດັກຍິງ, ໄພຊະນາການ ແລະ ການສຶກສາ ຈະປະກອບສ່ວນຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການເກີດລູກກ່ອນໄວ, ການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ການເປັນເດັກເຕ້ຍເກີນເກນມາດຖານ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍໃນການພັດທະນາສຸຂະພາບ ແລະ ຜົນການຮຽນການສຶກສາທີ່ດີຂຶ້ນ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ. ດັ່ງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບພາບທີ 5.1 ການແກ້ໄຂຮາກເຫງົ້າຂອງບັນຫາຢ່າງເປັນລະບົບ ຈາກບົດເລື່ອງຊີວິດຂອງນາງນ້ອຍ ທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນເພື່ອນແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງ ເດັກຍິງໄວໜຸ່ມ ໃນຂອບແຜນງານ ນາງນ້ອຍ 2030 ແລະ ເພື່ອເພີ່ມການລົງທຶນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເດັກຍິງໄວໜຸ່ມດ້ວຍແນວທາງທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ກວມລວມ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງເພີ່ມການລົງທຶນໃສ່ຂະແໜງສາທາລະນະສຸກໃຫ້ແກ່ເດັກຍິງ, ລວມທັງດ້ານໄພຊະນາການ ແລະ ການສຶກສາ ເຊິ່ງຈະປະກອບສ່ວນໃນການຫຼຸດຜ່ອນການເກີດລູກກ່ອນໄວ, ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່, ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການປະລະການຮຽນ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງການກາຍເປັນແຮງງານເດັກ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາເດັກເຕ້ຍເກີນເກນມາດຖານໄດ້ ແລະ ມັນຈະຊ່ວຍໃນການປັບປຸງຜົນໄດ້ຮັບທາງດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສາ ແລະ ຈະປະກອບສ່ວນການບັນລຸມາດຖານການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໄດ້ໃນອະນາຄົດ.

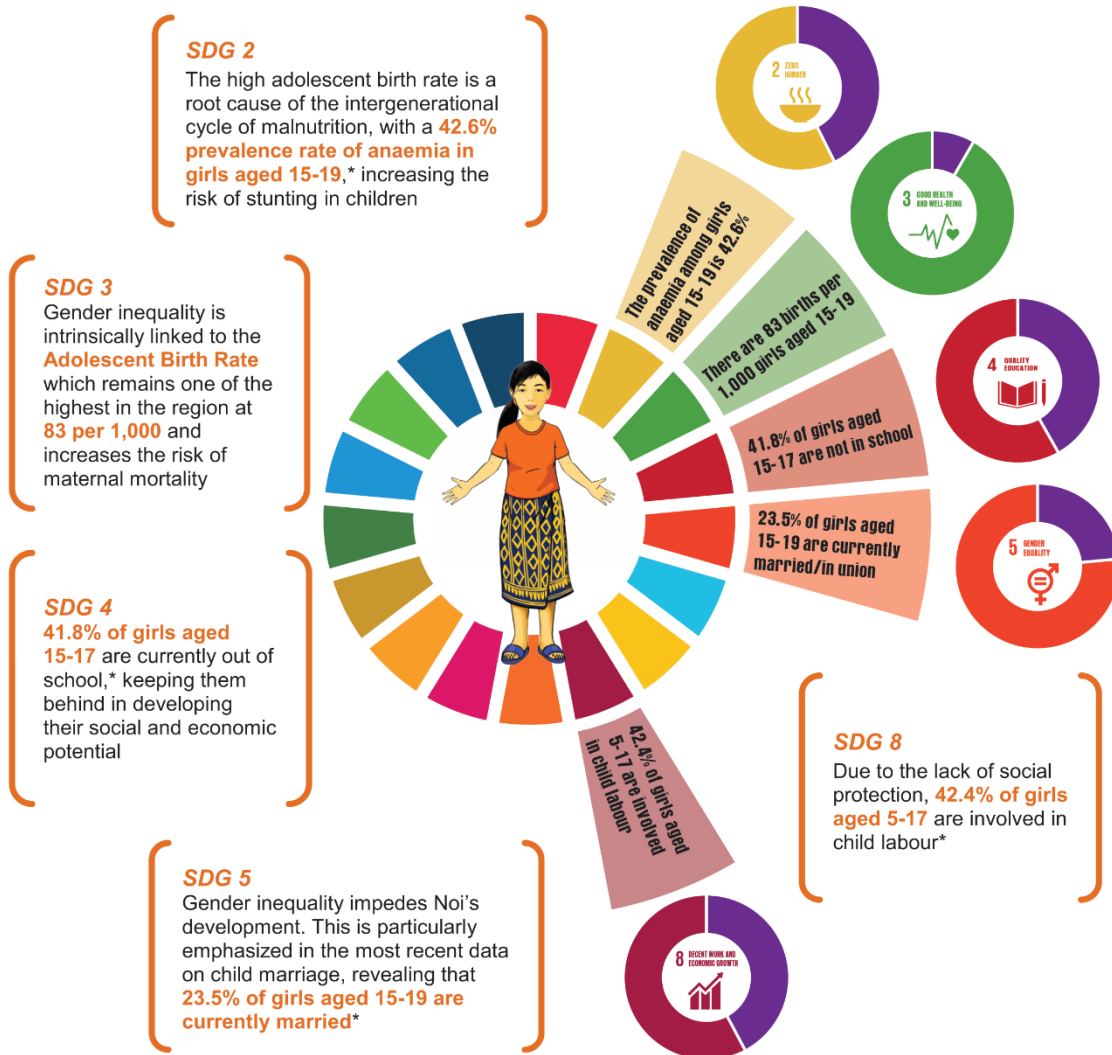

ຮູບທີ່ 5.1 - ແຜນງານນາງນ້ອຍ ແລະ ການແກ້ໄຂຮາກເຫງົ້າຂອງບັນຫາຢ່າງເປັນລະບົບ

The Noi 2030 Framework – Achieving Gender Equality & Empowerment of Adolescent Girls

Noi represents all 700,230 adolescent girls aged 10-19 in Lao PDR.** The unfinished MDG agenda has proven that adolescent girls have been left behind. The SDGs aim to reach those left furthest behind.

Noi was created as an advocacy tool to raise awareness, build partnerships and increase investments in adolescent girls that enable them to achieve their full potential. Noi was launched on the International Day of the Girl Child in 2016.

Noi's progress is closely monitored through 5 indicators aligned with the global SDG framework until 2030 when she turns 25, using the available disaggregated data on adolescents generated by the Lao Social Indicator Survey every 5 years.

A holistic approach to addressing Noi's obstacles accelerates the progress towards the SDGs, inducing a virtuous circle with a poverty reduction outcome, benefitting Noi, her community and the nation.

*Lao Social Indicator Survey (2017) **Census (2015)

Creating an Ecosystem for Noi

Impact: Lao PDR realises a Demographic Dividend and achieves SDGs by comprehensive investments in youth, reduced adolescent pregnancy and maternal mortality. "Noi" delays her first pregnancy, can fulfill her full potential and contributes to a sustainable future. She is healthy, educated, empowered and eventually employed.

Problem: Noi drops out of school, gets pregnant before the age of 18 and is exposed to increased risk of adverse reproductive outcomes and limited opportunities. Higher levels of adolescent birth rate and maternal mortality rate, especially among marginalized groups in remote areas.

Contact us:

lao.unfpa.org

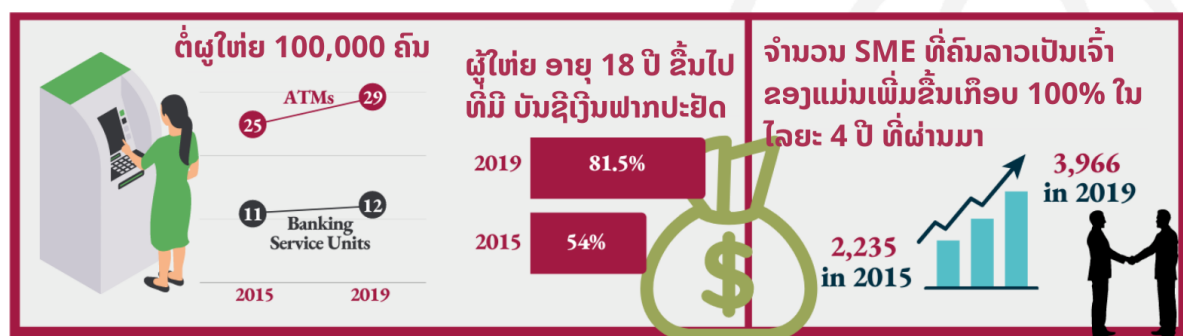
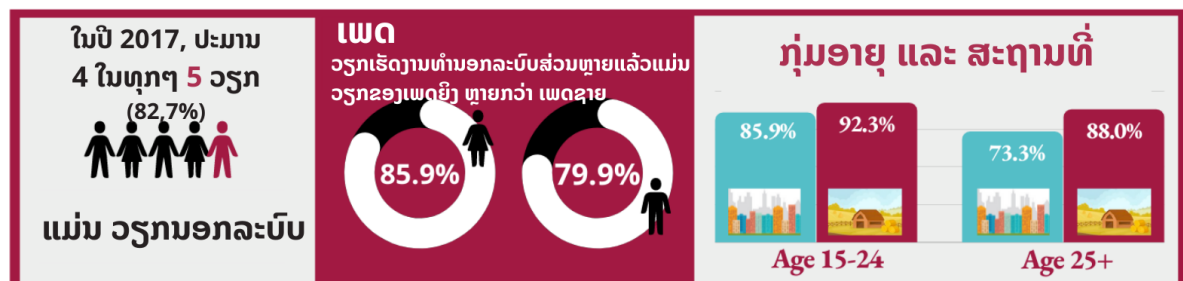
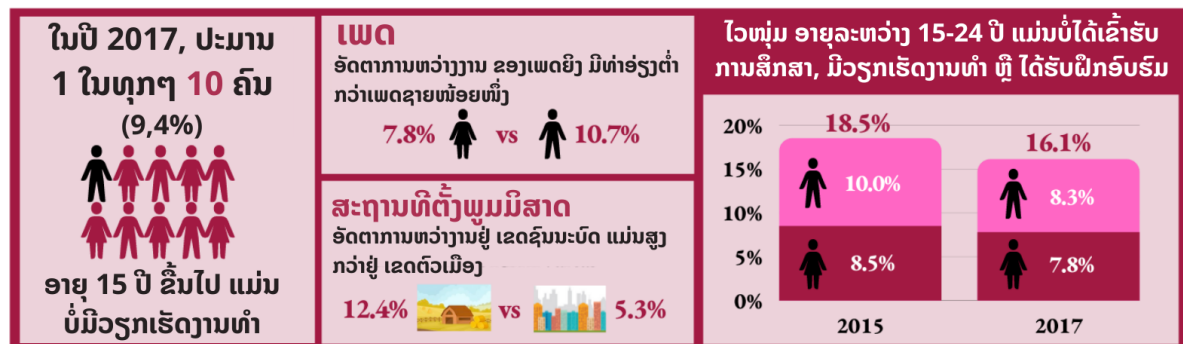
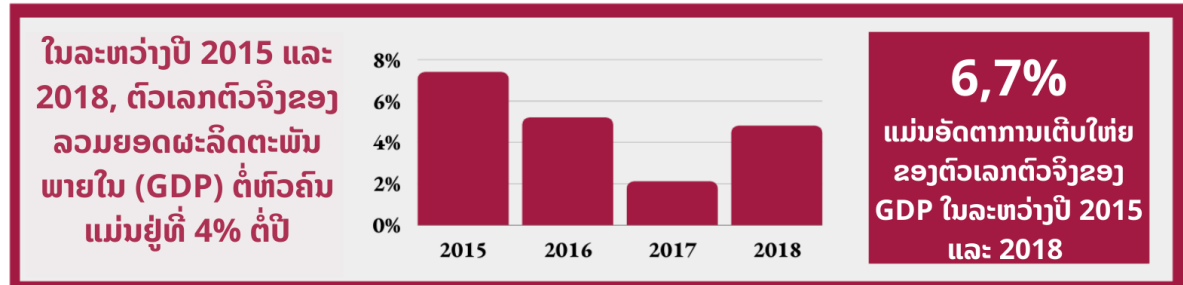
UNFPA Lao PDR

UNFPA Laos

UNFPA Lao PDR

November 2019

ປຸຍ 8 - ການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີກຽດ ແລະ ເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວ
(ສິ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ຍືນຍົງ, ການມີວຽກເຮັດ
ງານທຳມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ທຸກຄົນມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ເປັນວຽກທີ່ມີກຽດສຳລັບໝົດທຸກ
ຄົນ)

ເຖິງແມ່ນວ່າມີການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງແຕ່ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳຍັງຈຳກັດ. ອັດຕາການເຕີບໂຕປະຈຳປີສະເລ່ຍ ໃນຕົວເລກຕົວຈິງຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ແມ່ນຢູ່ປະມານ 6.5% ຫາ 7% ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ. GDP ຕໍ່ຫົວຄົນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກມູນຄ່າ 2,212 ໂດລາສະຫະລັດ (ປີ 2015) ໄປເປັນມູນຄ່າ 2,674 ໂດລາສະຫະລັດ (ປີ 2018). ໝາກຜົນຂອງການເຕີບໂຕໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕທີ່ເຂັ້ມແຂງນີ້ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກຂະແໜງຜະລິດງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ຂະແໜງການກໍ່ສ້າງ ເຊິ່ງເປັນຂະແໜງການຂັບເຄື່ອນຫຼັກ ຄຽງຄູ່ກັບການເປີດກວ້າງ ແລະ ນັບມື້ນັບກ້າວໄປສູ່ການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນຫຼາຍຂຶ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ປະຊາກອນສ່ວນໃຫຍ່ຍັງສືບຕໍ່ດຳລົງຊີວິດຕິດພັນກັບການກະສິກຳ, ເຊິ່ງໂດຍລວມແລ້ວຍັງເປັນຂະແໜງທີ່ມີສະມັດຕະພາບການຜະລິດຫຼຸດຂະແໜງການອື່ນຫຼາຍ. ການສ້າງວຽກເຮັດທີ່ຢູ່ນອກຂະແໜງກະສິກຳຍັງມີຄວາມຈຳກັດ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດທີ່ຢູ່ໃນລະດັບສູງນັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນສາມາດເຮັດໃຫ້ອັດຕາການຈ້າງງານເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ມີການປ່ຽນແປງຫຼາຍເທົ່າທີ່ຄວນ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ເຖິງແມ່ນວ່າການຈ້າງງານໃນຂະແໜງບໍລິການມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ທຽບໃສ່ອັດຕາການຈ້າງງານທັງໝົດແລ້ວ ເຫັນວ່າຍັງຕໍ່າ. ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດຕ່າງໆ ແລະ ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຍັງເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດກະສິກຳພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍກວ່າເກົ່າ.

ຂໍ້ມູນຕົວເລກແຮງງານ - ປະຊາກອນໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ ແມ່ນມີປະມານ 4.8 ລ້ານຄົນ ແລະ ກຳລັງແຮງງານມີ 1.9 ລ້ານຄົນ. ເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າອັດຕາການເຂົ້າຮ່ວມໃນກຳລັງແຮງງານແມ່ນມີຢູ່ 40.8%. ອັດຕາການວ່າງງານ (ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ວ່າງງານໃນກຳລັງແຮງງານທັງໝົດ) ແມ່ນມີຢູ່ປະມານ 9.4%. ໄວໜຸ່ມວ່າງງານແມ່ນສູງສົມຄວນກວມເອົາ 18.2%. ຕາຕະລາງ 8.1 ຊຶ່ງໃຫ້ເຫັນຕົວຊີ້ບອກຕະຫຼາດແຮງງານທີ່ສຳຄັນ.

ຕາຕະລາງ 8.1 - ບັນດາຕົວຊີ້ບອກຕະຫຼາດແຮງງານທີ່ສຳຄັນ

	ປີ 2017
ປະຊາກອນໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ	4,758,031
ກຳລັງແຮງງານ	1,940,230
ການຈ້າງງານ	1,757,733
ອັດຕາການເຂົ້າຮ່ວມໃນກຳລັງແຮງງານ %	40.8
ອັດຕາການວ່າງງານ %	9.4
ອັດຕາສ່ວນປະສົມຂອງການນຳໃຊ້ແຮງງານບໍ່ເຕັມປະສິດທິພາບ %	25.8
ອັດຕາໄວໜຸ່ມວ່າງງານ, ອາຍຸ 15-24 ປີ %	18.2
ອັດຕາສ່ວນຜູ້ອອກແຮງງານໄດ້ຮັບຄ່າແຮງ ທຽບໃສ່ແຮງງານທັງໝົດ %	32.4
ລາຍຮັບປະຈຳເດືອນສະເລ່ຍຂອງພະນັກງານ (ກີບ)	2,481,000

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຳຫຼວດແຮງງານ (ປີ 2017)

ຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານໂຄງສ້າງປະຊາກອນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຈ້າງງານ: ໂດຍລວມແລ້ວ, ອັດຕາການເຂົ້າຮ່ວມໃນການຈ້າງງານຂອງກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃນຕົວເມືອງ, ສຳລັບເພດຊາຍ ແລະ ກຸ່ມທີ່ຈົບການສຶກສາໃນລະດັບສູງແມ່ນຈະມີຫຼາຍກວ່າກຸ່ມອື່ນໆ. ການເຮັດວຽກນອກລະບົບກວມເອົາ 83% ຂອງແຮງງານທັງໝົດ, ໃນນັ້ນອັດຕາສ່ວນເພດຍິງ ແມ່ນສູງກວ່າໝູ່ກວມເອົາ 86% ແລະ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸແມ່ນຂ້ອນຂ້າງຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກວຽກນອກລະບົບ.²⁵ ອັດຕາການເຮັດວຽກນອກລະບົບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ຫຼຸດຫຼືນ້ຳໜູນຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນຢູ່ແຂວງເຊກອງ (20.1%) ແລະ ແຂວງອັດຕະປື (14.9%).

²⁵ ອັດຕາການເຮັດວຽກນອກລະບົບທີ່ສຸດແມ່ນແຂວງຫົວພັນ (94.2%) ແລະ ແຂວງຫຼວງພະບາງ (93.4%). ສ່ວນທີ່ໜ້ອຍທີ່ສຸດແມ່ນຢູ່ ແຂວງເຊກອງ (68.0%) ແລະ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ (69.1%).

ອັດຕາສ່ວນແຮງງານຕາມຂະແໜງການ: ຂະແໜງການທີ່ກວມເອົາແຮງງານຫຼາຍກວ່າໜູ່ແມ່ນຂະແໜງກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການປະມົງ (35.8%) ຖັດມາແມ່ນຂະແໜງບໍລິການ: ການຄ້າຂາຍສິ່ງ ແລະ ຂາຍຍ່ອຍ (21.4%). ສ່ວນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ ກວມເອົາແຮງງານພຽງແຕ່ 9% ຂອງຜູ້ມີວຽກເຮັດງານທຳທັງໝົດ. ອັນຜົນເດັ່ນໄປກວ່ານັ້ນ, ເຖິງວ່າຂະແໜງໄຟຟ້າ ແລະ ຂະແໜງນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ ຈະເປັນຂະແໜງເສດຖະກິດທີ່ໃຫຍ່ ແລະ ປະກອບສ່ວນຫຼັກໃຫ້ GDP, ແຕ່ຂະແໜງການດັ່ງກ່າວກວມເອົາພຽງແຕ່ 0.7% ຂອງແຮງງານ ແລະ ຂະແໜງບໍ່ແຮ່ກວມພຽງແຕ່ 0.5%. ນອກນີ້, ຍັງມີອັດຕາສ່ວນຫຼຸດລົ້ນກັນເມື່ອແບ່ງຕາມເພດຍິງ-ຊາຍ, ແຮງງານເພດຍິງສ່ວນໃຫຍ່ເຮັດວຽກຢູ່ຂະແໜງຄ້າຂາຍສິ່ງ-ຂາຍຍ່ອຍ ແລະ ຂະແໜງໂຮງງານການຜະລິດ, ໃນຂະນະທີ່ເພດຊາຍສ່ວນໃຫຍ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນຂະແໜງບໍລິຫານປົກຄອງ ແລະ ການກໍ່ສ້າງ.

ຕາຕະລາງ 8.2 - ການແຈກຢາຍຂອງແຮງງານ ຢູ່ຕາມຂະແໜງການຕ່າງໆ

	ລວມທັງໝົດ	ເພດຊາຍ	ເພດຍິງ
ກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ການປະມົງ	35.8	34.7	37.1
ບໍ່ແຮ່ ແລະ ຊຸດເໝືອງ	0.5	0.9	0.2
ການຜະລິດ	9.1	7.0	11.5
ໄຟຟ້າ ແລະ ນໍ້າມັນເຊື້ອໄຟ	0.7	1.0	0.2
ນໍ້າ	0.4	0.6	0.2
ກໍ່ສ້າງ	5.4	9.1	1.1
ຂາຍສິ່ງ ແລະ ຂາຍຍ່ອຍ	21.4	17.1	26.4
ຂົນສົ່ງ	2.5	4.3	0.6
ບໍລິການທີ່ຜັກ ແລະ ອາຫານ	2.6	1.9	3.6
ຂໍ້ມູນ ແລະ ການສື່ສານ	0.5	0.5	0.5
ເງິນກູ້ ແລະ ປະກັນສັງຄົມ	0.7	0.4	1
ບໍລິຫານການປົກຄອງ	10.2	14.2	5.5
ການສຶກສາ	5.5	5.0	6.1
ສຸຂະພາບ ແລະ ສັງຄົມສົງເຄາະ	1.5	0.9	2.1
ຂະແໜງບໍລິການອື່ນໆ	3.2	2.4	3.9
ລວມທັງໝົດ	100	100	100

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ການສຳຫຼວດແຮງງານ (ປີ 2017)

ອັດຕາການຈ້າງງານຂອງແຮງງານໄວໜຸ່ມແມ່ນມີຄວາມໜ້າເປັນຫ່ວງ. ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ, ອັດຕາການຈ້າງງານຂອງແຮງງານໄວໜຸ່ມແມ່ນຫຼຸດລົງເປັນຈຳນວນຫຼາຍຈາກ 77.5% ໃນປີ 2013 ລົງເຖິງ 57.8% ໃນປີ 2019. ໄວໜຸ່ມຊາຍ ກວມເອົາປະມານ 8.2% ແລະ ໄວໜຸ່ມຍິງ 7.8% (15-24 ປີ) ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາ, ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ (NEET). ເດັກນ້ອຍ ອາຍຸລະຫວ່າງ 5 ຫາ 17 ປີ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເປັນແຮງງານ/ກິດຈະກຳ ປະກອບສ່ວນໃນເສດຖະກິດ ແລະ ວຽກເຮືອນ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຈຳນວນຂຶ້ນໃນທົດສະຫວັດທີ່ຜ່ານມາຈາກ 15% (ປີ 2010) (ເດັກຊາຍ 13% ສ່ວນຮ້ອຍ ແລະ ເດັກຍິງ 17%)²⁶ ເພີ່ມອັດຕາສ່ວນເຖິງ 42.8%²⁷ (ເດັກຍິງ 43.3% ແລະ ເດັກຊາຍ 42.4%) ໃນປີ 2018.

ອັດຕາສ່ວນແຮງງານທີ່ມີການສຶກສາລະດັບວິຊາຊີບ ຊັ້ນຕົ້ນ, ຊັ້ນກາງ ແລະ ຊັ້ນສູງ ຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ. ໂດຍລວມເຫັນວ່າ ແຮງງານໃນການສຶກສາລະດັບວິຊາຊີບຍັງມີຈຳນວນທີ່ບໍ່ທັນສູງເທົ່າທີ່ຄວນ ທັງອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນຢູ່ໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ ແລະ ກຳລັງແຮງງານ. ມີປະມານ 7.6% ຂອງປະຊາກອນໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ ທີ່ໄດ້ຜ່ານ

²⁶ ການສຳຫຼວດແຮງງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ການສຳຫຼວດແຮງງານເດັກແຫ່ງຊາດ (LFS & CLS) ປີ 2010 ໄດ້ຖືກດຳເນີນການໂດຍມີເປົ້າໝາຍເພື່ອວິເຄາະເບື້ອງໜຶ່ງ, ສະພາບທີ່ເກີດເປັນປະຈຳ ແລະ ບັນຫາທີ່ມີຜົນກະທົບກັບແຮງງານເດັກ. ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການສຳຫຼວດນີ້ຢຳນຳຄືນວ່າມີຄົນໄວອາຍຸແຕ່ 5 ຫາ 17 ປີ ເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ ທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນກຳລັງແຮງງານທັງໝົດ.

²⁷ ການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ຄັ້ງທີ II (LSISII) ປີ 2018

ການຝຶກວິຊາຊີບ, ອີກຈຳນວນ 3.1% ແມ່ນຈົບການສຶກສາໃນລະດັບປະລິຍາຕີ ຫຼື ສູງກວ່າ. ໃນຂະນະທີ່ 13.5% ຂອງແຮງງານແມ່ນສຳເລັດການຝຶກອົບຮົມສີມືແຮງງານ ແລະ 5.9% ຂອງແຮງງານແມ່ນ ສຳເລັດການສຶກສາລະດັບປະລິນຍາຕີ ຫຼື ສູງກວ່າ. ສຳລັບຜູ້ທີ່ບໍ່ຈົບປະຖົມແມ່ນກວມເອົາເຖິງ 53.7% ຂອງປະຊາກອນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ ແລະ 43.2% ຂອງກຳລັງແຮງງານ.

ການພັດທະນາທັກສະ ແລະ ການພັດທະນາສີມືແຮງງານ. ຍັງຂາດຊ່ຽວຊານທີ່ໄດ້ຮັບການຝຶກສີມືຢູ່ໃນຂະ ແໜງການທີ່ສຳຄັນ ແລະ ໂອກາດຝຶກວິຊາຊີບ ຫຼື ຝຶກສີມືແຮງງານແມ່ນຍັງຈຳກັດ. ໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ, ມີຫຼາຍຂໍ້ລິເລີ່ມທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອນຳໃຊ້ລະບົບອະຊີວະສຶກສາ, ການສຶກສາຊັ້ນສູງ ແລະ ວິຊາຊີບ (TVET) ເປັນສິ່ງຂັບເຄື່ອນ ແລະ ຍົກລະດັບແຮງງານຂອງຊາດໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ. ແຕ່ກໍ່ຍັງມີບາງຂໍ້ຈຳກັດໃນຄວາມສາມາດຂອງລະບົບນີ້ ທີ່ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງບົດບາດອັນສຳຄັນ ແລະ ການປະສານສົມທົບກັນໃນບັນດາ ສູນພັດທະນາທັກສະສີມືທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ຂອງ ບັນດາກະຊວງ, ອົງການ ແລະ ສູນ TVET ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ. ສະນັ້ນ, ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືກັບພາກເອກະຊົນຂຶ້ນຕື່ມ, ໂດຍສະເພາະ ຄຸນນະພາບຂອງລະບົບແຜນງານ TVET ໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ກວ້າງຂວາງ, ຄວາມສອດຄ່ອງຂອງຫຼັກສູດ ກັບຕະຫຼາດວຽກງານກໍ່ຍັງຈຳກັດ ແລະ ການປະສານງານກັບພາກເອກະຊົນກໍ່ຍັງຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ການພັດທະນາສະຖາບັນການສຶກສາຊັ້ນສູງໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການປະຕິຮູບໂຄງສ້າງການສຶກສາກໍ່ຍັງເຫັນວ່າເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ຍ້ອນຂາດຄວາມອາດສາມາດຂອງພະນັກງານ-ຄູອາຈານ, ການຈັດສັນຫຼັກສູດທີ່ມີຢ່າງຈຳກັດ, ຄວາມຕ້ອງການຂອງຍຸດທະສາດການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າທາງວິທະຍາສາດ ເຫັນວ່າບໍ່ທັນກົມກຽວກັບບຸລິມະສິດການພັດທະນາເທົ່າທີ່ຄວນ. ທ້າຍສຸດນີ້, ຂະແໜງສຶກສານອກຫຼັກສູດຍັງມີງົບປະມານຈຳກັດ, ການສະໜອງອາຈານທີ່ມີປະສົບການທີ່ມີຈຳນວນຈຳກັດ ແລະ ການສະໜອງອຸປະກອນການຮຽນການສອນທີ່ບໍ່ພຽງພໍ.

ການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ແລະ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ. ລັດຖະບານ ໄດ້ເນັ້ນໜັກວ່າ ຂະແໜງການ FDI ແມ່ນໜຶ່ງໃນຂະແໜງການສຳຄັນຂອງການເງິນພາກເອກະຊົນ ເຊິ່ງມີຄາດວ່າຈະສະໜອງທຶນ 57% ຂອງທີ່ຕ້ອງການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ແລະ ຈະສືບຕໍ່ໃນລະດັບດຽວກັນໃນແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ XI (2021-2025). ມູນຄ່າ FDI ຢູ່ ສປປ ລາວ ສະເລ່ຍ ປະມານ 206.44 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດໃນລະຫວ່າງປີ 1991 ເຖິງປີ 2020, ແລະ ສະຖິຕິມູນຄ່າສູງສຸດທີ່ບັນທຶກໄວ້ແມ່ນໃນໄຕມາດທີ່ສີ່ ຂອງປີ 2017 ມີຈຳນວນ 579.76 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ຕ່ຳສຸດໃນໄຕມາດທີ່ສີ່ ຂອງປີ 1991 ມີມູນຄ່າ 8 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ຫຼ້າສຸດ, ມູນຄ່າ FDI ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈຳນວນ 246 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ ໃນເດືອນທັນວາ ປີ 2020. FDI ແມ່ນກວມເອົາການລົງທຶນສ່ວນໃຫຍ່ໃນຂະແໜງໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ບໍ່ແຮ່. ອີງຕາມຕົວເລກບັນທຶກຂອງອົງການ UNCTAD ໃນປີ 2019, ຄັງເງິນ FDI ມີປະມານ 10 ພັນລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ, ຊຶ່ງກວມເອົາ 45% ຂອງ GDP. ສະນັ້ນ, ອີງໃສ່ການເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຂອງ FDI, ໂຄງການຂະໜາດໃຫຍ່ ກໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຕະຫຼາດແຮງງານໃນສປປ ລາວ ເຊັ່ນດຽວກັນ, ເຊັ່ນ: ໂຄງການທາງລົດໄຟ ລາວ-ຈີນ ແມ່ນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດໃນການຈ້າງແຮງງານຕ່າງປະເທດສຳລັບການກໍ່ສ້າງ ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍແຮງງານລາວໄດ້ວຽກເຮັດໃນບາງຕຳແໜ່ງຂອງໂຄງການດັ່ງກ່າວກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ໄດ້ປະສານກັບ ບັນດາສູນບໍລິການຈັດຫາງານ ແລະ ພະແນກແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ຂອງບັນດາແຂວງ ແລະ ນະຄອນຫຼວງ ທີ່ຢູ່ທົ່ວປະເທດ ເພື່ອເກັບກຳລົງທະບຽນກ່ອນສົ່ງແຮງງານທີ່ມີຄວາມພ້ອມເຮັດວຽກຢູ່ໂຄງການດັ່ງກ່າວ. ພາຍຫຼັງໂຄງການສຳເລັດ, ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງແຮງງານພາຍໃນປະເທດຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ເນື່ອງມາຈາກການການເຊື່ອມຕໍ່ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍຜ່ານໂຄງການຝຶນຖານໂຄງລ່າງໃຫຍ່ເຫຼົ່ານີ້, ຊຶ່ງຈະຂະຫຍາຍທາງເລືອກໃຫ້ແກ່ແຮງງານໃນການກຳນົດສະຖານທີ່ ແລະ ປະເພດຂອງວຽກເຮັດໄດ້ຫຼາຍກວ່າແຕ່ກ່ອນ.

ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດອັກເສບປອດ ສາຍພັນໃໝ່ ຫລື ໂຄວິດ-19, ອັດຕາສ່ວນການວ່າງງານ ແລະ ການຍ້າຍຖິ່ນຖານຂອງແຮງງານ.

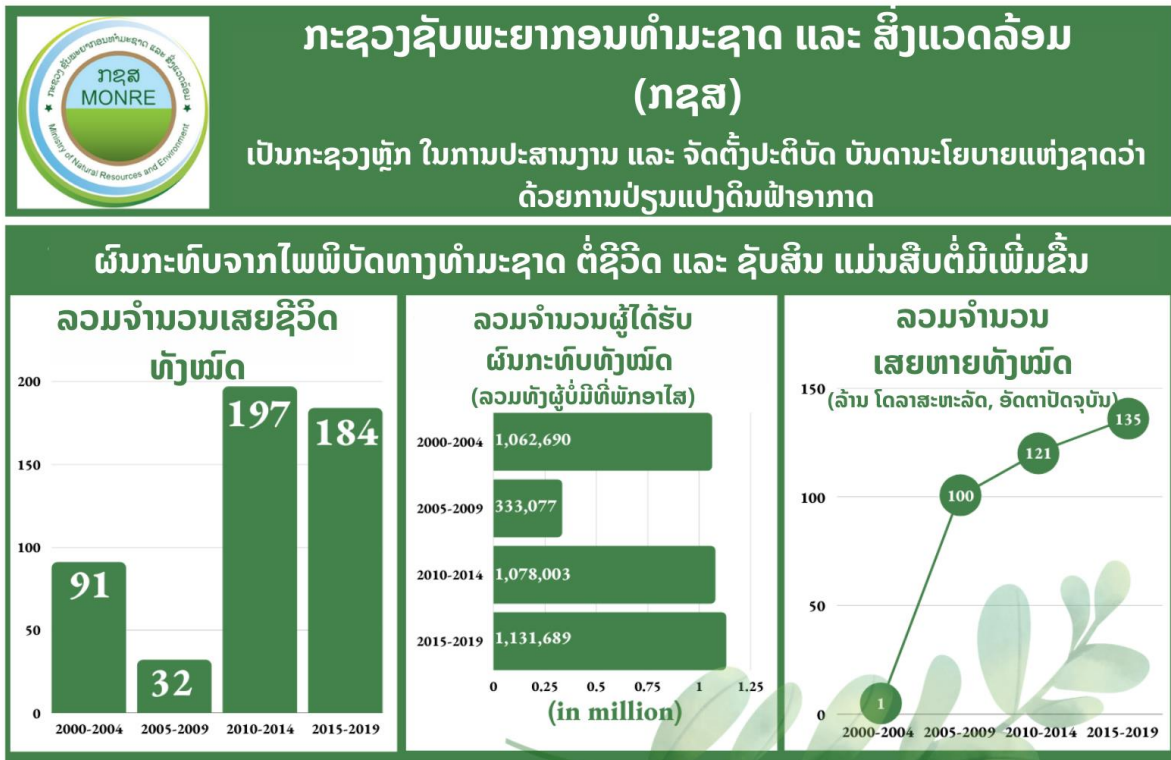
ອັດຕາການວ່າງງານຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນອີກ (ຈະເພີ່ມປະມານ 20%) ເນື່ອງມາຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ໄພທຳມະຊາດທີ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນ. ບາງຂະແໜງການທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໜັກ ເຊັ່ນ: ການຄ້າ, ທ່ອງທ່ຽວ ການເດີນທາງ, ການບໍລິການໂຮງແຮມ ແລະ ອື່ນໆ.

- ມີແຮງງານຈຳນວນໜ້ອຍກວ່າ 1.8 ລ້ານຄົນ ຈາກປະຊາກອນເກນອາຍຸເຮັດວຽກທັງໝົດ 4.7 ລ້ານຄົນ ແມ່ນມີວຽກເຮັດງານທຳ. ສຳລັບປະຊາກອນໃນຫລາຍພື້ນທີ່ຂອງປະເທດ, ການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານແມ່ນແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນຕົ້ນຕໍ ຂອງການດຳລົງຊີວິດ, ໂດຍການປະເມີນມີຄົນລາວປະມານ 900,000 ຄົນ ທີ່ອາໄສຢູ່ຕ່າງປະເທດ ແລະ ສິ່ງເງິນກັບບ້ານ ມູນຄ່າປະມານ 285 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີ 2019.
- ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ໜັກໜ່ວງ ອັນເນື່ອງມາຈາກພະຍາດໂຄວິດ-19 ເປັນໄພນາບຊຸກການດຳລົງຊີວິດໄລຍະຍາວ ແລະ ການມີຊີວິດທີ່ດີຂອງປະຊາຊົນລາວ ທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ໄພວ່າງງານໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍຈາກການລະບາດທີ່ໄດ້ເກີດຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ນອກຈາກນີ້, ສະພາບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງການເງິນໃນປັດຈຸບັນ ໄດ້ຈຳກັດທາງເລືອກທາງດ້ານນະໂຍບາຍຂອງລັດໃນການຮອງຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ກະຕຸກຊຸກຍູ້ການຟື້ນຟູເສດຖະກິດ.
- ມາດຕະການປິດເມືອງ ຢູ່ປະເທດໄທ ນຳໄປສູ່ການກັບຄືນປະເທດຂອງແຮງງານລາວ ຈຳນວນຫຼາຍກວ່າ 130,000 ຄົນ ພາໃຫ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ຈຳນວນຄົນວ່າງງານ, ຂາດລາຍຮັບ ແລະ ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງຂອງການຊຸດອິດແຮງງານ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍທີ່ຜິດກົດໝາຍຂອງແຮງງານທີ່ມີຄວາມບອບບາງ. ປັດຈຸບັນ, ຄວາມອາດສາມາດທີ່ຈະນຳເອົາແຮງງານຈຳນວນມະຫາສານກັບຄືນສູ່ສັງຄົມຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ພ້ອມທັງນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບົບທີ່ຈະຮອງຮັບຍັງບໍ່ພຽບພ້ອມເພື່ອຮັບປະກັນການຄຸ້ມຄອງການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ມີແຜນງານການກັບຄືນສູ່ສັງຄົມຢ່າງໂລ່ງລ່ຽນ ລວມທັງການພັດທະນາທັກສະ ແລະ ຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງວຽກງານດັ່ງກ່າວ.

ຄວາມມຸ້ງຫວັງໃນການພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນການສ້າງອະນາຄົດທີ່ດີຂຶ້ນ ພາຍຫຼັງການແຜ່ລະບາດພະຍາດໂຄວິດ-19 ໄດ້ສິ້ນສຸດໄປ ໂດຍໃຫ້ທຸກຄົນມີວຽກເຮັດທີ່ດີມີກຽດ. ສິ່ງນີ້ ຈຳເປັນຕ້ອງມີໂຄງສ້າງຕະຫຼາດແຮງງານເສດຖະກິດ ແລະ ລະບົບທີ່ເຂັ້ມແຂງກວ່າເກົ່າເພື່ອປະເຊີນໜ້າກັບວິກິດການ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຫຼາຍຮູບແບບ, ຊຶ່ງຕິດພັນກັບການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການສະໜອງແຮງງານພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕະຫຼາດທີ່ຕ້ອງການ. ອີງປະກອບສຳຄັນສຳລັບວຽກງານນີ້ ແມ່ນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການຄຸ້ມຄອງການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ຜົນສະທ້ອນຈາກຂະບວນການຟື້ນຟູ ພາຍຫຼັງທີ່ຊ່ອງທາງຊາຍແດນໄດ້ເປີດນຳໃຊ້ຄືນເພື່ອຂົນສົ່ງເດີນທາງ.

ລັດຖະບານຈະສຸມໃສ່ສ້າງການເຊື່ອມໂຍງທີ່ຈຳເປັນລະຫວ່າງ ແຮງງານ, ການຈ້າງງານ, ການຝຶກທັກສະ ແລະ ນະໂຍບາຍເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ມີຜົນໄດ້ຮັບທີ່ດີຫຼາຍທີ່ສຸດຈາກການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍສະເພາະສຳລັບວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ-ກາງຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ, ການພັດທະນາທັກສະ, ການຈ້າງງານ ແລະ ການໂອນຖ່າຍຊັບພະຍາກອນ; ການປົກປ້ອງສັງຄົມ; ການຄຸ້ມຄອງການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານ ແລະ ປະຊາກອນ; ມາດຕະຖານແຮງງານທີ່ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍແຮງງານ ສຳລັບວຽກເຮັດທີ່ດີ ແລະ ມີກຽດ, ສະຖານທີ່ເຮັດວຽກທີ່ປອດໄພ ແລະ ບໍ່ເປັນໄພຕໍ່ສຸຂະພາບ.

ປຟຸຍ 13 - ມີແຜນຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ
(ມີມາດຕະການອັນຮີບດ່ວນເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບມືກັບຜົນ
ກະທົບຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວ)

ແຜນງານຟື້ນຟູຈາກໄພພິບັດ (DRF)
ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ
ການຫຼີກລ່ຽງ ແລະ ສະກັດກັ້ນ
ໄພພິບັດ ແລະ ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການ
ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ໃນວັນທີ 07 ກັນຍາ 2016, ສປປ
ລາວ ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຕໍ່
ສົນທິສັນຍາປາຣີ ວ່າດ້ວຍການ
ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

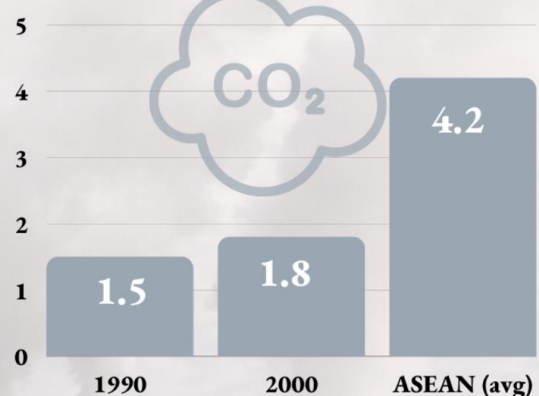

GHG emissions

ສປປ ລາວ ໄດ້ເກັບກຳຈຳນວນການປ່ອຍທາດອາຍເຮືອນ
ແກ້ວ (GHG) ເພີ່ມສອງເທົ່າໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາປີ
2000 ສາເຫດຫຼັກແມ່ນມາຈາກ ການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້
ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້.

ໃນປີ 2020 ໄດ້ອັບເດດຄວາມໝາຍໝັ້ນຂອງ ສປປ ລາວ ໃນ
ແຜນງານແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການ
ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC) ໃນການປ່ອຍທາດອາຍເຮືອນ
ແກ້ວ (GHG) ໃຫ້ໄດ້ 34% ຈາກອັດຕາໃນປີ 2020 ພາຍໃນປີ
2030, ແລະ ໃຫ້ບັນລຸໃຫ້ເຫຼືອ ສູນ ພາຍໃນປີ 2050.

CO2 emissions per unit of GDP PPP

ສປປ ລາວ ໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການກຳນົດ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການ ເພື່ອ ບັນເທົາຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ໃນໄລຍະສິບປີທີ່ຜ່ານມາ, ສປປ ລາວ ໄດ້ເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນງານແຫ່ງຊາດໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NAPA) (ປີ 2009), ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NSCC) (ປີ 2010), ແຜນດຳເນີນງານເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (ປີ 2013), ແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ສະບັບທຳອິດ (INDC) (ປີ 2015) ແລະ ແຜນດຳເນີນງານດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (ປີ 2017).

ຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕສີຂຽວ ໄດ້ວາງວິໄສທັດຂອງການຫັນປ່ຽນທີ່ສະໜັບສະໜູນເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນໄລຍະຍາວ ຂອງ ສປປ ລາວ. ມີ 6 ຂະແໜງການບຸລິມະສິດ/ ຂົງເຂດຈຸດສຸມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງການເຕີບໂຕສີຂຽວຂອງປະເທດ ແມ່ນປະກອບມີ: ກະສິກຳ, ປ່າໄມ້, ການພັດທະນາຕົວເມືອງ, ຂົນສົ່ງ, ພະລັງງານ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ລັດຖະບານລາວ ຈະວາງແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະຍາດການເຕີບໂຕສີຂຽວໃນລະດັບຊາດ, ຂະແໜງການ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ຊຶ່ງລວມເອົາການຕິດຕາມ (ແລະ ຈະປັບປ່ຽນຫາກຈຳເປັນ) ແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍອີງໃສ່ຮ່າງຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ເຊິ່ງກວມເອົາ ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນສູງ ແລະ ການດຳເນີນງານຂອງສູນສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ວຽກງານອື່ນໆທີ່ໄດ້ລົງເລິກໃນການ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການເຕີບໂຕສີຂຽວຢູ່ ສປປ ລາວ ປະກອບມີ: ການເງິນພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ,²⁸ ການລະດົມທຶນ, ການສະໜັບສະໜູນຈາກສາກົນໃນວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານການຮ່ວມມືກັບພາກທຸລະກິດ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນການປັບປ່ຽນໄປຕາມສະພາບການ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຫຼາກຫຼາຍຄູ່ຮ່ວມ ເພື່ອສົ່ງເສີມວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືຕາມຊາຍແດນ, ຂໍ້ຕົກລົງ ອາຊຽນ ວ່າດ້ວຍໝອກຄວັນທີ່ເປັນມິນລະພິດຕາມຊາຍແດນ, ຄະນະກຳມະການແມ່ນ້ຳຂອງ ເພື່ອການຄຸ້ມຄອງແມ່ນ້ຳ ແລະ ການຄ້າໄມ້ທ່ອນຜິດກົດໝາຍ.

ການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ສິນທິສັນຍາປາຣີ. ໃນວັນທີ 7 ກັນຍາ 2016, ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທຳອິດໃນ ອາຊຽນ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຕໍ່ ສິນທິສັນຍາປາຣີ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ໃນມື້ດັ່ງກ່າວ, ສປປ ລາວ ກໍໄດ້ຜ່ານກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ວ່າດ້ວຍແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ເຊິ່ງໄດ້ກາຍເປັນຜົນຖານໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ ໃນການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ຂໍ້ຕົກລົງປາຣີ.²⁹ ສປປ ລາວ ແມ່ນປະເທດລຳດັບທີ 27 ຂອງໂລກທີ່ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຕໍ່ຂໍ້ຕົກລົງປາຣີ³⁰ ແລະ ແຜນງານແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC)³¹ ແມ່ນກະກຽມໂດຍຜ່ານຂະບວນການປຶກສາຫາລື ແລະ ການປະກອບສ່ວນ ແລະ ກວມລວມເອົາຫຼາຍຂະແໜງການໃນການປຶກສາຫາລື ໂດຍອີງໃສ່ ບັນດາແຜນແຫ່ງຊາດ ແລະ ຍຸດທະສາດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ປັດຈຸບັນ, ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ພວມສ້າງຂໍ້ຕົກລົງຂອງລັດຖະມົນຕີ ວ່າດ້ວຍການປັບໂຕ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

²⁸ ວຽກງານເງິນສີຂຽວນີ້ສາມາດເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ‘ແຜນການເງິນເຊື່ອມສານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບ ປພຍ, ວາລະ 2030 ແລະ ການເງິນ Addis Ababa ເພື່ອການພັດທະນາ’.

²⁹ ແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ປີ 2015. ວັນທີ 30 ກັນຍາ 2015.

ສາມາດເຂົ້າເບິ່ງຂໍ້ມູນ: <http://www4.unfccc.int/submissions/INDC/Published%20Documents/Laos/1/Lao%20PDR%20INDC.pdf>

³⁰ ສິນທິສັນຍາ UNFCCC: ຂໍ້ຕົກລົງປາຣີ - ສະຖານະຂອງການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ. ສາມາດເຂົ້າເບິ່ງຂໍ້ມູນ: <https://unfccc.int/process/the-paris-agreement/status-of-ratification> ວັນທີເຂົ້າເບິ່ງ 21 ພຶດສະພາ 2018.

³¹ ເນື່ອງຈາກມີຫຼາຍປະເທດໃຫ້ສັດຕະຍາບັນຂໍ້ຕົກລົງປາຣີ ຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ເດີນໜ້າຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາແຜນງານດິນຟ້າອາກາດເຫຼົ່ານີ້, ຄຳວ່າ “ຄາດໝາຍ” ແມ່ນຖືກຕ້ອອກ ປ່ຽນມາເປັນ ແຜນງານແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (NDC). <https://www.wri.org/indc-definition>

ຄາດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍທາດອາຍເຮືອນແກ້ວໃຫ້ມີຕົວເລກເປັນສູນ ກ່ອນປີ 2050

- ການປ່ອຍທາດອາຍກາກໂບນິກ (CO₂) ຕໍ່ຫົວໜ່ວຍຂອງ GDP PPP (ທີ່ຖືກວັດແທກຕາມຄວາມເທົ່າທຽມກັນກ່ຽວກັບອຳນາດການໃຊ້ຈ່າຍ (PPP) ສຳລັບການສົມທຽບກັບສາກົນ) ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 1.5 ເປັນ 1.8, ແຕ່ຍັງຕໍ່າກວ່າຄ່າສະເລ່ຍຂອງບັນດາປະເທດອາຊຽນ ທີ່ມີຈຳນວນ 4.2.
- ສປປ ລາວ ໄດ້ເກັບກຳຈຳນວນການປ່ອຍທາດອາຍເຮືອນແກ້ວ (GHG) ເພີ່ມສອງເທົ່າໃນລະຫວ່າງປີ 1990 ຫາປີ 2000, ສາເຫດຫຼັກແມ່ນມາຈາກການປ່ຽນແປງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້. ສະນັ້ນ, ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແມ່ນຂຶ້ນກັບ ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຟື້ນຟູຄືນຈາກການທຳລາຍປ່າໄມ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນອື່ນໆ.
- ລັດຖະບານ ມີຄວາມໝາຍໝັ້ນທີ່ຈະສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກແຜນ NDC ແລະ ການປ່ອຍທາດອາຍເຮືອນແກ້ວ. ໂດຍອີງໃສ່ການພັດທະນາແນວທາງ ‘ການເຕີບໂຕສີຂຽວ’ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ນະໂຍບາຍປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ເຂົ້າໃນການສະໜັບສະໜູນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX (NSEDP) 2021-2025, ລັດຖະບານ ມີເປົ້າໝາຍນຳໃຊ້ຄວາມອາດສາມາດຂອງສະຖາບັນຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນດ້ານການເງິນ ລວມທັງນຳເອົາຄາດໝາຍ NDC ບັນຈຸເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນການທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ທັງໝົດ. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ທັງເປັນໂອກາດຍົກລະດັບເປົ້າໝາຍ NDC ຫາກມີໂອກາດ ແລະ ເຫັນວ່າມີຄວາມເໝາະສົມ.

ທ່າແຮງໃນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດໃນການຮັບມືຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຈາກການຂ້າມຜ່ານໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນ.³²

ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມານີ້, ການສົ່ງເສີມຫຼັກການ ລວມທັງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົງຈິງຂອງເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແມ່ນນັບມື້ນັບໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ ສປປ ລາວ ຍ້ອນສາມາດເປັນວິທີແກ້ໄຂບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງທີ່ຫຼາຍປະເທດ ແລະ ໃນໂລກກຳລັງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ. ຮອດປັດຈຸບັນ, ໂດຍຜ່ານບັນດາກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືສາກົນວ່າດ້ວຍເສດຖະກິດໝູນວຽນ, ຄວາມພະຍາຍາມຂອງຫຼາຍປະເທດ ລວມທັງ ສປປ ລາວ ເພື່ອແກ້ໄຂວິກິດການດ້ານການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ບັນລຸການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍກາກບອນພາຍໃນປີ 2050 ໄດ້ສຸມໃສ່ການຫັນມານຳໃຊ້ຜະລິດຕິພາບທົດແທນ ຄຽງຄູ່ກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການນຳໃຊ້ຜະລິດຕິພາບຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຫຼີກລ່ຽງການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ. ເຖິງຈະເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຄວາມສຳຄັນຂອງບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ມາດຕະການເຫຼົ່ານີ້ ສາມາດຊ່ວຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍທາດອາຍເຮືອນແກ້ວທົ່ວໂລກໄດ້ພຽງແຕ່ 50%, ສ່ວນທີ່ເຫຼືອອີກ 50% ແມ່ນມາຈາກຂະບວນການຄັດແຍກກັນຕອງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ມາຈາກການປັບປ່ຽນທາງເລືອກດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາກອນທົ່ວໂລກ. ເພື່ອປະກອບສ່ວນໃນຄວາມພະຍາຍາມດັ່ງກ່າວ, ສປປ ລາວ ໄດ້ເຊື່ອມສານ ເສດຖະກິດໝູນວຽນບັນຈຸເຂົ້າໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ຄັ້ງທີ IX, ລວມທັງຄາດໝາຍໃນການໝູນວຽນໃຊ້ ແລະ ນຳເອົາສິ່ງເສດເຫຼືອກັບມາໃຊ້ຄືນ ເຊັ່ນດຽວກັນກັບການເຊື່ອມໂຍງແຜນການການດຳເນີນງານໝູນວຽນເສດຖະກິດ ແລະ ວຽກງານດິນຟ້າອາກາດ ເພື່ອສົ່ງເສີມນະວັດຕະກຳ ແລະ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ໂດຍຜ່ານການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆ ເພື່ອເຕົ້າໂຮມເອົາບັນດາຂະແໜງການທີ່ສຳຄັນມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ໄປພ້ອມໆກັນກັບວົງຄະນາຍາດສາກົນ, ສປປ ລາວ ໄດ້ຍຶດໝັ້ນເອົາຫຼັກການ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເສດຖະກິດໝູນວຽນ ແລະ ຄຳໝາຍໝັ້ນອັນໜັກແໜ້ນໃນການເລັ່ງລັດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ພ້ອມທັງບັນດາເປົ້າໝາຍ ປພຍ ທີ່ເປັນແນວທາງໃນການດຳເນີນແຜນໃນຕໍ່ໜ້າສຳລັບອະນາຄົດອັນໃກ້ນີ້, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ:

³² ບົດບັນທຶກຂໍ້ມູນກອງປະຊຸມກະກຽມລະດັບພາກພື້ນ ສຳລັບປຶກສາຫາລືສາກົນ ວ່າດ້ວຍ ເສດຖະກິດໝູນວຽນ, ອົງການ UNIDO (ປີ 2020).

- ປຟຍ 3 (ສຸຂະພາບ) ແລະ ປຟຍ 6 (ນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ) ດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນມົນລະພິດຈາກຂີ້ເຫຍື້ອ, ທາງອາກາດ, ດິນ ແລະ ນ້ຳ;
- ປຟຍ 7 (ຜະລັງທີ່ສະອາດ ແລະ ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງ) ດ້ວຍການສົ່ງເສີມການຫັນປ່ຽນໄປສູ່ແຫຼ່ງຜະລັງງານທົດແທນ;
- ປຟຍ 8 (ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີກຽດ ແລະ ເສດຖະກິດມີການຂະຫຍາຍຕົວ) ດ້ວຍການສ້າງວຽກເຮັດ ແລະ ລາຍຮັບໃໝ່ໆ;
- ປຟຍ 9 (ການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ໝັ້ນຄົງທຶນທານ ແລະ ນະວັດຕະກຳ) ໂດຍຮັບປະກັນການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ, ນະວັດຕະ ກຳ ວັດຖຸດິບ ແລະ ການດຳເນີນທຸລະກິດແມ່ນໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ລວມທັງການຫັນເປັນດິຈິຕອນລ໌;
- ປຟຍ 12 (ສົ່ງເສີມການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ) ໂດຍເລັ່ງການ ຫັນປ່ຽນແນວຄວາມຄິດທີ່ເຫັນຄຸນຄ່າຊັບພະຍາກອນ ແລະ ສະທ້ອນໃສ່ຜິດຕິກຳຜູ້ບໍລິໂພກຢ່າງຍືນຍົງ, ທັງ ພາກທຸກລະກິດ ແລະ ພາກລັດ;
- ປຟຍ 13 (ແຜນການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ) ດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍທາດອາຍ ເຮືອນແກ້ວຈາກຂະບວນການຄັດແຍກກັນຕອງຊັບພະຍາກອນ; ແລະ
- ປຟຍ 15 (ອະນຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດເທິງໜ້າດິນແບບຍືນຍົງ) ດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກ ຂະບວນການກັ່ນແຍກຊັບພະຍາກອນ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດເທິງໜ້າດິນ.

ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມບອບບາງຈາກຜົນກະທົບຂອງໄພທຳມະຊາດ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະປະເຊີນກັບປະກົດການທາງທຳມະຊາດ, ລວມທັງພະຍຸໄຕ້ຝຸນ, ດິນເຈື່ອນ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ພາຍຸລົມແດງ, ການລະບາດຂອງສັດຕູຜິດ ເຊັ່ນ: ຕົກກະແຕນລະບາດ, ແລະ ແຜນດິນໄຫວຂະໜາດນ້ອຍ ຢູ່ພາກເໜືອຂອງປະເທດ, ເປັນຕົ້ນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ປະເທດລາວ ກໍ່ເລີ່ມປະເຊີນກັບການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດທີ່ແປ່ປ່ອນ ທີ່ມີຄວາມຖີ່ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ໄພແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ໄພນ້ຳຖ້ວມ. ອຸທິກກະໄພທີ່ເກີດຂຶ້ນສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຢູ່ພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້ຕາມແຄມແມ່ນ້ຳຂອງ, ເຊິ່ງນັບແຕ່ປີ 1990 ຫາ 2019, ສປປ ລາວ ແມ່ນປະສົບກັບໄພນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ພາຍຸຮຸນແຮງເຖິງ 30 ຄັ້ງ, ແລະ ທີ່ຮຸນແຮງກວ່າໝູ່ແມ່ນໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນຫຼາຍກວ່າ 500,000 ຄົນ.³³ ສະນັ້ນ, ເພື່ອຢືກລະດັບຄວາມສາມາດໃນການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດຕ້ອງໄດ້ມີແຜນການຮັບມື ແລະ ແຜນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ນອກນັ້ນ, ກໍ່ຍັງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຢືກລະດັບແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສ້າງຄວາມທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ໂດຍການນຳໃຊ້ວິທີການປັບຕາມສະພາບລະບົບນິເວດ (Ecosystem-based Adaptation-EbA) ເປັນຕົ້ນ.

ຍ້ອນໄລຍະຜ່ານມາການພັດທະນາແມ່ນເອື້ອຍອີງໃສ່ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທາງທຳມະຊາດເປັນຫຼັກ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ຈຶ່ງມີຄວາມບອບບາງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ປະເທດລາວໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາໄດ້ປະເຊີນກັບການປ່ຽນແປງສະພາບອາກາດທີ່ຮຸນແຮງຫຼາຍຄັ້ງ ເຊັ່ນ: ນ້ຳຖ້ວມ, ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ດິນເຈື່ອນ ແລະ ພາຍຸລົມແດງທີ່ໄດ້ທຳລາຍຜົນຜະລິດການປູກຝັງ, ສັດລ້ຽງ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ເຊັ່ນ: ຖະໜົນຫົນທາງ, ເຮືອນຊານບ້ານຊ່ອງ ແລະ ຕາໜ່າງໄຟຟ້າ. ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຍັງເປັນເຫດໃຫ້ມີການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ເປັນໄພຄຸກຄາມຕໍ່ການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນໂດຍລວມອີກດ້ວຍ. ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ ໄດ້ເພີ່ມທະວີກຳໃຫ້ເກີດໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດຂອງປະເທດ, ເຊິ່ງມີໝູ່ບ້ານເກືອບ 47% ຫຼື

³³ ຖານຂໍ້ມູນເຫດສຸກເສີນ, ສູນຄົ້ນຄວ້າພະຍາດແຜ່ລະບາດຈາກໄພພິບັດ (Emergency Events Database EM-DAT, Center for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED), Available from: <http://www.emdat.be/>.)

ທຽບເທົ່າກັບປະຊາກອນປະມານ 3 ລ້ານຄົນ ແມ່ນເຄີຍປະສົບກັບກັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຢ່າງໜ້ອຍໜຶ່ງຄັ້ງ.³⁴

ສປປ ລາວ ໄດ້ເພີ່ມທະວີ ແລະ ເນັ້ນໜັກການລົງທຶນໃນການກຽມຄວາມພ້ອມເພື່ອການຮັບມືກັບໄພພິບັດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ. ໂດຍຄໍານຶງເຖິງຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການຮັບມືກັບໄພພິບັດ, ໂດຍສະເພາະໄພພິບັດຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ຊ່ອງວ່າງຂອງລະບົບປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ, ສປປ ລາວ ຈຶ່ງໄດ້ເພີ່ມທະວີ ແລະ ເນັ້ນໜັກການລົງທຶນໃນການກຽມຄວາມພ້ອມເພື່ອການຮັບມືກັບໄພພິບັດ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ. ໂດຍສະເພາະ, ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ຊຸມຊົນສາມາດຟື້ນຟູຈາກໄພພິບັດ ແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງມີການກະກຽມຄວາມພ້ອມກ່ອນໄພພິບັດຈະເກີດຂຶ້ນ ຄຽງຄູ່ກັບມາດຕະການການຟື້ນຟູ ແລະ ການສືບຕໍ່ການພັດທະນາແຜນການພາຍຫຼັງໄພພິບັດ. ສະນັ້ນ, ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ຄູ່ຮ່ວມງານ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ແຜນງານຟື້ນຟູຈາກໄພພິບັດ (Disaster Recovery Framework - DRF) ຢ່າງເປັນທາງການ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຫຼີກລ່ຽງ ແລະ ສະກັດກັ້ນໄພພິບັດ ແລະ ດຳລັດວ່າດ້ວຍ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ແຜນງານດັ່ງກ່າວຈະເປັນເອກະສານອ້າງອີງໃຫ້ແກ່ລັດຖະບານ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອນຳໃຊ້ເປັນບ່ອນອີງໃນຄວາມພະຍາຍາມໃນການຟື້ນຟູ ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວ ພາຍຫຼັງໄພພິບັດ, ເອກະສານດັ່ງກ່າວ ຍັງຈະໄດ້ສືບຕໍ່ດັດແກ້ ແລະ ປັບປຸງໃນແຕ່ລະໄລຍະ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການປ່ຽນແປງ, ຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ສະພາບຕົວຈິງ, ຕົວຢ່າງ ໄພນ້ຳຖ້ວມ ຫຼື ຜົນກະທົບທາງເສດຖະກິດກະທັນຫັນ ທີ່ອາດເກີດທັບຊ້ອນກັບສະພາບການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໃນປັດຈຸບັນ. ສະນັ້ນ, ຈຸດທີ່ເນັ້ນໜັກໃນການຂັບເຄື່ອນແຜນ DRF ໃນໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ IX ມີ 2 ຈຸດຫຼັກ ຄື:

- **ແຜນງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ແລະ ການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ.** ລັດຖະບານຈະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕາມພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ທີ່ມີການແບ່ງງານຢ່າງຊັດເຈນ ລະຫວ່າງຂະແໜງການຫຼັກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການປະສານງານກັບບັນດາຂະແໜງການຕ່າງໆ ແມ່ນຕ້ອງໄປພ້ອມກັບການເຊື່ອມສານຂອງແຜນງານຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາອື່ນໆ - ໂດຍສະເພາະແມ່ນຊຸມຊົນທີ່ເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫຼັກໃນວຽກງານການຟື້ນຟູ, ນີ້ແມ່ນສິ່ງທີ່ສຳຄັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ DRF ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ບັນດາອົງການ ແລະ ກົນໄກທີ່ມີຢູ່ແລ້ວທີ່ຊ່ວຍໃນການປະສານງານ, ໂດຍສະເພາະທີ່ກ່ຽວພັນກັບແຜນ DRF ໂດຍກົງ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ເຊັ່ນ:
  - ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອການສະກັດກັ້ນ ແລະ ຫຼີກລ່ຽງໄພພິບັດ ໄດ້ກາຍເປັນກົນໄກປະສານຫຼັກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ DRF.
  - ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ມີໜ້າທີ່ໃນການພັດທະນາແຜນງານ ກໍໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ເປັນໜ່ວຍງານຫຼັກໃນການຟື້ນຟູ. ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ມີໜ້າທີ່ເບິ່ງແຜນລວມຂອງແຜນ DRF ຈະເປັນຜູ້ປະສານງານ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ໃນການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດງານການຟື້ນຟູ.³⁵
  - ກົນໄກໂຕະມິນ ທີ່ມີການຈັດເປັນ 10 ກຸ່ມວຽກ ແລະ ແລະ ກຸ່ມຂະແໜງການຍ່ອຍອີກ 30 ກຸ່ມ ເປັນຜູ້ສະໜັບສະໜູນການປະສານງານກັບ ລັດຖະບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໃນວຽກງານການຟື້ນຟູຈາກໄພພິບັດ.

³⁴ ການປະເມີນຄວາມບອບບາງແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ເພື່ອການຈັດການຄວາມສ່ຽງດ້ານໄພພິບັດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເອກະສານກຽມໃຫ້ ບົດ CCA, ອົງການ UN Habitat, ສິງຫາ 2020 (National Climate Change Vulnerability Assessment for Disaster Risk Management in Lao PDR, A Paper Prepared for CCA, UN Habitat, August 2020)

³⁵ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແມ່ນຂະແໜງການຫຼັກໃນການນຳພາຂະບວນການຟື້ນຟູຈາກໄພພິບັດ ໂດຍອີງຕາມແຜນງານ PDNA ໃນປີ 2009 ແລະ ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໄພພິບັດ ໃນປີ 2011. In Lao PDR the lead agency in recovery following PDNA was assigned to MPI in 2009 and the National Disaster Management Committee (NDMC) in 2011.

- ແຜນງານ ແລະ ການຝຶນຝຸດຈາກໄຟຟ້າ ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ນຳໃຊ້ໂປລແກລມຂອງແຜນ DRF ເພື່ອຊ່ວຍສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງກົນໄກພາຍໃນຂອງລັດຖະບານ, ຂະແໜງການເອກະຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ.
- ການນຳໃຊ້ຄວາມອາດສາມາດໃນການປະເມີນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ການຊອກຫາຊ່ອງວ່າງທີ່ຢູ່ໃນ ແຜນການກະກຽມຄວາມພ້ອມເພື່ອການຮັບມືກັບໄຟຟ້າ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກ ໄຟຟ້າ (PDNA), ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການຝຶກອົບຮົມຂອງ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນ, ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ບັນດາຈຸດປະສານງານປະຈຳກະຊວງ ກ່ຽວກັບແຜນພັດທະນາການຝຶນຝຸດ ແລະ ເຕືອນໄພຄວາມສ່ຽງ ຈະໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ສືບຕໍ່ແຜນງານຢ່າງຍືນຍົງ ພາຍໃຕ້ໂປລແກລມຂອງແຜນ DRF. ຖ້າຫາກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມ ບາດກ້າວດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້, ຄວາມອາດສາມາດການປະເມີນໄຟຟ້າ ຈະສາມາດດຳເນີນການໄດ້ຢ່າງ ເຕັມຮູບແບບ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ໃນການແກ້ໄຂບັນດາຊ່ອງວ່າງຢ່າງມີຈຸດສຸມຫຼາຍຂຶ້ນ.
- **ແຜນງານຂອງຂະແໜງການ** ຈະມີການກະກຽມ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃຕ້ການນຳພາຂອງແຕ່ລະ ກະຊວງກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ຄຽງຄູ່ກັບການສະໜັບສະໜູນຈາກຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໂດຍພາຍໃຕ້ການປະສານ ງານຫຼັກຂອງກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ. ແຜນງານຂອງຂະແໜງການ ຈະຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອເປັນ ບ່ອນອີງໃນການວາງແຜນ ແລະ ຄາດຄະເນຄວາມຕ້ອງການຂອງທຶນຮອນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອນຳໃຊ້ ເຂົ້າໃນວຽກງານການຝຶນຝຸດ ແລະ ການເຊື່ອມຈອດບັນດາກິດຈະກຳຢ່າງເຕັມສ່ວນໃນການປຸກສ້າງຄືນໃໝ່ ພາຍໃຕ້ແຜນການພັດທະນາຂອງລັດຖະບານ ດັ່ງທີ່ລະບຸໄວ້ໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງ ຊາດ ຄັ້ງທີ IX (9th NSEDP). ພ້ອມກັນນັ້ນ, ແຜນງານຂອງຂະແໜງການ ຍັງຈະຖືກພັດທະນາເປັນເຄື່ອງມື ໃນການຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າ ຕາມບັນດາຄາດໝາຍຕ່າງໆຢ່າງເປັນປົກກະຕິ. ແຜນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນແຜນງານ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກປັບປຸງ ແລະ ດັດແກ້ໃນແຕ່ລະໄລຍະ ອີງຕາມຄາດໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກ ທີ່ຈະເຊື່ອມສານ ເຂົ້າໃນແຜນງານ. ສະນັ້ນ, ໂດຍລວມແລ້ວ ແຜນງານຂອງຂະແໜງການຈະຕ້ອງຮັບປະກັນວ່າການຝຶນຝຸດ ຈາກໄຟຟ້າຈະສາມາດສ້າງຄວາມທົນທານ, ສາມາດເຊື່ອມສານບັນດາມາດຕະການຮັບມື ແລະ ປັບຕົວ ເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ສອດຄ່ອງທີ່ສຸດກັບວາລະການພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ.

ປຟຍ 17 - ເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ
(ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຝຶນຝຸກການເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນເພື່ອການ
ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ)

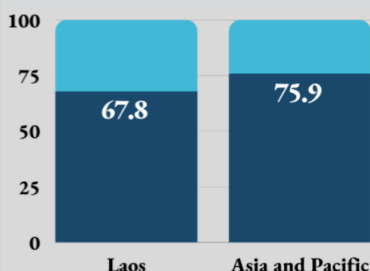
ແປດ ຫຼັກການໃນການຮ່ວມມືຢ່າງ ມີປະສິດທິພາບ (ຖະແຫຼງການວຽງຈັນ 2016-2025)	<ol style="list-style-type: none"> 1.ຄວາມເປັນເຈົ້າການ 2.ຄວາມສອດຄ່ອງ 3.ຄວາມກົມກຽວ ແລະ ຄວາມງ່າຍດາຍ 4.ເປີດກ້ວາງການເປັນຄູ່ຮ່ວມເພື່ອໝາກຜົນຂອງການພັດທະນາ 5.ຄວາມໂປ່ງໃສ, ຄວາມສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ 6.ການລະດົມທຶນພາຍໃນ 7.ການຮ່ວມມືໃຕ້-ໃຕ້, ການຮ່ວມມືສາມຫຼ່ຽມ ແລະ ການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ 8.ທຸລະກິດ ໃນການເປັນຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ
--	--

ຈາກເປົ້າໝາຍການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາສູ່ການບັນລຸ ວາລະ 2030: ນີ້ແມ່ນແນວທາງເພື່ອອະນາຄົດ.

2018	2021	2026
ບັນລຸເກນມາດຖານ ການກ້າວອອກ ຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍ ພັດທະນາ (LDC) <ul style="list-style-type: none"> • GNI • HAI 	ບັນລຸເກນມາດຖານ ໄດ້ເປັນຄັ້ງທີ 2 ໃນ ການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດ ດ້ອຍພັດທະນາ (LDC) <ul style="list-style-type: none"> • GNI • HAI • EVI ໂດຍມີໄລຍະການຂ້າມຜ່ານອີກ 5 ປີ	ຄາດວ່າຈະປະກາດອອກຈາກສະຖານະພາບ LDC <ul style="list-style-type: none"> • ຖ້າຫາກວ່າ ສປປ ລາວ ຍັງສາມາດສືບຕໍ່ ແລະ ຮັກສາບາດກ້າວການພັດທະນາໃນ ໄລຍະຂ້າມຜ່ານນີ້ໄດ້ ຈົນກ່ວາຈະຮອດ ວາລະການປະກາດອອກຈາກ ສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາຢ່າງເປັນ ທາງການ

ໃນປີ 2020, ສປປ ລາວ ຖືກຈັດຢູ່ໃນອັນດັບທີ **167 ຈາກທັງໝົດ 193** ປະເທດໃນທົ່ວໂລກຂອງ ດັດຊະນີດ້ານການພັດທະນາຂອງລັດຖະບານທີ່ນຳໃຊ້ລະບົບເອເລັກໂຕລນິກ (E-Government Development Index) ແລະ ອັນດັບທີ **192 ຈາກທັງໝົດ 196** ປະເທດໃນທົ່ວໂລກ ອີງຕາມລາຄາອິນເຕີເນັດໂບລດແບນ.

ໃນປີ 2019, ຄະແນນຄວາມອາດສາມາດດ້ານສະຖິຕິແມ່ນ

Region	Score
Laos	67.8
Asia and Pacific	75.9

ສະພາບການສະໜອງທຶນເພື່ອການພັດທະນາ ແມ່ນມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ຍ້ອນສະພາບເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ອ່ອນແອຈາກຜົນກະທົບຂອງໂຄວິດ-19.

ການເປັນຄູ່ຮ່ວມເພື່ອການຮ່ວມມືຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ຄືກັນກັບຫຼາຍປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາໃນທົ່ວໂລກ, ສປປ ລາວ ແມ່ນຊອກຫາແນວທາງໃນການຂົນຂວາຍ ແລະ ລະດົມທຶນເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຕ້ອງການດ້ານ ທຶນຮອນ ໂດຍການປະສົມປະສານແຫຼ່ງທຶນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ - ລວມທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ, ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ເພື່ອສາມາດເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນ, ຄຽງຄູ່ກັບການນຳໃຊ້ທຶນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຈຳເປັນຕ້ອງມີແຜນງານ ການເງິນທີ່ປະສົມປະສານແຫ່ງຊາດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນ ວາລະແຜນປະຕິບັດງານ ອາດິສ ອາບາບາ (Addis Ababa Action Agenda - AAAA). ເວົ້າສະເພາະແມ່ນ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາ (ODA), ເຊິ່ງປັດຈຸບັນມີທ່າອ່ຽງ ທີ່ຫຼຸດລົງ ແລະ ມີການປ່ຽນແປງຂະແໜງການທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ, ເຊິ່ງການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນເກີດ ຂຶ້ນແລ້ວ ກ່ອນທີ່ປະເທດຈະສາມາດກ່າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໄດ້ໃນອີກຊຸມປີຕໍ່ໜ້າ. ແຕ່ ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ODA ແມ່ນມີບົດບາດສຳຄັນໃນການສະໜັບສະໜູນຫຼາຍຂະແໜງການ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າ ໃນວຽກງານການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການພັດທະນາເສດຖະກິດ. ບັນດາຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໄດ້ໃຫ້ຄຳ ໝາຍໝັ້ນທີ່ຈະສະໜັບສະໜູນ ສປປ ລາວ ແລະ ເຊື່ອມສານການສະໜັບສະໜູນຂອງພວກເຂົາໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນແຜນ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ຄັ້ງທີ IX, ລວມທັງເປົ້າໝາຍການຫຼຸດ ຜືນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ປພຍ ພາຍໃຕ້ແຜນງານຂອງ ຖະແຫຼງການວຽງຈັນວ່າດ້ວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມເພື່ອການພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດທິພາບ (2016-2025).

ຫຼັກການທິດທາງນຳພາ. ເນື່ອງຈາກຄວາມຊັບຊ້ອນ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງແຫຼ່ງທຶນການພັດທະນາ ແລະ ການ ຫັນປ່ຽນຂອງສະພາບການພັດທະນາໂດຍລວມ, ສປປ ລາວ ໄດ້ຄົ້ນພົບຫຼັກການທີ່ຕອບສະໜອງຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການປັບປຸງ ແລະ ດັດແກ້ກົດໝາຍ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົນໄກການຮ່ວມມືໃນທຸກຂັ້ນ ເພື່ອສາມາດສະທ້ອນໃຫ້ ເຫັນເຖິງ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບສະພາບປັດຈຸບັນ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນໃນການເພີ່ມທະວີການຮ່ວມ ມືທີ່ມີຈຸດສຸມ ແລະ ກວມລວມຫຼາຍຂຶ້ນ, ລວມທັງການສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກເອກະຊົນ, ຄູ່ຮ່ວມຈາກ ພາກພື້ນ, ອົງການຈັດຕັ້ງສັງຄົມ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມອື່ນໆ. ໜຶ່ງໃນຄວາມໝາຍໝັ້ນຫຼັກຂອງ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມ (ປັດຈຸບັນມີຈຳນວນຫຼາຍກ່ວາ 30 ຄູ່ຮ່ວມ) ແມ່ນການຮັບຮອງເອົາຢ່າງເປັນທາງການ ຖະແຫຼງການ ວຽງຈັນວ່າດ້ວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມເພື່ອການພັດທະນາຢ່າງມີປະສິດທິພາບ (ເອີ້ນຫຍໍ້ວ່າ ຖະແຫຼງການວຽງຈັນ ວ່າ ດ້ວຍການຮ່ວມມື 2016-2025) ຖະແຫຼງການດັ່ງກ່າວໄດ້ເນັ້ນໜັກ 8 ຫຼັກການໃນການຮ່ວມມືຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ຄື:

1. ຄວາມເປັນເຈົ້າການ
2. ຄວາມສອດຄ່ອງ
3. ຄວາມກົມກຽວ ແລະ ຄວາມງ່າຍດາຍ
4. ເປີດກ້ວາງການເປັນຄູ່ຮ່ວມເພື່ອໝາກຜົນຂອງການພັດທະນາ
5. ຄວາມໂປ່ງໃສ, ຄວາມສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນ
6. ການລະດົມທຶນພາຍໃນ
7. ການຮ່ວມມືໃຕ້-ໃຕ້, ການຮ່ວມມືສາມຫຼ່ຽມ ແລະ ການແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້
8. ທຸລະກິດ ໃນການເປັນຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ

ນີ້ເປັນສັນຍານທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງການຫັນປ່ຽນຈາກ ODA ແບບດັ້ງເດີມ ສູ່ການຮ່ວມມືຮອບດ້ານໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ແລະ ກ່າວສູ່ການຮ່ວມມືທີ່ຮັດແໜ້ນ ແລະ ກວມລວມເອົາຫຼາຍແຫຼ່ງທຶນເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ທາງເລືອກການ ລະດົມທຶນອື່ນໆ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຖະແຫຼງການດັ່ງກ່າວນີ້ ປັດຈຸບັນແມ່ນຮອດກາງສະໄໝແລ້ວ ແລະ ກຳລັງດຳ ເນີນການທົບທວນຄືນຄວາມຄືບໜ້າກາງສະໄໝຂອງຖະແຫຼງການດັ່ງກ່າວ ແລະ ຜົນການທົບທວນຄືນແມ່ນຄາດ ວ່າຈະສຳເລັດພາຍໃນປີ 2021 ນີ້.

ຂະບວນການໂຕະມົນ ແມ່ນໄດ້ສະໜັບສະໜູນວິໄສທັດການພັດທະນາທີ່ທັນສະໄໝຂອງ ສປປ ລາວ. ລັດຖະບານ ໄດ້ສືບຕໍ່ນຳພາ ແລະ ຍົກລະດັບກົນໄກການປຶກສາຫາລືດ້ານນະໂຍບາຍ, ລວມທັງຢູ່ໃນ ຂະບວນການໂຕະມົນ ແລະ ກຸ່ມຂະແໜງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ (SWGs). ການປຶກສາຫາລືເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນເພື່ອຮັບປະກັນການສະໜັບສະໜູນທີ່ສອດຄ່ອງກັບບັນດາບຸລິມະສິດ ແລະ ຍຸດທະສາດຂອງລັດຖະບານ. ທີ່ສຳຄັນໄປກວ່ານັ້ນ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການ ແລະ ກົນໄກດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງໄດ້ຂະຫຍາຍອອກສູ່ພາກສ່ວນອື່ນໆ ເຊິ່ງບໍ່ມີພຽງແຕ່ ລັດຖະບານຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ແຕ່ຍັງລວມທັງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂັ້ນແຂວງ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາລະດັບພາກພື້ນ, ຂະແໜງການເອກະຊົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ເປັນຕົ້ນ. ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມ ໄດ້ສືບຕໍ່ໃນນຳເອົາ ຂະບວນການໂຕະມົນ ເປັນໜຶ່ງໃນອົງປະກອບຫຼັກໃນການປະກອບສ່ວນທີ່ສຳຄັນເພື່ອສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືທີ່ມີປະສິດທິພາບ. ຄຸນລັກສະນະທີ່ດີຂອງຂະບວນການດັ່ງກ່າວແມ່ນລວມທັງ ການປຶກສາຫາລືທີ່ຈິງໃຈ ແລະ ກົງໄປກົງມາ, ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ກວມລວມແລະ ການວາງຄາດໝາຍທີ່ມີຈຸດສຸມ ແລະ ເປັນຮູບປະທຳ. ຜົນໄດ້ຮັບຈາກຂະບວນການໂຕະມົນ ແມ່ນຍັງຖືກນຳໃຊ້ເປັນແນວທາງ ແລະ ການຫັນເປັນນະໂຍບາຍຂອງ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໃຫ້ແກ່ບັນດາກະຊວງຕ່າງໆ, ແຂວງ ແລະ ອົງການ/ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ລັດຖະບານ ແມ່ນຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມສຳຄັນໃນການສືບຕໍ່ປະເມີນ ແລະ ປັບປຸງວິທີການໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມຄວາມເໝາະສົມ, ຄຽງຄູ່ກັບຜົນສຳເລັດທີ່ຍາດມາໄດ້ ກໍຍັງມີບາງຈຸດຄົງຄ້າງຂອງການຮ່ວມມືທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂ. ການປະກອບສ່ວນ ແລະ ການລະດົມທຶນ ການສະໜັບສະໜູນຈາກ ພາກເອກະຊົນເພື່ອຂັບເຄື່ອນການບັນລຸຄາດໝາຍຂອງແຜນ NSEDP ກໍແມ່ນໜຶ່ງໃນເປົ້າໝາຍທີ່ສຳຄັນ ແລະ ເລັ່ງດ່ວນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຍັງມີເປົ້າໝາຍໃນການສືບຕໍ່ຫັນປ່ຽນການປຶກສາຫາລືເພື່ອການພັດທະນານີ້ ໃຫ້ລົງເລິກເຕົ້ມ ແລະ ສ້າງເປັນຂໍ້ຕົກລົງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົນໄກ, ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ການນຳໃຊ້ທຶນ, ເປັນຕົ້ນ.

ຈາກເປົ້າໝາຍການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາສູ່ການບັນລຸ ວາລະ 2030: ນີ້ແມ່ນແນວທາງເພື່ອເອກະຊົນ. ສປປ ລາວ ແມ່ນກຳລັງຢູ່ໃນການຂະບວນການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ເຊິ່ງສາມາດບັນລຸເກນມາດຖານຂອງການອອກຈາກສະຖານະພາບດັ່ງກ່າວໄດ້ເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນປີ 2018 ແລະ ສາມາດບັນລຸເກນມາດຖານໄດ້ອີກເປັນຄັ້ງທີ່ສອງໃນການປະເມີນປີ 2021. ບົນຈິດໃຈດັ່ງກ່າວ, ສປປ ລາວ ໄດ້ຖືກສະໜັບສະໜູນໃຫ້ກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ໂດຍມີໄລຍະການຂ້າມຜ່ານອີກ 5 ປີ ຂ້າງໜ້າ ແລະ ຄາດວ່າຈະປະກາດອອກຈາກສະຖານະພາບດັ່ງກ່າວໃນປີ 2026 ຖ້າຫາກວ່າ ສປປ ລາວ ຍັງສາມາດສືບຕໍ່ ແລະ ຮັກສາບາດກ້າວການພັດທະນາໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານນີ້ໄດ້ ຈົນກ່ວາຈະຮອດວາລະການປະກາດອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍພັດທະນາຢ່າງເປັນທາງການ.

- ລັດຖະບານ ແມ່ນຮັບຮູ້ເຖິງຜົນການປະເມີນຂອງ ຄະນະກຳມະການນະໂຍບາຍການພັດທະນາຂອງ ສປຊ (CDP) ເຊິ່ງ ເປັນທິດທາງໃນການຂັບເຄື່ອນຂະບວນການກະກຽມ ການຂ້າມຜ່ານ ແລະ ການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຢ່າງໂລ່ງລຽງ. ໂດຍຄຳນຶງເຖິງສະພາບການໃນປັດຈຸບັນ ຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19, ລັດຖະບານ ແມ່ນຍັງມີຄວາມເປັນຫວ່າງຕໍ່ຜົນການປະເມີນດັ່ງກ່າວ ເນື່ອງຈາກຂໍ້ມູນທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປະເມີນໃນຄັ້ງນີ້ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາຂໍ້ມູນຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ເຂົ້າໃນການພິຈາລະນານຳ. ດ້ວຍເຫດຜົນດັ່ງກ່າວ, ການສືບຕໍ່ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກວົງຄະນະຍາດສາກົນ ແມ່ນຍັງມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ຈຳເປັນກ່ອນການປະເມີນໃນຮອບຕໍ່ໄປ, ໂດຍສະເພາະ ໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານນີ້.
- ລັດຖະບານ ຮັບຮູ້ດີວ່າ ເຖິງແມ່ນວ່າ ການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ຈະເປັນຂີດໝາຍອັນສຳຄັນ, ແຕ່ກໍຈຳເປັນຕ້ອງມີວິໄສທັດໄລຍະຍາວ ພາຍຫຼັງການອອກຈາກສະຖານະພາບດັ່ງກ່າວ. ການບັນລຸບັນດາເກນມາດຖານໄດ້ ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າປະເທດຈະສາມາດຮັກສາແນວທາງການພັດທະນາຢ່າງຍືນຍົງໄດ້, ສະນັ້ນ, ເພື່ອຮັກສາ ແລະ ສືບຕໍ່ການຂັບເຄື່ອນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ກໍຄື ການກ້າວສູ່ແນວທາງ ເພື່ອການບັນລຸເປົ້າໝາຍອື່ນໆ ແລະ ສ້າງຜົນໄດ້ຮັບໃຫ້ສັງຄົມຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ລັດຖະບານ ຈະ

ສືບຕໍ່ເນັ້ນໜັກການຫັນປ່ຽນໂຄງຮ່າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ລວມທັງການຂະຫຍາຍຄວາມອາດສາມາດໃນການຜະລິດ, ສ້າງເສດຖະກິດໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງທຶນທຳນາຍຕໍ່ຜົນກະທົບຕ່າງໆ.

- ລັດຖະບານ ຈະສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການເຊື່ອມສານ ວາລະ 2030 ເຂົ້າໃນຂະບວນການແຫ່ງຊາດ, ໂດຍມີຄວາມໝາຍໜັ້ນທີ່ຈະສ້າງ ແລະ ສານຕໍ່ຜົນສຳເລັດທີ່ຜ່ານມາ ໃນການພັດທະນາຍຸດທະສາດການຕິດຕາມຮອບດ້ານ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບເປົ້າໝາຍການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ຫຼັກການຂອງວາລະ 2030, ໂດຍສະເພາະ ໃນຂະແໜງການທີ່ມີຄວາມຄືບໜ້າຊ້າ, ເປັນຕົ້ນ. ຄວາມພະຍາຍາມດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງຈະປະກອບສ່ວນໃນການເລັ່ງຄວາມຄືບໜ້າໃນການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ການກະກຽມຍົກເລີກບັນດາມາດຕະການສະໜັບສະໜູນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ທີ່ເຄີຍໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໃນໄລຍະຜ່ານມາ ເພື່ອສ້າງທິດທາງໃນການພັດທະນາ ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງໃນໄລຍະຍາວ ພາຍຫຼັງອອກຈາກສະຖານະພາບດັ່ງກ່າວແລ້ວ.
- ໂດຍປະສານງານ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບບັນດາປະເທດດ້ອຍພັດທະນາປະເທດອື່ນໆ, ສປປ ລາວ ຈະເນັ້ນໜັກການວາງແຜນການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ແຜນການຂ້າມຜ່ານເຊິ່ງຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໄດ້ ໃນຂະແໜງການທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກສາກົນ (ເຊັ່ນ: ການຄ້າ, ການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນໃນການເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມສາກົນ) ແລະ ຈຸດຍືນຂອງ ສປປ ລາວ ເພື່ອນຳເອົາຜົນປະໂຫຍດໃນສະຖານະໃໝ່ (ບໍ່ແມ່ນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ/ non-LDC)
- ໃນໄລຍະການຂ້າມຜ່ານນີ້ (2021-2026), ລັດຖະບານ ຈະນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອເປັນບ່ອນອີງໃນການພັດທະນາຍຸດທະສາດຂ້າມຜ່ານຢ່າງໂລ່ງລຽງ ເພື່ອຊ່ວຍ ສປປ ລາວ ກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໄດ້ຢ່າງເໝາະສົມ. ເຊິ່ງຈະລວມທັງ ການນຳໃຊ້ໄລຍະເວລາທີ່ຍັງເຫຼືອ ກໍຄື ບັນດາມາດຕະການສະໜັບສະໜູນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ຢ່າງມີຍຸດທະສາດ; ການປະເມີນ ແລະ ການເຈລະຈາເພື່ອຊອກຫາວິທີ ແລະ ທາງອອກໃໝ່ໃນຂົງເຂດການຄ້າ; ແລະ ກະກຽມຄວາມພ້ອມໃຫ້ແກ່ ພາກລັດ, ພາກເອກະຊົນ ແລະ ຂະແໜງການອື່ນໆ ຕໍ່ຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນພາຍຫຼັງການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ.

ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ຜົນກະທົບຕໍ່ສະຖຽນລະພາບຂອງເສດຖະກິດມະຫາພາກ ແລະ ທຶນເພື່ອການພັດທະນາ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປີ 2020 ແມ່ນຄາດວ່າຈະຫຼຸດລົງຕໍ່າກວ່າສູນ (ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວໃນປີ 2019 ແມ່ນ 4.7%) ຍ້ອນຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາມາດຕະການເພື່ອສະກັດກັ້ນການລະບາດຂອງພະຍາດດັ່ງກ່າວ. ຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ອຸດສາຫະກຳ ໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນຄາດຄະເນຈະຂະຫຍາຍຕົວໃນລະດັບປານກາງ ແຕ່ຂະແໜງການບໍລິການ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງໜັກໜ່ວງຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດດັ່ງກ່າວນີ້. ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ບັນດາມາດຕະການສະກັດກັ້ນຕ່າງໆ ຍັງຈະໄປຊ້ຳເຕັ້ມ ແລະ ເພີ່ມຄວາມບອບບາງຂອງໂຄງຮ່າງເສດຖະກິດມະຫາພາກຂອງ ສປປ ລາວ, ເຊິ່ງຄວາມບອບບາງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນສືບຕໍ່ມາຈາກ ການຂາດດຸນດ້ານ ງົບປະມານ ແລະ ລະດັບໜີ້ສິນສາທາລະນະ ຄຽງຄູ່ກັບ ຄັງສຳຮອງທີ່ໜ້ອຍ. ຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຍັງຈະເພີ່ມການຂາດດຸນທາງດ້ານງົບປະມານໃນປີ 2020 ລະຫວ່າງ 7.5% ແລະ 8.8% ຂອງ GDP, ແລະ 5.1% ຂອງ GDP ໃນປີ 2019. ຍ້ອນສາເຫດດັ່ງກ່າວ, ລະດັບໜີ້ສິນ ແມ່ນຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 65% ຫາ 68% ຂອງ GDP ໃນປີ 2020, ແລະ ຈາກ 59% ຂອງ GDP ໃນປີ 2019, ເຊິ່ງແນ່ນອນວ່າຈະສ້າງພັນທະການໃຊ້ແທນໜີ້ສິນຈະຍິ່ງສູງຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ. ເຖິງວ່າລັດຖະບານ ໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການສ້າງແຜນງານສິ່ງເສີມເສດຖະກິດມະຫາພາກໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ, ແຕ່ກໍຄຳນຶງເຖິງບັນດາປັດໄຈຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ລວມທັງ ການຂາດດຸນລາຍໄດ້, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງໜີ້ສິນສາທາລະນະ, ຄວາມສ່ຽງໃນຂະແໜງການການເງິນ ແລະ ຄັງເງິນທີ່ຕ່ຳເກີນໄປທີ່ຈະສາມາດຮັບມືກັບຜົນກະທົບຕ່າງໆ ເພື່ອຮັກສາສະຖຽນລະພາບຂອງເສດຖະກິດມະຫາພາກໄດ້ຢ່າງຍືນຍົງ. ດ້ານການເງິນມະຫາພາກ, ແມ່ນເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນໃນການປັບປຸງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄວາມອາດສາມາດໃນ

ການເກັບພາສີ, ຄຽງຄູ່ກັບການການແກ້ໄຂໜີ້ສິນຢ່າງລະມັດລະວັງ ກໍຕ້ອງເປັນໜຶ່ງໃນບຸລິມະສິດຂອງລັດຖະບານ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ຄັງອັດຕາແລກປ່ຽນທີ່ຕໍ່າ ກໍເຮັດໃຫ້ປະເທດມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຜົນກະທົບພາຍນອກ, ທະນາຄານຫຼາຍແຫ່ງກໍ່ມີທຶນປ້ອງກັນທີ່ຕໍ່າ ແລະ ຍັງມີການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອັດຕາເງິນກູ້ທີ່ບໍ່ເກີດດອກອອກຜົນ. ຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຍັງເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂະຫຍາຍຕົວຊ້າລົງ ແລະ ເພີ່ມຄວາມບອບບາງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ຫຼາຍຂະແໜງການຢູ່ ສປປ ລາວ, ລວມທັງ ການທ່ອທ່ຽວ, ການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນ, ລາຄາສິນຄ້າ, ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ການສົ່ງເງິນກັບຄືນບ້ານ, ເປັນຕົ້ນ.

ຂອບການຮ່ວມມືເສດຖະກິດຮອບດ້ານຂອງພາກພື້ນ (Regional Comprehensive Economic Partnership – RCEP) ໃນວັນທີ 15 ພະຈິກ 2020, ສປປ ລາວ ໄດ້ຮ່ວມກັບ 13 ປະເທດໃນພາກພື້ນ ໃນການສ້າງ ຂອບການຮ່ວມມືເສດຖະກິດຮອບດ້ານຂອງພາກພື້ນ ແລະ ປັດຈຸບັນໄດ້ກາຍເປັນ ກຸ່ມການຄ້າເສລີທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸກໃນໂລກ, ຊຶ່ງກວມເອົາເກືອບສາມສ່ວນຂອງການຄ້າ ແລະ ເສດຖະກິດໂລກ. ລັດຖະບານ ແມ່ນຄຳນຶງເຖິງປັດໄຈ ການຄ້າ ແມ່ນຕົວຂັບເຄື່ອນການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ. ສະນັ້ນ, ການເຂົ້າຮ່ວມ RCEP ໃນເດືອນພະຈິກ ປີ 2020 ທີ່ຜ່ານມານີ້ ຈຶ່ງເປັນໂອກາດໃນການສົ່ງເສີມ ທັງການຄ້າ ແລະ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ໂດຍການຮ່ວມມືທາງດ້ານທຸລະກິດພາຍໃນພາກພື້ນ ຄຽງຄູ່ກັບໂອກາດໃນການໄດ້ຮັບການຖ່າຍທອດທັກສະ ແລະ ສຶມແຮງງານອີກດ້ວຍ.

ນະວັດຕະກຳ, ວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ສປປ ລາວ ຖືກຈັດຢູ່ໃນອັນດັບທີ 167 ຈາກທັງໝົດ 193 ປະເທດໃນທົ່ວໂລກ ຂອງດັດຊະນີດ້ານການພັດທະນາຂອງລັດຖະບານທີ່ນຳໃຊ້ລະບົບເອເລັກໂທລນິກ (E-Government Development Index) ໃນປີ 2020 ແລະ ອັນດັບທີ 192 ຈາກທັງໝົດ 196 ປະເທດໃນທົ່ວໂລກ ອີງຕາມລາຄາອິນເຕີເນັດໂບລດແບນ. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ລົງທະບຽນນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດແມ່ນກວມເອົາ 43%, ແລະ ໃນດ້ານການເຊື່ອມຕໍ່ອິນເຕີເນັດ ຕໍ່ 100 ຄົນ ມີອັດຕາພຽງ 0.525 ໃນປີ 2015, ແຕ່ອັດຕາດັ່ງກ່າວໄດ້ຫຼຸດລົງມາເປັນ 0.342 ໃນປີ 2018. ຈາກຜົນການສຳຫຼວດ ICT ຄັ້ງທຳອິດໃນປີ 2018 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ອັດຕາສ່ວນຂອງຈຳນວນຜູ້ນຳໃຊ້ຄອມພິວເຕີ ແມ່ນກວມ 36%, ນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດກວມ 45% ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ, ໃນຂະນະທີ່ປະຊາກອນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ອິນເຕີເນັດຄວາມໄວສູງ ກວມ 37%, ຈຳນວນຄົວເຮືອນທີ່ມີອິນເຕີເນັດແມ່ນ 27%, ມີໂທລະສັບຕັ້ງໂຕະ 54% ແລະ ໂທລະສັບມືຖື 92%. ສະນັ້ນ, ເນື່ອງຈາກອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດທີ່ຂ້ອນຂາງຕໍ່າ, ໂດຍສະເພາະ ຢູ່ຂົງເຂດຊົນນະບົດ ຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມໃນການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງອິນເຕີເນັດໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະໃນສະພາບການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19. ດັ່ງທີ່ພວກເຮົາໄດ້ເຫັນເຖິງຜົນຂອງການປິດເມືອງ ຫຼື ລ້ອກດາວ ໃນໄລຍະການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດ, ປະຊາຊົນໃນທົ່ວປະເທດ ແມ່ນຕ້ອງຫັນມານຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດເຂົ້າໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ, ລວມທັງການເຮັດວຽກຢູ່ເຮືອນ, ການຮຽນໜັງສືຜ່ານລະບົບອອນລາຍ, ການຊື້ສິນຄ້າ ແລະ ການພົບປະຕ່າງໆ. ແຕ່ກົງກັນຂ້າມກັບຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວ, ງົບປະມານແຫ່ງຊາດໃນການພັດທະນານະວັດຕະກຳ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ໂທລະຄົມມະຄົມສື່ສານ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆ ແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍ, ລັດຖະບານ ຈຶ່ງໄດ້ສືບຕໍ່ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫຼາຍກິດຈະກຳ ເພື່ອສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ວິທະຍາສາດເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຂັບເຄື່ອນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ໂດຍສະເພາະໃນໄລຍະຝື້ນຜູ້ຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ຄຽງຄູ່ກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ IX.

- ຕ້ອງໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການບັງຄັບໃຊ້ ບັນດານິຕິກຳໃຫ້ເປັນຮູບປະທຳ ເຊິ່ງໄດ້ວາງໄວ້ເພື່ອສົ່ງເສີມການພັດທະນານະວັດຕະກຳວິທະຍາສາດ, ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຊັບສິນທາງປັນຍາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກ່ຽວຂ້ອງກັບເຄື່ອງໝາຍການຄ້າ, ລິຂະສິດ ແລະ ສິດທິບັດອຸດສາຫະກຳ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງມີກົດໝາຍວ່າດ້ວຍວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ທີ່ຫາກໍ່ສຳເລັດ ແລະ ໄດ້ສະເໜີໃຫ້ ສະພາແຫ່ງຊາດ ຮັບຮອງເອົາຢ່າງເປັນທາງການ.

- ປັດຈຸບັນ ແມ່ນໄດ້ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ດຳເນີນຄວາມຄືບໜ້າໃນແຜນການຮ່ວມມືໃຕ້-ໃຕ້ ກັບ ກະຊວງວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຂອງ ຫວຽດນາມ.
- ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳ ແລະ ຂໍ້ລິເລີ່ມອື່ນໆ ຮ່ວມກັບບັນດາປະເທດເພື່ອບ້ານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມຫຼັກ ໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວ ເພື່ອນຳເອົາວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝຈາກຕ່າງປະເທດເຂົ້າມາ ນຳໃຊ້ຢູ່ພາຍໃນ.
- ຍຸດທະສາດວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີແຫ່ງຊາດ 2013-2020 ແລະ ວິໄສທັດ 2030 ກໍໄດ້ຮັບການ ພັດທະນາ ແລະ ສຳເລັດແລ້ວ.
- ຂໍ້ລິເລີ່ມ ແລະ ກິດຈະກຳອື່ນໆ ກໍໄດ້ມີການປຶກສາຫາລື ເພື່ອຊ່ວຍປັບປຸງການປະກອບສ່ວນຂອງ ວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ໃນການພັດທະນາ, ລວມທັງ ວຽກງານເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ(ICT) ເພື່ອການສຶກສາ, ການຮ່ວມມືກັບພາກເອກະຊົນໃນການພັດທະນາຂະແໜງການ ICT, ການເຊື່ອມຈອດ ລະຫວ່າງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການອຳນວຍຄວາມສະດວກການເຂົ້າເຖິງຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ການນຳໃຊ້ ICT ໃນການເຂົ້າເຖິງ ເຂດທີ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ເພື່ອສະໜອງການບໍລິການທາງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ຂະຫຍາຍການບໍລິການການເຂົ້າເຖິງລະບົບສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສຸຂະພາບ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ການຕິດຕໍ່ ແລະ ປະສານງານລະຫວ່າງ ນັກຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຊາວກະສິກອນ, ການເຊື່ອມຈອດລະຫວ່າງ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ປະຊາຊົນໃນຕົວເມືອງ ໂດຍການນຳໃຊ້ໂທລະສັບມືຖື ແລະ ລະບົບເຕືອນໄພແບບອອນລາຍ ເປັນຕົ້ນ.
- ນອກນັ້ນ, ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ພິເສດຕໍ່ການຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງ ICT ຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ລວມທັງອິນ ເຕີເນັດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ເພາະມັນຈະຊ່ວຍໃນການພັດທະນາການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາ, ໂດຍ ສະເພາະໃນໄລຍະການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19.

ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ໄດ້ລະບຸຢ່າງຈະແຈ້ງເຖິງ ວິໄສທັດຂອງລັດຖະບານ ໃນການ ຍົກລະດັບຄວາມອາດສາມາດດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳ ໃຫ້ກາຍເປັນກຸນແຈຫຼັກໃນການສົ່ງເສີມການ ຂະຫຍາຍຕົວ ໂດຍການຊຸກຍູ້ການຫັນປ່ຽນໂຄງຮ່າງເສດຖະກິດ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດດ້ານການຜະລິດ. ການນຳ ໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ແລະ ການຫັນເປັນດິຈິຕັລ ກໍຍັງມີຄວາມສຳຄັນ ໂດຍສະເພາະໃນໄລຍະການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດ ໂຄວິດ-19 ແລະ ຈະເຮັດແນວໃດໃຫ້ ສປປ ລາວ ສາມາດຫັນທິດສຸກການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໄດ້ໃນອະນາຄົດ ແມ່ນ ຂຶ້ນກັບຄວາມສາມາດຂອງປະເທດທີ່ຈະຫັນສູ່ນະວັດຕະກຳ ແລະ ການຫັນເປັນດິຈິຕັລ. ປັດໄຈດັ່ງກ່າວນີ້ຈະຊ່ວຍໃນ ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງ ບໍລິສັດ ແລະ ຂະແໜງການ ຄຽງຄູ່ກັບການສົ່ງເສີມວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ລະບົບນະວັດຕະກຳ, ລວມທັງ ສູນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາ (R&D). ພ້ອມກັນນັ້ນ, ການສ້າງນະໂຍບາຍທີ່ ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ແຮງຈູງໃຈ ຈະຊ່ວຍຮັບປະກັນວ່າ ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະນຳເອົາ ທຶນຮອນ ແລະ ອຸປະກອນ ເຂົ້າມາເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຈະນຳເອົາທັງຄວາມຮູ້, ທັກສະ ແລະ ເຕັກນິກການຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ທັນ ສະໄໝ ຄຽງຄູ່ກັບ ຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການຖ່າຍທອດຄວາມຮູ້ທາງເຕັກໂນໂລຊີເຂົ້າມາໃນປະເທດອີກດ້ວຍ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການຖອດຖອນຈາກບົດຮຽນຈາປະເທດອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ການສ້າງນະວັດຕະກຳ ແລະ ສູນຄວາມຮູ້ ເພື່ອ ຍົກລະດັບຂະແໜງການ IT ແລະ ຂະແໜງການຄົ້ນຄວ້ານະວັດຕະກຳອື່ນໆ ກໍຈະຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ຂໍ້ຄົງຄ້າງ ຕ່າງໆອີກດ້ວຍ.

ປຟຸຍ 18 - ຊີວິດປອດໄພຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ
(ເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງທີ່ກົດຂວາງວຽກງານການພັດທະນາປະເທດຊາດ)

ລະເບີດຈຳນວນສາມລ້ານຕັນຖືກ
ຖິ້ມໃສ່ແຜນດິນລາວ
(ເຊິ່ງໃນນັ້ນເປັນລະເບີດລູກຫວ່ານ
ຫຼາຍກວ່າ 270 ລ້ານໜ່ວຍ)

ຄິດໄລ່ສະເລ່ຍເປັນຈຳນວນໜຶ່ງຕັນຕໍ່
ຄົນ ກໍຄື ເດັກ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ

ໃນປີ 2020, ມີຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈຳນວນ 33 ຄົນ

ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈຳນວນປະມານ 20,000 ຄົນ ແມ່ນຍັງຈຳເປັນ
ຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ

ການຄາດຄະເນເບື້ອງຕົ້ນຂອງພື້ນທີ່ຢັ້ງຢືນມີລະເບີດລູກຫວ່ານຕົກ
ຄ້າງ ແມ່ນກວມເອົາ 2,873 ໝູ່ບ້ານ

99% ຂອງພື້ນທີ່ອັນຕະລາຍຍັງຕ້ອງຖືກເກັບກູ້

ໃນປີຜ່ານມາ (ຈາກ 2018 ເຖິງ ເດືອນກຸມພາ 2021), ຜູ້ລອດ
ຊີວິດຈາກ ລບຕ ຈຳນວນ 116 ຄົນ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ

ຄວາມຄືບໜ້າອັນຝື້ນເດັ່ນໃນໄລຍະຜ່ານມາ. ການຄາດຄະເນເບື້ອງຕົ້ນຂອງຝື້ນທີ່ຍັງຄົງມີລະເບີດລູກຫວ່ານຕົກຄ້າງ ແມ່ນປະມານ 847,000 ເຮັກຕ້າ (8,470 ກິໂລຕາແມັດ). ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ໃນປັດຈຸບັນ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການສຳຫຼວດ ເຊິ່ງຈະສາມາດກຳນົດຝື້ນທີ່ຢ່າງຊັດເຈນໄດ້. ໃນໄລຍະປີ 1997 ເຖິງ 2021 (ເດືອນເມສາ), ສປປ ລາວ ໄດ້ ສຳເລັດການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ (ລບຕ) ອອກຈາກຝື້ນທີ່ຈຳນວນຫຼາຍກວ່າ 70,000 ເຮັກຕ້າ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງໄດ້ແລ້ວ ຈຳນວນຫຼາຍກວ່າ 1.6 ລ້ານໜ່ວຍ. ໃນໄລຍະປີ 1964 - 2008, ໄດ້ມີຜູ້ບາດເຈັບຈຳນວນ 50,000 ຄົນ ທີ່ປະສົບອຸບັດຕິເຫດຈາກ ລບຕ ເຊິ່ງໃນນັ້ນຈຳນວນ 20,000 ຄົນ ແມ່ນຍັງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອ. ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ, ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ, ການດຳເນີນການສຳຫຼວດ ແລະ ການເກັບກູ້ໃນຝື້ນທີ່ລະເບີດຕົກຄ້າງ ສືບທົບກັບເງື່ອນໄຂທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງປະຊາຊົນທີ່ດີຂຶ້ນ ສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຕົວເລກຂອງຜູ້ບາດເຈັບຫຼຸດລົງ 85% ໃນທົດສະຫວັດຜ່ານມາ ຈາກຈຳນວນ 302 ຄົນ ໃນປີ 2018 ມາເປັນ 59 ຄົນ ໃນປີ 2015 (ອີງໃສ່ປຶ້ມຖານຂໍ້ມູນ ການເຊື່ອມສານ ປພຍ) ແລະ ຫຼຸດລົງມາເປັນ 33 ຄົນ ໃນປີ 2020.

ແຜນນະໂຍບາຍການດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ

ສປປ ລາວ ໄດ້ມີກົນໄກໃນການສ້າງ ແຜນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ເພື່ອເປັນແນວທາງໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ 18 ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສອດຄ່ອງກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ອື່ນໆ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ບັນດາກົນໄກໃນການສ້າງຂອບນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ແມ່ນມີດັ່ງນີ້:

1. ແຜນງານແກ້ໄຂບັນຫາ ລບຕ - 1 ໃນ 25 ຄາດໝາຍຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX (2021 - 2025). ການແກ້ໄຂບັນຫາ ລບຕ ແມ່ນໄດ້ຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າເປັນໜຶ່ງໃນຄາດໝາຍຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຄັ້ງທີ IX (2021 - 2025), ເຊິ່ງເປັນແຜນພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ລບຕ ໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ສ້າງແນວທາງໃນການຮ່ວມມື ແລະ ປະສານງານລະຫວ່າງຂະແໜງການ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ລບຕ ຢ່າງກວມລວມ;
2. ຍຸດທະສາດການດຳເນີນງານ ແກ້ໄຂບັນຫາ ລບຕ ແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ 3 “ເສັ້ນທາງທີ່ປອດໄພ 3” ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ສຳລັບໄລຍະ 2021 - 2025;
3. ແຜນງານການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ສະບັບໃໝ່ (2021 - 2025) ໄດ້ຮັບການສ້າງຂຶ້ນ ເຊິ່ງຈະເພີ່ມທະວີການເບິ່ງແຍງທາງດ້ານສຸຂະພາບຈິດຂອງຜູ້ລອດຊີວິດຈາກ ລບຕ ແລະ ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໃນຂອບເຂດກວ້າງຂວາງກວ່າເກົ່າໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຄົນຝື່ນ;
4. ການສ້າງດຳລັດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ລະເບີດລູກຫວ່ານ. ໃນປັດຈຸບັນ ກຳລັງມີການຮ່າງດຳລັດເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ລະເບີດລູກຫວ່ານ (CCM) ເຊິ່ງດຳລັດດັ່ງກ່າວຈະກຳນົດຫຼັກການ, ລະບຽບ ແລະ ມາດຕະການ ສຳລັບການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານເກັບກູ້ ລບຕ ຢູ່ ສປປ ລາວ; ແລະ
5. ແຜນການຈັດບຸລິມະສິດວຽກງານເກັບກູ້ ລບຕ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງເປັນໜຶ່ງໃນແຜນການສຳຫຼວດ ແລະ ການເກັບກູ້.

ວິທີທາງໃໝ່ ສຳລັບການສຳຫຼວດ ແລະ ເກັບກູ້ ລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ.

ສຳລັບວິທີທາງໃໝ່ທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ໃນ ຂັ້ນຕອນການສຳຫຼວດ ລບຕ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນເນັ້ນໃສ່ການສຳຫຼວດທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານ ແລະ ຝື້ນທີ່ອັນຕະລາຍທີ່ໄດ້ຮັບການຢືນຢັນ (CHA). ວິທີທາງໃໝ່ນີ້ ປະກອບດ້ວຍ 3 ຂັ້ນຕອນ: 1) ການສຳຫຼວດທີ່ບໍ່ແມ່ນດ້ານວິຊາການ, 2) ການສຳຫຼວດດ້ານວິຊາການ, ແລະ 3) ການເກັບກູ້. ນັບແຕ່ປີ 2015, ໄດ້ມີ 5 ອົງການເກັບກູ້ລະເບີດ (NPA, MAG, Halo Trust, UXO Lao and Humanitarian

teams of Lao Army) ນຳໃຊ້ວິທີທາງໃໝ່ດັ່ງກ່າວ, ເຊິ່ງເຫັນວ່າ ພື້ນທີ່ຕໍ່ເຮັກຕ້າທີ່ກວດພົບລະເບີດລູກຫວ່ານ ແມ່ນມີຈຳນວນຫຼຸດລົງ ເນື່ອງຈາກພື້ນທີ່ໜ້າດິນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນໄດ້ຖືກເກັບກູ້ກ່ອນໜ້ານີ້ແລ້ວ ແລະ ຍັງຄົງເຫຼືອໃນພື້ນທີ່ເລິກລົງໄປຈາກໜ້າດິນ. ການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນໃນໄລຍະຍາວ, ການກຳນົດບຸລິມະສິດ ແລະ ແຜນການເກັບກູ້. ຕະຫຼອດໄລຍະການສຳຫຼວດໃນ 2 ປີທີ່ຜ່ານມາ (2016 - 2017) ອີງຕາມການລາຍງານຢູ່ໃນ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດຂອງ ສປປ ລາວ (2018), ໄດ້ມີການກຳນົດ 7,086 ພື້ນທີ່ອັນຕະລາຍທີ່ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນ ໂດຍທຽບເທົ່າກັບເນື້ອທີ່ຈຳນວນ 51,247.48 ເຮັກຕ້າ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຖືກເກັບກູ້. ສຳລັບບົດລາຍງານສະບັບທີ 2 ນີ້, ໃນໄລຍະ 3 ປີ ຜ່ານມາ (2018 - 2020) ໄດ້ມີການກຳນົດ 4,118 ພື້ນທີ່ອັນຕະລາຍທີ່ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນ ໂດຍທຽບເທົ່າກັບເນື້ອທີ່ຈຳນວນ 65,153.8 ເຮັກຕ້າ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຖືກເກັບກູ້.

ການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

ນັບຕັ້ງແຕ່ໄດ້ມີການຮັບຮອງ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກ ລະເບີດ ແມ່ນໄດ້ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ຈຳນວນ 1,400 ຄົນ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບການດູແລທາງດ້ານສຸຂະພາບ, ການຝຶກຝາກທາງດ້ານຮ່າງກາຍການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານຈິດໃຈ, ການອຸດໜູນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການຝຶກວຽກງານວິຊາຊີບ. ໃນປີຜ່ານມາ (ຈາກ 2018 ເຖິງ ເດືອນກຸມພາ 2021), ຜູ້ລອດຊີວິດຈາກ ລະເບີດ ຈຳນວນ 116 ຄົນ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອອີງຕາມຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ. ສ່ວນໃນຂອບວຽກດ້ານລະບຽບກົດໝາຍ, ໃນປີ 2020 ໄດ້ມີການທົບທວນຄືນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກ ລະເບີດ ສຳລັບໄລຍະປີ 2014 - 2020 ເພື່ອການວາງແຜນໃນຕໍ່ໜ້າໃນການສ້າງຂອບການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກ ລະເບີດສະບັບໃໝ່ ສຳລັບໄລຍະປີ 2022 - 2026, ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອໃຫ້ຮັບປະກັນວ່າ ຂອບການຊ່ວຍເຫຼືອດັ່ງກ່າວແມ່ນແທດເໝາະກັບສະຖານະການ ແລະ ສະພາບການໃນປັດຈຸບັນ.

ສິ່ງທ້າທາຍ

ການແກ້ໄຂ ແລະ ການກຳນົດຜົນກະທົບຈາກ ລະເບີດ ຍັງຄົງເປັນບັນຫາທີ່ທ້າທາຍອັນໃຫຍ່. ເນື່ອງຈາກພື້ນທີ່ໆ ຍັງມີ ລະເບີດ ຕົກຄ້າງ ມີຂອບເຂດກວ້າງຂວາງ (ຫຼາຍກວ່າ 99% ທີ່ຍັງຕ້ອງຖືກເກັບກູ້) ແລະ ພື້ນທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ເຂດພູມສັນຖານພູສູງ. ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ໃນການດຳເນີນການສຳຫຼວດຮອບດ້ານເພື່ອໃຫ້ສາມາດກຳນົດຂະໜາດ ແລະ ທີ່ຕັ້ງທີ່ແນ່ນອນຂອງພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວຢູ່ໃນແຕ່ລະແຂວງ. ສິ່ງທ້າທາຍອື່ນໆ ແມ່ນປະກອບມີ:

- **ການສະໜອງທຶນທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ.** ການສະໜອງທຶນຈາກປະເທດຜູ້ໃຫ້ທຶນສາກົນ ແມ່ນບໍ່ສາມາດຄາດເດົາໄດ້ ແລະ ໄດ້ປະຊຸມກັບສະຖານະການວິກິດໃນບາງຄັ້ງຄາວ ທີ່ບໍ່ສາມາດຈັດຫາທຶນທີ່ພຽງພໍໄດ້ ເພື່ອຮັກສາທຶນປະຕິບັດງານປະຈຳໄວ້ໄດ້. ອີງໃສ່ສະພາບດັ່ງກ່າວ ໄດ້ເຮັດໃຫ້ບາງທຶນປະຕິບັດງານ ຈຳເປັນຕ້ອງໂຈະຊື້ ຫຼື ໄດ້ຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນຜະນົກງານລົງໃນບາງຂົງເຂດ.
- **ເຄື່ອງມືຫລ້າຫຼົງ.** ເຄື່ອງມືໃນການປະຕິບັດວຽກງານຈຳນວນໜຶ່ງ ແມ່ນບໍ່ທັນສະໄໝ (ບໍ່ສາມາດຈຳແນກໄດ້ລະຫວ່າງ ລະເບີດ ແລະ ເສດຖະກິດ).
- **ການເກັບກູ້ ລະເບີດ ຢູ່ໃນຂັ້ນບ້ານ.** ເນື່ອງຈາກຈຳນວນທີມງານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຈຳກັດ, ການດຳເນີນການເກັບກູ້ຢູ່ໃນຂັ້ນບ້ານໃນແຕ່ລະຄັ້ງ ກວມເອົາໄດ້ພຽງແຕ່ພື້ນທີ່ຈຳນວນໃດໜຶ່ງຂອງຂອບເຂດບ້ານເທົ່ານັ້ນ. ບ້ານສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການເກັບກູ້ຈຳນວນຫຼາຍຄັ້ງ ເພື່ອຮັບປະກັນການເກັບກູ້ຢ່າງຮອບດ້ານໃນບ້ານນັ້ນໆ.
- **ການປະສານງານ ແລະ ວິທີທາງແກ້ໄຂບັນຫາ ລະເບີດ ທີ່ຕ້ອງຮ່ວມມືກັນຈາກຫຼາຍຂະແໜງການ.** ຄວາມອາດສາມາດທີ່ບໍ່ພຽງພໍ ໃນຂະບວນການປະສານງານ, ການວາງແຜນ, ການບໍລິຫານຄຸນນະພາບ ແລະ ຂໍ້ມູນ ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການດຳເນີນວຽກງານຕົວຈິງ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ວຽກງານເກັບກູ້ ລະເບີດ ບໍ່ໄດ້

ຮັບການແກ້ໄຂ ໃນລັກສະນະທີ່ມີການປະສານສົມທົບກັບຫຼາຍຂະແໜງການ ໂດຍສະເພາະຕິດພັນກັບ
ການວາງແຜນຍຸດທະສາດ, ການກຳນົດງົບປະມານ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານຕ່າງໆ.

ບົດທີ 3

ຄວາມຄືບໜ້າໃນໄລຍະຫຼັງມານີ້ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ບັນດາບຸລິມະສິດຍຸດທະສາດ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ອີງຕາມຂໍ້ແນະນຳຫຼັກຈາກ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈວະບັບທຳອິດ ເພື່ອເລັ່ງການບັນລຸ ປພຍ

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ປພຍ) ແມ່ນ ຈຳເປັນຕ້ອງມີການຫັນປ່ຽນໃໝ່, ໃຫ້ທົ່ວເຖິງ ແລະ ມີຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈາກຫຼາຍພາກສ່ວນທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ເຊິ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ມາຈາກພາກລັດ, ແຕ່ຍັງລວມເຖິງ ປະຊາຊົນ, ຄູ່ຮ່ວມງານ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນໆ ເພື່ອຮັບປະກັນ ພວກເຮົາທຸກຄົນພ້ອມກັນກ້າວໄປ. ສະນັ້ນ, ວິໄສທັດ ແລະ ຍຸດທະສາດດ້ານການພັດທະນາຂອງລັດຖະບານ ຈະແນໃສ່ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມໃນວົງກວ້າງ ແລະ ອີງໃສ່ການປັບໄປຕາມແຜນໄລຍະສັ້ນ-ກາງ ຂອງແຕ່ລະກະຊວງຂະແໜງການ ແລະ ບັນດາແຂວງ.

ໂດຍອີງຕາມບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ນັບຕັ້ງແຕ່ການຮັບຮອງເອົາ ປພຍ ໃນປີ 2015 ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າທີ່ເຮັດໄດ້ໃນຫຼາຍເປົ້າໝາຍ ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນບົດທີ່ຜ່ານມາ, ພວກເຮົາເຫັນໄດ້ວ່າ ຍຸດທະສາດທີ່ເປັນບຸລິມະສິດຫຼາຍອັນຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ ແມ່ນແຮງຂັບເຄື່ອນສຳລັບແນວທາງທີ່ມີປະສິດທິຜົນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ພາຍໃນປະເທດ. ໃນບົດນີ້ແມ່ນຈະຍົກໃຫ້ເຫັນບາງບົດຮຽນທີ່ດີ ພ້ອມທັງບາງຈຸດທີ່ຍັງຂາດຕົກບົກຜ່ອງ. ນອກຈາກສິ່ງທີ່ພົ້ນເດັ່ນໃນບົດຜ່ານໆມາ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຕ່ລະ ປພຍ ແລະ ແນວທາງໃນການແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍ ຈາກບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດໃນປີ 2018, ໃນພາກນີ້ແມ່ນຈະສະເໜີຄວາມຄືບໜ້າ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາບຸລິມະສິດຂອງຍຸດທະສາດ ເພື່ອເລັ່ງ ແລະ ຂັບເຄື່ອນໃນການບັນລຸ ປພຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

3.1 ການຍົກລະດັບຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການແກ້ໄຂສິ່ງກົດຂວາງ ເພື່ອສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕທີ່ທົ່ວເຖິງ ແລະ ຍືນຍົງ

ອີງໃສ່ສະພາບການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຄົງທີ່ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ, ລັດຖະບານ ໄດ້ສຸມໃສ່ແກ້ໄຂບາງວິກິດການທີ່ຕິດພັນກັບບັນຫາການເຕີບໂຕທີ່ທົ່ວເຖິງ ແລະ ຍືນຍົງ ແລະ ສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃຫ້ແກ່ຕົວຂັບເຄື່ອນຂອງການເຕີບໂຕ ດ້ວຍວິທີການສ້າງຄວາມສົມດຸນ ກໍ່ຄືການຫັນຮູບແບບການເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດທີ່ອີງໃສ່ທຶນໃຫ້ມີລັກສະນະທົ່ວເຖິງສຳລັບທຸກຄົນ. ລັດຖະບານ ໄດ້ພະຍາຍາມສຸມໃສ່ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະດັບຊາດ ແລະ ສາກົນ ເພື່ອກຳນົດບັນດາຫຼັກການທີ່ສຳຄັນໃນການສ້າງຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ຮັບປະກັນການກະຈາຍຜົນປະໂຫຍດທີ່ເທົ່າທຽມກັນຈາກການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

- ຈຸດທີ່ໜຶ່ງ ຄືສຸມໃສ່ການລົງທຶນດ້ານປະຊາກອນ ແລະ ຂົງເຂດທີ່ຍັງຫຼ້າຫຼັງຈາກການພັດທະນາ ແລະ ການສ້າງກາລະໂອກາດທີ່ເທົ່າທຽມສຳລັບທຸກຄົນ. ບາງແນວທາງອັນສຳຄັນ ປະກອບມີ: (i) ການດູແລເບິ່ງແຍງເດັກຢ່າງມີຄຸນນະພາບການ, ສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ ແລະ ການສ້າງທັກສະຕະຫຼອດຊີວິດໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາໂດຍສະເພາະແມ່ນການສຶກສາຂັ້ນຕົ້ນທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ແລະ ລະບົບການຝຶກອົບຮົບທີ່ຄວນໄດ້ຮັບນັບຕັ້ງແຕ່ໄວເດັກໄປຈົນເຖິງໄວຮຽນ ແລະ ໄລຍະຫຼັງຈາກນັ້ນ. (ii) ການເຂົ້າເຖິງລະບົບສາທາລະນະສຸກ, ລະບົບຍຸຕິທຳ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ທີ່ມີຄຸນນະພາບຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ (ຕ້ອງຫຼຸດການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງພື້ນຖານເສດຖະກິດ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ, ການສຶກສາ ແລະ ຜົນຂອງການຈ້າງງານ), ເຊິ່ງອາດຈະລວມເຖິງການປັບປຸງ ນະໂຍບາຍສຳລັບທີ່ຝັກອາໄສ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເພື່ອການເຂົ້າເຖິງທີ່ຝັກອາໄສ ແລະ

ການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນຂົງເຂດທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໂດຍຜ່ານການສົ່ງເສີມເຄືອຂ່າຍ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ. (iii) ການບໍລິຫານຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອການເຕີບໂຕແບບຍືນຍົງ - ລົງທຶນເຂົ້າໃນວຽກງານສົ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ສັງຄົມ.

- ຈຸດທີສອງ, ໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມຊອກຫາຕົວຂັບເຄື່ອນອື່ນໆ ເພື່ອການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ນອກຈາກຂະແໜງອຸດສາຫະກຳທີ່ອີງໃສ່ຊັບພະຍາກອນເປັນຫຼັກ, ເຊິ່ງລັດຖະບານໄດ້ແນ່ໃສ່ການສະໜັບສະໜູນນະໂຍບາຍດ້ານທຸລະກິດ ແລະ ຕະຫຼາດແຮງງານທີ່ທົ່ວເຖິງ ໂດຍຜ່ານ (i) ນະວັດຕະກຳ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ໄດ້ຮັບການແຜ່ຂະຫຍາຍອອກ; (ii) ການແຂ່ງຂັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ວິສາຫະກິດທີ່ຫຼາກຫຼາຍຂຶ້ນ; (iii) ການເຂົ້າເຖິງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີຄຸນະພາບ, ໂດຍສະເພາະສຳລັບຜູ້ຍິງ ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ບໍ່ມີທາງເລືອກ; ແລະ (iv) ເພີ່ມທະວີຄວາມທົນທານ ແລະ ການປັບຕົວ ສຳລັບວຽກງານໃນອະນາຄົດ. ລັດຖະບານ ຮັບຮູ້ວ່າ ອຸດສາຫະກຳອຸດົມຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແມ່ນຕ້ອງການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ ແຕ່ພັດທະນາຜົນຕອນແທນກຳລັງຫຼຸດໜ້ອຍລົງ. ໃນຊຸມບົບດິນມານີ້ນອກໃບອະນຸຍາດສຳລັບ ຂະແໜງການບໍ່ແຮ່ ແລະ ເຂື່ອນ ໄຟຟ້າ ແມ່ນໄດ້ຖືກໂຈະໄວ້ກ່ອນ ແລະ ມີການທົບທວນຄືນກ່ຽວກັບການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຂະແໜງການຫຼັກອື່ນໆ ເຊັ່ນວ່າ: ທຸລະກິດປຸງແຕ່ງຜະລິດຕະພັນກະສິກຳ ແລະ ການຜະລິດສິນຄ້າກະສິກຳ ທີ່ເຫັນວ່າເປັນຂົງເຂດຂະແໜງການທີ່ມີທ່າແຮງໃນການຈ້າງງານສູງ. ພາຍໃຕ້ຂອບຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອການຜະລິດເຂົ້າໃນການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ລັດຖະບານ ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຫຼາຍຄູ່ຮ່ວມງານ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນດ້ານການຄ້າ ໃນການປູກ ແລະ ຜະລິດເຂົ້າສານເພື່ອສົ່ງເສີມການລົງທຶນຈາກພາກເອກະຊົນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ບັນດາຊາວນາທີ່ມີແນວທາງໃນການຈັດສັນແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ເພື່ອການຂະຫຍາຍກິດຈະການ, ການສົ່ງຕໍ່ ແລະ ໂອນຖ່າຍຄວາມຮູ້ທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການເຮັດຊົນລະປະທານ ກໍ່ລ້ວນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ. ໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ເຊິ່ງເປັນໜຶ່ງຂະແໜງການທີ່ຂັບເຄື່ອນຫຼັກການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໂດຍຕິດພັນກັບຫຼາຍຂະແໜງການຍ່ອຍ ທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການຈ້າງງານ ກໍ່ໄດ້ຮັບຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນຢ່າງດີ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ສປປ ລາວ ຕັ້ງຢູ່ໃນພາກພື້ນທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍສຳລັບນັກທ່ອງທ່ຽວ, ລັດຖະບານຈຶ່ງໄດ້ຮ່ວມມືກັບປະເທດເພື່ອນບ້ານໃນທຸກວິທີທາງ ເພື່ອສົ່ງເສີມທ່າແຮງໃນການກາຍເປັນແຫຼ່ງທ່ອງທ່ຽວ. ໃນທິດສະຫວັດຕໍ່ໜ້າ, ທ່າແຮງຈາກການທ່ອງທ່ຽວທາງທຳມະຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ຈະສາມາດກາຍເປັນແຫຼ່ງລາຍໄດ້ຫຼັກຈາກຕ່າງປະເທດ ເຊິ່ງອາດເປັນຂົງເຂດທີ່ມີການຈ້າງງານສຳລັບທ້ອງຖິ່ນຫຼາຍທີ່ສຸດ.
- ຈຸດທີສາມ, ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສັງຄົມ ໃນວຽກງານການກຳນົດນະໂຍບາຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ນນະໂຍບາຍທີ່ຕິດພັນກັບ ການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ ເພື່ອສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງທົ່ວເຖິງ. ການເຊື່ອມສານເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ລະຫວ່າງ ວາລະ 2030 ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ກໍ່ໝາຍເຖິງການວາງແຜນການປ່ຽນແປງໃນອະນາຄົດ ເນື່ອງຈາກວ່າຂະບວນການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ (ການສ້າງ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕິດຕາມ) ແມ່ນອີງໃສ່ ຂອບຄູ່ຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍ Multi-Stakeholder Partnership (MSP) framework ຂອງ ປພຍ. ຂະບວນການວາງແຜນ ແມ່ນມີຄວາມໂປ່ງໃສຫຼາຍຂຶ້ນ ໂດຍລັດຖະບານສາມາດແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນກັບຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ບັນດາແຂວງ ກ່ຽວກັບຂະບວນການສ້າງ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າປະຈຳປີ ແລະ ບົດລາຍງານກາງສະໄໝ ມີການເຜີຍແຜ່ສູ່ສາທາລະນະ ແລະ ໄດ້ມີການອອກສື່ມວນຊົນ ກ່ຽວກັບການລາຍງານຂອງລັດຖະບານ ຕໍ່ກອງປະຊຸມສະໄໝສາມັນຂອງ ສະພາແຫ່ງຊາດ ຊຶ່ງຈັດຂຶ້ນທຸກໆປີ, ເຊິ່ງຜູ້ໃຫ້ທຶນຈຳນວນໜຶ່ງ ກໍ່ໄດ້ຖືກເຊື່ອເຊີນເຂົ້າສັງເກດໃນກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຂະບວນການວາງແຜນ ແມ່ນເນັ້ນໃສ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຫຼາຍຂຶ້ນ ໂດຍໃນລະຫວ່າງຂະບວນການກະກຽມສ້າງແຜນຫລ້າສຸດ - ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII (2016 - 2020) ແລະ ຄັ້ງທີ IX (2021 - 2025), ໄດ້ມີການຈັດກອງປະຊຸມ

ປຶກສາຫາລືຢູ່ 3 ພາກ (ພາກເໜືອ, ພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້) ເພື່ອຮ່າງສະບັບ ທຳອິດຂຶ້ນມາ, ເຊິ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປຶກສາຫາລືສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຕາງໜ້າຈາກກະຊວງຂະແໜງການ, ຫ້ອງການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ນອກນັ້ນ, ສປປ ລາວ ໄດ້ມີກົນໄກຈັດກອງປະຊຸມສຳລັບຄູ່ຮ່ວມມື ແລະ ການປະສານງານ ເອີ້ນວ່າ ໜ່ວຍງານຂະແໜງການ (SWGs) ເພື່ອຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການປຶກສາຫາລືໃນຂອບການຮ່ວມມືຫຼາຍຝ່າຍ (MSP) ໃນຂັ້ນຂະແໜງການ, ເຊິ່ງໃນປັດຈຸບັນໄດ້ມີ 10 SWGs ທີ່ກວມເອົາຂະແໜງການ ສຳຄັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ. ການສ້າງ SWGs ຍັງຊ່ວຍປັບປຸງຂອບການປະສານງານລະຫວ່າງ ພາກລັດ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ. ພາຍໃຕ້ການເປັນປະທານຂອງກະຊວງກ່ຽວຂ້ອງ, ໃນແຕ່ລະ SWGs ແມ່ນມີບົດບາດອັນສຳຄັນ ໃນການສະໜັບສະໜູນການກະກຽມໃຫ້ແກ່ການປະກອບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບແຜນງານຂະແໜງການເພື່ອເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນການສ້າງ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການທົບທວນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ບຸລິມະສິດຂອງແຕ່ລະຂະແໜງການແມ່ນໄດ້ຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ.

- ເຖິງແມ່ນວ່າ ໃນດ້ານການພັດທະນາແມ່ນມີທ່າອ່ຽງທີ່ດີ ແຕ່ຍັງມີສິ່ງທ້າທາຍໃນວຽກງານການສ້າງກົນໄກການປຶກສາຫາລື ທີ່ກວ້າງຂວາງ ແລະ ຮອບດ້ານ. ໂຄງຮ່າງ ແລະ ຂະບວນການປະສານງານ ແລະ ການເປັນຄູ່ຮ່ວມມື ຕ້ອງມີປະສິດທິຜົນກວ່າເກົ່າ, ເຊິ່ງລວມເຖິງການສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ຄູ່ຮ່ວມງານໃນຂອບໃຕ້-ໃຕ້ ແລະ ພາກເອກະຊົນ. ນອກຈາກການສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການປະກອບສ່ວນ ຈາກພາກສ່ວນດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າໃນການຮ່ວມມື ແລະ ວາງແຜນຮ່ວມກັບລັດຖະບານ ໂດຍສະເພາະໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນແລ້ວ, ກຸ່ມດັ່ງກ່າວຄວນຖືກຊຸກຍູ້ ໃຫ້ມີການປະກອບສ່ວນທີ່ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ເຂົ້າໃນຂະບວນວາງແຜນການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແນ່ໃສ່ບັນລຸເປົ້າໝາຍ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ.

3.2 ມາດຕະການຝຶ້ນຟູຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19

ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຫຼາຍຂະແໜງການ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການຄ້າ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ. ສະນັ້ນ, ບາງມາດຕະການຝຶ້ນຟູ ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ ແລະ ຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນໄລຍະແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ຢູ່ໃນຫຼາຍຂົງເຂດທີ່ ສຳຄັນດັ່ງນີ້:

ການສະໜອງງົບປະມານ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ການບໍລິຫານເສດຖະກິດມະຫາພາກ

- ສຸມໃສ່ການຕອບໂຕ້ທາງດ້ານນະໂຍບາຍເພື່ອ: (i) ຮັບປະກັນສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເງິນມະຫາພາກ; (ii) ສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕທີ່ທົ່ວເຖິງ ແລະ ຍືນຍົງ ໂດຍການຂະຫຍາຍການຈ້າງງານໃນຂະແໜງການຜະລິດ (ລວມເຖິງ ການດຶງດູດການລົງທຶນຈາກພາກເອກະຊົນ ເຂົ້າໃນຂະແໜງທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບພະຍາກອນ) ແລະ ການສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາຂະແໜງຊັບພະຍາກອນທີ່ຍືນຍົງ.
- ບັນເທົາຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໂດຍຜ່ານມາດຕະການ ໄດ້ແກ່: (i) ຈັດບູລິມະສິດໃນການໃຊ້ຈ່າຍຄືນໃໝ່ ແລະ ຂົນຂວາຍແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນເປົ້າໝາຍຄົວເຮືອນ ແລະ ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ; (ii) ເລັ່ງການປະຕິຮູບເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມຫຼາກຫຼາຍດ້ານການຜະລິດ ແລະ ປັບປຸງການແຂ່ງຂັນໃນພາກເອກະຊົນ; ແລະ (iii) ຈັດຫາການລົງທຶນທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ດຶກວ່າເກົ່າ ເຂົ້າໃນວຽກງານຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ລະບົບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຄວາມທົນທາງຂອງເສດຖະກິດໃນໄລຍະຍາວ.

ການຄ້າ ແລະ ພາກເອກະຊົນ, ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ

- ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການປັບປຸງ ສະພາບແວດລ້ອມໃນການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນ ເຂົ້າໃນເສດຖະກິດຂອງລາວ, ແນ່ໃສ່ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍການແຂ່ງຂັນ, ການເຊື່ອມຈອດ ແລະ ປະສິດທິພາບ.
- ສຸມໃສ່ການສ້າງທາງເລືອກທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ອີງຕາມການຄາດຄະເນ ແລະ ສະພາບການຕົວຈິງ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 - ກຳນົດມາດຕະການເພື່ອບັນເທົາວິກິດການທາງດ້ານເສດຖະກິດ ໂດຍການສົ່ງເສີມການຄ້າ, ຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າ ແລະ ການພັດທະນາພາກເອກະຊົນ ພ້ອມທັງຝຶນຝຸຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ແກ້ໄຂບັນຫາວິກິດການດ້ານສະບຽງອາຫານທີ່ເກີດຂຶ້ນແລ້ວ ແລະ ຫັນສູ່ລະບົບດິຈິຕອນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຕັກໂນໂລຊີດິຈິຕອລ ແລະ ການຄ້າເອເລັກໂຕຣນິກ ໃນສະພາບການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19.

ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ

ສຸມໃສ່ການສ້າງຂໍ້ລິເລີ່ມ ແລະ ໂຄງການທີ່ສຳຄັນເພື່ອສ້າງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ນຳໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງປະກອບດ້ານປະຊາກອນ (ປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃນເກນອາຍຸເຮັດວຽກ) ໂດຍປະກອບມີ:

- o ລົງທຶນເຂົ້າໃນການຍົກລະດັບຄຸນນະພາບຂອງການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ ແລະ ການສຶກສາຂັ້ນຕົ້ນ,
- o ລົງທຶນເຂົ້າໃນການບໍລິການທາງດ້ານສາທາລະນະສຸກຂັ້ນຕົ້ນ
- o ພັດທະນາທັກສະທີ່ເປັນທີ່ຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດແຮງງານ
- o ຈັດຫາການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານນະໂຍບາຍສັງຄົມ ສຳລັບກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ
- o ຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກເອກະຊົນ ໃນການລົງທຶນໃສ່ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.

ແຮງງານ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ

- ຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງ ເພື່ອການພັດທະນາແຮງງານທີ່ມີທັກສະ ແລະ ຄຸນນະພາບ ແລະ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃນສະພາບເສດຖະກິດທີ່ເຕີບໂຕຊ້າລົງ.
- ສົ່ງເສີມມາດຕະຖານແຮງງານ ແລະ ຄວາມສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍແຮງງານ ເພື່ອສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ດີ
- ປົກປ້ອງບຸກຄົນ/ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ນຳໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ.
- ພັດທະນາລະບົບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ທີ່ຕອບສະໜອງຕໍ່ໄພຄຸກຄາມຈາກພາຍນອກ ເພື່ອຕອບໂຕ້ຕໍ່ກັບວິກິດການຕ່າງໆ ຢູ່ ສປປ ລາວ.
- ສ້າງລະບົບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ເພື່ອສາມາດຕອບໂຕ້ຕໍ່ກັບໄພຄຸກຄາມຈາກພາຍນອກ
- ກຳນົດມາດຕະການຕອບໂຕ້ ຕໍ່ກັບວິກິດການຕ່າງໆ.
- ສະໜັບສະໜູນຈຸນລະວິສາຫະກິດ, ວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ-ນ້ອຍ ລວມເຖິງການພັດທະນາພາກທຸລະກິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການດ້ານສິນເຊື້ອ, ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການເພື່ອຈ້າງງານ ແລະ ການຝຶກອົບຮົບວິຊາຊີບ.

ການເຕີບໂຕສີຂຽວ, ຄວາມທົນທານ ແລະ ການຮັບມືກັບຄວາມສ່ຽງ

- ຮັກສາຄວາມມີສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເງິນມະຫາພາກ ໂດຍການສ້າງຂອບແຜນງານສົ່ງເສີມຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ ເພື່ອການເຕີບໂຕທີ່ມີຄວາມທົນທານ, ຕາມທິດສີຂຽວ, ທົ່ວເຖິງ ແລະ ຍືນຍົງ.
- ສ້າງຄວາມທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການຮັບມືກັບຄວາມສ່ຽງທາງດ້ານໄພພິບັດ, ເນັ້ນໜັກໃສ່ການປ້ອງກັນຫຼາຍກວ່າການຕອບໂຕ້.

- ສປປ ລາວ ຈະນຳໃຊ້ກາລະໂອກາດນີ້ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເປັນວິກິດການໄລຍະຍາວຈາກ ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບປະກັນໄລຍະຂ້າມຜ່ານຫຼັງວິກິດການຈາກການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໃຫ້ໄປຕາມທິດສີຂຽວ ແລະ ຫຼຸດຜ່ານການປ່ອຍອາຍກາກບອນ.
- ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ຈະກຳນົດແນວທາງສຳລັບການລົງທຶນເຂົ້າໃນການສ້າງຜືນຖານໂຄງລ່າງທີ່ທົນທານ ແລະ ຕ້ອງໂສ້ການສະໜອງສິນຄ້າ.
- ລົງທຶນ ແລະ ເລັ່ງໃສ່ການຫັນສູ່ພະລັງງານສະອາດ.
- ເນັ້ນໜັກຄວາມສຳຄັນຂອງການສົ່ງເສີມພັນທະບັດສີຂຽວ ສຳລັບພະລັງງານທີ່ທົດແທນໄດ້ (green bonds for renewable energy). ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ວຽກງານຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ອະນຸລັກສັດປ່າ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ສະໜັບສະໜູນວຽກງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງພະຍາດລະບາດຈາກສັດ ເຊັ່ນ: ພະຍາດໂຄວິດ-19.
- ເພີ່ມທະວີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ ສຳລັບວຽກງານຊີວະນາໆພັນ 2016 - 2025 ແລະ ສັນຍາສາກົນວ່າດ້ວຍການຄ້າຂາຍສັດປ່າທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ (CITES).
- ລົງທຶນໃສ່ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນເພື່ອປົກປ້ອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ.

3.3 ສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ

ລັດຖະບານ ກຳໄດ້ສະພາບສິ່ງທ້າທາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ມີຄວາມໝາຍໝັ້ນທີ່ຈະສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ຄວາມທົນທານຂອງເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ເພື່ອຮັບມືກັບວິກິດການຕ່າງໆຈາກພາຍນອກ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂໃຫ້ແກ່ການເຕີບໂຕທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ. ບາງມາດຕະການທີ່ຜື້ນເດັ່ນໃນໄລຍະຜ່ານມາປະກອບມີ:

ນະໂຍບາຍດ້ານຄັງເງິນ. ລັດຖະບານ ພະຍາຍາມຮັກສາແນວທາງໃນການຫຼຸດຜ່ອນການຂາດດຸນດ້ານຄັງເງິນໃຫ້ເຫຼືອປະມານ 2% ຂອງ GDP ແລະ ຮັກສາລະດັບໜີ້ສິນສາທາລະນະ ໃຫ້ຕ່ຳກວ່າ 50% ຂອງ GDP ພາຍໃນປີ 2025 ແລະ ປັບປຸງການບໍລິຫານຄັງເງິນ ໂດຍຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຍຸດທະສາດການລະດົມຂົນຂວາຍລາຍຮັບ ໃນຂອບໄລຍະຫຼາຍປີ, ການປະຕິຮູບຈັດການງົບປະມານສາທາລະນະ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການບໍລິຫານໜີ້ສິນ ເຊິ່ງເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນໃນການສ້າງຜືນທີ່ຄັງເງິນ ເພື່ອສະໜອງເຂົ້າໃນການພັດທະນາທີ່ທົ່ວເຖິງ. ການປັບຄວາມສົມດຸນຄືນລະຫວ່າງ ຄັງເງິນບັນຊີສະສົມຈາກລາຍຈ່າຍທີ່ບິບຮັດ ຕໍ່ກັບການສ້າງລາຍຮັບຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສອດຄ່ອງໃນການກຳນົດບຸລິມະສິດການໃຊ້ຈ່າຍ ຕໍ່ກັບເປົ້າໝາຍໃນການພັດທະນາທາງສັງຄົມ. ວຽກງານບໍລິຫານລາຍຮັບ ແລະ ລາຍຈ່າຍ ໄດ້ຖືກເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສອດຄ່ອງກັບຄັງເງິນບັນຊີສະສົມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອຕອບໂຕ້ຕໍ່ກັບບັນຫາຂາດແຄນລາຍຮັບ ໂດຍສະເພາະໃນໄລຍະການລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19, ລັດຖະບານ ໄດ້ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບາງມາດຕະການ ເຊັ່ນ: ການເພີ່ມລາຍຮັບໃນຂົງເຂດທີ່ບໍ່ແມ່ນບໍ່ແຮ່, ການປັບປຸງມູນຄ່າຂອງພາຫະນະນຳເຂົ້າເພື່ອຄິດໄລ່ພາສີນຳເຂົ້າ, ການຍົກເວັ້ນພາສີນຳເຂົ້ານຳມັນເຊື້ອໄຟ ສຳລັບໂຄງການສາທາລະນະ, ການປັບປຸງຄືນພາສີສຳລັບສິນຄ້າ/ການບໍລິການ ແລະ ການບໍລິຫານອາກອນມູນຄ່າເພີ່ມ. ສຳລັບການຍົກເວັ້ນພາສີນຳເຂົ້າ, ລັດຖະບານ ໄດ້ປັບປຸງ 2 ກົດໝາຍຫຼັກໆ (ສົ່ງເສີມການລົງທຶນ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ) ແລະ ທົບທວນຄືນການຍົກເວັ້ນພາສີ, ໂດຍສະເພາະສຳລັບພາຫະນະ ແລະ ເຄື່ອງມືການກໍ່ສ້າງ. ໂຄງການລົງທຶນໃໝ່ ແມ່ນໄດ້ຖືກຢຸດຕິຊົ່ວຄາວ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ກຳລັງປະມົນບັນດາໂຄງການທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເພື່ອກຳນົດບຸລິມະສິດໃນການລົງທຶນຄືນໃໝ່ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການສ້ອມແປງຜືນຖານໂຄງລ່າງ. ສ່ວນນະໂຍບາຍທາງດ້ານພາສີອາກອນ, ລັດຖະບານ ໄດ້ວາງແຜນເພື່ອນຳໃຊ້ພາສີທີ່ດິນ ແລະ ກຳນົດຄືນໃໝ່ອັດຕາການເກັບພາສີອັນເກົ່າ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍ່ມີແຜນການທີ່ຈະດຳເນີນການເກັບກຳຂໍ້ມູນພາສີອາກອນຢູ່ຈຸດການຂາຍ Point of sale (POS) ສຳລັບຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດຍ່ອຍ ແລະ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນສຳລັບຜູ້ຈ່າຍພາສີ, ເຊິ່ງໃນໄລຍະຍາວ ຈະຊ່ວຍປັບປຸງຄວາມສອດຄ່ອງຕໍ່ກັບກົດໝາຍ. ສ່ວນການຈັດການດ້ານພາສີອາກອນ, ຜູ້ຈ່າຍພາສີລາຍໃຫຍ່

ຈະຖືກເກັບກຳໃນລະບົບສູນກາງ ແລະ ໄດ້ມີການຊອກຫາວິທີທາງທີ່ຈະກະຈາຍລະບົບດັ່ງກ່າວ ລົງສູ່ຫ້ອງການກ່ຽວຂ້ອງໃນທ້ອງຖິ່ນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກໍ່ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການນຳໃຊ້ ລະບົບການເກັບພາສີແບບອີເລັກໂຕຣນິກ ເຊິ່ງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຜ່ານມາແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນດີ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການເກັບພາສີນຳໃຊ້ຖະໜົນຫົນທາງ (ໃບເສຍຄ່າທາງ) ເຊິ່ງເລີ່ມໃນປີ 2018 ໄດ້ເຮັດໃຫ້ ຈຳນວນງົບປະມານດັ່ງກ່າວ ເຂົ້າສູ່ລະບົບງົບປະມານແຫ່ງຊາດ 100%.

ນະໂຍບາຍດ້ານເງິນຕາ ແລະ ອັດຕາແລກປ່ຽນ. ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (ທຄລ) ໄດ້ປະຕິບັດນະໂຍບາຍອັດຕາແລກປ່ຽນຕາມກົນໄກຕະຫຼາດທີ່ມີການຄຸ້ມຄອງຂອງລັດ ແນໃສ່ເພື່ອຮັກສາສະຖຽນລະພາບດ້ານລາຄາ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ກໍ່ໄດ້ຕິດຕາມຜົນການດຳເນີນນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວເປັນປະຈຳວັນ. ນອກຈາກນີ້, ເພື່ອເພີ່ມສະພາບຄ່ອງຂອງລະບົບສະຖາບັນການເງິນໃຫ້ມີປະສິດທິພາບຂຶ້ນ ແລະ ກະຕຸ້ນເສດຖະກິດໃຫ້ຝື້ນຕົວຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19, ທຄລ ໄດ້ດຳເນີນນະໂຍບາຍການເງິນແບບຜ່ອນຄາຍໃນຊ່ວງຕົ້ນປີ 2020, ດ້ວຍການປັບຫຼຸດອັດຕາດອກເບ້ຍນະໂຍບາຍ ແລະ ສືບຕໍ່ຜັດທະນາຕະຫຼາດເງິນພາຍໃນ. ມາຮອດເດືອນທັນວາ 2020, ຄັງສຳຮອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດ ສາມາດກຸ້ມການນຳເຂົ້າ 4.81 ເດືອນ, ຊຶ່ງຢູ່ໃນລະດັບພຽງພໍ ແລະ ສູງກວ່າແຜນການທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນການຮັກສາສະຖຽນລະພາບດ້ານເງິນຕາໃນຕໍ່ໜ້າ.

ສະຖຽນລະພາບດ້ານການເງິນ. ເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງຂະແໜງການເງິນ, ລັດຖະບານ ໄດ້ພະຍາຍາມສຸມໃສ່ປັບປຸງການບໍລິຫານ ການໄຫຼວຽນດ້ານການເງິນທີ່ໂລ່ງລ່ຽນ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການຄຸ້ມຄອງທະນາຄານ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໃນການຢືມເງິນຕາຕ່າງປະເທດ, ກຽມຄວາມພ້ອມຮັບມືກັບວິກິດການ ແລະ ຂອບແຜນງານທີ່ທັນການ ແລະ ການສ້າງກອງທຶນສ່ວນເພີ່ມເພື່ອຮອງຮັບວິກິດການດ້ານການເງິນ (Capital buffer). ໃນປັດຈຸບັນ, ທຫລ ກຳລັງດັດແກ້ຂອບວຽກກົດໝາຍ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການຄຸ້ມຄອງດ້ານຄວາມສ່ຽງ ແລະ ນຳໃຊ້ຫຼັກການຝື້ນຖານ ບາໂຊວ (Basel core principles) ເພື່ອການຄຸ້ມຄອງລະບົບທະນາຄານໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ ລວມເຖິງການປັບປຸງລະບຽບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆໃຫ້ແທດເໝາະ. ແຜນການໃນການປັບປຸງໂຄງສ້າງ ທະນາຄານທຸລະກິດລັດ ແມ່ນກຳລັງຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ທຄລ ຍັງໄດ້ປັບປຸງລະບົບການຈ່າຍ ແລະ ລະບົບຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນອື່ນໆ ສຳລັບຕະຫຼາດຫຼັກຊັບ. ເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍອັນສຳຄັນຂອງຂະແໜງການທະນາຄານ, ທຫລ ໄດ້ສຸມໃສ່ແກ້ໄຂດຸນການເງິນ ເພື່ອຫຼຸດຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກພາຍນອກ, ກຳຈັດສິ່ງກົດຂວາງ, ນຳໃຊ້ລະບຽບການຕ່າງໆຕິດພັນກັບການຈັດສັນໜີ້ ແລະ ຫັກເງິນແຮ່ສຳລັບໜີ້ທີ່ຖືກຈັດສັນ ເພື່ອໃຫ້ທະນາຄານທຸລະກິດເປັນບ່ອນອີງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ບັນທຶກບັນຊີໃຫ້ຖືກຕ້ອງ ສອດຄ່ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ ໂດຍສະເພາະການບັນທຶກບັນຊີໜີ້ທວງຍາກ (Non-Performing Loans-NPLs) ຊຶ່ງຈະຊ່ວຍສ້າງຄວາມຊັດເຈນໃຫ້ແກ່ການຄາດຄະເນທຶນ ແລະ ທາງເລືອກໃນການປັບໂຄງສ້າງ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ເພື່ອປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງທະນາຄານ ກໍ່ໄດ້ມີການສ້າງແຜນແມ່ບົດ ແລະ ແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຜັດທະນາຄຸ້ມຄອງທະນາຄານທຸລະກິດຕາມມາດຕະຖານ ບາໂຊວ ແລະ ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ການຄຸ້ມຄອງດ້ານຄວາມສ່ຽງທີ່ເຂັ້ມແຂງ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຫຼັກການຝື້ນຖານ ບາໂຊວ. ໃນດ້ານການເພີ່ມທະວີຄວາມໂປ່ງໃສ, ທຫລ ໄດ້ແຈ້ງການໃຫ້ທະນາຄານທຸລະກິດຢູ່ ສປປ ລາວ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການເປີດເຜີຍຂໍ້ມູນຖານະການເງິນຂອງຕົນ ທີ່ໄດ້ຖືກກວດສອບຈາກບໍລິສັດກວດສອບພາຍນອກ. ໃນຂົງເຂດການບັນຊີ, ທຄລ ໄດ້ຍົກລະດັບການປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານ ການລາຍງານການເງິນສາກົນ (International Financial Reporting Standards - IFRS). ສ່ວນໃນດ້ານການອອກໃບອະນຸຍາດ ສຳລັບທະນາຄານ, ໄດ້ມີການຍົກລະດັບມາດຕະຖານທີ່ແທດເໝາະ ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານດ້ານການຟອກເງິນ ແລະ ຕ້ານການສະໜອງເງິນໃຫ້ການກໍ່ການຮ້າຍ (Anti-Money Laundering and Counter Financing of Terrosism - AML/CFT).

ການການແກ້ໄຂໜີ້ສິນ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ. ຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະປະເຊີນກັບບັນຫາໜີ້ສິນພາຍນອກຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ຖືກປະເມີນໂດຍ ອົງການກອງທຶນການເງິນສາກົນ (IMF) ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບກາງ ຫາ ສູງ. ເຖິງແນວໃດກໍ່

ຕາມ, ອີງໃສ່ຈຳນວນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງໜີ້ພາຍນອກ ແມ່ນຢູ່ໃນຮູບແບບເງິນກູ້ສຳປະທານໄລຍະຍາວ ຈຶ່ງສາມາດຄາດການໄດ້ວ່າ ໜີ້ສາທາລະນະຍັງຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສາມາດຈັດການໄດ້. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ບັນດາໂຄງການຜະລິດງານຕ່າງໆ ກໍ່ຈະສາມາດສ້າງລາຍຮັບທີ່ສູງ ແລະ ສະຖຽນລະພາບ ແລະ ຈະສາມາດສະໜອງເງິນຕາຕ່າງປະເທດເພື່ອຊົດໃຊ້ໜີ້ຄືນ. ພ້ອມກັນນີ້, ເງື່ອນໄຂໃນການກູ້ຢືມທີ່ເປັນໄລຍະຍາວ ສົມທົບກັບການສ້າງລາຍໄດ້ກັບຄືນມາຂອງຂະແໜງການສິ່ງອອກ ເປັນເງິນຕາໂດລາສະຫະລັດ ກໍ່ຈະຊ່ວຍບັນເທົາຄວາມສ່ຽງຂອງບັນຫາໜີ້ສິນ. ລັດຖະບານ ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການຮັກສາລະດັບໜີ້ສາທາລະນະ ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສາມາດຈັດການໄດ້ໃນ 5 ປີ ຕໍ່ໜ້າ. ສະນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຈຶ່ງໄດ້ສຸມໃສ່ຮັດກຸມນະໂຍບາຍດ້ານຄັງເງິນ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ ການຈັດການໆເງິນສາທາລະນະ ແລະ ສະເໜີແຜນຍຸດທະສາດການບໍລິຫານໜີ້ສິນຮອບດ້ານ ເຊິ່ງຈະຖືກນຳສະເໜີຢູ່ທີ່ ສະພາແຫ່ງຊາດໃນໄລຍະອັນໃກ້ນີ້. ວຽກງານອັນສຳຄັນ ແມ່ນສຸມໃສ່ແກ້ໄຂບັນຫາໜີ້ສິນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ໂດຍບໍ່ສ້າງໜີ້ສິນໃໝ່ເພີ່ມຕື່ມ. ນອກນັ້ນ, ການກູ້ໜີ້ໃນຕໍ່ໜ້າ ກໍ່ໄດ້ມີການກຳນົດເພດານຢ່າງຊັດເຈນ, ໂດຍກຳນົດໂຄງການທີ່ມີມູນຄ່າ 50 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານ. ສ່ວນໂຄງການທີ່ມີມູນຄ່າສູງກວ່ານັ້ນ ສະພາແຫ່ງຊາດ ຈະເປັນຜູ້ອະນຸມັດ. ບາງມາດຕະການໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເພື່ອຈຳກັດການສ້າງສັນຍາໜີ້ເພີ່ມຕື່ມຈາກການກູ້ຢືມສຳປະທານ. ຂອບກົດໝາຍສະບັບໃໝ່ ສຳລັບການເຮັດສັນຍາ ແລະ ການບໍລິຫານໜີ້ສິນສາທາລະນະ ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ກະຊວງການເງິນ ກໍ່ໄດ້ປັບປຸງກົມກອງພາຍໃນ ເພື່ອປະຕິບັດວຽກງານການຄຸ້ມຄອງໜີ້ສິນທັງໝົດ (ຈາກພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ) ໃຫ້ຢູ່ພາຍໃຕ້ກົມດຽວກັນ ນັບແຕ່ປີ 2020 ເປັນຕົ້ນມາ. ການເຮັດສັນຍາໃນການສະໜອງທຶນຈາກທະນາຄານສູນກາງ ສຳລັບການລົງທຶນນອກເໜືອງົບປະມານແມ່ນໄດ້ຖືກລົບລ້າງ.

ໃນດ້ານການປັບປຸງສະພາບການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ການສະໜັບສະໜູນວິສາຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ, ໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍ້ລິເລີ່ມຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ຍົກລະດັບສະພາບການດຳເນີນທຸລະກິດ ແລະ ສິ່ງເສີມການລົງທຶນຈາກພາກເອກະຊົນ ເຂົ້າໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳທີ່ບໍ່ແມ່ນຊັບພະຍາກອນ (ສປປ ລາວ ຢູ່ໃນອັນດັບທີ 154 ຈາກ 189 ປະເທດໃນທົ່ວໂລກ ອີງຕາມຕົວຊີ້ບອກຂອງ ທະນາຄານໂລກ ກ່ຽວກັບສະພາບການດຳເນີນທຸລະກິດ ໃນປີ 2019 – World Bank’s Doing Business Indicators), ເຊັ່ນວ່າ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ-ນ້ອຍ. ຂັ້ນຕອນການຂຶ້ນທະບຽນວິສາຫະກິດ ກໍ່ໄດ້ຖືກປັບປຸງເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການດຳເນີນການທີ່ເປັນລະບົບ, ງ່າຍ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຖືກ, ໂດຍໄລຍະເວລາໃນການຂຶ້ນທະບຽນແມ່ນສັ້ນລົງຈາກ 60 - 90 ວັນ ມາເປັນ 3 - 10 ວັນ. ໃນຂະນະດຽວກັນ ບັນດາເອກະສານທີ່ຈຳເປັນໃນການຂຶ້ນທະບຽນ ກໍ່ມີຈຳນວນໜ້ອຍລົງຈາກ 18 ສະບັບ ມາເປັນ 4 - 6 ສະບັບ. ການອອກໜັງສືອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ ກໍ່ເປັນສະບັບຖາວອນ (ໝາຍເຖິງ ບໍ່ມີການອອກອະນຸຍາດດຳເນີນທຸລະກິດ ສະບັບຊົ່ວຄາວກ່ອນ). ພ້ອມນັ້ນ, ກໍ່ມີການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການເງິນ ສຳລັບວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ-ນ້ອຍ ເຊັ່ນ: ກອງທຶນສຳລັບວິສາຫະກິດຂະໜາດກາງ-ນ້ອຍ ທີ່ລັດຖະບານສ້າງຂຶ້ນໃໝ່ ໂດຍຜ່ານບາງທະນາຄານທີ່ຮັບຜິດຊອບ. ລະບຽບການບໍລິຫານກອງທຶນ ກໍ່ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບລະບຽບຂອງຄັງເງິນແຫ່ງຊາດ.

3.4 ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການເຊື່ອມຈອດກັນລະຫວ່າງ ແຜນແຫ່ງຊາດ ແລະ ງົບປະມານດ້ານການພັດທະນາ.

ໃນປີ 2017 ສະພາແຫ່ງຊາດ ຮັບຮອງເອົາ ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາວຽກງານການເງິນສາທາລະນະ 2025 “ການສ້າງວຽກງານການເງິນສາທາລະນະທີ່ເຂັ້ມແຂງ, ໂປ່ງໃສ, ຍຸຕິທຳ ແລະ ທັນສະໄໝ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານສາກົນ” ເຊິ່ງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງ ແນວທາງນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານທີ່ຊັດເຈນ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການເຊື່ອມຈອດກັນລະຫວ່າງ ແຜນແຫ່ງຊາດ ແລະ ງົບປະມານດ້ານການພັດທະນາ ແລະ ເພື່ອປັບປຸງຂອດການປະສານງານລະຫວ່າງ ງົບປະມານດ້ານການພັດທະນາ ແລະ ງົບປະມານທີ່ເກີດຂຶ້ນຊ້ຳກັນ. ໃນພາບລວມ, ເປົ້າໝາຍຂອງຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ວຽກງານການເງິນສາທາລະນະ, ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ ວິໄສທັດ 2030 ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-

ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ກໍ່ຄື ການບັນລຸຄາດໝາຍເພື່ອການເຕີບໂຕຂອງ GDP, ການເກັບລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ, ການບໍລິຫານຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ໜີ້ສິນ.

ໃນຂະນະທີ່ໄດ້ມີການກຳນົດຈຸດປະສົງອັນຊັດເຈນ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການເຊື່ອມຈອດກັນລະຫວ່າງ ການວາງແຜນ ແລະ ການກຳນົດງົບປະມານ, ແຕ່ການກຳນົດມາດຕະການທີ່ໜັກແໜ້ນ ເພື່ອປັບປຸງຂອບການຮ່ວມ ມື ແລະ ປະສານງານ ຍັງຄົງເປັນສິ່ງທ້າທາຍ ທີ່ລັດຖະບານພະຍາຍາມແກ້ໄຂເທື່ອລະກ້າວ. ຕົວຢ່າງຍົກໃຫ້ເຫັນ 4 ມາດຕະການສຳຄັນ ທີ່ລັດຖະບານກຳລັງແນໃສ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປະກອບມີ: i) ຮັບປະກັນຄວາມຊັດເຈນທາງດ້ານ ແນວທາງນະໂຍບາຍ ແລະ ຂອບແຜນງານສະຖາບັນ; ii) ຮັບປະກັນການຈັດສັນງົບປະມານທີ່ສອດຄ່ອງກັບບຸລິມະ ສິດ; iii) ຮັບປະກັນການໃຊ້ຈ່າຍທີ່ສອດຄ່ອງກັບການຈັດສັນງົບປະມານທີ່ຖືກອະນຸມັດ; ແລະ iv) ການກວດສອບ ລາຍລະອຽດ ແລະ ຮັບປະກັນຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອນຳເຂົ້າໃນຂະບວນການສ້າງນະໂຍບາຍ.

ການປະຕິບັດບັນດາມາດຕະການຂ້າງເທິງ ໂດຍລວມແລ້ວແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນດີ. ການຄາດຄະເນເພດານການໃຊ້ຈ່າຍ ເບື້ອງຕົ້ນ ສຳລັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ເປັນເຄື່ອງມືທີ່ສຳຄັນທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ສາມາດ ສ້າງການເຊື່ອມຈອດກັນລະຫວ່າງ ການວາງແຜນ, ກຳນົດງົບປະມານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ. ການ ຄາດຄະເນເພດານການໃຊ້ຈ່າຍເບື້ອງຕົ້ນໂດຍລວມ ສຳລັບຂະແໜງການ ແລະ ບັນດາແຂວງ ຈະຊ່ວຍກຳນົດມຸມ ມອງໃນການຈັດສັນບຸລິມະສິດ ອີງໃສ່ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີງົບປະມານ. ຄວາມໝາຍໝັ້ນຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອ ປັບປຸງການຈັດສັນດ້ານການເງິນ ໃຫ້ສອດຄ່ອງຕາມບຸລິມະສິດນະໂຍບາຍ ໄດ້ສະທ້ອນເຖິງການຈັດສັນງົບປະມານ ທີ່ສູງຂຶ້ນ ສຳລັບການພັດທະນາໃນຂະແໜງສັງຄົມ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ອີງຕາມ ຂໍ້ແນະນຳການກະກຽມແຜນງົບປະມານ ທີ່ ກະຊວງການເງິນ ອະນຸມັດໃນປີ 2015/2016, ການໃຊ້ຈ່າຍສາທາລະນະ ຕ້ອງເປັນໄປຕາມແຜນທີ່ຖືກອະນຸມັດ ໂດຍ ສະພາແຫ່ງຊາດ. ຂໍ້ແນະນຳດັ່ງກ່າວ ເປັນຜົນມາຈາກຄວາມໝາຍໝັ້ນຂອງລັດຖະບານ ໃນການຈຳກັດການ ໃຊ້ຈ່າຍທີ່ເກີນຂອບເຂດທີ່ສະພາແຫ່ງຊາດອະນຸມັດ ໂດຍຈະແນໃສ່ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດເປັນຫຼັກ. ອີກມາດຕະການ ໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມສອດຄ່ອງຕໍ່ກັບ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການລົງທຶນສາທາລະນະ ແມ່ນການອະນຸຍາດ ໃຫ້ຂະແໜງການ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທ້ອງຖິ່ນ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການລົງທຶນສາທາລະນະ ທີ່ໄດ້ຖືກ ອະນຸມັດໂດຍ ສະພາແຫ່ງຊາດ ເທົ່ານັ້ນ.

3.5 ການພົວພັນລະຫວ່າງ ສູນກາງ-ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ສົມດຸນໃນຂອບເຂດທົ່ວ ປະເທດ

ລັດຖະບານ ໄດ້ສຸມຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອຮັບປະກັນການພັດທະນາທີ່ສົມດຸນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ, ເຊິ່ງໄດ້ຖືກ ກຳນົດຢູ່ໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ຄັ້ງທີ IX ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບັນດາຄາດ ໝາຍ ແລະ ບຸລິມະສິດສຳລັບແຕ່ລະຂົງເຂດພາກພື້ນ (ເໜືອ, ກາງ ແລະ ໃຕ້). ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເພື່ອພັດທະນາ ແຕ່ລະຂົງເຂດພາກພື້ນ ແລະ ບັນດາແຂວງ ໂດຍອີງຕາມທຳແຮງສະເພາະ ແລະ ຄຸນລັກສະນະຂອງຕົນເອງ. ໃນຂະນະ ດຽວກັນ, ລັດຖະບານ ກໍ່ໝາຍໝັ້ນທີ່ຈະວາງບຸລິມະສິດໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ໃນຂົງເຂດທີ່ຍັງ ຫລົງຫຼັງໃນການພັດທະນາ ແລະ ປະຊາຊົນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍເທົ່າທີ່ຄວນ. ບາງຈຸດສຸມສຳຄັນ ປະກອບມີ:

- ການພົວພັນລະຫວ່າງ ສູນກາງ-ທ້ອງຖິ່ນ. ບັນຫາຄວາມທຸກຍາກ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການເຂົ້າເຖິງການ ບໍລິການສາທາລະນະ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງຫຼາຍດ້ານ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຕິດພັນກັບບັນຫາຄ່າຄອງຊົບ ແລະ ການ ບໍລິການທີ່ບໍ່ທົ່ວເຖິງໃນທຸກຂົງເຂດຂອງປະເທດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໝູ່ບ້ານຊົນນະບົດທີ່ຕັ້ງຢູ່ເຂດຜູ້ສູງ ເປັນຕົ້ນ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທີ່ຈຳກັດ ຍິ່ງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກກວ່າເກົ່າ ເນື່ອງຈາກ ການຂາດຄວາມຮູ້ເລື່ອງສິດ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບ ການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານຂອງລັດຖະບານ, ສິ່ງ ຜົນເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈ. ສິ່ງນີ້ໄດ້ກາຍເປັນອຸປະສັກໃນການສົ່ງເສີມ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ສ້າງຊ່ອງວ່າງ ລະຫວ່າງ ການສ້າງນະໂຍບາຍ ແລະ ການປະຕິບັດຕົວ

ຈິງ. ລັດຖະບານ ໄດ້ພະຍາຍາມຮັບປະກັນໃຫ້ມີການປຶກສາຫາລືຢ່າງໃກ້ຊິດຕິດແທດກັບປະຊາຊົນ ໃນທຸກຂະບວນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດປະກອບສ່ວນຢ່າງເຕັມສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ວຽກງານການເມືອງ. ສະນັ້ນ, ລັດຖະບານ ໄດ້ປັບປຸງການພົວພັນລະຫວ່າງ ສູນກາງ-ທ້ອງຖິ່ນ ອີງຕາມຂໍ້ແນະນຳຂອງ ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ສະບັບເລກທີ 01/ນຍ (11/3/2000) ໃຫ້ ‘ແຂວງເປັນຫົວໜ່ວຍຍຸດທະສາດ, ເມືອງເປັນຫົວໜ່ວຍ ເຂັ້ມແຂງຮອບດ້ານ ແລະ ບ້ານເປັນຫົວໜ່ວຍຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ’. ພາຍໃຕ້ຂອບວຽກດັ່ງກ່າວ, ແຕ່ລະກະຊວງໄດ້ປັບປຸງເທື່ອລະກ້າວ ບັນດາຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ ລະດັບສູນກາງ, ແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ບ້ານ ເຊິ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງແນວທາງປະສົມປະສານ ເພື່ອປັບປຸງການບໍລິຫານຈັດການ ແລະ ໃຫ້ການບໍລິການສາທາລະນະ.

- ອີກຂົງເຂດວຽກງານໜຶ່ງທີ່ຄວນເອົາໃຈໃສ່ແມ່ນ *ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ຮັກສາຖະໜົນຫົນທາງເຂດນອກເມືອງ* (ໂດຍສະເພາະ ຖະໜົນຫົນທາງ ສຳລັບຂົນສົ່ງສິນຄ້າ ຈາກສວນຫາຕະຫຼາດ) ໃນແຕ່ລະພາກຂອງປະເທດ ເພື່ອເຊື່ອມຈອດປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ນອກເມືອງໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ. ສຳລັບປົບປະມານແຫ່ງຊາດ ລັດຖະບານໄດ້ເລີ່ມການອະນຸມັດຂຶ້ນຈາກ 56 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ (2015 - 2016) ໄປເປັນຫຼາຍກວ່າ 80 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ໃນປີຜ່ານມາ (2019).
- *ການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ວຽກງານກ່ຽວຂ້ອງ* ແມ່ນໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃນທົ່ວປະເທດ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ໄດ້ປຽບຈາກທີ່ຕັ້ງພູມສັນຖານ ເຊັ່ນ: ພາກເໜືອ ຈະເນັ້ນໃສ່ການຜະລິດເຂົ້າ, ປູກຕົ້ນໄມ້ເສດຖະກິດ ໄດ້ແກ່ ໄມ້ສັກ, ໄມ້ຂະຍູງ ແລະ ໄມ້ເນື້ອແຂງ, ຢາງພາລາ, ການແປຮູບນ້ຳມັນຝືດ, ອ້ອຍ ແລະ ຊາສຳເລັດຮູບ ແລະ ອື່ນໆ. ສຳລັບພາກກາງ ແມ່ນເນັ້ນໃສ່ການປູກເຂົ້າ, ອ້ອຍ ແລະ ມັນຕົ້ນ, ລ້ຽງສັດ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ອື່ນໆ. ສ່ວນພາກໃຕ້ ບຸລິມະສິດແມ່ນເນັ້ນໃສ່ການປູກ ແລະ ຜະລິດກາເຟ, ຊາ, ຖົ່ວເມັດ ແລະ ຝັກໄທ, ຜະລິດເຂົ້າ, ປາກະຊັງ ແລະ ຢາງພາລາ. ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມຊອກຫາວິທີທາງໃນການພັດທະນາເພື່ອຫັນເປັນສິນຄ້າ ແລະ ການສ້າງແຫຼ່ງລາຍໄດ້ທີ່ໜັ້ນຄົງ ສຳລັບຊຸມຊົນເຂດນອກ ເຊິ່ງຈະເປັນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໄປໃນຕົວ.

3.6 ການເຊື່ອມສານກັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ

ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານເສດຖະກິດຈາກການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໃນເສດຖະກິດພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ແລະ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ເພີ່ມທະວີການເຊື່ອມໂຍງກັບປະເທດໃກ້ຄຽງໃນພາກພື້ນ ແລະ ຮັດແໜ້ນສາຍພົວພັນກັບວົງຄະນະຍາດສາກົນ.

ການດັດແກ້ດ້ານນິຕິກຳ. ໃນຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອເຂົ້າເປັນ ສະມາຊິກອົງການການຄ້າໂລກ (WTO), ລັດຖະບານໄດ້ດັດແກ້ນິຕິກຳໃນບາງຂົງເຂດ, ປະກອບມີ ດ້ານພາສີ, ການຄ້າ ແລະ ຊັບສິນທາງບັນຍາ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ສປປ ລາວ ກໍ່ໄດ້ເຊັນຂໍ້ຕົກລົງການຄ້າຮ່ວມກັບ ກຳປູເຈຍ, ສປ.ຈີນ, ຍີ່ປຸ່ນ, ສ.ເກົາຫຼີ ແລະ ສ.ອາເມລິກາ ແລະ ປະເທດອື່ນໆ. ເພື່ອເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການເຊື່ອມໂຍງ ປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ, ສປປ ລາວ ຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ຫຼຸດພາສີສິນຄ້ານຳເຂົ້າໃຫ້ເປັນສູນ ສຳລັບສິນຄ້າບາງປະເພດທີ່ນຳເຂົ້າຈາກປະເທດອາຊຽນ ພາຍໃນປີ 2018 ແລະ ລົບລ້າງສິ່ງກົດຂວາງອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນພາສີ.**ການເຊື່ອມໂຍງກັບອາຊຽນ.** ສປປ ລາວ ມີ ກຳລັງແຮງງານທີ່ໜຸ່ມນ້ອຍທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນ ແລະ ຈະສາມາດນຳໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກໂຄງປະກອບທາງດ້ານປະຊາກອນດັ່ງກ່າວ. ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນກຸ່ມເຮັດວຽກ (ອາຍຸ 15 - 64 ປີ) ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນຄາດຄະເນຈະເພີ່ມຂຶ້ນເຖິງ 69% ພາຍໃນປີ 2050, ປຽບທຽບໃສ່ ມຽນມາ 68%, ກຳປູເຈຍ 65% ແລະ ຫວຽດນາມ 62%. ນອກຈາກນັ້ນ, ການເຊື່ອມໂຍງກັບ ອາຊຽນ ຍັງຈະສ້າງກາລະໂອກາດສຳລັບ ສປປ ລາວ ໃນການເຕີບໂຕ ແລະ ສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນຫຼາຍທິດທາງ. ການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນທີ່ ແໜ້ນແຜ່ນກວ່າເກົ່າ ຍັງຈະຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນບຸລິມະສິດຫຼາຍອັນໃນການພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ, ລວມເຖິງ ການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ແລະ ວາລະ 2030. ເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອ

ປະຕິຮູບຈາກການເປັນ ປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດຈອດກັບທະເລ ໃຫ້ກາຍປະເທດເຊື່ອມຈອດ ຍັງຈະຊ່ວຍໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດເພື່ອການຄ້າ, ການເຊື່ອມໂຍງກັບຕ່ອງໂສ້ມູນຄ່າຂອງພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ, ຄວາມອາດສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນທີ່ສູງຂຶ້ນຂອງ ວິສາຫະກິດລາວຕໍ່ກັບບໍລິສັດຕ່າງປະເທດ, ກາລະໂອກາດທີ່ສູງຂຶ້ນໃນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຂະຫຍາຍໂອກາດເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນັກຊ່ຽວຊານຫຼາຍຂຶ້ນ. ການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນທີ່ແໜ້ນແຟ້ນ ແມ່ນໄດ້ເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລ້ວຕັ້ງແຕ່ໄລຍະຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ຈະສືບຕໍ່ຢູ່ໃນແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX, ລວມທັງຜ່ານການເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມ ແລະ ຂອບຮ່ວມມືທີ່ສໍາຄັນອື່ນໆ. ຄວາມພະຍາຍາມເຫຼົ່ານີ້ ຈະສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການປະຕິຮູບດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ການເຊື່ອມຈອດທາງດ້ານພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບການຮ່ວມມືກັບພາກພື້ນທີ່ໃກ້ຊິດກວ່າເກົ່າ, ເຊິ່ງລວມເຖິງການສ້າງເສັ້ນທາງລົດໄຟ ເພື່ອເຊື່ອມຈອດລະຫວ່າງພາກພື້ນ ຈາກ ສປ.ຈີນ ມາຍັງ ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ຕ່າງໄປ ແລະ ຍັງລວມເຖິງຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມກຸ່ມພາກພື້ນອື່ນໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ ແລະ ການຮ່ວມມືເຂດລຸ່ມນ້ຳຂອງ.

ການເປັນສະມາຊິກ ອົງການການຄ້າໂລກ (WTO). ນອກເໜືອຈາກການຮ່ວມມື ແລະ ເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນແລ້ວ, ສປປ ລາວ ໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງຕັ້ງໜ້າເຂົ້າໃນເສດຖະກິດໂລກ ໃນຖານະເປັນສະມາຊິກຂອງ ອົງການ WTO. ໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ການເຂົ້າເປັນສະມາຊິກ ອົງການ WTO ໂລກ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນເພື່ອເພີ່ມທະວີການເຊື່ອມໂຍງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແນໃສ່ສ້າງໃຫ້ກາຍເປັນຕົວຂັບເຄື່ອນໃຫ້ແກ່ການປັບປຸງລະບົບການດໍາເນີນທຸລະກິດ ແລະ ການລົງທຶນ ໄປຄຽງຄູ່ກັບການຂະຫຍາຍຄວາມອາດສາມາດໃນດ້ານການສະໜອງສິນຄ້າ. ການເຂົ້າຮ່ວມກັບ ອົງການ WTO ຍັງຊ່ວຍສ້າງໂອກາດ ສໍາລັບປະເທດ ໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ປັບປຸງສະຖາບັນດ້ານນະໂຍບາຍການຄ້າ ແລະ ການປະສານງານ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ສປປ ລາວ ກໍ່ຈະມີບົດບາດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໃນເວທີເຈລະຈາຫຼາຍຝ່າຍ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງກົນໄກການໄກ່ເກຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆ. ການເປັນສະມາຊິກ ອົງການ WTO ຍັງສາມາດປະກອບສ່ວນໃນການສ້າງ ປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນ (ພາຍໃນປີ 2025), ເພາະວ່າ 10 ປະເທດອາຊຽນ ກໍ່ໄດ້ເລີ່ມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບຂອງ ອົງການ WTO. ຄຽງຄູ່ກັບຜົນປະໂຫຍດແລ້ວ, ການເຂົ້າຮ່ວມກັບ ອົງການ WTO ກໍ່ນຳມາພ້ອມສິ່ງທ້າທາຍອັນສໍາຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ເຊິ່ງປະກອບມີ ຂອດການປະສານງານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພັນທະຕ່າງໆ. ການເຂົ້າຮ່ວມອົງການ WTO ແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງຂະບວນການເທົ່ານັ້ນ, ເຊິ່ງຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບຂໍ້ກໍານົດຕ່າງໆຂອງ ອົງການ WTO ຈະຕ້ອງຖືກເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເນີນທຸລະກິດ ໃນວົງກວ້າງໄດ້ຮັບຊາບ. ການຫັນສູ່ຕະຫຼາດເສລີ ໃນຂະແໜງບໍລິການ ແລະ ການວາງລະບຽບສໍາລັບຂະແໜງການຍຸດທະສາດ ເຊັ່ນ: ໂທລະຄົມມະນາຄົມການສື່ສານ ແລະ ການຂົນສົ່ງ ຈະສ້າງຜົນປະໂຫຍດຫຼວງຫຼາຍ ໃຫ້ແກ່ເສດຖະກິດຂອງປະເທດ, ແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນ ຂະແໜງການບໍລິການຈໍານວນໜຶ່ງ ອາດຈະປະເຊີນກັບຄວາມຫຼົ້ມເຫຼວໃນຕະຫຼາດ. ການຫັນສູ່ຕະຫຼາດເສລີ ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບການປະຕິຮູບທາງດ້ານລະບຽບເຊັ່ນ: ການສ້າງຕັ້ງອົງການຄຸ້ມຄອງ ອິດສະຫຼະ, ການສ້າງລະບຽບທີ່ແທດເໝາະ ແລະ ການຮັບປະກັນການບໍລິການທີ່ເທົ່າທຽມກັນໝົດ. ອັນສຸດທ້າຍ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພັນທະຂອງ ຂໍ້ຕົກລົງການຄ້າດ້ານການບໍລິການ (GATS) ຈໍາເປັນຕ້ອງມີຄວາມອາດສາມາດທີ່ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອປະສານງານວຽກງານທົ່ວພາກລັດ ຢູ່ໃນແຕ່ລະບັນດາກະຊວງ ແລະ ອົງການຕ່າງໆ ແລະ ເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມໂປ່ງໃສ ຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນວົງກວ້າງ.

ດ້ານການຄ້າສາກົນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ບໍລິມາດການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນຊຸມປີຜ່ານມາ ໃນໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII, ແຕ່ວ່າອົງປະກອບຂອງການສົ່ງອອກ ບໍ່ມີການປ່ຽນແປງເທົ່າທີ່ຄວນ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ຍັງຄົງເປັນສິນຄ້າຈາກຂະແໜງຊັບພະຍາກອນ. ຄູ່ຮ່ວມການຄ້າລາຍໃຫຍ່ຂອງ ສປປ ລາວ ຍັງມີຄວາມໜັ້ນຄົງໃນໄລຍະຜ່ານມາ ແລະ ຈະຢູ່ໃນກຸ່ມປະເທດຈໍານວນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ. 82% ຂອງການສົ່ງອອກ ແມ່ນໄປສູ່ ປະເທດ ໄທ, ສປ.ຈີນ, ຫວຽດນາມ, ເຊິ່ງການສຸມໃສ່ສົ່ງອອກສິນຄ້າ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມການຄ້າທີ່ບໍ່ຫຼາກຫຼາຍ ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ຄວາມບອບບາງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຕໍ່ກັບຜົນກະທົບ

ຈາກພາຍນອກເພີ່ມຂຶ້ນ, ເຊັ່ນ: ການເຫັນເຖິງຂອງລາຄາສິນຄ້າໂລກ ແລະ ສະພາບເສດຖະກິດທີ່ຖືກຖອຍຂອງ ປະເທດຄູ່ຮ່ວມການຄ້າ.

3.7 ການປົກປ້ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ

ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ ເຊັ່ນວ່າ ຮັບປະກັນການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບຍືນຍົງ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາພະລັງງານ ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກແບບຍືນຍົງແຫ່ງຊາດ ແລະ ການຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດທີ່ເປັນມິດກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ປັບປຸງສິ່ງແວດລ້ອມ ຍັງເປັນພື້ນຖານຂອງເງື່ອນໄຂທີ່ສາມສຳລັບການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບດ້ອຍ ພັດທະນາ. ທິດທາງທີ່ລັດຖະບານໄດ້ວາງອອກໃນແຜນ ພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ IX ແມ່ນເພື່ອຮັບປະກັນຄຸນນະພາບທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດສີຂຽວ ແລະ ຍືນຍົງ ໂດຍສະເພາະໃນ ການພັດທະນາ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (ທີ່ດິນ, ປ່າໄມ້, ຊີວະນາໆພັນ, ຊັບພະຍາກອນແຮ່ ທາດ, ນໍ້າ ແລະ ດິນທາມ) ຈະຕ້ອງມີການວາງແຜນທີ່ມີລັກສະນະປະຕິບັດໄດ້ຕົວຈິງ, ຍືນຍົງ, ຍຸຕິທຳ ແລະ ມີ ປະສິດທິພາບສູງສຸດ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ມີບັນດາກົດລະບຽບ, ຄຳແນະນຳ ແລະ ດຳລັດຈຳນວນໜຶ່ງກໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ປະກາດໃຊ້ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍຫຼັກໃນການບັນລຸທິດທາງ/ແນວທາງດັ່ງກ່າວນີ້.

ລັດຖະບານ ໄດ້ເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ໃນການເລັ່ງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆ ເພື່ອສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈຕໍ່ກັບເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດ. ສຳລັບວຽກງານການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ບໍລິຫານທີ່ດິນ, ການ ພັດທະນາແຜນງານແຫ່ງຊາດ ກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການຈັດສັນທີ່ດິນທົ່ວປະເທດແມ່ນກຳລັງດຳເນີນ ການ ແລະ ໄດ້ສຳເລັດໃນການສະຫຼຸບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ VIII. ນອກຈາກນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຍັງ ໄດ້ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການອອກໃບຕາດິນໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ. ພ້ອມດຽວກັນກໍ່ດຳເນີນ ການສຳຫຼວດກ່ຽວກັບໃບຕາດິນຜ່ານລະບົບຄອມພິວເຕີ ເຊິ່ງປັດຈຸບັນແມ່ນໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລ້ວ ແລະ ແຜນໃນ ການປັບປຸງລະບົບໄອທີ ສຳລັບການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃຫ້ທັນສະໄໝ ແມ່ນ ກຳລັງເລີ່ມດຳເນີນການເຊັ່ນດຽວກັນ. ສຳ ລັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທາງນໍ້າແບບປະສົມ ປະສານ (Integrated Water Resource Management - IWRM) ໄດ້ຈັດແມ່ນໍ້າ/ອ່າງນໍ້າ 10 ແຫ່ງໃຫ້ເປັນບູ ລິມະສິດ ແລະ ຄະນະກຳມາທິການແມ່ນໍ້າ/ອ່າງນໍ້າ ກໍ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຄຸ້ມຄອງບັນດາແມ່ນໍ້າ/ອ່າງນໍ້າສຳຄັນ ດັ່ງກ່າວ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍ່ໄດ້ມີການກຳນົດບາງຈຸດ ແລະ ປັດໄຈໃນການກວດ ແລະ ຕິດຕາມສອບຄຸນນະພາບ ຂອງນໍ້າອີກດ້ວຍ. ຕິດພັນກັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ກໍ່ໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຈຳ ນວນໜຶ່ງ ເຊັ່ນວ່າ ການພັດທະນາຍຸດທະສາດຄຸ້ມຄອງ, ແຜນການຝຶນຝູ ແລະ ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ຢູ່ໃນເຈັດເຂດປ່າ ສະຫງວນໃນທົ່ວປະເທດ, ລວມທັງການສ້າງກົນໄກ ແລະ ຖານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊັບພະຍາກອນບໍ່ແຮ່ ແລະ ການ ພັດທະນາແຜນຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຂວງ.

ໃນດ້ານຂອງສະຖິຕິສິ່ງແວດລ້ອມ, ລັດຖະບານ ໄດ້ຮ່ວມມືກັບຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງເປົ້າໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ. ໃນທັງໝົດ 231 ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສາກົນ ແລະ 238 ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ, ໃນນັ້ນຕົວຊີ້ບອກຫຼາຍກວ່າ 90 ຕົວຊີ້ບອກ ແມ່ນຕິດພັນກັບວຽກ ງານສິ່ງແວດລ້ອມ. ເຊິ່ງຕົວຊີ້ບອກເຫຼົ່ານີ້, ລັດຖະບານ ສາມາດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າໄດ້ 50 ຕົວຊີ້ບອກຂອງບັນດາ ເປົ້າໝາຍ ປພຍ ຕ່າງໆ (ຕາຕະລາງ 3.7.1)

ຕາຕະລາງ 3.7.1 - ສັງລວມຫຍໍ້ກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ບອກດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ສໍາຄັນ

ປຸຍ	ຕົວຊີ້ບອກດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ	ຄວາມສາມາດຂອງລັດຖະບານໃນການລາຍງານ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ
ປຸຍ 1 – ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ	5	3
ປຸຍ 2 – ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ	3	3
ປຸຍ 3 – ມີສຸຂະພາບ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ	3	1
ປຸຍ 4 – ການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ	1	0
ປຸຍ 5 – ມີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ	1	0
ປຸຍ 6 – ມີນໍ້າທີ່ສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ	11	6
ປຸຍ 7 – ມີພະລັງງານທີ່ສະອາດທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງ	5	3
ປຸຍ 8 – ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີກຽດ ແລະ ເສດຖະກິດມີການຂະຫຍາຍຕົວ	1	2
ປຸຍ 9 – ສິ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ, ການປະດິດສ້າງ ແລະ ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ເຂັ້ມແຂງ	1	1
ປຸຍ 11 – ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊຸມຊົນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ	11	10
ປຸຍ 12 – ສິ່ງເສີມການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ	13	3
ປຸຍ 13 – ມີແຜນການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	8	4
ປຸຍ 14 – ອະນຸລັກ ແລະ ນໍາໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດໃນນໍ້າແບບຍືນຍົງ	10	2
ປຸຍ 15 – ອະນຸລັກ ແລະ ນໍາໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດເທິງໜ້າດິນແບບຍືນຍົງ	14	10
ປຸຍ 17 – ວິທີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	5	2
ລວມທັງໝົດ	93	50

3.8 ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ

ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແມ່ນກຳນົດໃຫ້ເປັນວຽກງານສໍາຄັນໃນການພັດທະນາພາກເອກະຊົນ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ສອງຂົງເຂດທີ່ສໍາຄັນແມ່ນ ການສ້າງເຄືອຂ່າຍທະຫົນຫົນທາງ ແລະ ທາງລົດໄຟ. ເຄືອຂ່າຍເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມທັງໝົດຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນສອງເທົ່າໃນທົດສະວັດຜ່ານມາ. ຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນດັ່ງກ່າວ, ການພັດທະນາໃນແງ່ຂອງຄຸນນະພາບຂອງເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມ ແມ່ນບຸລິມະສິດທີ່ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ໃນໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ IX (2021-2025). ສໍາລັບເຄືອຂ່າຍທາງລົດໄຟ ແມ່ນຍັງມີສິ່ງທ້າທາຍ ເນື່ອງຈາກຕົ້ນທຶນການລົງທຶນທີ່ສູງ. ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານ ໄດ້ກວດສອບຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການສ້າງການເຊື່ອມຈອດຂອງເຄືອຂ່າຍທາງລົດໄຟໃນ ສປປ ລາວ ເຊິ່ງຈະນໍາມາໄດ້ບາງຜົນປະໂຫຍດທີ່ພົ້ນເດັ່ນ ລວມທັງ: i) ເປັນການເສີມຂະຫຍາຍ ແລະ ເພີ່ມເຕີມທາງເລືອກສໍາລັບເສັ້ນທາງຂົນສົ່ງຄົມມະນາຄົມທາງບົກໃຫ້ທັງຜູ້ໂດຍສານ ແລະ ສິນຄ້າ; ii) ຜົນປະໂຫຍດທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນໃນດ້ານການຄ້າ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ ຈາກການປັບປຸງ ແລະ ຍົກລະດັບການເຊື່ອມຈອດກັບພາກພື້ນ ແລະ ເປັນໃຈກາງຂອງ ເຄືອຂ່າຍເສັ້ນທາງລົດໄຟຈາກປະເທດເພື່ອນບ້ານ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງຈະທັນກັບສະພາບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການຫັນເປັນຕົວເມືອງທີ່ວ່ອງໄວຂອງປະເທດ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງໃນການຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ການປັບປຸງສະຫວັດດີການຂອງປະຊາຊົນ. ນອກນັ້ນ, ລັດຖະບານ ກໍໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອຮັບປະກັນການເຊື່ອມຈອດກັບຂົງເຂດພາກພື້ນ ພາຍໃຕ້ແຜນງານໃຫຍ່ວ່າດ້ວຍ ການເຊື່ອມໂຍງອາຊຽນ (Master Plan on ASEAN Connectivity - MPAC 2025) ເຊິ່ງພື້ນຖານໂຄງລ່າງຂອງເສັ້ນທາງຂົນສົ່ງຄົມມະນາຄົມ ແມ່ນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ໄດ້ເນັ້ນໜັກໃນການ

ພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ໃນປັດຈຸບັນ, ເຄືອຂ່າຍເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມ ແມ່ນໄດ້ ຂະຫຍາຍອອກໄປໃນ ຫລາຍພື້ນທີ່ ຂອງປະເທດ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຄວາມໝາຍແໜ້ນຂອງເສັ້ນທາງຂົນສົ່ງແມ່ນຍັງຕໍ່າ ຖ້າທຽບໃສ່ປະເທດອື່ນໆ ໃນພາກພື້ນ. ສະນັ້ນ, ລັດຖະບານ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຫຼາຍຂຶ້ນໃນການພັດທະນາ ແລະ ສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍເສັ້ນທາງ ຄົມມະນາຄົມໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າ. ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ປັບປຸງ ແລະ ບຸລະນະການວາງແຜນຕົວເມືອງທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງນ້ຳ ແລະ ນ້ຳເສຍ. ນອກນັ້ນ, ຄວາມປອດໄພໃນເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມ ກໍແມ່ນຈຸດທີ່ຕ້ອງ ເອົາໃຈໃສ່ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນຂອງອຸບັດຕິເຫດ. ໃນດ້ານການເຊື່ອໂຍງທາງໂທລະຄົມມະນາຄົມ, ກໍໄດ້ມີການ ຮັບຮອງເອົາແຜນຍຸດທະສາດວ່າດ້ວຍ ຂໍ້ມູນ, ຂ່າວສານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ (ICT) ຮອດປີ 2025. ໃນຄວາມ ພະຍາຍາມທັງໝົດ, ລັດຖະບານ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ເນັ້ນໜັກບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ການສະໜອງ ແລະ ການພັດທະນາ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ລວມທັງການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຂັບເຄື່ອນວຽກງານ ດັ່ງກ່າວເຊັ່ນດຽວກັນ.

ລັດຖະບານ ໄດ້ສືບຕໍ່ຮັບປະກັນຄວາມເຊື່ອຖື, ຄວາມພ້ອມ ແລະ ການບຳລຸງຮັກສາບັນດາເຄືອຂ່າຍຂອງພື້ນຖານໂຄງ ລ່າງ/ການຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສະໜອງການບໍລິການໃນການນຳໃຊ້ນ້ຳ, ໄຟຟ້າ ແລະ ການບໍລິການອື່ນໆ. ໂຄງ ລ່າງພື້ນຖານທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ ແມ່ນເຮັດໃຫ້ສະພາບແວດລ້ອມເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນ ແລະ ສົ່ງເສີມການ ຂະຫຍາຍຕົວ ເນື່ອງຈາກພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ຈະຊ່ວຍເພີ່ມລາຍໄດ້ ແລະ ຜົນຜະລິດຂອງການລົງທຶນ ພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ. ໃນສະຖານະທີ່ເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບທະເລ, ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ນຳສະເໜີຍຸດທະສາດການຫັນປ່ຽນເປັນປະເທດເຊື່ອມຈອດ ເຊິ່ງໄປຄຽງຄູ່ກັບທ່າອ່ຽງ ແລະ ແນວທາງການ ພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃນຂົງເຂດພາກພື້ນ ແລະ ອານຸພາກພື້ນ, ໂດຍສະເພາະ ຄຽງຄູ່ກັບຂອບວຽກງານໃນ ດ້ານອື່ນໆ ລວມທັງ ອາຊຽນ, ອານຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ຂົງເຂດສາມຫຼ່ຽມພັດທະນາ. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ເນັ້ນໜັກຄວາມສຳຄັນຂອງການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ໂດຍສະເພາະ ການສ້າງຖະໜົນຫົນທາງ, ໂທລະ ຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ ໃຫ້ເປັນຂະແໜງການສຳຄັນໃນການຂັບເຄື່ອນການບັນລຸວິໄສທັດໄລຍະຍາວຂອງການ ພັດທະນາແຫ່ງຊາດ.

ສິ່ງທ້າທາຍໃນອະນາຄົດ ແມ່ນການວາງແຜນເພື່ອຮຸ່ນຕໍ່ໄປໃນການລົງທຶນໃນຂະແໜງການສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ດ້ານການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ. ລັດຖະບານ ມີຄວາມໝາຍໝັ້ນໃນການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ເຊິ່ງຈຳເປັນຕ້ອງ ສຸມໃສ່ຂົງເຂດບຸລິມະສິດ, ໂດຍຈະຕ້ອງການສືບຕໍ່ປັບປຸງຕາມຖານະເສັ້ນທາງສາຍຫຼັກ, ປັບປຸງສິ່ງທີ່ອຳນວຍຄວາມ ສະດວກດ້ານການຂົນສົ່ງ ໂດຍສະເພາະເມືອງທີ່ມີຄວາມທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ໂດຍເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດເຂົ້າເຖິງການ ບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານໄດ້, ລວມທັງຕະຫຼາດ ແລະ ການສ້າງກາລະໂອກາດໃໝ່. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ກໍຕ້ອງສົ່ງເສີມ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ, ລວມທັງການສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວໃນຕົວເມືອງ. ການລົງທຶນທັງໝົດກໍຕ້ອງຍືນຍົງ ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າການວາງແຜນຈະຕ້ອງມີການດຳເນີນໃນລັກສະນະທີ່ມີການ ເຊື່ອມສານກັບຂະແໜງການອື່ນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນດ້ານຖະໜົນຫົນທາງ, ການບໍລິການທາງອາກາດ ແລະ ການຂົນສົ່ງທາງນ້ຳ ສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ມີຄຸນນະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ການກຳນົດ “ຄວາມສົມດຸນທີ່ສອດຄ່ອງເໝາະສົມ” ສຳລັບຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ລວມທັງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນ, ຮ່ວມກັບທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຈະຕ້ອງຮັບຮູ້ ແລະ ຄຳນຶງເຖິງຜົນປະໂຫຍດທາງເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ, ວັດທະນະ ທຳ, ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

3.9 ການສ້າງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນມະນຸດທີ່ມີການສຶກສາ, ທັກສະ ແລະ ປະສິດທິຜົນທີ່ເຂັ້ມແຂງ.

ລັດຖະບານ ຮັບຮູ້ວ່າບັນຫາຄົນທີ່ມີຄວາມສາມາດ ຄວາມຮູ້ທີ່ໄດ້ມາຈາກພື້ນຖານການສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ, ນະວັດຕະກຳ ແລະ ການສຶກສາຂອງທ້ອງຖິ່ນນັ້ນເອງ ແມ່ນຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດ ຊື່ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນບາງປັດໄຈທີ່ຍັງເປັນອຸປະສັກຕົ້ນຕໍ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຈຶ່ງໄດ້ອອກຍຸດທະສາດການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດແຫ່ງຊາດ ຮອດປີ 2025

ແລະ ໄດ້ເພີ່ມການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ສົ່ງເສີມຂະແໜງການສຶກສາຫຼາຍກ່ວາເກົ່າ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຍັງ ໄດ້ເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມໃນການພັດທະນາຂະແໜງການ ແລະ ພາກເອກະຊົນ, ເຊິ່ງລວມທັງການຮ່ວມມືດ້ານການ ຄົ້ນຄວ້າທົດລອງ ແລະ ການພັດທະນາ (R&D) ແລະ ການສົ່ງເສີມນະວັດຕະກຳ. ລັດຖະບານ ຍັງມີຄວາມໝາຍໝັ້ນ ທີ່ຈະຍົກລະດັບການສະໜັບສະໜູນ ເພື່ອສ້າງຄູ່ຮ່ວມລະຫວ່າງ ບໍລິສັດເອກະຊົນ ກັບພາກເອກະຊົນທ້ອງຖິ່ນ, ຕະຫຼອດເຖິງ ເພີ່ມການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ບັນດາສະຖາບັນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນະວັດຕະກຳຕ່າງໆ.

ການພັດທະນາການສຶກສາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ. ຂະແໜງການສຶກສາ ແມ່ນປັດໃຈຫຼັກໃນວຽກງານການ ພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດແຫ່ງຊາດ. ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້, ລັດຖະບານ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດແຫ່ງຊາດ (National Human Resource Development Strategy - NHRDS) ຮອດປີ 2025, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສຶກສາ (ສະບັບປັບປຸງ, ເດືອນກໍລະກົດ 2015), ແຜນການພັດທະນາ TVET 2016-2020, ແຜນການພັດທະນາການສຶກສາຂັ້ນສູງ 2016-2020 ແລະ ນະໂຍບາຍ ແລະ ການຊີ້ນຳອື່ນໆຂອງ ລັດຖະບານ. ໂດຍສະເພາະ, ຍຸດທະສາດ NHRDS ມີເປົ້າໝາຍຫຼັກໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ຢູ່ ສປປ ລາວ ເພື່ອເປັນຕົວຂັບເຄື່ອນຫຼັກໃນການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແບບຍືນຍົງ, ແລະ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ ແລະ ທັນສະໄໝ ແລະ ເພື່ອສ້າງແຮງງານລາວທີ່ມີທັກສະ ແລະ ຄວາມສາມາດ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດເຊື່ອມສານ ແລະ ແຂ່ງຂັນກັບອາຊຽນ ແລະ ເວທີສາກົນ. ໃນຂອບ ຍຸດທະສາດ NHRDS ຄຽງຄູ່ກັບແນວທາງການການພັດທະນາທັກສະ, ແລະ ແນວທາງການສ້າງຜົນປະໂຫຍດທາງ ສັງຄົມ ແລະ ການສະໜອງການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂອງແຮງງານລາວ ກໍໄດ້ຮັບການພັດທະນາເຊັ່ນກັນ.

ສະຖາບັນອະຊີວະສຶກສາ, ການສຶກສາຂັ້ນສູງ ແລະ ວິຊາຊີບ (TVET). ລັດຖະບານ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນສູງຕໍ່ການ ພັດທະນາຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້, ເພາະວ່າໜຶ່ງໃນປັດໄຈຫຼັກທີ່ຈະຂັບເຄື່ອນການພັດທະນາ ແມ່ນຜູ້ທີ່ມີທັກສະ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດສູງໂດຍສະເພາະຜູ້ທີ່ຈົບຈາກການຝຶກອົບຮົມ TVET ເຊິ່ງຈະຍົກລະດັບຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງ ແຮງງານຂອງປະເທດ ແລະ ປະກອບສ່ວນໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ. ສະຖາບັນ TVET ທັງ ພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ໄດ້ສະໜອງຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມດ້ານວິຊາການ ແລະ ວິຊາຊີບຢ່າງກວ້າງຂວາງ ສຳລັບຜູ້ ທີ່ຈົບການສຶກສາລະດັບມັດທະຍົມຕົ້ນ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, TVET ຍັງໄດ້ສະໜອງຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມເຖິງສາມ ລະດັບ ເພື່ອທີ່ຈະຮອງຮັບຜູ້ທີ່ບໍ່ຈົບການສຶກສາໃນລະດັບມັດທະຍົມຕົ້ນ. ເຖິງວ່າຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະບັນລຸການ ພັດທະນາຂະແໜງການຍ່ອຍຂອງ TVET ໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແລ້ວຈຳນວນໜຶ່ງ, ແຕ່ຄຸນນະພາບໂດຍລວມ ຂອງ TVET ຍັງສືບຕໍ່ມີຂໍ້ຈຳກັດຢູ່.

ສະຖາບັນການສຶກສາຂັ້ນສູງ ແມ່ນສະໜອງຫຼາຍຫຼັກສູດການສຶກສາ ລວມທັງ ລະດັບຊັ້ນສູງ, ປະລິນຍາຕີ, ປະລິນຍາ ໂທ ແລະ ປະລິນຍາເອກ. ປັດຈຸບັນ, ມີສະຖາບັນການສຶກສາຂັ້ນສູງຢູ່ 99 ແຫ່ງ (ເຊິ່ງໃນນັ້ນ 28 ສະຖາບັນແມ່ນຂອງ ເອກະຊົນ). ໂດຍມີນັກສຶກສາທີ່ໄດ້ຮັບທຶນການສຶກສາຈາກລັດຖະບານຈຳນວນ 1,711 ຄົນ ແລະ ນັກຮຽນທຶນຕົວ ເອງ 6,216 ຄົນ ສຶກສາຢູ່ມະຫາວິທະຍາໄລຂອງລັດ 4 ແຫ່ງ. ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຫຼັກທີ່ຂະແໜງການຍ່ອຍຂອງສຶກ ສາຂັ້ນສູງ ກຳລັງ ປະເຊີນຢູ່ແມ່ນ ຄວາມອາດສາມາດຂອງພະນັກງານ ແລະ ຄູສອນ, ຫຼັກສູດຂອງສາຂາວິຊາຮຽນ ແມ່ນມີຂໍ້ຈຳກັດທີ່ຈະຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ຂອງຍຸດທະສາດການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າດ້ານວິທະຍາສາດທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັບຂະແໜງ ການພັດທະນາທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ.

ການສຶກສານອກລະບົບ (Non-Formal Education - NFE) ລັດຖະບານ ແມ່ນສືບຕໍ່ຈັດຂະແໜງການຍ່ອຍ ດັ່ງກ່າວເປັນຂະແໜງການບຸລິມະສິດ ເພື່ອທີ່ຈະສືບຕໍ່ໝາກຜົນຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ຜ່ານມາຂອງນະໂຍບາຍ “ການສຶກສາເພື່ອທຸກຄົນ”. ການສຶກສາຂອງໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ ໄດ້ຕອບສະໜອງຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງແຮງ ງານ ເຊິ່ງເປັນຕົວຂັບເຄື່ອນການຂະຫຍາຍຂອງເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ຍັງເປັນການຕອບສະໜອງຕໍ່ເງື່ອນໄຂຫຼັກ ຂອງການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ. ສະນັ້ນ, ການສ້າງໂອກາດສຳລັບໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້

ໃຫຍ່ໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາຈະຊ່ວຍເພີ່ມຄວາມຮູ້ໜັງສື, ການຄິດໄລ່ເລກ ແລະ ທັກສະການດຳລົງຊີວິດອື່ນໆ ເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຫ້ວຍໃນກິດຈະກຳທາງສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ. ຂະແໜງການສຶກສານອກລະບົບ ໄດ້ສະໜອງຫຼັກສູດການສຶກສາທຽບເທົ່າທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ເພື່ອຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການດ້ານການສຶກສາໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນທັງໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ ລວມທັງເດັກທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນ ແລະ ເດັກທີ່ອອກໂຮງຮຽນທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 6-14 ປີ. ຫຼັກສູດຂອງ NFE ແມ່ນປະກອບມີ ຫຼັກສູດການຝຶກອົບຮົມຄວາມຮູ້ໜັງສື, ຫຼັກສູດການສຶກສາທຽບເທົ່າຂັ້ນປະຖົມ, ຫຼັກສູດການສຶກສາທຽບເທົ່າຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ, ຫຼັກສູດການສຶກສາທຽບເທົ່າຂັ້ນມັດທະຍົມຕອນປາຍ ແລະ ຫຼັກສູດຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບຂັ້ນພື້ນຖານ. ນອກຈາກນັ້ນ, ດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນຂອງຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ຂະແໜງການ NFE ຍັງໄດ້ພັດທະນາແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບ ຫຼັກສູດການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດ (Life Long Learning - LLL) ເຊິ່ງຖືກລະບຸໃນດຳລັດຂອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໃນໄລຍະຕໍ່ມາ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຍັງມີຂໍ້ຄົງຄ້າງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂ ເຊິ່ງລວມທັງການດຳເນີນງານຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ກົງຈັກການຈັດຕັ້ງຂອງສູນ NFE ຢູ່ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ແຂວງ, ຂໍ້ຈຳກັດດ້ານງົບປະມານ, ຂາດຄູອາຈານທີ່ມີປະສົບການ ແລະ ຂາດອຸປະກອນໃນການຮຽນ ແລະ ການສອນທີ່ຈຳເປັນ.

ບັນດາຂໍ້ລິເລີ່ມອື່ນໆ. ລັດຖະບານ ໄດ້ມີການດຳເນີນງານກ່ຽວກັບ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕະຫຼາດແຮງງານຄຸນນະພາບສູງ ເຊິ່ງສະໜັບສະໜູນການອຳນວຍຄວາມສະດວກການປ່ຽນແປງຂອງວຽກເຮັດງານທຳ ທີ່ຈະສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງວຽກງານທຳພາຍໃນ ແລະ ທົ່ວທຸກຂະແໜງການ. ຕະຫຼາດນັດແຮງງານ ກໍໄດ້ຈັດຂຶ້ນຕະຫຼອດປີ ເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕະຫຼາດແຮງງານທີ່ມີຄຸນນະພາບ ເຊິ່ງນີ້ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນໃນການສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບກາລະໂອກາດໃໝ່ໃນການຊອກຫາວຽກເຮັດງານທຳ. ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ເຮັດວຽກກັບຄູ່ຮ່ວມງານ ໃນການລວບລວມຂໍ້ມູນຂ່າວສານຫຼ້າສຸດກ່ຽວກັບບັນດາວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສະພາບລວມຂອງແຮງງານລາວ. ການສຳຫຼວດຕະຫຼາດແຮງງານຄັ້ງທີ II ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນປີ 2017 ແລະ ແຜນການສຳຫຼວດຄັ້ງທີສາມ ແມ່ນຄາດວ່າຈະຈັດໃນປີ 2021. ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນສະຖິຕິໃໝ່ທີ່ເກັບກຳໄດ້ຈາກ ຜົນການສຳຫຼວດແຮງງານ ຈະຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນຜູ້ວາງແຜນ, ຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ, ນັກຮຽນ ແລະ ຜູ້ນຳໃຊ້ອື່ນໆ, ເຊິ່ງເປົ້າໝາຍຫຼັກຂອງການສຳຫຼວດຄັ້ງຫລ້າສຸດ ແມ່ນເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງແຮງງານ, ການຝຶກອົບຮົມເພື່ອສ້າງທັກສະແຮງງານ, ໂຄງຮ່າງຂອງການຈ້າງງານ ແລະ ລະດັບການຫວ່າງງານ.

3.10 ການປະຕິຮູບຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ

ຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ ແມ່ນໄດ້ເຊື່ອມສານຄາດໝາຍ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກຂອງຕົນ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບບັນດາເປົ້າໝາຍໃນການບັນລຸການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາພາຍໃນປີ 2020, ລວມທັງ ເປົ້າໝາຍຂອງການປົກຄຸມສຸຂະພາບຮອບດ້ານ (UHC) ພາຍໃນປີ 2025, ແລະ ວາລະ ປະສານ ພາຍໃນປີ 2030. ການບັນລຸເປົ້າໝາຍ UHC ແມ່ນບຸລິມະສິດໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ຂອງການປະຕິຮູບຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ ໄລຍະທີ II, ເຊິ່ງໄດ້ຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນ ແຜນພັດທະນາຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ ແລະ ຂອບການຕິດຕາມ ແລະ ການປະເມີນຜົນ, ເຊິ່ງມີ 5 ຂົງເຂດບຸລິມະສິດ ທີ່ຈະຊ່ວຍໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງ UHC ພາຍໃນປີ 2025 ດັ່ງນີ້: (i) ຊັບພະຍາກອນມະນຸດດ້ານສາທາລະນະສຸກ; (ii) ການເງິນດ້ານສາທາລະນະສຸກ; (iii) ການບໍລິຫານ, ຈັດຕັ້ງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ; (iv) ການສະໜອງການບໍລິການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂຮງໝໍ; ແລະ (v) ລະບົບຂໍ້ມູນດ້ານສາທາລະນະສຸກ. ເພື່ອຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ຂອງການປະຕິຮູບຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກໃຫ້ຄຽງຄູ່ໄປກັບ ແຜນພັດທະນາຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ແລະ ຂອບວຽກການປະຕິຮູບຂະແໜງການເຖິງປີ 2025, ພ້ອມກັບການເສີມສ້າງຄວາມຍືນຍົງຂອງຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ, ລັດຖະບານໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ບາງຂົງເຂດຍຸດທະສາດທີ່ສຳຄັນ ຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- **ການລົງທຶນ.** ກ່ອນອື່ນໝົດ ແມ່ນໄດ້ເນັ້ນໜັກການລົງທຶນຂອງລັດຖະບານ ໃນຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ກັບການຈັດສັນແຫຼ່ງທຶນເພີ່ມເຕີມຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອສາມາດສ້າງຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ. ວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນກຳລັງສືບຕໍ່ດຳເນີນງານ, ແຕ່ຍັງມີຫຼາຍຕົວຊີ້ບອກດ້ານການເງິນສາທາລະນະສຸກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ຖືວ່າຈັດຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າທີ່ສຸດ ໃນບັນດາປະເທດສະມາຊິກອາຊຽນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ລັດຖະບານ ໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອຊອກຫາທຸກວິທີທາງທີ່ຈະລົງທຶນ ແລະ ຂົນຂວາຍທຶນເພີ່ມເຕີມ ທັງໃນດ້ານຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ດ້ານການສະໜອງໃນລະບົບສາທາລະນະສຸກ. ໃນຫຼາຍປີຜ່ານມາ, ໄດ້ມີການນຳສະເໜີໂຄງການປະກັນໄພສຸຂະພາບແຫ່ງຊາດ ແລະ ໄດ້ຂະຫຍາຍລົງສູ່ແຂວງຕ່າງໆ ເພື່ອທີ່ຈະປັບປຸງການຄຸ້ມຄອງການເງິນຂອງຜູ້ໃຊ້ບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບໃນຂະແໜງການພາກລັດ. ລັດຖະບານ ຮັບຮູ້ວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງການບໍລິການ, ການຄຸ້ມຄອງຄວບຄຸມພາກເອກຊົນ ແລະ ອຸປະສັກອື່ນໆໃນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ ແລະ ປັບປຸງການນຳໃຊ້ການບໍລິການໃຫ້ດີຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າ.
- **ເຄືອຂ່າຍການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກໃນຊົນນະບົດ.** ເປັນຄວາມພະຍາຍາມອັນໜຶ່ງທີ່ລັດຖະບານກຳລັງດຳເນີນງານໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນການຂະຫຍາຍເຄືອຂ່າຍການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກໃນຊົນນະບົດ ລວມທັງການເພີ່ມຈຳນວນແພດໝໍຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ຈຳນວນແພດໝໍຕໍ່ຫົວຄົນແມ່ນມີແນວໂນ້ມເພີ່ມຂຶ້ນ, ແຕ່ວ່າປະມານສອງສ່ວນສາມຂອງສຸກສາລາໃນທົ່ວປະເທດແມ່ນຍັງບໍ່ມີໝໍຕຳແຍ. ສະນັ້ນ, ແນວທາງຍຸດທະສາດຂອງລັດຖະບານແມ່ນ ການຫັນສູນລວມດ້ານສາທາລະນະສຸກໃຫ້ຢູ່ສູນກາງ ກໍຄືຢູ່ຕົວເມືອງ, ລວມເຖິງສຸກສາລາ ແລະ ໂຮງໝໍເມືອງ, ເຊິ່ງສະຖານທີ່ເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນໄດ້ສະໜອງການບໍລິການພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຜູ້ທຸກຍາກສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ. ສະນັ້ນ, ການປັບປຸງທີ່ສຳຄັນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານີ້.
- **ການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດສຳລັບບຸກຄະລາກອນດ້ານສາທາລະນະສຸກ.** ການປັບປຸງ ແລະ ຍົກລະດັບຄວາມອາດສາມາດຂອງບຸກຄະລາກອນດ້ານສາທາລະນະສຸກແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ສືບຕໍ່ເປັນບຸລິມະສິດ ຂອງລັດຖະບານ. ເພື່ອທີ່ຈະສ້າງແພດໝໍທີ່ສາມາດສະໜອງການບໍລິການແບບຮອບດ້ານເຊັ່ນ ການຜ່າຕັດສຸກເສີນ, ການຜ່າຕັດເກີດລູກສຸກເສີນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງໂຄງການສາທາລະນະສຸກພາກລັດ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກ, ລັດຖະບານ ໄດ້ສຸມໃສ່ການຝຶກອົບຮົມແພດໝໍໃຫ້ມີຄຸນນະພາບ ເຊິ່ງຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງປັບປຸງເພື່ອທີ່ຈະສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ເສີມສ້າງທັກສະຫຼາຍຂຶ້ນ. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ໄດ້ວາງແຜນໃຫ້ມີການລົງຝຶກງານໄລຍະສອງປີ ກ່ຽວກັບການປະຖົມພະຍາບານຂັ້ນຕົ້ນພາຍຫຼັງຈົບການສຶກສາຈາກໂຮງຮຽນການແພດ. ເຊິ່ງການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ລວມເຖິງບຸກຄະລາກອນສາທາລະນະສຸກຢູ່ ຂັ້ນບ້ານ ແລະ ເມືອງ ເຊິ່ງເຫັນວ່າຈະຕ້ອງມີການຍົກລະດັບທັກສະຕື່ມ.
- **ການສື່ສານ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບ ຂໍ້ມູນທາງດ້ານສຸຂະພາບ (IEC) -** ຂະບວນການ IEC ແມ່ນໂຄງການທີ່ສຳຄັນ ໃນການເຜີຍແຜ່ແນວທາງນະໂຍບາຍການສື່ສານດ້ານສາທາລະນະສຸກ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນລາວ ບັນດາເຜົ່າ, ໂດຍສະເພາະປະຊາຊົນທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກສອກຫຼີກ ແລະ ຂົງເຂດທີ່ເຂົ້າເຖິງຍາກ. ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ມີສຸຂະອະນາໄມທີ່ດີ (ຫຼັກການ “3 ສະອາດ”: ຕື່ມນ້ຳຕົ້ມ, ອາຫານສຸກ ແລະ ລ້າງມືກ່ອນກິນເຂົ້າ ແລະ ຫຼັງເຂົ້າຫ້ອງນ້ຳ) ເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນສຳລັບການປ້ອງກັນ ແລະ ການຮັກສາສຸຂະພາບ, ເຊິ່ງຈະເປັນການປະກອບສ່ວນທີ່ສຳຄັນໃນການຫຼຸດຜ່ອນການເຈັບປ່ວຍ ແລະ ອັດຕາການຕາຍ ແລະ ລວມທັງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ເນື່ອງຈາກບັນຫາສຸຂະພາບທີ່ບໍ່ດີແມ່ນສາເຫດໜຶ່ງຂອງຄວາມທຸກຍາກ. ສະນັ້ນ, ພາຍໃນປີ 2020 ຂະບວນການ IEC ສາມາດເຂົ້າເຖິງບ້ານໄດ້ແລ້ວຢ່າງຕໍ່າ 85% ຂອງຈຳນວນບ້ານທັງໝົດ.

- **ນ້ຳປະປາ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ.** ອີກບຸລິມະສິດໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງລັດຖະບານ ແມ່ນວຽກງານການສະໜອງນ້ຳ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ເຊິ່ງເປັນປັດໄຈພື້ນຖານໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ທີ່ເປັນການສ້າງພື້ນຖານໃນການຄວບຄຸມໂລກຕິດຕໍ່ຕ່າງໆ. ລັດຖະບານ ໄດ້ພະຍາຍາມຂະຫຍາຍໂຄງການສຸຂະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ນ້ຳປະປາທີ່ສະອາດ ເຊິ່ງປັດຈຸບັນ, 18 ແຂວງທັງໝົດໄດ້ມີບັນດາໂຄງການທີ່ຈະປັບປຸງນ້ຳປະປາ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມສິ່ງແວດລ້ອມ. ໂດຍຈຸດສຸມແມ່ນການເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ; ເພີ່ມການນຳໃຊ້ຫ້ອງນ້ຳທີ່ສະອາດ ແລະ ສ້າງຫ້ອງນ້ຳທີ່ສະອາດໃນໂຮງຮຽນຂັ້ນປະຖົມ. ໃນດ້ານນະໂຍບາຍ ນະໂຍບາຍລວມຂອງວຽກງານ WASH ແມ່ນໄດ້ຖືກຮັບຮອງ ແລະ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ກຳລັງສັງລວມຍຸດທະສາດ WASH ໃນຊົນນະບົດ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ປພຍ 6. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ບັນຫາ ບົດບາດຍິງ -ຊາຍ, ການເຂົ້າເຖິງ ກໍ່ໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງໃນຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນ. ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ກຳລັງສັງລວມມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດສຳລັບຍຸດທະສາດ WASH ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນໂຮງຮຽນ, ລວມທັງມາດຕະຖານຂັ້ນຕອນການດຳເນີນງານ ກໍ່ໄດ້ຮັບການພັດທະນາສຳລັບ ຄະນະກຳມາທິການ WASH ຂອງຊຸມຊົນ ໂດຍຈະເປັນການເສີມຂະຫຍາຍການເປັນເຈົ້າການຂອງຊຸມຊົນໃນການອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆ. ນອກນັ້ນ, ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ ກໍ່ໄດ້ປັບປຸງຍຸດທະສາດສຸຂະພິບານໃນຕົວເມືອງ ແລະ ກົດໝາຍ ແລະ ລະບຽບກ່ຽວກັບນ້ຳ ກໍ່ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ເຊັ່ນດຽວກັນ.

3.11 ການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍເນັ້ນໃສ່ການພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ສະບຽງອາຫານທີ່ພຽງພໍ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳ

ບຸລິມະສິດຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ແມ່ນຍົກລະດັບຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໃຫ້ທັນສະໄໝ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບແນວທາງການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ການບັນລຸການຄ້ຳປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນຂອງຄົນລາວທຸກຄົນ. ເປົ້າໝາຍຂອງການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ອົງປະກອບອື່ນໆຂອງເປົ້າໝາຍ ປພຍ ແມ່ນຂຶ້ນກັບຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຕ້ອງມີປະສິດທິພາບສູງກ່ວາເກົ່າ. ຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ໄດ້ສະໜອງພື້ນຖານອັນສຳຄັນໃຫ້ເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ວັດທະນະທຳ ໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນທຸກຄົນ ແລະ ກວມເອົາຫຼາຍກວ່າ 30% ຂອງ GDP. ລັດຖະບານ ມີຄວາມໝາຍໝັ້ນທີ່ຈະຫັນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ໃຫ້ທັນສະໄໝ ແລະ ຊຸກຍູ້ຄວາມຄົບຖ້ວນຂອງວຽກງານກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບການເຄົາລົບຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ແບບແຜນການການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນລາວ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ. ລັດຖະບານ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນທຸກຂັ້ນທຸກລະດັບ ແລະ ພາກສ່ວນການກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເອົາໃຈໃສ່ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍນີ້ ແລະ ຄຽງຄູ່ກັບການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການພັດທະນາຊົນນະບົດ, ບັນດາບຸລິມະສິດຂອງຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ລັດຖະບານລາວເຮົາສາມາດນຳໄປເປັນການອ້າງອີງໃນວຽກງານການປົກປັກຮັກສາຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມລະບົບນິເວດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການໂຄງການສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການຜະລິດກະສິກຳອື່ນໆໃນອະນາຄົດ.

ບັນດາຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານ ລວມມີ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາກະສິກຳເຖິງປີ 2025 ແລະ ວິໄສທັດເຖິງປີ 2030, ການສົ່ງເສີມການຜະລິດເຂົ້າແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຮອງຮັບໃຫ້ແກ່ຍຸດທະສາດການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານແຫ່ງຊາດ, ຍຸດທະສາດການພັດທະນາຂອງຂະແໜງການປູກພືດປີ 2025 ແລະ ວິໄສທັດປີ 2030 ແລະ ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ປີ 2020. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາກິດຈະກຳໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ ແມ່ນໄດ້ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນຄວາມພະຍາຍາມຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງຂອງການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ເຊິ່ງຈະເປັນການຮັບປະກັນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມມີສະຖຽນລະພາບ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ບັນດາວຽກງານບຸລິມະສິດທີ່ກຳລັງສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນປັດຈຸບັນ

ປະກອບມີ: ການຂະຫຍາຍການຜະລິດກະສິກຳທີ່ທັນສະໄໝ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ ໂດຍການນຳໃຊ້ວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີລະດັບສູງເຂົ້າໃນການຜະລິດຂັ້ນຕົ້ນ; ສະໜອງການບໍລິການດ້ານການຜະລິດ ແລະ ວິຊາການ ໂດຍການສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ງານ, ຄົ້ນຄວ້າແນວຜັນເຂົ້າ, ແນວຜັນພືດ ແລະ ແນວຜັນສັດ, ແລະ ການທົດລອງ ໂດຍນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່ ເພື່ອທີ່ຈະຍົກລະດັບການຜະລິດ; ສ້າງສາງເກັບຮັກສາເຂົ້າ ເພື່ອຮັບປະກັນການຄ້າ ປະກັນສະບຽງອາຫານໃນເວລາທີ່ເກີດມີເຫດການໄພພິບັດທຳມະຊາດ, ໄພພິບັດດ້ານການຂາດແຄນສະບຽງອາຫານ ແລະ ອື່ນໆ; ແລະ ສ້າງກອງທຶນເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນ ແລະ ຊ່ວຍບັນເທົາພາລະຕົ້ນທຶນໃນການຜະລິດໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນ ໃນໄລຍະທີ່ລາຄາຂອງຜະລິດຕະພັນກະສິກຳມີການຜັນແປ. ລັດຖະບານ ໄດ້ມີການປະເມີນ ແລະ ທົບທວນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆຂອງຂະແໜງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອຮັບປະກັນການສະໜອງ ການບໍລິການທີ່ພຽງພໍໃຫ້ຂະແໜງການຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນ ແລະ ສາມາດນຳຜົນປະໂຫຍດມາໃຫ້ ທັງຄົນທີ່ທຸກໜ້ອຍໜຶ່ງ ແລະ ຄົນທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ.

ຂອບແຜນງານນະໂຍບາຍການພັດທະນາກະສິກຳ/ປ່າໄມ້ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແມ່ນອີງ ປະກອບຫຼັກຂອງຍຸດທະສາດພັດທະນາເສດຖະກິດຢ່າງເທົ່າທຽມກັນຂອງລັດຖະບານ. ໂດຍເນື້ອໃນຂອງຂອບວຽກ ງານນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວ ແມ່ນເຄື່ອງມືການນຳໃຊ້ແນວທາງທີ່ສຳຄັນໃນການພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ການພັດທະນາ ສະເພາະເຂດ ທີ່ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງສະພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ລະບົບນິເວດກະສິກຳໃນຊຸມນະບົດ. ດ້ວຍ ພື້ນຖານດັ່ງກ່າວນີ້, ລັດຖະບານ ຈະຮັບປະກັນວ່າການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ ຈະໄປຄຽງຄູ່ກັບການສົ່ງເສີມການ ກະສິກຳໃຫ້ມີຫຼາກຫຼາຍ ເຊິ່ງຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໂດຍການສ້າງລາຍໄດ້/ ລາຍຮັບ ແລະ ສ້າງໂອກາດການຈ້າງງານ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ສຸມ ໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງຊາວກະສິກອນ, ພະນັກງານກະສິກຳຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ແລະ ນັກຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ວິຊາການດ້ານກະສິກຳ, ໂດຍສະໜອງແນວທາງໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດຫັນຂະແໜ ງການກະສິກຳໃຫ້ທັນສະໄໝ ແລະ ສາມາດແຂ່ງຂັນໃນລະບົບເສດຖະກິດຕະຫຼາດໄດ້.

ໃນດ້ານການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ລວມກັບຂໍ້ລິເລີ່ມຕ່າງໆ, ລັດຖະບານ ໄດ້ພະຍາຍາມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາ ມາດຕະການຕ່າງໆເພື່ອຊ່ວຍບັນເທົາຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຮັບປະກັນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ຢູ່ລາວໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ລວມມີ: ສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂັ້ນບ້ານ; ທົບທວນຄືນລະບົບການກຳນົດ ການຂຸດຄົ້ນ/ການເກັບກ່ຽວ, ຫັນຈາກການສຸມໃສ່ຄວາມອາດສາມາດຂອງອຸດສາຫະກຳໄມ້ ມາເປັນການເນັ້ນໃສ່ ການສະໜອງແບບຍືນຍົງ; ປັບໂຄງສ້າງອຸດສາຫະກຳໄມ້ຢູ່ ສປປ ລາວ ເພື່ອນຳເອົາຄວາມອາດສາມາດໃນການແປ ຮູບ ເພື່ອສະໜອງວັດຖຸດິບແບບຍືນຍົງ; ຄວບຄຸມການຂຸດຄົ້ນ ແລະ ສົ່ງອອກທີ່ບໍ່ຍືນຍົງຂອງຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າ ຂອງດົງ (Non-Timber Forest Product - NTFPs) ໂດຍພໍ້ຄ້າທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງ ປ່າຂອງດົງແບບມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ຍືນຍົງ; ສົ່ງເສີມການປູກຕົ້ນໄມ້; ສ້າງກົນໄກການຍື່ນການປູກຕົ້ນໄມ້ທີ່ມີການ ຄຸ້ມຄອງແບບຍືນຍົງ; ປ້ອງກັນການຮຸກຮານ, ກົດຈະກຳທີ່ຜິດກົດໝາຍ ແລະ ການທຳລາຍຊີວະນາໆພັນ ໂດຍການ ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຢ່າງໃຫ້ປະສິດທິພາບ, ສ້າງຄວາມອາດສາມາດ, ແລະ ສົ່ງເສີມການມີ ສ່ວນຮ່ວມຂອງຊຸມຊົນໃນ ກົດຈະກຳການອະນຸລັກ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ ແລະ ນຳສະເໜີແຜນການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ທັງໃນຂັ້ນມະຫາພາກ ແລະ ຈຸນລະພາກ.

3.12 ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ

ໃນ ສປປ ລາວ, ຄວາມທຸກຍາກຢູ່ເຂດຊຸມນະບົດ ແມ່ນເຊື່ອມໂຍງໂດຍກົງກັບການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ການບໍລິການທາງສັງຄົມ. ການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນລວມທັງການມີ ແລະ ການຄອບຄອງທີ່ດິນ, ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ເຂົ້າເຖິງປັດໄຈການຜະລິດກະສິກຳ (ສິນເຊື້ອ ແລະ ການບໍລິການຊົນລະປະທານ) ແລະ ຕະຫຼາດ. ການບໍລິການທາງສັງຄົມທີ່ຈຳເປັນ ລວມທັງ ການບໍລິການດ້ານການ

ສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ, ນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂາພິບານ. ໃນບັນດາປັດໄຈເຫຼົ່ານີ້, ຂໍ້ຈຳກັດຫຼັກໃນການລຶບລ້າງ ຄວາມທຸກຍາກໃນບັນດາເມືອງທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ ລວມມີ:

- ຂາດການສື່ສານ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ;
- ການບໍລິການທາງສັງຄົມບໍ່ພຽງພໍ, ລະດັບສຸຂະພາບບໍ່ດີ ແລະ ຂັ້ນການສຶກສາຕ່ຳ;
- ອຸປະສັກທາງດ້ານພາສາ;
- ຄອບຄົວໃຫຍ່ ແລະ ອັດຕາການເອື້ອຍອົງສູງ;
- ຜົນຜະລິດຕ່ຳ;
- ພື້ນຖານໂຄງລ່າງບໍ່ພຽງພໍ ລວມທັງ ຖະໜົນຫົນທາງ ແລະ ຊົນລະປະທານ;
- ຂາດການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານການບໍລິການ ແລະ ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບເຕັກໂນໂລຊີໃໝ່;
- ຂາດການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕະຫຼາດ; ແລະ
- ບໍ່ມີສິນເຊື້ອ ແລະ ການບໍລິການສັດຕະວະແຜດໃນຊົນນະບົດ.

ຕໍ່ກັບສະພາບການນີ້, ການພັດທະນາຊົນນະບົດແມ່ນເປັນສິ່ງສຳຄັນ ແລະ ເປັນປັດໄຈຫຼັກຂອງຄວາມພະຍາຍາມ ຂອງລັດຖະບານໃນການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ເພາະຄວາມທຸກຍາກຢູ່ເຂດຊົນນະບົດນັບວ່າເປັນບັນຫາຕົ້ນຕໍ ທີ່ຈຳ ເປັນຕ້ອງມີແນວທາງທີ່ແທດເໝາະ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຊຸມຊົນເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ. ຍຸດທະສາດການ ພັດທະນາຊົນນະບົດຂອງລັດຖະບານ ປະກອບມີສອງອົງປະກອບຫຼັກ ຄື: 1) ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງບັນດາປັດໄຈທີ່ສຳ ຄັນຂອງການພັດທະນາ; ແລະ 2) ເສີມສ້າງຮອບດ້ານ ໃນການດຳເນີນການຂະບວນການວາງແຜນທີ່ມີຈຸດສຸມໃສ່ ຄວາມທຸກຍາກໃນຂັ້ນເມືອງ ເພື່ອຮັບປະກັນຂໍ້ລິເລີ່ມທັງໝົດໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ປະສານງານຮ່ວມ ກັນ. ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງ ລວມທັງ: 1) ການສະໜອງການຜະລິດ, 2) ຕະຫຼາດ, 3) ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, 4) ການ ບໍລິການທາງສັງຄົມ, ແລະ 5) ການສະໜອງການເງິນຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ. ໃນບັນດາຫ້າຫົວຂໍ້ດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງໄດ້ລວມ ເຖິງບັນດາປັດໄຈອື່ນໆທີ່ກວ້າງຂວາງ, ລວມທັງພື້ນຖານໂຄງລ່າງຂອງຊົນນະບົດ (ຖະໜົນຫົນທາງ, ຊົນລະປະທານ), ເຕັກໂນໂລຊີ, ການສຶກສາ ແລະ ການບໍລິການດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳ ມະຊາດ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕະຫຼາດ, ການເຊື່ອມໂຍງຕະຫຼາດ ແລະ ການອຳນວຍຄວາມສະດວກທາງການຄ້າ ແລະ ປັດ ໄຈອື່ນໆ ແມ່ນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຈະຊ່ວຍໃນການຫັນປ່ຽນຈາກການເອື້ອຍອົງໃສ່ແຕ່ການກະສິກຳຫຼາຍເກີນໄປ ໄປສູ່ການ ມີເສດຖະກິດແບບຫຼາກຫຼາຍ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການປັບປຸງປັດໄຈທີ່ສຳຄັນໃນການພັດທະນາຈະມີຜົນໄດ້ກໍຕໍ່ ເມື່ອບັນດາປັດໄຈທັງໝົດສາມາດສະໜັບສະໜູນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັນ. ສະນັ້ນ, ລັດຖະບານໄດ້ໃຫ້ ຄວາມສຳຄັນ ແລະ ເນັ້ນໜັກບັນດາປັດໄຈຕ່າງໆເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ທຸກຍາກ ສາມາດແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກຂອງຕົນ ໄດ້.

ລັດຖະບານ ແມ່ນມີຄວາມພະຍາຍາມໃນການຂະຫຍາຍພື້ນຖານໂຄງລ່າງຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ, ລວມທັງຖະໜົນຫົນທາງ ແລະ ການບໍລິການ ທີ່ຈະຊ່ວຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃນຫຼາຍຂົງເຂດທົ່ວປະເທດ, ເສີມຂະຫຍາຍການເຂົ້າ ເຖິງຕະຫຼາດສຳລັບການຜະລິດດ້ານກະສິກຳ ແລະ ປັບປຸງໂອກາດໃນການດຳລົງຊີວິດ. ອີກຍຸດທະສາດໜຶ່ງເພື່ອຊ່ວຍ ບັນເທົາຄວາມທຸກຍາກໃນຊົນນະບົດ ແມ່ນການສົ່ງເສີມການປະກອບການ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກການຜະລິດ ໃນຂົງເຂດຊົນນະບົດ, ຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີເສດຖະກິດແບບຮ່ວມຕົວກັນເປັນກຸ່ມບໍລິສັດ, ໂດຍສະເພາະ ການພັດທະນາເມືອງ ຂະໜາດນ້ອຍໃນຂົງເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ສົ່ງເສີມການຈ້າງງານໃນຊົນນະບົດ ແລະ ກິດຈະກຳເສີມສ້າງລາຍຮັບສຳລັບ ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຄົວເຮືອນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ. ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວມີເປົ້າໝາຍໃນການຍົກລະດັບຄວາມອາດ

ສາມາດໃນທ້ອງຖິ່ນ ໂດຍອີງຕາມແນວທາງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍສາມສ້າງ³⁶, ປັບປຸງ ແລະ ເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ ແລະ ບ້ານ, ສົ່ງເສີມຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການນໍາພາທີ່ເຂັ້ມແຂງ, ແລະ ເສີມສ້າງຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມປອງດອງຂອງຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ.

ລັດຖະບານ ມີເປົ້າໝາຍທີ່ຈະຊຸກຍູ້ “ກອງທຶນການພັດທະນາ” ສໍາລັບບັນດາເມືອງທີ່ທຸກຍາກທີ່ສຸດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນກອງທຶນບ້ານ ແລະ ເມືອງ, ເຊິ່ງຈະສະໜອງການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ກັບຄົວເຮືອນ ແລະ ບັນດາບ້ານ ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຂົາມີສ່ວນຮ່ວມໃນກິດຈະກຳເສີມສ້າງລາຍຮັບ, ເຊິ່ງການເສີມສ້າງລາຍຮັບນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ປະຊາຊົນສາມາດລິເລີ່ມ, ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຂະຫຍາຍທາງເລືອກໃນການປັບປຸງການດຳລົງຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ດ້ວຍແນວທາງດັ່ງກ່າວ, ຜ່ານກອງທຶນບ້ານ ແລະ ເມືອງ ແມ່ນເຫັນໄດ້ເຖິງປັດໄຈການຂາດທຶນໃນປັດຈຸບັນແມ່ນເປັນບັນຫາຕົ້ນຕໍຂອງຄວາມທຸກຍາກ ເຊິ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ. ສປປ ລາວ ໄດ້ສືບຕໍ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອງທຶນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ (PRF) ໃນແຕ່ລະໄລຍະ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງກອງທຶນນີ້ ໄດ້ເນັ້ນໜັກການນໍາໃຊ້ວິທີການພັດທະນາດ້ວຍການຂັບເຄື່ອນຂອງຊຸມຊົນ (Community Driven Development approach) ແລະ ຂະບວນການວາງແຜນນໍາພາໂດຍຊຸມຊົນ (Community led planning processess), ຄຽງຄູ່ກັບ ບັນດານະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານກ່ຽວກັບການກະຈາຍການອໍານາດການປົກຄອງ. ຈຸດສຸມຫຼັກຂອງການສ້າງຜືນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກ, ຂະຫຍາຍກິດຈະກຳກ່ຽວກັບການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ໄພຊະນາການ ໂດຍຜ່ານການສະໜອງທຶນເພີ່ມເຕີມ ເພື່ອສາມາດກວມເອົາບັນດາເມືອງຕ່າງໆທີ່ຍັງມີຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນໃນທົ່ວປະເທດ. ລັດຖະບານ ມີເປົ້າໝາຍທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າໂຄງການ PRF ຈະຊ່ວຍສົ່ງເສີມວຽກງານໃນການຄຸ້ມຄອງທາງສັງຄົມ, ນໍ້າສະອາດ, ສຸຂາພິບານ, ແລະ ສຸຂາອະນາໄມ, ແລະ ສຸຂະພາບ. ຄຽງຄູ່ກັບການສະໜັບສະໜູນຜືນຖານໂຄງລ່າງໃນຊຸມນະບົດ, PRF ຈະຫັນໄປສູ່ການລົງທຶນທີ່ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການເສີມສ້າງລາຍຮັບ (ຕົວຢ່າງ ການຝຶນຜູ້ເສັ້ນທາງການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ, ຊົນລະປະທານ). ກຸ່ມໄພຊະນາການຂອງຊາວກະສິກອນ - ເມື່ອກ່ອນແມ່ນເອີ້ນວ່າ ສູນໄພຊະນາການຂອງບ້ານ - ຈະສຸມໃສ່ການສະໜັບສະໜູນເດັກນ້ອຍອາຍຸໄລຍະ 1,000 ມື້ ຫຼັງການເກີດ.

3.13 ການປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ

ລະບົບປະກັນໄພທາງສັງຄົມ ແມ່ນເປົ້າໝາຍລະດັບສູງຂອງການພັດທະນາ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂອງແຮງງານ ແລະ ຜູ້ທຸກຍາກຈະໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງຂໍ້ລິເລີ່ມ ແລະ ເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ໄດ້ສືບຕໍ່ດຳເນີນການໃນໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020).

- ກົດໝາຍແຮງງານ ໄດ້ມີການທົບທວນຄືນ ໂດຍອີງໃສ່ຜົນການປຶກສາຫາລືຮ່ວມກັບຫຼາຍພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບກົດໝາຍທີ່ກວມເອົາວຽກງານປະກັນສັງຄົມ ເຊິ່ງໄດ້ຖືກຮັບຮອງໂດຍ ດຳລັດວ່າດ້ວຍການເພີ່ມຄ່າແຮງງານຂັ້ນຕໍ່າ ສໍາລັບແຮງງານທີ່ເຮັດວຽກໃນຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ, ການຜະລິດ ແລະ ການບໍລິການ (ຈາກ 626,000 ກີບ (ປະມານ 70 ໂດລາສະຫະລັດ/ຕໍ່ເດືອນ ມາເປັນ 1,100,000 ກີບ (ປະມານ 120 ໂດລາສະຫະລັດ)).
- ດຳລັດວ່າດ້ວຍການບັນເທົາທຸກສໍາລັບຄົນພິການ ກໍ່ໄດ້ມີການສະຫຼຸບ ແລະ ສະເໜີຕໍ່ຂັ້ນເທິງເພື່ອຮັບຮອງ.

³⁶ ນະໂຍບາຍສາມສ້າງ (ທິດຊີ້ນໍາສາມສ້າງ) ໂດຍສະເໜີໃຫ້ ແຂວງເປັນຫົວໜ່ວຍຍຸດທະສາດ, ເມືອງເປັນຫົວໜ່ວຍເຂັ້ມແຂງຮອບດ້ານ ແລະ ບ້ານແມ່ນຫົວໜ່ວຍພັດທະນາ.

- ນອກຈາກນັ້ນ, ລັດຖະບານ ດ້ວຍການສະໜັບສະໜູນຈາກບັນດາຮ່ວມງານຕ່າງໆ ໄດ້ດຳເນີນການສ້າງລະບົບປະກັນສັງຄົມ ແລະ ປະກັນສຸຂະພາບ, ລວມທັງ ສຳລັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດ ຜູ້ສູງອາຍຸ ແລະ ຄົນພິການ/ເສຍອົງຄະ ຕົວຢ່າງ: ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ທົດລອງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໂຄງການກອງທຶນການຊ່ວຍເຫຼືອແມ່ ແລະ ເດັກກ່ອນໄວຮຽນ ຢູ່ ແຂວງອັດຕະປື ນັບຕັ້ງແຕ່ປີ 2020 ເປັນຕົ້ນມາ. ອີງຕາມປະສົບການ, ໂຄງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມສຳລັບຄອບຄົວທີ່ມີເດັກພິການ ຈະຖືກທົດລອງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຢູ່ ແຂວງຊຽງຂວາງ ໃນປີ 2021 ນີ້.
- ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ໃຫ້ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ກັບບັນຫາຫຼັກທີ່ຍັງຄົງຄ້າງໃນຂົງເຂດຂອງສະຫວັດດີການສັງຄົມ. ປັດຈຸບັນ, ໄດ້ມີການສ້າງຕັ້ງຄະນະສະເພາະກິດເພື່ອທີ່ຈະເບິ່ງວິທີການລົງທຶນທີ່ພຽງພໍ, ສາມາດຄາດການໄດ້ ແລະ ຍືນຍົງ ເພື່ອທີ່ຈະປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ລວມທັງມາດຕະການການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ສຳຄັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຂອບເຂດເງິນບຳນານ, ລວມທັງການບໍລິການທາງດ້ານການຮັກສາສຸຂະພາບສຳລັບຜູ້ສູງອາຍຸ, ຜູ້ທີ່ບໍ່ມີທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ.
- ນອກຈາກນັ້ນ, ໄດ້ມີການພິຈາລະນາທີ່ຈະກຳເນີນການວິເຄາະທີ່ເໝາະສົມ ໃນການສ້າງກົນໄກເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດຂອງເດັກນ້ອຍ ແລະ ຊຸກຍູ້ຜູ້ອອກແຮງງານ ແລະ ປະຊາຊົນໃນທຸກອາຊີບ ໃນການປະກອບສ່ວນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນກອງທຶນປະກັນສຸຂະພາບ.

ໂດຍລວມແລ້ວ, ລັດຖະບານ ແມ່ນຮັບຊາບເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມທີ່ກວມລວມ (Universal Social Protection) ເພື່ອປົກປ້ອງຜົນປະໂຫຍດການພັດທະນາມະນຸດຈາກຜົນກະທົບ ແລະ ເຄາະຮ້າຍຕ່າງໆ. ສະນັ້ນ, ບັນດາຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ ຈາກຜົນການປະເມີນການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ແຕ່ງຊາດກ່ຽວກັບ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ເຊິ່ງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມຂອງ ຮ່າງຄະນະກຳມາທິການເພື່ອຍຸດທະສາດການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມແຫ່ງຊາດຂອງລັດຖະບານ ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຂັບເຄື່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆໃນອະນາຄົດ.

3.14 ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການປົກປ້ອງຮັກສາຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳແຫ່ງຊາດ

ການປັບປຸງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຂອງທຸກກະຊວງໃນທຸກລະດັບ ແລະ ທຸກຂັ້ນ ແມ່ນໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນໃນການການພັດທະນາຊຸມຊົນ ແລະ ເພີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສໂດຍລວມຫຼາຍຂຶ້ນ. ເອກະສານງົບປະມານທີ່ອອກໂດຍ ກະຊວງການເງິນ ແມ່ນຕົວຢ່າງອັນໜຶ່ງຂອງຄວາມໝາຍໝັ້ນຂອງລັດຖະບານ ໃນການເສີມສ້າງການເປີດກວ້າງ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກະຊວງຖະແຫຼງຂ່າວ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ສື່ມວນຊົນຫຼາຍຂຶ້ນເພື່ອຊ່ວຍໃນການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍຄວາມຮັບຮູ້ຂອງສາທາລະນະ ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ ແລະ ໂຄງການຂອງລັດຖະບານ. ທຸກຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນຮັບປະກັນວ່າ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕ່າງໆຈະສາມາດເຂົ້າເຖິງຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ພວກເຂົາມີຊ່ອງທາງໃນການສື່ສານກັບພະນັກງານລັດ ແລະ ການຈັດຕັ້ງຂອງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໄດ້.

ລັດຖະບານ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍດ້ານວັດທະນະທຳທີ່ຈະແຈ້ງ ເຊິ່ງເນັ້ນໜັກໃສ່ການສົ່ງເສີມການພັດທະນາວັດທະນະທຳເພື່ອສ້າງສັງຄົມລາວໃຫ້ເປັນສັງຄົມທີ່ມີແນວຄິດກ້າວໜ້າສີວິໄລ. ບັນດາບຸລິມະສິດໃນຂົງເຂດວັດທະນະທຳ ໄດ້ສຸມໃສ່ການປົກປ້ອງຮັກສາມໍລະດົກທາງດ້ານວັດທະນະທຳແຫ່ງຊາດ, ສະຖານທີ່ປະຫວັດສາດ, ເມືອງມໍລະດົກ ແລະ ວັດວາອາຮາມ ທີ່ດຶງດູດນັກທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ກັບປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ລັດຖະບານ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການປົກປ້ອງຮັກສາວັດທະນະທຳອັນດີງາມແຫ່ງຊາດ ໂດຍການປົກປ້ອງຮັກສາ ແລະ ສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນມີຄ່າແຫ່ງຊາດຂອງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າ ໃນຂະນະດຽວກັນກໍໄດ້ເລືອກຮັບວັດທະນະທຳສາກົນທີ່ກ້າວໜ້າເຂົ້າມາ. ລັດຖະບານ

ຍັງໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການສົ່ງເສີມການຮັກສາວັດທະນະທຳ ຮີດຄອງປະເພນີ, ສິລະປະ ແລະ ວັນນະຄະດີ ແນວຄິດປະດິດສ້າງ, ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາວັດທະນະທຳ, ສະຖານທີ່ປະຫວັດສາດ, ມໍລະດົກທາງທຳມະຊາດ, ວັດຖຸບູຮານ ແລະ ສະຖານທີ່ບູຮານຂອງປະເທດ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ການຟື້ນຟູ ແລະ ການສ້າງໂຮງຮຽນສິລະປະດົນຕີ ແລະ ບ້ານວັດທະນະທຳ ຈະໄດ້ສືບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕໍ່ໄປໃນອະນາຄົດ. ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຄອບຄົວວັດທະນະທຳ ແລະ ບ້ານວັດທະນະທຳແບບຢ່າງ, ມີການຈັດງານມະຫາກຳ, ບຸນປະເພນີ, ສຳມະນາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມລະດັບຊາດ ແລະ ຂັ້ນແຂວງຈຳນວນຫຼາຍ ເພື່ອໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ເຊື່ອມຊຶມຕໍ່ ນະໂຍບາຍວັດທະນະທຳ ແລະ ການສຶກສາ ໂດຍການ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນເອກະລັກທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ການນຳໃຊ້ພາສາແຫ່ງຊາດ ແລະ ຂົນຂວາຍປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກຂົງເຂດວັດທະນະທຳໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ກິດຈະກຳທີ່ກຳລັງດຳເນີນການ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ ເພື່ອສົ່ງເສີມການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຟື້ນຟູມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ ໂດຍການເຊື່ອມສານວັດທະນະທຳພື້ນເມືອງ - ນິທານ ແລະ ເພງພື້ນເມືອງ, ຫັດຖະກຳ ແລະ ສິລະປະ, ພິພິດຕະພັນ ແລະ ສະຖານທີ່ບູຮານຄະດີ ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນຊີວິດການເປັນຢູ່ປະຈຳວັນ; ໂດຍນຳເອົານະວັດຕະກຳ ແລະ ລືບລ້າງປະເພນີທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ; ຝຶກອົບຮົມໃຫ້ພະນັກງານທີ່ມີຄວາມສາມາດໃນຂົງເຂດວັດທະນະທຳ ແລະ ການສຶກສາ; ຊຸກຍູ້ຂົງເຂດການບໍລິການທາງວັດທະນະທຳ (ຕົວຢ່າງ, ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນດ້ານສິລະປະ); ແລະ ກະຕຸ້ນແນວຄິດປະດິດສ້າງ.

3.15 ຮັກສາສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານການເມືອງ, ຄວາມສະຫງົບໃນສັງຄົມ, ຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ, ແລະ ຄວາມຍຸຕິທຳ

ໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຈັດກິດຈະກຳໃນລະດັບຊາດ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ ເພື່ອເຜີຍແຜ່, ຊຸກຍູ້, ແລະ ບຸກລະດົມພົນລະເມືອງໃຫ້ເຂົ້າໃຈ ແລະ ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ ແນວໃສ່ການສ້າງຄອບຄົວ, ບ້ານ ແລະ ເມືອງທີ່ເຂັ້ມແຂງ. ລັດຖະບານ ຄຽງຄູ່ກັບອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ກອງກຳລັງປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການຕໍ່ສູ້ກັບບັນຫາທາງສັງຄົມຫຼາຍຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະການໃຫ້ການສຶກສາຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການໂຄສະນາ ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ, ພັນທະ, ຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ບັນຫາທາງສັງຄົມທີ່ກຳລັງເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ສັງຄົມໃນປັດຈຸບັນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຍັງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ພິເສດຕໍ່ກັບບັນຫາ ຢາເສບຕິດ, ຜູ້ຂາຍບໍລິການທາງເພດ, ຄືນຂີ້ລັກ, ການຜະນັນ, ພະຍາດ HIV/AIDS, ແລະ ອື່ນໆ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທາງດ້ານສັງຄົມ ຈຶ່ງໄດ້ມີການຊອກຫາວິທີແກ້ໄຂຢ່າງລະມັດລະວັງ ໂດຍການໂຄສະນາຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ນຳໃຊ້ກົນໄກຊັກຊວນຫຼາຍຢ່າງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍໄດ້ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການເພີ່ມການຮັບຮູ້ຂອງສັງຄົມ ແລະ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຫຼາຍຂຶ້ນໃນການແກ້ໄຂບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ດ້ວຍຕົນເອງ. ແກ້ໄຂບັນຫາຕໍ່ກັບການພັດທະນາຊາວໜຸ່ມ ກໍເປັນອີກບຸລິມະສິດໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນ ສຳລັບລັດຖະບານດັ່ງທີ່ໄດ້ລາຍງານໃນຫົວຂໍ້ຂ້າງເທິງ.

3.16 ການປັບປຸງການບໍລິການສາທາລະນະ

ການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ການໃຫ້ບໍລິການ

ການປັບປຸງລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ປະກາດນຳໃຊ້ໃນຊຸມປີຜ່ານມາໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເທື່ອລະກ້າວ. ກົດໝາຍທີ່ໄດ້ປັບປຸງເຫຼົ່ານີ້ ລວມທັງການປັບປຸງກົດໝາຍຂອງລັດຖະບານ, ກົດໝາຍກ່ຽວກັບການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກົດລະບຽບກ່ຽວກັບເມືອງ ແລະ ນະຄອນ, ໄດ້ຊ່ວຍຊີ້ແຈງບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບລະຫວ່າງ ທ້ອງຖານນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ລັດຖະມົນຕີ ແລະ ອົງການລັດທຽບເທົ່າກະຊວງ; ແລະ ໄດ້ຊີ້ແຈງຕື່ມກ່ຽວກັບພາລະບົດບາດ, ບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ ລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ການປົກຄອງຂັ້ນຕ່າງໆ. ການປັບປຸງຂອບວຽກງານບໍລິຫານ ແລະ ກົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ສະທ້ອນເຖິງນະໂຍບາຍລັດຖະບານ ແລະ ການຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກການຂັບເຄື່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍສາມສ້າງ ໃນໄລຍະທ້າຍປີຜ່ານມາ.

ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ຕົວແທນຂອງປະຊາຊົນ: ສະພາແຫ່ງຊາດ ໄດ້ສືບຕໍ່ສະໜອງການຕິດຕາມແລະ ກວດກາຊີ້ນຳລະບົບການບໍລິການສາທາລະນະຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ມີເປົ້າໝາຍທີ່ຈະເພີ່ມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນ ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າໃນຂະບວນການການຕັດສິນໃຈ, ໂດຍການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືຕ່າງໆ ເຊັ່ນ: ສາຍດ່ວນ, ຄຳຮ້ອງ, ແລະ ການຮັບຟັງບັນຫາຂອງມວນຊົນ. ກອງປະຊຸມຂະແໜງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານພາກລັດ (Governance Sector Working Group – GSWG) ໄດ້ເປັນເວທີການປຶກສາຫາລືລະຫວ່າງ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຈາກ ລັດຖະບານ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ໃນການປຶກສາຫາລືໂດຍກົງກັບ ຕົວແທນຂອງ ສະພາປະຊາຊົນແຂວງວຽງຈັນ (PPA) ກ່ຽວກັບພາລະບົດບາດ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ປະສິບການ, ຜົນສຳເລັດ, ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍໃນປັດຈຸບັນ.

ປະຊາຊົນອາດຈະຕັດສິນໃຈທີ່ຈະມີສ່ວນຮ່ວມໃນອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນຂອງພັກທີ່ຖືກຮັບຮອງແລ້ວ (ເຊັ່ນ: ແມ່ຍິງ, ຊາວໜຸ່ມ, ກຳມະບານ ແລະ ອື່ນໆ) ແລະ ບັນດາສະມາຄົມທຸລະກິດທີ່ໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຢ່າງເປັນທາງ ການ (ເຊັ່ນ: ສະພາການຄ້າ ແລະ ອື່ນໆ), ກຸ່ມເຄື່ອນໄຫວເພື່ອສິ່ງໃດໜຶ່ງ, ອົງການການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ, ສະມາຄົມ ບໍ່ຫວັງຜົນກຳໄລ (NPAs), ສົມມວນຊົນທາງການ ແລະ ຮູບແບບການສື່ສານທາງສັງຄົມອື່ນໆ. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການ ບໍລິຫານທ້ອງຖິ່ນສະບັບປັບປຸງ ຍັງມີເປົ້າໝາຍແນະນຳໃສ່ການສົ່ງເສີມສາຍພົວພັນໃນການປະຕິບັດວຽກງານໃຫ້ດີຂຶ້ນ ລະຫວ່າງ ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງ ແລະ ທ້ອງການເຂດເລືອກຕັ້ງຂອງສະພາແຫ່ງຊາດ, ແລະ ການເຮັດວຽກຮ່ວມ ກັນທີ່ເຂັ້ມແຂງລະຫວ່າງ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເພື່ອສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການພັດທະນາຂະແໜງການພາກລັດ. ໃນດ້ານການຮ່ວມມືກັບອົງການ INGOs, ກົນໄກການປະສານງານ ໄດ້ ຖືກສ້າງຂຶ້ນເພື່ອຊ່ວຍໃນການປຶກສາຫາລືການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຄຳແນະນຳຂອງອົງການ INGO ໃນບັນດາສະມາຊິກ ຂອງອົງການ INGOs, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ແລະ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ທັງໃນລະດັບຊາດ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ. ສຳລັບ NPAs, ການອອກດຳລັດເລກທີ 115 ກ່ຽວກັບສະມາຄົມ ແມ່ນບາດກ້າວອັນສຳຄັນໃນການຮັບຮູ້ຢ່າງເປັນທາງການ ຂອງ NPAs ໃນຖານະຄູ່ຮ່ວມໃນການພັດທະນາ, ໂດຍປັດຈຸບັນມີ 152 ສະມາຄົມ ແລະ 11 ມູນນິທິ ທີ່ໄດ້ຈົດຖະ ບຽນແລ້ວຢ່າງເປັນທາງການ. ດຳລັດວ່າດ້ວຍທຶນການຊ່ວຍເຫຼືອ ເພື່ອການພັດທະນາ (ODA) (ເລກທີ 75) ແລະ ດຳ ລັດ NPA ສະບັບປັບປຸງ (ເລກທີ 238) ໄດ້ຖືກຮັບຮອງໂດຍລັດຖະບານ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການປຶກສາຫາລືກັບຂະ ແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ. ໃນດຳລັດສະມາຄົມສະບັບໃໝ່ເລກທີ 238 ນີ້ ແມ່ນໄດ້ລະບຸລະອຽດກ່ຽວກັບຂະບວນການ ສ້າງຕັ້ງ NPA ລວມທັງອະທິບາຍເຖິງການຈັດ ສາມ ປະເພດຂອງສະມາຄົມ ແລະ ການອະນຸມັດຕົວແທນ ແມ່ນໄດ້ ອີງໃສ່ການມອບໝາຍໃຫ້ກະຊວງຕ່າງໆສຳລັບບັນດາສະມາຄົມທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ດຳເນີນວຽກງານໃນຂອບ ເຂດຂອງກະຊວງນັ້ນໆ; ພ້ອມກັນນັ້ນ, ໄດ້ລະບຸ ກະຊວງພາຍໃນ (MoHA) ໃຫ້ເປັນສູນລວມໃນການຄຸ້ມຄອງການ ລົງທະບຽນສຳລັບທຸກໆປະເພດຂອງສະມາຄົມ; ພ້ອມທັງໄດ້ກຳນົດກົນໄກການປະສານງານລະອຽດຂຶ້ນຕື່ມໃນ ລະຫວ່າງ ກະຊວງຕ່າງໆຂັ້ນສູນກາງ, ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ. ກະຊວງພາຍ ໃນ ຍັງໄດ້ພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດຂອງການບໍລິຫານ ແລະ ການຈັດຕັ້ງທີ່ຈຳເປັນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຕັ້ງໜ້າໃນ ທຸກລະດັບ ໃນການຄຸ້ມຄອງວຽກງານອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ. ປຶ້ມຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດດຳລັດ ສະມາຄົມສະບັບໃໝ່ ກໍໄດ້ຖືກພັດທະນາຂຶ້ນ ແລະ ເຊັນຮອງຮັບ ແລະ ຈະນຳໄປໃຊ້ຄຽງຄູ່ກັບດຳລັດຂອງ NPA ສະບັບໃໝ່ທີ່ກຳລັງຈະບັງຄັບໃຊ້.

3.17 ຂະແໜງການນິຕິກຳ/ ການປົກຄອງລັດດ້ວຍກົດໝາຍ/ ການທົບທວນປະຈຳໄລຍະກ່ຽວກັບ ສິດທິມະນຸດ

ຂະແໜງການນິຕິກຳ ໄດ້ມີການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນ ພາຍຫຼັງການປັບປຸງລັດຖະທຳມະນູນໃນໄລຍະ ກອງປະຊຸມສະພາ ແຫ່ງຊາດ ປີ 2021 ແລະ ກົດໝາຍໃໝ່/ປັບປຸງ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງໂດຍ ສະພາແຫ່ງຊາດ ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ. ຫຼາຍກິດ ຈະກຳພາຍໃຕ້ ແຜນແມ່ບົດຂະແໜງການນິຕິກຳ ໄດ້ສຳເລັດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ບາງກິດຈະກຳ ກໍກຳລັງສືບຕໍ່

ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ກົດໝາຍຈຳນວນປະມານຫຼາຍກວ່າ 115 ສະບັບ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງໂດຍ ສະພາແຫ່ງຊາດ. ສານປະຊາຊົນ ແລະ ອົງການໄອຍະການ ກໍໄດ້ມີການປັບໂຄງສ້າງ ຫຼື ຂະຫຍາຍທ້ອງຖານໃໝ່. ນອກຈາກນັ້ນ, ແຜນການສ້າງສານປົກຄອງກຳລັງດຳເນີນການ ແລະ ໜ່ວຍງານຈະລະຈາຂັ້ນບ້ານ ກໍໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໃນແຕ່ລະບ້ານເຊັ່ນດຽວກັນ.

ດ້ານການກຳນົດປະມວນກົດໝາຍອາຍາ ແລະ ກົດໝາຍແພ່ງ ແມ່ນມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ຝັນເດັ່ນໃນໄລຍະປີຜ່ານມາ ລວມທັງການຮັບຮອງເອົາປະມວນກົດໝາຍອາຍາ;³⁷ ການປັບປຸງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຍຄວາມ;³⁸ ການພັດທະນາການຊ່ວຍເຫຼືອທາງກົດໝາຍ ແລະ ດຳລັດກອງທຶນທາງກົດໝາຍ;³⁹ ການຮັບຮອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສິນທິສັນຍາ;⁴⁰ ແລະ ການປັບປຸງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການບັງຄັບໃຊ້ຄຳຕັດສິນຂອງສານ.⁴¹ ການພັດທະນາທາງດ້ານນິຕິກຳເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການປັບປຸງກົດໝາຍຂອງປະເທດ ເປັນວາລະທີ່ກຳລັງດຳເນີນໄປຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຊ່ວຍເຫຼືອທາງກົດໝາຍ ແມ່ນຜົນຈາກການສຳຫຼວດຜົນລະເມືອງ ນຳພາໂດຍ ກະຊວງຍຸຕິທຳ (MoJ), ເຊິ່ງນັບວ່າເປັນຄັ້ງທຳອິດຂອງຂະແໜງການຍຸຕິທຳ. ການສຳຫຼວດໄດ້ກຳນົດແນວໂນ້ມທີ່ດີໃນການຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງມີຂໍ້ມູນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ຂໍ້ມູນປັດຈຸບັນ ເພື່ອຊ່ວຍໃນການຮ່າງກົດໝາຍພາກປະຕິບັດຄຽງຄູ່ກັບຄວາມພະຍາຍາມໃນການຂະຫຍາຍການສະໜອງການ ບໍລິການທາງດ້ານກົດໝາຍໃນທົ່ວປະເທດ. ສະພາທະນາຍ ຄວາມແຫ່ງ ສປປ ລາວ (Lao Bar Association - LBA) ເປັນຜູ້ນຳພາ ແລະ ຊ່ວຍໃນການປັບປຸງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຍຄວາມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ໄດ້ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຂະຫຍາຍ ແລະ ຍົກລະດັບວຽກເຮັດງານທຳດ້ານກົດໝາຍ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ. ປັດຈຸບັນ, ສະພາທະນາຍຄວາມແຫ່ງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີທັງໝົດ ສາມສາຂາໃນທົ່ວປະເທດ (ສຳລັບພາກເໜືອແມ່ນຕັ້ງຢູ່ ແຂວງອຸດົມໄຊ, ພາກກາງແມ່ນຕັ້ງຢູ່ ແຂວງວຽງຈັນ ແລະ ພາກໃຕ້ແມ່ນຕັ້ງຢູ່ ແຂວງຈຳປາສັກ) ແລະ ລວມທັງ ຫ້ອງການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານກົດໝາຍ ເຊິ່ງບໍ່ດົນມານີ້ແມ່ນສ້າງຕັ້ງຢູ່ ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ ແລະ ແຂວງເຊກອງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງໄດ້ສຳເລັດການປະຕິຮູບການບໍລິຫານຫຼາຍຢ່າງຂອງສະພາທະນາຍຄວາມແຫ່ງ ສປປ ລາວ ລວມທັງ ການປັບປຸງໂຄງສ້າງຂອງແຜນງານການບໍລິຫານພາຍໃນ ແນໃສ່ເພື່ອສ້າງຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເຂັ້ມແຂງກ່ວາເກົ່າ.

ຖານຂໍ້ມູນກຳໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ເພື່ອຊ່ວຍຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຂໍ້ບັງຄັບຂອງຄຳຕັດສິນຕ່າງໆ ແລະ ການທົດລອງລະບົບການຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ກໍໄດ້ມີການດຳເນີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຄາດວ່າພາຍຫຼັງສຳເລັດການທົດລອງແລ້ວ ລະບົບດັ່ງກ່າວຈະສາມາດຊ່ວຍສະໜອງການບໍລິການວຽກງານຍຸຕິທຳໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນຫຼາຍຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າ. ໂດຍສະເພາະ ລະບົບການຈັດການແຕ່ລະກໍລະນີ (Case Management System - CMS) ແມ່ນຄາດວ່າຈະຊ່ວຍຫຼຸດເວລາໃນການໂອນຖ່າຍຂໍ້ມູນຈາກ ຫ້ອງການສານ ຫາ ຫ້ອງການ ສານເຂດ (sub-national level) ແລະ ລະດັບສູງກາງ ໄດ້ທັນເວລາ ແລະ ວ່ອງໄວຫຼາຍຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າ.

ໂດຍສືບຕໍ່ຜົນການທົບທວນປະຈຳໄລຍະກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ ຄັ້ງທີ 3 (Universal Periodical Review - UPR), ຈາກທັງໝົດ 226 ຂໍ້ແນະນຳ, ລັດຖະບານ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ 160 ຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ຮັບຊາບຂໍ້ແນະນຳທີ່ຍັງເຫຼືອ 66 ຂໍ້. ໂດຍຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກການທົບທວນຄັ້ງທີ 1 ແລະ ຄັ້ງທີ 2 ຂອງຮອບວຽນ UPR ທີ່ຜ່ານມາແມ່ນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຈຳເປັນໃນການສ້າງແຜນປະຕິບັດງານທີ່ລະອຽດ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຂໍ້ແນະນຳຂອງ UPR. ນອກຈາກນັ້ນ, ກໍສືບຕໍ່ການປຶກສາຫາລືກັບ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ, ລວມທັງ ການຈັດກອງປະຊຸມ

³⁷ ກອງປະຊຸມສະພາແຫ່ງຊາດ ໃນເດືອນເມສາ ປີ 2017

³⁸ ກົດໝາຍປັບປຸງວ່າດ້ວຍທະນາຍຄວາມ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງໃນ ກອງປະຊຸມສະພາແຫ່ງຊາດ ເດືອນຕຸລາ-ພະຈິກ 2016. ໂດຍມີການປ່ຽນແປງໜ້ອຍໜຶ່ງໃນຕອນທ້າຍ. ກົດໝາຍຍັງຕ້ອງໄດ້ປະກາດນຳໃຊ້.

³⁹ ກຳລັງດຳເນີນ.

⁴⁰ ໄດ້ຖືກຮັບຮອງໃນກອງປະຊຸມສະພາແຫ່ງຊາດຄັ້ງສຸດທ້າຍ. ມີການປ່ຽນແປງໜ້ອຍໜຶ່ງໂດຍການລວມເອົາຄຳເຫັນຂອງສະມາຊິກສະພາກ່ອນທີ່ກົດໝາຍຈະປະກາດນຳໃຊ້.

⁴¹ ວຽກງານການປັບປຸງໄດ້ຕິດຜັນກັບຫຼາຍຂະແໜງການ, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງອະນຸມັດໃຫ້ມີເວລາຫຼາຍຂຶ້ນເພື່ອໃຫ້ຂະບວນການສຳເລັດ, ຈົນເຖິງປີ 2018.

ປຶກສາຫາລືກັບຂະແໜງການຍ່ອຍ (Sub-Sector Thematic Workshop) (ກ່ຽວພັນກັບ ຂະແໜງການຄຸ້ມຄອງ ກົດໝາຍ ແລະ ສະຖາບັນ) ກ່ຽວກັບ ການລາຍງານສະຖານະຫຼ້າສຸດຂອງ ແຜນປະຕິບັດງານ UPR ກັບຫຼາຍ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ລວມທັງ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ຜະນັກງານພາກລັດ ພາຍໃຕ້ແຜນ ງານຂອງກຸ່ມຂະແໜງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນວຽກງານການຄຸ້ມຄອງກົດໝາຍ ແລະ ສະຖາບັນ ເພື່ອລວບລວມເອົາ ບັນດາຂໍ້ຄິດເຫັນ ແລະ ການປະກອບສ່ວນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດງານດັ່ງກ່າວ.

3.18 ວຽກງານສະຖິຕິ

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ຮັບຮູ້ວ່າການມີຖານຂໍ້ມູນທີ່ດີ ຈະຊ່ວຍການໃນການຂັບເຄື່ອນນະໂຍບາຍ ແລະ ການ ຕັດສິນໃຈບັນຫາຕ່າງໆ ຖ້າຫາກຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວສາມາດສະໜອງໄດ້ຢ່າງທັນເວລາ. ດ້ວຍເຫດຜົນນີ້, ລັດຖະບານ ແມ່ນ ມີຄວາມໝາຍໜັ້ນໃນການສ້າງລະບົບສະຖິຕິທີ່ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອເກັບກຳ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນໃນການສ້າງ ນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານ, ລວມທັງ ຂອບການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດໃຫ້ໄດ້ຕາມໝາກຜົນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ. ດ້ວຍຄະແນນຄວາມອາດສາມາດດ້ານສະຖິຕິທີ່ 67.8⁴² ຊຶ່ງຕໍ່າກວ່າ ຄະແນນສະເລ່ຍຂອງ ພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ປາຊີຟິກ ທີ່ມີຄະແນນສະເລ່ຍທີ່ 75.9 ໃນປີ 2019. ສປປ ລາວ ໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດຂອງຂະແໜງການສະຖິຕິຢູ່ໃນປະເທດ.

ດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ຂອບນະໂຍບາຍຂອງວຽກງານສະຖິຕິ ແມ່ນໄດ້ຊ່ວຍສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃນ ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸງ, ລວມທັງ ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສະຖິຕິ ຊຶ່ງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໃນປີ 2017, ແຜນງານ 5 ປີ ເພື່ອພັດທະນາຂະແໜງການສະຖິຕິ ແລະ ຍຸດທະສາດການພັດທະນາສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ 2010-2020. ສະນັ້ນ, ຄວາມພະຍາມໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນໄດ້ສືບຕໍ່ໃນການສ້າງທ່າແຮງ ແລະ ການປະຕິຮູບການເກັບກຳຂໍ້ ມູນ ແລະ ຍົກລະດັບລະບົບສະຖິຕິຂອງປະເທດ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ເປົ້າໝາຍບຸລິມະສິດຂອງ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ໃນ ການຍົກລະດັບລະບົບສະຖິຕິຂອງປະເທດແມ່ນ (i) ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານເພື່ອຕິດຕາມ ປຸງ, (ii) ສ້າງຄວາມອາດ ສາມາດ, ແລະ (iii) ປະເມີນ ແລະ ປັບປຸງຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກໍໄດ້ມີການປັບປຸງການແບ່ງງານ ຂອງອົງກອນທີ່ຮັບຜິດຊອບ ການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນ ປຸງ ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ອີກດ້ວຍ.

- ຄຸນນະພາບຂອງຂໍ້ມູນ ສຳລັບ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ແລະ ການຕິດຕາມ ແລະ ການລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸງ. ປັດຈຸບັນ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ເປັນໜຶ່ງໃນເສົາຄໍ້າ ຂອງ ກອງເລຂາ ປຸງ ແຫ່ງຊາດ, ຄຽງຄູ່ກັບ ກົມອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ/ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ກົມແຜນການ/ ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ຍັງລວມເປັນໜຶ່ງໃນຄະນະສະເພາະກິດຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຮັບປະກັນການດຳເນີນງານຂອງຂອບການຕິດ ຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ (M & E) ຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX, ຊຶ່ງລວມທັງການ ຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ປຸງ. ໂດຍສະເພາະ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ຮ່ວມກັບບັນດາຈຸດປະສານງານ ປຸງ ແຫ່ງຊາດ ໄດ້ສືບຕໍ່ສຳຫລວດ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນຝ່າຍບໍລິຫານ (administrative records) ຢ່າງ ເປັນປົກກະຕິ.
- ການປະສານງານ ສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ ຂອງຂະແໜງການສະຖິຕິ. ໃນລະດັບກະຊວງ ແມ່ນໄດ້ມີການ ສ້າງຕັ້ງ ພະແນກສະຖິຕິສະເພາະປະຈຳແຕ່ລະກະຊວງ ເພື່ອປະສານງານ ແລະ ຮ່ວມມືກັບ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງ ຊາດ, ຊຶ່ງກະຊວງທີ່ເປັນຜູ້ລາຍງານຫຼັກຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸງ ຈະເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດ

⁴² ຕົວຊີ້ບອກຄວາມອາດສາມາດ ແມ່ນມີອົງກອນຄະແນນໃນການປະເມີນຄວາມອາດສາມາດຂອງລະບົບສະຖິຕິຂອງປະເທດ, ເຊິ່ງອີງຕາມແຜນການການປະເມີນໃນບັນດາ ອົງປະກອບດັ່ງນີ້: ວິທີການ; ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ; ຄວາມຖີ່ ແລະ ໄລຍະເວລາ. ແຕ່ລະປະເທດ ຈະຖືກປະເມີນຕາມ 25 ມາດຕານ ໃນແຕ່ລະອົງປະກອບ ໂດຍນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ສາມາດ ຫາໄດ້ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂໍ້ມູນຈາກປະເທດນັ້ນໆ. ຄະແນນຄວາມອາດສາມາດໂດຍລວມຂອງຂະແໜງການສະຖິຕິ ແມ່ນຄິດໄລ່ໂດຍການສະເລ່ຍຂອງຄະແນນໃນ ສາມກຸ່ມ ຈາກລະດັບ 0-100 (<https://datahub.io/world-bank/iq.sci.ovrl#readme>).

ກັບ ກອງເລຂາ ປູມ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄະນະສະພາກົດຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຕິດຕາມ ແລະ ລາຍງານ ກ່ຽວກັບການບັນລຸ ປູມ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງ ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ. ຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ກໍໄດ້ສືບຕໍ່ຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ເຫັນໄດ້ເຖິງ ຄວາມຈຳເປັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້າ ເພື່ອສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ເຈົ້າໜ້າທີ່ທ້ອງຖິ່ນໃນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນວຽກງານສະຖິຕິທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

- **ຖານຂອງຂໍ້ມູນ ແລະ ຖານຂໍ້ມູນແຫ່ງຊາດ.** ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ຄຽງຄູ່ກັບການສະໜັບສະໜູນຈາກຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນໃນການສ້າງຖານຂໍ້ມູນໃຫຍ່ເມຕາດາຕ້າ (metadata) ຂອງ ປູມ, ແລະ ມີເປົ້າໝາຍການໃນປັບປຸງການນຳໃຊ້ຂອງຜູ້ນຳໃຊ້ ແລະ ພັດທະນາໂຄງຮ່າງການລາຍງານ ປູມ ແຫ່ງຊາດ, ໂດຍຈະໂຮມເອົາຖານຂໍ້ມູນທັງໝົດຂອງຕົວຊີ້ບອກ ເຂົ້າໃນແຜນປະຕິບັດງານຕົວຊີ້ບອກ ປູມ ແຫ່ງຊາດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ສາມາດໃຫ້ທຸກຄົນເຂົ້າເຖິງໄດ້ ຜ່ານລະບົບຖານຂໍ້ມູນອອນລາຍ ຊຶ່ງນີ້ຈະເປັນຂີດໝາຍໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍສະຖິຕິທີ່ສຳຄັນ ແລະ ສ້າງມູນຄ່າເພີ່ມໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ ແລະ ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນ. ຖານຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ຄຽງຄູ່ກັບ ຂໍ້ມູນ ແລະ ຖານຂໍ້ມູນໃຫຍ່ ເມຕາດາຕ້າ (metadata) ຈະຖືກນຳໃຊ້ໃນການສື່ນທະນາກັບຜູ້ນຳໃຊ້ ໃນການແຈ້ງເຕືອນ, ການສຶກສາ ແລະ ຄຳຄິດເຫັນກ່ຽວກັບຄວາມຄືບໜ້າຂອງ ປູມ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ສະນັ້ນ, ສປປ ລາວ ຫວັງວ່າຈະສາມາດຮັບປະກັນການດຳເນີນງານຂອງລະບົບຖານຂໍ້ມູນສະຖິຕິນີ້ ຄຽງຄູ່ກັບ ແອັບພລິເຄຊັນ ປູມ ທີ່ ຄຸ້ມຄອງໂດຍ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ແລະ ບັນດາຖານຂໍ້ມູນອື່ນໆທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເຊັ່ນ: LaoInfo ຊຶ່ງຈະສາມາດສະໜອງຂໍ້ມູນໂດຍກົງ ແລະ ທັນເວລາໃຫ້ທຸກພາກສ່ວນ ແລະ ຂະແໜງການ ເພື່ອສາມາດຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າລ້າສຸດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປູມ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆທີ່ກ່ຽວພັນກັບການເຊື່ອມສານ ປູມ ຢູ່ໃນປະເທດ.

3.19 ພວກເຮົາຝ່ອມກັນກ້າວໄປ (Leaving No One Behind)

ລັດຖະທຳມະນູນຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງເຖິງ ສິດທິພື້ນຖານ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງພົນລະເມືອງ. ເຊິ່ງໄດ້ລະບຸຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ພົນລະເມືອງລາວທຸກຄົນແມ່ນມີຄວາມສະເໝີພາບກັນຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ໂດຍບໍ່ຈຳແນກເພດ, ສະຖານະທາງສັງຄົມ, ລະດັບການສຶກສາ, ຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ພົນລະເມືອງ ບໍ່ວ່າຈະເປັນ ເພດຍິງ ຫຼື ຊາຍ ແມ່ນມີສິດເທົ່າທຽມກັນ ທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ໃນຄອບຄົວ. ອັນນີ້ໄດ້ສະແດງອອກຢ່າງຊັດເຈນໃນລັດຖະທຳມະນູນ ຊຶ່ງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຄວາມໝາຍໝັ້ນຢ່າງເຕັມສ່ວນໃນຫຼັກການ “ຝ່ອມກັນກ້າວໄປ” ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ສະພາບຜູ້ມີສັນຖານຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີລັກສະນະພູມສາດສູງຊັນ ເຊິ່ງເປັນສາເຫດຫຼັກເຮັດໃຫ້ກຸ່ມທີ່ບອບບາງຢູ່ຫ່າງໄກ, ໂດຍປະມານ 80% ຂອງເນື້ອທີ່ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນເຂດພູສູງ, ທັງມີລະດັບຄວາມສູງ ແລະ ພູມລຳເນົາ ທີ່ເປັນປັດໄຈຫຼັກໃນການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ. ປະມານ 7% ຫາ 9% ຂອງປະຊາກອນແມ່ນອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີທາງໜີນທິນທາງ, ແລະ ປະມານ 26% ຂອງປະຊາກອນແມ່ນອາໄສຢູ່ເຂດພູສູງ, ແລະ ມີອັດຕາຄວາມທຸກຍາກສູງ. ສະນັ້ນ, ໃນພາກຕໍ່ໄປນີ້ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງມາດຕະການຂອງລັດຖະບານ ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ ແລະ ສະໜອງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ກຸ່ມທີ່ບອບບາງທີ່ສຸດ ແລະ ເພື່ອແນໃສ່ຮັບປະກັນການປະກອບສ່ວນຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການພັດທະນາ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນທົ່ວປະເທດ.

ແມ່ຍິງ. ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຂອບກົດໝາຍທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ແທດເໝາະທີ່ສະໜັບສະໜູນຄວາມສະເໝີພາບກັນລະຫວ່າງ ບົດບາດຍິງ - ຊາຍ ແລະ ການສົ່ງເສີມຄວາມອາດສາມາດຂອງແມ່ຍິງ ລວມທັງ ການກຳນົດຄວາມສະເໝີພາບໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກຳນົດຢູ່ໃນກົດໝາຍແຫ່ງຊາດຫຼາຍສະບັບ. ເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້, ລັດຖະບານ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຫຼາຍພາກສ່ວນໃນທຸກຂັ້ນ ໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍຫຼາຍສະບັບ. ເປົ້າໝາຍຫຼັກແມ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າແມ່ຍິງໃນທຸກທຶນ

ແຫ່ງໃນສັງຄົມ ສາມາດເຂົ້າເຖິງຜົນປະໂຫຍດຢ່າງເຕັມສ່ວນຂອງການສ້າງຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມເທົ່າທຽມ ກັນ ພາຍໃຕ້ກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຍັງມີການປະຕິບັດບາງຂໍ້ຕາມ ວັດທະນະທຳ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີ ກຳຕາມ ແລະ ສິ່ງເສີມການປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສິດທິຂອງພວກເຂົາ. ເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍທີ່ ແມ່ຍິງໄດ້ປະຊຸມຢູ່, ລັດຖະບານ ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະການກ່ຽວຂ້ອງໃນທຸກຂະແໜງການເສດຖະກິດ ແລະ ຫຼາຍໂຄງການໃນທົ່ວປະເທດ ເພື່ອ 1) ສະໜັບສະໜູນການປະກອບສ່ວນຂອງແມ່ຍິງໃນຂະແໜງ ທຸລະກິດ; 2) ປັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານຂອງພວກເຂົາ ເຊັ່ນ: ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສິ່ງທີ່ຈະ ພາໃຫ້ເກີດດອກອອກຜົນ, ເຊັ່ນ: ການບໍລິການເສີມຕ່າງໆ ; 3) ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພວກເຂົາໃນການ ຕັດສິນໃຈບັນຫາຕ່າງໆ; 4) ຮັບປະກັນວ່າຄວາມຕ້ອງການຂອງພວກເຂົາແມ່ນເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນການພັດທະນາ ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ. ສະນັ້ນ, ເພື່ອບັນລຸໄດ້ເປົ້າໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍ ໃນການສົ່ງເສີມຄວາມ ອາດສາມາດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຈຶ່ງໄດ້ມີການລິເລີ່ມຍຸດທະສາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອ ແກ້ໄຂຂໍ້ຄົງຄ້າງດັ່ງກ່າວ, ຊຶ່ງກໍມີບາງຂະແໜງການໄດ້ເນັ້ນໜັກ ແລະ ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງ ແມ່ຍິງ/ ເພດຍິງ ດັ່ງນີ້:

ຂະແໜງການກະສິກຳ, ການຕອບສະໜອງໂດຍຄຳນຶງເຖິງເພດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຈະຖືກເຊື່ອມສານໃນຫຼາຍມາດ ຕະການກ່ຽວຂ້ອງໃນໂປລແກຼມ ແລະ ໂຄງການສະເພາະ, ຊຶ່ງການຄົ້ນຄ້ວາ ແລະ ການວາງແຜນໂຄງການ ແມ່ນ ໄດ້ລວມເອົາ:

- ການວິເຄາະຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຂໍ້ມູນບົດບາດຍິງ -ຊາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ.
- ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການບໍລິການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການບໍລິການເພີ່ມເຕີມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງເພດ.
- ການນຳໃຊ້ຕົວຊີ້ບອກບົດບາດຍິງ -ຊາຍໃນການຕິດຕາມໂຄງການ.
- ມີການຍືນຍັນການດຳເນີນການ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງບຸກຄະລາກອນຂອງແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ລວມທັງເຈົ້າໜ້າທີ່ສົ່ງເສີມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- ມີຈຸດປະສານງານບົດບາດຍິງ -ຊາຍຢູ່ຂັ້ນບ້ານໃນການສົ່ງເສີມການປັບປຸງການຜະລິດກະສິກຳ.
- ຄຳນຶງເຖິງ ສິດທິຂອງແມ່ຍິງ ຕາມປະເພນີ ໃນການຈັດສັນທີ່ດິນ, ອອກຊື້ ໃບຕາດິນ ແລະ ການແກ້ໄຂຂໍ້ ຂັດແຍງດ້ານທີ່ດິນ.
- ສະໜັບສະໜູນແມ່ຍິງໃນການເຂົ້າເຖິງ ວິທີການທ້ອນເງິນ ແລະ ການປ່ອຍສິນເຊື້ອ ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ.

ຂະແໜງການສຶກສາ, ຄວາມແຕກໂຕນ ຂອງຍິງ - ຊາຍໃນອັດຕາການຮູ້ໜັງສື, ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນ ແລະ ອັດຕາ ການຮຽນຈົບ ໂດຍສະເພາະໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ, ເຊິ່ງສິ່ງນີ້ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນໃສ່ການບັນລຸເປົ້າ ໝາຍການສຶກສາ ແລະ ການຮູ້ໜັງສືທີ່ລັດຖະບານໄດ້ຕັ້ງໄວ້ ລວມທັງເປົ້າໝາຍການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ລັດຖະບານ ຕ້ອງໄດ້ສຸມໃສ່ການຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງການສຶກສາ, ຄຸນນະພາບການສຶກສາ ແລະ ສ້າງ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍໃນການສຶກສາ ຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ ແລະ ຂັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາ ສຳລັບເດັກຍິງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ເດັກຍິງທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ເດັກຍິງຊົນເຜົ່າ; ຮັບປະກັນວ່າຜູ້ຍິງ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ໂຮງຮຽນເຕັກນິກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜູ້ຍິງທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ຍິງຊົນເຜົ່າ ລວມທັງການສຶກສານອກລະບົບ ທີ່ສາມາດ ສ້າງ ແລະ ເປັນປະໂຫຍດສູງຕໍ່ກັບຜູ້ຍິງ. ໂດຍອີງຕາມບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດໂຄງການໃນປັດຈຸບັນ ແມ່ນເຫັນໄດ້ເຖິງຄວາມຈຳເປັນໃນການເພີ່ມຈຳນວນຄູ-ອາຈານ ທີ່ເປັນຄົນຊົນເຜົ່າ, ປັບປຸງອຸປະກອນການສຶກສາ ຂັ້ນປະຖົມສຶກສາໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ມອບທຶນສະໜັບສະໜູນສຳລັບເດັກຍິງ ໃນການເຂົ້າໂຮງຮຽນ. ບັນດາແຂວງ ແລະ ເມືອງ ຈະໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ໃນການພັດທະນາດ້ານອຸປະກອນການສຶກສາ ທີ່ເໝາະສົມກັບທ້ອງຖິ່ນ ພ້ອມທັງເພີ່ມຫຼັກສູດ ແລະ ຕາຕະລາງການຮຽນໃນຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ ແລະ ມັດທະຍົມສຶກ

ສາ ເພື່ອສົ່ງເສີມການເຂົ້າໂຮງຮຽນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການສຶກສາທາງໄກ ແລະ ຫຼັກສູດກຽມຮຽນຕໍ່ ກໍ່ເປັນທາງເລືອກໜຶ່ງຂອງນັກຮຽນ (ໂດຍສະເພາະຜູ້ຍິງ) ໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງວິຊາຊີບ ແລະ ໂຮງຮຽນເຕັກນິກຕ່າງໆ.

ຂະແໜງສາທາລະນະສຸກ, ໃນປີທີ່ຜ່ານມາ, ລັດຖະບານ ໄດ້ກຳນົດການປັບປຸງຕົວຊີ້ບອກດ້ານສາທາລະນະສຸກ, ໂດຍສະເພາະ ອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງແມ່ ແລະ ເດັກ ແມ່ນຫຼຸດລົງຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ. ການປັບປຸງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ຍິງສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກຂັ້ນຕົ້ນ ໂດຍສະເພາະ ການບໍລິການທາງດ້ານສຸຂະພາບຈະເລີນຜັນ ຈະເປັນປັດໄຈອັນຈຳເປັນໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍທີ່ຕິດຜັນຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ. ນອກນັ້ນ, ຜູ້ຍິງ ໂດຍສະເພາະຜູ້ຍິງທີ່ຢູ່ບັນດາບ້ານ ແລະ ເມືອງທີ່ທຸກຍາກ, ຄວນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂທາງດ້ານສາທາລະນະສຸກ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າໄດ້ຮັບການສັກຢາກັນພະຍາດຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ມີນ້ຳສະອາດໃຊ້ ແລະ ລະບົບການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກອື່ນໆທີ່ຈຳເປັນ. ສະນັ້ນ, ບັນຫາກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃນທຸກຂໍ້ເລີ່ມຕ່າງໆກ່ຽວກັບ ການເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

ມາດຕະການສະເພາະ ມີດັ່ງນີ້:

- ຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ຜູ້ຍິງໃນຊົນເຜົ່າໃນທຸກຂົງເຂດ ແລະ ຮູບແບບການບໍລິການສາທາລະນະສຸກ.
- ສ້າງຈຸດປະສານງານໃນວຽກງານເພດສຶກສາໃນແຕ່ລະແຂວງ ແລະ ເມືອງ ທີ່ ໂຮງໝໍນ້ອຍ/ສຸກສາລາ.
- ສ້າງຄວາມດຸ່ນດ່ຽງທາງດ້ານຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຊົນເຜົ່າ ໃນຄະນະຈັງຕັ້ງ/ຄະນະກຳມະທິການສາທາລະນະສຸກຂັ້ນບ້ານ.
- ສ້າງຄວາມດຸ່ນດ່ຽງທາງດ້ານຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຊົນເຜົ່າ ໃນທຸກການບໍລິການ ແລະ ຈັດການຝຶກອົບຮົມສະເພາະໃຫ້ແກ່ພະນັກງານສາທາລະນະສຸກ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ບໍລິການເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບ.
- ວາງແຜນງົບປະມານສຳລັບບຸກຄະລາກອນດ້ານສາທາລະນະສຸກ ທີ່ຖືກມອບໝາຍໃນເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກຂອງເມືອງ ແລະ ບ້ານ
- ນຳໃຊ້ວິທະຍຸ ແລະ ສື່ຕ່າງໆ ໃນການໂຄສະນາກ່ຽວກັບສຸຂະສຶກສາໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊາຍ ແລະ ຄົນຮຸ່ນໜຸ່ມ ໂດຍສະເພາະກ່ຽວກັບ ສະຖານທີ່ກຳເນີດ ແລະ ການຕ້ານພະຍາດຕິດຕໍ່/ຕິດແປດຕ່າງໆ STD/HIV/AIDS.
- ຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກ ໂດຍສະເພາະສຳລັບ ຜູ້ຍິງຊົນເຜົ່າ.

ຂະແໜງຂົນສົ່ງ, ລັດຖະບານ ມີຄວາມມຸ່ງໝັ້ນເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມວ່າຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຂອງຜູ້ຍິງ ຈະໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາ ແລະ ຄຳນຶງເຖິງໃນການວາງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການສ້າງຖະໜົນຫົນທາງ ແລະ ການສ້າງຜົນຖານໂຄງລ່າງອື່ນໆ. ຜົນກະທົບທາງລົບຈາກສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາເຊັ່ນດຽວກັນ ໂດຍສະເພາະ ກຸ່ມແມ່ຍິງທີ່ທຸກຍາກ ມັກຈະເປັນກຸ່ມທີ່ມີທ່າອ່ຽງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກເຫດການດັ່ງກ່າວຫຼາຍກ່ວາໝູ່. ດັ່ງນັ້ນ:

- ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ ລວມທັງຜູ້ຍິງ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປຶກສາຫາລື ໃນການອອກແບບລະບົບການຂົນສົ່ງ ແລະ ໂຄງການສາທາລະນະປະໂພກອື່ນໆ.
- ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ໃນການສ້າງຖະໜົນໃໝ່ ແລະ ໂຄງການສາທາລະນະປະໂພກອື່ນໆ ແມ່ນຕ້ອງໄດ້ວິເຄາະເຖິງຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຜົນກະທົບທີ່ກ່ຽວພັນເຖິງຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ.
- ໂຄງການພັດທະນາຊຸມຊົນ ຈະໄດ້ຮັບການອອກແບບຢ່າງແທດເໝາະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຊຸມຊົນເຂດນອກຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກນຳໃຊ້ຖະໜົນຫົນທາງ ແລະ ໂຄງການສາທາລະນະປະໂພກຕ່າງໆ
- ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຈະໄດ້ຖືກເກັບກຳ ເພື່ອຕິດຕາມຜົນກະທົບຂອງແຕ່ລະໂຄງການ.

- ຜູ້ຕາງໜ້າຂອງຜູ້ຍິງ ຈະໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນກອງທຶນບຸລະນະຮັກສາຖະໜົນທຶນທາງໃນຊຸມຊົນ.

ຂະແໜງການຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ວັດທະນະທຳ, ການຊ່ວຍຊຸມຊົນ, ວັດທະນະທຳ ແລະ ທ່ອງທ່ຽວ (ຖວທ / MoICT) ໄດ້ເຮັດວຽກ ແລະ ປະສານງານຢ່າງໃກ້ຊິດກັບ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ (ສທ / MoH), ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ແລະ ອົງກອນອື່ນໆ ໃນການສ້າງ ແລະ ລິເລີ່ມຂະບວນການປຸກຈິດສຳນຶກ (ໃນພາສາທີ່ແທດເໝາະກັບຊຸມຊົນ) ກ່ຽວກັບ ໂລກເຮັດໄອວີ / ໂລກເອດ ແລະ ບັນຫາຄວາມສ່ຽງທາງສຸຂະພາບອື່ນໆ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນສູນພັກເຊົາ ຂອງໂຄງການສ້າງທາງ ແລະ ທາງລົດໄຟ ແລະ ຈຸດຜ່ານ ແລະ ເຂດຊາຍແດນຕ່າງໆ. ກະຊວງ ຖວທ ຍັງໄດ້ເຮັດວຽກກັບຫຼາຍອົງການອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກ່ຽວກັບບັນຫາລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ (UXO) ທີ່ຢູ່ໃນແຜນການກໍ່ສ້າງທຶນທາງ ແລະ ເຂດພື້ນທີ່ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ກ່ຽວກັບການມີວຽກເຮັດງານທຳ, ເນື່ອງຈາກລະດັບການສຶກສາທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ການເຂົ້າເຖິງສິນເຊື່ອ ແລະ ແລະ ການນຶກຄິດເອົາວ່າໜ້າວຽກໃດທີ່ເໝາະສົມສຳລັບແມ່ຍິງ ແລະ ໜ້າວຽກໃດທີ່ເໝາະສົມສຳລັບຜູ້ຊາຍ (ໃນບັນດາປັດໄຈຕ່າງໆ), ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ສ່ວນຫຼາຍລ້ວນແລ້ວແຕ່ມີໂອກາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ມັກຈະປະເຊີນກັບອຸປະສັກທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນຖານະເປັນເຈົ້າຂອງທຸລະກິດ ຫຼື ໃນຖານະເປັນພະນັກງານ/ລູກຈ້າງ ທີ່ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງການຍ່ອຍ ເຊັ່ນ: ການຄ້າ, ຜະລິດຕະພັນຫັດຖະກຳ, ການຜະລິດ, ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຂະແໜງການຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ກະຊວງຕ່າງໆ ໄດ້ເຊື່ອມສານປັດໄຈບົດບາດຍິງ -ຊາຍເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ, ການວາງແຜນ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າທັງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ສາມາດປະກອບສ່ວນ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດຂອງປະເທດຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ບັນຫາບົດບາດຍິງ -ຊາຍຍັງຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນງານແຫ່ງຊາດ ໃນການສະກັດກັ້ນການແຜ່ລະບາດຂອງໂລກເຮັດໄອວີ / ໂລກເອດ, ການຄຸ້ມຄອງໃນກຸ່ມແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ຢາເສບຕິດທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນ ບັນຫາບົດບາດຍິງ -ຊາຍຍັງຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນແຜນງານນະໂຍບາຍປະຊາກອນແຫ່ງຊາດ ແລະ ບັນຫາລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ (UXO) ອີກດ້ວຍ.

ໃນຂະແໜງການປົກຄອງ, ເຫັນວ່າມີຫຼາຍຫົວຂໍ້ກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ -ຊາຍໃນຂະແໜງການປົກຄອງທີ່ກ່ຽວພັນກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ. ແມ່ຍິງ ແມ່ນກວມເອົາປະມານເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງຈຳນວນພະນັກງານລັດຖະກອນທັງໝົດ, ແຕ່ຈຳນວນແມ່ຍິງ ທີ່ດຳລົງຕຳແໜ່ງເປັນຄະນະນຳຂອງປະເທດ, ຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນບ້ານ ແມ່ນຍັງມີຈຳນວນໜ້ອຍ. ໃນລະດັບວິຊາການ, ແມ່ຍິງຈາກກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ຍັງບໍ່ປາກົດໃຫ້ເຫັນຫຼາຍເທົ່າທີ່ຄວນ, ໂດຍສະເພາະໃນວຽກສາທາລະນະສຸກ ແລະ ອາຊີບຄູອາຈານ. ຕໍ່ກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ, ລັດຖະບານ ແມ່ນມີຄວາມໝາຍໝັ້ນໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ບໍ່ດຸນດ່ຽງນີ້. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຍັງຄຳນຶງວ່າ ພວກເຮົາຈະບໍ່ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໄດ້ໂດຍທັນທີ ຖ້າຫາກຂາດການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນບັນຫາຕ່າງໆຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ. ໃນຂົງເຂດຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບກົດໝາຍ ແລະ ສິດຕ່າງໆ, ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ ຈະສືບຕໍ່ເຮັດວຽກກັບ ກະຊວງ ຍຸຕິທຳ (MOJ) ແລະ ກະຊວງອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງພາຍນອກ ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງແມ່ຍິງ ກ່ຽວກັບກົດໝາຍ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ກ້ວາງຂວາງຕື່ມ.

ໄວໜຸ່ມຍິງ. ສປປ ລາວ ແມ່ນໜຶ່ງໃນຫຼາຍປະເທດທີ່ມີອັດຕາສ່ວນຂອງການແຕ່ງງານກ່ອນໄວ ແລະ ມີອັດຕາການເກີດລູກຂອງໄວໜຸ່ມທີ່ສູງທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນ. ສຳລັບຈຳນວນແມ່ຍິງທຸກໆພັນຄົນ ມີແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມ 83 ຄົນ (ອາຍຸ 15-19 ປີ) ເກີດລູກ - ເຊິ່ງຕົວເລກດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຫຼຸດລົງຈາກ 94 ຄົນ ໃນປີ 2011/12, ແຕ່ກໍຖືວ່າຍັງເປັນຕົວເລກທີ່ສູງຢູ່. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າ ໄວໜຸ່ມຍິງ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນປະເຊີນກັບສິ່ງທ້າທາຍຫຼາຍຢ່າງ, ເຊັ່ນ: ພວກເຂົາບໍ່ສາມາດພັດທະນາຄວາມສາມາດຂອງພວກເຂົາໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ໜຶ່ງໃນຫ້າຄົນຂອງໄວໜຸ່ມຍິງ ແມ່ນອອກໂຮງຮຽນ; ໜຶ່ງໃນສີ່ຄົນຂອງເດັກຍິງ ອາຍຸ 15-19 ປີ ແມ່ນສ້າງຄອບຄົວແລ້ວ ແລະ ໜຶ່ງໃນສິບຄົນຂອງເດັກຍິງໃນກຸ່ມອາຍຸດຽວກັນແມ່ນຖືພາ ຫຼື ໃຫ້ກຳເນີດລູກແລ້ວ. ສະນັ້ນ, ການລົງທຶນດ້ານສາທາລະນະສຸກໃຫ້ແກ່ເດັກຍິງ, ລວມທັງດ້ານ

ໄພຊະນາການ ແລະ ການສຶກສາ ຈະເປັນປັດໄຈສໍາຄັນທີ່ຈະປະກອບສ່ວນໃນການຫຼຸດຜ່ອນການເກີດລູກກ່ອນໄວ, ການຕາຍຂອງແມ່ ແລະ ການເປັນເດັກເຕັຍເກີດເກນມາດຖານໄດ້, ເຊິ່ງມັນຈະຊ່ວຍໃນການປັບປຸງຜົນໄດ້ຮັບທາງດ້ານສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສາ ແລະ ຈະປະກອບສ່ວນການບັນລຸມາດຖານການກ້າວອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃນອະນາຄົດອີກດ້ວຍ. ທີ່ສໍາຄັນ, ລັດຖະບານ ແມ່ນມີຄວາມໝາຍໝັ້ນໃນການສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການລົງທຶນໃນກຸ່ມໄວໜຸ່ມຍິງໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ເພາະມັນຈະເປັນປັດໄຈສໍາຄັນໃນການສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີໂຄງການຮ່ວມໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາໃນການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍຂອງເດັກຍິງ ແລະ ວິທີການແກ້ໄຂອຸປະສັກໃນການພັດທະນາຂອງພວກເຂົາ.

ເດັກນ້ອຍ. ທຸກໆເປົ້າໝາຍ ປພຍ ແມ່ນລ້ວນແລ້ວແຕ່ກ່ຽວພັນກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງເດັກບໍ່ດ້ານໃດກໍ່ດ້ານໜຶ່ງ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ແຮງງານເດັກ (ປພຍ 8), ການພັດທະນາເດັກກ່ອນໄວຮຽນ, ການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ ໃນປພຍ 4 ແລະ ປພຍ 3, ການປະຕິບັດທີ່ບໍ່ເໝາະສົມຕໍ່ເດັກ ເຊັ່ນ: ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວ (ປພຍ 5), ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ເດັກ (ປພຍ 16), ການລົງທະບຽນການເກີດ (ປພຍ 16), ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກ ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕິກຄ້າງ (UXO) (ປພຍ 18), ແລະ ປພຍ ອື່ນໆ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄວາມທຸກຍາກ (ປພຍ 1), ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ (ປພຍ 5) ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ (ປພຍ 13) ແລະ ການຈຳແນກໃນສັງຄົມ (ປພຍ 10), ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ລ້ວນແລ້ວແຕ່ສ້າງຄວາມບອບບາງໃຫ້ແກ່ເດັກ. ໃນກໍລະນີຂອງ ສປປ ລາວ, ຂໍ້ມູນຈາກຜົນການສຳຫຼວດ ຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ຄັ້ງທີ II ປີ 2018 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ອັດຕາເດັກທີ່ເສຍອົງຄະແມ່ນສູງກ່ວາໃນກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ພວກເຂົາກໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການສຶກສາໄດ້ໜ້ອຍ. ໃນຂະນະທີ່ 2% ຂອງເດັກ ອາຍຸ 2 ຫາ 4 ປີ ມີອົງປະກອບຂອງຮ່າງກາຍຢ່າງໜ້ອຍ 1 ຊະນິດ ທີ່ບໍ່ສົມບູນ ແລະ ເດັກນ້ອຍໃນເກນອາຍຸດັ່ງກ່າວຈາກຄອບຄົວທີ່ທຸກຍາກ ແມ່ນມີອັດຕາຄວາມບໍ່ສົມບູນຂອງຮ່າງກາຍສູງກ່ວາ ຢູ່ປະມານ 3.6%. ກໍລະນີເດັກທີ່ເສຍອົງຄະສ່ວນຫຼາຍ ແມ່ນຫຼີກລ່ຽງໄດ້ຖ້າຫາກຄອບຄົວມີຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ມີເຄື່ອງມືທີ່ເໝາະສົມ. ສາເຫດຫຼັກຂອງເດັກທີ່ເສຍອົງຄະ ຢູ່ ສປປ ລາວ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນມາຈາກການໄດ້ຮັບບາດເຈັບ, ມີພະຍາດແຕ່ນ້ອຍ ແລະ ຈາກລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕິກຄ້າງ (UXO). ໃນປີ 2018, ໂດຍອີງຕາມຄຳຕອບຂອງລັດຖະບານ ຕໍ່ບົດສຶກສາສາກົນກ່ຽວກັບເດັກທີ່ຂາດສິດເສລີພາບ, ມີເດັກຈຳນວນ 1,010 ຄົນທີ່ເສຍອົງຄະ ຫຼື ຝິການ (ໃນນັ້ນເດັກຊາຍ 602 ຄົນ ແລະ ເດັກຍິງ 408 ຄົນ) ທີ່ອາໄສຢູ່ສະຖາບັນໃນທົ່ວປະເທດ. ປັດຈຸບັນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບເດັກທີ່ເສຍອົງຄະ/ຝິການ ທີ່ຝັກອາໄສຢູ່ບ້ານແມ່ນບໍ່ທັນມີຂໍ້ມູນລະອຽດເທື່ອ, ໂດຍອີງຕາມການຕິດຕາມຈາກຜົນການສຳຫຼວດສາກົນ ກ່ຽວກັບ ສຸຂະພາບຂອງນັກຮຽນຢູ່ໂຮງຮຽນ ແລະ ບົດສຶກສາ ກ່ຽວກັບສຸຂະພາບກັບການປະພຶດຂອງເດັກໄວຮຽນ ປະຈຳປີ 2019 (the Health Behaviour in School-aged Children Study 2019), ລັດຖະບານຍັງໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການແກ້ໄຂບັນຫາເດັກນ້ອຍຖືກໝູ່ຂົ່ມເຫັງ (bullying) ຢູ່ສະຖານທີ່ສຶກສາ ແລະ ໂຮງຮຽນ. ປັດຈຸບັນ, ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ແມ່-ເດັກ ໄດ້ຮ່ວມມືກັບກະຊວງ ສສກ ໃນການພັດທະນາ ປຶ້ມຄູ່ມືແຫ່ງຊາດໃນການສະກັດກັ້ນ ແລະ ຕອບໂຕ້ຕໍ່ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ເດັກຢູ່ໂຮງຮຽນ, ຊຶ່ງປຶ້ມຄູ່ມືດັ່ງກ່າວແມ່ນໄດ້ຮັບການອະນຸມັດໂດຍ ທ່ານຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ໃນທ້າຍປີ 2020.

ໄວໜຸ່ມ. ສປປ ລາວ ແມ່ນຄາດຄະເນວ່າມີປະຊາກອນໜຸ່ມ ອາຍຸຕໍ່າກ່ວາ 25 ປີ ກວມເອົາເຖິງ 60% ຂອງຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ 7 ລ້ານກ່ວາຄົນ, ການມີປະຊາກອນໜຸ່ມເປັນອັດຕາສ່ວນສູງ ໄດ້ເປີດກາລະໂອກາດທີ່ສໍາຄັນທີ່ຈະສາມາດນຳຜົນປະໂຫຍດມາໃຫ້ປະເທດໄດ້. ສະນັ້ນ, ໃນໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ ລັດຖະບານ ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາຫຼາຍພາກສ່ວນ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ເພີ່ມທະວີຄວາມພະຍາມ ແລະ ການລົງທຶນໃນຂົງເຂດການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ, ວຽກເຮັດງານທຳ, ການປົກປ້ອງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງໄວໜຸ່ມເພື່ອຮັບປະກັນວ່າໄວໜຸ່ມທຸກຄົນສາມາດພັດທະນາຄວາມສາມາດຂອງພວກເຂົາໄດ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ໂດຍລວມແລ້ວ, ສະພາບແວດລ້ອມນະໂຍບາຍສໍາລັບໄວໜຸ່ມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີທ່າບວກ, ເຖິງແມ່ນວ່າມີບາງຂົງເຂດທີ່ຈຳ

ເປັນຕ້ອງມີການພັດທະນາເພີ່ມເຕີມ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ບັນຫາໄວໜຸ່ມ ແລະ ການບໍລິໂພກເຄື່ອງຕື່ມມືນເມົາ ແລະ ສະຖານທີ່ຕັ້ງຂອງຮ້ານບັນເທີງຕ່າງໆ. ດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນປັດຈຸບັນ, ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ສືບຕໍ່ປຶກສາຫາລື ແລະ ແລກປ່ຽນຂໍ້ແນະນຳຕ່າງໆ ເພື່ອພັດທະນາ ແຜນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດສຳລັບໄວໜຸ່ມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໂດຍໃຫ້ມີການເຊື່ອມໂຍງກັນລະຫວ່າງ ນະໂຍບາຍຂອງຂະແໜງການຕ່າງໆ ແລະ ບັນດາກົດໝາຍທີ່ມີຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ລັດຖະບານ ຍັງໄດ້ເຮັດວຽກກັບ ເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າ ໄວໜຸ່ມມີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍ ທີ່ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປ້ອງພວກເຂົາ. ໂດຍສະເພາະ, ພວກເຂົາ ຈຳເປັນຕ້ອງຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບສິດຂອງພວກເຂົາ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ, ສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ ແລະ ວຽກເຮັດງານທຳ. ຖ້າຫາກພວກເຂົາຂາດຄວາມຮັບຮູ້ ກ່ຽວກັບຊ່ອງທາງການປົກປ້ອງພວກເຂົາພາຍໃຕ້ກົດໝາຍ, ແນ່ນອນວ່າ ໄວໜຸ່ມກຸ່ມດັ່ງກ່າວແມ່ນມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຖືກຊຸດຮີດ, ຖືກໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການຖືກນຳໃຊ້ໄປໃນທາງທີ່ຜິດ ແລະ ອາດຈະບໍ່ຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກເຈົ້າໜ້າທີ່ຕາມຄວາມເໝາະສົມ, ເປັນຕົ້ນ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ຜູ້ມີໜ້າທີ່ໃຫ້ການດູແລ ກໍຕ້ອງເຈົ້າໃຈ ແລະ ຮູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວພັນກັບໄວໜຸ່ມ. ສຳລັບໂຄງການ ແລະ ກິດຈະກຳ ທີ່ສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາຂອງໄວໜຸ່ມແມ່ນເຫັນວ່າມີທ່າອ່ຽງເພີ່ມຂຶ້ນ. ແຕ່ປັດຈຸບັນຍັງຂາດຂໍ້ມູນທີ່ລະອຽດ ແຕ່ກໍຄາດວ່າສະຖານະການຈະດີຂຶ້ນໃນເວລາອັນໃກ້ນີ້. ໂດຍສະເພາະ, ສະພາບລວມດ້ານນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ໂຄງການ ຄວນຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງການຕອບສະໜອງ ຄວາມຕ້ອງການສະເພາະຂອງໄວໜຸ່ມ ແລະ ເມື່ອພັດທະນາແລ້ວກໍຕ້ອງໄດ້ທົບທວນຄວາມຕ້ອງການຂອງພວກເຂົາ ໂດຍຜ່ານການເບິ່ງ ‘ທັດສະນະຂອງຊາວໜຸ່ມ’, ແລະ ນີ້ກໍເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງໄວໜຸ່ມທຸກຄົນ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ການພັດທະນາໄວໜຸ່ມ ຈຳເປັນຕ້ອງມີການຮ່ວມມືຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນ ເພາະມັນຈະຕ້ອງມີການເຊື່ອມໂຍງກັນລະຫວ່າງ ຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ, ການສຶກສາ, ການມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປະກອບສ່ວນໃນອະນາຄົດຂອງໄວໜຸ່ມພາຍໃນປະເທດ.

ຜູ້ເສຍອົງຄະ / ຄົນພິການ. ຜູ້ເສຍອົງຄະ/ ພິການ ຢູ່ ສປປ ລາວ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເກີດຈາກການໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ (UXO), ອຸບັດຕິເຫດທາງທ້ອງຖະໜົນ, ເປັນພະຍາດ ແລະ ພິການແຕ່ກຳເນີດ. ຂໍ້ມູນຈາກ ຜົນການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ສະບັບລ້າສຸດ (ປີ 2015) ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີປະຊາກອນອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 5 ປີຂຶ້ນໄປ ເຊິ່ງກວມເອົາຫຼາຍກວ່າ 160,000 ຄົນ (2.7%) ແມ່ນເສຍອົງຄະ/ ພິການ. ອັດຕາສ່ວນຂອງ ຜູ້ເສຍອົງຄະ/ ພິການ ທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຫ່າງໄກສອກຫຼີກແມ່ນສູງກວ່າເຂດອື່ນໆ (3.3% ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ບໍ່ມີຖະໜົນຫົນທາງ, 2.8% ຢູ່ເຂດຊົນນະບົດທີ່ມີຖະໜົນຫົນທາງ, 2.4% ຢູ່ເຂດຕົວເມືອງ), ແລະ ມີອັດຕາສູງກວ່າໃນບັນດາກຸ່ມຊົນເຜົ່າ. ຜູ້ເສຍອົງຄະ/ ພິການ ອາຍຸຫຼາຍກວ່າ 10 ປີ ທີ່ອາໄສຢູ່ທັງເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ເຂດຕົວເມືອງແມ່ນມີອັດຕາສ່ວນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນແຮງງານໜ້ອຍສົມຄວນ ແລະ ອັດຕາການບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳແມ່ນສູງກວ່າ ຖ້າທຽບກັບຄົນທີ່ບໍ່ໄດ້ເສຍອົງຄະ. ໂດຍສະເພາະ, ເດັກໄວໜຸ່ມ ແລະ ແມ່ຍິງ ທີ່ເສຍອົງຄະ/ ພິການ ແມ່ນບໍ່ມີໂອກາດໃນການສຶກສາ, ການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ມີວຽກເຮັດງານທຳ.

ສປປ ລາວ ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍະບັນຕໍ່ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດຂອງ ຄົນພິການ (CRPD) ໃນປີ 2009 ແລະ ສຳເລັດການສົ່ງລົດລາຍງານແຫ່ງຊາດ ໃນປີ 2016. ສປປ ລາວ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ຄະນະກຳມາທິການແຫ່ງຊາດເພື່ອ ຄົນພິການ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸ ແລະ ໄດ້ອອກຫຼາຍມາດຕະການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ CRPD ດັ່ງທີ່ໄດ້ລາຍງານໃນບົດລາຍງານ, ເຊັ່ນ: ດຳລັດວ່າດ້ວຍຄົນພິການ (ເລກທີ 137) ໃນປີ 2014 ແລະ ດຳລັດໃໝ່ ກ່ຽວກັບ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານສັງຄົມໃຫ້ແກ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງ ຜູ້ເສຍອົງຄະ ແລະ ຮັບຮອງເອົາ ແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດໃນການສຶກສາທີ່ກວມລວມ (2011-2015). ເພື່ອເຮັດໃຫ້ດຳລັດໃໝ່ ກ່ຽວກັບການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານສັງຄົມໃຫ້ແກ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງ ຜູ້ເສຍອົງຄະ ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງມີການວາງພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຢ່າງຈະແຈ້ງ ໃນແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ອັດຕາການປົກຄຸມຂອງການບໍລິການສາທາລະນະສຸກ ຈະລວມທັງການບໍລິການບຳບັດ ແລະ ອຸປະກອນຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ແກ່ຜູ້ເສຍອົງຄະທຸກຄົນ.

ພ້ອມກັນນັ້ນ, ການຄຸ້ມຄອງຈັດການລະບົບຂໍ້ມູນ ກໍຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການແຍກຂໍ້ມູນຕາມສະຖານະພິການ, ລວມທັງ ຜູ້ລອດຊີວິດຈາກຜົນກະທົບຈາກລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ (UXO), ເພື່ອເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາສາມາດສຳຫຼວດ ແລະ ຕິດຕາມຜົນກະທົບຢ່າງກວ້າງຂວາງໄດ້.

ໃນຂະນະດຽວກັນ, ລັດຖະບານ ກໍໄດ້ດຳເນີນການເກັບກຳຂໍ້ມູນສະຖິຕິ ກ່ຽວກັບຜູ້ເສຍອົງຄະ ໃນການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ. ຂໍ້ມູນຊຸດທຳອິດ ກ່ຽວກັບຜູ້ເສຍອົງຄະ ແມ່ນໄດ້ຈາກຜົນການສຳຫຼວດໃນປີ 2005. ແບບສອບຖາມໄດ້ເພີ່ມຄຳຖາມທີ່ຫຼາກຫຼາຍຂຶ້ນໃນການສຳຫຼວດປີ 2015. ປັດຈຸບັນ, ລັດຖະບານ ກຳລັງເຮັດວຽກກັບ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ເພື່ອປັບປຸງຂໍ້ມູນ ແລະ ຄຳຖາມໃຫ້ສອດຄ່ອງຫຼາຍຂຶ້ນເພື່ອກະກຽມການລົງສຳຫຼວດໃນປີ 2025. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກະຊວງ ຮສສ (MoLSW) ກໍໄດ້ສ້າງຕັ້ງ ພະແນກສະຖິຕິຂຶ້ນ ເພື່ອເປັນຈຸດເກັບກຳຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, ລວມທັງ ສະຖິຕິ ກ່ຽວກັບ ຄົນພິການໃນທົ່ວປະເທດ, ຄຽງຄູ່ກັບການເປັນຈຸດປະສານງານກັບ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ (ສຖຕ) ເພື່ອດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສະໜອງ ຂໍ້ມູນອ້າງອີງ ເພື່ອປັບປຸງ ແລະ ສ້າງນິຕິກຳໃຫ້ສອດຄ່ອງໃນແຕ່ລະໄລຍະ, ລວມທັງ ນິຕິກຳ ທີ່ກ່ຽວພັນກັບ ຄົນພິການ ແລະ ແກ້ໄຂຂໍ້ທີ່ເປັນອຸປະສັກໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຢ່າງຜາສຸກໃນສັງຄົມ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ລັດຖະບານ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການສົ່ງເສີມການຮ່ວມມືສາກົນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງໂລກ, ຂອງພາກພື້ນ ແລະ ໃນຂອບຂອງອາຊຽນ ກ່ຽວກັບ ຄົນພິການ ແລະ ຍົກລະດັບຄວາມພະຍາຍາມໃນການມີສ່ວນຮ່ວມໃນກອງປະຊຸມສຳມະນາ ຂອງສອງຝ່າຍ ແລະ ຫຼາຍຝ່າຍ ເພື່ອແລກປ່ຽນຄຳຄິດເຫັນ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນກ່ຽວກັບ ຄົນພິການ. ປັດຈຸບັນ ແມ່ນມີພຽງແຕ່ໂຄງການຂະໜາດນ້ອຍໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວນີ້ ແລະ ຈະມີການປະສານງານເພື່ອສ້າງແຜນຍົກລະດັບໂຄງການດັ່ງກ່າວໃນອະນາຄົດໃນທົ່ວປະເທດອີກດ້ວຍ.

ຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ. ໃນຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ, ກຸ່ມຊົນເຜົ່າລາວແມ່ນກວມເອົາເຖິງ 53%, ຕາມດ້ວຍກຸ່ມ ຂະມຸ (11%), ມົ້ງ (9%) ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າອື່ນໆ (27%). ອັດຕາສ່ວນຫຼາຍຂອງປະຊາກອນທີ່ຢູ່ໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າ (ບໍ່ລວມຊົນເຜົ່າລາວ) ແມ່ນອາໄສຢູ່ເຂດທຸລະກິດດານ, ຫ່າງໄກຈາກການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານສົມຄວນ, ລວມທັງ ໄກຈາກໂຄງຮ່າງຈັດຕັ້ງຂອງລັດຖະບານ ແລະ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການສື່ສານ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝ. ອຸປະສັກດ້ານພາສາ ກໍຍັງເປັນຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ, ໃນຂະນະທີ່ອັດຕາຄວາມທຸກຍາກແມ່ນມີລະດັບສູງໃນກຸ່ມຊົນເຜົ່າທີ່ອາໄສຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດທີ່ຍັງເອື້ອຍອີງຕາມຮີດຄອງປະເພນີທີ່ເຄີຍປະຕິບັດມາ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍການດຳລົງຊີວິດຂອງພວກເຂົາກໍຖືກຄຸກຄາມ ຍ້ອນການເສຍແຫຼ່ງທຳມາຫາກິນທາງທຳມະຊາດ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ.

ເພື່ອຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນຂອງກຸ່ມຊົນເຜົ່າ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງໆ, ລັດຖະບານ ໄດ້ຕັ້ງຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ຄັ້ງທີ IX ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສາມັກຄີ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບກັນລະຫວ່າງບັນດາຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ, ຊຶ່ງອັນນີ້ໄດ້ເປັນແນວທາງໃຫ້ຂະແໜງການ ແລະ ແຂວງ ເພື່ອຮັບປະກັນການລວມເອົາກຸ່ມຊົນເຜົ່າຕ່າງໆເຂົ້າຢູ່ໃນແຜນງານການລົງທຶນຂອງລັດ ແລະ ການພັດທະນາໂຄງການຕ່າງໆ. ລັດຖະບານ ໂດຍການສະໜັບສະໜູນຈາກ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ ໄດ້ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການສ້າງໂຄງການ ແລະ ການສື່ສານ ລວມທັງ ການກະຈາຍຂໍ້ມູນຜ່ານໂທລະໂຄງຂອງບ້ານ (ເຊັ່ນການແປຂໍ້ມູນຕ່າງໆ, ລວມທັງການກະຈາຍຂໍ້ມູນ ແລະ ການຜະລິດປຸກປະກອນເຜີຍແຜ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍນຳໃຊ້ພາສາທ້ອງຖິ່ນ) ກ່ຽວກັບບັນຫາການພັດທະນາໃນຫຼາຍດ້ານ ນັບທັງ ການສຶກສາ, ສາທາລະນະສຸກ (ໂດຍສະເພາະ ການຟື້ນຟູຈາກຜົນກະທົບຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19), ການສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ກະສິກຳ, ການປົກຄອງ, ລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ (UXO) ແລະ ບັນຫາອື່ນໆ. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ບາດກ້າວຕໍ່ໄປ ຂອງບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ ສະບັບທຳອິດ ແລະ ຜົນການທົບທວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ບົດລາຍງານອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ລັດຖະບານ

ຍັງໄດ້ເກັບກຳຂໍ້ມູນສະຖິຕິທີ່ໄຈ້ແຍກລະອຽດ ບົດບາດຍິງ - ຊາຍ ແລະ ກຸ່ມຂອງປະຊາກອນ ແລະ ຝົນລະເມືອງອີກດ້ວຍ.

ກຸ່ມເພດທາງເລືອກ LGBTQ+

ສປປ ລາວ ແມ່ນບໍ່ມີກົດໝາຍສະເພາະທີ່ເກືອດຫ້າມການຈຳແນກບຸກຄົນທີ່ມີບຸກຄະລິກລັກສະນະຜິດພ້ຽນທາງເພດ ຫຼື ເພດໃດໜຶ່ງ. ລັດຖະບານ ແມ່ນຮັບຮູ້ກຸ່ມ LGBTQ+ ໂດຍລະບຸຢູ່ໃນ ແຜນຍຸດທະສາດໃນການປ້ອງກັນເຊື້ອພະຍາດ HIV/AIDS (ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ).⁴³ ໃນຊຸມປີບໍ່ດົນມານີ້, ໄດ້ມີການ ເປີດກວ້າງເວທີປຶກສາຫາລືຫຼາຍຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ, ການພັດທະນາ ແລະ ບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຝົນລະເມືອງກຸ່ມນີ້. ພ້ອມກັນນັ້ນ, ກໍມີຫຼາຍກົດຈະກຳມວນຊົນ ແລະ ສຳມະນາໄດ້ຖືກຈັດຂຶ້ນ ເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ແລະ ສ້າງຄວາມຍອມຮັບຈາກຂະແໜງການຕ່າງໆ. ເຊັ່ນດຽວກັນກັບກຸ່ມຄົນອື່ນໆໃນສັງຄົມ, ແຮງກົດດັນ ແລະ ຄວາມກັງວົນຍັງສິ່ງຜິດພ້ຽນສຸຂະພາບຈິດຂອງ ກຸ່ມ LGBTQ ເນື່ອງຈາກການຫວ່າງງານ, ການຂາດລາຍໄດ້ ແລະ ຄວາມກັງວົນຢ້ານກົວຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ແລະ ບັນຫາອື່ນໆ ຊຶ່ງໄດ້ຖືກຍົກຂຶ້ນໃນໄລຍະການປຶກສາຫາລືກັບໄວໜຸ່ມສຳລັບ ໃນການກະກຽມບົດລາຍງານ VNR ສະບັບນີ້, ເຊິ່ງບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ຄວນຈະໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ. ສະນັ້ນ, ໃນໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມ - ແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX, ລັດຖະບານໄດ້ຖືເອົາການພັດທະນາໄວໜຸ່ມ ເປັນໜຶ່ງໃນ 25 ແຜນວຽກຈຸດສຸມແຫ່ງຊາດ ແລະ ວຽກງານການພັດທະນາກຸ່ມ LGBTQ+ ແມ່ນມີທ່າກ້າວທີ່ຈະໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃນຂອບແຜນງານນີ້.

ຜູ້ຕິດເຊື້ອ HIV. ໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ ມີຫຼາຍໂຄງການສ້າງຜືນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ໂຄງການ ການພັດທະນາຂະໜາດໃຫຍ່ ໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ເຊັ່ນ: ໂຄງການສ້າງທາງລົດໄຟຄວາມໄວສູງ ລາວ-ຈີນ, ການກໍ່ສ້າງເສັ້ນທາງ ແລະ ເຂື່ອນໄຟຟ້າ. ໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ນຳເອົາແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍ ທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ ເຊິ່ງເປັນການເພີ່ມຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຄວາມບອບບາງຕໍ່ການຕິດເຊື້ອ HIV ໃຫ້ກັບປະຊາຊົນລາວ ສູງຂຶ້ນ. ປັດຈຸບັນ, ສປປ ລາວ ມີຜູ້ຕິດເຊື້ອ HIV ຫຼາຍກວ່າ 40% ທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບຳບັດປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານໄວຣັສ (ART). ຜົນການສຳຫຼວດຂອງ ລະບົບການເຝົ້າລະວັງການຕິດເຊື້ອ HIV, ໂລກຕິດຕໍ່ທາງເພດສຳພັນ ແລະ ພຶດຕິກຳທີ່ຜິດພ້ຽນການຕິດເຊື້ອ HIV (IBBS) ໃນປີ 2017 ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການແຜ່ເຊື້ອ HIV ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ ໃນກຸ່ມ ຊາຍຮັກຮ່ວມເພດ (MSM) ຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ເພີ່ມຈາກ 3.6% ໃນປີ 2014 ມາເປັນ 7% ໃນປີ 2017. ການລ້ຽງກຽດ ແລະ ການຈຳແນກເລືອກປະຕິບັດຕໍ່ຜູ້ຕິດເຊື້ອ HIV ຍັງມີສູງຢູ່, ສາເຫດຫຼັກແມ່ນມາຈາກ ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ຈຳກັດ. ການນຳເອົາການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາຕ້ານໄວຣັສ (ART) ເຂົ້າໃນລະບົບບໍລິການສຸຂະພາບຍັງສືບຕໍ່ເປັນສິ່ງທ້າທາຍ, ໂດຍສະເພາະລະບົບບໍລິການສຸຂະພາບ/ລະບົບສາທາລະນະສຸກ ຍັງບໍ່ທັນມີການຄຸ້ມຄອງທີ່ທົ່ວເຖິງ. ເພື່ອຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ດຳເນີນການປ້ອງກັນ, ການປິ່ນປົວ ແລະ ການຄວບຄຸມ HIV, ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ VIII ແລະ ຄັ້ງທີ IX, ລັດຖະບານ ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນກັບຄູ່ຮ່ວມງານ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າການບໍລິການກ່ຽວກັບ HIV ທີ່ຈຳເປັນ ຈະສືບຕໍ່ສາມາດໃຫ້ ແລະ ສະໜອງບໍລິການກັບຜູ້ທີ່ຕິດເຊື້ອ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຕິດເຊື້ອ HIV. ພ້ອມດຽວກັນນີ້, ລັດຖະບານ ກໍຍັງເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ຫຼາຍຄູ່ຮ່ວມງານ ໃນການສືບຕໍ່ປຸກຈິດສຳນຶກໃນຊຸມຊົນເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມລັງກຽດ ແລະ ການຈຳແນກ ເຊິ່ງເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ແລະ ຮັບປະກັນວ່າຄົນທີ່ຕິດເຊື້ອ HIV ບໍ່ໄດ້ຖືກປະຖິ້ມໄວ້ຂ້າງຫຼັງ.

ກຸ່ມຄົນບອບບາງອື່ນໆ ລວມທັງ ຊາວກະສິກອນທີ່ມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍ, ແຮງງານທີ່ບໍ່ມີທັກສະ ແລະ ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ຄົນງານທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ, ຜູ້ສູງອາຍຸ, ແລະ ອື່ນໆ. ລັດຖະບານ ຮັບຮູ້ດີຕໍ່ກັບກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ໄດ້ເພີ່ມທະວີຄວາມພະຍາຍາມຫຼາຍກວ່າເກົ່າ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າທຸກຄົນ

⁴³ ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ ວ່າດ້ວຍ HIV/AIDS/STI 2011-2015 (ໜ້າ 5 ແລະ 6)

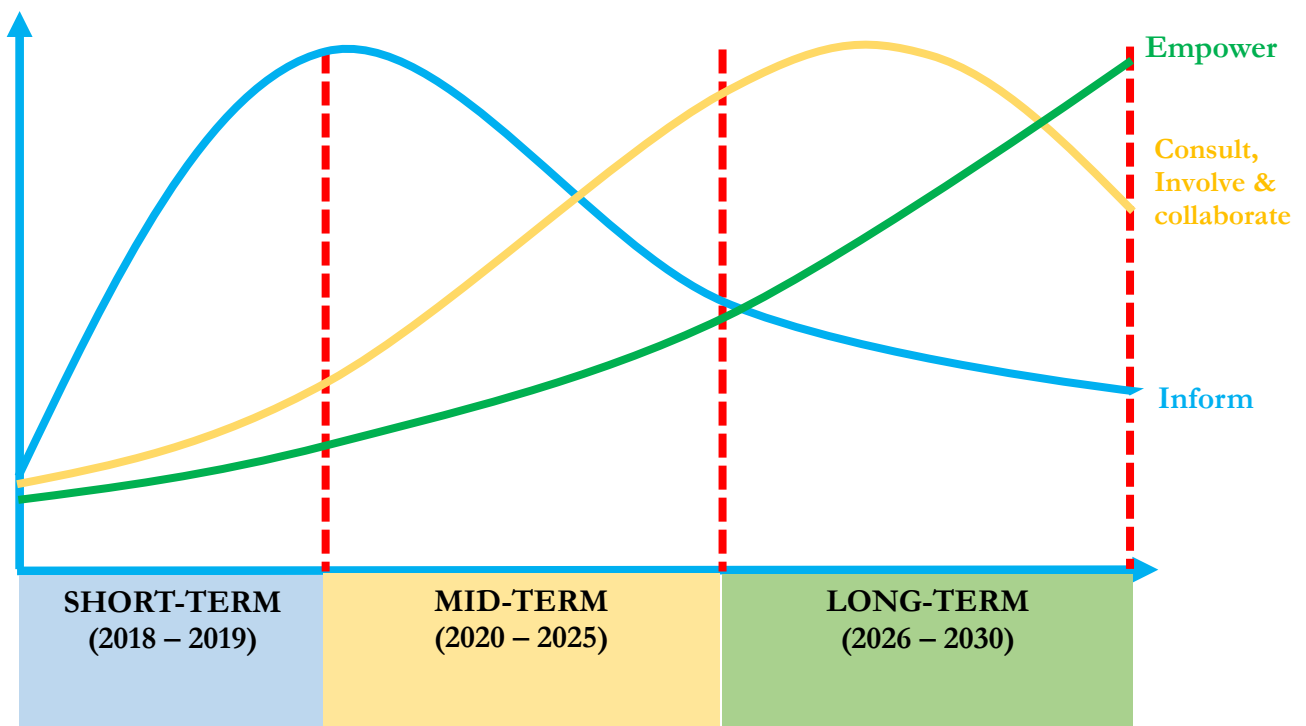

ຈະຜ່ອມກັນກ້າວໄປຕາມວາລະການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ VIII ທີ່ຫາກໍ່ສິ້ນສຸດລົງເມື່ອບໍ່ດົນມານີ້, ຄຽງຄູ່ກັບ ຄໍາແນະນໍາ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີສະເໜີຈາກບົດລາຍງານ VNR ສະບັບທໍາອິດ ແລະ ບົດລາຍງານການວິເຄາະອື່ນໆ ໄດ້ສອງແສງໃຫ້ເຫັນການດໍາເນີນງານຕ່າງໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ແລະ ປຸ້ນອ້ອມກັບກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງເຫຼົ່ານີ້. ເຊິ່ງ ລັດຖະບານ ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ລາຍລະອຽດຂອງແບບແຜນວິທີກ່ຽວກັບປັດໄຈຕ່າງໆ ເພື່ອສາມາດຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ກໍ່ຄືການແກ້ບັນຫາ ໂດຍຄໍານຶງວ່າບໍ່ມີສຸດ ຫຼື ແຜນງານຕາຍໂຕອັນໃດທີ່ໃຊ້ໄດ້ກັບໝົດທຸກຄົນ. ທຸກບັນຫາຕ້ອງການທັງເວລາ, ພະລັງງານ, ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຄວາມໝາຍໝັ້ນ. ສະນັ້ນ, ລັດຖະບານ ຈະເຮັດສຸດຄວາມອາດສາມາດເພື່ອເດີນໜ້າຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຕາມວາລະ “ພວກເຮົາຜ່ອມກັນກ້າວໄປ” ດ້ວຍນໍ້າໃຈແຫ່ງຄວາມສາມັກຄີ, ມີຄວາມເປັນເອກະພາບ ແລະ ສະເໝີພາບກັນ.

ບົດທີ 4 - ທິດທາງຕໍ່ໜ້າ

ສປປ ລາວ ໄດ້ວາງແຜນໃນການເພີ່ມທະວີ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (ແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດເພື່ອຈັດຕັ້ງ ປພຍ ສຳລັບ ສປປ ລາວ) ໂດຍການປະກອບສ່ວນທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໃນລະດັບຊາດ, ຂະແໜງການ ແລະ ແຂວງ (ຫຼື ການປະກອບສ່ວນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ປພຍ). ເປົ້າໝາຍຫຼັກຂອງ ການສົ່ງເສີມການປະກອບສ່ວນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ປພຍ ແມ່ນເປັນພື້ນຖານໃນການເຊື່ອມສານ ປພຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະທົດສະວັດນີ້, ແມ່ນຈະແນໃສ່:

- ປະຕິຮູບສະຖາບັນ ແລະ ສ້າງບົດບາດທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບ ໃຫ້ແກ່ການປະກອບສ່ວນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ປພຍ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບການພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ;
- ສະໜັບສະໜູນການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃຫ້ແກ່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໃນລະດັບຊາດ, ຂະແໜງການ, ແຂວງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ ໃນວຽກງານການປະກອບສ່ວນຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ປພຍ ໃຫ້ມີລັກສະນະທົ່ວເຖິງ, ເປີດກວ້າງການປະກອບສ່ວນ ແລະ ໂປ່ງໃສ;
- ຮັບປະກັນຂອດການປະສານງານສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ ແລະ ການເຊື່ອມຈອດລະຫວ່າງ ອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ; ແລະ
- ສ້າງເຄື່ອງມືສຳລັບການເປັນຄູ່ຮ່ວມມື ແລະ ການປະສານງານ ລະຫວ່າງ ພາກລັດ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ບໍ່ແມ່ນພາກລັດ.

ເຜີຍແຜ່: ລະດັບຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ປພຍ ຍັງບໍ່ທັນສູງພຽງພໍ ສຳລັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມບາງຂະແໜງການ. ສະນັ້ນ, ການເຜີຍແຜ່ ຈຶ່ງເປັນຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມໃນໄລຍະສັ້ນ ເພື່ອສ້າງພື້ນຖານຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບ ປພຍ ເພື່ອສົ່ງເສີມການປະກອບສ່ວນທີ່ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ບົກສາຫາລື, ປະກອບສ່ວນ ແລະ ຮ່ວມມື: ການກຳນົດຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງແຕ່ລະກຸ່ມ ຕ້ອງມີຄວາມຊັດເຈນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດປະກອບສ່ວນໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ.

ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ: ອີງຕາມແນວທາງການພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ, ການເຄື່ອນໄຫວບາງກິດຈະກຳເຫຼົ່ານັ້ນ ທີ່ມວນຊົນຈະສາມາດເປັນຜູ້ຕັດສິນໄດ້.

ເພື່ອສືບຕໍ່ຕິດຕາມຫຼັງຈາກການສະເໜີ ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈ ສະບັບທີ 2 ແລະ ພາຍໃຕ້ຂອບວຽກການປະກອບສ່ວນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ ປພຍ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວເຖິງໃນຂ້າງເທິງ, ສຳລັບແນວທາງໃນຕໍ່ໜ້າ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ຢູ່ ສປປ ລາວ ພາຍໃນປີ 2030 ປະກອບມີ:

1. ວາລະ 2030, ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ

- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ ການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງ ວາລະ 2030 ແລະ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ ix ແລະ ຄັ້ງທີ x (2021 - 2025 ແລະ 2026 - 2030) ໂດຍສຸມໃສ່ການຂ້າມຜ່ານ ແລະ ຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ.
- ສ້າງຍຸດທະສາດຂ້າມຜ່ານທີ່ໂລ່ງລຽນ ສຳລັບການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ພາຍຫຼັງການປະເມີນຂອງ ຄະນະກຳມະການນະໂຍບາຍການພັດທະນາ ໃນປີ 2021.

2. ການເຊື່ອມສານລະຫວ່າງ ສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ

- ການເຊື່ອມສານຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຂອງ ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ເຂົ້າໃນຍຸດທະສາດຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຂະແໜງການ.
- ການສົ່ງເສີມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງຂອງ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງຂະແໜງການ ໂດຍຜ່ານຂະບວນການໂຕະມົນ - ຈັດຕັ້ງ/ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ ກຸ່ມພັນທະມິດເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ສຳລັບ ປພຍ, ເຊັ່ນວ່າ: ປພຍ 2 ກ່ຽວກັບ ການຄ້າປະກັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໂພຊະນາການ, ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍເລັ່ງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ທີ່ຕິດພັນກັບ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ສຸຂະພາບ ແລະ ການສຶກສາ ແລະ ປະກອບສ່ວນໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ; ແລະ ກ່ຽວກັບ ເດັກຍິງ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວອັນຄວນ, ການສຶກສາຂອງເດັກຍິງ, ສຸຂະພາບ ແລະ ໂພຊະນາການ ເຊິ່ງຈະປະກອບສ່ວນຕໍ່ໄປສຳລັບຫຼາຍໆ ປພຍ.
- ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ ການປະຕິຮູບດ້ານສະຖາບັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ, ໂດຍສະເພາະກອງເລຂາ ປພຍ ແຫ່ງຊາດ ເຊິ່ງເປັນສະຖາບັນຫຼັກພາຍໃຕ້ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ - ສືບຕໍ່ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ບັນດາກະຊວງຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງ, ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາ, ພາກເອກະຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆ.
- ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ຄະນະຈຸດປະສານງານ ປພຍ ແລະ ຜູ້ລາຍງານ ແລະ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ເພື່ອຮັບປະກັນພາລະບົດບາດທີ່ຊັດເຈນ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ສຳລັບແຕ່ລະຄາດ ໝາຍ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແລະ ປພຍ ໂດຍກຳນົດເປົ້າ ໝາຍເພື່ອສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ລາຍງານ ກ່ຽວກັບ ປພຍ.
- ກຳນົດບຸລິມະສິດ ແລະ ຈັດລຽງຄວາມສຳຄັນຂອງ ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ, ໂດຍສະເພາະຕົວຊີ້ບອກທີ່ຕິດພັນກັບ ການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ການເຕີບໂຕສີຂຽວ ເຊິ່ງລ້ວນແຕ່ໄດ້ຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ.
- ສ້າງຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ຈັດກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍທີ່ຕິດພັນກັນ ແລະ ວິເຄາະວິໄຈ ແລະ ເຜີຍແຜ່ນະໂຍບາຍອັນສຳຄັນ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການ ທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ - ເຊິ່ງມີຄວາມ

ສໍາຄັນໃນການສ້າງ/ເຮັດໃຫ້ການເຊື່ອມຈອດ ທາງດ້ານສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ ລະຫວ່າງຍຸດທະສາດການ ພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ຂະບວນການສະໜັບສະໜູນ ໃນທຸກລະດັບຂອງພາກລັດ.

- ເສີມຂະຫຍາຍການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດ ໃຫ້ແກ່ອຳນາດປົກຄອງ ທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອເຊື່ອມສາມາດຖານທາງດ້ານຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ວາລະການພັດທະນາ ເຂົ້າໃນວຽກງານ ຂອງພວກເຂົາ ໂດຍການນຳໃຊ້ກົນໄກທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ເຊັ່ນວ່າ: ນະໂຍບາຍສາມສ້າງ.

3. ຂໍ້ມູນ ແລະ ສະຖິຕິ

- ວາງແຜນການຕໍ່ໜ້າ ສໍາລັບການເຮັດບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບຕໍ່ໄປ (ສະບັບທີ 3 - 2024, ສະບັບທີ 4 - 2027 ແລະ ສະບັບສຸດທ້າຍ - 2030) - ຂໍ້ມູນທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ ແລະ ສາມາດໄຈ້ ແຍກໄດ້ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນ ເພື່ອຮັບປະກັນການລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ ຕໍ່ກັບເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດ ໝາຍ ປພຍ.
- ເຮັດວຽກຮ່ວມກັບ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໂດຍສະເພາະ ຜູ້ລາຍງານ ແລະ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ເພື່ອກໍານົດຄາດໝາຍທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທັງໝົດ.
- ກໍານົດ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາ ຊ່ອງວ່າງດ້ານຂໍ້ມູນທີ່ຮີບດ່ວນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທີ່ບໍ່ມີ ຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ຂໍ້ມູນບໍ່ແມ່ນລໍາສຸດ.
- ສ້າງມາດຕະຖານໃຫ້ແກ່ ຕົວຊີ້ບອກແຫ່ງຊາດ ແລະ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນ ເພື່ອຮັບປະກັນການປະເມີນ ຜົນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຢ່າງເໝາະສົມ (ຫຼາກຫຼາຍວິທີການ ແລະ ຂັ້ນຕອນ).
- ສືບຕໍ່ເຮັດວຽກ ເພື່ອສ້າງເວທີການປຶກສາຫາລື, ແລກປ່ຽນກ່ຽວກັບວຽກ ປພຍ ໃຫ້ກວ້າງຂວາງຢູ່ຂັ້ນ ແລະ ສ້າງການເຊື່ອມໂຍງທີ່ດີທາງດ້ານຂໍ້ມູນ ຮ່ວມກັບຖານຂໍ້ມູນແຫ່ງຊາດ “Laoinfo” ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ລະບົບກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ.
- ຮັບປະກັນຄວາມຕໍ່ເນື່ອງຂອງວຽກງານ ກ່ຽວກັບ ສໍານວນ ແລະ ສໍາເນົາຂໍ້ມູນສະຖິຕິ (metadata) ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງຜູ້ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນສະຖິຕິ, ສົມທົບກັບແຜນວຽກທີ່ກຳລັງດໍາເນີນໃນການສ້າງຖານຂໍ້ ມູນ. ຄວາມຈຳເປັນສໍາລັບການສ້າງ ສໍານວນ ແລະ ສໍາເນົາຂໍ້ມູນສະຖິຕິ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງຜູ້ນຳ ໃຊ້ຂໍ້ມູນສະຖິຕິ ແມ່ນຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ລະບົບຂໍ້ມູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ສາມາດປະກອບຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນຊ່ອງ ວ່າງ ແລະ ນຳໃຊ້ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ລວມເຖິງການຂະຫຍາຍແຫຼ່ງຂໍ້ມູນບໍລິຫານ ສໍາລັບ ປພຍ.
- ພັດທະນາແຜນການທີ່ມີຈຸດສຸມ ແລະ ມີການຄຳນວນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ເພື່ອຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ ວຽກງານຂອງສູນສະຖະຕິແຫ່ງຊາດ ໃນການຮ່ວມມືກັບຄູ່ ຮ່ວມງານພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ລາຍງານກ່ຽວກັບ ປພຍ - ໃນຂະນະທີ່ການສຳຫຼວດ ສາມາດສະໜອງຂໍ້ມູນສ່ວນໃຫຍ່ໃຫ້ແກ່ ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ, ຂໍ້ມູນ ບໍລິຫານ ຍັງຈະຊ່ວຍສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນເພີ່ມຕື່ມ ແລະ ຂະບວນການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ ຕ້ອງ ໄດ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ.

4. ການເຊື່ອມສານດ້ານການເງິນ

- ການເພີ່ມທະວີການເຊື່ອມສານງົບປະມານແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນງານແຫ່ງຊາດໂດຍການນຳໃຊ້ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງເປັນຕົວຂັບເຄື່ອນ. ໂດຍການນຳໃຊ້ທຶນບໍ່ກ່ຽວກັບວ່າແມ່ນທຶນ ປະເພດໃດ ແລະ ງົບປະມານຫຼາຍໜ້ອຍຊໍ່າໃດ ແຕ່ຈະຕ້ອງສາມາດຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ທຶນໃຫ້ມີ ປະສິດທິພາບ ແລະ ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ ເພື່ອບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບດ້ານການພັດທະນາ. ສໍາລັບການຈັດສັນເງິນ ທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ (ODA), ການຮ່ວມມືໃຕ້- ໃຕ້ ແລະ ທຶນສໍາລັບບັນຫາການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ມີເປົ້າໝາຍນຳໃຊ້ເປັນທຶນສໍາຮອງ. ຂອບ

ເຂດການນຳໃຊ້ທຶນ ແລະ ລາຍຈ່າຍ ຈະໄດ້ຮັບການປັບປຸງເພື່ອໃຫ້ສາມາດຮັບປະກັນການວາງແຜນດ້ານ ຊັບພະກອນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທບທີ່ດີທີ່ສຸດ.

- ສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃນຂອບການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາ, ການເງິນເພື່ອການພັດທະນາດ້ານອື່ນໆ ແລະ ເພີ່ມບົດບາດຂອງພາກເອກະຊົນໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນເຂົ້າໃນວາລະການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.
- ການພັດທະນາ, ປັບປຸງຍຸດທະສາດດ້ານການເງິນ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດການເຊື່ອມສານການເງິນແຫ່ງຊາດ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບສະພາບການຂອງປະເທດ ພາຍໃຕ້ຂອບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແຫ່ງຊາດ 5 ປີ ຄັ້ງທີ IX ໂດຍສະເພາະແຜນຍຸດທະສາດ ດ້ານການເງິນ. ລັດຖະບານ ຈະສືບຕໍ່ສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການອອກຜັນທະບັດສີຂຽວ, ການຖ່າຍ ໂອນໜີ້ສິນ ແລະ ການສ້າງຮູບແບບການລົງທຶນດ້ານ ປພຍ ແລະ ການຈັດສັນເງິນທຶນສຳລັບ ປພຍ ໃນຮູບ ແບບອື່ນໆ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍໃນການພັດທະນາບັນດາແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບປະເພດ ຂອງທຶນທີ່ເໝາະສົມກັບຮູບແບບການລົງທຶນທີ່ສອດຄ່ອງກັບຮູບແບບຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ພາຍ ໃນປະເທດ. ອີກປັດໄຈໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຄື ຕ້ອງຮູ້ວິທີການເຂົ້າເຖິງຮູບແບບໃໝ່ໆທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ຮຸ້ນນຳ ໃຊ້ການໝູນວຽນຂອງແຫຼ່ງທຶນທີ່ມີຢູ່ໃຫ້ເກີດປະໂຫຍດສູງສຸດ ເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ການເງິນ ແລະ ການເກັບ ລາຍຮັບມີຄວາມໂປ່ງໃສຫຼາຍຂຶ້ນ.
- ລັດຖະບານ ຈະຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາເຖິງການປັບປ່ຽນຮູບແບບການບໍລິຫານງົບປະມານແຫ່ງຊາດ ເພື່ອ ສົ່ງເສີມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ໂດຍອີງຕາມຜົນໄດ້ຮັບເປັນຫຼັກ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການພິຈາລະນາແຫຼ່ງທີ່ ມາຂອງເງິນທຶນ, ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການລະດົມທຶນພາຍໃນປະເທດ ລວມທັງການປັບປຸງບັນດາເງື່ອນໄຂທີ່ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ພາກເອກະຊົນ; ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຄຸ້ມຄອງການເງິນພາກລັດ, ປະຕິຮູບການເກັບພາສີ ແລະ ການເກັບລາຍຮັບເຂົ້າງົບປະມານ; ນຳໃຊ້ງົບປະມານຕາມຄາດໝາຍ ແລະ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ; ສົ່ງເສີມການເຊື່ອມສານບັນຫາສະເພາະທາງເຂົ້າໃນແຜນງົບປະມານປະຈຳປີ.
- ຖືເອົາການລະດົມທຶນຈາກພາຍໃນເປັນບຸລິມະສິດ ໂດຍສະເພາະການເກັບລາຍຮັບ ເຊິ່ງມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອ ໃຫ້ສາມາດລະດົມທຶນໃຫ້ໄດ້ຕາມເປົ້າໝາຍເພື່ອບັນລຸການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ- ສັງຄົມ 5 ປີ ຄັ້ງທີ IX ທັງເປັນບາດກ້າວທີ່ສຳຄັນໃນການບັນລຸການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ ແບບຍືນຍົງ. ດັ່ງນັ້ນ, ພາຍໃຕ້ສະພາບເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ມີຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະ ການສ້າງຄວາມ ເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຄຸ້ມຄອງການເງິນພາກລັດ ແມ່ນສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ໄດ້ດຳເນີນ ການກ່ອນ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດກຳນົດງົບປະມານທີ່ມີຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຕົວຈິງ.
- ລັດຖະບານ ໄດ້ກຳນົດວຽກງານການລະດົມທຶນສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ ແລະ ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ເຂົ້າເປັນວາລະໜຶ່ງຢູ່ໃນກອງປະຊຸມໂຕະມືນ ເຊິ່ງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງມີ ການພົວພັນທີ່ຊັດເຈນລະຫວ່າງ ການປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບຮູບແບບການຮ່ວມມື ແລະ ການສະໜອງທຶນ. ພາບລວມຂອງເພດານລາຍຈ່າຍງົບປະມານທັງໝົດ ແລະ ຮູບແບບການໝູນວຽນຂອງທຶນ ແມ່ນມີຄວາມ ສຳຄັນໃນການກຳນົດຍຸດທະສາດໄລຍະຍາວ ກ່ຽວກັບທຶນຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການເງິນສາກົນຮູບແບບອື່ນໆ.

5. ການຮ່ວມມືກັບພາກເອກະຊົນ

- ຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງບັນດາມາດຕະການທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີຄວາມສະຖຽນລະ ພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ. ສຳລັບແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ແມ່ນຍັງມີຊ່ອງ ວ່າງທາງດ້ານການເງິນ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໂດຍການລົງທຶນ ແລະ ການກູ້ຢືມ ເຊິ່ງຈະເປັນໄປ

ໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອ ສປປ ລາວ ມີສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ ແລະ ສາມາດສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດໄດ້.

- ປັບປຸງເງື່ອນໄຂໃນການດຳເນີນທຸລະກິດໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂຕ່າງໆຂອງ ອົງການການຄ້າໂລກ ແລະ ອາຊຽນ
- ເສີມຂະຫຍາຍການຮ່ວມມື ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພາກເອກະຊົນ, ປັບປຸງເງື່ອນໄຂໃນການດຳເນີນທຸລະກິດທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບບັນດາກົດລະບຽບ, ກົດໝາຍ ແລະ ຜັນທະສາກົນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ບັນດາສິນທິສັນຍາຂອງ ອົງການແຮງງານສາກົນ ເຊິ່ງຄວາມມີສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຈະເປັນປັດໄຈສຳຄັນໃນການດຶງດູດການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ.
- ເລັ່ງລັດບັນດາມາດຕະການດ້ານການຕະຫຼາດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ເປັນເປົ້າໝາຍໃນການລົງທຶນ ແລະ ຂົນຂວາຍດຶງດູດເອົານັກລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ໂດຍຖືເອົາ ສປປ ລາວ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ເປັນສູນກາງໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດອາຊຽນ. ນອກນັ້ນ, ສະພາການຄ້າ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ຈະຮ່ວມມືກັນໃນການຂົນຂວາຍບັນດານັກລົງທຶນທີ່ມີທ່າແຮງໃຫ້ມາລົງທຶນຢູ່ ສປປ ລາວ.
- ເຊື່ອມສານຂະບວນການໂຕະມົນ ແລະ ໜ່ວຍງານດ້ານການຄ້າ ເຂົ້າໃນເວທີທຸລະກິດຂອງ ສປປ ລາວ.

6. ການຮ່ວມມືກັບອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ແລະ ພົນລະເມືອງ

- ການເຊື່ອມສານ ປະຊາກອນ ລົງສູ່ຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຈອດກັນທັງຂັ້ນເມືອງ ແລະ ບ້ານ ໂດຍຜ່ານການປະສານງານທີ່ມີປະສິດທິພາບທັງສາຍຕັ້ງ ແລະ ສາຍຂວາງ. ສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຂັ້ນບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເຂົ້າໃຈເຖິງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປະຊາກອນ. ການຍົກລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພົນລະເມືອງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເພື່ອຮັບປະກັນການກ້າວໄປພ້ອມກັນ.
- ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນຂັ້ນບ້ານ ແລະ ຊຸມຊົນ ເພື່ອຂັບເຄື່ອນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປະຊາກອນ, ການພັດທະນາຈະຕ້ອງເລີ່ມຈາກບຸກຄົນ ໂດຍການຍົກລະດັບການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງພວກເຂົາເຂົ້າໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນປະຕິບັດ ເຊິ່ງປະຊາຊົນຕ້ອງການເປັນສ່ວນໜຶ່ງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປະຊາກອນ ຫຼາຍກວ່າການລໍຖ້າຜົນສຳເລັດແກ່ເຂົາເຈົ້າ. ສຳລັບປະຊາຊົນລາວ ແມ່ນພວກເຂົາມີຄວາມຕະຫຼົກເຖິງໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງຕ້ອງການ, ມີຊັບພະຍາກອນໃນການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອໃຫ້ບັນລຸການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປະຊາກອນ ແລະ ສາມາດຊ່ວຍໃນການຕິດຕາມກວດກາຄວາມຄືບໜ້າໄດ້ອີກດ້ວຍ.
- ສືບຕໍ່ລວບລວມຕົວແທນຈາກອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມ ເຂົ້າໃນຂະບວນການປຶກສາຫາລື ແລະ ການຮ່ວມມືໃນການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປະຊາກອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ບັນດາຄຳແນະນຳຈາກ ອົງການຈັດຕັ້ງທາງສັງຄົມທີ່ໄດ້ລະບຸຢູ່ໃນພາກສະໄໝ ຈະເປັນພື້ນຖານທີ່ສຳຄັນໃຫ້ແກ່ຄວາມພະຍາຍາມຂອງລັດຖະບານ ທີ່ຈະບັນລຸການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ຄາດໝາຍຕ່າງໆໃຫ້ໄດ້ໃນປີ 2030.
- ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຊາວໜຸ່ມ ແລະ ອາສາສະໝັກ ຢ່າງເປັນລະບົບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາຄວາມຄືບໜ້າຂອງ ປະຊາກອນ ຈະເປັນການຮັບປະກັນການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງຄູ່ຮ່ວມງານທຸກພາກສ່ວນໃນສັງຄົມ ໃນການບັນລຸ ປະຊາກອນ.

7. ການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້

- ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ໃນສັງຄົມ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດການສື່ສານ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸກ ແມ່ນມີຄວາມສໍາຄັນເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ການສົ່ງເສີມ ແລະ ການເປັນຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ດີ ເຊິ່ງມີຄວາມຈໍາເປັນໃນການບັນລຸການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸກ ຕາມຄາດໝາຍທີ່ວາງໄວ້. ສະນັ້ນ, ການສົ່ງເສີມຄວາມຮັບຮູ້ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈທົ່ວປວງຊົນກ່ຽວກັບ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ບຸລິມະສິດແຫ່ງຊາດ ຈຶ່ງມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍບໍ່ພຽງແຕ່ຢູ່ໃນລະດັບປະເທດ ແຕ່ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຕື່ມອີກ.

ພາກທີ 5 - ພາກສະຫຼຸບ

ການບັນລຸບັນດາເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍຂອງວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແມ່ນເປັນວຽກງານທີ່ທ້າທາຍໂດຍຄຳນຶງເຖິງບັນດາສິ່ງທ້າທາຍທັງໝົດທີ່ ສປປ ລາວ ກຳລັງປະຊຸມຢູ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໃນບົດລາຍງານ VNR ສະບັບນີ້, ສປປ ລາວໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າທີ່ສຳຄັນຫລາຍຢ່າງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດປມຍ ໃນແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ. ຖ້າຫາກ ສປປ ລາວ ສາມາດສືບຕໍ່ ຮັກສາຄວາມຄືບໜ້າດ້ານການພັດທະນາ ໄດ້ຕາມທ່ວງທ່າດັ່ງກ່າວ, ຈະເປັນໂອກາດທີ່ດີ ທີ່ປະເທດຈະສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍລວມ ກໍຄືການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄາດໝາຍຂອງ ປມຍ ພາຍໃນປີ 2030.

ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ IX ແມ່ນ ແຜນງານໂດຍລວມ ເຊິ່ງລັດຖະບານມີເປົ້າໝາຍທີ່ຈະບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ ຄຽງຄູ່ກັບເປົ້າໝາຍ ປມຍ, ການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ວຽກງານການເຕີບໂຕສີຂຽວ. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ໄດ້ວາງຍຸດທະສາດທີ່ສະໜັບສະໜູນການຂະຫຍາຍຕົວ ໃນການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃນທົ່ວທຸກຂະແໜງການ, ລວມທັງ ການຜະລິດກະສິກຳ, ການຄ້າ ແລະ ການຂົນຂວາຍທຶນຕ່າງໆ. ລັດຖະບານ ມີຄວາມໝາຍໝັ້ນໃນການສ້າງນະໂຍບາຍທາງສັງຄົມເພື່ອສະໜັບສະໜູນການສ້າງປະຊາກອນທີ່ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ ແລະ ມີການສຶກສາ. ນອກນັ້ນ, ກໍໄດ້ສຸມຄວາມພະຍາຍາມທີ່ສຳຄັນໃນການສ້າງສະຖາບັນ, ຊຸມຊົນ ແລະ ຄົວເຮືອນທີ່ເຂັ້ມແຂງ ແລະ ທຶນທຳນຳຕໍ່ກັບຜົນກະທົບທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ທຳມະຊາດ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຄຽງຄູ່ກັບຜົນສຳເລັດ, ກໍຍັງມີສິ່ງທ້າທາຍຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍ ປມຍ ທີ່ຈະຕ້ອງມີຄວາມເອົາໃຈໃສ່ພິເສດໃນຂອບເວລາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນ NSEDP ຄັ້ງທີ IX.

- **ການຫັນປ່ຽນທາງດ້ານເສດຖະກິດ.** ເສດຖະກິດສ່ວນຫຼາຍຍັງອີງໃສ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດເປັນຫຼັກ, ແຕ່ກໍມີຊ່ອງວ່າງສຳລັບການຂະຫຍາຍຕົວໃນຂະແໜງການຜະລິດ ໂດຍການເພີ່ມການແຂ່ງຂັນ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ. ນະໂຍບາຍການພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ການພັດທະນາຂະແໜງການທີ່ບໍ່ເອື້ອຍອີງໃສ່ການນຳຊັບພະຍາກອນເປັນຫຼັກ ຈະຕ້ອງມີການພັດທະນາໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ການຜະລິດຂອງແຮງງານຈະຕ້ອງມີການປັບປຸງຕື່ມ ເພື່ອເຊື່ອມໂຍງການກະສິກຳກັບອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງ. ປັດຈຸບັນ, ການຜະລິດອຸດສາຫະກຳແມ່ນຍັງມີຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ເສດຖະກິດກໍມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ກັບບັນດາປັດໄຈພາຍນອກ ເຊັ່ນ: ການປ່ຽນແປງຂອງລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ການແຂ່ງຂັນຂອງຕະຫຼາດສາກົນ ເຊິ່ງຈະຈະຕ້ອງມີການປັບປຸງຕື່ມເພື່ອທີ່ຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ. ການຫັນປ່ຽນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງປັດໄຈການຫັນເປັນລະບົບດິຈິຕອນນ ແລະ ນະວັດຕະກຳ. ຈາກຜົນກະທົບຂອງການແຜ່ລະບາດພະຍາດໂຄວິດ-19, ປະເທດລາວ ຈະສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນໃນການເຊື່ອມໂຍງຜົນລະເມືອງ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໂດຍທີ່ບໍ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ. ອັນນີ້ເປັນໂອກາດໃນການນຳສະເໜີຄວາມກ້າວໜ້າຂອງລະບົບດິຈິຕອນ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ປະເທດຕໍ່ສູ້ກັບການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດ ແລະ ແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຫຍຸ້ງຍາກອື່ນໆໃນການພັດທະນາອີກດ້ວຍ.
- **ການເຊື່ອມສານ ປມຍ ໃນທ້ອງຖິ່ນ.** ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີຄວາມຄືບໜ້າອັນຜົນເດັ່ນຫຼາຍຢ່າງ, ຈຳນວນຂອງຕົວຊີ້ບອກຂອງ ປມຍ ຍັງຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ, ລວມທັງຕົວຊີ້ບອກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ຄວາມອິດທິພົນ, ຜົນໄດ້ກັບດ້ານການສຶກສາ, ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກ, ການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ແລະ UXO. ດ້ານໄພຊະນາການຂອງເດັກ ແລະ ແມ່ຍິງ ໃນຊ່ວງໄວຈະເລີນຜັນ ກໍແມ່ນບັນຫາໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມສຳຄັນເປັນ

ພິເສດ. ການລົງທຶນທີ່ພຽງພໍ, ທີ່ຄາດຄະເນໄດ້ ແລະ ຍືນຍົງ ແມ່ນເງື່ອນໄຂທີ່ຈະຊ່ວຍໃນການປັບປຸງຄຸນນະພາບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທາງສັງຄົມຂັ້ນພື້ນຖານ.

- **ສະພາບແວດລ້ອມທຸລະກິດ.** ເຖິງແມ່ນວ່າການພັດທະນາຂະແໜງການເອກະຊົນ ແລະ ວິສາຫະກິດໄດ້ມີການປັບປຸງ ແລະ ຖືກສົ່ງເສີມ, ແຕ່ຍັງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ເພື່ອປັບປຸງ ແລະ ຍົກລະດັບສະພາບການລົງທຶນ ແລະ ສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນໃນອຸດສາຫະກຳທີ່ບໍ່ໄດ້ເອື້ອຍອີງໃສ່ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນເປັນຫຼັກ. ສປປ ລາວ ຖືກຈັດຢູ່ອັນດັບທີ 154 ຈາກທັງໝົດ 189 ປະເທດທົ່ວໂລກ ຂອງຕົວຊີ້ບອກການດຳເນີນທຸລະກິດຂອງ ທະນາຄານໂລກ (World Bank's Doing Business Indicators) ໃນປີ 2019. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງມີໂອກາດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການພິສິດຄວນໃນການປັບປຸງອັນດັບຂອງ ສປປ ລາວ ໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ໃຫ້ດີຂຶ້ນ.
- **ຄວາມອາດສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.** ການປັບປຸງການປົກຄອງ ແມ່ນຍັງມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອທີ່ຈະຮັບປະກັນປະສິດທິພາບຂອງຂະແໜງ ນິຕິບັນຍັດ ແລະ ຕຸລາການ. ການປະສານງານລະຫວ່າງ ແຕ່ລະກະຊວງ ແລະ ການປະສານງານລະຫວ່າງ ບັນດາກະຊວງ, ສູນກາງ ແລະ ອົງການຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຍັງຈຳເປັນຕ້ອງມີຄວາມກົມກຽວຫຼາຍຂຶ້ນຕື່ມອີກ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນບຸລິມະສິດ ແລະ ການຜັນຂະຫຍາຍບັນດາມະຕິຕ່າງໆ ເຂົ້າໃນໂຄງການ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງໂຄງການທີ່ມີຄວາມລະອຽດອ່ອນຈະຕ້ອງມີການປັບປຸງຕື່ມ. ການຂົນຂວາຍທຶນຈາກທຸກແຫຼ່ງທຶນ ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ ຈະຕ້ອງມີການຍົກລະດັບຂຶ້ນຕື່ມ ເພື່ອຮັບປະກັນປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນໃນການນຳໃຊ້.
- **ການເສີມສ້າງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ.** ພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ໄດ້ສົ່ງເສີມການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ເຊິ່ງເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຄຸນນະພາບໂດຍລວມຂອງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ຈຳເປັນຕ້ອງມີການເຊື່ອມໂຍງກັນລະຫວ່າງຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດແຮງງານຢ່າງເຕັມສ່ວນ, ໂດຍສະເພາະກັບຂະແໜງການ SMEs. ເພາະໃນທີ່ສຸດແລ້ວ, ການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດຂອງປະເທດ ແມ່ນກຸນແຈອັນສຳຄັນໃນການສ້າງຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະຍາວ. ໂດຍຄວາມພະຍາຍາມດັ່ງກ່າວນີ້ ຈະຕ້ອງຄຽງຄູ່ໄປກັບຄວາມພະຍາຍາມຂອງການເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດຂອງສະຖາບັນ. ການລົງທຶນໃນຄຸນນະພາບຂອງການສຶກສາ ຈະເປັນວາລະອັນສຳຄັນອັນໜຶ່ງຂອງລັດຖະບານ ພ້ອມທັງເນັ້ນໜັກການຍົກລະດັບຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ການສຶກສາຂອງເດັກກ່ອນໄວຮຽນ (ECE) ເຊິ່ງເປັນຈຸດສຳຄັນໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍຊັບພະຍາກອນມະນຸດແຫ່ງຊາດ ແລະ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດທີ່ຍືນຍົງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ການປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີແບບຮອບດ້ານຂອງປະຊາກອນ ກໍຈະເປັນຈຸດສຳຄັນໃນການເສີມສ້າງຊັບພະຍາກອນມະນຸດ. ດັ່ງນັ້ນ, ລັດຖະບານ ໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນ ສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນການພັດທະນາຂະແໜງການສັງຄົມໂດຍລວມ ລວມທັງການສ້າງສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ການສົ່ງເສີມການ ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາກອນທັງໝົດ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (2006) *ໂຄງການ ແລະ ຍຸດທະສາດຂອງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ 2007-2011*, ວຽງຈັນ, ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ປະຈຳ ສປປ ລາວ

Asian Development Bank (2006) *Country Strategy and Program Lao People's Democratic Republic 2007–2011*, Vientiane, Lao PDR Asian Development Bank

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ (ADB) 2011b. “ADB ສະໜອງທຶນເພີ່ມໃນການພັດທະນາຂະແໜງການວິສາຫະກິດຂະນ້ອຍ-ກາງ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ສົ່ງເສີມການເປັນເຈົ້າຂອງກິດຈະການຂອງແມ່ຍິງ”, ບົດອອກຂ່າວ, ວັນທີ 4 ຕຸລາ 2011.

Asian Development Bank (ADB), 2011b. “ADB Provides More Funds to Develop Lao PDR SMEs, Boost Women Entrepreneurs” News Release, 4 October 2011.

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ທະນາຄານໂລກ, 2012. *ການປະເມີນບົດບາດຍິງ -ຊາຍຂອງປະເທດ ຢູ່ ສປປ ລາວ: ທຸດຜ່ອນຄວາມບອບບາງ ແລະ ເພີ່ມກາລະໂອກາດ*. ເມືອງມັນດາລູຍິງ, ຟິລິບປິນ ແລະ ວໍຊິງຕັນ ດີຊີ, ສະຫະລັດອາເມລິກາ: ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ ແລະ ທະນາຄານສາກົນ ເພື່ອການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການພັດທະນາ / ທະນາຄານໂລກ, 2012.

Asian Development Bank and World Bank, 2012. *Country Gender Assessment for Lao PDR: Reducing Vulnerability and Increasing Opportunity*. Mandaluyong City, Philippines and Washington, D.C., USA: Asian Development Bank and the International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2012.

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2012. ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ: ການປະເມີນຂະແໜງການພັດທະນາຕົວເມືອງ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນງານ.ເມືອງມັນດາລູຍິງ: ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ

Asian Development Bank, 2012. Lao People's Democratic Republic: Urban development sector assessment, strategy, and road map. Mandaluyong City: Asian Development Bank.

ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, 2018, ການວິເຄາະປະເທດ, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ

Asian Development Bank, 2018, Country Diagnostic, Vientiane, Lao PDR.

ຖານຂໍ້ມູນເຫດການສຸກເສີນ EM-DAT, ສູນຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບໂລກລະບາດຈາກໄຟຟ້າ (CRED), ສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນໄດ້ທີ່ <http://www.emdat.be/> / ເຂົ້າໃນວັນທີ 21 ພຶດສະພາ 2018.

Emergency Events Database EM-DAT, Center for Research on the Epidemiology of Disasters (CRED), Available from: <http://www.emdat.be/> Accessed 21 May 2018.

ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດ (FAO), 2020. ການປະເມີນແບບເລັ່ງດ່ວນກ້ານການຄ້າສະບຽງອາຫານ ແລະ ການກະສິກໍາ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ

FAO, 2020. Rapid Assessment of Food Security and Agriculture in Lao PDR, Vientiane, Lao PDR

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (2004). ຍຸດທະສາດການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວແຫ່ງຊາດ (NGPES). ວຽງຈັນ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ

Government of Lao PDR (2004). National Growth and Poverty Eradication Strategy (NGPES). Vientiane: Government of Lao PDR.

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (2006) ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (2006-2010). ວຽງຈັນ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

Government of Lao PDR (2006). National Socio-economic Development Plan (NSED 2006–2010). Vientiane: Government of Lao PDR.

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (2011) ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ (2011-2015). ວຽງຈັນ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

Government of Lao PDR (2011). National Socio-economic Development Plan (NSED 2011–2015). Vientiane: Government of Lao PDR.

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (2015) ຖະແຫຼງການວຽງຈັນວ່າດ້ວຍການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືທີ່ມີປະສິດທິພາບ (2016-2025). ວຽງຈັນ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

http://www.la.one.un.org/images/publications/Vientiane-Declaration-II-Final_Signatories-and-Endorsement.pdf

Government of Lao PDR (2015). Vientiane Declaration on partnerships for effective development cooperation (2016-2025). Vientiane: Government of Lao PDR.

http://www.la.one.un.org/images/publications/Vientiane-Declaration-II-Final_Signatories-and-Endorsement.pdf

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (2011) ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII (2016-2020) ວຽງຈັນ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ. ໄດ້ຂໍ້ມູນຈາກ

http://www.la.one.un.org/images/publications/8th_NSED 2016-2020.pdf

Government of Lao PDR (2016). 8th National Socio-economic Development Plan (2016–2020). Vientiane: Government of Lao PDR. Retrieved from http://www.la.one.un.org/images/publications/8th_NSED 2016-2020.pdf

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ, 2014. ການສຶກສາສໍາລັບທຸກຄົນ 2015 ບົດລາຍງານທົບທວນຄືນແຫ່ງຊາດ: ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ. EFA 2015 ກຸ່ມທົບທວນຄືນ ແລະ ກຸ່ມກອງເລຂາ, ສປປ ລາວ, ເດືອນສິງຫາ 2014.

Government of the Lao People's Democratic Republic, 2014. *Education for All 2015 National Review Report: Lao People's Democratic Republic*. EFA 2015 Review Group and Secretariat Group, Lao PDR, August 2014.

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ, 2015. ແຜນງານຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການປະກອບສ່ວນແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ. ວັນທີ 30 ກັນຍາ 2015. ສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນໄດ້ທີ່:

<http://www4.unfccc.int/submissions/INDC/Published%20Documents/Laos/1/Lao%20PDR%20INDC.pdf>

Government of the Lao People's Democratic Republic, 2015. *Intended Nationally Determined Contribution*. 30 September 2015. Available from:

<http://www4.unfccc.int/submissions/INDC/Published%20Documents/Laos/1/Lao%20PDR%20NDC.pdf>

ກຸ່ມຊ່ຽວຊານສາກົນ IAEG-SDGs Inter-Agency Expert Group ກ່ຽວກັບ ການລວມເອົາຖານຂໍ້ມູນ ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ອີງຕາມຕົວຊີ້ບອກຂອງໂລກ ເພື່ອທົບທວນຄືນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ຂໍ້ມູນຫລ້າສຸດ ວັນທີ 30 ເດືອນມີນາ 2016. ສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນໄດ້ທີ່:

<https://unstats.un.org/sdgs/files/metadata-compilation/Metadata-Goal-7.pdf>

IAEG-SDGs Inter-Agency Expert Group on SDG Indicators Compilation of Metadata for the Proposed Global Indicators for the Review of the 2030 Agenda for Sustainable Development. Updated on 30 March 2016. Available from: <https://unstats.un.org/sdgs/files/metadata-compilation/Metadata-Goal-7.pdf>

ບົດລາຍງານ ຂອງ ສປປ ລາວ ສົ່ງໃຫ້ກັບ CCM, ເດືອນມັງກອນ ຫາເດືອນ ທັນວາ 2013. ສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນໄດ້ທີ່: <http://www.clusterconvention.org/files/2011/01/Lao-PDR.pdf>

Lao PDR's report to the CCM, January to December 2013. Available from:

<http://www.clusterconvention.org/files/2011/01/Lao-PDR.pdf>

ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ທະນາຄານໂລກ (2020). *ສະພາບຄວາມທຸກຍາກຢູ່ ສປປ ລາວ ແລະ ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ ປີ 2020*. ວໍຊິງຕັນ ດີຊີ: ທະນາຄານໂລກ

Lao Statistics Bureau and World Bank (2020). *Lao PDR Poverty Profile and Poverty Assessment 2020*. Washington, DC: World Bank

ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2015. ຜົນການສຳຫຼວດພົນລະເມືອງ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ ທົ່ວປະເທດ, ວຽງຈັນ: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

Lao Statistics Bureau, 2015. Population and Housing Census, Vientiane: Ministry of Planning and Investment

ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2018. ຜົນການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຄັ້ງທີ 2 (LSISII), ວຽງຈັນ: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

Lao Statistics Bureau, 2018, LSISII. Vientiane: Ministry of Planning and Investment, Government of Lao PDR

ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, 2012. ຜົນການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຄັ້ງທີ 1 (LSISI), ວຽງຈັນ: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

Lao Statistics Bureau, 2012, LSISI. Vientiane: Ministry of Planning and Investment, Government of Lao PDR

ການສຳຫຼວດການປະເມີນມະນຸດວິທະຍາຂອງເດັກ ຢູ່ ສປປ ລາວ (LCAAS), 2015. ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ. ຜົນການສຳຫຼວດດັ່ງກ່າວນີ້ອາດຈະບໍ່ສາມາດທຽບໄດ້ກັບ ຜົນການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຄັ້ງທີ 1 (2011/12). ຜົນການສຳຫຼວດຕົວຊີ້ບອກທາງສັງຄົມ ຢູ່ ສປປ ລາວ ຄັ້ງທີ 2 ໃນປີ 2017 ຈະສາມາດຍືນຍັນໄດ້ວ່າ ລະດັບການເຕີຍເກີນມາດຖານໄດ້ມີການຫຼຸດລົງຈາກ 44% ໃນປີ 2011/12.

Lao Child Anthropometry Assessment Survey (LCAAS), 2015, MoH and LSB. This survey may not be comparable with previous LSIS (2011/12) results. The 2017 LSIS should be able to confirm that stunting has indeed declined significantly from 44 percent in 2011/12.

Lindelow, M., Engvall, A., Fenton, N. ແລະ ພອນສະຫງີ ສຸກສະຫວັນ, 2010. *ຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ ສປປ ລາວ ປີ 2008: ຜົນສໍາຫຼວດການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການບໍລິໂພກ 1992/93-2007/08*. ວຽງຈັນ: ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ.

Lindelow, M., Engvall, A., Fenton, N. and Phonesaly Souksavath, 2010. *Poverty in Lao PDR, 2008: Lao Expenditure and Consumption Survey 1992/93-2007/08*. Vientiane: Lao Statistics Bureau, Ministry of Planning and Investment

ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ, ແຜນການພັດທະນາຂະແໜງການສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ (2016-2020), ວຽງຈັນ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

Ministry of Education and Sport, Education and Sports Sector Development plan (2016-2020), Vientiane: Government of Lao PDR

ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນ ການທົບທວນຄືນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເປົ້າໝາຍສະຫັດສະຫວັດ (MDG) ປີ 2015 (ລັດຖະບານ ແຫ່ງ ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ, 2015).

Ministry of Education data provided for the 2015 MDG summary review (Government of the Lao People's Democratic Republic, 2015).

ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່, 2016. ສະຖິຕິໄຟຟ້າ ປີ 2016. ວຽງຈັນ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

Ministry of Energy and Mines, 2016. Electricity Statistics 2016. Vientiane: Government of Lao PDR

ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, ຍຸດທະສາດການປະຕິຮູບຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ ແລະ ແຜນງານຮອດປີ 2025, ວຽງຈັນ: ສປປ ລາວ.

Ministry of Health, Health Sector Reform Strategy and Framework till 2025, Vientiane: Lao PDR

ກະຊວງພາຍໃນ (2011) *ຕາຕະລາງຂໍ້ລິເລີ່ມທີ່ຍັງສືບຕໍ່ປະຕິບັດ ແລະ ກິດຈະກຳທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ ໃນການປະຕິຮູບການປົກຄອງ*, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ.

Ministry of Home Affairs (2011) *Matrix of On-Going Initiatives and Activities Priority Areas for Governance Reform*, Vientiane, Lao PDR

ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ, 2011. *ແຜນຫ້າປີ ການພັດທະນາຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກ (2011-2015)*, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ.

Ministry of Health, 2011. *The Seventh Five- Year Health Sector Development Plan (2011-2015)*, Vientiane, Lao PDR.

ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ, 2017. ຜົນການສໍາຫຼວດແຮງງານ. ວຽງຈັນ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

Ministry of Labour and Social Welfare, 2017. Labour Force Survey. Vientiane: Government of Lao PDR

ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ, 2018, ບົດລາຍງານແຫ່ງຊາດແບບສະໝັກໃຈສະບັບທຳອິດ, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ.
Ministry of Foreign Affairs, 2018, SDG Voluntary National Review, Vientiane, Lao PDR.

ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (2011) ບົດລາຍງານສະຖິຕິ ແລະ ການລົງທຶນ,
http://www.investlaos.gov.la/show_encontent.php?contID=29.
Ministry of Planning and Investment (2011) The Investment Report and Statistics,
http://www.investlaos.gov.la/show_encontent.php?contID=29.

ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (2019) ບົດລາຍງານຜົນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກອງປະຊຸມໂຕະມືນ, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ.
Ministry of Planning and Investment (2019) *Report Round Table Implementation Meeting*
Vientiane, Lao PDR

ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (2018) ຜົນການທົບທວນກາງສະໄໝຂອງ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ
ແຫ່ງຊາດ ຄັ້ງທີ VIII, ວຽງຈັນ: ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.
Ministry of Planning and Investment, 2018. 8th NSEDP Mid Term Review, Vientiane:
Government of Lao PDR

ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (2017) ເອກະສານຂໍ້ມູນ - ກອງປະຊຸມໂຕະມືນ
Ministry of Planning and Investment. (2017) *Background Document - Round Table
Implementation Meeting (RTIM)*

ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ຢູ່ ສປປ ລາວ (ຄຊກລ/ NRA)
2010, ແລະ ຂໍ້ມູນຫຼ້າສຸດຈາກ ຄຊກລ ທີ່ປະກອບໃສ່ບົດລາຍງານ MDG ປີ 2013
National Regulatory Authority (NRA) 2010, and updates from the NRA for the 2013 MDG
Report.

ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງແຫ່ງຊາດ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ຢູ່ ສປປ ລາວ (ຄຊກລ/ NRA)
2016.
National Regulatory Authority for UXO/Mine Action in Lao PDR, 2016.

Nilsson, M., Griggs, D., & Visback, M. (2016). ແຜນທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັນລະຫວ່າງແຕ່ລະເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ
ແບບຍືນຍົງ. *Nature*, 534(15), 320-322. <https://doi.org/10.1038/534320a>.
Nilsson, M., Griggs, D., & Visback, M. (2016). Map the interactions between Sustainable
Development Goals. *Nature*, 534(15), 320-322. <https://doi.org/10.1038/534320a>.

OECD DAC (2006). ບົດລາຍງານທຶນທີ່ມີປະສິດທິພາບ ປີ 2006 ຜົນການສຳຫຼວດການຕິດຕາມ ການຈັດຕັ້ງ
ປະຕິບັດຖະແຫຼງການປາຣີ: ສະຫຼຸບຫຍໍ້ຜົນໄດ້ຮັບ, ປາຣີ, ຝຣັ່ງ. OECD DAC.
<http://www.oecd.org/dac/effectiveness/39112140.pdf>.

OECD DAC (2006) Aid Effectiveness 2006 Survey on Monitoring the Paris Declaration Overview of the Results, Paris, France OECD DAC. <http://www.oecd.org/dac/effectiveness/39112140.pdf>.

ຜົນການປະເມີນຄວາມບອບບາງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອການຈັດການຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ ຢູ່ ສປປ ລາວ (ຮ່າງບົດລາຍງານສະບັບທຳອິດ), ເອກະສານດັ່ງກ່າວແມ່ນກະກຽມໃຫ້ແກ່ CCA, UN Habitat, ເດືອນ ສິງຫາ ປີ 2020.

National Climate Change Vulnerability Assessment for Disaster Risk Management in Lao PDR (Preliminary Results), A Paper Prepared for CCA, UN Habitat, August 2020

OECD DAC 2008. ຜົນການສຳຫຼວດການຕິດຕາມ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຖະແຫຼງການປາຣີ ປີ 2008, ປາຣີ, ຝຣັ່ງ. OECD DAC.

<http://www.oecd.org/dac/effectiveness/2008surveyonmonitoringtheparisdeclaration.htm>.

OECD DAC, 2008. 2008 Survey on Monitoring the Paris Declaration, Paris, France OECD DAC <http://www.oecd.org/dac/effectiveness/2008surveyonmonitoringtheparisdeclaration.htm>.

OECD DAC (2011). ບົດລາຍງານທຶນທີ່ມີປະສິດທິພາບ ປີ 2011: ຄວາມຄືບໜ້າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຖະແຫຼງການ ປາຣີ - ຫົວຫົວ II ບົດສະເພາະປະເທດ, ປາຣີ, ຝຣັ່ງ.

OECD DAC (2011) *Aid Effectiveness 2011: Progress in Implementing the Paris Declaration - Volume II Country Chapters*, Paris, France

OECD DAC (2011). ບົດລາຍງານທຶນທີ່ມີປະສິດທິພາບ ປີ 2011, ປາຣີ, ຝຣັ່ງ. OECD DAC.

OECD DAC (2011) *Aid Effectiveness 2011: Progress in Implementing the Paris Declaration* Paris, France OECD DAC.

OECD DAC (2011). ເຮັດໃຫ້ການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ: ແນວທາງຂອງຄູ່ຮ່ວມ ພັດທະນາ ໃນການສົ່ງເສີມ ປະສິດທິພາບ, ການຮ່ວມມືທີ່ເປັນເຈົ້າການຂອງປະເທດ, ປາຣີ, ຝຣັ່ງ.

OECD DAC (2019) *Making development co-operation more effective: How development partners are promoting effective, country-led partnerships*, Paris, France

Oraboune, 2008. Oraboune, S. 2008. ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ (ເສັ້ນທາງ) ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກ ຢູ່ ສປປ ລາວ. ສະຖາບັນການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ເອກະສານເພື່ອປຶກສາຫາລື 151: ຊີບະ: ສະຖາບັນການພັດທະນາເສດຖະກິດ - ອົງການການຄ້າພາຍນອກ ປະເທດຍີ່ປຸ່ນ (JETRO).

Oraboune, 2008. Oraboune, S. 2008. Infrastructure (Rural Road) Development and Poverty Alleviation in Lao PDR. Institute of Developing Economies Discussion Paper 151. Chiba: Institute of Developing Economies – Japan External Trade Organization (JETRO)

O., Fenton, N., ພອນສະຫຼີ ສຸກສະຫວັດ ແລະ ວິໄລສຸກ ສີສຸລາດ, 2014. ສະພາບຄວາມທຸກຍາກຢູ່ ສປປ ລາວ: ບົດລາຍງານຜົນການສຳຫຼວດການຊົມໃຊ້ ແລະ ການໃຊ້ຈ່າຍຢູ່ຄົວເຮືອນ ຢູ່ ສປປ ລາວ, 2012-2013 (LECS). ວຽງຈັນ: ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ແລະ ທະນາຄານໂລກ.

Pimhidzai, O., Fenton, N., Phonesaly Souksavath and Vilaysouk Sisoulath, 2014. *Poverty Profile in Lao PDR: Poverty Report for the Lao Consumption and Expenditure Survey, 2012-2013 (LECS)*. Vientiane: Ministry of Planning and Investment, Lao Statistics Bureau and World Bank.

ອົງການ ສປຊ, 2015. *ການປະຕິຮູບໂລກຂອງພວກເຮົາ*. ວາລະ 2030 ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ນິວຢອກ: ອົງການ ສປຊ. ໄດ້ຂໍ້ມູນຈາກ

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

UN, 2015. *Transforming Our World. The 2030 Agenda on Sustainable Development*. New York: United Nations. Retrieved from

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf>

ອົງການ UNESCAP (2018). *ການເປັນຄູ່ຮ່ວມເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ປຶ້ມຄູ່ມືການຮ່ວມມືກັບຫຼາຍພາກສ່ວນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວາລະ 2030 ຢູ່ພາກພື້ນອາຊີ ແລະ ປາຊີຟິກ*. ບາງກອກ: ຄະນະກຳມະທຳການເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ອົງການ ສປຊ ປະຈຳພາກພື້ນອາຊີ-ປາຊີຟິກ.

UNESCAP (2018). *Partnering for sustainable development: Guidelines for multi-stakeholder partnerships to implement the 2030 Agenda in Asia and the Pacific*. Bangkok: United Nations Economic and Social Commission for Asia and Pacific.

ອົງການ ສປຊ ປະຈຳ ສປປ ລາວ, 2017. ຜົນຂອງກອງປະຊຸມພາຄີ ຄັ້ງທີ 23 ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຕໍ່ ສປປ ລາວ. ວຽງຈັນ, ວັນທີ 11 ເດືອນທັນວາ 2017. ບົດກ່າວໂດຍ ທ່ານ ນາງ ບຸນຄຳ ວໍລະຈິດ, ຮອງລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ທີ່ກອງປະຊຸມພາຄີ ຄັ້ງທີ 23 ກ່ຽວກັບ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (COP 23) ຕໍ່ ຍັດຕິຂອງອົງການ ສປຊ ວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ວັນທີ 6-17 ເດືອນພະຈິກ 2017.

United Nations in Lao PDR, 2017. What does the international Climate Conference COP 23 mean for Lao PDR? Vientiane, 11 December 2017. Statement by H.E Mrs. Bounkham Vorachit, Vice Minister of Natural Resources and Environment, at the 23rd session of the Conference of the Parties (COP 23) to the UN Convention on Climate Change, 6–17 November 2017.

ອົງການ ສປຊ, 2015a. ບົດລາຍງານຂອງກຸ່ມເຮັດວຽກ ກ່ຽວກັບ ການທົບທວນປະຈຳໄລຍະກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ: ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ. A/HRC/29/7, ກະກຽມໃຫ້ແກ່ສະພາສິດທິມະນຸດ, ຄັ້ງທີ 29, ການທົບທວນປະຈຳໄລຍະກ່ຽວກັບສິດທິມະນຸດ. ວັນທີ 23 ເດືອນມີນາ 2015.

United Nations, 2015a. *Report of the Working Group on the Universal Periodic Review: Lao People's Democratic Republic*. A/HRC/29/7, prepared for the Human Rights Council, Twenty-ninth session, Universal Periodic Review. 23 March 2015

ອົງການ WHO, 2016. ຍຸດທະສາດການລຶບລ້າງ ໄຂ້ມາລາເຣຍ ໃນເຂດພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ (2015-2030)

WHO, 2016. Strategy for malaria elimination in the Greater Mekong subregion (2015–2030)

ອົງການ WHO, 2010. ລະບົບຂໍ້ມູນດ້ານໄພຊະນາການ (NLIS) ຕົວຊີ້ບອກຂອງປະເທດ: ປຶ້ມຄູ່ມືການແປ. ເຊີແນວ: ອົງການ WHO

WHO, 2010. *Nutrition Landscape Information System (NLIS) country profile indicators: interpretation guide*. Geneva: WHO.

ທະນາຄານໂລກ, (2017) *CPIA Criteria 2017*. ວໍຊິງຕັນ ດີຊີ: ທະນາຄານໂລກ
World Bank (2017). *CPIA Criteria 2017*. Washington, DC: World Bank.

ກຸ່ມທະນາຄານໂລກ, 2017. ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ: ການວິເຄາະລະບົບຂອງປະເທດ. ບຸລິມະສິດໃນການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຍົກລະດັບການກະຈາຍຄວາມຮັ່ງມີ/ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ, 9 ມີນາ 2017. ວຽງຈັນ: ທະນາຄານໂລກ.

World Bank Group, 2017. *Lao People's Democratic Republic: Systematic Country Diagnostic. Priorities for Ending Poverty and Boosting Shared Prosperity*, March 9, 2017. Vientiane: World Bank.

ທະນາຄານໂລກ, 2020. ການປະເມີນຄວາມທຸກຍາກ, ວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ
World Bank, 2020. *Poverty Assessment*, Vientiane, Lao PDR.

ອົງການ WHO ຖານຂໍ້ມູນພະຍາດວັນນະໂລກຂອງໂລກ
<http://www.who.int/tb/country/data/download/en/>
WHO Global TB database. <http://www.who.int/tb/country/data/download/en/>

ອົງການ WHO ການສັງເກດການດ້ານສາທາລະນະສຸກຂອງໂລກ
<http://apps.who.int/gho/data/view.main.2490>
WHO Global Health Observatory. <http://apps.who.int/gho/data/view.main.2490>

ທະນາຄານໂລກ, ດັດຊະນີ ແລະ ອົງປະກອບຊັບພະຍາກອນມະນຸດ (2018)
World Bank, *Human Capital Index and Components* (2018)

ທະນາຄານໂລກ, (<https://datahub.io/world-bank/iq.sci.ovrl#readme>).
World Bank, (<https://datahub.io/world-bank/iq.sci.ovrl#readme>).

ອົງການ UN Habitat, 2020. ຜົນການປະເມີນຄວາມບອບບາງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອການຈັດການຄວາມສ່ຽງຈາກໄພພິບັດ ຢູ່ ສປປ ລາວ, ເດືອນສິງຫາ ປີ 2020.

UN Habitat, 2020. *National Climate Change Vulnerability Assessment for Disaster Risk Management in Lao PDR*, August 2020

ອົງການ UNICEF, 2019.
https://www.seaplm.org/index.php?option=com_content&view=article&id=44&Itemid=332 UNICEF, 2019.
https://www.seaplm.org/index.php?option=com_content&view=article&id=44&Itemid=332

ອົງການ UNFCCC: ຂໍ້ຕົກລົງປາຣີ - ສະຖານະ ການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ. ສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນໄດ້ທີ່:

<https://unfccc.int/process/the-paris-agreement/status-of-ratification>.

UNFCCC: Paris Agreement - Status of Ratification. Available from:

<https://unfccc.int/process/the-paris-agreement/status-of-ratification>.

ອົງການ UNIDO, 2020. *ເອກະສານຂໍ້ມູນເພື່ອກະກຽມເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື ກ່ຽວກັບເສດຖະກິດ
ຫມູນວຽນ*, UNIDO

UNIDO, 2020. *Background note for the regional preparatory meetings for the global
consultations on circular economy*, UNIDO.

Statistical Annex
ເອກະສານອ້າງອີງ ຂໍ້ມູນສະຖິຕິ

SDG 1: No Poverty – End poverty in all its forms everywhere

ປະລິມານ 1: ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກທຸກຮູບແບບໃນທົ່ວໂລກ

SDG Reporting Owners (SDGr owner) – Ministry of Agriculture and Forestry (MAF) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປະລິມານ - ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້				
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ				
MAF	BOL	MOF	MOLSW	MONRE
5 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	2 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	3 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	3 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators
1.1.1	1.4.4	1.a.2.a	1.3.1	1.4.3
1.2.1	1.4.5		1.5.1	1.5.2
1.2.2			1.a.2.b	1.5.6
1.2.3				
1.4.1				
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total = 13. - However, sequence no.13 is divided into two indicators. - Therefore, as an easy reference for the SDGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 14. - ຈຳນວນ ຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ທັງໝົດ = 13. - ແຕ່, ລຳດັບທີ 13 ແມ່ນແບ່ງອອກເປັນອີກສອງຕົວຊີ້ບອກ. - ສະນັ້ນ, ເພື່ອງ່າຍໃນການອ້າງອີງໃຫ້ແກ່ SDGr owner, ຈຳນວນ ຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ທັງໝົດທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ລາຍງານແມ່ນມີ 14 ຕົວຊີ້ບອກ. 				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
1.1 By 2030, eradicate extreme poverty for all people everywhere, currently measured as people living on less than \$1.25/day	1	1	1.1.1 % of population living below the international poverty line (US\$1.90/day) 1.1.1 ເປີເຊັນ ຂອງຜົນລະເມືອງທີ່ດຳລົງຊີວິດຕໍ່າກວ່າ ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກຂອງສາກົນ (1.90 ໂດລາ/ ຕໍ່ມື້)	MAF	2013	15.6	ການສຳຫຼວດ - LSB (LECS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years			8.6	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
1.1 ພາຍໃນປີ 2030, ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກໃຫ້ທຸກຄົນໃນທົ່ວໂລກ ທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າກ່ວາ 1.25 ໂດລາສະຫລັດຕໍ່ມື້												
1.2 By 2030, reduce at least by half the proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions. 1.2 ພາຍໃນປີ 2030, ຫຼຸດຈຳນວນຜູ້ຊາຍ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ໃນທຸກເກນອາຍຸ ທີ່ຍິ່ງທຸກຍາກໃນທຸກມິຕິໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ ໂດຍອີງໃສ່ນິຍາມຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ.	2	2	1.2.1 % of population living below the national poverty line 1.2.1 ເປີເຊັນ ຂອງຜົນລະເມືອງທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕໍ່າກ່ວາເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ	MAF	2013	24.6	ການສຳຫຼວດ - LSB (LECS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years			18.3	
	3	3	1.2.2 % of children who are multi-dimensionally deprived according to national definitions 1.2.2 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນເດັກຜູ້ທີ່ຂາດເຂີນໃນຫລາຍມິຕິ ຕາມຄຳນິຍາມແຫ່ງຊາດ	MAF	2013	33.1	ການສຳຫຼວດ - LSB (LECS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years			22.0	
	4	4	1.2.3* % families defined as poor by National Committee for Rural Development and Poverty Eradication (NCRDPE), Lao PDR 1.2.3* ເປີເຊັນ ຂອງຄອບຄົວ ທີ່ຍິ່ງທຸກຍາກຕາມການສຳຫຼວດ ແລະ ກຳນົດໂດຍຄະນະກຳມະການ ແຫ່ງຊາດ ເພື່ອພັດທະນາຊຸມນະບົດ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ	MAF	2015	6.5	ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ Admin - MAF	ທຸກປີ/Yearly	6.5	5.9	5.3	5.1
1.3 Implement nationally appropriate social protection systems and measures for all, including floors, and by 2030 achieve substantial coverage of the poor and the vulnerable. 1.3 ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ລະບົບ ແລະ ມາດຕະການການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ ສຳລັບທຸກຄົນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຂອງປະເທດ, ລວມທັງການບໍລິການທາງສັງຄົມຂັ້ນພື້ນຖານ ແລະ ພາຍໃນປີ 2030 ສາມດບັນລຸການປ້ອງກັນທາງ	5	5	1.3.1 % Population covered by Social Protection Schemes: 1.3.1 ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນທີ່ໄດ້ຮັບການຄຸ້ມຄອງຈາກ ອົງການປະກັນສັງຄົມແຫ່ງລັດ.	MOLSW	2015		ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ Admin - MOLSW	ທຸກປີ/Yearly				
			- Social State Enterprise ລັດວິສາຫະກິດກ່ຽວກັບວຽກງານປະກັນສັງຄົມ			2.7			2.9	3.3	4.9	3.5
			- Social State ອົງການຈັດຕັ້ງລັດກ່ຽວກັບວຽກງານປະກັນສັງຄົມ			12.6			15.5	13.0	13.2	10.7
			- Health ສະມາຄົມເພື່ອສຸຂະພາບ			15.2			18.8	79.1	72.8	73.8
			- Insurance			1.0			1.2	1.0	0.9	1.0

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ສັງຄົມ ທີ່ກວມເອົາຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ກຸ່ມທີ່ບອບ ບາງ.			ປະກັນໄພ									
<p>1.4 By 2030, ensure that all men and women, in particular the poor and the vulnerable, have equal rights to economic resources, as well as access to basic services, ownership and control over land and other forms of property, inheritance, natural resources, appropriate new technology and financial services, including microfinance.</p> <p>1.4 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນມັດທັງ ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ ໂດຍສະເພາະຄົນທຸກຍາກ ແລະ ກຸ່ມທີ່ບອບບາງ ມີສິດທິເທົ່າທຽມກັນທາງດ້ານ ຊັບພະຍາກອນເສດຖະກິດ, ລວມທັງການເຂົ້າ ເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ, ມີກຳມະສິດ ແລະ ມີສິດໃນທີ່ດິນ ແລະ ຊັບສົມບັດປະເພດອື່ນໆ, ມູນມໍລະດົກ, ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ການບໍລິການດ້ານການເງິນ, ລວມທັງການເງິນຈຸລະພາກ.</p>	6	6	1.4.1 % of population living in households with access to basic services:	MAF	2017		ການສຳຫຼວດ - LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years				
			1.4.1 ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນທີ່ອາໄສໃນຄົວເຮືອນ ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານ:									
			- Access to secondary education ດ້ານການສຶກສາ (ມ.ຕົ້ນ)			83.1				83.1		
			- Access to health service ດ້ານສາທາລະນະສຸກ (ຮ້ານຂາຍຢາ, ຖົງຢາປະຈຳບ້ານ/ຢາໝູນວຽນ, ສຸກສາລາ, ນາງປະດູຄັນ/ໝໍຕຳແຍ)			74.3				74.3		
			- Access to improved water ນ້ຳສະອາດ			78.1				78.1		
			- Access to micro-finance services ການບໍລິການດ້ານການເງິນຈຸລະພາກ									
			- Access to electricity ໄຟຟ້າ			93.4				93.4		
			- Access to roads in all seasons ເສັ້ນທາງທີ່ທຽວໄດ້ຕະຫຼອດປີ			83.4				83.4		
	7	7	1.4.3* Number of certificates for tenure rights to land issued per year 1.4.3* ຈຳນວນອອກໃບຕາດິນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດໃນແຕ່ລະປີ	MONRE	2016	76,847	ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ Admin - MONRE	ທຸກປີ/Yearly		117,751	42,904	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
	8	8	1.4.4* Ratio of (a) bank accounts and (b) financial institution/micro finance account held by adult population (18 years old and above) as compared to total population	BOL	2015		ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ Admin - BOL	ທຸກປີ/Yearly				
			1.4.4* ອັດຕາສ່ວນ (ກ) ທີ່ມີບັນຊີເງິນຝາກຢູ່ທະນາຄານທຸລະກິດ ທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ ແລະ (ຂ) ທີ່ມີບັນຊີເງິນຝາກຢູ່ສະຖາບັນການເງິນ/ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກຕ່າງໆ ຂອງຜູ້ໃຫຍ່ (18 ປີຂຶ້ນໄປ) ທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ									
			(a) Bank accounts / ບັນຊີທະນາຄານ			33.4			36.8	40.0	39.9	50.5
	9	9	(b) Financial institution/micro-finance account / ສະຖາບັນການເງິນ/ ບັນຊີການເງິນຈຸລະພາກ	BOL	2016	2.4	ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ Admin - BOL	ທຸກປີ/Yearly	2.6	0.03	2.9	3.5
			1.4.5* % of (a) villages and (b) districts having:									
			1.4.5* ເປີເຊັນ (ກ) ຂອງຈຳນວນບ້ານ ແລະ (ຂ) ຂອງຈຳນວນເມືອງ ທີ່ມີ:									
			(a) ບ້ານ/Villages									
			- Bank branches or service units ສາຂາທະນາຄານ ຫຼື ໜ່ວຍບໍລິການ									
			- Microfinance institutions (All types) ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ (ຮັບຝາກ ແລະ ບໍ່ຮັບຝາກ)			1.5			-	1.7	1.6	1.6
			(b) ເມືອງ / Districts									
			- Bank branches or service units ສາຂາທະນາຄານ ຫຼື ໜ່ວຍບໍລິການ									
			- Microfinance institutions (All types) ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ (ຮັບຝາກ ແລະ ບໍ່ຮັບຝາກ)			28.4				31.7	32.4	31.1

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>1.5 By 2030, build the resilience of the poor and those in vulnerable situations and reduce their exposure and vulnerability to climate-related extreme events and other economic, social and environmental shocks and disasters.</p> <p>1.5 ພາຍໃນປີ 2030, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງທົນທານໃຫ້ແກ່ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ກຸ່ມທີ່ຢູ່ໃນສະຖານະທີ່ບອບບາງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການຖືກຜົນກະທົບ ແລະ ຄວາມບອບບາງຈາກ ເຫດການຮ້າຍແຮງ ຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດອື່ນໆ ທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.</p>	10	10	1.5.1 Persons per 100,000 population directly affected (dead, missing, homeless/displaced) by natural disasters	MOLSW	2015	996.75	Admin - MOLSW	ທຸກປີ/Yearly	358.10	3,805.69	9,270.11	10,795.47
			1.5.1 ອັດຕາສ່ວນຕໍ່ຜູ້ໃຫຍ່ 100.000 ຄົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງ (ເສຍຊີວິດ, ສູນຫາຍ, ບໍ່ມີທີ່ຢູ່ອາໄສ, ເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ) ຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ									
			- Dead ເສຍຊີວິດ			0.1			0.07	0.14	0.91	0.37
			- Injury ບາດເຈັບ			0.38			0	0	0.02	0.22
			- Missing ສູນຫາຍ			0			0	0	0.37	0.09
			- Homeless ບໍ່ມີທີ່ຢູ່ອາໄສ			1.37			0	0	0.05	0
	11	11	1.5.2 % of damages affected from natural disaster to GDP	MONRE								
			1.5.2 ເບີເຊັນ ຄວາມເສຍຫາຍທີ່ເກີດຈາກໄພພິບັດໃນແຕ່ລະປີທຽບກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ									
	12	12	1.5.6* The number of national advance warning centers and the number of meteorological and hydrological parameters measuring institutions that have been improved and activated.	MONRE								
			1.5.6* ຈຳນວນສູນເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າລະດັບຊາດ ແລະ ຈຳນວນສະຖານີວັດແທກປັດໄຈອຸຕຸນິຍົມ ແລະ ອຸທິກກະສາດທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ນຳໃຊ້ໄດ້									
1.a Ensure significant mobilization of resources from a variety of sources, including through enhanced development cooperation, in order to	13	13	1.a.2.a General government expenditure on	MOF	2016		Admin - MOF	ທຸກປີ/Yearly				
			(a) Health (ກ) ໃນວຽກງານສາທາລະນະສຸກ									

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>provide adequate and predictable means for developing countries, in particular least developed countries, to implement programmes and policies to end poverty in all its dimension.</p> <p>1.ກ ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການລະດົມ ແລະ ຂົນຂວາຍທຶນຮອນໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍ ຈາກແຫຼ່ງທຶນຕ່າງໆ, ລວມທັງ ການລະດົມທຶນໂດຍການເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາ, ເພື່ອຕອບສະໜອງເຄື່ອງມືທີ່ພຽງພໍ ແລະ ສາມາດຄາດຄະເນໄດ້ ໃຫ້ແກ່ປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ ແລະ ໂດຍສະເພາະ ປະເທດທີ່ດ້ອຍພັດທະນາ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ເພື່ອລືບລ້າງຄວາມທຸກຍາກທຸກຮູບແບບ/ທຸກມິຕິ.</p>			<ul style="list-style-type: none"> - % of total government expenditure ເປັນເປີເຊັນທຽບກັບ ບ່ວງງົບປະມານທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ - % of GDP ເປັນເປີເຊັນທຽບກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) 			6.12						
						1.51						
			(b) Education (ຂ) ໃນວຽກງານການສຶກສາ									
			<ul style="list-style-type: none"> - % of total government expenditure ເປັນເປີເຊັນທຽບກັບ ບ່ວງງົບປະມານທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ - % of GDP ເປັນເປີເຊັນທຽບກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) 			12.59						
						4.24					2.94	
		14	1.a.2.b General government expenditure on social protection	MOLSW	2015		ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ Admin - MOLSW	ທຸກປີ/Yearly				
			1.ກ.2.ຂ ບ່ວງງົບປະມານຂອງລັດຖະບານໃນວຽກງານການປະກັນສັງຄົມ:									
			<ul style="list-style-type: none"> - % of total government expenditure ເປັນເປີເຊັນທຽບກັບ ບ່ວງງົບປະມານທັງໝົດຂອງລັດຖະບານ - % of GDP ເປັນເປີເຊັນທຽບກັບລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) 			2.24			2.46	2.64	2.78	3
						0.68			0.69	0.79	0.74	0.53

SDG 2 – Zero Hunger: End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture

ເປົ້າໝາຍ 2 - ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ, ບັນລຸການຄ້ຳປະກັນສະບຽງອາຫານ ແລະ ປັບປຸງດ້ານໂພຊະນາການ ແລະ ສົ່ງເສີມກະສິກຳແບບຍືນຍົງ

SDG Reporting Owners (SDGr owner)– Ministry of Agriculture and Forestry (MAF) and Ministry of Health (MOH) ກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບລາຍງານຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ – ກະຊວງກະສິກຳ ແລ ປ່າໄມ້ ແລະ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ		
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ		
ກະຊວງກະສິກຳ ແລ ປ່າໄມ້	ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ	ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ
05 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 2.1.2 2.1.4 2.3.1 2.a.1 2.a.2	06 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 2.1.1 2.1.3 2.2.1 2.2.1.a 2.2.3 2.2.4	01 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 2.c.1
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total = 11. - However, SDGi sequence no.18 is divided into two indicators. - Therefore, for an easy reference of the SWGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 12. 		
<ul style="list-style-type: none"> - ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກທັງໝົດ = 11. - ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຕົວຊີ້ບອກລຳດັບທີ 18 ແມ່ນແບ່ງອອກເປັນສອງຕົວຊີ້ບອກຢ່ອຍ. - ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອເປັນປ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ຜູ້ລາຍງານ ປພຍ, ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກທັງໝົດທີ່ຕ້ອງລາຍງານແມ່ນ 12 ຕົວຊີ້ບອກ. 		

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະເພດ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>2.1 By 2030, end hunger and ensure access by all people, in particular the poor and people in vulnerable situations, including infants, to safe, nutritious and sufficient food all year round</p> <p>2.1 ພາຍໃນປີ 2030, ລົບລ້າງຄວາມອຶດຫິວ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ໝົດທຸກຄົນ ໂດຍສະເພາະຄົນທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ລວມທັງເດັກນ້ອຍ ສາມາດເຂົ້າເຖິງສະບຽງອາຫານທີ່ປອດໄພ, ມີ ໂພຊະນາການ ແລະ ພຽງພໍຕະຫຼອດປີ</p>	14	15	2.1.1 % of prevalence of undernourishment in the population 2.1.1 ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນ ທີ່ຂາດສານອາຫານ ທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ	MOH	2015	16.8	FAO estimate	ທຸກປີ/Yearly	16.7	16.5	16.5	
	15	16	2.1.2 % of prevalence of moderate or severe food insecurity in the population, based on Food Insecurity Experience Scale (FIES) 2.1.2 ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນທີ່ບໍ່ສາມາດຄຳປະກັນຄວາມພຽງພໍຂອງອາຫານ ໃນລະດັບຮ້າຍແຮງ ຫຼື ປານກາງທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ, ໂດຍອີງຕາມການຄິດໄລ່ລະດັບການປະສົບຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງອາຫານ (FIES)	MAF			FAO estimate					
	16	17	2.1.3* % of population consuming less than the minimum dietary energy requirement of 2100 cal/day/person according to the Food Poverty Line defined by the Government 2.1.3 ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນ ບໍລິໂພກສານອາຫານຕໍ່າກວ່າ ຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານຂັ້ນຕໍ່າຂອງຮ່າງກາຍ 2100 ກະລໍຣີ ຕໍ່ມື້ ຕໍ່ ຄົນ (ເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກດ້ານສານອາຫານ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໂດຍລັດຖະບານ)	MOH	2013	20.1	Survey - LSB (LECS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years				
	17	18	2.1.4* Food production (in tons): 2.1.4* ຜົນຜະລິດສະບຽງອາຫານ (ໂຕນ): - ເຂົ້າ Rice	MAF	2015	4,102,000 282,185	MAF	Admin	4,148,800 284,500	4,055,409 236,825	3,279,110 168,875	3,534,499 277,450

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປລຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			- ສາລີຫວານ Sweet corn			384,712			387,185	264,245	185,665	289,190
			- ຜັກ Vegetable			1,683,405			1,690,900	1,436,545	1,310,035	1,862,290
			- ຊີ້ນ ແລະ ປາ Meat and fish			1,361,065			1,383,455	1,537,735	1,145,690	1,323,185
2.2 By 2030, end all forms of malnutrition, including achieving, by 2025, the internationally agreed targets on stunting and wasting in children under 5 years of age, and address the nutritional needs of adolescent girls, pregnant and lactating women and older persons 2.2 ພາຍໃນປີ 2030, ລຶບລ້າງການຂາດສານອາຫານທຸກຮູບແບບ, ລວມທັງບັນລຸໃຫ້ໄດ້ພາຍໃນປີ 2025 ຄາດໝາຍທີ່ສາກົນໄດ້ຮັບຮອງ ກ່ຽວກັບອັດຕາສ່ວນເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ເຕັຍ ແລະ ຈ່ອຍຜອມກວ່າມາດຕະຖານ ແລະ ແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການດ້ານໂພຊະນາການໃນກຸ່ມເດັກຍິງ, ຜູ້ຍິງຖືພາ ແລະ ແມ່ທີ່ຍິງໃຫ້ນົມລູກ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸ	18	19	2.2.1 Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviations from the median of the World Health Organization (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age 2.2.1 ເປີເຊັນ ເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ຂາດອາຫານຊໍ້າເຮື້ອທຽບກັບ ເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີທັງໝົດ (ຄວາມສູງຕໍ່າກວ່າຄ່າກາງທີ່ກຳນົດໂດຍ ອົງການອະນາໄມ ໂລກ ກ່ຽວກັບມາດຕະຖານການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເດັກນ້ອຍ ໂດຍມາດຕະຖານຄ່າຄວາມຕ່າງ <-2 ຕາມແຕ່ລະເກນອາຍຸ) (ລວງສູງຕ່າກວ່າມາດຕະຖານ = ເຕັຍ)	MOH	2015	35.5	Note 1	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years (LSIS)			33	
		20	2.2.1.a* Prevalence of stunning among under 2 years old (for Lao PDR's commitment to SUN 1000 days programme) 2.2.1.ກ* ເປີເຊັນ ເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 2 ປີ ທີ່ຂາດອາຫານຊໍ້າເຮື້ອທຽບກັບເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 2 ປີ ທັງໝົດ	MOH	2012	42	Note 1	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years (LSIS)			25.4	
	19	21	2.2.3* Prevalence of wasting (weight for height >+2 standard deviations from the median of the WHO Child Growth Standards) among children	MOH	2012	5.1	Survey - LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years			9.0	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			under 5, disaggregated by sex, province, ethnicity 2.2.3* ເປີເຊັນ ເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ຈ່ອຍກວ່າມາດຕະຖານຕາມແຕ່ລະເກນ ອາຍຸ ທຽບກັບເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທັງໝົດ (ນ້ຳໜັກ (ຕາມແຕ່ລະລະດັບຄວາມສູງ) ຕໍ່າກວ່າຄ່າກາງທີ່ກຳນົດໂດຍ ອົງການອະນາໄມໂລກ ກ່ຽວກັບມາດຕະຖານການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເດັກນ້ອຍ ໂດຍມາດຕະຖານຄ່າຄວາມຕ່າງ>+2 ຕາມແຕ່ລະເກນອາຍຸ) ໂດຍແຍກຕາມເພດ, ແຂວງ ແລະ ຊົນເຜົ່າ									
	20	22	2.2.4* Prevalence of overweight (weight for height >+2 standard deviations from the median of the WHO Child Growth Standards) among children under 5, disaggregated by sex, province, ethnicity 2.2.4* ອັດຕາສ່ວນ ຂອງເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ມີນ້ຳໜັກເກີນມາດຕະຖານຕາມແຕ່ລະເກນອາຍຸ ທຽບກັບ ເດັກນ້ອຍ ອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີທັງໝົດ (ນ້ຳໜັກ (ຕາມແຕ່ລະລະດັບຄວາມສູງ) ຕໍ່າກວ່າຄ່າກາງທີ່ກຳນົດໂດຍ ອົງການອະນາໄມ ໂລກ ກ່ຽວກັບມາດຕະຖານການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເດັກນ້ອຍ ໂດຍມາດຕະຖານຄ່າຄວາມຕ່າງ>+2 ຕາມແຕ່ລະເກນອາຍຸ) ໂດຍແຍກຕາມເພດ, ແຂວງ ແລະ ຊົນເຜົ່າ	MOH	2015	2.5	Note 1 and LSIS	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years			3.5	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸກ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>2.3 By 2030, double the agricultural productivity and incomes of small-scale food producers, in particular women, indigenous peoples, family farmers, pastoralists and fishers, including through secure and equal access to land, other productive resources and inputs, knowledge, financial services, markets and opportunities for value addition and non-farm employment</p> <p>2.3 ພາຍໃນປີ 2030, ເພີ່ມສະມັດຖະພາບການ ຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ລາຍຮັບຂອງຜູ້ຜະລິດສະບຽງ ອາຫານຂະໜາດນ້ອຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງ, ຄົນ ຊົນເຜົ່າ, ຄອບຄົວຊາວໄຮ່ນາ, ຄົນລ້ຽງສັດ ແລະ ຊາວປະມົງ ໃຫ້ໄດ້ສອງເທົ່າ, ລວມທັງມີສິດສະເໝີ ພາບໃນການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ວັດຖຸດິບໃນການຜະລິດ, ຄວາມຮູ້, ການບໍລິການ ດ້ານການເງິນ, ຕະຫລາດ ແລະ ກາລະໂອກາດສໍາ ລັບການເຮັດວຽກທີ່ມີການເພີ່ມມູນຄ່າ ແລະ ການ ເຮັດວຽກທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ.</p>	21	23	<p>2.3.1 Agricultural value added per labour unit in US\$</p> <p>2.3.1 ມູນຄ່າເພີ່ມໃນຂະແໜງກະສິກຳ ຕໍ່ ໜຶ່ງຫົວໜ່ວຍແຮງງານ (ຕົວຊີ້ບອກໃກ້ຄຽງ ເພື່ອວັດແທກປະສິດທິພາບການຜະລິດກະສິ ກຳ) US\$</p>	MAF			Admin					
<p>2.a Increase investment, including through enhanced international cooperation, in rural infrastructure, agricultural research and extension services, technology development and plant and livestock gene banks in order to enhance agricultural productive capacity in developing countries, in particular least developed countries</p>	22	24	<p>2.a.1 Share of agricultural spending in government expenditures, where agriculture includes crops, livestock, fisheries, productive forestry, and hunting sectors</p> <p>2.ກ.1 ອັດຕາສ່ວນຂອງລາຍຈ່າຍ ຂອງລັດ ໃນຂະແໜງກະສິກຳ , ເຊິ່ງຂະແໜງກະສິກຳ ປະກອບມີ ການປູກຝັດ, ການລ້ຽງສັດ,</p>	MAF	2015	158.56	Admin - MAF (Amount in Billion Lao Kip)	ທຸກປີ/Yearly	188.77	271.19	244.43	178.56

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸມຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
2.ກ. ເພີ່ມການລົງທຶນ ລວມທັງຜ່ານການເພີ່ມທະວີ ການຮ່ວມມືກັບສາກົນ ໃນວຽກງານພັດທະນາ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃນເຂດຊຸມນະບົດ, ສູນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການບໍລິການສິ່ງເສີມກະສິກຳ, ການພັດທະນາ ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ສະຖານທີ່ເກັບຮັກສາຝັນຕຸກກຳ ພືດ ແລະ ສັດລ້ຽງ ເພື່ອເພີ່ມທະວີຂີດຄວາມສາມາດ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ ຢູ່ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ, ໂດຍສະເພາະປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ.			ການລ້ຽງປາ, ຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ຂະແໜງການລ່າສັດ									
	23	25	2.a.2 Total official flows (official development assistance plus other official flows) distributed to the agriculture sector in US\$ 2.ກ.2 ມູນຄ່າທຶນຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ ຕ່າງປະເທດທັງໝົດ (ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ່າເພື່ອ ການພັດທະນາ ແລະ ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອອື່ນໆ) ໃນຂະແໜງກະສິກຳ US\$	MAF								
2.c Adopt measures to ensure the proper functioning of food commodity markets and their derivatives and facilitate timely access to market information, including on food reserves, in order to help limit extreme food price volatility 2.ຄ. ນຳໃຊ້ມາດຕະການຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບປະກັນການ ເຮັດໜ້າທີ່ທີ່ເໝາະສົມ ຂອງຕະຫລາດສິນຄ້າ ສະບຽງອາຫານ ແລະ ການອ່ານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຕະຫລາດຢ່າງ ທັນການ ລວມທັງຄັງສະບຽງອາຫານສຳຮອງ, ເພື່ອ ຊ່ວຍໃນການຈຳກັດບໍ່ໃຫ້ມີການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຄາ ສະບຽງອາຫານຫລາຍເກີນໄປ.	24	26	2.c.1 Availability of food price list 2.ຄ.1 ລາຍການລາຄາສະບຽງອາຫານທີ່ມີຢູ່	MOIC	2015	39	Admin- MOIC	ທຸກປີ/Yearly	-	39	39	39

Note 1 – Based line - Lao Child Anthropometry Assessment Survey: Add-On to the 2015 National Immunization Survey, Final Report, February 2016 and updated data is based on LSIS II

SDG 3 – Good Health – Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

ເປົ້າໝາຍ 3 – ຮັບປະກັນການມີສຸຂະພາບທີ່ດີ ແລະ ສົ່ງເສີມຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງທຸກຄົນ, ທຸກເກນອາຍຸ

SDG Reporting Owners (SDGr owner) – Ministry of Health (MoH) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປພຍ - ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ	
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ	
MoH	MoPS
29 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 3.6.1
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total = 27. - However, SDGi sequence no.41 is divided into three indicators and SDGi no.42 is divided into two indicators. - Therefore, for an easy reference of the SDGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 30. - ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກທັງໝົດ = 27. - ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ລຳດັບທີ 41 ແມ່ນແບ່ງອອກເປັນ 03 ຕົວຊີ້ບອກ ແລະ ຕົວຊີ້ບອກ ລຳດັບທີ 42 ແມ່ນແບ່ງອອກເປັນ 2 ຕົວຊີ້ບອກ - ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອເປັນປ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ຜູ້ລາຍງານ ປພຍ, ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກທັງໝົດທີ່ຕ້ອງລາຍງານແມ່ນ 30 ຕົວຊີ້ບອກ. 	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
3.1 By 2030, reduce the global maternal mortality ratio to less than 70 per 100,000 live births 3.1 ພາຍໃນປີ 2030, ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ ໃຫ້ໄດ້ 70% ຕໍ່ການເກີດຂອງເດັກ 100,000 ຄົນ.	25	27	3.1.1 Maternal mortality ratio per 100,000 population 3.1.1 ອັດຕາສ່ວນການຕາຍຂອງແມ່ (ຕໍ່ເດັກເກີດມີຊີວິດ 100.000 ຄົນ	MOH	2015	206	Survey - LSB (PHC)	ທຸກໆ 10 ປີ/ Every 10 years	196	185	72	70
	26	28	3.1.2 Proportion of birth attended by skilled health personnel	MOH	2013	41.5	Survey - LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years		64.4		
			3.1.2 ສັດສ່ວນການເກີດລູກໂດຍແພດຜູ້ທີ່ຊຳນານການຊ່ວຍເກີດ				Admin - MOH	ທຸກປີ/Yearly	57.6	61	68	69

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະລາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>3.2 By 2030, end preventable deaths of newborns and children under 5 years of age, with all countries aiming to reduce neonatal mortality to at least as low as 12 per 1,000 live births and under-5 mortality to at least as low as 25 per 1,000 live births</p> <p>3.2 ພາຍໃນປີ 2030, ຢຸດຕິການເສຍຊີວິດທີ່ສາມາດປ້ອງກັນໄດ້ສໍາລັບເດັກເກີດໃໝ່ ແລະ ເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ, ໂດຍທຸກປະເທດ ແມ່ນແນໃສ່ຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດຂອງເດັກເກີດໃໝ່ໃຫ້ໄດ້ຕໍ່າທີ່ສຸດຄື 12 ຄົນຕໍ່ເດັກເກີດໃໝ່ມີຊີວິດ 1.000 ຄົນ ແລະ ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ໃຫ້ໄດ້ຢ່າງໜ້ອຍ 25 ຄົນ ຕໍ່ເດັກເກີດໃໝ່ມີຊີວິດ 1.000 ຄົນ.</p>	27	29	3.2.1 Under-five mortality rate per 100,000 population	MOH	2013	79	Survey - LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years			46	
			3.2.1 ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກອາຍຸຕໍ່າ ກ່ວາ 5 ປີ (ຕໍ່ເດັກເກີດມີຊີວິດ100.000 ຄົນ)				Estimate - WHO	ທຸກປີ/Yearly		63	47	46
							Admin - MOH	ທຸກປີ/Yearly		15.1	17.8	18
	28	30	3.2.2 Neonatal mortality rate (28 days old) per 100,000 population	MOH	2013	32	Survey - LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years			18	
			3.2.2 ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກເກີດໃໝ່ (ອາຍຸ 28 ວັນຂຶ້ນໄປ; ຕໍ່ເດັກເກີດມີຊີວິດ 100.000 ຄົນ)				Admin - MOH	Yearly	6.8	7.4	7.4	6.9
	29	31	3.2.3* Infant mortality rate per 1,000 live births	MOH	2013	68	Survey - LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years			40	
			3.2.3* ອັດຕາການຕາຍຂອງເດັກເກີດໃໝ່ (ຕໍ່ເດັກເກີດມີຊີວິດ 1,000 ຄົນ)				Estimate - WHO	ທຸກປີ/Yearly	49	49	36	36
							Admin -MOH	ທຸກປີ/Yearly	13.1	15.6	15.8	14.4
3.3 By 2030, end the epidemics of AIDS, tuberculosis, malaria and neglected tropical diseases and	30	32	3.3.1 Estimated number of new HIV infection, number/per 1000 by sex, age and key populations group	MOH	2015	500-600 (0.08 per 1,000 pop)	Admin - MOH	ທຸກປີ/Yearly	870	830	810	780

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະເພດ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
combat hepatitis, water-borne diseases and other communicable diseases			3.3.1 ອັດຕາຄາດຄະເນ ຈຳນວນຜູ້ຕິດເຊື້ອ HIV ໃໝ່ ຕໍ່ປະຊາກອນ 1.000 ຄົນ, ໂດຍແຍກຕາມເພດ, ອາຍຸ ແລະ ກຸ່ມປະຊາກອນຫຼັກ									
3.3 ພາຍໃນປີ 2030, ຢຸດຕິການແຜ່ລະບາດຂອງໂລກເອດສ໌, ພະຍາດວັນນະໂລກ, ໄຂ້ມາເລເລຍ ແລະ ພະຍາດໃນເຂດຮ້ອນທີ່ຖືກລະເລີຍ ແລະ ຕ້ານພະຍາດຕັບອັກເສບ, ພະຍາດທີ່ເກີດຈາກນ້ຳບໍ່ສະອາດ ແລະ ພະຍາດຕິດແປດອື່ນໆ.	31	33	3.3.1.a % of people with diagnosed HIV sustained ART	MOH	2015	32	Admin - MOH	ທຸກປີ/Yearly	39	47	50	56
			3.3.1.ກ ເປີເຊັນ ປະຊາກອນທີ່ຖືກປຸງມະຕິວ່າຕິດເຊື້ອ HIV ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວດ້ວຍຢາ ART									
	32	34	3.3.2 Incident of TB (all forms) per 100,000 population per year	MOH	2015	182	Admin - MOH	ທຸກປີ/Yearly	175	168	162	155
			3.3.2 ອັດຕາການຕິດເຊື້ອວັນນະໂລກກໍລະນີໃໝ່ (ທຸກຮູບແບບ) ຕໍ່ປະຊາກອນ 100.000 ຄົນ ແລະ ຕໍ່ປີ									
	33	35	3.3.3 Malaria incident rate per 1,000 in Lao PDR and among the population living in areas where malaria transmission occurs	MOH	2015	4.9	Admin - MOH with support from WHO	ທຸກປີ/Yearly	7.8	5.6	4.2	
			3.3.3 ອັດຕາການຕິດເຊື້ອໄຂ້ມາລາເລຍ ຕໍ່ປະຊາກອນ 1.000 ຄົນໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ຕໍ່ປະຊາກອນໃນເຂດທີ່ມີການແຜ່ລະບາດຂອງເຊື້ອໄຂ້ມາລາເລຍ									
	34	36	3.3.4% of infants receiving three doses of hepatitis B vaccine	MOH	2017	60.8	Survey - LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years		60.8		
			3.3.4 ເປີເຊັນ ເດັກນ້ອຍທີ່ໄດ້ຮັບການສັກຢາວັກຊີນປ້ອງກັນຕັບອັກເສບ ປີ ຈຳນວນ 3 ຫຼອດ									
	35	37	3.3.5 Number of people requiring treatment and care for any one of the NTDs targeted by the WHO NTD Roadmap and World Health Assembly resolutions, and reported to WHO	MOH	2015	2,183,066	Admin - WHO	ທຸກປີ/Yearly	2,206,011	1,953,002	2,031,804	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະລາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			3.3.5 ຈຳນວນຄົນ ທີ່ຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ຈາກການການລະບາດຂອງພະຍາດເຂດຮ້ອນ (NTDs) ໂດຍອີງຕາມການວາງເປົ້າໝາຍ ຂອງ ອົງ ການອະນາໄມໂລກ (the WHO NTD Roadmap) ແລະ ສະພາແນວທາງອະນາໄມໂລກ ທີ່ ໄດ້ລາຍງານໃຫ້ ອົງການອະນາໄມໂລກ									
3.4 By 2030, reduce by one third premature mortality from non- communicable diseases through prevention and treatment and promote mental health and well- being 3.4 ພາຍໃນປີ 2030, ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາ ການເສຍຊີວິດກ່ອນໄວອັນຄວນ ຍ້ອນ ພະຍາດທີ່ບໍ່ຕິດແປດ ໃຫ້ໄດ້ໜຶ່ງສ່ວນສາມ ໂດຍການປ້ອງກັນ ແລະ ປິ່ນປົວ, ສົ່ງເສີມ ສຸຂະພາບຈິດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີ.	36	38	3.4.1 Mortality of cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease for 30-70 years old 3.4.1 ອັດຕາການເສຍຊີວິດຈາກໂລກຫົວໃຈ ແລະ ຫຼອດເລືອດອັກເສບ, ມະເລັງ, ໂລກຕຸ້ຍ ຫຼື ໂລກການ ເດີນຫາຍໃຈທີ່ຊຳເຮື້ອ ລະຫວ່າງອາຍຸ 30 ປີ ຫາ 70 ປີ ທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ.	MOH	2015	27.1	Admin - WHO		27			
3.5 Strengthen the prevention and treatment of substance abuse, including narcotic drug abuse and harmful use of alcohol 3.5 ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ການຈັດການກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ສານຕ່າງໆລວມທັງການເສບຢາເສບຕິດ ແລະ ການດື່ມສຸລາທີ່ເປັນຜົນຮ້າຍ.	37	39	3.5.2 Harmful use of alcohol, defined according to the national context as alcohol per capita consumption (aged 15 years and older) within a calendar year in litres of pure alcohol) 3.5.2 ຜົນເສຍຂອງການບໍລິໂພກເຄື່ອງດື່ມມືນເມົາ ຕໍ່ ຫົວຄົນ (ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ) ໃນໜຶ່ງປີ ໃນຫົວໜ່ວຍ ລິດຂອງເຄື່ອງດື່ມມືນເມົາບໍລິສຸດ	MOH	2015	10.1	Admin - WHO				10.7	
3.6 By 2020, halve the number of global deaths and injuries from road traffic accidents	38	40	3.6.1 Number of death from road traffic accidents a year per 100,000 population 3.6.1 ຈຳນວນຜູ້ເສຍຊີວິດ ຈາກອຸບັດຕິເຫດຕາມທ້ອງ ຖະໜົນ 01 ປີ ຕໍ່ຜົນລະເມືອງ 100,000 ຄົນ	MOH	2015	14.2	Admin - MOPS	ທຸກປີ/Yearly	15.5	15	14.12	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະເພດ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສາຍ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
3.8 ບັນລຸການຮັບປະກັນສຸຂະພາບຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ລວມທັງການປົກປ້ອງຄວາມສ່ຽງທາງການເງິນ, ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຮັກສາສຸຂະພາບທີ່ຈຳເປັນທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ການເຂົ້າເຖິງຢາ ແລະ ວັກຊີນທີ່ຈຳເປັນ ທີ່ປອດໄພ, ມີປະສິດທິຜົນ, ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ມີລາຄາບໍ່ແພງ ສຳລັບໝົດທຸກຄົນ.			ເປີເຊັນ ຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ໄປຮັບການຝາກທ້ອງ (ຢ່າງໜ້ອຍໄປພົບໝໍ 4 ເທື່ອ) ຕໍ່ເດັກເກີດໃໝ່ທັງໝົດ									
		44	3.8.1.b Coverage of essential health services:	MOH	2015	80	Admin - MOH	ທຸກປີ/Yearly	59.7			
			3.8.1.ຂ ຂອບເຂດຂອງການບໍລິການສຸຂະພາບທີ່ຈຳເປັນ:									
			ການປ້ອງກັນ: Prevention:									
			- % Measles & rubella (MR) coverage (%) among 9-12 months old children ເປີເຊັນ ເດັກນ້ອຍອາຍຸ 9-12 ເດືອນ ທີ່ຕິດເຊື້ອໝາກແດງຕໍ່ເດັກນ້ອຍ ອາຍຸ 9 – 12 ເດືອນທັງໝົດ									
		45	3.8.1.c Coverage of essential health services:	MOH	2015	88	Admin - MOH	ທຸກປີ/Yearly	86	89		
			3.8.1.ຄ ຂອບເຂດຂອງການບໍລິການສຸຂະພາບທີ່ຈຳເປັນ:									
			ການປິ່ນປົວ: Treatment:									
			- % of tuberculosis cases detected under DOTS ເປີເຊັນ ຂອງກໍລະນີຕິດເຊື້ອວັນນະໂລກ ທີ່ກວດພົບໂດຍ DOTS									
			- % of tuberculosis cases cured under DOTS ເປີເຊັນ ຂອງກໍລະນີຕິດເຊື້ອວັນນະໂລກ ທີ່ປິ່ນປົວໂດຍ DOTS									
	42	46	3.8.2.a Out of pocket health expenditure as% of total health expenditure	MOH	2014	39.0	Admin - WHO			42.9		

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			3.8.2.ກ ເປີເຊັນ ລາຍຈ່າຍຈາກຕົນເອງທາງດ້ານສຸຂະພາບຂອງປະຊາກອນ ທຽບໃສ່ລາຍຈ່າຍເພື່ອສຸຂະພາບທັງໝົດ	MOH	2015	23.8	Admin - WHO	ທຸກປີ/Yearly	25.3	28.3	27.7	
		47	3.8.2.b Out of pocket health expenditure per capita (US\$) 3.8.2.ຂ ລາຍຈ່າຍຈາກການຈົດທຶນເອງຈ່າຍທາງດ້ານສຸຂະພາບຂອງປະຊາກອນຕໍ່ຫົວຄົນ (US\$)									
3.9 By 2030, substantially reduce the number of deaths and illnesses from hazardous chemicals and air, water and soil pollution and contamination 3.9 ພາຍໃນປີ 2030, ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການເສຍຊີວິດ ແລະ ການເຈັບປ່ວຍ ຍ້ອນສານເຄມີທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ແລະ ມົນລະພິດ ແລະ ສິ່ງປົນເປື້ອນທາງອາກາດ, ນໍ້າ ແລະ ດິນ.	43	48	3.9.2 Estimated deaths/year attributable to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (diarrhea only) 3.9.2 ຈຳນວນຜູ້ເສຍຊີວິດຕໍ່ປີ ທີ່ມີສາຍເຫດຈາກການບໍລິໂພກນໍ້າທີ່ບໍ່ປອດໄພ, ສຸຂະພິບານທີ່ບໍ່ປອດໄພ ແລະ ການຂາດຫຼັກອານາໄມ (ອາການຖອກທ້ອງເທົ່ານັ້ນ)	MOH	2016	11	Admin - WHO	ທຸກປີ/Yearly		72	72	
	44	49	3.9.3 Mortality rate attributed to unintentional poisoning 3.9.3 ອັດຕາການເສຍຊີວິດຈາກສານພິດໂດຍບໍ່ເຈດຕະນາທຽບກັບຜູ້ເສຍຊີວິດທັງໝົດ	MOH	2015	2.9	Admin - WHO					
3.a Strengthen the implementation of the World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control in all countries, as appropriate 3.ກ. ຮັດແໜ້ນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອບສິນທິສັນຍາຂອງອົງການອະນາໄມໂລກວ່າດ້ວຍການຄວບຄຸມຢາສູບໃນທຸກປະເທດ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ.	45	50	3.a.1% of age standardized prevalence of current tobacco use among persons aged 15 and above (Total) 3.ກ.1 ເປີເຊັນ ຜູ້ສູບຢາໃນປະຈຸບັນທີ່ມີອາຍຸຕັ້ງແຕ່ 15 ປີຂຶ້ນໄປທຽບກັບຈຳນວນຜູ້ສູບຢາທັງໝົດ:	MOH	2018		Survey - LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years				
			- ເພດຍິງ Female			12.5						
			- ເພດຊາຍ Male			65.7						
	46	51	3.a.2* % of prevalence of current tobacco use among adolescent age 13-15 years (Total)	MOH								

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະລຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			3.ກ.2* ເປີເຊັນຂອງຜູ້ສູບຢາທີ່ມີອາຍຸຕັ້ງແຕ່ 13-15 ປີ ຂຶ້ນໄປທຽບກັບຈຳນວນຜູ້ສູບຢາທັງໝົດ									
			- ເພດຍິງ Female									
			- ເພດຊາຍ Male									
3.b Support the research and development of vaccines and medicines for the communicable and non-communicable diseases that primarily affect developing countries, provide access to affordable essential medicines and vaccines, in accordance with the Doha Declaration on the TRIPS Agreement and Public Health, which affirms the right of developing countries to use to the full the provisions in the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights regarding flexibilities to protect public health, and, in particular, provide access to medicines for all	47	52	3.ຂ.2 ຈຳນວນທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າເພື່ອການພັດທະນາ ທັງໝົດໃນຂະແໜງການສາທາລະນະສຸກຂັ້ນພື້ນ ຖານ 3.b.2 Total net official development assistance disbursed to the basic health sectors	MOH	2015	57.6 million	Admin - OECD	ທຸກປີ/Yearly	49 million			
	48	53	3.ຂ.1 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນສະຖານທີ່ທີ່ອຳນວຍ ຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະພາບ ທີ່ມີຢາປິວພະຍາດທີ່ ຈຳເປັນ ຕາມລາຍການຢາປິວພະຍາດທີ່ຈຳເປັນ ຂອງ ກະຊວງສາທາລະນະສຸກ 3.b.3% age of health facilities with essential medicines available based on MOH essential drug list	MOH								
3.ຂ. ສະໜັບສະໜູນການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ແລະ ການພັດທະນາຢາວັກຊີນ ແລະ ຢາ ປິວພະຍາດ ສຳລັບພະຍາດຕິດແປດ ແລະ ບໍ່ຕິດແປດ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະເທດກຳລັງ ພັດທະນາເປັນຕົ້ນຕໍ, ສະໜອງການເຂົ້າເຖິງ ຢາປິວພະຍາດ ແລະ ວັກຊີນ ທີ່ຈຳເປັນ ລາຄາບໍ່ແພງ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບ ຖະແຫລງການ ໂດຮາ ວ່າດ້ວຍສັນຍາ TRIPS ແລະ ສາທາລະນະສຸກ, ເຊິ່ງຍັງຢືນ ສິດຂອງປະເທດກຳລັງພັດທະນາໃນການ	49	54	3.b.4* Total net official development assistance for health as % of total health expenditure 3.ຂ.4* ອັດຕາສ່ວນຂອງຈຳນວນທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າ ເພື່ອການພັດທະນາ ສຳລັບວຽກງານສາທາລະນະສຸກ ຕໍ່ລາຍຈ່າຍທັງໝົດໃນວຽກງານສາທາລະນະສຸກ	MOH								

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸງຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ນຳໃຊ້ທຸກຂັ້ນຍັດທີ່ລະບຸໃນສັນຍາວ່າ ດ້ວຍ ສິດທິທາງດ້ານຊັບສິນທາງປັນຍາໃນ ດ້ານຕ່າງໆທີ່ພົວພັນກັບການຄ້າ ກ່ຽວກັບ ການອະນຸຍາດຜ່ອນຜັນ ເພື່ອປົກປ້ອງ ສຸຂະພາບຂອງມວນຊົນ ໂດຍສະເພາະການ ເຂົ້າເຖິງຢາປິວພະຍາດສຳລັບໝົດທຸກຄົນ.												
3.c Substantially increase health financing and the recruitment, development, training and retention of the health workforce in developing countries, especially in least developed countries and small island developing States 3.ຄ. ເພີ່ມທະວີການລົງທຶນເຂົ້າໃນວຽກ ງານສາທາລະນະສຸກ, ການຮັບເອົາ ພະນັກງານ, ການພັດທະນາ, ການຝຶກ ອົບຮົມ ແລະ ການຮັກສາບຸກຄະລາກອນ ໃນຂະແໜງສາທາໃຫ້ຫລາຍຢູ່ຂຶ້ນ ໃນ ບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາ, ໂດຍ ສະເພາະໃນປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ປະເທດເກາະດອນນ້ອຍກຳລັງພັດທະນາ.	50	55	3.c.1 Health workers per 1,000 population by:	MOH	2015	2.9	NHSR 2014- 2015	ຂໍ້ມູນບໍລິຫານ/ Admin			3.0	
			3.ຄ.1 ອັດຕາສ່ວນຈຳນວນພະນັກງານແພດຕໍ່ ປະຊາກອນ 1.000 ຄົນ ໂດຍແຍກຕາມ:								7.8	
			- ຕົວເມືອງ Urban								2.4	
			- ຊົນນະບົດ Rural								0.8	
			- ທ່ານໝໍ Doctors								1.2	
			- ພະຍາບານ Nurses									
			- ຜະດຸງຄັນ Midwives									
3.d Strengthen the capacity of all countries, in particular developing countries, for early warning, risk reduction and management of national and global health risks 3.ງ. ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງຂີດຄວາມ ສາມາດຂອງທຸກປະເທດ, ໂດຍສະເພາະ ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ສຳລັບວຽກງານ ການເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມ	51	56	3.d.1 Lao PDR adopts International Health Regulations (IHR) capacity and health emergency preparedness: Yes/No 3.ງ.1 ສປປ ລາວ ໄດ້ມີການຮັບຮອງເອົາຂໍ້ກຳນົດທາງ ດ້ານສຸຂະພາບໂລກ, ຂີດຄວາມສາມາດແລະ ການກ ຽມຄວາມພ້ອມສຳລັບສຸຂະພາບພາວະສຸກເສີນ: ຮັບຮອງ ຫຼື ບໍ່ຮັບຮອງ ?	MOH			Admin - MOH					

[illegible]

SDG 4 – Quality Education: Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

ເປົ້າໝາຍທີ 4 - ຮັບປະກັນການສຶກສາທີ່ມີຄຸນນະພາບ, ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ສົ່ງເສີມກາລະໂອກາດໃນການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດຊີວິດສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ

SDG Reporting Owners (SDGr) – Ministry of Education and Sport (MOES) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປພຍ - ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ	
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ	
MOES ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ	MPT ກະຊວງໄປສະນີ, ໂທລະຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການສື່ສານ
20 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 4.4.1
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total = 19. - However, SDGi sequence no 65 and 66 is divided into two indicators, respectively. - Therefore, for an easy reference of the SWGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 21. - ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທັງໝົດ = 19 - ແຕ່ SDGi ທີ່ 65 ແລະ 66 ແບ່ງອອກເປັນ 2 ຕົວຊີ້ບອກ ຕາມລຳດັບ - ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນປ່ອນອີງໃຫ້ແກ່ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ, ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກທີ່ຈະຕ້ອງລາຍງານທັງໝົດມີ 21 ຕົວຊີ້ບອກ. 	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
4.1 By 2030, ensure that all girls and boys complete free, equitable and quality primary and secondary	52	57	4.1.1% of students achieving at least a minimum proficiency level in reading and mathematics by sex, ethnicity, disability status and province as available	MOES			Admin- MOES		NA	NA	NA	NA

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸງຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
education leading to relevant and effective learning outcomes. 4.1 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນວ່າ ເດັກນ້ອຍຍິງ ແລະ ຊາຍທັງຫມົດສຳເລັດ ການສຶກສາຂັ້ນປະຖົມ ແລະ ມັດທະຍົມ ໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ, ມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ມີຄຸນນະພາບ ນຳໄປສູ່ໜ້າກຜົນ ຂອງການຮຽນຮູ້ທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເໝາະສົມ			4.1.1 ເປີເຊັນ ຂອງນັກຮຽນທີ່ບັນລຸມາດຖານການຮຽນຮູ້ຕໍ່າສຸດ ທາງດ້ານການອ່ານ ແລະ ຄະນິດສາດ ໂດຍແບ່ງຕາມເພດ, ຊົນເຜົ່າ ຄວາມພິການ ແລະ ແຂວງ ອີງຕາມຂໍ້ມູນທີ່ມີ									
			i. in grades 2 and 3 primary education ຊັ້ນປະຖົມ (ຂັ້ນ ປ 2 ຫຼື ປ 3)									
			ii. at the end of primary education (grade 5) ຮອດທ້າຍປີຂອງຊັ້ນປະຖົມ (ຂັ້ນ ປ 5)									
			iii. at the end of lower secondary education ຮອດທ້າຍປີຂອງຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ (ຂັ້ນ ມ 4)									
	53	58	4.1.2* Administration of a national representative learning assessment 4.1.2* ການປະເມີນການຄຸ້ມຄອງຕົວແທນການຮຽນແຫ່ງຊາດ	MOES			Admin-MOES		NA	NA	NA	NA
			i. in grades 2 and 3 primary education ຊັ້ນປະຖົມ (ຂັ້ນ ປ 2 ຫຼື ປ 3)									
			ii. at the end of primary education (grade 5) ຮອດທ້າຍປີຂອງຊັ້ນປະຖົມ (ຂັ້ນ ປ 5)									
			iii. at the end of lower secondary education ຮອດທ້າຍປີຂອງຊັ້ນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ (ຂັ້ນ ມ 4)									
	54	59	4.1.3* Gross intake ratio to the last grade of primary education and lower secondary education 4.1.3* ອັດຕາເຂົ້າຮຽນສູດທິໃນປີສຸດທ້າຍຂອງຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ ແລະ ມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ	MOES			Admin-MOES		NA	NA	NA	NA
	55	60	4.1.4* Completion rate (Primary education, lower secondary education, and upper secondary education) by sex 4.1.4* ອັດຕາການຮຽນຈົບຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ, ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ ແລະ ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍ ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ (ບໍ່ແມ່ນອັດຕາສ່ວນການເສັງຈົບຊັ້ນ)	MOES	2017		Admin-MOES	Yearly				
			- Primary			105.4				105.4		

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			ຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ									
			- Male ຊາຍ			105.4				105.4		
			- Female ຍິງ			105.4				105.4		
			- Lower ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ			72.6				72.6		
			- Male ຊາຍ			70.3				70.3		
			- Female ຍິງ			74.9				74.9		
			- Upper Secondary ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍ			45.2				45.2		
			- Male ຊາຍ			47.4				47.4		
			- Female ຍິງ			42.9				42.9		
	56	61	4.1.5* Out of school rate for children of primary school age, lower secondary school age, and upper secondary school age, by sex 4.1.5* ອັດຕາເດັກອອກໂຮງຮຽນ (ຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ, ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ ແລະ ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍ) ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ	MOES			Admin-MOES	Yearly				
	57	62	4.1.6* % of children over-age for grade 4.1.6* ອັດຕາສ່ວນນັກຮຽນທີ່ມີອາຍຸເກີນເກນເຂົ້າຮຽນໃນແຕ່ລະຊັ້ນຮຽນ (ຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ, ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ)	MOES	2015		Admin-MOES	Yearly				
			- Primary education ການຮຽນຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ			16.7			14.2	12.7	10.6	
			- Lower secondary education ການຮຽນຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ			26.2			28.4	24.1	9.2	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸງຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
4.2 By 2030, ensure that all girls and boys have access to quality early childhood development, care and pre-primary education so that they are ready for primary education. 4.2 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນວ່າເດັກຍິງ ແລະ ຊາຍທັງຫມົດສາມາດເຂົ້າເຖິງພັດທະນາການໃນໄວເດັກທີ່ມີ ຄຸນນະພາບ, ໄດ້ຮັບການດູແລ ແລະ ການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມພ້ອມສໍາລັບການສຶກສາຊັ້ນປະຖົມ.	58	63	4.2.2 Participation rate in organized learning (one year before the official primary entry age) by sex 4.2.2 ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຕາມຫຼັກສູດ (ໜຶ່ງປີກ່ອນເກນເຂົ້າຮຽນຊັ້ນປະຖົມ) ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ	MOES	2015	66	Admin-MOES	Yearly	70.9	74.4	77.1	
	59	64	4.2.3* Gross early childhood enrolment ratio in pre-primary education and early childhood education development by sex 4.2.3* ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນສຸດທິໃນ ຫ້ອງກຽມປະຖົມ ແລະ ການພັດທະນາຊັ້ນການສຶກສາກ່ອນໄວຮຽນ ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ	MOES	2015		Admin-MOES	Yearly				
			- 0-2 years old ອາຍຸ 0-2 ປີ			3.7			4.1	4.4	4.7	
			- 3-4 years old ອາຍຸ 3-4 ປີ			31.5			37.3	41.4	45	
4.3 By 2030, ensure equal access for all women and men to affordable and quality technical, vocational and tertiary education, including university. 4.3 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາດ້ານວິຊາການ, ວິຊາຊີບ ແລະ ຊັ້ນສູງ, ລວມທັງມະຫາວິທະຍາໄລ ທີ່ມີຄຸນນະພາບ ແລະ ບໍ່ເສຍຄ່າແຜງ.	60	65	4.3.1 Participation rate of youth and adults in formal education, Non-formal education and training in the last 12 months by sex 4.3.1 ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຂອງຊາວໜຸ່ມ (15-24 ປີ) ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ (25-64 ປີ) ທັງໃນລະບົບ ແລະ ນອກລະບົບ; ການເຂົ້າຝຶກອົບຮົມໃນ 12 ເດືອນຜ່ານມາ, ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ	MOES								
	61	66	4.3.2* Gross enrolment ratio for tertiary education 4.3.2* ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນສຸດທິໃນການສຶກສາຊັ້ນສູງ ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ (ເກນອາຍຸເຂົ້າຮຽນ 18-22 ປີ)	MOES								
	62	67	4.3.3* Participation rate in technical-vocational education programmes (15-24 years-old) 4.3.3* ອັດຕາການເຂົ້າຮ່ວມຮຽນໃນຫຼັກສູດອາຊີວະສຶກສາ (ອາຍຸ 15-24 ປີ), ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ	MOES	2017	84,450				84,450		

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະລຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			- Male ຊາຍ			49,682				49,682		
			- Female ຍິງ			34,768				34,768		
	63	68	4.3.4*% lower secondary/upper secondary school graduates enrolled in vocational & training school, by sex 4.3.4* ອັດຕາສ່ວນ ຂອງນັກຮຽນທີ່ຈົບມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ ຫຼື ມັດທະຍົມຕອນປາຍ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮຽນຕໍ່ໃນສາຍອາຊີວະສຶກສາ, ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ	MOES	2017		Admin-MOES	Yearly				
			- Lower secondary school enrolled ຈຳນວນລົງທະບຽນຮຽນມັດທະຍົມຕອນຕົ້ນ			0.5				0.5		
			- Upper secondary school enrolled ຈຳນວນລົງທະບຽນຮຽນຈົບມັດທະຍົມຕອນປາຍ			6.5				6.5		
4.4 By 2030, substantially increase the number of youth and adults who have relevant skills, including technical and vocational skills, for employment, decent jobs and entrepreneurship. 4.4 ພາຍໃນປີ 2030, ເພີ່ມຈຳນວນຊາວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ທີ່ມີ ທັກສະທີ່ເໝາະສົມ ໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ລວມທັງທັກສະດ້ານວິຊາການ ແລະ ວິຊາຊີບ,ສໍາລັບການເຮັດວຽກ, ມີອາຊີບທີ່ມີກຽດ ແລະ ການເປັນຜູ້ປະກອບການ.	64	69	4.4.1% of youth (15-24) having used the computer/internet by type (level) of ICT skill, by sex and by residence: 4.4.1 ອັດຕາສ່ວນຂອງຊາວໜຸ່ມ (15-24 ປີ) ທີ່ນໍາໃຊ້ຄອມພິວເຕີ/ອິນເຕີເນັດ ຕາມປະເພດ (ລະດັບ) ຂອງທັກສະ ICT ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສ	MPT			Survey - LSB (LSIS)	Every 5 years				
			- Computer users (Female) ຜູ້ທີ່ນໍາໃຊ້ຄອມພິວເຕີ (ເພດຍິງ)		2018	7.3			-	7.3	-	-
			- Internet users (Female) ຜູ້ທີ່ນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດ (ເພດຍິງ)			-			-	-	-	-
			- Computer users (Male) ຜູ້ທີ່ນໍາໃຊ້ຄອມພິວເຕີ (ເພດຊາຍ)		2018	11.8			-	11.8	-	-
			- Internet users (Male) ຜູ້ທີ່ນໍາໃຊ້ອິນເຕີເນັດ (ເພດຊາຍ)			-			-	-	-	-

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸງຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>4.5 By 2030, eliminate gender disparities in education and ensure equal access to all levels of education and vocational training for the vulnerable, including persons with disabilities, indigenous peoples and children in vulnerable situations.</p> <p>4.5 ພາຍໃນປີ 2030, ລຶບລ້າງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນການສຶກສາ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນການເຂົ້າເຖິງການ ສຶກສາທຸກລະດັບ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບສໍາລັບຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ, ລວມທັງຄົນພິການ, ຄົນຊົນເຜົ່າ ແລະ ເດັກນ້ອຍທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ.</p>	65	70	4.5.1.a Female/Male Gender parity indices for gross enrolment:	MOES	2015		Admin-MOES	Yearly				
			4.5.1.ກ ດັດຊະນີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນການເຂົ້າຮຽນ:									
			- Primary ຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ			0.97			0.97	0.98	0.98	
			- Lower ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ			0.95			0.95	0.95	0.96	
			- Upper Secondary ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍ			0.88			0.91	0.91	0.91	
	71		4.5.1.b Female/Male Gender parity indices for completion:	MOES	2017		Admin-MOES	Yearly				
			4.5.1.ຂ ດັດຊະນີຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໃນການຈົບການຮຽນ									
			- Primary ຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ			1				1		
			- Lower ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ			0.939				0.939		
			- Upper Secondary ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍ			0.905				0.905		
<p>4.6 By 2030, ensure that all youth and a substantial proportion of adults, both men and women, achieve literacy and numeracy.</p> <p>4.6 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນວ່າ ຊາວໜຸ່ມທັງຫມົດ ແລະ ຜູ້ໃຫຍ່ຈຳນວນຫລາຍ ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍ ຮູ້ໜັງສື ແລະ ການຄິດໄລ່ເລກ.</p>	66	72	4.6.1.a% of adult (15 years old and above) population reporting ability to read and write by sex	MOES	2015	84.7	Survey - LSB (PHC)	Every 10 years				
			4.6.1.ກ ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ໃຫຍ່ອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປທີ່ສາມາດອ່ານ ແລະ ຂຽນໜັງສືໄດ້ ແຍກຕາມເພດ (ຈຳນວນຜູ້ອ່ານ ແລະ ຂຽນໜັງສືໄດ້ທຽບກັບຈຳນວນປະຊາກອນທັງໝົດ), ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ									
			- Male ຊາຍ			90						
			- Female			79.4						

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			ຍິງ	MOES	2015		Survey - LSB (PHC)	Every 10 years				
		73	4.6.1.b% of youth 15-24 years old reporting ability to read and write									
			4.6.1.ຂ ອັດຕາສ່ວນຂອງຊາວໜຸ່ມອາຍຸ 15 – 24 ປີ ທີ່ສາມາດອ່ານ ແລະ ຂຽນໜັງສືໄດ້									
			- Age 15-19 years ອາຍຸລະຫວ່າງ 15-19 ປີ			93.3						
			- Male ຊາຍ			94.8						
			- Female ຍິງ			90.5						
			- Age 20-24 years ອາຍຸລະຫວ່າງ 20-24 ປີ			91.6						
			- Male ຊາຍ			94						
			- Female ຍິງ			89.2						
4.7 By 2030, ensure that all learners acquire the knowledge and skills needed to promote sustainable development, including, among others, through education for sustainable development and sustainable lifestyles, human rights, gender equality, promotion of a culture of peace and non-violence, global citizenship and appreciation of cultural diversity and of culture's contribution to sustainable development.	67	74	4.7.2*% of universities, TVET and teacher education institutions with sustainable campus 4.7.2* ອັດຕາສ່ວນຂອງມະຫາວິທະຍາໄລ, ສະຖານການສຶກສາ ສາຍອາຊີວະສຶກສາ ແລະ ສ້າງຄູ ທີ່ມີໂຄງສ້າງອາຄານແບບຍືນຍົງ	MOES								

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
4.7 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນວ່າ ນັກຮຽນທັງຫມົດ ມີຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະທີ່ຈຳເປັນເພື່ອສົ່ງເສີມການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ໃນນັ້ນ ລວມທັງຜ່ານການສຶກສາເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດແບບຍືນຍົງ, ສິດທິມະນຸດ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ການສົ່ງເສີມວັດທະນາທຳ ແຫ່ງສັນຕິພາບ ແລະ ການບໍ່ໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ, ການເປັນພົນລະເມືອງຂອງໂລກ ແລະ ການຊື່ນຊົມຄວາມຫຼາກ ຫຼາຍທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ກໍ່ຄືການປະກອບສ່ວນຂອງວັດທະນະທຳ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.												
4.7.a Build and upgrade education facilities that are child, disability and gender sensitive and provide safe, non-violent, inclusive and effective learning environments for all. 4.7.ກ. ສ້າງ ແລະ ຍົກລະດັບສະຖານທີ່ການສຶກສາ ທີ່ຄຳນຶງເຖິງຄວາມຕ້ອງການຂອງເດັກນ້ອຍ, ຄົນພິການ ແລະ ບັນຫາລະອຽດອ່ອນດ້ານເພດ ແລະ ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມຂອງການຮ້າຮຽນໃຫ້ປອດໄພ, ບໍ່ມີການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ,	68	75	4.7.a.1 Proportion of schools with access to	MOES	2018		Admin-MOES	Yearly	NA	NA	NA	NA
			4.7.ກ.1 ສັດສ່ວນຂອງໂຮງຮຽນມາການເຂົ້າເຖິງ:									
			a. Electricity ກ. ໄຟຟ້າ									
			b. The Internet for pedagogical purposes ຂ. ອິນເຕີເນັດສຳລັບການສຶດສອນ									
			c. Computers for pedagogical purposes ຄ. ຄອມພິວເຕີສຳລັບ									
			d. With adequate sanitation facilities (toilets) segregated by sex ງ. ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານສຸຂະພິບານທີ່ພຽງພໍ (ວິດຖ່າຍ) ໂດຍຈັດແບ່ງຕາມເພດ									
			e. With hand washing facilities, as per national standard									

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ທົ່ວເຖິງກັນ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ສຳລັບ ຫມົດທຸກຄົນ.			ຈ. ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການລ້າງມືຕາມກຳນົດ ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ									
			f. With adapted infrastructure and materials for students with disability ສ. ໂຄງສ້າງ ແລະ ອຸປະກອນທີ່ຮອງຮັບນັກສຶກສາທີ່ພິການ									
			g. Primary schools that have WASH facilities meeting national standards ຊ. ປະຖົມສຶກສາທີ່ມີສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການລ້າງ ມື ຕາມກຳນົດມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ									
4.7.b By 2020, substantially expand globally the number of scholarships available to developing countries, in particular least developed countries, small island developing States and African countries, for enrolment in higher education, including vocational training and information and communications technology, technical, engineering and scientific programmes, in developed countries and other developing countries. 4.7.ຂ ພາຍໃນປີ 2020, ເພີ່ມຈຳນວນ ທຶນການສຶກສາໃນທົ່ວໂລກໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ສຳລັບປະເທດກຳລັງພັດທະນາ, ໂດຍ ສະເພາະປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ປະເທດ ເກາະດອນນ້ອຍກຳລັງພັດທະນາ ແລະ ບັນດາປະເທດໃນອາຟຣິກາ, ໃນການເຂົ້າ	69	76	4.b.1 Volume of official development assistance flows for scholarships by sector and type of study 4.ຂ.1 ປະລິມານການໝູນວຽນຂອງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອ ການພັດທະນາ ສຳລັບທຶນການສຶກສາຕາມຂະແໜງການ ແລະ ປະເພດການສຶກສາ	MOES	2015	11.7	OECD		11	7.5	18	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ເຖິງການສຶກສາທີ່ສູງຂຶ້ນ, ລວມທັງການ ຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ຫລັກສູດດ້ານ ເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການ ສື່ສານ, ວິຊາເຕັກນິກ, ວິສະວະກຳ ແລະ ວິທະຍາສາດ ຢູ່ໃນບັນດາປະເທດ ພັດທະນາແລ້ວ ແລະ ປະເທດກຳລັງ ພັດທະນາອື່ນໆ.												
4.7.c By 2030, substantially increase the supply of qualified teachers, including through international cooperation for teacher training in developing countries, especially least developed countries and small island developing States. 4.7.ຄ ພາຍໃນປີ 2030 ຄູອາຈານທີ່ມີ ຄຸນນະພາບມີການເພີ່ມຂຶ້ນ, ລວມທັງ ຜ່ານຮ່ວມມືສາກົນໃນການຝຶກອົບຮົມຄູ ອາຈານໃນປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ ໂດຍສະເພາະປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ປະເທດເກາະດອນນ້ອຍກຳລັງພັດທະນາ.	70	77	4.c.1% of teachers having completed teacher- education programme “trained teachers” 4.ຄ.1 ອັດຕາສ່ວນຄູອາຈານ ທີ່ຜ່ານຫຼັກສູດສ້າງຄູ	MOES	2015		Admin- MOES	Yearly				
			- Primary ຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ			98.4			97.5	97.0	97.0	
			- Male ຊາຍ			98.7			97.8	97.4	97.4	
			- Female ຍິງ			98.1			97.2	96.7	96.7	
			- Lower Secondary ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນຕົ້ນ			99.5			96.5	94.7	94.8	
			- Male ຊາຍ			99.4			96.2	94.2	94.2	
			- Female ຍິງ			99.6			96.7	95.2	95.2	
			- Upper Secondary ຊັ້ນມັດທະຍົມສຶກສາຕອນປາຍ			99.0			98.8	98.4	98.4	
			- Male ຊາຍ			-				98.7	98.7	
			- Female ຍິງ			-				98.1	98.1	

SDG 5 – Gender Equality: Achieve gender equality and empower all women and girls

ປະໂຫຍ 5 - ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງທຸກຄົນ

SDG Reporting Owners (SDGr)– Lao Women Union (LWU) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປະໂຫຍ - ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ	
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປະໂຫຍ	
LWU	MPT
18 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 5.ຂ.1

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະໂຫຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
5.1 End all forms of discrimination against all women and girls everywhere 5.1 ລຶບລ້າງທຸກຮູບແບບຂອງການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງຢູ່ທົ່ວທຸກແຫ່ງ.	71	78	5.1.1 Whether or not legal frameworks are in place to promote, enforce and monitor equality and non-discrimination on the basis of sex 5.1.1 ມີຂອບນິຕິກຳທີ່ ສົ່ງເສີມ, ບັງຄັບໃຊ້ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການບໍ່ຈຳແນກລະຫວ່າງ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ຫຼື ບໍ່	LWU	2016	3	Admin-LWU	Every 5 years	3			
	72	79	5.1.2* Whether mechanisms are operational in 'enforcing and monitoring' the implementation of legal frameworks for each area of law 5.1.2* ມີກົນໄກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ບັງຄັບໃຊ້ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອບແຜນງານທາງກົດໝາຍ ໃນແຕ່ລະຂະແໜງຂອງກົດໝາຍ ຫຼື ບໍ່	LWU	2015	3	Admin-LWU	Yearly	3			
5.2 Eliminate all forms of violence against all women and girls in the public and private spheres, including trafficking and	73	80	5.2.1. Proportion of ever-partnered women and girls aged 15-49 years subject to physical and/or sexual	LWU	2014	6.4%	Admin-LWU	Yearly				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
sexual and other types of exploitation 5.2 ກຳຈັດທຸກຮູບແບບຂອງການໃຊ້ ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ໃນສະຖານທີ່ສາທາລະນະ ແລະ ສ່ວນ ບຸກຄົນ, ລວມທັງການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການຊຸດຮີດທາງເພດ ແລະ ຮູບ ແບບອື່ນໆ			violence by any partner in the last 12 months by type and five-year age group 5.2.1. ສັດສ່ວນແມ່ຍິງ 15-49 ປີ ທີ່ແຕ່ງງານແລ້ວ ທີ່ຖືກກະ ທຳຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ ແລະ ຫຼື ທາງເພດຈາກຄູ່ຮັກ ພາຍໃນ 12 ເດືອນທີ່ຜ່ານມາ ໂດຍແບ່ງເປັນປະເພດຂອງຄວາມ ຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ ແລະ ອາຍຸ									
	74	81	5.2.2 Proportion of women and girls aged 15 years and older subject to physical violence, sexual violence and emotional violence by someone else who is not their partner have access to services (health, social services and justice) 5.2.2 ສັດສ່ວນຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ອາຍຸແຕ່ 15 ປີ ຂຶ້ນ ໄປທີ່ເຄີຍທີ່ຖືກກະທຳຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ, ທາງເພດ, ທາງຈິດໃຈ ໂດຍບຸກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນຄົນຮັກຂອງຕົນເອງ ທີ່ເຂົ້າ ເຖິງການບໍລິການ (ສາທາລະນະສຸກ, ດ້ານສັງຄົມ ແລະ ຍຸຕິທຳ)	LWU			Admin-LWU	Yearly				
	75	82	5.2.3* Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older subject to physical violence, sexual violence and emotional violence by someone else who is not their partner have access to services (health, social services and justice) 5.2.3* ສັດສ່ວນຜູ້ຍິງອາຍຸ 15 ປີ ຂຶ້ນໄປ ທີ່ແຕ່ງງານແລ້ວ ທີ່ ຖືກຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ, ທາງເພດ, ທາງຈິດໃຈ ໂດຍ ບຸກຄົນອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນສາມີຂອງຕົນເອງ ທີ່ເຂົ້າເຖິງການບໍລິການ (ສາທາລະນະສຸກ, ດ້ານສັງຄົມ ແລະ ຍຸຕິທຳ)	LWU			Admin-LWU	Yearly				
	76	83	5.2.4*% of women and girls aged 15 years and older subject to GVB by any partner satisfied with the services (health, social services and justice)	LWU			Admin-LWU	Yearly				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			5.2.4* ເປີເຊັນ ຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ອາຍຸແຕ່ 15 ປີ ຂຶ້ນ ໄປທີ່ຖືກກະທຳຄວາມຮຸນແຮງທາງຮ່າງກາຍ, ທາງເພດ, ທາງ ຈິດໃຈ ທີ່ໄດ້ຮັບບໍລິການ ມີຄວາມພໍໃຈໃນການບໍລິການ (ສາທາລະນະສຸກ, ດ້ານສັງຄົມ ແລະ ຍຸຕິທຳ)									
5.3 Eliminate all harmful practices, such as child, early and forced marriage and female genital mutilation 5.3 ກຳຈັດທຸກການກະທຳທີ່ເປັນ ອັນຕະລາຍ, ເຊັ່ນ: ການແຕ່ງງານ ຂອງ ເດັກນ້ອຍ, ການແຕ່ງງານກ່ອນໄວ ແລະ ການບັງຄັບໃຫ້ແຕ່ງງານ ແລະ ການຕັດ ອະໄວຍະວະສຳພັດຄວາມຮູ້ສຶກ ທາງເພດ ຂອງແມ່ຍິງ.	77	84	5.3.1 Proportion of women aged 20–24 years who were married or in a union before age 15 and before age 18 5.3.1 ອັດຕາສ່ວນຂອງແມ່ຍິງອາຍຸ 20 -24 ປີ ແຕ່ງງານ ຫຼື ດຳ ລົງຊີວິດຮ່ວມກັນ ກ່ອນອາຍຸ 15 ປີ ແລະ ກ່ອນອາຍຸ 18 ປີ ທຽບກັບຈຳນວນແມ່ຍິງທີ່ແຕ່ງງານທັງໝົດ	LWU	2018		Survey-LSB (LSIS)	Every 5 years				
			- Before age 15 ອາຍຸກ່ອນ 15 ປີ			7.1					7.1	
			- Before age 18 ອາຍຸກ່ອນ 18 ປີ			32.7					32.7	
	78	85	5.3.3* Adolescent pregnancy as % of total pregnancy (18 years and below) 5.3.3* ເປີເຊັນ ຂອງແມ່ຍິງໄວໜຸ່ມອາຍຸ 18 ປີລົງມາ ທີ່ຖືພາ ທຽບກັບແມ່ຍິງຖືພາທັງໝົດ	LWU								
	79	86	5.3.4* % of women aged 15-49 years who gave birth: 5.3.4* ເປີເຊັນ ຂອງແມ່ຍິງ ອາຍຸ 15-49 ປີ ທີ່ເກີດລູກ:	LWU	2018		Survey-LSB (LSIS)	Every 5 years				
			- By age 15 ກ່ອນອາຍຸ 15 ປີ			3.0				3.0		
			- By age 18 ກ່ອນອາຍຸ 18 ປີ			18.2				18.2		
			% of women aged 20-24 years who gave birth: ເປີເຊັນ ຂອງແມ່ຍິງ ອາຍຸ 20-24 ປີ ທີ່ເກີດລູກ:									

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			- By age 15 ກ່ອນອາຍຸ 15 ປີ - By age 18 ກ່ອນອາຍຸ 18 ປີ			2.3 18.4				2.3		
5.4 Recognize and value unpaid care and domestic work through the provision of public services, infrastructure and social protection policies and the promotion of shared responsibility within the household and the family as nationally appropriate 5.4 ຮັບຮູ້ ແລະ ໃຫ້ຄຸນຄ່າຕໍ່ການດູແລ ເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ວຽກໃນຄອບຄົວ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ ໂດຍການຕອບສະໜອງ ການບໍລິການດ້ານສັງຄົມ, ພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ນະໂຍບາຍການປົກປ້ອງດ້ານສັງຄົມ ກໍ່ຄືການ ສົ່ງເສີມໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນພາຍໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ຄອບຄົວ ຕາມຄວາມເໝາະສົມຂອງປະເທດ	80	87	5.4.1 % of time spent on unpaid domestic and care work: 5.4.1 ເປີເຊັນ ເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການເຮັດວຽກທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ ທຽບກັບເວລາທັງໝົດ (ໃນມື້):	LWU	2018		Survey-LSB (LFS)	Every 5 years				
			- Female ຍິງ			5.5				5.5		
			- Male ຊາຍ			5.9				5.9		
5.5 Ensure women's full and effective participation and equal opportunities for leadership at all levels of decision-making in political, economic and public life	81	88	5.5.1 % of women in National Assembly: 5.5.1 ເປີເຊັນ ຂອງແມ່ຍິງ ທີ່ດຳລົງຕຳແໜ່ງໃນສະພາແຫ່ງຊາດ ທຽບກັບສະມາຊິກທັງໝົດ:	LWU			Admin-MoHA	Yearly				
			- National ລະດັບຊາດ		2016	27.5			27.5	27.5		
			- Provincial ລະດັບແຂວງ		2016	31.3			31.3	31.3		

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
5.5 ຮັບປະກັນໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ໄດ້ຮັບໂອກາດເທົ່າທຽມກັນ ສໍາລັບການເປັນ ການນຳໃນທຸກລະດັບ ຂອງການຕັດສິນໃຈທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດ ຖະກິດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ໃນສັງຄົມ.	82	89	5.5.2 % of women in decision making positions /leadership positions in government sector by central, province and district in the following positions:	LWU			Admin-MoHA	Yearly				
			5.5.2 ເປີເຊັນ ຂອງແມ່ຍິງ ທີ່ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງນຳພາ/ຕັດສິນບັນຫາ (ທາງດ້ານການເມືອງ/ທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ໃນສັງຄົມ)									
			- Deputy Division Head ຮອງຫົວໜ້າພະແນກ		2016	22.9			22.9	24.0	25.2	
			- Division Head ຫົວໜ້າພະແນກ		2016	17.7			17.7	18.5	18.9	
			- Deputy Department General ຮອງຫົວໜ້າກົມ		2016	16.0			16.0	16.5	17.5	
			- Department General ຫົວໜ້າກົມ		2016	15.2			15.2	14.8	15.2	
			- Deputy Minister ຮອງລັດຖະມົນຕີ									
			- Minister ລັດຖະມົນຕີ									
	83	90	5.5.3* % of women being: (1) the village chief and (2) the deputy village chief	LWU			Admin-MoHA	Yearly				
			5.5.3* ເປີເຊັນ ຂອງແມ່ຍິງທີ່ເປັນ (1) ນາຍບ້ານ ແລະ (2) ຮອງນາຍບ້ານ									
- The village chief ນາຍບ້ານ			2016		2.6	2.6				2.3		
			- The deputy village chief ຮອງນາຍບ້ານ		2016	11.6	11.6		11.8			

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
5.6 Ensure universal access to sexual and reproductive health and reproductive rights as agreed in accordance with the Programme of Action of the International Conference on Population and Development and the Beijing Platform for Action and the outcome documents of their review conferences 5.6 ຮັບປະກັນການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທີ່ທົ່ວເຖິງກ່ຽວກັບສຸຂະພາບ ທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນຝັນ ແລະ ສິດທິກ່ຽວກັບສຸຂະພາບຈະເລີນຝັນ ຕາມທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນໃນແຜນດຳເນີນງານ ຂອງກອງປະຊຸມສາກົນ ກ່ຽວກັບປະຊາກອນ ແລະ ການພັດທະນາ ກໍ່ຄືແຜນດຳເນີນງານປັກກິ່ງ ແລະ ເອກະສານຜົນຂອງກອງປະຊຸມທົບທວນຄືນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	84	91	5.6.2 Existing laws and regulations that guarantee women aged 15-49 access to sexual and reproductive health care, information and education 5.6.2 ມີກົດໝາຍ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດ ທີ່ຮັບປະກັນແມ່ຍິງອາຍຸ 15-49 ປີ ໃຫ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການສຶກສາ ແລະ ການບໍລິການສຸຂະພາບທາງເພດ ແລະ ສຸຂະພາບຈະເລີນຝັນ	LWU			Admin-LWU	Every 5 years				
	85	92	5.6.3*% of women at reproductive age (15-49) who have their need for family planning satisfied with appropriate methods 5.6.3* ເປີເຊັນ ຂອງແມ່ຍິງໃນໄວຈະເລີນຝັນ (15-49 ປີ) ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການວາງແຜນຄອບຄົວ ທີ່ເພິ່ງພໍໃຈກັບວິທີການວາງແຜນຄອບຄົວທີ່ເໝາະສົມ ທຽບກັບ ແມ່ຍິງໃນໄວຈະເລີນຝັນ (15-49 ປີ) ທັງໝົດ	LWU								
5.6.a Undertake reforms to give women equal rights to economic resources, as well as access to ownership and control over land and other forms of property, financial services, inheritance and natural resources, in accordance with national laws 5.6.ກ. ດຳເນີນການປະຕິຮູບເພື່ອໃຫ້ແມ່ຍິງມີສິດທິທີ່ເທົ່າທຽມກັນທາງດ້ານ	86	93	5.a.1% of women where the legal framework (including customary law) guarantees women's equal rights to land ownership and/or control 5.ກ.1 ເປີເຊັນ ຂອງກົດໝາຍທີ່ຮອງຮັບ ແມ່ຍິງໃຫ້ມີສິດທິເທົ່າທຽມກັນໃນການຖືກຳມະສິດ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ (ລວມທັງກົດໝາຍຕາມຮີດຄອງປະເພນີ) ທຽບກັບແມ່ຍິງທັງໝົດ	LWU								
	87	94	5.a.2 The legal framework (including customary law) guarantees women's equal rights to land ownership and/or control	LWU								

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ທຶນຮອນເສດຖະກິດ ກໍ່ຕັ້ງການໄດ້ຮັບ ກຳມະສິດ ແລະ ສິດໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ ດິນ ແລະ ຊັບສິນອື່ນໆ, ການເຂົ້າເຖິງ ການບໍລິການດ້ານການເງິນ, ການສືບ ທອດມໍລະດົກ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳ ມະຊາດ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແຫ່ງຊາດ.			5.ກ.2 ຂອບນິຕິກຳ (ລວມທັງກົດໝາຍຕາມຮີດຄອງປະເພນີ) ທີ່ ຮັບປະກັນສິດໃນການເປັນເຈົ້າຂອງກຳມະສິດ ແລະ/ຫຼື ສິດໃນ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ຂອງແມ່ຍິງ									
5.b Enhance the use of enabling technology, in particular information and communications technology, to promote the empowerment of women 5.6.ຂ. ເພີ່ມທະວີການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລ ຊີທີ່ເອື້ອອຳນວຍ ໂດຍສະເພາະ ເຕັກໂນ ໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານ ເພື່ອສົ່ງເສີມການສ້າງ ຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ	88	95	5.b.1% of population registered females as mobile phone users per 100 population 5.ຂ.1 ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນຍິງ ທີ່ລົງທະບຽນນຳໃຊ້ ໂທລະສັບມືຖື ຕໍ່ ປະຊາກອນ 100 ຄົນ	MPT	2018	73.1	Admin- MoPT	Yearly		73.1		
5.c Adopt and strengthen sound policies and enforceable legislation for the promotion of gender equality and the empowerment of all women and girls at all levels 5.6.ຄ. ຮັບຮອງເອົາ ແລະ ຮັດແຫນ້ນ ນະໂຍບາຍທີ່ດີ ແລະ ນິຕິກຳທີ່ສາມາດ ບັງຄັບໃຊ້ໄດ້ ໃນການສົ່ງເສີມຄວາມ ສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ	89	96	5.c.1 Existing systems to track and make public allocations for gender equality and women's empowerment 5.ຄ.1 ລະບົບທີ່ມີຢູ່ກ່ຽວກັບການຕິດຕາມ ແລະ ຈັດສັນບຸຄະລາ ກອນ ແລະ ງົບປະມານ ສຳລັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ- ຊາຍ ແລະ ການໃຫ້ສິດ ແລະ ບົດບາດແກ່ແມ່ຍິງ	LWU			Admin-LWU	Yearly				

[illegible]

SDG 6 – Clean Water and Sanitation: Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

ປະລິມານ 6 - ມີນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ: ຮັບປະກັນໃຫ້ມີນ້ຳໃຊ້ ແລະ ການບໍລິຫານນ້ຳແບບຍືນຍົງ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມສໍາລັບໝົດທຸກຄົນ

SDG Reporting Owners (SDGr owner) – Ministry of Natural Resource and Environment (MONRE) ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປະລິມານ - ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ		
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ		
MONRE	MOH	MPWT
7 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 6.3.2 6.4.3 6.4.4 6.5.1 6.5.2 6.6.2 6.a.2	4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 6.1.1 6.2.1 6.2.2 6.3.1	2 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 6.1.1.b 6.a.1.a
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total = 12. - However, SDGi sequence no.90 is divided into two indicators. - Therefore, for an easy reference of the SDGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 13. - ຈຳນວນ ຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ທັງໝົດ = 12. - ແຕ່ຕົວຊີ້ບອກລຳດັບທີ 90 ແບ່ງອອກເປັນອີກສອງຕົວຊີ້ບອກ. - ສະນັ້ນ, ເພື່ອງ່າຍໃນການອ້າງອີງໃຫ້ແກ່ SDGr owner, ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ທັງໝົດທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ລາຍງານແມ່ນມີ 13 ຕົວຊີ້ບອກ. 		

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
6.1 By 2030, achieve universal and equitable access to safe and affordable drinking water for all.	90	97	6.1.1.a Proportion of population using an improved drinking water source (well and stream – Nam Lin and Nam Badan)	MOH	2015	71	JMP (WHO & UNICEF)			71 (LSIS)		

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປລຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
6.1 ພາຍໃນປີ 2030, ທຸກຄົນສາມາດ ເຂົ້າເຖິງນໍ້າດື່ມທີ່ປອດໄພ, ລາຄາບໍ່ແພງ, ຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ.			6.1.1.ກ ສັດສ່ວນປະຊາກອນໄດ້ນໍາໃຊ້ນໍ້າດື່ມທີ່ສະອາດ ທຽບ ກັບປະຊາກອນທັງໝົດ (ນໍ້າສ້າງ ແລະ ນໍ້າລືນ - ນໍ້າລືນ ແລະ ນໍ້າບາດານ)									
			- ເຂດຊຸມນະບົດ Rural			56						
			- ເຂດຕົວເມືອງ Urban			94						
		98	6.1.1.b Proportion of population using an improved drinking water source (pipe water – Nam Pa Pa) 6.1.1.ຂ ສັດສ່ວນປະຊາກອນໄດ້ນໍາໃຊ້ນໍ້າດື່ມທີ່ສະອາດທີ່ໄດ້ ຮັບການກັນຕອງ ແລະ ຂ້າເຊື້ອ (ນໍ້າປະປາ) ທຽບກັບປະຊາກອນ ທັງໝົດ	MPWT			Survey-LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years				
6.2 By 2030, achieve access to adequate and equitable sanitation and hygiene for all and end open defecation, paying special attention to the needs of women and girls and those in vulnerable situations. 6.2 ພາຍໃນປີ 2030, ທຸກຄົນສາມາດ ເຂົ້າເຖິງວິດຖ່າຍ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ຢຸດຕິການຖ່າຍແບບຊະຊາຍ, ເອົາໃຈໃສ່ ເປັນພິເສດຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ແລະ ກຸ່ມທີ່ບອບບາງ.	91	99	6.2.1 Proportion of population using an improved sanitation facility: 6.2.1 ສັດສ່ວນປະຊາກອນໄດ້ນໍາໃຊ້ວິດຖ່າຍທີ່ ໄດ້ຮັບການ ປັບປຸງ ທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ	MOH	2017	73.8	Survey-LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years		73.8		
			- ເຂດຊຸມນະບົດ Rural									
			- ເຂດຕົວເມືອງ Urban									
	92	100	6.2.2* ສັດສ່ວນປະຊາກອນທີ່ຍັງມີການຖ່າຍແບບຊະຊາຍ ທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ: 6.2.2* Proportion of population practicing open defecation:	MOH	2015	23	JMP (WHO & UNICEF)					
			- ເຂດຊຸມນະບົດ Rural			37						
			- ເຂດຕົວເມືອງ Urban			1						

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸງຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>6.3 By 2030, improve water quality by reducing pollution, eliminating dumping and minimizing release of hazardous chemicals and materials, halving the proportion of untreated wastewater and substantially increasing recycling and safe reuse globally.</p> <p>6.3 ພາຍໃນປີ 2030, ປັບປຸງຄຸນນະພາບນ້ຳ ໂດຍການຫຼຸດຜ່ອນມົນລະພິດ, ກຳຈັດການຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອແບບຊະຊາຍ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍສານເຄມີ ແລະ ວັດຖຸທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ, ຫຼຸດຜ່ອນປະລິມານນ້ຳເສຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການບຳບັດ ໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ ແລະ ເພີ່ມທະວີການນຳນ້ຳໃຊ້ແລ້ວ ກັບມາໃຊ້ຄືນໃໝ່ຢ່າງປອດໄພໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນໃນທົ່ວໂລກ.</p>	93	101	<p>6.3.1.a % of population using water for drinking (well and stream – Nam Lin and Nam Badan) free from zero e-coli sources</p> <p>6.3.1.ກ ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນທີ່ນຳໃຊ້ນ້ຳສະອາດ (ນ້ຳສ້າງ ແລະ ນ້ຳລືນ - ນ້ຳລືນ ແລະ ນ້ຳບາດານ) ທີ່ບໍ່ມີສານອີໂຄລາຍເຈືອປົນ ທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ</p>	MOH	2017	18.9	Survey-LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years		18.9		
	94	102	<p>6.3.2 Quality of water in the bodies of water</p> <p>6.3.2.ສະພາບຄຸນນະພາບນ້ຳໃນອ່າງຮັບນ້ຳຂອງ ສປປ ລາວ</p>	MONRE			Admin-MONRE	ທຸກໆປີ/ Yearly				
<p>6.4 By 2030, substantially increase water-use efficiency across all sectors and ensure sustainable withdrawals and supply of freshwater to address water scarcity and substantially reduce the number of people suffering from water scarcity.</p> <p>6.4 ພາຍໃນປີ 2030, ເພີ່ມທະວີປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ນ້ຳໃນທຸກຂະແໜງການ ແລະ ຮັບປະກັນການນຳໃຊ້ ແລະ ການສະໜອງນ້ຳຈຶດແບບຍືນຍົງ ເພື່ອແກ້ໄຂການຂາດແຄນນ້ຳ ແລະ</p>	95	103	<p>6.4.3* % of water use from bodies of water</p> <p>6.4.3* ເປີເຊັນ ການນຳໃຊ້ນ້ຳໃນອ່າງຮັບນ້ຳ</p>	MONRE			Admin-MONRE	ທຸກໆປີ / Yearly				
	96	104	<p>6.4.4* Data on drought area</p> <p>6.4.4* ສະໜອງຂໍ້ມູນໃນເຂດທີ່ມີໄພແຫ້ງແລງ</p>	MONRE			Admin-MONRE	ທຸກໆປີ / Yearly				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນປະຊາກອນທີ່ ຂາດແຄນນ້ຳໃຫ້ໄດ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ.												
6.5 By 2030, implement integrated water resources management at all levels, including through trans boundary cooperation as appropriate.	97	105	6.5.1 Number of river basins with water resource management plan 6.5.1 ຈຳນວນອ່າງແມ່ນ້ຳທີ່ມີແຜນຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳ	MONRE			Admin-MONRE	ທຸກໆປີ / Yearly				
6.5 ພາຍໃນປີ 2030, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນນ້ຳແບບປະສົມປະສານໃນທຸກລະດັບ, ລວມທັງການຮ່ວມມືຂ້າມຊາຍແດນ ຢ່າງສອດຄ່ອງ ແລະ ເໝາະສົມ.	98	106	6.5.2 Number of trans-boundary basin area with an operational arrangement for water cooperation 6.5.2 ຈຳນວນອ່າງນ້ຳ ລະຫວ່າງປະເທດທີ່ມີແຜນພັດທະນາອ່າງ ແລະ ຈຳນວນໂຄງການຮ່ວມມືທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນນ້ຳລະຫວ່າງປະເທດ	MONRE			Admin-MONRE	ທຸກໆປີ / Yearly				
6.6 By 2020, protect and restore water-related ecosystems, including mountains, forests, wetlands, rivers, aquifers and lakes.	99	107	6.6.2* Two water areas boundary management plan: Beung Kietngong and Xechamphone 6.6.2* ແຜນຄຸ້ມຄອງເຂດບໍລິເວນນ້ຳ ຣາມຊາ ຄື: ບຶງກຽດໂງ່ງ ແລະ ເຊຈຳພອນ	MONRE			Admin-MONRE	ທຸກໆປີ / Yearly				
6.6 ພາຍໃນປີ 2020, ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ຝື້ນຟູລະບົບນິເວດທາງນ້ຳ, ລວມທັງ ພູຜາປ່າໄມ້, ເຂດດິນທາມ, ແມ່ນ້ຳ, ຊັ້ນຫີນອູ້ມນ້ຳ ແລະ ອ່າງນ້ຳ/ທະເລສາບ.												
6. ກ By 2030, expand international cooperation and capacity-building support to developing countries in water- and sanitation-related activities and programmes, including water harvesting, desalination, water efficiency, wastewater treatment, recycling and reuse technologies.	100	108	6.a.1.a Net official development assistance and official aid from all sources for the water & sanitation sector (million US\$): - Total - Water (pipe water – Nam Pa Pa) - Total expenditure for the water sector (Nam Pa Pa) 6.ກ.1.ກ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອທີ່ເປັນທາງການ ຈາກແຫຼ່ງຕ່າງໆເຂົ້າໃນວຽກງານນ້ຳ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ (ລ້ານ US\$)	MPWT			Admin-MPT	ທຸກໆປີ / Yearly				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸງຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
6.a ພາຍໃນປີ 2030, ເສີມຂະຫຍາຍ ການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການສະໜັບສະ ໜູນການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດ ໃຫ້ແກ່ ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ກ່ຽວກັບ ໂຄງການກົດຈະກຳ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ, ລວມທັງ ການກັກເກັບນ້ຳ, ການກັ່ນນ້ຳ ເຄັມ, ການນຳໃຊ້ນ້ຳຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ການບຳບັດນ້ຳເສຍ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີ ການນຳນ້ຳກັບມາໃຊ້ຄືນໃໝ່.			- ຈຳນວນທັງໝົດ - ນ້ຳປະປາ - ລາຍຈ່າຍທັງໝົດເຂົ້າໃນວຽກງານນ້ຳປະປາ									
	101	109	6.a.2* Number of projects and value on water resources 6.ກ.2* ຈຳນວນ ແລະ ມູນຄ່າການລົງທຶນທັງໝົດໃນຂົງເຂດ ຊັບພະຍາກອນນ້ຳ	MONRE			Admin- MONRE	ທຸກໆປີ / Yearly				

SDG 7 – Affordable and Clean Energy: Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all

ປະລິມານ 7 - ມີພະລັງງານສະອາດ ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້

SDG Reporting Owner (SDGr) and implementation (SDGi owner) – Ministry of Energy and Mine (MEM)
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປະລິມານ ແລະ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ - ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
7.1 By 2030, ensure universal access to affordable, reliable and modern energy services. 7.1 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການດ້ານພະລັງງານທີ່ທັນສະໄໝ ຢ່າງທົ່ວເຖິງ, ຍືນຍົງ, ເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ລາຄາບໍ່ແພງ	102	110	7.1.1% of households with access to electricity from overall sources: - Rural - Urban 7.1.1 ເປີເຊັນ ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າໃນທຸກຮູບແບບທຽບກັບຈຳນວນຄົວເຮືອນທັງໝົດ: - ເຂດຊົນນະບົດ - ເຂດຕົວເມືອງ	MEM	2017	93	Survey-LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years	NA	93	NA	NA
	103	111	7.1.2% of households with primary reliance on clean fuels and technology 7.1.2 ເປີເຊັນ ຂອງຄົວເຮືອນທີ່ອີງໃສ່ເຊື້ອໄຟ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີສະອາດເປັນຫຼັກໃນການດຳລົງຊີວິດ ທຽບກັບຈຳນວນຄົວເຮືອນທັງໝົດ	MEM	2017	0.2	Survey-LSB (LSIS)	ທຸກໆ 5 ປີ/ Every 5 years	NA	0.2	NA	NA
	104	112	7.1.3*% of households connected to the national electricity grid: - Total - Rural without road - Rural with road - Urban 7.1.3* ເປີເຊັນ ຂອງຄົວເຮືອນ ທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ພະລັງງານໄຟຟ້າ ຈາກຕາຂ່າຍໄຟຟ້າ ແຫ່ງຊາດທຽບກັບຈຳນວນຄົວເຮືອນທັງໝົດ	MEM	2017	92.5	Admin-MEM	ທຸກໆປີ / Yearly				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			- ຈຳນວນທັງໝົດ: - ເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ບໍ່ມີຖະໜົນຫົນທາງ - ເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ມີຖະໜົນຫົນທາງ - ເຂດຕົວເມືອງ									
7.2 By 2030, increase substantially the share of renewable energy in the global energy mix. 7.2 ພາຍໃນປີ 2030, ເພີ່ມທະວີອັດຕາສ່ວນ ຂອງການນຳໃຊ້ພະລັງງານທົດແທນ ຈາກການນຳໃຊ້ພະລັງງານທັງໝົດໃນທົ່ວໂລກໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.	105	113	7.2.1 Renewable energy share in the total final energy consumption 7.2.1 ອັດຕາສ່ວນພະລັງງານທົດແທນທັງໝົດ ທຽບໃສ່ການຊົມໃຊ້ພະລັງງານທັງໝົດ	MEM			Admin-MEM	ທຸກໆປີ / Yearly				
7.3.1 Energy intensity level of primary energy (ratio between energy supply and gross domestic product) (MJ/US\$2005 PPP) 7.3.1 ລະດັບຄວາມເຂັ້ມຂອງພະລັງງານຕົ້ນຕໍ (ອັດຕາສ່ວນ ລະຫວ່າງການສະໜອງພະລັງງານ ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ) (MJ/US\$ 2005 PPP)	106	114	7.3.1 Energy intensity level of primary energy (ratio between energy supply and gross domestic product) (MJ/US\$2005 PPP) 7.3.1 ລະດັບຄວາມເຂັ້ມຂອງພະລັງງານຕົ້ນຕໍ (ອັດຕາສ່ວນ ລະຫວ່າງການສະໜອງພະລັງງານ ແລະ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ) (MJ/US\$ 2005 PPP)	MEM			Admin-MEM	ທຸກໆປີ / Yearly				
7.b By 2030, expand infrastructure and upgrade technology for supplying modern and sustainable energy services for all in developing countries, in particular least developed countries, small island developing States and landlocked developing countries, in accordance with their respective programmes of support.	107	115	7.b.1 Investments in energy efficiency as a% of GDP and the amount of foreign direct investment in financial transfer for infrastructure and technology to sustainable development services 7.ຂ.1 ການລົງທຶນໃນຂະແໜງພະລັງງານທີ່ມີປະສິດທິພາບທຽບກັບ GDP ແລະ ປະລິມານການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນວຽກງານພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ເທັກໂນໂລຊີຜ່ານການໂອນເງິນເພື່ອການພັດທະນາຍືນຍົງ	MEM			Admin-MEM	ທຸກໆປີ / Yearly				

[illegible]

SDG 8 - Decent Work and Economic Growth: Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all

ປພຍ 8 - ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີກຽດ ແລະ ເສດຖະກິດມີການຂະຫຍາຍໂຕ: ສົ່ງເສີມການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ຕໍ່ເນື່ອງ, ທີ່ສະເໝີ ແລະ ຍືນຍົງ, ການມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ເຕັມສ່ວນ ແລະ ມີວຽກເຮັດງານທຳທີ່ມີກຽດສຳລັບໝົດທຸກຄົນ

SDG Reporting Owners (SDGr owner) – Ministry of Labor and Social Welfare (MoLSW) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປພຍ - ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ				
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ				
MOLSW	BOL	MOIC	MOICT	MPI
8 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	2 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	3 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	2 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators
8.3.1	8.10.1	8.3.2	8.9.1	8.1.1
8.5.1	8.10.2	8.3.3	8.9.2	8.2.1
8.5.2		8.5.3	8.9.3	
8.5.4		8.a.1		
8.6.1				
8.7.1				
8.7.2				
8.8.1				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
8.1 Sustain per capita economic growth in accordance with national circumstances and, in particular, on the average 7% per cent gross domestic product growth per annum in the least developed countries. 8.1 ຮັກສາລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ຕໍ່ຫົວຄົນ ໂດຍອີງຕາມສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ ແລະ ໂດຍສະເພາະ ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນຂອງປະເທດໃຫ້ໄດ້ ຢ່າງໜ້ອຍ 7% ຕໍ່ປີ	108	116	8.1.1 Real GDP growth rate 8.1.1 ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງ GDP ຕົວຈິງ	MPI	2010-2015	5.7	Survey-LSB	ທຸກໆປີ / Yearly	5.4	5.2	4.6	NA

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸລຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
8.2 Achieve higher levels of economic productivity through diversification, technological upgrading and innovation, including through a focus on high-value added and labour-intensive sectors. 8.2 ບັນລຸສະມັດຕະພາບທາງດ້ານເສດຖະກິດໃຫ້ສູງຂຶ້ນກວ່າໄ້ ໂດຍການສ້າງເສດຖະກິດໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ, ຍົກລະດັບເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳໃໝ່, ລວມທັງເອົາໃຈໃສ່ການເພີ່ມມູນຄ່າໃຫ້ຂະແໜງການທີ່ໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍ	109	117	8.2.1% of growth in labour productivity (GDP/per person employed) 8.2.1 ເປີເຊັນ ຂອງການຂະຫຍາຍຕົວຂອງປະສິດທິພາບຂອງແຮງງານ (GDP/ຕໍ່ຄົນທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ)	MPI	2015	4.9	ILO		4.8	4.7	4.4	4.4
8.3 Promote development-oriented policies that support productive activities, decent job creation, entrepreneurship, creativity and innovation, and encourage the formalization and growth of micro-, small- and medium-sized enterprises, including through access to financial services.	110	118	8.3.1 Proportion of own-account workers and contributing family workers in total employment, by sex 8.3.1 ອັດຕາສ່ວນຂອງແຮງງານທີ່ເຮັດທຸລະກິດສ່ວນຕົວ ຫຼືເຮັດວຽກໃຫ້ ຄອບຄົວທຽບກັບຈຳນວນແຮງງານທັງໝົດ, ຈັດແບ່ງຕາມເພດ	MOLSW	2015	80.8	Survey-LSB(PHC)	ທຸກ 10 ປີ / Yearly Every 10 years		66.5 (LFS 2017)		
			- ຊາຍ / Male			0.754				19.97		
			- ຍິງ / Female			0.866				46.53		
8.3 ສົ່ງເສີມນະໂຍບາຍທີ່ເລັ່ງໃສ່ການພັດທະນາ ທີ່ສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳການຜະລິດ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ດີ, ການປະກອບການ, ຫົວຄິດປະດິດສ້າງ ແລະ ນະວັດຕະກຳໃໝ່, ແລະ ຊຸກຍູ້ການສ້າງ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງວິສາຫະກິດຂະໜາດຈຸລະພາກ, ຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຂະໜາດກາງ, ລວມທັງ ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທາງດ້ານການເງິນ.	111	119	8.3.2* % of financing and loans issued to SMEs 8.3.2* ເປີເຊັນ ການອອກເງິນກູ້ເຂົ້າໃນ ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SMEs) ທຽບກັບ ການອອກເງິນກູ້ທັງໝົດ	MOIC	2015	30,9	Admin-MOIC	ທຸກປີ / Yearly	23.4	22.3	20.2	18.1
	112	120	8.3.3* Number of SMEs owned by Lao citizens (with Lao citizens as the majority shareholders) 8.3.3* ຈຳນວນວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SMEs) ທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງໂດຍຄົນລາວ (ຄົນລາວເປັນຜູ້ຖືຫຸ້ນຫຼັກ)	MOIC	2015	2,235	Admin-MOIC	ທຸກປີ / Yearly	2,537	2,667	2,829	3,966
8.5 By 2030, achieve full and productive employment and decent work for all women and men, including for young	113	121	8.5.1 Average hourly earnings of female/male employees, by sector, age group and persons with disabilities	MOLSW	2015		Admin-MOLSW	ທຸກປີ / Yearly				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປຸງຍ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
people and persons with disabilities, and equal pay for work of equal value. 8.5 ພາຍໃນປີ 2030, ບັນລຸການສະໜອງວຽກເຮັດງານທຳທີ່ດີ ແລະ ເຕັມສ່ວນໃຫ້ ທັງຍິງ ແລະ ຊາດ ທຸກຄົນ, ລວມທັງໄວໜຸ່ມ ແລະ ຜູ້ເສຍອົງຄະ, ໄດ້ຮັບເງິນຄ່າຈ້າງທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ໃນວຽກທີ່ມີຄ່າເທົ່າກັນ.			8.5.1 ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍ ຕໍ່ ຊົ່ວໂມງ ຂອງພະນັກງານທີ່ເປັນເພດຍິງ/ເພດຊາຍ, ຈັດແບ່ງຕາມຂະແໜງການ, ກຸ່ມອາຍຸ ແລະ ຄົນພິການ									
			ກະສິກຳ / Agriculture			5,208			5,729	8,677	14,579	15,813
			- ຊາຍ / Male			2,005			2,206	5,342	8,966	9,735
			- ຍິງ / Female			3,203			3,523	3,335	5,613	6,078
			ອຸດສາຫະກຳ / Industry			5,859			6,250	16,713	14,271	16,979
			- ຊາຍ / Male			3,592			3,831	6,469	5,523	6,571
			- ຍິງ / Female			2,267			2,419	10,244	8,748	10,407
			ການບໍລິການ / Services			11,979			13,021	18,194	15,616	17,088
			- ຊາຍ / Male			3,929			4,271	12,230	10,493	11,487
			- ຍິງ / Female			8,050			8,750	5,964	5,123	5,601
	114	122	8.5.2 Unemployment rate (% of labour force):	MOLSW	2010	2.1	Survey-LSB(PHC)	ທຸກໆ 10 ປີ / Every 10 years	-	9.4 (LF 2017)	-	-
			8.5.2 ອັດຕາວ່າງງານ (ເປີເຊັນ ຂອງແຮງງານທັງໝົດ):									
			- ຍິງ / Female			2.1				10.7		
			- ຊາຍ / Male			2.1				7.8		
	115	123	8.5.3* % of businesses owned by females	MOIC	2015	10,592	Admin-MOIC	ທຸກໆປີ / Yearly	11,586	11,855	11,572	15,061
	116	124	8.5.3* ເປີເຊັນ ຂອງທຸລະກິດທີ່ມີເຈົ້າຂອງເປັນຜູ້ຍິງທຽບກັບຈຳນວນເຈົ້າຂອງທຸລະກິດທັງໝົດ	MOLSW	2015		Survey-LSB(PHC)	ທຸກໆ 5 ປີ / Every 5 years	-	82.7 (LFS 2017)	-	-
			8.5.4* ອັດຕາສ່ວນຂອງພະນັກງານ ຫຼື ແຮງງານນອກລະບົບທຽບກັບຈຳນວນແຮງງານທັງໝົດ:									
			- ຍິງ / Female			88.8			-	85.9	-	-
			- ຊາຍ / Male			78.8			-	79.9	-	-
8.6 By 2020, substantially reduce the proportion of youth not in employment, education or training. 8.6 ພາຍໃນປີ 2020, ຫຼຸດຜ່ອນໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ ອັດຕາສ່ວນຂອງໄວໜຸ່ມທີ່ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ, ບໍ່ໄດ້	117	125	8.6.1 % of youth (aged 15-24) not in education, employment or training	MOLSW	2015	18.5	Survey-LSB(PHC)	ທຸກໆ 10 ປີ / Every 10 years	-	16.1 (LFS 2017)	-	-
			8.6.1 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນໄວໜຸ່ມ (ອາຍຸແຕ່ 15-24 ປີ) ທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າການສຶກສາອຳນາດ, ບໍ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ທຽບກັບຈຳນວນໄວໜຸ່ມທັງໝົດໃນເກນອາຍຸນັ້ນ									
			- ຍິງ / Female			8.5			-	7.8	-	-
			- ຊາຍ / Male			10.0			-	8.3	-	-

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະເພດ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ເຂົ້າສຶກສາອຳນາດ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຮັບການ ຝຶກອົບຮົມ.												
8.7 Take immediate and effective measures to eradicate forced labour, end modern slavery and human trafficking and secure the prohibition and elimination of the worst forms of child labour, including recruitment and use of child soldiers, and by 2025 end child labour in all its forms.	118	126	8.7.1% of children aged 5-17 in employment (“Working Children”):	MOLSW	2010	15	Survey- LSB(LFS)	ທຸກໆ 5 ປີ / Every 5 years		42.8 (LSIS 2017)		
			8.7.1 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນເດັກນ້ອຍ ແຕ່ອາຍຸ 5-17 ປີ ທີ່ມີວຽກເຮັດງານທຳ (“ເດັກນ້ອຍທີ່ເຮັດວຽກ”) ທຽບກັບຈຳນວນເດັກນ້ອຍທັງໝົດໃນເກນອາຍຸນັ້ນ:			17				43.2		
			- ຍິງ / Female			13				42.4		
			- ຊາຍ / Male									
8.7 ປະຕິບັດມາດຕະການຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຢ່າງເລັ່ງດ່ວນໃນການລຶບລ້າງ ແຮງງານແບບບັງຄັບ, ຢຸດຕິການຂ້າທາດໃນຍຸກປັດຈຸບັນ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການທ້າທາ ແລະ ລຶບລ້າງການໃຊ້ແຮງງານເດັກ ທີ່ຮ້າຍແຮງທຸກຮູບແບບ, ລວມທັງການເກນເອົາ ແລະ ນຳໃຊ້ເດັກນ້ອຍເປັນທະຫານ, ແລະ ພາຍໃນປີ 2025 ຕ້ອງລຶບລ້າງການໃຊ້ແຮງງານເດັກທຸກຮູບແບບ.	119	127	8.7.2* Number of children aged 5-17 engaged in prohibited hazardous occupations and tasks, by sex and age 8.7.2* ຈຳນວນເດັກນ້ອຍ ແຕ່ອາຍຸ 5-17 ປີ ທີ່ເຮັດວຽກເປັນແຮງງານໃນວຽກງານທີ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍ ແຍກຕາມເພດ ແລະ ອາຍຸ	MOLSW	2010	130,137	Survey- LSB Child Labor Survey	ທຸກໆ 5 ປີ / Every 5 years		3,671 (LSIS 2017)		
8.8 Protect labour rights and promote safe and secure working environments for all workers, including migrant workers, in particular women migrants, and those in precarious employment. 8.8 ປົກປ້ອງສິດທິແຮງງານ ແລະ ສິ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມບ່ອນເຮັດວຽກທີ່ປອດໄພໃຫ້ແກ່ແຮງງານທຸກຄົນ, ລວມທັງ ແຮງງານເຄື່ອນຍ້າຍ ໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງ, ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ.	120	128	8.8.1 Number of cases of fatal and non-fatal occupational injury reported during the reference year 8.8.1 ຈຳນວນຜູ້ບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດໃນສະຖານທີ່ອອກແຮງງານ ໃນປີດັ່ງກ່າວ	MOLSW	2015	40	Admin- MOLSW	ທຸກໆປີ / Every 5 years Yearly	53	20	39	50
8.9 By 2030, devise and implement policies to promote sustainable tourism that creates	121	129	8.9.1 Revenue from tourism (million US\$) 8.9.1 ລາຍຮັບຈາກຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ (ລ້ານໂດລາ)	MOICT	2015	725	Admin- MOICT	ທຸກໆປີ /years Yearly	724	648	811	934

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະເພດ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າອັດຕະໂນ			2016	2017	2018	2019
jobs and promotes local culture and products. 8.9 ພາຍໃນປີ 2030, ສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍເພື່ອ ສົ່ງເສີມການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງ ທີ່ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳ ແລະ ຜະລິດຕະພັນທ້ອງຖິ່ນ.	122	130	8.9.2 Employment in tourism industries as a proportion of total employment and growth rate of employment:	MOICT								
			8.9.2 ອັດຕາຈຳນວນແຮງງານທີ່ຖືກຈ້າງເຂົ້າໃນ ຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວກັບຈຳນວນແຮງງານທີ່ຖືກຈ້າງງານທັງໝົດ ແລະ ອັດການເພີ່ມຈຳນວນແຮງງານ:									
			- ຍິງ / Female									
			- ຊາຍ / Male									
	123	131	8.9.3* Establishment of Tourism standards (1=to be adopted and implemented)	MOICT	2015	0	Admin-MOICT	ທຸກປີ /years Yearly	0	0	0	1
			8.9.3* ການສ້າງມາດຕະຖານການທ່ອງທ່ຽວຂອງ ສປປ ລາວ(ໃຫ້ຖືຮັບຮອງ ແລະ ນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ)									
			- Lao PDR clean tourist city standard ມາດຕະຖານເມືອງທ່ອງທ່ຽວສະອາດຂອງ ສປປ ລາວ			0			0	0	0	1
			- Lao PDR tourist attraction rating standard ມາດຕະຖານການຈັດລຳດັບສະຖານທີ່ທ່ອງທ່ຽວຂອງ ສປປ ລາວ			0			0	0	0	1
			- Lao PDR homestay standard ມາດຕະຖານເຮືອນພັກແຮມປະຊາຊົນຂອງ ສປປ ລາວ			0			0	0	0	1
			- Lao PDR community-based tourism standard ມາດຕະຖານການທ່ອງທ່ຽວແບບປະຊາຊົນມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ສປປ ລາວ			0			0	0	0	1
8.10 Strengthen the capacity of domestic financial institutions to encourage and expand access to banking, insurance and financial services for all. 8.10 ຍົກລະດັບຄວາມອາດສາມາດຂອງສະຖາບັນການເງິນພາຍໃນ ເພື່ອ ຊຸກຍູ້ ແລະ ຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທະນາຄານ, ປະກັນໄພ	124	132	8.10.1 Number of ..... per 100,000 adults	BOL	2015		Admin-BOL					
			8.10.1 ອັດຕາສ່ວນ ຕໍ່ ຜູ້ໃຫຍ່ 100,000 ຄົນຂອງ:									
			(a) Automated teller machines (ATMs) ຈຳນວນຕູ້ ເອທິເອັມ (ATMs)			25.6			26.6	27.9	28.4	29.5
			(b) Commercial bank branches ຈຳນວນສາຂາຂອງທະນາຄານທຸລະກິດ ແລະ ໜ່ວຍບໍລິການທະນາຄານ			2.2			2.3	2.4	2.5	2.5
			(c) bank service units ໜ່ວຍງານບໍລິການທະນາຄານ			11.7			12	12.5	12.3	12.2
			(d) Microfinance Institutions (all types)			-			4.1	4.2	4.2	4.1

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກ ປະເພດ ຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ແລະ ການບໍລິການການເງິນ ໃຫ້ກັບ ທຸກຄົນ.			ສະຖາບັນການເງິນຈຸລະພາກ (ຮັບຝາກ ແລະ ບໍ່ຮັບຝາກ)									
	125	133	8.10.2 ເປີເຊັນ ຂອງຜູ້ໃຫຍ່ (18 ປີ ຂຶ້ນໄປ) (ທັງ ໝົດ/ຍິງ/ຊາຍ)ທີ່: 8.10.2 % of adults (18 years old and above) (Total/ Female/ Male):	BOL	2015		Amin- BOL	ທຸກປີ /years Yearly				
			- ທະນາຄານທຸລະກິດ / Having a Savings Account ມີປຶ້ມບັນຊີເງິນຝາກ/ບັນຊີເງິນຝາກຢູ່			54			60.7	65.4	64.8	81.5
			- Having used banked products/services offered by commercial ນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການບໍລະການ ຈາກ ທະນາຄານການຄ້າ			3.3			3.4	3.4	3.5	3.2
			- Having used services offered by financial Institution/Microfinance ເຄີຍນຳໃຊ້ບໍລິການ ຂອງສະຖາບັນການເງິນ ການເງິນຈຸລະພາກ			1.5			2.4	2.2	2.6	4.7
8.a Increase Aid for Trade support for developing countries, in particular least developed countries, including through the Enhanced Integrated Framework for Trade-related Technical Assistance to Least Developed Countries. 8.ກ ເພີ່ມການສະໜັບສະໜູນການ ຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການຄ້າ ໃຫ້ແກ່ ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ, ໂດຍ ສະເພາະ ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ລວມທັງ ການຍົກລະດັບແຜນງານທີ່ ປະສົມປະສານເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານ ເຕັກນິກການຄ້າໃຫ້ແກ່ປະເທດດ້ອຍ ພັດທະນາ.	126	134	8.a.1 Mean number of days to clear imports 8.ກ.1 ຈຳນວນມື້ສະເລ່ຍ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນຂະບວນການ ນຳເຂົ້າ	MOIC	2015	26	Admin- MOIC	ທຸກປີ /years Yearly	9	10	10	3

SDG 9 – Industry, Innovation and Infrastructure: Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation

ປລຍ 9 - ສິ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳ, ການປະດິດສ້າງ ແລະ ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ເຂັ້ມແຂງ: ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ເຂັ້ມແຂງ, ສິ່ງເສີມອຸດສາຫະກຳແບບຍືນຍົງແລະຍືນຍົງແລະສິ່ງເສີມການປະດິດສ້າງ

SDG Reporting Owner – Ministry of Industry and Commerce (MOIC) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປລຍ - ກະຊວງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ					
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປລຍ					
MOIC	BOL	MOST	MPI	MPT	MPWT
4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 9.2.1 9.2.2 9.2.3 9.3.1	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 9.3.2	3 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 9.5.1 9.5.2 9.b.1	2 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 9.a.1.a 9.a.1.b	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 9.c.1	4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 9.1.1.a 9.1.1.b 9.1.2 9.1.3
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total = 13. - However, SDGi sequence no.127 and 137 are divided into two indicators, respectively. - Therefore, for an easy reference of the SWGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 15. - ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກ ປລຍ ທັງໝົດ = 13. - ແນວໃດກໍຕາມ, ລຳດັບທີ SDGi ເລກທີ 127 ແລະ 137 ຖືກແບ່ງອອກເປັນສອງຕົວຊີ້ບອກຕາມລຳດັບ - ສະນັ້ນເພື່ອງ່າຍໃນການອ້າງອີງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ SWGr owner, ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກ ປລຍ ທັງໝົດ ທີ່ຈຳເປັນລາຍງານແມ່ນມີຈຳນວນ 15 ຕົວຊີ້ບອກ. 					

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
9.1 Develop quality, reliable, sustainable and resilient infrastructure, including regional and trans border infrastructure, to support economic development	127	135	9.1.1.a Share of the rural population who live in villages with all-weather road access 9.1.1.ກ ອັດຕາສ່ວນຂອງຈຳນວນປະຊາກອນໃນເຂດຊຸມນະບົດ ທີ່ມີເສັ້ນທາງ ເຂົ້າເຖິງໄດ້ (ທີ່ສາມາດ	MPWT	2015	To be calculated	Admin-MPWT	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>and human well-being, with a focus on affordable and equitable access for all.</p> <p>9.1 ພັດທະນາຝັ່ງຖານໂຄງລ່າງທີ່ມີຄຸນະພາບ, ໄວ້ວາງໃຈໄດ້, ຍືນຍົງແລະໝັ້ນຄົງ, ລວມທັງຝັ່ງຖານໂຄງລ່າງລະດັບພາກພື້ນແລະຂ້າມຊາຍແດນ, ເພື່ອສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດແລະຊີວິດການເປັນຢູ່ທີ່ດີຂຶ້ນຂອງມະນຸດ, ໂດຍສຸມໃສ່ ເຮັດໃຫ້ມີການເທົ່າທຽມແລະ ມີລາຄາບໍ່ແພງ ເຊິ່ງທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້.</p>			ໃຊ້ໄດ້ຕະຫຼອດປີ) ທຽບກັບ ຈຳນວນປະຊາກອນໃນເຂດຊົນນະບົດທັງໝົດ									
			- Total road network (Km) – Not key indicator – information for record			56,331						
			- Paved road network (Km) – Not key indicator – information for record			8,830						
			- ເຄືອຂ່າຍເສັ້ນທາງປູຢາງ (Km) - ບໍ່ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກຫຼັກ - ຂໍ້ມູນສຳ ລັບບັນທຶກ									
	136		- % of paved road network – not key indicator – information or record	MPWT		16%						
			- % ຂອງເຄືອຂ່າຍເສັ້ນທາງປູຢາງ - ບໍ່ແມ່ນຕົວຊີ້ບອກຫຼັກ - ຂໍ້ມູນຫຼືບັນທຶກ									
			9.1.1.b Share of the villages with and without all-weather road access:									
			9.1.1.ຂ ສັດສ່ວນ ຂອງບ້ານທີ່ມີຫົນທາງທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ ແລະ ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ໃນ ທຸກລະດູການທຽບກັບຈຳນວນບ້ານທັງໝົດ:									
	128	137	- Urban / ເຂດຕົວເມືອງ	MPWT MPWT			Admin- MPWT	Yearly/ ທຸກປີ				
			- Rural / ເຂດຊົນນະບົດ									
			9.1.2 Passenger volumes (million passenger-km) ¹		2015							
			9.1.2 ປະລິມານຜູ້ໂດຍສານ (ຜູ້ໂດຍສານ ໃນຫົວໜ່ວຍໜຶ່ງລ້ານຄົນ ຕໍ່ກິໂລແມັດ):									
			- Road (Head count - Thousand) / ທາງລົດ			59,106.4						
			- Rail (Head count - Thousand) / ທາງລົດໄຟ			38.4						
			- Air (Head count - Thousand) / ທາງອາກາດ			1,817						
			- Waterways (Head count - Thousand) / ທາງນ້ຳ			2,965.5						
	129	138	9.1.3* Freight/goods volumes (million ton-km) ²									

¹ There might be a need to revise the measure since the volume for Laos might be too small – Thousand-km might be appropriate.

² There might be a need to revise the measure since the volume for Lao might be too small – Thousand-km might be appropriate.

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			9.1.3* ປະລິມານຂົນສົ່ງສິນຄ້າ/ບໍລິມາດສິນຄ້າ (ໃນ ຫົວໜ່ວຍນຶ່ງລ້ານໂຕນຕໍ່ກິໂລແມັດ):									
			- Road (thousand ton –total) / ທາງລົດ			5,127.3						
			- Rail (thousand ton –total) / ທາງລົດໄຟ			-						
			- Air (thousand ton –total) / ທາງອາກາດ			0.1						
			- Waterways (thousand ton –total) / ທາງນໍ້າ			1,752.1						
9.2 Promote inclusive and sustainable industrialization and, by 2030, significantly raise industry’s share of employment and gross domestic product, in line with national circumstances, and double its share in least developed countries. 9.2 ສົ່ງເສີມການຫັນເປັນອຸດສາຫະກຳທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ທົ່ວເຖິງ ແລະ ພາຍໃນປີ 2030 ເພີ່ມອັດຕາສ່ວນຂອງການຈ້າງງານ ແລະ ຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ຂອງ ຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ ໃຫ້ຫຼາຍຍິ່ງຂຶ້ນ, ໂດຍສະເພາະໃຫ້ເພີ່ມຂຶ້ນສອງເທົ່າໃນບັນດາປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງປະເທດ.	130	139	9.2.1 Manufacturing value added as 9.2.1 ອັດຕາມູນຄ່າເພີ່ມໃນອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງຕໍ່ GDP ແລະ ຕໍ່ຫົວຄົນ	MOIC	2016		World Bank and PHC (MOIC)	Yearly/ ທຸກປີ				
			% of GDP / ເປີເຊັນຕໍ່ GDP			8.87 (7)			(6.64)	(6.35)	(6.74)	(7.4)
			Per capital / ຕໍ່ຫົວຄົນ			112.3						
	131	140	9.2.2 Manufacturing employment as a% of total employment 9.2.2 ອັດຕາສ່ວນການຈ້າງງານໃນຂະແໜງອຸດສາຫະກຳປຸງແຕ່ງຕໍ່ການຈ້າງງານທັງໝົດ	MOIC	2015	3.07	Survey-LSB (LFS)	Every 5 years / ທຸກ 5 ປີ	-	6.28	-	-
	132	141	9.2.3* Growth rate of new enterprises registered 9.2.3* ອັດຕາການເຕີບໂຕຂອງຈຳນວນບໍລິສັດທີ່ຈິດທະບຽນໃໝ່	MOIC	2016	10.5	Admin-MOIC	Yearly/ ທຸກປີ	10.5	0.9	(0.4)	31.4
9.3 Increase the access of small-scale industrial and other enterprises, in particular in developing countries, to financial services, including affordable credit, and their integration into value chains and markets. 9.3 ເຮັດໃຫ້ວິສາຫະກິດດ້ານອຸດສາຫະກຳຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ດ້ານອື່ນໆ ໂດຍສະເພາະຢູ່ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການທາງດ້ານການເງິນ, ລວມທັງສິນເຊື້ອທົດອກເບ້ຍບໍ່ແພງ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນລະບົບ	133	142	9.3.1% share of SMEs in total industry value added 9.3.1 ເປີເຊັນ ຂອງມູນຄ່າເພີ່ມຂອງ ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SMEs) ຕໍ່ມູນຄ່າເພີ່ມຂອງອຸດສາຫະກຳທັງໝົດ	MOIC								
	134	143	9.3.2% of small-medium enterprises (SMEs) with a loan or line of credit 9.3.2 ເປີເຊັນ ຂອງວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SME) ທີ່ມາກູ້ຢືມເງິນນຳທາງທະນາຄານ/ທຽບກັບຈຳນວນ ບໍລິສັດ ວິສະຫະກິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກາງ (SME) ທັງໝົດ	BOL								

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ຕ່ອງໂສ້ການຜະລິດ ແລະ ຕະຫຼາດໄດ້ ຫຼາຍຢູ່ງຂຶ້ນ.												
9.5 Enhance scientific research, upgrade the technological capabilities of industrial sectors in all countries, in particular developing countries, including, by 2030, encouraging innovation and substantially increasing the number of research and development workers per 1 million people and public and private research and development spending.	135	144	9.5.1 Research and development expenditure as a% of GDP (Increase government budget on investment in development science and technology to 2% by 2025) 9.5.1 ເປີເຊັນ ຂອງລາຍຈ່າຍເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາ ທຽບກັບ GDP (ເພີ່ມຈຳນວນ ງົບປະມານການລົງທຶນຂອງລັດໃສ່ໃນການຄົ້ນຄວ້າ ພັດທະນາວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີໃຫ້ໄດ້ 2% ໃນປີ 2025.)	MOST	2015	NA			NA	NA	NA	0.09
9.5 ເພີ່ມທະວີການຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ, ຍົກລະດັບຄວາມສາມາດດ້ານເຕັກໂນໂລຊີຂອງຂະແໜງການອຸດສາຫະກຳໃນທຸກປະເທດ, ໂດຍສະເພາະ ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ, ໂດຍການຊຸກຍູ້ນະວັດຕະກຳ ແລະ ເພີ່ມຈຳນວນນັກຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ນັກພັດທະນາໃຫ້ໄດ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຕໍ່ປະຊາກອນ 1 ລ້ານຄົນ ແລະ ເພີ່ມງົບປະມານໃນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາ ຂອງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ຫຼາຍຂຶ້ນພາຍໃນປີ 2030.	136	145	9.5.2 Researchers (in full-time equivalent) per million inhabitants (Increase number of researchers to 120.1 per million inhabitants by 2020) 9.5.2 ຈຳນວນນັກຄົ້ນຄວ້າຕໍ່ກັບປະຊາຊົນລ້ານຄົນ (ເພີ່ມຈຳນວນນັກຄົ້ນຄວ້າວິໃຈໃຫ້ໄດ້ 120.1 ຄົນຕໍ່ 1 ລ້ານຄົນໃນປີ 2020)	MOST	2015	NA			NA	NA	NA	1,692
9.a Facilitate sustainable and resilient infrastructure development in developing countries through enhanced financial, technological and technical support to African countries, least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States. 9.ກ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ໜັ້ນຄົງທຶນທານ ຢູ່ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ໂດຍການເພີ່ມທະວີການສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ວິຊາການໃຫ້ແກ່ປັນດາປະເທດໃນ	137	146	9.a.1.a Total value of ODA earmarked for infrastructure projects 9.ກ.1.ກ ມູນຄ່າທັງໝົດຂອງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອການພັດທະນາ (ODA) ເຂົ້າໃນໂຄງການພັດທະນາໂຄງລ່າງ	MPI	2015	-						
		147	9.a.1.b Total value of Foreign direct investment (FDI) earmarked for infrastructure projects 9.ກ.1.ຂ ມູນຄ່າທັງໝົດຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຈາກຕ່າງປະເທດ (FDI) ເຂົ້າໃນໂຄງການພັດທະນາໂຄງລ່າງ	MPI	2015	-						

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ອາຟຣິກາ, ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ປະເທດກຳລັງພັດທະນາທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນ ຕິດທະເລ ແລະ ປະເທດເກາະດອນນ້ອຍ ກຳລັງພັດທະນາ.												
<p>9.b Support domestic technology development, research and innovation in developing countries, including by ensuring a conducive policy environment for, inter alia, industrial diversification and value addition to commodities.</p> <p>9.ຂ ສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາດ້ານ ເຕັກໂນໂລຊີຢູ່ພາຍໃນ, ການຄົ້ນ ຄ້ວາ ແລະ ນະວັດຕະກຳໃນປະເທດກຳລັງ ພັດທະນາ ລວມທັງການຮັບປະກັນໃຫ້ມີ ນະໂຍບາຍທີ່ເອື້ອອຳນວຍໃຫ້ແກ່ການ ພັດທະນາອຸດສາຫະກຳໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກ ຫຼາຍແລະ ເພີ່ມມູນຄ່າໃຫ້ແກ່ສິນຄ້າ.</p>	138	148	<p>9.b.1% of medium and high-tech industry value added in total value added (Increase value added from technology and revolution to 1% of total value added)</p> <p>9.ຂ.1 ເປີເຊັນ ຂອງມູນຄ່າເພີ່ມໃນອຸດສາຫະກຳ ທີ່ ນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ລະດັບສູງ ແລະ ລະດັບກາງ ທຽບ ກັບມູນຄ່າເພີ່ມທັງໝົດ (ເພີ່ມມູນຄ່າເພີ່ມຂອງການນຳ ໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ນະວັດຕະກຳໃຫ້ໄດ້ 1% ຂອງ ມູນຄ່າເພີ່ມທັງໝົດ)</p>	MOST								
<p>9.c Significantly increase access to information and communications technology and strive to provide universal and affordable access to the Internet in least developed countries by 2020.</p> <p>9.ຄ. ເພີ່ມທະວີການເຂົ້າເຖິງເຕັກໂນໂລຊີ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ການສື່ສານໃຫ້ຫຼາຍ ຍິ່ງຂຶ້ນ ແລະ ສູ້ຊິນຕອບສະໜອງການເຂົ້າ ເຖິງການບໍລິການອິນເຕີເນັດຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ມີລາຄາບໍ່ແພງ ຢູ່ໃນປະເທດດ້ອຍ ພັດທະນາພາຍໃນປີ 2020.</p>	139	149	<p>9.c.1% of population covered by a mobile network, regardless of use, disaggregated by technology:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Total - 2G - 3G - 4G <p>9.ຄ.1 ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນ ທີ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ເຄືອຂ່າຍ ໂທລະສັບມືຖືທີ່ແຍກຕາມລະດັບເຕັກໂນໂລ ຊີ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ຈຳນວນທັງໝົດ - 2G - 3G - 4G 	MPT			Admin-MPT	Yearly/ ທຸກປີ	NA	94	94	95

SDG 10 – Reduced Inequalities: Reduce inequality within and among countries

ປະລິມານ 10 - ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ: ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ແລະ ພາຍໃນປະເທດ

SDG Reporting Owner (SDGr) – Ministry of Planning and Investment (Lao Statistic Bureau-LSB)						
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປະລິມານ - ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ (ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ)						
Implementation (SDGi Owners)						
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ						
BOL	MOF	MAF	MOLSW	MOPS	MOHA	MPI
1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 10.5.1	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 10.a.1	2 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 10.2.1 10.2.2	2 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 10.4.2 10.7.1	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 10.7.1.a	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 10.7.1.b	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 10.1.1
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total =8. - However, SDGi sequence no.146 is divided into two indicators. - Therefore, for an easy reference of the SDGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 9. - ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກ ປະລິມານ ທັງໝົດ = 8. - ແນວໃດກໍຕາມ, ລຳດັບ SDGi ເລກທີ 146 ແມ່ນໄດ້ຖືກແບ່ງອອກເປັນສອງຕົວຊີ້ບອກ. - ສະນັ້ນ, ເມື່ອຢາຍໃນການອ້າງອີງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ SDGr, ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກທັງໝົດທີ່ຈຳເປັນຈະຕ້ອງຖືກລາຍງານແມ່ນມີຈຳນວນ 9 ຕົວຊີ້ບອກ. 						

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
10.1 By 2030, progressively achieve and sustain income growth of the bottom 40 per cent of the population at a rate higher than the national average.	140	150	10.1.1% of annualized growth in real per capita consumption: 10.1.1 ເປີເຊັນ ການເຕີບໂຕຂອງການ ຊົມໃຊ້ຕໍ່ຫົວຄົນຕໍ່ປີ:	MPI	2015	To be added	Survey-LSB	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
10.1 ພາຍໃນປີ 2030, ບັນລຸ ແລະ ຮັກສາຢ່າງເປັນກ້າວໆ ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວດ້ານລາຍຮັບ ຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີລາຍຮັບຕໍ່າ ຈຳນວນ 40 ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນ ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບສູງກວ່າອັດຕາສະເລ່ຍແຫ່ງຊາດ.			- 1st Quintile									
			- 2nd Quintile									
			- 3rd Quintile									
			- 4th Quintile									
			- 5th Quintile									
10.2 By 2030, empower and promote the social, economic and political inclusion of all, irrespective of age, sex, disability, race, ethnicity, origin, religion or economic or other status. 10.2 ພາຍໃນປີ 2030, ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ທຸກຄົນໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງ, ໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງອາຍຸ, ເພດ, ຄວາມພິການ, ເຊື້ອຊາດ, ຊົນເຜົ່າ, ຕົ້ນກຳເນີດ, ສາສະໜາ ຫລື ສະຖານະທາງເສດຖະກິດ ຫລື ສະຖານະດ້ານອື່ນໆ.	141	151	10.2.1% of people living below 50% of median income 10.2.1 ເປີເຊັນ ຂອງຜົນລະເມືອງທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ຕໍ່າກວ່າເສັ້ນຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ	MAF			Survey-LSB	Every 5 years / ທຸກ 5 ປີ				
	142	152	10.2.2*% of households living below 50% of median income 10.2.2 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນເດັກຜູ້ທີ່ຂາດເຂີນໃນຫລາຍມິຕິ ຕາມຄຳນິຍາມແຫ່ງຊາດ	MAF			Survey-LSB	Every 5 years / ທຸກ 5 ປີ				
10.4 Adopt policies, especially fiscal, wage and social protection policies, and progressively achieve greater equality. 10.4 ຮັບຮອງເອົານະໂຍບາຍໂດຍສະເພາະດ້ານງົບປະມານ, ຄ່າແຮງງານ ແລະ ການປ້ອງກັນທາງສັງຄົມ ແລະ ບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບໃຫ້ຫລາຍກວ່າເກົ່າ ເປັນກ້າວໆ.	143	153	10.4.2* Labour share of GDP in terms of social protection transfers (contributory unemployment insurance) 10.4.2* ອັດຕາສ່ວນຂອງແຮງງານຂອງລວມຍອດປະລິດຕະພັນ ໃນການໂອນຖ່າຍການປົກປ້ອງທາງສັງຄົມ (ປະກັນໄພການຫວ່າງງານໃນລະບົບປະກັນສັງຄົມ)	MOLSW	2015	-	Admin-MoLSW	Yearly/ ທຸກປີ	208	1,071	1,818	1.789

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
10.5 Improve the regulation and monitoring of global financial markets and institutions and strengthen the implementation of such regulations. 10.5 ປັບປຸງລະບຽບການ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາຕະຫຼາດ ແລະ ສະຖາບັນການເງິນໃນທົ່ວໂລກ ແລະ ຮັດແໜ້ນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະບຽບການດັ່ງກ່າວໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຍິ່ງຂຶ້ນ.	144	154	10.5.1 Number of laws and related regulations revised toward compliance with international standards by Bank of Lao PDR:	BOL	2017	4	Admin-BOL	Yearly/ ທຸກປີ	-	4	4	5
			10.5.1 ຈຳນວນກົດລະບຽບ ແລະ ກົດ ໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຂອງທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ມີການປັບປຸງຄືນ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຖານຂອງສາກົນ:									
			- Payment System Law / ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍລະບົບຊຳລະ			Approved						
			- Law on Bank of Lao PDR / ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ			Started						
			- Law on Commercial Bank / ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍທະນາຄານທຸລະກິດ			Started						
			- Securities Law / ຮ່າງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຫຼັກຊັບ			-						
			- ?									
10.7 Facilitate orderly, safe, regular and responsible migration and mobility of people, including through the implementation of planned and well-managed migration policies. 10.7 ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການອົບຮົມ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງປະຊາຊົນ	145	155	10.7.1 Recruitment cost borne by employee as a% of yearly income earned in country of destination 10.7.1 ອັດຕາລາຍຈ່າຍ ຕໍ່ຜະນິດການເນື່ອງຈາກການເຄື່ອນຍ້າຍແຮງງານ ຕໍ່ກັບລາຍຮັບທີ່ໄດ້ໃນປະເທດປາຍທາງ ຄ່າບໍລິການຈັດຫາງານທີ່ຈ່າຍໂດຍຜູ້ອອກແຮງງານທຽບ	MOLSW	2015	0.05	Admin-MoLSW	Yearly/ ທຸກປີ	0.05	0.05	0.05	0.05

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ໃຫ້ເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ, ປອດໄພ, ເປັນ ປົກກະຕິ ແລະ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ໂດຍ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບ ການອົບຮົມ ຢ່າງມີແຜນການ ແລະ ມີ ການຄຸ້ມຄອງເປັນຢ່າງດີ.			ເປັນເປີເຊັນຕໍ່ລາຍຮັບຕໍ່ປີໃນປະເທດ ປາຍທາງ									
	146	156	10.7.2.a Number of well-managed international / cross-border migration policies that Lao PDR has implemented 10.7.2.ກ ຈຳນວນ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ເປັນ ລະບົບຕາມລະບົບສາກົນ/ນະໂຍບາຍ ການ ອົບຮົມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງການເຂົ້າ- ອອກຕາມຊາຍແດນ	MOPS			Admin-MOPS	Yearly/ ທຸກປີ	2	2	2	
		157	10.7.2.b Number of well-managed internal migration policies that Lao PDR has implemented 10.7.2.ຂ ຈຳນວນນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການ ເຄື່ອນຍ້າຍພາຍໃນປະເທດທີ່ ສປປ ລາວ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	MOHA	2015	2	Admin- MOHA	Yearly/ ທຸກປີ	2	2	3	4
10.a Implement the principle of special and differential treatment for developing countries, in particular least developed countries, in accordance with World Trade Organization agreements. 10.ກ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫຼັກການກ່ຽວກັບ ການໃຫ້ສິດທິພິເສດ ແລະ ສະເພາະສຳລັບ ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ, ໂດຍສະເພາະ	147	158	10.a.1 Share of tariff lines applied to imports into Lao PDR with zero- tariff 10.ກ.1 ສັດສ່ວນສິນຄ້ານຳເຂົ້າ ສປປ ລາວ ໂດຍບໍ່ມີອັດຕາພາສິນຳເຂົ້າທຽບກັບສິນຄ້າ ນຳເຂົ້າທັງໝົດ	MOF	2016	8,994 billion Kip or 50.79% of imports without zero tariff	Admin-MOF	Yearly/ ທຸກປີ				

[illegible]

SDG 11 – Sustainable Cities & Communities: Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

ປະໂຫຍ 11 - ສ້າງຕົວເມືອງແລະ ຊຸມຊົນໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ: ສ້າງຕົວເມືອງ ແລະ ການຕັ້ງຖິ່ນຖານຂອງປະຊາຊົນໃຫ້ເປັນເອກະພາບ, ປອດໄພ, ໝັ້ນຄົງ ແລະ ຍືນຍົງ

SDG Reporting Owners (SDGr) - Ministry of Public Work and Transportation (MPWT) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປະໂຫຍ - ກະຊວງໂຍທາທິການ ແລະ ຂົນສົ່ງ		
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປະໂຫຍ		
MOICT	MONRE	MPWT
3 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 11.4.2 11.4.3 11.4.4	6 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 11.3.3 11.6.1.a 11.6.2 11.b.1 11.b.3 11.b.4	4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 11.1.1 11.1.2 11.2.1 11.5.2

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
11.1 By 2030, ensure access for all to adequate, safe and affordable housing and basic services and upgrade slums.	148	159	11.1.1 Proportion of urban population living in inadequate housing 11.1.1 ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນໃນເຂດຕົວເມືອງທີ່ມີທີ່ຢູ່ອາໄສບໍ່ເໝາະສົມທຽບກັບຈຳນວນປະຊາກອນທີ່ອາໄສໃນເຂດຕົວເມືອງທັງໝົດ	MPWT			Admin-MPWT	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
11.1 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ການບໍລິການຂັ້ນພື້ນຖານທີ່ພຽງພໍ, ປອດໄພ ແລະ ລາຄາປ່ຽນແປງ ແລະ ປັບປຸງຊຸມຊົນແອອັດໃນຕົວເມືອງ.	149	160	11.1.2* Proportion of rural population living in inadequate housing	MPWT			Admin - MPWT	Yearly/ ທຸກປີ				
11.2 By 2030, provide access to safe, affordable, accessible and sustainable transport systems for all, improving road safety, notably by expanding public transport, with special attention to the needs of those in vulnerable situations, women, and children, persons with disabilities and older persons. 11.2 ພາຍໃນປີ 2030, ເຮັດໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງລະບົບການຂົນສົ່ງທີ່ປອດໄພ, ລາຄາປ່ຽນແປງ, ເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ ແລະ ຍືນຍົງ, ປັບປຸງຄວາມປອດໄພທາງທ້ອງຖະຫນົນ, ໂດຍສະເພາະການຂະຫຍາຍການຂົນສົ່ງມວນຊົນ, ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ, ແມ່ຍິງ, ເດັກນ້ອຍ, ຄົນພິການ ແລະ ຜູ້ສູງອາຍຸ.	150	161	11.2.1 Number of registered public transportation vehicles disaggregated by types (eg: Tuk-Tuk, Four-wheel truck, etc.) 11.2.1 ຈຳນວນພາຫະນະທີ່ຈັດທະບຽນເປັນພາຫະນະຂົນສົ່ງສາທາລະນະ, ແຍກຕາມ: - ປະເພດລົດ (ລົດຕຸກຕຸກ, ສີ່ລໍ້, ແລະ ອື່ນໆ)	MPWT			Admin - MPWT	Yearly/ ທຸກປີ				
			- Province / ແຂວງ									
			- Route / ເສັ້ນທາງ									
11.3 By 2030, enhance inclusive and sustainable urbanization and capacity for participatory, integrated and sustainable human settlement planning and management in all countries.	151	162	11.3.3* Number of provinces with Integrated Spatial Planning (ISP)/development of green and clean guideline for villages and schools 11.3.3* ຈຳນວນແຂວງທີ່ມີແຜນ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮອບດ້ານ (ISP) ແລະ ຄຳແນະນຳ	MONRE			Admin - MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>11.5 By 2030, significantly reduce the number of deaths and the number of people affected and substantially decrease the direct economic losses relative to global gross domestic product caused by disasters, including water-related disasters, with a focus on protecting the poor and people in vulnerable situations.</p> <p>11.5 ພາຍໃນປີ 2030, ຫຼຸດຜ່ອນໃຫ້ໄດ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ຈຳນວນຜູ້ເສຍຊີວິດ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ຄວາມເສຍຫາຍໂດຍກົງທາງດ້ານເສດຖະກິດ ທີ່ຕິດພັນກັບຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ຍ້ອນໄພພິບັດ, ລວມທັງໄພພິບັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບນ້ຳ, ໂດຍສຸມໃສ່ການປົກປ້ອງຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ.</p>	155	166	11.5.2 Direct disaster economic loss in relation to GDP, including disaster damage to critical infrastructure and disruption of basic services	MPWT	2016	85.8	Admin - MPWT	Yearly/ ທຸກປີ				
<p>11.6 By 2030, reduce the adverse per capita environmental impact of cities, including by paying special attention to air quality and municipal and other waste management.</p> <p>11.6 ພາຍໃນປີ 2030, ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຈາກຕົວເມືອງ ຕໍ່ຫົວຄົນ ໂດຍການເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດຕໍ່ຄຸນນະພາບອາກາດ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສິ່ງເສດເຫຼືອໃນເຂດເທດສະບານ ແລະ ອື່ນໆ.</p>	156	167	<p>11.6.1.a% of solid waste regularly collected and with adequate final discharge with regard to the total waste generated in Vientiane Capital</p> <p>11.6.1.ກ ອັດຕາສ່ວນຂອງການເກັບມ້ຽນ ສິ່ງເສດເຫຼືອ ໃນຕົວເມືອງນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນຢ່າງເປັນປະຈຳ ແລະ ການຈັດການທີ່ພຽງພໍສົມທຽບກັບປະລິມານການຜະລິດ</p>	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				
	157	168	11.6.2 Annual mean concentrations of fine particulate matter (PM 10 µg/m3)	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			11.6.2 ລະດັບຄ່າສະເລ່ຍປະຈຳປີຜູ້ນລະອອງ ທີ່ມີຂະໜາດ 10 ໄມຄຣອນ (PM 10)									
11.b By 2020, substantially increase the number of cities and human settlements adopting and implementing integrated policies and plans towards inclusion, resource efficiency, mitigation and adaptation to climate change, resilience to disasters, and develop and implement, in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030, holistic disaster risk management at all levels 11.ຂ ພາຍໃນປີ 2020, ເພີ່ມຈຳນວນຕົວເມືອງ ແລະ ທີ່ຜູ້ອາໄສ ຂອງປະຊາຊົນໂດຍມີການນຳໃຊ້ ແລະ ປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນແບບປະສົມປະສົມສານ ຮັບປະກັນໃຫ້ທົ່ວເຖິງກັນ. ປະສິດທິພາບຂອງການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນ, ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ, ໜັ້ນຄົງທຶນທານຕໍ່ໄພພິບັດ, ພັດທະນາແລະປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ແບບຮອບດ້ານໃນທຸກລະດັບ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຂອບວຽກ ເຊັນໄດ ກ່ຽວກັບການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໄພພິບັດ ສິກປີ 2015-2030	158	169	11.b.1% of district governments with local disaster risk reduction strategies in line with Sendai Framework 11.ຂ.1 ເປີເຊັນຂອງອຳນາດການປົກຄອງຂັ້ນເມືອງທີ່ມີຍຸດທະສາດຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດຕາມກອບຂອງ ເຊັນໄດ	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				
	159	170	11.b.3* Number and value of projects on climate change adaptation 11.ຂ.3* ຈຳນວນໂຄງການ ແລະ ມູນຄ່າໂຄງການທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				
	160	171	11.b.4* Number of provinces with disaster risk reduction strategies and action plans 11.ຂ.4* ຈຳນວນແຂວງທີ່ມີແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດ	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				

SDG 12 - Responsible Consumption and Production: Ensure sustainable consumption and production patterns

ປຸຍ 12 - ສົ່ງເສີມການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ: ຮັບປະກັນຮູບແບບການອຸປະໂພກບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ

SDG Reporting Owners (SDGr) – Ministry of Natural Resource and Environment (MONRE) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປຸຍ - ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ			
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປຸຍ			
MAF	MOES	MOICT	MONRE
1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 12.3.1	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 12.8.1	3 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 12.b.1.a 12.b.1.b 12.b.2	5 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 12.1.1 12.2.2 12.4.1 12.4.3 12.5.1
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total = 9. - However, SDGi sequence no.168 is divided into two indicators. - Therefore, for an easy reference of the SDGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 10. - ຈຳນວນ ຕົວຊີ້ບອກ ປຸຍ ທັງໝົດ = 9. - ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຕົວຊີ້ບອກ ປຸຍ ທີ 168 ແມ່ນຖືກແບ່ງອອກເປັນ 2 ຕົວຊີ້ບອກ - ສະນັ້ນ, ເພື່ອຄວາມສະດວກໃນການອ້າງອີງ ສຳລັບພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບຕົວຊີ້ບອກ, ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກ ປຸຍ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ລາຍງານແມ່ນທັງໝົດ 10 ຕົວຊີ້ບອກ. 			

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳຂໍ້ ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າ ວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
<p>12.1 Implement the 10-Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production Patterns, all countries taking action, with developed countries taking the lead, taking into account the development and capabilities of developing countries.</p> <p>12.1 ທຸກປະເທດປະຕິບັດ ຂອບແຜນງານ 10 ປີ ກ່ຽວກັບການອຸປະໂພບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ, ເຊິ່ງມີປະເທດພັດທະນາແລ້ວເປັນຜູ້ນຳພາປະຕິບັດ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງການພັດທະນາ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງບັນດາປະເທດກຳລັງພັດທະນາ.</p>	161	172	<p>12.1.1 Sustainable consumption and production (SCP) national action plans or SCP mainstreamed as a priority or target into national policies</p> <p>12.1.1 ແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດລະດັບຊາດ ກ່ຽວກັບການອຸປະໂພກ ບໍລິໂພກ ແລະ ການຜະລິດແບບຍືນຍົງ ທີ່ຖືກຮັບຮອງ ຫຼື ເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ</p>	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				
<p>12.2. By 2030, achieve the efficient and sustainable natural resource utilization and management</p> <p>12.2 ພາຍໃນປີ 2030 ຕ້ອງບັນລຸການຄຸມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃຫ້ຍືນຍົງ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ</p>	162	173	<p>12.2.2 Domestic material consumption per capital and per GDP</p> <p>12.2.2 ການນຳໃຊ້ວັດຖຸຕໍ່ຫົວຄົນ, ຕໍ່ຜະລິດຕະພັນລວມ</p>	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				
<p>12.3 By 2030, halve per capita global food waste at the retail and consumer levels and reduce food losses along production and supply chains, including post-harvest losses.</p> <p>12.3 ພາຍໃນປີ 2030, ຫຼຸດຜ່ອນອາຫານເສດເຫຼືອໃນທົ່ວໂລກສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ ທັງໃນລະດັບຜູ້ຂາຍ ແລະ ຜູ້ບໍລິໂພກໃຫ້ໄດ້ເຄິ່ງໜຶ່ງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍສະບຽງອາຫານໃນຂອດ</p>	163	174	<p>12.3.1 Food Loss index</p> <p>12.3.1 ດັດຊະນີຜິດຜອນເສຍຫາຍຫຼັງເກັບກ່ຽວ</p>	MAF			Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳຂໍ້ ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າ ວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
ການຜະລິດ ແລະ ລະບົບຕ່ອງໂສ້ການສະໜອງ, ລວມທັງການສູນເສຍພາຍຫຼັງການເກັບກ່ຽວ.												
12.4 By 2020, achieve the environmentally sound management of chemicals and all wastes throughout their life cycle, in accordance with agreed international frameworks, and significantly reduce their release to air, water and soil in order to minimize their adverse impacts on human health and the environment. 12.4 ພາຍໃນປີ 2020, ບັນລຸການຄຸ້ມຄອງສານເຄມີ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອທັງໝົດແບບທີ່ບໍ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຕະຫຼອດໄລຍະວົງຈອນຊີວິດຂອງມັນ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບຂອບວຽກຂອງສາກົນທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍມົນລະພິດຂຶ້ນເທິງອາກາດ, ລົງນ້ຳ ແລະ ດິນ ໃຫ້ໄດ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງມະນຸດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.	164	175	12.4.1 Volume of hazardous waste produced in Vientiane Capital 12.4.1 ຈຳນວນສິ່ງເສດເຫຼືອອັນຕະລາຍໃນເຂດນະຄອນຫຼວງ	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				
	165	176	12.4.3* Volume of general waste generated in 12 provinces 12.4.3* ຈຳນວນຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ຖືກຜະລິດອອກມາສູ່ສະໜາມຂີ້ເຫຍື້ອ ໃນ 12 ແຂວງ	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				
12.5 By 2030, substantially reduce waste generation through prevention, reduction, recycling and reuse. 12.5 ພາຍໃນປີ 2030, ຫຼຸດຜ່ອນການສ້າງສິ່ງເສດເຫຼືອ ໂດຍການປ້ອງກັນ, ຫຼຸດຜ່ອນ, ບຳບັດ ແລະ ນຳກັບມາໃຊ້ຄືນ.	166	177	12.5.1% of waste reuse compare to total waste in Vientiane capital 12.5.1 ອັດຕາສ່ວນການນຳໃຊ້ຂີ້ເຫຍື້ອຄືນທຽບກັບຂີ້ເຫຍື້ອທັງໝົດໃນນະຄອນຫຼວງ	MONRE			Admin-MONRE	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳຂໍ້ ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າ ວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
12.8 By 2030, ensure that people everywhere have the relevant information and awareness for sustainable development and lifestyles in harmony with nature. 12.8 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນໃຫ້ປະຊາຊົນຢູ່ທົ່ວທຸກແຫ່ງ ມີຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ມີຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ແລະ ການໃຊ້ຊີວິດທີ່ກົມກຽວກັບທຳມະຊາດ	167	178	12.8.1 Primary and secondary curricula integrated sustainable development in: 12.8.1 ການພັດທະນາຫຼັກສູດຊັ້ນປະຖົມສຶກສາ ແລະ ມັດທະຍົມສຶກສາ ທີ່ເຊື່ອມສານ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ	MOES			Admin-MOES	Yearly/ ທຸກປີ				
			- Primary Teacher Education Programmes / ຫຼັກສູດສ້າງຄູປະຖົມ									
			- Secondary Teacher Education Programmes / ຫຼັກສູດສ້າງຄູມັດທະຍົມ									
12.b Develop and implement tools to monitor sustainable development impacts for sustainable tourism that creates jobs and promotes local culture and products. 12.ຂ ພັດທະນາ ແລະ ນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືໃນການຕິດຕາມກວດກາຜົນກະທົບຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ຕໍ່ການທ່ອງທ່ຽວແບບຍືນຍົງທີ່ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສິ່ງເສີມການວັດທະນະທຳ ແລະ ຜະລິດຕະພັນທ້ອງຖິ່ນ.	168	179	12.b.1.a Lao PDR Action Plan for Pakse Declaration on ASEAN Roadmap for Strategic Development of Ecotourism Clusters & Tourism Corridors: - Adopted - Implemented <i>(Note - Recommended by MOICT to drop this indicator)</i> 12.ຂ.1.ກ ແຜນດຳເນີນງານຂອງ ສປປ ລາວ ໃນ ຖະແຫຼງການປາກເຊ ວ່າດ້ວຍ ແນວທາງຍຸດທະສາດທີ່ກ້າວໄປສູ່ການພັດທະນາວົງຈອນການທ່ອງທ່ຽວອະນຸລັກ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງເສັ້ນທາງການທ່ອງທ່ຽວ: - ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ - ນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	MOICT			Admin-MOICT	Yearly/ ທຸກປີ				
		180	12.b.1.b Develop national sustainable tourism assessment tools - Adopted - Implemented	MOICT	2015	0	Admin-MOICT	Yearly/ ທຸກປີ	0	0	0	1

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳຂໍ້ ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			Year ປີ	Value ຄ່າ ວັດແທກ			2016	2017	2018	2019
			12.ຂ.1.ຂ ສ້າງຄູ່ມືການປະເມີນການພັດທະນາການທ່ອງ ທ່ຽວແບບຍືນຍົງຂອງ ສປປ ລາວ. - ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ - ນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ									
	169	181	12.b.2* Disseminate and raise awareness on saving power, reducing and repurposing of using plastic for stakeholders in tourism sector 12.ຂ. 2* ເຜີຍແຜ່ ແລະ ປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ພາກສ່ວນທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງໃນຂະແໜງທ່ອງທ່ຽວ ນຳໃຊ້ຜະລິດຕະພັນແບບປະ ຢັດ, ຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ພຣັສຕິກ ແລະ ນຳໃຊ້ຄືນໃໝ່	MOICT	2015	0	Admin- MOICT	Yearly/ ທຸກ ປີ	0	0	1	2

SDG 13 - Climate Action: Take urgent action to combat climate change and its impacts

ປພຍ 13 - ມີແຜນການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ: ເອົາມາດຕະການອັນຮີບດ່ວນ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຮັບມືຜົນກະທົບຈາກບັນຫາດັ່ງກ່າວ

SDG Reporting Owners (SDGr) and implementation (SDGi owner) – Ministry of Natural Resource and Environment (MONRE)
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປພຍ ແລະ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ - ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າ ວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
13.1 Strengthen resilience and adaptive capacity to climate-related hazards and natural disasters in all countries. 13.1 ສ້າງຄວາມທົນທານ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວໃຫ້ເຂັ້ມແຂງເພື່ອຮັບມືກັບໄພອັນຕະລາຍທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ກໍ່ຄືໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດໃນທຸກປະເທດ.	170	182	13.1.1 Number the injured and fatalities from disaster	MONRE	2015		Admin-MoLSW	Yearly/ ທຸກປີ				
			13.1.1 ຈຳນວນຄົນທີ່ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດຈາກໄພພິບັດໃນແຕ່ລະປີ									
			- Affected / ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ			66,500			24,301	262,499	649,493	767,771
			- Male / ເພດຊາຍ			38,335			11,300	150,780	391,373	714,356
			- Female / ເພດຍິງ			28,165			13,001	111,719	258,120	53,415
			- Death / ເສຍຊີວິດ			7			5	10	64	27
			- Injury / ບາດເຈັບ			26			-	-	2	16
			- Missing / ສູນຫາຍ			-			-	-	26	7
			- Homeless / ບໍ່ມີທີ່ຢູ່ອາໄສ			92			-	56	3,717	-
			- Male / ເພດຊາຍ			-			-	-	1,915	-
			- Female / ເພດຍິງ			-			-	-	1,802	-

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າ ວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
	171	183	13.1.3 Number of districts with disaster risk reduction strategies and action plan 13.1.3 ຈຳນວນເມືອງ ທີ່ມີຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພພິບັດ	MONRE			Admin-MoNRE	Yearly/ ທຸກປີ				
13.2 Integrate climate change measures into national policies, strategies and planning. 13.2 ເຊື່ອມສານມາດຕະການຮັບມືກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ການວາງແຜນແຫ່ງຊາດ.	172	184	13.2.2* Reporting on Lao PDR's National Adaptation Plan (NAP) 13.2.2* ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າເປັນປະຈຳກ່ຽວກັບສື່ຜົນໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ມີການປັບປຸງ (NAP)	MONRE			Admin-MoNRE	Yearly/ ທຸກປີ				
13.3 Improve education, awareness-raising and human and institutional capacity on climate change mitigation, adaptation, impact reduction and early warning. 13.3 ປັບປຸງການສຶກສາ, ການປຸກຈິດສຳນຶກ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດຂອງພະນັກງານ ແລະ ສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງກ່ຽວກັບການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ການເຕືອນໄພລ່ວງໜ້າ.	173	185	13.3.1 Number of schools and villages that received information dissemination on disaster and climate change 13.3.1 ຈຳນວນໂຮງຮຽນ ແລະ ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບການເຜີຍແຜ່ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບໄພພິບັດ ແລະ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	MONRE			Admin-MoNRE	Yearly/ ທຸກປີ				
	174	186	13.3.3* Number of provinces with capacity to report on the situation of climate change 13.3.3* ຈຳນວນແຂວງ ທີ່ສາມາດລາຍງານສະພາບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ	MONRE	2015	18	Admin-MoNRE	Yearly/ ທຸກປີ				
13.a Implement the commitment undertaken by developed-country parties to the United Nations Framework Convention on Climate	175	187	13.a.1 Number and value of the projects that apply climate change adaptation	MONRE			Admin-MoNRE	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າ ວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
<p>Change to a goal of mobilizing jointly \$100 billion annually by 2020 from all sources to address the needs of developing countries in the context of meaningful mitigation actions and transparency on implementation and fully operationalize the Green Climate Fund through its capitalization as soon as possible.</p> <p>13.ກ. ປະຕິບັດຄໍາໝາຍໝັ້ນ ທີ່ປະເທດ ພັດທະນາແລ້ວທີ່ເປັນພາຄີຂອງ ສິນທິສັນຍາສະຫະປະຊາຊາດ ວ່າດ້ວຍການ ປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ໄດ້ໃຫ້ໄວ້ໃນການ ລະດົມທຶນຮ່ວມກັນໃຫ້ໄດ້ 100 ຕື້ໂດລາ ສະຫະລັດຕໍ່ປີ ພາຍໃນປີ 2020 ຈາກແຫຼ່ງ ທຶນທັງໝົດ ເພື່ອແກ້ໄຂຄວາມຕ້ອງການ ຂອງປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ໃນການ ປະຕິບັດວຽກງານດ້ານການຫຼຸດຜ່ອນຜົນ ກະທົບ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ພ້ອມທັງເປີດຕໍາເນີນກອງທຶນ ສີຂຽວຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໂດຍການລະດົມທຶນ ຢ່າງຮີບດ່ວນ.</p>			<p>13.ກ.1 ຈຳນວນທຶນ ແລະ ໂຄງການ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການ ປັບຕົວຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ</p>									
<p>13.b Promote mechanisms for raising capacity for effective climate developed countries and small island developing States, including focusing on women, youth and marginalized communities.</p>	176	188	<p>13.b.1 Number of provinces and districts with projects on climate change</p> <p>13.ຂ.1 ຈຳນວນແຂວງ ແລະ ເມືອງ ທີ່ມີໂຄງການປັບຕົວຕໍ່ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ</p>	MONRE			Admin-MoNRE	Yearly/ ທຸກປີ				

[illegible]

SDG 14 - Life below Water: Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

ປມຍ 14 - ອະນຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດໃນນ້ຳແບບຍືນຍົງ: ອະນຸລັກ ແລະ ຊົມໃຊ້ມະຫາສະໝຸດ, ທະເລ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລ ຢ່າງຍືນຍົງ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ.

SDG Reporting Owners (SDGr) and implementation (SDGi owner) – Ministry of Agriculture and Forestry (MAF) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປມຍ ແລະ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ - ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total =3. - However, SDGi sequence no.179 is divided into three indicators. - Therefore, for an easy reference of the SWGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 5. 	
<ul style="list-style-type: none"> - ຈຳນວນ ຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ທັງໝົດ = 3. - ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ທີ 179 ແມ່ນຖືກແບ່ງອອກເປັນ 3 ຕົວຊີ້ບອກ - ສະນັ້ນ, ເພື່ອຄວາມສະດວກໃນການອ້າງອີງ ສຳລັບພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບຕົວຊີ້ບອກ, ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກ ປມຍ ທີຕ້ອງໄດ້ລາຍງານແມ່ນທັງໝົດ 5 ຕົວຊີ້ບອກ. 	

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າ ວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
14.4 By 2020, effectively regulate harvesting and end overfishing, illegal, unreported and unregulated fishing and destructive fishing practices and implement science-based management plans, in order to restore fish stocks in the shortest time feasible, at least to levels that can produce maximum sustainable yield as determined by their biological characteristics.	177	189	14.4.1 Number of fish conservation zone 14.4.1 ຈຳນວນວັງ ສະຫງວນປາ	MAF	2016	885	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າ ວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
14.4 ພາຍໃນປີ 2020, ປະຕິບັດລະບຽບການຄວບຄຸມການຂຸດຄົ້ນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຢຸດຕິການດຳເນີນການປະມົງເກີນຂອບເຂດ, ການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ ແລະ ວິທີການປະມົງ ທີ່ສ້າງຄວາມເສຍຫາຍ; ປະຕິບັດແຜນການຄຸ້ມຄອງທີ່ອີງໃສ່ວິທະຍາສາດ ເພື່ອຝຶ້ນຜູ້ຈຳນວນປາໂດຍໄວທີ່ສຸດ, ຢ່າງຫນ້ອຍຝຶ້ນຜູ້ໃຫ້ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ຍືນຍົງສູງສຸດ ອີງຕາມລັກສະນະທາງດ້ານຊີວະສາດ.												
14.6 By 2020, prohibit certain forms of fisheries subsidies which contribute to overcapacity and overfishing, eliminate subsidies that contribute to illegal, unreported and unregulated fishing and refrain from introducing new such subsidies, recognizing that appropriate and effective special and differential treatment for developing and least developed countries should be an integral part of the World Trade Organization fisheries subsidies negotiation. 14.6 ພາຍໃນປີ 2020, ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ມີການເກື້ອກຸນດ້ານການປະມົງບາງຮູບແບບ ທີ່ເຮັດໃຫ້ມີຂີດຄວາມສາມາດຫຼາຍເກີນໄປ ແລະ ມີການປະມົງເກີນຂອບເຂດ, ຢຸດຕິການເກື້ອກຸນທີ່ນຳໄປສູ່ການການປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີກົດລະບຽບ ແລະ ຫຼີກເວັ້ນການໃຊ້ນະໂຍບາຍເກື້ອກຸນຄືດັ່ງກ່າວ, ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າການໃຫ້ສິດທິພິເສດ ແລະ ສະເພາະໃຫ້ແກ່ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ແລະ ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ຄວນ	178	190	14.6.1 Development and implementation of national plan of action (NPOA) to combat illegal, unreported and unregulated fishing in line with the International Plan of Action to Prevent, Deter, and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing (IPOA-IUU) 14.6.1 ການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນດຳເນີນງານແຫ່ງຊາດ (NPOA) ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາ ການຫາປາທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ບໍ່ມີການລາຍງານ ແລະ ບໍ່ມີການຄວບຄຸມ ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບ ແຜນດຳເນີນງານຂອງສາກົນ ເພື່ອປ້ອງກັນ, ກົດຂວາງ ແລະ ກຳຈັດບັນຫາດັ່ງກ່າວ (IPOA-IUU)	MAF	2016	No	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				

Global Targets ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ	Localized Lao National SDG Indicators ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ			SDGi Owner	Baseline ປີຖານ		Data Source ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ	Frequency ຄວາມຖີ່ໃນ ການເກັບກຳ ຂໍ້ມູນ	Milestones ຄວາມຄືບໜ້າ			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າ ວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
ຈະເປັນສ່ວນໜຶ່ງໃນການເຈລະຈາກ່ຽວກັບການເກື້ອກຸນດ້ານ ການປະມົງຂອງອົງການການຄ້າໂລກ.												
14. b Provide access for small-scale artisanal fishers to marine resources and markets. 14. ຂ. ເຮັດໃຫ້ຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ສາມາດເຂົ້າເຖິງ ຊັບພະຍາກອນທາງທະເລ ແລະ ຕະຫຼາດ.	179	191	14.b.1.a Existence of instruments that specifically target or address the small-scale fisheries (SSF) sector 14.ຂ.1.ກ ເຄື່ອງມື ຫຼື ກົນໄກທີ່ມີຢູ່ ທີ່ເລັ່ງໃສ່ແກ້ໄຂ ບັນຫາ ຂອງການປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ (SSF)	MAF	2016	3	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ	-	3	3	4
		192	14.b.1.b On-going specific initiatives to implement the SSF Guidelines 14.ຂ.1.ຂ ການລິເລີ່ມສະເພາະ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິ ບັດຄຳແນະນຳ SSF ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ	MAF	-		Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				
		193	14.b.1.c Existence of mechanisms enabling small-scale fishers and fish workers to contribute to decision-making processes 14.ຂ.1.ຄ ກົນໄກ ຫຼື ກົງຈັກການຄຸ້ມຄອງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ຊາວປະມົງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຄົນງານຫາ ປາ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈບັນຫາ ຕ່າງໆ	MAF	2015	4	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ	4	4	4	4

SDG 15 - Life on Land: Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

ປພຍ 15 - ອະນຸລັກ ແລະ ນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດເທິງໜ້າດິນແບບຍືນຍົງ: ປົກປ້ອງ, ຝື້ນຟູ ແລະ ສົ່ງເສີມການນຳໃຊ້ລະບົບນິເວດແບບຍືນຍົງ, ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ, ຕ້ານການກາຍເປັນທະເລຊາຍ, ຢຸດຕິ ແລະ ຝື້ນຟູການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ ແລະ ຢຸດການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ.

SDG Reporting Owners (SDGr) – Ministry of Agriculture and Forestry (MAF) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປພຍ - ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້	
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ	
MAF	MPI
12 indicators / ຕົວຊີ້ບອກ	3 indicators / ຕົວຊີ້ບອກ
15.1.1	15.a.1.a
15.1.2	15.a.1.b
15.2.1.a	15.b.2.a
15.2.1.b	
15.3.1	
15.4.1	
15.5.1	
15.7.1	
15.8.1	
15.9.1	
15.b.2.b	
15.c.1	
<ul style="list-style-type: none"> - Number of SDG indicators in total = 12. - However, SDGi sequence no.182, 189, and 190 are divided into two indicators, respectively. - Therefore, for an easy reference of the SWGr owner, total number of SDG indicators that need to be reported against is 15. - ຈຳນວນ ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທັງໝົດ = 12. - ເຖິງແນວໃດກໍ່ຕາມ, ຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທີ 182, 189 ແລະ 190 ແມ່ນຖືກແບ່ງອອກເປັນ 2 ຕົວຊີ້ບອກ ຕາມລຳດັບ. - ສະນັ້ນ, ເພື່ອຄວາມສະດວກໃນການອ້າງອີງ ສຳລັບພາກສ່ວນຮັບຜິດຊອບຕົວຊີ້ບອກ, ຈຳນວນຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທີຕ້ອງໄດ້ລາຍງານແມ່ນທັງໝົດ 15 ຕົວຊີ້ບອກ. 	

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ບົດຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
15.1 By 2020, ensure the conservation, restoration and sustainable use of terrestrial and inland freshwater ecosystems and their services, in particular forests, wetlands, mountains and dry lands, in line with obligations under international agreements.	180	194	15.1.1% of forest area as a% of total land area 15.1.1 ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ (ເປີເຊັນ ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດ)	MAF	2015	48	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				
15.1 ພາຍໃນປີ 2020, ຮັບປະກັນການອະນຸລັກ, ການຝັນຟູ ແລະ ການນຳໃຊ້ແບບຍືນຍົງ ລະບົບນິເວດເທິງໜ້າດິນ ແລະ ນ້ຳຈືດ ກໍ່ຄືຜົນປະໂຫຍດຂອງມັນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນປ່າໄມ້, ດິນທາມ, ພູເຂົາ ແລະ ຝື່ນທີ່ແຫ້ງແລ້ງ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບັນດາຜົນທະພາຍໃຕ້ສັນຍາສາກົນ.	181	195	15.1.2% of land area covered by National Protected Areas, provincial and district protected areas 15.1.2 ເປີເຊັນ ທີ່ດິນທີ່ຖືກປົກຫຸ້ມດ້ວຍປ່າປ້ອງກັນແຫ່ງຊາດ, ປ່າປ້ອງກັນຂອງແຂວງ ແລະ ເມືອງ	MAF	2012	28.5	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				
15.2 By 2020, promote the implementation of sustainable management of all types of forests, halt deforestation, restore degraded forests and substantially increase afforestation and reforestation globally.	182	196	15.2.1.a Production forest area with certification in hectares (e.g., FSC, FLEGT) 15.2.1.ກ ເນື້ອທີ່ປ່າຜະລິດທີ່ໄດ້ຮັບການຢັ້ງຢືນ (ເຮັກຕາ) (ຕົວຢ່າງ: FSC, FLEGT)	MAF	2015	81,600	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				
15.2 ພາຍໃນປີ 2020, ສົ່ງເສີມການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທຸກປະເພດແບບຍືນຍົງ, ຢຸດຕິການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ, ຝື່ນຟູປ່າທີ່ເສື່ອມໂຊມ ແລະ ເພີ່ມທະວີການປູກປ່າໃນທົ່ວໂລກໃຫ້ໄດ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ.		197	15.2.1.b Forest area with management plans in million hectares 15.2.1. ຂ ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ທີ່ມີແຜນຄຸ້ມຄອງ (ລ້ານເຮັກຕາ)	MAF	2016	15.1	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				
15.3 By 2030, combat desertification, restore degraded land and soil, including land affected by desertification, drought and floods, and strive to achieve a land degradation-neutral world.	183	198	15.3.1% of rural villages reporting land degradation: 15.3.1 ເປີເຊັນ ຂອງບ້ານໃນຊຸມນະບົດທີ່ມີທີ່ດິນເສື່ອມໂຊມ ທຽບກັບຈຳນວນບ້ານໃນຊຸມນະບົດທັງໝົດ ແບ່ງຕາມລະດັບການເສື່ອມໂຊມຂອງດິນ:	MAF	2011		Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເສື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ປີຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
15.3 ພາຍໃນປີ 2030, ຕ້ານການກາຍເປັນ ທະເລຊາຍ, ຝືນຝື້ນທີ່ດິນ ແລະ ດິນທີ່ເສື່ອມ ໂຊມ, ລວມທັງທີ່ດິນທີ່ຖືກກະທົບຈາກການ ກາຍເປັນທະເລຊາຍ, ໄຜແຫ້ງແລ້ງ ແລະ ໄຜນ້ຳ ຖ້ວມ ແລະ ສຸ່ຊົນບັນລຸເປົ້າໝາຍບໍ່ໃຫ້ມີທີ່ດິນ ເສື່ອມໂຊມໃນໂລກ.			- Light / ອ່ອນ			36						
			- Moderate / ປານກາງ			22						
			- Severe / ຮ້າຍແຮງ			5						
15.4 By 2030, ensure the conservation of mountain ecosystems, including their biodiversity, in order to enhance their capacity to provide benefits that are essential for sustainable development. 15.4 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນການອະນຸລັກ ລະບົບນິເວດຂອງພູເຂົາ, ລວມທັງຊີວະນາໆພັນ ເພື່ອເພີ່ມທະວີຂີດຄວາມສາມາດໃນການສະໜ ອງຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈຳເປັນ ສຳລັບການພັດທະນາ ແບບຍືນຍົງ.	184	199	15.4.1 Proportion of land area under protection 15.4.1 ອັດຕາສ່ວນ ຂອງປ່າສະຫງວນທຽບກັບ ເນື້ອທີ່ດິນທັງໝົດ	MAF	2017	210	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				
15.5 Take urgent and significant action to reduce the degradation of natural habitats, halt the loss of biodiversity and, by 2020, protect and prevent the extinction of threatened species. 15.5 ດຳເນີນມາດຕະການທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຮີບ ດ່ວນ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການເສື່ອມໂຊມຂອງທຳມະ ຊາດ, ຢຸດຕິການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນ ແລະ ພາຍໃນປີ 2020 ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ປ້ອງກັນ ການສູນພັນຂອງສັດສາວາສິ່ງທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ.	185	200	15.5.1 Number of species threatened with extinction 15.5.1 ຈຳນວນຊີວະນາໆພັນ ແລະ ສັດສາວາສິ່ງ ທີ່ໃກ້ຈະສູນພັນ	MAF	2017	210	Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ປີຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
<p>15.7 Take urgent action to end poaching and trafficking of protected species of flora and fauna and address both demand and supply of illegal wildlife products.</p> <p>15.7 ດຳເນີນມາດຕະການອັນຮີບດ່ວນ ເພື່ອ ຢຸດຕິການລັກລອບລ່າສັດ ແລະ ການຄ້າຂາຍພືດ ພັນສັດປ່າຫວງຫ້າມ ແລະ ແກ້ໄຂຂອດຄວາມ ຕ້ອງການ ແລະ ການສະໜອງຜະລິດຕະພັນ ສັດປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ.</p>	186	201	<p>15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked (total wildlife seizures to total wildlife traded/export permits issued)</p> <p>15.7.1 ອັດຕາສ່ວນຂອງການລັກລອບຄ້າຂາຍສັດ ປ່າທີ່ຜິດກົດໝາຍ (ການກວດຍຶດສັດປ່າທັງໝົດ ກັບ ຈຳນວນສັດປ່າທີ່ໄດ້ຂາຍໄປ, ໂດຍອີງໃສ່ໜັງສື ອະນຸຍາດສົ່ງອອກ)</p>	MAF			Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				
<p>15.8 By 2020, introduce measures to prevent the introduction and significantly reduce the impact of invasive alien species on land and water ecosystems and control or eradicate the priority species.</p> <p>15.8 ພາຍໃນປີ 2020, ໃຊ້ມາດຕະການປ້ອງ ກັນບໍ່ໃຫ້ນຳເອົາພືດພັນສັດສາວາສິ່ງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກພືດ ພັນສັດສາວາສິ່ງທີ່ ອົບພະຍົບມາຈາກບ່ອນອື່ນຕໍ່ລະບົບນິເວດ ທາງບົກ ແລະ ທາງນ້ຳ ແລະ ຄວບຄຸມ ຫຼື ກຳຈັດ ສັດສາວາສິ່ງທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ.</p>	187	202	<p>15.8.1 Adoption of national legislation relevant to the prevention or control of invasive alien species</p> <p>15.8.1 ການຮັບຮອງເອົານິຕິກຳແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບ ການປ້ອງກັນ ແລະ ຄວບຄຸມການເຂົ້າມາຂອງ ສັດສາວາສິ່ງທີ່ອົບພະຍົບມາຈາກບ່ອນອື່ນ</p>	MAF			Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				
<p>15.9.1 Progress towards biodiversity national targets, as reported by NSEDP</p> <p>15.9.1 ຄວາມຄືບໜ້າໃນການບັນລຸຄາດໝາຍ ຊີວະນານາພັນແຫ່ງຊາດ, ໂດຍອີງຕາມການລາຍ ງານຂອງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງ ຊາດ</p>	188	203	<p>15.9.1 Progress towards biodiversity national targets, as reported by NSEDP</p> <p>15.9.1 ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຄາດໝາຍແຫ່ງຊາດໃນການຄຸ້ມຄອງຊີວະນາໆພັນ, ໂດຍອີງຕາມການລາຍງານ ແຜນພັດທະນາ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ</p>	MAF			Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ບົດຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
15.a Mobilize and significantly increase financial resources from all sources to conserve and sustainably use biodiversity and ecosystems. 15.ກ. ລະດົມ ແລະ ເພີ່ມທະວີທຶນຮອນຈາກແຫຼ່ງທັງໝົດ ເພື່ອການອະນຸລັກ ແລະ ການນຳໃຊ້ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ລະບົບນິເວດແບບຍືນຍົງ.	189	204	15.a.1.a Net official development assistance provided for biodiversity/ ecosystems (US\$) 15.ກ.1.ກ ມູນຄ່າສຸດທິຂອງທຶນຊ່ວຍເຫຼືອລ້າເພື່ອການພັດທະນາ ທັງໝົດ ໃນການຮັກສາລະບົບນິເວດ/ຊີວະນາໆພັນຫຼາກຫຼາຍຊະນິດ (US\$)	MPI	2015		Admin-MPI	Yearly/ ທຸກປີ				
		205	15.a.1.b Public expenditure on biodiversity/ecosystems 15.ກ.1.ຂ ງົບປະມານຂອງລັດຖະບານທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານຮັກສາລະບົບນິເວດ/ຊີວະນາໆພັນຫຼາກຫຼາຍຊະນິດ	MPI	2015		Admin-MPI	Yearly/ ທຸກປີ				
15.b Mobilize significant resources from all sources and at all levels to finance sustainable forest management and provide adequate incentives to developing countries to advance such management, including for conservation and reforestation. 15.ຂ ລະດົມທຶນຮອນທີ່ສຳຄັນຈາກແຫລ່ງທຶນທັງໝົດໃນທຸກລະດັບ ເພື່ອສະໜອງທຶນໃນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ແບບຍືນຍົງ ແລະ ມີນະໂຍບາຍຈູງໃຈຢ່າງພຽງພໍໃຫ້ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ໃນການເພີ່ມທະວີການຄຸ້ມຄອງດັ່ງກ່າວ, ລວມທັງການອະນຸລັກ ແລະ ການປູກປ່າຄືນໃໝ່.	190	206	15.b.2.a* Net official development assistance provided for forestry/forest development (US\$) 15.ຂ.2.ກ* ມູນຄ່າສຸດທິຂອງການຊ່ວຍເຫຼືອສຸດທິເພື່ອການພັດທະນາຢ່າງເປັນທາງການທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານພັດທະນາປ່າໄມ້/ປ່າໄມ້ (US\$)	MPI	2015	Checking with MPI:DIC	Admin-MPI	Yearly/ ທຸກປີ				
		207	15.b.2.b* Public expenditure on forestry/forest development 15.ຂ.2.ຂ* ງົບປະມານຂອງລັດຖະບານທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນ ການພັດທະນາປ່າໄມ້	MAF			Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ປີຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
<p>15.c Enhance global support for efforts to combat poaching and trafficking of protected species, including by increasing the capacity of local communities to pursue sustainable livelihood opportunities.</p> <p>15.ຄ. ເພີ່ມທະວີການສະໜັບສະໜູນຈາກສາກົນ ສຳລັບຄວາມພະຍາຍາມໃນການດຳເນີນການ ລັກລອບລ່າສັດ ແລະ ການຄ້າຂາຍພືດພັນສັດປ່າ ຫ່ວງຫ້າມ ໂດຍການເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດຂອງ ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນການຊອກຫາໂອກາດດຳລົງ ຊີວິດແບບຍືນຍົງ.</p>	191	208	<p>15.c.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked</p> <p>15.ຄ.1. ຈຳນວນ ສັດປ່າທີ່ຖືກລັກລອບຊື້ຂາຍທີ່ ຜິດກົດໝາຍ</p>	MAF			Admin-MAF	Yearly/ ທຸກປີ				

SDG 16 - Peace, Justice and Strong Institution: Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels

ປຟຍ 16 - ສັນຕິພາບ, ຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ສະຖາບັນທີ່ເຂັ້ມແຂງ: ສົ່ງເສີມໃຫ້ສັງຄົມມີຄວາມສະຫງົບສຸກ ແລະ ກວມລວມ ເພື່ອການພັດທະນາ ແບບຍືນຍົງ, ໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ສ້າງສາສະຖາບັນມີປະສິດທິພາບ, ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ທົ່ວເຖິງໃນທຸກລະດັບ

SDG Reporting Owners (SDGr) – Ministry of Home Affairs (MOHA) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປຟຍ - ກະຊວງພາຍໃນ					
Implementation (SDGi Owners) ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປຟຍ					
LWU	MOF	MOFA	MOHA	MOJ	MOPS
4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	2 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	3 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators	4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators
16.1.3	16.6.1	16.8.1	16.6.2	16.3.3	16.1.1
16.2.1	16.6.3	16.a.1	16.7.1	16.3.4	16.2.2
16.2.3	16.6.4		16.7.3	16.3.5	16.3.2
16.2.4	16.6.5		16.9.1		16.10.1

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ປີຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
16.1 Significantly reduce all forms of violence and related death rates everywhere 16.1 ຫຼຸດຜ່ອນທຸກຮູບແບບຂອງການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ອັດຕາການເສຍຊີວິດຍ້ອນສາເຫດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຢູ່ທົ່ວທຸກແຫ່ງ	192	209	16.1.1 Number of victims of intentional homicide per 100,000 population 16.1.1 ຈຳນວນຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກການເຈດຕະນາໃນການຄາດຕະກຳ ຕໍ່ປະຊາກອນ 100.000 ຄົນ	MOPS	2017	0.02	Admin-MOPS	Yearly / ທຸກປີ	-	0.02	0.04	
	193	210	16.1.3 Proportion of population i(aged 13 - 17) subjected to (in the previous 12 months)	LWU	2015		Survey-LSB: VACS	On-going discussion				

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ປຶດຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
			16.1.3 ອັດຕາສ່ວນຂອງຈຳນວນປະຊາກອນ (ອາຍຸ 13-17 ປີ) ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ (ໃນ 12 ເດືອນ ຜ່ານມາ)					over the next survey / ກຳລັງ ປຶກສາຫາລືໃນ ການສຳຫຼວດຄັ້ງ ຕໍ່ໄປ				
			(a) physical violence / ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ທາງຮ່າງກາຍ									
			- Male / ເພດຊາຍ			8.2						
			- Female / ເພດຍິງ			6.6						
			(b) sexual violence in the previous 12 months / ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງເພດ ໃນ 12 ເດືອນ ຜ່ານມາ									
			- Male / ເພດຊາຍ			6.2						
			- Female / ເພດຍິງ			4.1						
16.2 End abuse, exploitation, trafficking and all forms of violence against and torture of children. 16.2 ຢຸດຕິການລ່ວງລະເມີດ, ການຂຸດຮີດ, ການຄ້າມະນຸດ ແລະ ການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງ ແລະ ການທໍລະມານເດັກນ້ອຍໃນທຸກຮູບ ແບບ	194	211	16.2.1 % of children (1-17) who reported having been subject to physical violence over the past year (Total)	LWU	2015	6.6	Survey-LSB: VACS	On-going discussion over the next survey / ກຳລັງ ປຶກສາຫາລືໃນ ການສຳຫຼວດຄັ້ງ ຕໍ່ໄປ				
			16.2.1 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນເດັກນ້ອຍ (1-17 ປີ) ທີ່ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງ ຮ່າງກາຍໃນຊຸມປີທີ່ຜ່ານມາ (ຈຳນວນທັງໝົດ)									
			- Male / ເພດຊາຍ			7.4						
			- Female / ເພດຍິງ			8.2						
	195	212	16.2.2 Number of victims (detected/undetected) of human trafficking per 100,000 population (Total)	MOPS	2015		Admin-MOPS	Yearly / ທຸກປີ				

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ບົດຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
			16.2.2 ຈຳນວນຜູ້ເຄາະຮ້າຍ (ຟິບ/ບໍ່ຟິບ) ຈາກການ ຄ້າມະນຸດ ຕໍ່ຈຳນວນປະຊາກອນ 100,000 ຄົນ (ຈຳ ນວນທັງໝົດ)									
			- Male / ເພດຊາຍ									
			- Female / ເພດຍິງ									
	196	213	16.2.3 % of young women and men aged 18- 24 who experienced sexual abuse by age 18 (Total)	LWU	2015	9.5	Survey-LSB: VACS	On-going discussion over the next survey / ກຳລັງ ປຶກສາຫາລືໃນ ການສຳຫຼວດຄັ້ງ ຕໍ່ໄປ				
			16.2.3 ເປີເຊັນ ຂອງເດັກຍິງ ແລະ ຊາຍ ອາຍຸ 18-24 ປີ ທີ່ຖືກລ່ວງລະເມີດທາງເພດ ເລີ່ມແຕ່ອາຍຸ 18 ປີ ທຽບ (ຈຳນວນທັງໝົດ)									
			- Male / ເພດຊາຍ			12.0						
			- Female / ເພດຍິງ			7.3						
	197	214	16.2.4* % of children who reported having been subject to emotional violence over the past year (Total)	LWU	2015	9.6	Survey-LSB: VACS	On-going discussion over the next survey / ກຳລັງ ປຶກສາຫາລືໃນ ການສຳຫຼວດຄັ້ງ ຕໍ່ໄປ				
			16.2.4 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນເດັກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກການນຳໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງທາງຈິດໃຈ ໃນ ປີຜ່ານມາ (ຈຳນວນທັງໝົດ)									
			- Male / ເພດຊາຍ			9.8						
			- Female / ເພດຍິງ			10.1						
	198	215	16.3.2 Unsented detainees as a% of overall prison population	MOPS	2017	34.5	Admin-MOPS	Yearly / ທຸກປີ	0	34.5	54.3	

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ປຶດຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
16.3 Promote the rule of law at the national and international levels and ensure equal access to justice for all.			16.3.2 ອັດຕາຜູ້ຖືກຫາທີ່ຍິ່ງບໍ່ທັນໄດ້ຕັດສິນ/ ພິພາກສາ ທຽບກັບຈຳນວນນັກໂທກທັງໝົດ									
16.3 ສົ່ງເສີມລະບຽບກົດໝາຍໃນລະດັບ ຊາດ ແລະ ສາກົນ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກ ຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຄວາມຍຸຕິທຳຢ່າງສະເໝີ ພາບກັນ	199	216	16.3.3* Ratio of cases (disaggregated by type) successfully enforced and monitored by Ministry of Justice to total cases submitted by courts	MOJ	2015		Admin-MOJ	Yearly / ທຸກປີ				
			16.3.3* ອັດຕາສ່ວນຂອງຄະດີ (ຈັດແບ່ງຕາມເພດ) ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ໂດຍ ກະຊວງຍຸຕິທຳ ທຽບໃສ່ຈຳນວນຄະດີທັງໝົດ ທີ່ ສານໄດ້ມີການລາຍງານ									
			- Criminal / ອາຍາ			13,940			14,444	17,075	21,512	
	200	217	16.3.4* Number of people using the services provided by the legal aid offices nationwide	MOJ	2016	25,971	Admin-MOJ	Yearly / ທຸກປີ	25,971	31,077	41,354	
			16.3.4* ຈຳນວນຄົນທີ່ເຂົ້າມາໃຊ້ບໍລິການກົດໝາຍ ໂດຍຜ່ານຫ້ອງການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານກົດໝາຍໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ									
	201	218	16.3.5* Number of cases logged with village mediation committee nationwide	MOJ	2016	4,746	Admin-MOJ	Yearly / ທຸກປີ	4,746	3,900	1,457	
			16.3.5* ຈຳນວນຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ເຂົ້າມາໃຊ້ບໍລິການຜ່ານຄະນະໄກ່ເກຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ									
16.6 Develop effective, accountable and transparent institutions at all levels.	202	219	16.6.1 Primary government expenditures as a% of original approved budget,	MOF	2015/ 2016	84.9	Admin-MOF	Yearly / ທຸກປີ				

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ບົດຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
16.6 ການພັດທະນາສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງ ຕ່າງໆ ໃຫ້ມີປະສິດທິຜົນ, ມີຄວາມ ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ໂປ່ງໃສໃນທຸກລະດັບ			disaggregated by sector (or by budget codes or similar) 16.6.1 ງົບປະມານລັດທີ່ໃຊ້ຕົວຈິງ ທຽບໃສ່ອັດຕາ ສ່ວນງົບປະມານລັດທີ່ຖືກອະນຸມັດ ໂດຍການແຍກ ເປັນຂະແໜງການ (ຫຼື ໂດຍການແຍກລະຫັດ ງົບປະມານ ຫຼື ຄ້າຍຄືກັນ)									
	203	220	16.6.2 Accountability framework applied at selected district level to capture and use citizens feedback on provision of basic services 16.6.2 ຂອບວຽກການຕິດຕາມ-ກວດກາທີ່ຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດໃນເມືອງເປົ້າໝາຍໂດຍມີການເກັບກຳ ແລະ ນຳ ໃຊ້ຄວາມຄິດເຫັນຂອງປະຊາຊົນກ່ຽວກັບການ ບໍລິການຂອງລັດ	MOHA	NA	NA	Admin-MOHA	Yearly / ທຸກປີ	0	0	0	0
	204	221	16.6.3* Number of days after the start of financial year when public planned budget becomes publicly available 16.6.3* ຈຳນວນມື້ ຫຼັງງົບປະມານທ້າຍປີ ຊຶ່ງການ ລາຍງານແຜນງົບປະມານປະຈຳປີ ທີ່ສາມາດເປີດເຜີຍ ໃຫ້ສາທາລະນະຮັບຮູ້ໄດ້	MOF	2015/ 2016	20	Admin-MOF	Yearly / ທຸກປີ				
	205	222	16.6.4* Number of months after the end of the financial year when annual budget execution report becomes publicly available 16.6.4* ຈຳນວນເດືອນ ຫຼັງການຂຶ້ນແຜນງົບປະມານ ທ້າຍປີ ຊຶ່ງບົດລາຍງານການກວດສອບແຜນ	MOF	2015/ 2016	Before 30 November	Admin-MOF	Yearly / ທຸກປີ				

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ບົດຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
			ງົບປະມານ ເປີດເຜີຍແຜ່ໃຫ້ທີ່ສາທາລະນະຊົນໄດ້ຮັບຊາບ									
	206	223	16.6.5* Number of months after the end of the financial year when audited budget execution report becomes publicly available 16.6.5* ຈຳນວນເດືອນ ຫຼັງຈາກການປິດບັນຊີທຳນິຍົມປີ ຮອດເດືອນທີ່ປິດລາຍງານການກວດສອບການເງິນ ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ທີ່ສາທາລະນະຊົນໄດ້ຮັບຊາບ	MOF	2015/ 2016	Before 30 June	Admin-MOF	Yearly / ທຸກປີ				
16.7 Ensure responsive, inclusive, participatory and representative decision-making at all levels. 16.7 ຮັບປະກັນໃຫ້ການຕັດສິນໃຈໃນທຸກລະດັບ ທັນການ, ກວມລວມ, ມີສ່ວນຮ່ວມ ຈາກທຸກຝ່າຍ ແລະ ເພື່ອສ່ວນລວມ	207	224	16.7.1 Share of women as a% of public institution employees 16.7.1 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນພະນັກງານລັດຖະກອນ ທີ່ເປັນເພດຍິງ ທຽບກັບຈຳນວນພະນັກງານລັດຖະກອນທັງໝົດ	MOHA	2015	44,79	Admin-MOHA	Yearly / ທຸກປີ	45,40	45,87	46,01	46,50
	208	225	16.7.3* Public institution employees disaggregated by ethnic groups 16.7.3* ຈຳນວນພະນັກງານລັດຖະກອນ ຈັດແບ່ງຕາມກຸ່ມຊົນເຜົ່າ	MOHA	2015	177,381	Admin-MOHA	Yearly / ທຸກປີ	176,048	176,048	184,161	182,169
16.8 Broaden and strengthen the participation of developing countries in the institutions of global governance. 16.8 ຂະຫຍາຍ ແລະ ຮັດແໜ້ນການເຂົ້າຮ່ວມຂອງປະເທດກຳລັງພັດທະນາໃນສະຖາບັນການຈັດຕັ້ງສາກົນ.	209	226	16.8.1 % of members and voting rights of Lao PDR in international organizations 16.8.1 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນສະມາຊິກ ແລະ ຜູ້ມີສິດອອກສຽງ ຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ທຽບກັບຈຳນວນຜູ້ມີສິດອອກສຽງທັງໝົດ	MOFA	2015	139,249	Admin-MOFA	Yearly / ທຸກປີ	135,721			

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ບົດຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones			
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019
16.9 By 2030, provide legal identity for all, including birth registration. 16.9 ພາຍໃນປີ 2030, ໃຫ້ທຸກຄົນມີສະຖານະທາງດ້ານກົດໝາຍ ລວມທັງການຂຶ້ນທະບຽນການເກີດລູກ.	210	227	16.9.1 % of children under 5 whose births have been registered with a civil authority (Total)	MOHA	2017	73	Admin-MOHA	Yearly / ທຸກປີ	-	73	-	-
			16.9.1 ເປີເຊັນ ຂອງຈຳນວນເດັກທີ່ມີອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 5 ປີ ທີ່ໄດ້ຈົດທະບຽນເກີດ ກັບ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ທຽບກັບຈຳນວນເດັກນ້ອຍທັງໝົດ (ຈຳນວນທັງໝົດ)									
			- Boys / ເດັກຊາຍ			72.8				72.8		
			- Girls / ເດັກຍິງ			73.1				73.1		
16.10 Ensure public access to information and protect fundamental freedoms, in accordance with national legislation and international agreements. 16.10 ຮັບປະກັນໃຫ້ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ປົກປ້ອງສິດເສລີພາບຂັ້ນພື້ນຖານໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ສິນທິສັນຍາສາກົນ.	211	228	16.10.1 Number of verified cases of killing, kidnapping and disappearance in the previous 12 months 16.10.1 ຈຳນວນກໍລະນີທີ່ຢັ້ງຢືນບອກໄດ້ກ່ຽວກັບການຂ້າ,ການລັກພາຕົວ ແລະ ການສູນຫາຍ,ໃນໄລຍະ 12 ເດືອນ ທີ່ຜ່ານມາ	MOPS			Admin-MOPS	Yearly / ທຸກປີ	-	-	-	
16.a Strengthen relevant national institutions, including through international cooperation, for building capacity at all levels, in particular in developing countries, to prevent violence and combat terrorism and crime. 16.a ຮັດແໜ້ນໃຫ້ສະຖາບັນຕ່າງໆຂອງປະເທດມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ ໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືສາກົນ ສຳລັບການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃນທຸກລະດັບ, ໂດຍສະເພາະໃນ	212	229	16.a.1 Existence of independent national human rights institutions in compliance with the Paris Principles 16.a.1 ສະຖາບັນສິດທິມະນຸດແຫ່ງຊາດທີ່ມີຢູ່ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບ ສັນຍາ/ຫຼັກການຂອງປາຣີ	MOFA			Admin-MOFA	Yearly / ທຸກປີ				

[illegible]

SDG 17 - Partnerships for the Goals: Strengthen the means of implementation and revitalize the global partnership for sustainable development

ປພຍ 17 - ການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືເພື່ອເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ: ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ພື້ນຖານການເປັນຄູ່ຮ່ວມສາກົນ ເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

SDG Reporting Owners (SDGr) – Ministry of Planning and Investment (MPI) and Ministry of Foreign Affairs (MOFA)
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປພຍ - ກະຊວງແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນ ແລະ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ

Implementation (SDGi Owners)
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ

BOL	MOF	MOFA	MOHA	MOIC	MOST	MPI	MPT
1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 17.3.2	3 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 17.1.1 17.1.2 17.4.1	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 17.16.1	2 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 17.19.2.b 17.19.3	1 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 17.11.1	3 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 17.6.1 17.6.3.a 17.6.3.b	7 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 17.3.1 17.5.1 17.15.1 17.18.1 17.18.2 17.18.3 17.19.2.a	4 ຕົວຊີ້ບອກ / indicators 17.6.2 17.8.1 17.8.2 17.8.3

- **Number of SDG indicators in total = 20.**
- However, SDGi sequence no.221 and 231 are divided into two indicators, respectively.
- Therefore, for an easy reference of the SWGr owner, **total number of SDG indicators that need to be reported against is 22.**

- **ຈຳນວນທັງໝົດຂອງຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ = 20.**
- SDGi ເລກທີ 221 ແລະ 231 ແມ່ນແບ່ງອອກເປັນສອງຕົວຊີ້ບອກຕາມລຳດັບ
- ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນປ່ອນອີງສຳລັບຂະແໜງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປພຍ, **ຈຳນວນທັງໝົດຂອງຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທີ່ຕ້ອງລາຍງານແມ່ນ 22 ຕົວຊີ້ບອກ.**

Global Targets	Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	Baseline		Data Source	Frequency	Milestones			
	SDGi	SDGr			Year	Value			2016	2017	2018	2019
			- Delivery on the VD-CAP: Qualitative review									
	216	233	17.3.2 Personal remittances, received (% of GDP) in US\$ (million) 17.3.2 ມູນຄ່າການໂອນເງິນຂ້າມປະເທດຂອງສ່ວນບຸກຄົນ ທຽບກັບ GDP, (US\$) (ລ້ານ)	BOL	2015	2.5 (362.9)	Admin-BOL	Yearly	2.4 (385.6)	2.6 (450.8)	2.4 (433.1)	2.1 (407.1)
17.4 Assist developing countries in attaining long-term debt sustainability through coordinated policies aimed at fostering debt financing, debt relief and debt restructuring, as appropriate, and address the external debt of highly indebted poor countries to reduce debt distress. 17.4 ຊ່ວຍເຫຼືອປະເທດກຳລັງພັດທະນາ ໃນການບັນລຸການຈ່າຍໜີ້ສິນໃນໄລຍະຍາວ ໂດຍຜ່ານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍທີ່ສອດຄ່ອງກັນ ແນໃສ່ຊຸກຍູ້ເງິນກູ້ຢືມ, ການບັນເທົາໜີ້ ແລະ ການປັບໂຄງສ້າງໜີ້ສິນຕາມຄວາມເໝາະສົມ ພ້ອມທັງແກ້ໄຂບັນຫາໜີ້ຜ່ານອກຂອງປະເທດທີ່ທຸກຍາກທີ່ຕິດໜີ້ສູງ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານໜີ້ສິນ.	217	234	17.4.1 Total debt service as % of exports of goods, services and primary income 17.4.1 ມູນຄ່າການຊໍາລະໜີ້ສິນທັງໝົດ ທຽບກັບມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າ, ການບໍລິການ ແລະ ລາຍຮັບຕົ້ນຕໍ	MOF								

Global Targets	Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	Baseline		Data Source	Frequency	Milestones			
	SDGi	SDGr			Year	Value			2016	2017	2018	2019
17.5 Adopt and implement investment promotion regimes for least developed countries. 17.5 ຮັບຮອງເອົາ ແລະ ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດລະບອບການສົ່ງເສີມການ ລົງທຶນສໍາລັບບັນດາປະເທດດ້ອຍ ພັດທະນາ.	218	235	17.5.1 Number of investment promotion regimes that Lao PDR has adopted and implemented 17.5.1 ຈຳນວນກົນໄກການສົ່ງ ເສີມການ ລົງທຶນທີ່ ສປປ ລາວ ຮັບຮອງ ແລະຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ	MPI								
17.6 Enhance North-South, South-South and triangular regional and international cooperation on and access to science, technology and innovation and enhance knowledge sharing on mutually agreed terms, including through improved coordination among existing mechanisms, in particular at the United Nations level, and through a global technology facilitation mechanism. 17.6 ເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືລະຫວ່າງ ເໜືອ-ໃຕ້, ໃຕ້-ໃຕ້ ແລະ ການຮ່ວມມື ສາມຫຼ່ຽມໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງ ວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການ ປະດິດສ້າງ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍການ ແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້ ອີງຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ ຕົກລົງກັນ ໂດຍການປັບປຸງການ ປະສານງານພາຍໃນກົນໄກທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ,	219	236	17.6.1 Number of science and/or technology cooperation agreements and programmes between countries, by type of cooperation (Increase number of agreements with other counties and international organisations to 100 agreements and implementing 80% in 2020) 17.6.1 ຈຳນວນສັນຍາ ແລະ ແຜນງານການ ຮ່ວມມືທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ວິທະຍາສາດ ລະຫວ່າງປະເທດ, ແຍກຕາມ ປະເພດການຮ່ວມມື (ເພີ່ມສັນຍາການຮ່ວມ ມືກັບປະເທດ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ຕ່າງໆໃຫ້ໄດ້ 100 ສະບັບ ແລະ ຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດໃຫ້ໄດ້ 80% ໃນປີ 2020)	MOST	2015	36	Admin- MOST	Yearly	15	32	48	18
	220	237	17.6.2 Fixed Internet broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed: 17.6.2 ຈຳນວນຜູ້ລົງທະບຽນນໍາໃຊ້ ອິນເຕີ ເນັດ ທີ່ມີຄວາມໄວແຕ່: - 256 kbit/s or less	MPT	2015	2,642,693	Admin- MPT	Yearly	2,628,400	2,782,943	3,030,046	3,540,020

Global Targets	Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	Baseline		Data Source	Frequency	Milestones			
	SDGi	SDGr			Year	Value			2016	2017	2018	2019
<p>ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຢູ່ໃນລະດັບສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ຜ່ານກົນໄກການອຳນວຍຄວາມສະດວກທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີໃນລະດັບໂລກ.</p>			- 2 Mbit/s to less than 10 Mbit/s									
			- 10 Mbit/s or above									
	221	238	17.6.3.a* Number of research projects/papers (increase number of research projects in national and ministerial levels to 250 projects in 2025)	MOST	2015	63	Admin-MOST	Yearly	46	16	18	18
		239	17.6.3.b* ຈຳນວນບົດຄົ້ນຄ້ວາທີ່ໄດ້ຈັດພິມໃນວາລະສານລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ (ເພີ່ມຈຳນວນບົດພິມເຜີຍແຜ່ຜົນການຄົ້ນຄ້ວາໃຫ້ໄດ້ 250 ບົດໃນລະດັບປະເທດ ແລະ ພາກພື້ນໃນປີ 2025)	MOST	2015	28	Admin-MOST	Yearly	22	23	18	24
<p>17.8 Fully operationalize the technology bank and science, technology and innovation capacity-building mechanism for least developed countries by 2017 and enhance the use of enabling technology, in particular information and communications technology.</p>	222	240	17.8.1 % of individuals using the Internet	MPT	2015	28.1	Admin-MPT	Yearly	19	26	37	49
			17.8.1 ເປີເຊັນ ຂອງບຸກຄົນທີ່ໃຊ້ອິນເຕີເນັດທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ									
			- Male / ເພດຊາຍ			28.3						
			- Female / ເພດຍິງ			27.9						
<p>17.8 ເປີດດຳເນີນທະນາຄານເຕັກໂນໂລຊີຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ກົນໄກສ້າງຂີດຄວາມສາມາດທາງດ້ານວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ການປະດິດສ້າງ ໃຫ້ແກ່ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາພາຍໃນປີ 2017 ແລະ ເພີ່ມທະວີການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ຊ່ວຍ</p>	223	241	17.8.2* % of population registered as internet users through landline and wireless	MPT	2015	30	Admin-MPT	Yearly	39	42	45	50
			17.8.2* ເປີເຊັນຂອງປະຊາກອນທີ່ລົງທະບຽນນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ໃຊ້ສາຍ ແລະ ບໍ່ໃຊ້ສາຍ ທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ									
	224	242	17.8.3* % of mobile phone users with internet access.	MPT	2015	21	Admin-MPT	Yearly	30	37	47	50

Global Targets	Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	Baseline		Data Source	Frequency	Milestones			
	SDGi	SDGr			Year	Value			2016	2017	2018	2019
ສະໜັບສະໜູນ ໂດຍສະເພາະເຕັກໂນໂລຊີຂໍ້ມູນຂ່າວສານ			17.8.3* ເປີເຊັນ ຂອງຜູ້ນຳໃຊ້ອິນເຕີເນັດ ຜ່ານໂທລະສັບມືຖື ທຽບກັບປະຊາກອນທັງໝົດ									
17.11 Significantly increase the exports of developing countries, in particular with a view to doubling the least developed countries' share of global exports by 2020. 17.11 ເພີ່ມທະວີການສົ່ງອອກຂອງປະເທດກຳລັງພັດທະນາໃຫ້ໄດ້ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໂດຍສະເພາະແນໃສ່ເພີ່ມສ່ວນແບ່ງການສົ່ງອອກໃນທົ່ວໂລກຂອງປະເທດດ້ອຍພັດທະນາໃຫ້ໄດ້ສອງເທົ່າ ພາຍໃນປີ 2020.	225	243	17.11.1 Export growth in average 17.11.1 ອັດຕາການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການສົ່ງອອກ (ສະເລ່ຍ)	MOIC	2016	15.0	Admin-MOIC	Yearly	15.0	15.1	10.8	8.39
17.15 Respect each country's policy space and leadership to establish and implement policies for poverty eradication and sustainable development. 17.15 ເຄົາລົບສິດໃນການເປັນເຈົ້າການ ໃນການວາງນະໂຍບາຍ ແລະ ການນຳພາຂອງແຕ່ລະປະເທດເພື່ອສ້າງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍສຳລັບການລຶບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງຕົນ.	226	244	17.15.1 Extent of use of country-owned results frameworks and planning tools by providers of development cooperation 17.15.1 ຂອບເຂດການນຳໃຊ້ໂຄງຮ່າງ ແລະ ເຄື່ອງມືການວາງແຜນຂອງປະເທດ ແຍກຕາມຜູ້ສະໜອງການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາ	MPI								

Global Targets	Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	Baseline		Data Source	Frequency	Milestones			
	SDGi	SDGr			Year	Value			2016	2017	2018	2019
<p>17.16 Enhance the Global Partnership for Sustainable Development, complemented by multi-stakeholder partnerships that mobilize and share knowledge, expertise, technology and financial resources, to support the achievement of the Sustainable Development Goals in all countries, in particular developing countries.</p> <p>17.16 ເພີ່ມທະວີການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືສາກົນເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ໂດຍມີການຊ່ວຍປະກອບສ່ວນຈາກການເປັນຄູ່ຮ່ວມມືຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນ ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ລະດົມ ແລະ ແລກປ່ຽນຄວາມຮູ້, ຄວາມຊ່ຽວຊານ, ເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ທຶນຮອນເພື່ອສະໜັບສະໜູນການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນທຸກປະເທດ ໂດຍສະເພາະໃນປະເທດກຳລັງພັດທະນາ.</p>	227	245	<p>17.16.1 Lao PDR commits to reporting progress in multi-stakeholder development effectiveness monitoring frameworks that support the achievement of the sustainable development goals</p> <p>17.16.1 ສປປ ລາວ ໃຫ້ພັນທະໃນການລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງໂຄງຮ່າງການຕິດຕາມປະສິທິຜົນການພັດທະນາທີ່ມີຄູ່ຮ່ວມມືຂອງຫຼາຍພາກສ່ວນ ທີ່ເປັນໂຄງຮ່າງສະໜັບສະໜູນຜົນສຳເລັດການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ</p>	MOFA								
	228	246	<p>17.18.1 Proportion of SDG indicators adopted by Lao PDR that are produced with full disaggregation when relevant to the target, in accordance with the United Nations Fundamental Principles of Official Statistics</p> <p>17.18.1 ສັດສ່ວນຕົວຊີ້ບອກ ປພຍ ທີ່ ຖືກຮັບຮອງເອົາໂດຍ ສປປ ລາວ ທີ່ຖືກຈັດເຂົ້າຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃນເປົ້າໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ ກົດລະບຽບພື້ນຖານຂອງ ສປຊ ຂອງ ສະຖິຕິທາງການ</p>	MPI								

Global Targets	Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	Baseline		Data Source	Frequency	Milestones			
	SDGi	SDGr			Year	Value			2016	2017	2018	2019
17.18 By 2020, enhance capacity-building support to developing countries, including for least developed countries and small island developing States, to increase significantly the availability of high-quality, timely and reliable data disaggregated by income, gender, age, race, ethnicity, migratory status, disability, geographic location and other characteristics relevant in national contexts. 17.18 ພາຍໃນປີ 2020, ເພີ່ມທະວີການສະໜັບສະໜູນການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ປະເທດກຳລັງພັດທະນາ, ລວມທັງປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ ແລະ ປະເທດເກາະດອນນ້ອຍກຳລັງພັດທະນາ, ເພື່ອເພີ່ມຂໍ້ມູນທີ່ມີຄຸນນະພາບສູງ, ທັນເວລາ ແລະ ເຊື້ອຖືໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ໂດຍມີການຈັດແບ່ງຕາມລາຍຮັບ, ເພດ, ອາຍຸ, ເຊື້ອຊາດ, ຊົນເຜົ່າ, ປະຫວັດການຍົກຍ້າຍ, ຄວາມພິການ, ທີ່ຕັ້ງແລະ ຈຸດພິເສດອື່ນໆທີ່ສອດຄ່ອງກັບສະພາບຂອງປະເທດ.	229	247	17.18.2 Adoption of national statistical legislation that complies with the Fundamental Principles of Official Statistics 17.18.2 ການຮັບຮອງເອົານິຕິກຳສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຫຼັກການພື້ນຖານ ຂອງສະຖິຕິທີ່ເປັນທາງການ	MPI	2010	Yes	Admin-LSB	Every 5 years		Yes		
	230	248	17.18.3 Establishment/ Implementation of Lao PDR national statistical plan 17.18.3 ການສ້າງຕັ້ງ/ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ	MPI	2010	Yes	Admin-LSB	Every 5 years		Yes		
17.19 By 2030, build on existing initiatives to develop measurements of progress on	231	249	17.19.2.a Completion of at least one population and housing census in the last 10 years	MPI	2015	Yes	Admin-MPT	Every 10 years				

Global Targets	Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	Baseline		Data Source	Frequency	Milestones			
	SDGi	SDGr			Year	Value			2016	2017	2018	2019
sustainable development that complement gross domestic product, and support statistical capacity-building in developing countries.			17.19.2.a ສຳເລັດການເກັບກຳ ສະຖິຕິການຂຶ້ນສຳມະໂນຄົວຂອງປະຊາກອນ ໜ້ອຍສຸດ 1 ຄັ້ງ ໃນໄລຍະ 10 ປີຜ່ານມາ									
17.19 ພາຍໃນປີ 2030, ສືບຕໍ່ຂໍ້ລິເລີ່ມຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອພັດທະນາການວັດແທກຄວາມຄືບໜ້າກ່ຽວກັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດທາງດ້ານສະຖິຕິຂອງປະເທດກຳລັງພັດທະນາ.		250	17.19.2.b Number of birth registration recorded: 17.19.2.b ຈຳນວນການຈົດທະບຽນການເກີດ:	MOHA	2015		Admin-MoHA	Yearly				
			- Total / ຈຳນວນທັງໝົດ			82,128			61,746	61,416	70,732	
			- Female / ເພດຍິງ			35,930			31,217	30,180	35,324	
			- Male / ເພດຊາຍ			46,198			30,529	31,236	35,408	
	232	251	17.19.3* Number of death registration recorded: 17.19.3* ຈຳນວນການຈົດທະບຽນການເສຍຊີວິດ:	MOHA	2015		Admin-MoHA	Yearly				
			- Total / ຈຳນວນທັງໝົດ			14,042			17,157	15,646	19,238	
			- Female / ເພດຍິງ			5,637			7,339	6,719	8,173	
			- Male / ເພດຊາຍ			8,405			9,818	8,927	11,065	

SDG 18 - Lives Safe from UXO: Remove the UXO obstacle to national development

ປຸຍ 18 - ຊີວິດປອດໄພຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ: ເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງ ເພື່ອການພັດທະນາແຫ່ງຊາດ

SDG Reporting Owners (SDGr) and implementation (SDGi) – Ministry of Labour and Social Welfare (MOLSW) and Ministry of Foreign Affairs (MOFA)
ຜູ້ຮັບຜິດຊອບລາຍງານ ປຸຍ ແລະ ຜູ້ຮັບຜິດຊອບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປຸຍ - ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ ແລະ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດ

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ປີຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones				
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019	2020
18.1 By 2030, ensure that annual casualties from UXO accidents are eliminated to the extent possible. 18.1 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນໃຫ້ຈຳນວນຜູ້ຖືກບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນແຕ່ລະປີຫຼຸດລົງເທື່ອລະກ້າວ ຈົນຮອດຈຸດຕໍ່າສຸດ.	233	252	18.1.1 Number of reported UXO casualties (disaggregated by age group and sex)	MOLSW	2015		Admin-MoLSW/NRA	Yearly / ທຸກປີ					
			18.1.1 ຈຳນວນການລາຍງານຜູ້ຖືກບາດເຈັບ ແລະ ເສຍຊີວິດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (ແຍກຕາມກຸ່ມອາຍຸ ແລະ ເພດ)			42			60	41	24	25	33
			a. Injured			33			50	37	21	16	
			- Men / ຜູ້ຊາຍ			15			18	12	4	5	
			- Boy / ເດັກຊາຍ			16			24	8	8	4	
			- Women / ຜູ້ຍິງ			1			3	11	4	2	
			- Girl / ເດັກຍິງ			1			5	6	5	5	
			b. Death			9			10	4	3	9	
			- Men / ຜູ້ຊາຍ			6			2	3	2	8	
			- Boy / ເດັກຊາຍ			2			8	0	1	1	
			- Women / ຜູ້ຍິງ			1			0	0	0	0	

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ປີຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones				
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019	2020
			- Girl / ເດັກຍິງ			0			0	1	0	0	
	234	253	18.1.2 % of population in contaminated villages with information on Confirmed Hazardous Areas in their village (disaggregated by age group, sex and persons with disabilities) 18.1.2 ຈຳນວນ ເປີເຊັນ ຂອງປະຊາກອນຢູ່ໃນ ບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ມີການລາຍງານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບພື້ນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຢູ່ພາຍໃນບ້ານຂອງ ເຂົາເຈົ້າ (ແຍກຕາມກຸ່ມອາຍຸ, ເພດ ແລະ ຄົນ ຝຶກການ)	MOLSW	2015	0.233	Admin- MoLSW/NRA	Yearly / ທຸກປີ	0.299	0.312	0.212	0.182	0.182
			- Male / ເພດຊາຍ			0.434			0.567	0.366	0.253	0.259	
			- Female / ເພດຍິງ			0.032			0.073	0.263	0.172	0.103	
18.2 By 2030, ensure residual UXO activities undertaken and all known UXO contamination in high priority areas and all villages defined as ‘poor’ cleared. 18.2 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນ ໃຫ້ສຳເລັດການກວດກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນ ແຕກຕົກຄ້າງ ຢູ່ບັນດາພື້ນທີ່ບຸລິມະ ສິດຜັດທະນາ ແລະ ບັນດາບ້ານທີ່ ທຸກຍາກ.	235	254	18.2.1% of high priority hazardous areas remaining to be cleared (disaggregated by village poverty levels) 18.2.1 ຈຳນວນ ເປີເຊັນ ຂອງພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ ທີ່ ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງທີ່ຍັງເຫຼືອ ທີ່ຍັງຈະ ຕ້ອງໄດ້ກວດກູ້ (ແຍກຕາມລະດັບຄວາມທຸກ ຍາກຂອງບ້ານ)	MOLSW	2015	99.5	Admin- MoLSW/NRA	Yearly / ທຸກປີ	99.4	99.4	99.3	99.2	99.1
	236	255	18.2.2 Number of villages defined as ‘poor’ with Confirmed Hazardous Areas remaining to be cleared	MOLSW	2015	3,322 (543)	Admin- MoLSW/NRA	Yearly / ທຸກປີ	2,843 (543)	2,399 (543)	1,983 (543)	1,526 (543)	

ຄາດໝາຍຂອງສາກົນ Global Targets	ຕົວຊີ້ບອກຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ໄດ້ເຊື່ອມສານ Localized Lao National SDG Indicators			SDGi Owner	ບົດຖານ Baseline		ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ Data Source	ຄວາມຖີ່ໃນການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນ Frequency	ຄວາມຄືບໜ້າ Milestones				
	SDGi	SDGr			ປີ Year	ຄ່າວັດແທກ Value			2016	2017	2018	2019	2020
			18.2.2 ຈຳນວນບ້ານທີ່ກຳນົດເປັນບ້ານທຸກຍາກ ທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງ ທີ່ຍັງຕ້ອງໄດ້ ກວດກູ້										
<p>18.3 By 2030, ensure that all identified UXO survivors and victims have their needs met in health, and support provided for livelihoods/ employment to most poverty-risk survivors.</p> <p>18.3 ພາຍໃນປີ 2030, ຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ລອດຊີວິດ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທັງໝົດໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານການປິ່ນປົວ, ຝຶນຝູ່ສຸຂະພາບ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ທຸກຍາກ ໄດ້ຮັບການປະກອບອາຊີບ.</p>	237	256	<p>18.3.1 Proportion of registered active age UXO survivors unable to earn sufficient income with access to basic income security</p> <p>18.3.1 ອັດຕາສ່ວນຂອງຜູ້ລອດຊີວິດ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຍັງຢູ່ໃນເກນອາຍຸທີ່ສາມາດທຳມາຫາກິນໄດ້ ແຕ່ບໍ່ສາມາດສ້າງລາຍຮັບຂັ້ນຝືນຖານໄດ້ຢ່າງພຽງພໍ ສາມາດເຂົ້າເຖິງລາຍຮັບຂັ້ນຝືນຖານໄດ້</p>	MOISW	2015	95.8	Admin-MoISW/NRA	Yearly / ທຸກປີ	95.5	95.0	94.5	94.5	94.2
	238	257	<p>18.3.2 % of registered UXO survivors mainstreamed into health, education and employment services</p> <p>18.3.2 ຈຳນວນ ເປີເຊັນ ຂອງຜູ້ລອດຊີວິດ ແລະ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຖືກເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນລະບົບການປິ່ນປົວສຸຂະພາບ, ການສຶກສາ ແລະ ການຈ້າງງານ</p>	MOISW	2015	11.9	Admin-MoISW/NRA	Yearly / ທຸກປີ	15.4	18.7	19.6	20.6	20.9
<p>Special note on UXO clearance From 1997-2015, a total of 42,991 hectares of land were cleared by all humanitarian clearance operators and commercial companies according to the NRA-IMSMA database (unit – hectare)</p> <p>ໝາຍເຫດກ່ຽວກັບການເກັບກວດລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຈາກປີ 1997-2015, ຝືນທີ່ທັງໝົດ 42,991 ເຮັກຕາ ໄດ້ສຳເລັດການກວດກູ້ ໂດຍຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກວດກູ້ມະນຸດສະທຳ ແລະ ບັນດາບໍລິສັດການຄ້າ ອີງຕາມຖານຂໍ້ມູນ NRA-IMSMA (ຫົວໜ່ວຍ - ເຮັກຕາ)</p>					2015		Admin-MoISW/NRA	Yearly / ທຸກປີ	3,883	4,822	6,696	6,524	5,429

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

UNITED NATIONS
LAO PDR

This publication was prepared with the support from the Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations to the Lao PDR, under the Support Programme to MPI and MoFA for NSEDP Implementation toward LDC Graduation, MIC Transistion and SDG Achievement 2017-2021.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ອົງການອາຫານ ແລະ ການກະສິກຳ (FAO) ຢູ່ ສປປ ລາວ, ພາຍໃຕ້ໂຄງການສະໜັບສະໜູນ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມແຫ່ງຊາດ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຫຼຸດຜົນອອກຈາກສະຖານະພາບປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ, ການກ້າວຂຶ້ນເປັນປະເທດທີ່ມີລາຍຮັບປານກາງ ແລະ ການບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ 2017-2021.

**NATIONAL SDG
SECRETARIAT**

ກອງເລຂາ ປາຍ ແຫ່ງຊາດ

